

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

896

Zugzwang
Königstulpe

30 046

ԻՆՃԻԼԻ ՂԵՐԻՓ

և

ԱՄՍԵԼ ԲԻՍՈՒԼ

Լեւոն-Պէ Բահեպէրէ Գեառեան
Մէլնէ Լեւոնեանի ընտելոյ Վէ Բաճեպէր
Ընտել Երեւել Կեր

Բաճառարի Վիթիւրը Մուգատտէսէ Լեւոնեանի
զարափընտան թաստիդ իտիլիշ տիւր
28 Մայիս 1908

ՊԵՐՏՐՈՒԹ
ԿԵՐԱՆԻ ՄԱԳԱՍՏԵ
1913

ԻՆՃԻԼԻ ԶԵՐԻՓ

և

ԱՄԱԼԸ ՐԻԻՍՈՒԼ

783 ւշ

(896 - Ա. Դ.)

ՄՈՒԴԱՏՏԷՄԷ

Քիթապը Մուգատտէս Տագիգաթէն քիթապը հիւ-
մէթնիսապ օլուպ՝ ապրի Ալահըն Բէլամը տըր. չիւնքի Բուհ
իւլ Գուտտուն իլգաաթը իւզրէ մուհարրէր օլտուղունտան,
Միւէլիֆի Ալահ քէնտիսի տիր: Յիսուս Բրիստոսուն Տագի-
գի Բիլիսէսի աղալարնտան հիւլ պիրի պու խուսուսու
թաւհթը շիւպհէյէ ալմամըլ իսէտէ, հէր պիր միւմին իւիւն
էհէմմ օլան նօգգա՝ քիթապը Մուգատտէսէ նէ մանա պէ-
րիլէճէյինի սահիհէն պիլմէքտէն իպարէթ տիր: Պու միւլ-
քիլաթըն թա՝ էվանիլտէ տախի գուհուր իթմէմէսի զայրը
միւմքին իտի: Պու պապտէ Աղիզ Պետրոս պիզէ՝ եալընըզ
Աղիզ Փափուսուն մէքթուպլարը տէյիլ, իլա քիթապը Մու-
գատտէսին սաիր գըսմյարըն սահիհ մանալարը տախի պա-
ղըլար գարաֆրնտան թաղէր իտիլմիլ իտիլինի իսգար էյ-
էր (2. Պետր. 3. 16): Աղիզ Իրէնէոս, բաֆըղըլարտան պահս
իթտիլի սըրատա՝ « քիթապը Մուգատտէսի գապուլ վէ ի-
թիրաֆ իտէրլէր իսէտէ, անյէրին մանապըն թաղէր իտէր-
լէր », տէր (քիթ. 3. պապ. 12. ն. 12): Վէ Աղիզ Աղոսթինոս՝
« Բաֆըղըլարըն վէ ինսանը տուգաղըլարտա ախզ ու կի-
րիֆթէ կիրտապը զալալէթէ իլգա իտէն շօլ քեաֆֆէի ահ-
քեամ ու թալիմաթը ֆասիտէնին իւր պաշանղըճը պաշգա
պիր շէյ օլմայրպ, անձագ սալիհ օլան քիթիլպի Մուգատ-
տէսէնին զայրը սալիհ պիր սուրէթտէ անլաշլմասը օլմուշ
տըր », տէր (Եուհ. իւզէրինէ 13 մէգալէ), Պապ 5. ն. 1):

Իմաի քիթապը Մուգատտէսին մանա ու մէալը Տագի-
գիսինի պիզէ քիթ վէրէճէր տիր: Պու պապտէ Բէրէնէ-
շախէնէնին, Բահիթիլիլ Էրիէնէնէնին պիլթիւն պիլթիւ-
նէ զայրը քեաֆի օլտուղու պիլիլթիպահ տըր: Չիւնքի պին-
լէրճէ շիւպհէլէրի հալ իթմէքսիզին եիւզ իւթիւ պրազըր,
վէ նիհաեթիսիլ իլթիլաֆ վէ միւձատէլլէր փէյտա իտէր:
Նէ գատար առէմ, օլ գատար ըէյ: Պու իսէ տէյիլ եալընըզ
այնի սէմափի թալիմաթ օլան քիթապը Մուգատտէսին տէ-
րիլլիլ վէ սըրըլարը սէպէպիլլէ, իլա էֆրէարը պէշէրիլէնին
պաշգա պաշգա օլմասընտան վէ աղրաղտան իլէրի կէլիլ: Նէ.
իւթէճմիսինիլ քի Բուհ իւլ Գուտս էֆրատտան հէր պիրինէ
այրը ալը իլհամ իտէ տէ, օլ վէճէլէ ումումի վէ մուգաղ
պիր ալամէթի թէեաղգուն մէվճուտ օլա: Ճէնապը Ալահ

926-8

պէօյլէ եափմաղա հօւրը ու մուխթար իտի, ֆազադ եափտը-
մը: Պու խուսուսու զապուլ ու թէսլիմ իշխն, բետա ու ձէր-
հի նազապիլ տէրախլէ՝ մէսէլա Բապպիմիզ Յիսուս Քրիստո-
սուն վա՛տը գապիխինէ վէ պա՛ղը մուծիզաթը հազիդիյեէյէ
մուհթաճը. եօդ իսէ, քիթապը Մուգատտէս հազգընտա
վազը՝ օլան, հէման Բուհ իւլ Գուտս հազգընտա աախի վազը՝
օլուր. շէօյլէ քի հէր քէս քէնտիսինի Բուհ իւլ Գուտստան իւ-
համ օլմուշ օլտուղու զանն ու զիւ՛միւնտէ պուլունարադ, Անը
եէքտիկէրինէ միւպաեին պին պիր սուրէթ լէրտէ սէօյլէտէճէր,
վէ օ հալտէ քիզպ րուհունուն թէշվեզաթընտան հազիզաթ
Բուհունուն իլհամաթընը թէֆրիդ իթմէր իշխն եէտիմիդտէ
նէ՛ վառըզամըղ օլաճադ տըր:

Բուհ իւլ Գուտս միւմինլէրին րուհլարընա քիթապը
Մուգատտէսին իշթիեադ ու իտարընը պախշ իթմէ ք իշխն,
անլէրտէ եքսէքիյեա պիւա վառըզա իճրաի թէսիր իտէպիլըր,
վէ պիլֆիլ տախի իտէր օլտուղու խուսուսու շիւպհէսիզ իսէ-
տէ, սըրֆ խուսուսիյեթ հիւքմիւնտէ օլան մէզքիւր իճրաի
թէսիրաթ՝ նէ զարուրիյեթ, նէ տէ ումումիյեթ հիւքմիւ-
նիւ հաիզ տիր. վէ պախուսուս սէմէրաթ ու նէթաիճի դահի-
րիյեսինտէ հիւքիւմէթի քիլիսէվիյեթ թահթը թէֆթիլ ու
թէտադիդինէ տիւլմէսի նազապիլի ինքեար տըր. խիւաֆը
թազտիրտէ՝ Քրիստոսուն քիլիսէսինտէ նէ նիզամ ու ինթի-
զամ, նէ տէ պիրիք վիւճուսու միւմին տիր:

Ալէլուամում, ճէնապը Ալահ էֆրատը պէշէրիյեէ հազ-
գընտա իսթիմալ պուեուրտուղու նէզարէթի յալիյեէսինի
տօղըուտան տօղըույա վէ պիզզաթ քէնտի իճրա իթմէզ. շէօյ-
լէ քի պիզլէրի նէթիճէմիզէ վէ հաթթա զայէթի ֆէվզէդ-
զապիսամըզա իսալ զըմնընտա ինսանլարըն խրտմէթինի թէն-
սիպ պուեուրմուշ տըր: Անլէրտէն պա՛ղըլարընը պիլինթի-
խապ՝ քէնտի քիլիսէսինտէ յազախի տինիյեէյէ միւթէ՛ալլիդ
պիր տիրի մուալլիյեթ (un magistère vivant) նասպ ու
թաւինիյէ, վահէի իլահիսինին միւմինլէրէ պիթթէմամ
թէպլիզինի մէրդում մուալլիյեթէթէ թէվտի՝ ու իհալէ
էյլէտի: Շէօյլէ քի քիթապը Մուգատտէսին թէֆաիրինի հէր
քէսին քէլլթէ մաեէշա իսթիեարընա իհալէ էյլէմէմիլ տիր,
անճադ քէնտի քիլիսէսինտէ չօպանլըզ մէմուրիյեթի հաիզ
օլանլար՝ քիթապը Մուգատտէսին հազիդի մէֆհուլունու
վէրմէյէ վազիֆէտար օլաճադլար տըր: Չիւնքի յատի միւմին-
լէրէ տէյիլ իլա բէսուլարա խիդապէն՝ կի՛րէնիլ վէ պիթի-
թէֆէլէրէ շալիբ քիթիլ. էլլէ քիւնէալըն ինիսմընա քիյին
թիւլիլէյեա՛ պէն սիւն իլէյի՛, տէր (Մաթթա 28. 18, 19, 20),
քի պու անլէրին ծիւմլէ մէշրու խալէֆլէրինէ տախի խիդապ
տէմէ ք տիր. զիրա Բապպիմիզ Յիսուս տախիմ քէնտի քիլիսէ-
սինին հէյէթի մուալլիմունու իլէ պէրապէր տիր. անա մու-
ալլէնէթինի իհօան իտէն, քէզա ախլազա միւթէ՛ալլիդ

մէվատտա անը եանըլմազ գըլան Յիսուս տըր: Չիրա քէն-
տի մէշրու՛ չօպանլարընա՝ Սէլէ՛րէն, քիւնէն, քիւնէն,
(Լուգ. 10. 16) տէմիլ տիր: Պու վէճհէ միւմինլէր նէ պէօ-
եիւք պիր հալը էմնիյեթէպախշա մալիք պուլունուրլար: Միւ-
թէմատիյեէն զէլալէթէ մաիլ օլան քէնտի գուվիէի միւմէյ-
եիզէի շախիյեէսինէ տէյիլ իլա Բապպիմիզ ճէնապը Հազգա
իսթինատ իտէր: Լաքին Բապպիմիզին իշպու վա՛տլարընը
նազարը իթինայա պիմայանլար քիթապը Մուգատտէսին
մա՛նաարընը իֆսատ իտէրլէր, վէ օ՝ քէնտիլէրինէ միւրիսի սէ-
լամէթ օլաճադ եէրտէ, մուծիպի ֆէլաքէթ օլուր (Բ. Պետր.
3. 16): Պու հալտէ, Բապպիմիզ Յիսուսուն վա՛ղլարընտան հիշ
իսթիֆատէ իթմէյէն ֆարիսիլէրէ պէնզէմիլ օլուրլար. շիւնքի
անլէր տախի՝ Յիսուսու անըն սէզլէրինտէն ալլամազ մազսա-
տը բէտիսիլլէ անը տինլէմէյէ կէլիլլէր իտի: Պիլաքս, միւ-
մին քիման քէլամը իլահինին միւսթահազգ օլտուղու քէ-
մալը իհթիրամ, սրտզը իման վէ հարարէթլի մուհապպէթ-
լէ քիթապը Մուգատտէսի աշար, վէ քիլիսէսին եանըլմազ
թա՛լիմաթընա իսթինատէն, օլ քիթապը Մուգատտէսին
մէալը հազիդիսինի զապուլ՝ վէ պիզզաթ Յիսուսու իսթիմա՛
էյլէտիյինի պիլիլ. վէ պիր տէ պուեու խրիսթիեանլըզա լա-
եքզ դալը ու հարէքէթինտէ տախի իպրազ իտէր: Չիրա
Ազիզ Աղօսթիյոսուն զապլինճէ, պու գրաաթտան իսթիֆա-
տէ իտէճէլիսիլ սէմէրէ հէման պու տըր: Մումալլէյհ մու-
ալլիմի քիլիսէ պուեուրուր քի. շէնուզ իրազ պուլունու-
ղումուզ սէմատան պիզէ մէթթիւպլէր նիւզիւլ իթմիլ տիր.
պուլար էյի էօմը իլէ եաշամամըղ իշխն պիզէ նասիհաթ
իտէն՝ Ազիզ քիթապլար տըր:

Իմտի քէնտիսինին արտը սըրա կիթմէմիզ իշխն պիզի
տա՛լլէթ վէ թէշվիզ իտէն իլահի էօրնէյիմիզին իպրէթինէ
իմթիալ իթմէյէ նէֆսէրիմիդտէ զայրէթ իտէլիմ. զիրա
դարէթ, վէ հաթիթալ, վէ հաթալ (Եուհ. 14. 6) հէման օ տըր:

Ահա ճէտիտ իրի պաշլը գըմա միւնզաաթ օլապիլիլ.
1° Գըմը թարիխի, քի տէօրթ Խնճիլլէր իլէ Ա՛մալը
Բիսուլու հապի տիր.

2° Գըմը թալիմի, քի Ազիզ Փապլուսուն մէթթուպլա-
րընտան պէտ իլէ նիհաեթիինէ գատար տըր:

Քիթապը Մուգատտէս մէթնինին անէթլէրէ թազսիմի՛
նիսպէթէն եազընլարտա օլմուշ իսէտէ, պու քէլլիյեթէթ՝
Ազիզ քիթապըն միւղալէ՛ա վէ միւրաճա՛աթընա մէտարը
սուհունլէթ մազամընտա շիմտի յալէլուամում զապուլ օլուն-
մուշ տըր:

19 18 τὸ οὐ φρονέουσιν
24 τοῦ Θεοῦ
20 1 + γὰρ
7 — meam
17 + ἐν τῇ ὁδοῦ
23 οὐκ ἔστιν ἕμὸν δοῦναι
ἀλλ' οἷς ...
21 12 — Dei
37 ἐντραπήσονται
22 30 εἰσὶν
23 5 + τῶν ἱματιῶν αὐτῶν
19 + μωροὶ καὶ
25 γέμουσιν
38 ἀφίεται
24 31 μετὰ σάλπιγγος φωνῆς
μεγάλης
25 29 καὶ ὃ ἔχει
26 28 ἐκχυνόμενον
40 — suos
45 παραδίδεται
28 6 — Dominus

Γ-η-ε-ο-

1 4 ὁ βαπτίζων = βαπτιστής
2 17 — enim
21 αἶρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐ-
τοῦ, τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ
3 26 καὶ ἐμερίστη, οὐ δύναται
στήναι
4 10 σὺν τοῖς δώδεκα
5 12 πάντες
15 τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγεῶνα
6 14 ἔλεγον
27 + ἀπελθὼν
7 3 πυγμῇ
7 διδασκαλίας, ἐντάλματα,
25 ἀλλ' εὐθύς

Umsatz

ԻՖԵՏԻՆԻ ՄԱՆԻՍԿՈՒՄԸ

Ինձիլի շէրիֆ մուհարրիրէրինտէն պիրի օլուպ՝ Լապի տարի թէսմիէն օլունան Ազիզ Մամթթա, օն իբի Բէսուլլար սընֆրնա գապուլ օլունտուղու զէման Բէֆարնաուլ շէհրինտէ կէօմիրլըքծիւ խտի : Եվվէլ պէ էվվէլ Ֆիլիսթինտէ միւլթէմէքքին Եէհուտիրէրէ իրիդապէն օլուպ իճթիմայէն Սիւլբանիւ-Բիլտանի լիսանընտա թէլէֆ իթմիշ օլտուղու Ինձիլտէն պաշըքմա մերաւ ու մազասար՝ Յիսուստէն փէյրամպէրլէրտէն փէլիննէն թէպաշիր օլունան Մէսիշ օլտուղունու, վէ Եէհուտիրէրին հազիգաթա իսիլաֆէն թէսալվուր իթտիքլէրի մէլէքիլթիւստէմալաթ՝ անճազ Կազիզ Բիլիսէ իտլիյնի իսպալթ իթմէքտէն Կապարէթ տիր : Պու սէպէպտէն Ինձիլի շէրիֆ մուհարրիրի Աշար Աթիզտէն տէլալիլ միւլթէ՛ատտիտէ տէրմիյան իլէ, իպնի Տաուտ, իպնի Ապրասհամըն Յիսուս Բրիստուստէն զուհուրիլլէ, մինէլէվվէլ փէշին սէօյլէնիլմիշ օլան քէլաշարըն պիթթէմամ գուլվէտէն Ֆիլիէ կէլմէսի հազգընտա պիտտէֆաթ իսրար իտէր : Եէհուտիրէրին էքսէրիլլէթիլլէ ըիւէսաի միլլիլլէլէրինն՝ անըֆիլպէեան սահիճ Մէսիճին անճազ Յիսուս Բրիստուս օլտուղունա գանաալթ հալ իթմէտիրլէրինէ Կաճէպա նէ՞ մանա վէրմէլլէ : Ազիզ Մամթթա, Եէհուտիրէրին ըլտա ու ինքեար գապուլ իթմէզ իսպալթ ու տէլիլլէրի միւշահէտէ իթտիքտէն սաճրա, երինէքնիտէ թէսմանիւտ իթտիրլէրինի իսպազ ու իրաէ իտէր :

Բ Ն Ճ Բ Լ

ՄԱԹԹԱՆԸՆ ԹԱՀՐԻՐԻ ԻԻԶՐԻ

Պապ Կ

1. Յիսուս Վրիստոս իսկնի Տառետ իսկնի Ապրահամ
- 2 մըն նէսէպինին քիթապը տըր : — Ապրահամ
Խահազը թէվլիտ էյլէտի . Խահազ Եա'գուպը
թէվլիտ էյլէտի . Եա'գուպ Եէհուտայը վէ անըն
- 3 գարնտաշլարընը թէվլիտ էյլէտի : — Եէհուտա
Թամարտան Ֆարէսի վէ Օարահը թէվլիտ էյ-
լէտի . Ֆարէս Հարունը թէվլիտ էյլէտի . Հար-
ուն Երամը թէվլիտ էյլէտի : — Երամ Ամինա-
տապը թէվլիտ էյլէտի . Ամինատապ Նահշունը
թէվլիտ էյլէտի . Նահշուն Սէլմունը թէվլիտ
էյլէտի : — Սէլմուն Բահապտան Պուազը թէվլիտ
էյլէտի . Պուազ Բաութտան Ուպէտի թէվլիտ էյ-
լէտի . Ուպէտ Եէսսէյի թէվլիտ էյլէտի . Եէսսէ
6 Տառետ մէլիքի թէվլիտ էյլէտի : — Տառետ մէլիք

ԹԱԳՄԻՐԱԹ. I. — Յիսուսուն՝ փէյրամպէրլէրլէր մուճէ-
պինճէ հաղիգաթէն իսկնի Տառետ օլմար իշին Եալընը
ուպուվ վէթի շէր'իյէն՝ ալէլիտառա Եէհուտայընին փնտինտէ
քիֆանէթ իտէր . վէ հէման պու սէպէպէ մէպնի տիր քի աղիզ
Մաթթա իլէ աղիզ Լուգա՝ աղիզ Եուսէֆին նէսէպինի պիղէ
Թա'րիֆ իտէրլէր :

924-86

- Ուրիյանըն զեվճէսինտէն Սիւլէյմանը թեվլիտ էյ-
 7 լէտի : — Սիւլէյման Բահապամը թեվլիտ էյլէտի.
 Բահապամ Ապիյայը թեվլիտ էյլէտի . Ապիյա
 8 Անայը թեվլիտ էյլէտի : — Ասա Եհհուշաֆաթը
 թեվլիտ էյլէտի . Եհհուշաֆաթ Նուրամը թեվլիտ
 էյլէտի . Նուրամ Ուզղիյայը թեվլիտ էյլէտի : —
 9 Ուզղիյա Նուրամը թեվլիտ էյլէտի . Նուրամ
 Ահապը թեվլիտ էյլէտի . Ահապ Հիզղիյայը թեվ-
 10 լիտ էյլէտի . — Հիզղիյա Մանասայը թեվլիտ
 էյլէտի . Մանասա Ամունը թեվլիտ էյլէտի .
 11 Ամուն Նուշիյայը թեվլիտ էյլէտի . — Նուշիյա
 Պապէլ էսարէթի էսնալարընտա Եհքոնիյայը վէ
 12 անըն դարընտաշարընը թեվլիտ էյլէտի : — Պա-
 պէլ էսարէթինտէն սոնրա՝ Եհքոնիյա Շաալթի-
 էլի թեվլիտ էյլէտի . Շաալթիէլ Օհրիւպպէլի
 13 թեվլիտ էյլէտի : — Օհրիւպպէլ Ապիհիւար
 թեվլիտ էյլէտի . Ապիհիւար Ելեապիմի թեվլիտ
 էյլէտի . Ելեապիմ Ադուրը թեվլիտ էյլէտի : —
 14 Ադուր Սատուզը թեվլիտ էյլէտի . Սատուզ Աքիմի
 թեվլիտ էյլէտի . Աքիմ Ելիհուարը թեվլիտ էյ-

8. — Ազիզ Մաթթա Եսրամըն վէ Ուզղիյանըն արաքընտա
 եաղընտ սիւլիէնամէնին ճէտիլէնտէն սիւլիէն Ահապիյա ,
 Եսրամ վէ Ամաիա իւշ փառիշահարըն իսիմէրինի զիբը
 իթմէյօր . չիւնրի անյէր տողընտան տողընտա պէսնամ
 Աթալիանըն սօյունտան իսիլէր : Իսիլ շէրիաթճա լա'նէթ
 տէօրիւնճիւ նէսլին չօճուգլարընտա դատար վաարլ օլուր տու :

11. — Ճէտիլէլի նէսէպ աթիտէրի վէճէլէ թէմալաշըր ,
 եա'նի , Եսրայա Եսրաքիմի [םקרימי] վէ անըն դարընտաշ-
 արընը թեվլիտ էյլէտի . վէ Եսրաքիմ՝ Եհքոնիյա տա'նի
 թէամիէէ օլունուր Եսրաքիմի [יהיכני] թեվլիտ էյլէտի
 (4 Մէլ . 23 . 34 — 24 . 6 — 2 Պապ . 36 . 1, 5, 8) :

- 15 լէտի : — Ելիհուար Ելի'ազարը թեվլիտ էյլէտի .
 Ելի'ազար Մաթթանը թեվլիտ էյլէտի . Մաթթ-
 16 թան Նա'գուպը թեվլիտ էյլէտի : — Նա'գուպ
 Մէրեհմին զեվճի Նուսէֆի թեվլիտ էյլէտի .
 վէ մէրգումէտէն Մէսիհ թէամիէէ օլունտան Յիսուս
 17 թեվլիտ էյլէտի : — Իմաի նէսլէրին ճիւմլէ-
 սի Ասրահամտան Տաուտա դատար՝ օնտէօրթ
 նէսլ . Տաուտտան Պապէլ էսարէթինտէն տէյլին՝ օն-
 տէօրթ նէսլ , վէ Պապէլ էսարէթինտէն Մէսիհ
 տէր՝ օնտէօրթ նէսլ :
 18 Վէ Յիսուս Վրիստոտուն մէվլուտու պէրլէճհի
 աթի օլուտ . շէօյլէ քի , վալիտէսի Մէրեհմ Նու-
 սէֆէ մալսթուպէ իքէն , միւլապաթլարընտան
 մուգատտէմ՝ Բուհ իւլ Ղուտտտան համիլէ պու-
 19 լունտու : — Վէ անըն զեվճի Նուսէֆ սալիհ օլուպ
 անըր ըրաւայ իթմէք իսթմէտիյինտէն՝ անը կիզ-
 20 լիճէ ըզլապ իթմէյի տիւշիւնտիւ : — Վէ օ պու-
 նու տիւշիւնմէքտէ իքէն , իշթէ Բապպըն մէլէյի
 ըրաւտա անա կէօրիւնիւպ , Եյ Նուսէֆ իպնի
 Տաուտ , զեվճէն Մէրեհմի ալմաղա դօրգամ . զիրա
 անտէ համլ օլունտան՝ Բուհ իւլ Ղուտտտան տըր : —

16. — Ազիզ Մաթթա դապի'ի սիւլիէնամէյի , 'ազիզ
 Լուգա իսէ շէրի սիւլիէնամէյի եաղըյօր : Ես'գուպուն անապ
 պիր պապար ալըր պիրատէրի Ելի'ազար չօճուգուգ էօրիւ :
 Սըֆը իւլ 'ատէտ քիթապընտա (22, 2) եաղըլըշ օլանա կէօրէ
 Ես'գուպ պիրատէրին զեվճէսի իլէ էվլէնտի , վէ պիքիր Մէր-
 եհմին զեվճի օլան Ես'գուպ օղլու օլուտ : Պինտէն 'ալէյհ
 Ես'գուպ ճիւմէն Ես'գուպուն՝ վէ շէրէն Ելի'ազարըն օղլու
 տըր . Ելի'ազար՝ փէտէրի դարաֆընտան Տաուտուն օղլու օլան
 Նաթանըն սօյունտան տըր , (Լուգա 3 . 23-31) Ես'գուպ իսէ
 Սիւլէյմանըն սօյունտան տըր (Մաթթա 1 . 7-15) :

- 21 Վէնտիսի պիր օղուլ թէվլիս խոնճէք, վէ անա Յիսուս թէամիեէ խոնճէքսին, զիրա օ՝ դավմընը կիւնահարընտան խէլաս խոնճէք տիր, տէտի : —
- 22 Փէյլամպէրին վասըլասըյլա՝ Խշթէ պաքիրէ համիլէ օղուպ պիր օղուլ թէվլիս խոնճէք, վէ անա Լամանուէլ եանին՝ Ելլահ պիլիմ իլէ, թէամիեէ
- 23 խոնճէքլէր տիր՝ տէյուլ. — պուեուրուլան քէլամըն իթմամ օղունմասը իչիւն՝ պունուէն ճիւմլէսի վազը՝
- 24 օլաու : — Լուսէֆ ույգուտան ուեանարդատ, մէլէքի Բապալըն քէնտիսինէ իթտիյի էմրէ խմթիսալէն՝
- 25 զէվճէսինի ալաը : — Վէ մէրդումէյի իլք օղլունու

25. — Քիթապը Մուգատտէստէ (Նսուր. 4. 22 — 13. 2) իյթիտա թէվլիւիւտ խոնհէր օղլան, համթիա Բապալիմիլ Յիսուս Քրիստոս կիպի վէլէտի վահիտ պիլէ՝ տախմա իլք օղուլ թէամիեէ օղլունուր : Լաքին՝ Գողթ-բոնճայա Գէյն տէմէսիլէ Եուսէֆ՝ հազըէթի Մէրեէմի Յիսուս Քրիստոսու տօղուրուգտան սօնրա պիլտի տէմէք իթմէմէյօր. իլա՝ պուրատա Գէյն լաֆիլ, մուսթազպէլի թաստիգ իթմէյիպ անճաղ մազիյի իշար խոնհէր : Քիթապը Մուգատտէստին խալլը մահալարընտա պու մահաւտա միւսթամիլ օղլուգու կէօրիւնիւր : Մէսէլա՝ օլ (Գարդա) տախի սուլար եէրաէն չէքիլին՝ ճէյէ տէյին էօթէ պէրի տօլաճաղտա խի (Թէրվ. 8. 7) : Ազիլ Քրիստոսթօմօս իշպու աեէթին թէֆսիրինտէ՝ Քիթապը Մուգատտէս մէզքիւր Գէյն լաֆիլընը « Էօհ » խմթիմալ իթմէսի դարդանըն պատէհու լալտէթինէ իմա իչիւն օլմայրպ՝ իլա շիվէի թապիր օլմաղ իւզըն տիր տէյու պունուրուր : Պուրատա Մուհարրիբի մուգատտէս Մաթթա՝ լազիլ Եուսէֆին վալիտէթուլահ Պիրի Մէրեէմի Յիսուս թէվլիւիտ խոնճէյէ տէյին, պիլմէտիյինի թաստիգ իթմէք մաղտաւորնտա տըր : Պինաէն լալէյս պունտան՝ լազիլ Եուսէֆին Պիրի Մէրեէմի Յիսուսին թէվլիւիտինտէն սօնրա կէօյա պիլմիլ օղլուգունու իսթինապալ խոնճէյիլ. վէ մէզքիւր էֆքեաըր պաղըլէտէ ըրար իթմէքլէ՝ մահալ հազիլաթը թապիր վէ աղա պունտան պահա իթմէյէն իպարէյի ֆէսի ունաղ իթմէքտէն պաշղա հիշ պիր շէյ խիլմէմէսի միւսթաղնի թարիֆ տիր :

տօղուրունճայա տէյին պիլմէզ խի, վէ անա Յիսուս թէամիեէ էյլէտի :

Պատ 2

2. Վէ Յիսուսուն Հէրօտէս մէլիքին էյեամընտա, Լահուտիսթանըն Պէյթլէհէմ շէհրինտէ թէվլիւիտ էյլէտիյի զէման, իշթէ շարգտան Լահու-
 2 շալիմէ մէճիւսլար կէլիպ, — Լահուտիլէրին տօղմուշ օլան վաստիշահը նէրէտէ տիր. զիրա շարգտա անըն երլարզընը կէօրիւպ՝ անա սէճտէ
 3 զըլմաղա կէլաիք, տէտիլէր : — Հէրօտէս մէլիք իշխանճէ, քէնտիսի վէ անընլա պէրապէր պիլթիւն
 4 Լահուշալիմ տախի մուզդարիպ օլաու : — Վէ

2. I. — Պէյթլէհէմ Եէրուշալիմին ճէնուպ ճիհէթինտէ թագրիպէն սէքիլ միլ ուզաղտա քեան քիւշիւք պիր շէհր տիր :

Յիսուսուն Քեանուէնի Էվվէլին 25 ինտէ թէվլիւիտիւ՝ Աղօսթօս Գալսէրին թահրիբի նուֆուս ֆերմանընտան մուգատտէմ վուգու՝ պուլմատըղընա պինաէն՝ թարիսի թէէսսիւսի Բօմանըն 747 սէնէսինտէն էվվէլ վազը՝ օլմամըշ օղլուկի, քէզա Հէրօտէս Էլքէպիր մէզքիւր թարիսին 750 նճի սէնէսի Նիսանընտա վէֆաթ իթտիյինէ պինաէն, 749 թարիսինտէն սօնրա վազը՝ օլմամըշ խիյի տախի՝ ալէլ էքսէր զանն օղլունուր :

Պինաէն լալէյս Տիօնիսիօս Էլսաղիր, թարիսի Միլատիյի մէզքիւր թարիսին 754 սէնէսի Քեանուէնի Էվվէլ 25 ինտէն պէտէն պաշլաթմասընտա՝ հէր իքի շըզզճա եանըմըշ օղլույօր :

4. — Պաշքեահինլէր քեահինի եիրմի տէօրթ պէյթլէրին ըիւեսաըր խիլէր : Քեաթիպլէր շէրիաթը մուսէվիյեէնին թարիֆ ու թէֆսիրիլէ միւքէլէֆ խիլէր : Նիթիւարլար եախօտ շէյլիլէր մէզքիւր իքի սընֆլա պիլթիթիֆաղ՝ Յիսուս Քրիստոսուն զէմանընտաքի եէհուտիլէրին մէճիսի լալիսինի թէլէրիլ խոնհէր խի :

- ճիւմէ պաշքեահինէրի վէ դամբն քեաթիպէ-
 րինի ճէմ՝ խաիպ, անէրտէն Մէսիհին ներէտէ տօ-
 5 դաճաղընը սօրտուգտա, — անէր անա Նէհուտիա-
 թանըն Պէյթլէհէմ շէհրինտէ. զիրա փէյղամ-
 պերին վասըղասըյլա շէօյլէ եաղըլմը տըր. —
 6 ՆՅ Նէհուտանըն տիեարը Պէյթլէհէմ, սէն տախի
 Նէհուտանըն պաշ շէհրիւրի պէյնինտէ ասլա
 քիւչիւք տէյիլսին. զիրա սէնտէն պիր էմիր սու-
 տուր խտէճէք, վէ դամբմ Խարայիլի կիւտէճէք
 7 տիր, տէտիւր : — () Լ զէման Հէրօտէս մէճիւսլարը
 կիղլիճէ չաղըրըպ, երլտըղըն կէօրիւնմէսինին
 8 վաղթընը անէրտէն թահգիլի իթտի : — Վ է ան-
 լերի Պէյթլէհէմէ իրսալ էյլէյիպ. կիտինիզ,
 մա՛սուամու հաղընտա խթիֆասար խտինիզ, վէ
 պուլտուղունուղտա պանա խապէր վէրինիզ, քի
 պէն տախի կէլիպ անա սէճտէ գըլայըմ տէտի : —
 9 Ննէր մէլիքտէն պուլու իշխոնճէ կիթտիւր. վէ
 իշթէ շարպտա կէօրմիւշ օլտուղլարը երլտըղ վա-
 րըպ մա՛սուամուն օլտուղու մահալլըն իւլէրինտէ
 10 տուրունճայա տէք՝ անէրի գլաղուղլատը : — Ննէր
 երլտըղը կէօրտիւքլէրինտէ զիւտտէսիյլէ շաղ օլտու-

6. — Եհուտանըն պաշ շէհրիւրի պէյնինտէ եանի էն
 աղտան պին խանէյի հափի պուլունան շէհրիւր պէյնինտէ
 տուտուր խտէճէք տիր մա՛նապընտա տըր :

Վհոր Վթիգտէ եաղըլը օլան քէլամ իլէ Կաղիլ Մաթ-
 թանըն տերմիյան իթտիյի քէլամ պէյնինտէ ֆարգ վար տըր.
 պու ֆարգ իսէ մա՛նապտա օլմայըպ, իլա էլֆաղտա մէվճուտ
 տըր : Միւս փէյղամպերին (Տ. 2) Սէն սէքէնէյին Կտէտինէ
 նիսպէթլէ քիւչիւքսին՝ եախօա քիւչիւք Կտտ խտերլէր իսէ տէ
 էհէմիյէթ ճիհէթինճէ ասլա քիւչիւք տէյիլսին. չիւնքի
 սէնտէն պիր էմիր գուհուր խտէճէք տիր մա՛նապընտա տըր :

- 11 լար : — Վ է խանէյէ կիրտիքլէրինտէ, մա՛սու-
 մու վալխտէսի Մէրեհմէ պէրապէր կէօրտիւքլէր,
 վէ եերէ գափանըպ անա սէճտէ գըլտըլար. վէ խա-
 զինէլէրինի աչըպ անա հէտիյէ օլարադ՝ ալթուն
 12 վէ քիւննիւք վէ միւրի սաֆի սուլտուլար : — Վ է
 իւււալարընտա Հէրօտէսին նէղտինէ վարմամաղա
 էմր ալմըշ օլմաղլէ ախէր եօլտան տիեարլարընա
 Կալտէթ իթտիւր :
 13 Ննէր օրատան հարէքէթ խտինճէ, իշթէ Բապ-
 պըն մէլէյի իւււապընտա Նուսէֆէ կէօրիւնիւպ՝
 անա. Գալը, մա՛սուամու վէ անըն վալխտէսինի
 ալ, վէ Մըսըրա գալ, վէ պէն սանա սէօյլէյինճէ-
 յէ տէք օրատա գալ, զիրա Հէրօտէս մա՛սուամու
 թէլէֆ իթմէք իչիւն արայաճադ տըր, տէտի : —
 14 () Լ տախի գալըպ կէճէլէյն մա՛սուամ իլէ անըն
 15 վալխտէսինի ալտը վէ Մըսըրա կիթտի : — Վ է
 Հէրօտէսին վէֆաթընա տէյին օրատա դալտը.
 թաքի () զլուամու Մըսըրտան չաղըրտըմ տէյու
 Բապպ դարաֆընտան փէյղամպերին վասըղա-
 16 սըյլա տէնիլէն քէլամ իթմամ օլունա : — () Լ
 զէման Հէրօտէս մէճիւսլարտան խթիհղա օլուն-
 տուղունու կէօրիւնճէ դայէթլէ դաղէպլէնտի. վէ
 մէճիւսլարտան թահգիլի իթտիյի զէման միւճէ-
 պինճէ Պէյթլէհէմ իլէ անըն քեաթիֆէի սինօրլա-
 17 մա՛սուամլարը դաթլ իթտիրտի : — () Լ զէման
 Նրէմիա փէյղամպերին վասըղասըյլա տէնիլէն
 18 քէլամ իթմամ օլտու : — Բամատա աղլայըշ վէ

19 Թեքեան ու Ֆիզան սէտասը իշխողի տի . Բաքէլ քէն-
 տի օղուլլարընը աղլար , վէ պէրհասաթ օլմասըդ-
 20 լարընտան՝ թէսէլլի օլմագ իսթէմէզ խաի : — Հէ-
 րօտէսին վէֆաթընտան սօնրա , իշթէ Մըրրտա
 Բապպըն մէլէյի՝ ըիւեասընտա Եռսէֆէ կէօրիւ-
 21 նիւպ , — սնա . Գալգ , մասուսու վէ անըն վալի-
 տէսինի ալ , վէ Խարայիլ տիեարընա կիթ . զիրա
 մասուսուն ճանընա սուլի գաստ խտէնէր վէֆաթ
 22 իթաիլէր , տէտի : — Վէ օ դալղըզ մասուսու վէ
 անըն վալիտէսինի ալտը վէ Խարայիլ տիեարընա
 23 կէլտի : — Լաքին Արքիւտօսուն քէնտի վէտէրի
 Հէրօտէսին եէրինէ Եհէհուտիսթանտա մէլիք օլ-
 տուղունու իշխոնաձէ , օրայա կիթմէյէ գօրղտու .
 վէ ըիւեասընտա քէնտիսինէ իսղար օլունմասը
 24 իւղէրինէ ճէլիլ դարաֆիլարընա կիթտի : — Վէ
 կէլիպ Նազարէթ տէնիլէն շէհրտէ սաքին օլտու ,
 Թաքի՝ Նազարէթի թէսմիէէ օլունաճագ տըր՝
 տէյու փէյլամպէրլէրին վասըղասըյլա տէնիլէն ,
 իթմամ օլունա :

Պատ 3

3. Օլ կիւնէրտէ վաֆթիլ խաի՞ Նուհաննա ,

23. — Նազարէթ Երուշալիմտէն իւշ կիւն , Բապպօր
 տաղընտան իսէ՝ թաղրիպէն ծնիքի միլ ուղագտա Խարրօն
 թէսմիէէ օլունաձէ վասի՝ օվանըն շիմալ ճիհէթիտէ ճէլիլ
 ճէպէլէրի պիւքիւնէրինտէ կիղէնմիշ լաղիֆ վէ շիւրն պիւր
 դասապա տըր : Եւայա փէյլամպէրլէրինտէ (11. 1) Յիսուս՝
 Ֆիւլ , Կիւլ (իպր . ٧٢٢) թէսմիէէ օլունմուշ տըր , վէ Նազա-
 րէթ (եախօսա՝ Նասիրէ) շէհրինին իսմի տէ թամմ պու քէլիմէ
 տիր :

1 Թէվպէ իտինիլ , զիրա մէլէքիւթիւսսէմավաթ
 2 եաղլաշմըշ տըր՝ տէյէրէք , — Եհէհուտիսթան շէօ-
 3 լիւնտէ վա՛ղ իլէ դուհուր էյլէտի : — Օլորա
 Խշայա փէյլամպէրին վասըղասըյլա . Չէօլտէ
 նիտա խտէնին սէտասը . Բապպըն եօլունու հա՛-
 4 զըրլայըն , վէ անըն դարիպլէրինի տիւզէլտին , տէյու
 5 տէնիլէն քէլամ՝ պունուն հազղընտա տըր : — Եռ-
 հաննանըն էլպիսէսի տէվէ եիւնիւնտէն , պէլինտէքի
 գուշաղը դայիշտէն , դա՛ամը իսէ՝ շէքիրկէ իլէ
 6 եապան պալը խաի : — Օլ զէման ճիւմլէ Եհիւու-
 շալիմ վէ Եհէհուտիսթան իլէ Եարտան սէմթինին
 7 պիւթիւն խալղը անըն նէգտինէ կիտիպ , — կիւ-
 նահլարընը իթիւրաֆ խտէրէք , անըն էլիլէ Եար-
 8 տան նէհրինտէ վաֆթիլ օլուրլար խաի : — Գա-
 րիսիլէրլէ Սասուղիլէրտէն խայլըսընըն քէնտի
 վաֆթիլինէ կէլտիքլէրինի կէօրտիւքտէ , անլէրէ
 տէտի քի . Ե՛յ էնկէրէք նէսլի , կէլէձէք դաղէպտէն
 9 գաշմաղը սիղէ քի՛մ էօյրէթտի : — Պունտան
 պէօյլէ թէվպէյէ լաեղզ մէյլէ հասլ իտինիլ , —
 10 վէ Ապրահամ փէտէրիմիլ տիր՝ տէյու քէնտի քէ-
 նալինիլ տիւշիւնմէյինիլ . զիրա սիղէ տէրիմ . Ալ-
 լահ Ապրահամ շու դաշլարտան էվլատ չըգար-
 մազա գատիր տիր : — Իշթէ պալդա աղաճլարըն

7. — Եռհաննանըն վաֆթիլի Գրիստոսուն վաֆթիլին-
 տէն այրը խաի . Եռհաննանըն վաֆթիլի կիւնահլարըն
 Վաֆթընը ալապիլմէք իշիւն պիւր իսթիտատ խաի , կիւնահ
 Վաֆթ իթմէք գուտրէթի եօք խաի . Յիսուս Գրիստոսուն
 վաֆթիլի իսէ կիւնահլարըն Վաֆթ խտէր վէ պիլի Ալահըն ալ-
 րէթ օղու օլմագ շէրէֆինէ թէ՛ալի խտէր :

- Թամմ քեօքիւ իւղերինստէ տիր . էյի մէյվէ հասլ
 իթմէյէն հէր աղաճ քէսիլիր վէ աթէշէ աթըլըր:-
 11 Պէն սիյի թէվպէ իչիւն սու իլէ վաֆթիլ խտէրիմ .
 լաքին պէնտէն սօնրա կէլէն պէնտէն տահա դուվ-
 վէթլի տիր , վէ պէն անըն աեադ դապլարընը
 դաշըմաղա լալըդ տէյիլիմ . օ սիյի Բուհ իւլ
 Գուտս վէ աթէշ իլէ վաֆթիլ խտէճէ տիր : —
 12 Անըն եապասը էլինտէ տիր . խարմանընը սափուրա-
 ճադ , պուդտայընը անպարընա ճէմ , խտէճէ , վէ
 սամանը սէօնմէղ աթէշլէ եադաճադ տըր :
 13 Օլ զէման Յիսուս ճէլիլտէն Ասրտանա Աու-
 հաննատան վաֆթիլ օլունմադ իչիւն անըն նէզ-
 14 տինէ կէլիր : — Աուհաննա իսէ անա՝ Պանա սէնտէն
 վաֆթիլ օլունմադ լաղըմ իքէն սէն մի պանա
 15 կէլիրսին , տէյերէք անը մէն խտէր խտի : — Յիսուս
 ճէվապ վէրիպ անա . Ե իմտի պրաճ . չիւնքի քեաֆ-
 16 տէտի . օլ զէման անը պրադտը : — Յիսուս վաֆթիլ
 օլտուգտա տէրադապ սուտան չըդտը . վէ իշթէ
 սէմալաթ անա աչըլտը . վէ Բուհ Աւլահը կէօր-
 տիւ քի կիւյերճին շէքլինտէ էնիպ անըն իւղերինէ
 17 դօնույօր խտի : — Վէ իշթէ սէմատան պիր սէտա .
 Պու տըր սէվկիւլիւ Օղլում . պունտան բաղի
 օլտում , տէր խտի :

Պատ 4

4. Օլ զէման Յիսուս շէյգանտան թէճրիպէ օլուն-
 մադ իւղրէ Բուհտան չէօլէ սէվգ օլունտու : —

- 2 Վէ դըրդ կիւն վէ դըրդ կէճէ օրուճ դութտուգ-
 տան սօնրա , աճըդտըղընտա , թէճրիպէ խտիճի
 3 եադլաշըպ , անա . — Այէր Աւլահըն Օղլու իսէն՝
 էմր էյլէ քի շու դաշլար էթմէք օլալար , տէտի : —
 4 Օ ճէվապէն . Ասղըլմըշ տըր քի , Ատէմ եալընըդ
 էթմէք իլէ տէյիլ իւլա Աւլահըն աղընտան չըգան
 5 ճիւմլէ քէլամլա եաշար , տէտի : — Օլ զէման
 շէյգան անը մուգատտէս շէհրէ կէօթիւրիւպ հէյ-
 6 քէլին դուլլէսինին իւղերինտէ տուրտուրալադ , —
 անա . Այէր Աւլահըն Օղլու իսէն՝ քէնտիլի պու-
 րատան աշաղը աթ . զիրա եաղըլմըշ տըր քի
 Վէնտի մէլէքլերինէ սէնին իչիւն թէնպիհ իթմիշ
 օլտուղունտան , սէնի էլլերինին իւղերինտէ դալտը-
 րաճաղար , քի ալաղընը ապա դաշա չարիմա-
 7 յաըն , տէտի : — Յիսուս անա . Բապպ Աւլահընը
 թէճրիպէ իթմէյէսին տէյու տախի եաղըլմըշ տըր ,
 8 տէտի : — Ե շէյգան թէքրարէն անը ալըպ դայէթ
 եիւքսէք պիր տաղա կէօթիւրտիւ , վէ տիւնեանըն
 ճիւմլէ մէմալիքինի վէ անլէրին սալգանաթընը
 9 կէօսթէրիպ , — անա . Այէր եէրէ դափանըպ պանա
 սէճտէ գըլարտան պունլարըն ճիւմլէսինի սանա
 10 վէրէճէյիմ , տէտի : — Օլ զէման Յիսուս անա . Այ
 շէյգան , եանըմտան կիթ , զիրա եաղըլմըշ տըր քի ,
 Սէնին Բապպ Աւլահըն սէճտէ գըլաըն վէ եա-
 11 լընըդ անա Վալատէթ խտէսին , տէտի : — Օլ վաղըթ
 շէյգան անը թէրք էյլէտի . վէ իշթէ մէլէքլէր
 եադլաշըպ անա խըտմէթ խտէրլէր խտի :
 12 Խմտի Յիսուս Աուհաննանըն էլէ վէրիլտիլինի

- 13 իշխանն՝ չէր իշխուի ճշմարիտի : — Վէ՛ Նա-
զարէթի պրապոստոս կէտի Օհայուն իւն Նէֆթալի
սինօրլարընտաքի վէ տէնիդ գըրսընտաքի Վէֆէր-
14 նառմատա սաքին օլտու . — Թաքի՛ Նշայա փէյղամ-
պէրին վասրդասըյլա տէնիլէն քէլամ իթմամ
15 օլունա , — եանի , Օհայուն տիւարը վէ Նէֆ-
թալի տիւարը , տէնիդ դարիդի , Նարտանըն էօթէ
16 դարաֆը , գաիֆէլէրին ճշմարիտի : — Վարանլըգտա
օթուրան դալմը տգիմ նուր կէօրտիւ . վէ տիւն-
եատա էօլիւմ կէօլկէլէրինտէ օթուրմագտա սու-
17 լունանլարա նուր տօղտու : — Օլ գէման Յիսուս
վա՛ղ իթմէյէ պաշլայըպ . թէվպէ իտինիդ , գիրա
մէլէքիւթիւսսէմավաթ եագլաշոր , տէր իտի : —
18 Յիսուս ճշմարիտ տէնիդի գըրսընտա կէգինիքէն ,
իքի դարընտաշ եանի Պեսոս տէնիլէն Սիմօն իւն
անըն դարընտաշը Նարաօսու՝ տէնիդէ աղ աթմագ-
տա օլտուդլարը հալտէ կէօրտիւ . գիրա իքիտի տէ
19 պալըգ ալճըսը իտիլէր : — Մէլէրէ՛ Երտըմ սըրա
կէլինիդ , սիդի ինստն ալճըսը իտէյիմ , տէտի : —
20 Մէլէր անիտէ աղլարընը թէրք իտիպ անըն արտը
21 սըրա կիթաիլէր : — Օրատան իլէրի կիտիպ , գա-
յըգտա փէտէրլէրի Օհայտէ իւն պէրապէր աղլա-
րընը թա՛միր իթմէքտէ սուլունան իքի դարընտա-
շը , եանի Օհայտէ օղու Նա՛գուսու վէ անըն
դարընտաշը Նուհանայը կէօրէրէք՝ անլէրի չաղըր-
22 տը : — Մէլէր տէր՝ ագապ գայըղը վէ փէտէր-
լէրինի թէրք իւն , անըն արտընձա կիթաիլէր :
23 Յիսուս քեաֆէի ճշմարիտ տօլաշըպ , անլէրին

- ձէմ՝ իյեթիւհաշլարընտա թա՛լիմ իտէր , մէլէքիւ-
թիւն Ննճիլինի վա՛ղ իտէր , վէ խալգտա օլան
ձիւմլէ խասթէլիքլէրէ վէ իլլէթլէրէ շիֆա վէրի
24 իտի : — Վէ՛ անըն հագգընտա պիւթիւն Սիւրիա
տիւարընտա իւն չըգտը , վէ կէօնակէօն մարապ վէ
աղրըլարտան կէլիյեթ չէքէն պիլճիւմլէ խասթէ-
լէրի , ձիննլիլէրի , դութարըլլըլարը վէ քէօթիւմ-
լէրի անըն նէգալինէ կէթիւրտիլէր , վէ օ անլէրէ
25 շիֆա վէրտի : — ճշմարիտէն վէ Տէգափօլխատէն ,
Նէրուշալիմտէն , Նէհուտիաթանտան վէ Նար-
տանըն էօթէ դարաֆընտան վաֆիլը ձէմա՛տթլար
անըն արտընձա կիթաիլէր :

Պատ 5

5. ճշմարտթը կէօրտիւքտէ տաղա չըգտը , վէ
օրատա օթուրտուղունտա շակիւրալէրի անա եագ-
2 լաշարլար : — Վէ՛ աղգընը աշըպ անլէրէ թա՛լիմ
3 իտէրէք , տէտի . — Նէ՛ մութլու լուհ իւն ֆա-
գիրլէրէ , գիրա մէլէքիւթիւսսէմավաթ անլէրին
4 տիր : — Նէ՛ մութլու մահգունլարա , գիրա անլէր
5 թէսէլլի օլաճագլար տըր : — Նէ՛ մութլու հալիմ-

5. 3. — Նէ՛ մութլու անլէրէ քի Բուհ իւն Վուստուն
լուգֆ ու մուհայէնէթիլլէ մատտի դարալէթէ (օլ պաղօլ) թէ-
համիլլէ իտէրլէր , վէ եալիտ Սլաշա տաշա գիւտտէ մագ-
պուլ օլմագ իւղըն հիւսնի իրատէթլէրիլլէ տէրլէթլէրինի
թէրք իտէրլէր :

5. — Հալիմլէր (լուս . բաւէ , իւր . Ծրր) խուտալլէ
էգիյեթ վէ պէլատա դաթլըլը իւն հարէքթիւ իտէնլէր տիր ,
չիւնքի քէնտի իմիւրլէրի Սլաշա տըր :

- լէրէ, զիրա անլէր զէմինէ վարիս օլաճաղար
 6 տըր : — ‘Նէ’ մութլու սալահա աճըզմըշ վէ սու-
 սամըշ օլանլարա, զիրա անլէր տօյաճաղար
 7 տըր : — ‘Նէ’ մութլու մէրհամէթլիլէրէ, զիրա
 8 անլէր մէրհամէթ պուլաճաղար տըր : — ‘Նէ’
 մութլու եիւրէյի վաք օլանլարա, զիրա անլէր
 9 Ալլահը կէօրէճէքլէր տիր : — ‘Նէ’ մութլու սուհ-
 խաիճիլէրէ, զիրա անլէր Ալլահ էվլատը տէնիլէ-
 10 ձէքլէր տիր : — ‘Նէ’ մութլու սալահա ուլլունա
 գօվալանանլարա, զիրա մէլէքիւթիւսսէմավաթ
 անլէրին տիր :
 11 Պէնիմ իչիւն սիպէ սիթէմ խաիպ, գօվալատը-
 լարը, վէ ‘ալէյհինիպտէ հէք կէօնա ֆէնա սէօղ
 12 սէօյլէտիքլէրի զէման’ նէ’ մութլուսընը : — Շաղ
 վէ մէսըուր օլունուղ, զիրա սէմավաթտա էճըրինիղ
 չօղ տըր . չիւնքի սիպտէն էվվէլ օլան փէյլամ-
 13 պէրլէրի պէօյլէ գօվալատըլար : — Սիղ եէրին
 դուղուսընը . էյէր դուղ տատընը դայպ խտէրաէ,
 նէ’ իլէ դուղլանաճաղ տըր . արթըղ տըշարը ա-
 թըրլըպ տտէմլէրտէն չիյնէնմէտէն մա’ատա պաշգա

6. — Պուրատա սալահ տէմէքլէ ‘աղիլիք եախօտ իրատէի
 իլահիլէնին թէմաիի իճրատը անլաշըլը :

8. — ‘Աղիլ վէ գատիմ միւլէիլիքլէրտէն չօղու, իշպու
 եիւրէք փաքըզըլա’ եալընըլը բիֆէթ ու բամէթի տէյիլ,
 իլա հէր նէվ’ կիւնահ լէքէլէրինտէն մու’աֆիյէթի անլա-
 յօրլար :

12. — Յիսուս քրիստոս էճը լաֆզընը խթիմալ խտէրէք,
 հաղիլի իւճրէթ քէսպ ու իհրաղ խտէպիլէճէյիմիղի, վէ սա-
 ‘ատէթի սէմալիլէնին’ պու տիւնեատա քէսպ ու խթիհալ
 էյլէտիլիմիղ էճրէ նիսպէթէն թէզաեիւս ու թէրաղգը իթ-
 մէսինի թա’իմ խտէր :

- 14 շէյէ եարամաղ օլուր : — Սիղ ‘ալէմին նուրուսընըղ .
 տաղ իւղէրինտէ քէաին օլան շէհիր կիլլէնէմէղ .
 15 նէ’ տէ չըրաղը եաղըպ էօլէք ալթընա գօրլար,
 իլլա շամ’ատան իւղէրինէ վաղ’ խտէրլէր, վէ
 խանէտէ օլանլարըն ճիւմլէսինի թէնալիլ խտէր : —
 16 Պէօյլէճէ սիղին նուրունուղ տտէմլէրին էօնիւնտէ
 դըեա վէրսին, շէօյլէ քի անլէր խայր ‘ամէլլէրի-
 նիղի կէօրիւպ սէմավաթտա օլան ֆէտէրինիղի
 թէմ’աիլ խտէլէր :
 17 Օանն իթմէյինիղ քի պէն շէրի’աթը եախօտ
 փէյլամպէրլէրի ֆէսի իթմէյէ կէլաիմ . անլէրի
 ֆէսի իթմէյէ տէյիլ իթմամ իթմէյէ կէլաիմ : —
 18 Հաղիլաթէն սիղէ տէրիմ, սէմա վէ զէմին կէճմէ-
 տիքճէ շէրի’աթտան պիլ հօտ եախօտ պիլ նօղա
 կէճմէքսիլին հէր շէյ իթմամ օլունաճաղ տըր : —
 19 Խմտի հէր քիմ պու էն քիւչիւք թէնպիհլէրտէն
 պիլինի ֆէսի խաիպ տտէմլէրէ էօյլէ էօյրէտիւսէ,
 մէլէքիւթիւսսէմավաթտա էն քիւչիւք չաղըլ-
 լաճաղ տըր . ամմա հէր քիմ իճրայա գօր վէ էօյ-
 րէտիւսէ, մէլէքիւթիւսսէմավաթտա պէօնիւք
 20 չաղըլլաճաղ տըր : — Օիլա սիղէ տէրիմ քի,
 էյէր սալահընըլ քէաթիպլէրինքինտէն վէ ֆարի-
 սիլէրինքինտէն ֆաղլա օլմաղա, մէլէքիւթիւս-

17. — Շէրի’աթը մուսէվիլէէ իքի գըմա մունգապըմ
 տըր . պիլիսի’ ճէվհէրի . մէսէլա’ էվամիլի իլահիլէէ . տիլէրի’
 թէմալի . մէսէլա’ փաղպալա գուղուսունուն եէնմէսի : Խմտի
 Յիսուս ճէվհէրիլէրին հիշ պիլինի ֆէսի ու իպթալ էյլէմաիլ
 եալընըլ թէմալի օլանլարըլ հաղիլէթէ թէպտիլ իլէ շէրի-
 ‘աթը իթմամ էյլէտի :

- 21 սէմավաթա կիրմէյէճէքսինիդ : — Այլվէլքիւէրէ՛
 Պաթլ իթմէյէսին , զիրա հէր քիմ գաթլ խէրսէ՛
 հիւքմի մահ.քէմէյէ միւսթահազդ օլաճադ տրր՝
 22 տէնիլախիյինի իշիթմիշսինիդ տիր : — Աքքին պէն
 սիղէ տէրիմ . Հէր քիմ գարընտաշընա էօքէլէնիսէ՛
 հիւքմէ միւսթահազդ օլաճադ , վէ հէր քիմ դա-
 րընտաշընա՝ ըաքա տէրսէ՛ տիւան հիւքմիւնէ
 միւսթահազդ օլաճադ , վէ հէր քիմ գարըն-
 տաշընա չըլզըն տէրսէ՛ աթէշ ճէհէննէմինէ միւս-
 23 թահազդ օլաճադ տրր : — Թահաթիմէնի մէզպահ
 իւղէրինտէ սունաճաղըն վաղըթ՝ սէնին՝ ալէյհինտէ
 գարընտաշընիւն պիր շէյի օլտուղունու տէրխաղըր
 24 խէրսէն , — Թահաթիմէնի օրատա մէզպահըն

21. — Հիւքմ լաթիլը պուրատա , ի՛գա օրունան գարար
 մահադընտա օլաճադ , իլլա մահ.քէմէ մահադընտա տրր . զիրա
 գարար մահադընտա օլա խաթի , հէր պիր գարար անլաշըմադ
 իճապ խաթի խաթի . իշպու անէթտէ իսէ՛ ատի պիր դապահաթ-
 տան վէ եա ծիւնհատան պահա խաթիմէյիպ՝ իլլա գաթլ իլլէրին
 հիւքմ ու թէհաթիլ իշիւն հէր պիր շէհիւրսէ թաթիւն խաթիմիլ
 մահ.քէմէն ծինանէթ տաիրէսի հիւքմիւնէ՛ ախա պուլունան
 աղըր պիր ծինանէթտէն պահա խաթիլյօր (Թէսնիյէ 16. 18) :

22. — Բապպիմիլ Յիսուս Բրիստոս աղըր էօքէյի իւշ
 տէրէճէյէ թահաթիմ խաթի .

Պիրինճիսի՝ տէրունի օլաճադնա ըաղմէն էօքէ աղըր տրր .
 շիւնքի գաթլ իլլէրին ճէզարնա միւսթահազդ տրր : (Պաղ. 21)

Էքինճիսի՝ պիր աղըր էօքէ տիր , քի հատաթի գաթլինտէ
 աղըր պիր շէթմ ու թահազիլ իլլէ զահիլին պէնան օլունուր .
 (խոր. ՋՐԻԴ. րուժ. չԵՆՈՅ , ահմադ) . վէ պէօնիլք ծինանէթլէր
 միսիլլու մէճիսի ալիյէ (րուժ. ՍՅԵՃՐՈՅ)՝ ախա ու խաա տրր :
 Իւշիւնճիսիւ՝ էվվէլքինտէն տահա շէտիա պիր շէթմ
 ու թահազիլ իլլէ պէնան օլունան տահա աղըր պիր էօքէ տիր .
 (րուժ. թաթօ չըլզըն) , քի պուրատա եալընըլ չըլզընլանանը
 տէյիլ իլլա (խոր. ԵԵԵ) լաթիլը մուճէպինճէ՛ շապալէթ , տին-
 սիլլէր , ֆիլլէրինէ շիւմուլի օլանը իշար խաթի : Պու տէրէ-
 ճէտէ օլան էօքէ մահ.քէմէն իլլահիյէյէ՛ ախա ու խաա տրր :

- էօնիւնտէ պրահ , վէ կիթ՝ էվվէլտ գարընտաշըն
 իլլէ պարըշ , վէ սօնրա կէլ թահաթիմէնի սօն : —
 25 Խաաթին իլլէ եօլտա իքէն՝ չարչապըդ անըն իլլէ
 սուլհ օլ քի , օլմայա քի խաաթին սէնի հաքիմէ
 վէ հաքիմ ճէլլատա թէսլիմ խաթ տէ՛ մահպէսէ
 26 աթըլլատըն : — Հապիղաթէն սանա տէրիմ՝ սօն
 մանղըրը հտա խաթնճէյէ տէք օրատան չըզմայա-
 27 ճապսն : — Այլվէլքիւէրէ՛ Օլինա իթմէյէսին՝
 28 տէնիլախիյինի իշիթմիշսինիդ տիր : — Ամա պէն
 սիղէ տէրիմ . հէր քիմ պիր գարըյա շէհիլթ իլլէ
 պապարսա , զաթէն գալպինտէ անըն իլլէ զինա իթ-
 29 տի : — Այէր սաղ կէօղիւն սէնի սիւրչաթիւրիւսէ ,
 անը չըզար վէ սէնտէն էօթէ աթ . զիրա պիւթիւն
 ճիւսին ճէհէննէմէ աթըլմադտան իսէ՛ սէնին ա՛ղա-
 լարընտան պիրինին զաթ՝ օլմասը սանա տահա խա-
 30 յըլլը տրր : — Այէ էյէր սաղ էլլին սէնի սիւրչաթիւ-

29. 30. — Յիսուս թէմսիլի վէ մէճաղի պիր լիսան իլլէ՛
 կիւնահա տիւլմէմէք իշիւն գարիպ սէպէպ ու վէսիլէլքտէն
 նէ՛ գատար սա՛յ ու զայրէթլէ իճթինապ իթմէյէ պօրճիւ օլ-
 տուղունուր թաթիմ խաթի : Պուրատա հապիլի վէ ծիտաթի
 պիր գաթլը ա՛ղատան պահա օլունմադընը՝ աղիլ Բրիստ-
 թօմս շէօյլէ թէֆսիր խաթի . « Այէր մատտէ գաթլը ա՛ղա-
 տան իպարէթ օլա խաթի , հէր իքի կէօղտէն տաթի պահա օ-
 լունմադ իճապ խաթի խաթի : Չիւնքի էյէր սաղ կէօղ սէնի
 կիւնահա թահաթիլ ու ճէլլ խաթի իսէ՛ սօլ կէօղ նէ՛ եապա-
 ճադ . սաղ կէօղէ օլ տէրէճէ մուգալէմէթ խաթնէքմի քի սաղ
 կէօղիւնին ծիւնհալը մադաթընտա չըզարըմար վէ սօլ կէօ-
 զիւնին պիսուշ կիլի իպգա՝ խաթիսի իճապ իթմէն : Պուն-
 տան գաթլի նազար , կէօղիւն չըզարըմար յա տէրտէ տէրման
 խաթ շէհիլթին էօնիւնիւ ալապիլէճէքմիսին : Իմաթի Յի-
 սուս տէրտէ թէտարիլքի չարէ գըլմաթըլը թաթիմ էյլէտի-
 յինտէ , պէտէնին պիր ա՛ղատընը քէմէքտէն պահա իթմիլ
 օլմասը միւսթիսիլ տիր :

ընդհանրապես վե սենտեն էօթէ անթ. զիրա
պիւթիւն ճիսմին ճէհէնէմէ կիթ մէքտէն խէ սէնին
ա՛ղալարընտան պիրինին զաի՛ օլմասը սանա սահա
31 խայրըլը տըր : — Տէնիլմիշ տիր քի, հէր քիմ
զէվճէսինի ըղլադ խտէրսէ՛ անա զտլադնամէ
32 վէրսին : — Ամմա պէն սիղէ տէրիմ. հէր քիմ զէվ-
ճէսինի զինա խուսուսընտան մա՛ստա՛ ըղլադ ի-
տէրսէ՛ անա զինա իթտիրիր, վէ հէր քիմ ըղլադ
33 օլունմուշու ալըրսա՛ զինա խտէր : — Աինէ էվվէլ-
քիլէրէ՛ Աէմինիկաէ խիլաֆ իթմէյէսին, լաքին
սէնին եէմինլէրինի Բապպա էտա խտէսին՝ տէնիլ-
34 տիլինի իշիթմիշսինիդ տիր : — Աաքին պէն սիղէ
տէրիմ. Ասլա եէմին իթմէյէսին, նէ սէմա հազզը
35 իշիւն, զիրա Ալլահըն թախթը տըր. — նէ՛ զէմին
հազզը իշիւն, զիրա անըն աեազլարընըն պասամա-
ղը տըր. նէ՛ տէ Ահրուշալիմ հազզը իշիւն, զիրա
36 յազիմ մէլիքին շէհրի տիր : — Նէ՛ տէ քէնտի պա-

32. — Պիր առեմ զարրսընը զինա սէպէպինտէն տօլայը
ըղլադ խտէր իսէ կիւնահ իշէմէղ : Բապպիմիդ Յիսուս մէզու-
նիյէթ վէրիր, ֆաղադ պունտնլա անա պիր էմր վազ՝ իթմէղ :
Աաքին Յիսուս ֆրիստտուն՝ Հէր էիմ ըղլադ օլունմուշու ալըրսա
շէնա էպէր, քէլամըլլա թասաիդ էյէտիյի միսիլու՝ հիշ պիր
սըրստա իզտիվաճ աղա հալ ու ֆէսի օլունմաղ : Բապպիմիդ
Յիսուսուն պու թապիմաթը հազզընտա՛ աղիդ Փալուս կիւ-
զէճէ թէֆսիր խտէր. (Ջէճէ) «յըրբըղը հալաէ զէճէիդ
հալալ» էաիօր զէճէ էէ պարըշըն (1 Գորն. 7. 11) : Պինտէն
ալէյհ իզտիվաճ պաղը խրիթիւնանլարտա շէօղիւլէմէղ :

33. — Աինէն եէմինիկաէ խիլաֆ ինիյէսին. Յիսուս եալան
եէմին իլէ թէճալուղը եէմինի մէն՝ խտէր :

36. — Նիզամ ու յատալէթին խարիճինտէ օլարադ իճրա
օլունտա գաթիլ մէմնուլթտան օլտուղու միսիլու, քէզա եէ-
մին սատէ մա՛ստա ալընտըղը թաղաիրաէ, էա՛նի մուհա-

շըն հազզը իշիւն եէմին խտէսին, զիրա պիր զըլը
պէհադ եախօտ դարա իթմէյէ գատիր տէյիլսին : —
37 Աաքին սիղին սէօղիւնիւղ՝ Ավվէթ՝ էվվէթ, խայրը՛
խայրը օլսուն, զիրա պունտան ֆաղլասը շէրրտէն
38 տիր : — Աէօղէ մուգապիլ կէօղ՝ տիշէ մուգապիլ
39 տիշ՝ տէնիլտիլինի իշիթմիշսինիդ տիր : — Աաքին

քէմէի սէրիմէնին վէ հազզանիյէթ ու յատալէթին խարիճինտէ
օլան եէմին, Ալլահըն փնտինտէ կիւնահ տըր. շիւնքի Ալլահըն
շան ու յատալէթինէ տօղունուր պիր թէօհմէթ տիր : Ֆիլ-
վազր՝, Ալլահը թէյալա մէյալըղ՝ նահազդ վէ եալան եէրէ
եէմին իթմէյէ մէն՝ խտէր. ֆաղադ մուհաքէմէի սէյիմէ վէ
յատալէթ ու հազիլաթ իլէ եէմին իթտիլիմիդաէ կիւնահ
իշէմէյիլ :

38. — Աէօղէ մուհապիլ կէօղ : Մունհասարէն հաքիմէր
իշիւն մույալէն պիր դանուն վէ իթթիխազ օլունտան պիր
թէտպիր օլուպ, էֆրատ իսէ՛ քէնտիսի խօտպէխօտ իճրաի
յատալէթէ մէզուն տէյիլ տիր :

39. — Պու վէ աթիտէրի իքի (40, 41) աեթթիլինտէ
խարիդ իւլլատէ (դարիպ) վէ պէլքի տարպը մէսէլ մազամըն-
տա իրատ օլունմուշ օլան թապիրաթ պիղէ շու խուսուսաթը
էօյրէտիր քի, ալէյհիմիդաէ վուգուա կէլէն սիթէմ վէ հա-
զարէթլէրտէն ինֆիալ եատա ախըլ ինթիլամ կիպի շէտիտ
իշիթիսասաթըմըղը դապը իթմէյիլիլ : Ապու աեթթաէ պահա
իթտիլի խուսուսաթըն մէվգըրի իճրայա վազընա ինտան ալ-
էյաաէ մէճպուր տէյիլ իսէտէ, մա՛մաֆիհ անիլէրի թէլլին
էյիլէն շօլ բուհը ալի իլէ միւթէմատիլէն մէմուլ օլմամըղ
վաճիպէտէն տիր : Մէղքիւր բուհ տաիսի հէման շու. Շէրրէ
խայր իլէ զալիպ օլսարն, քէլամընտա միւնտէրիճ տիր (Բօմ.
12. 21) : Պիզլաթ Յիսուս տաիսի մէղքիւր մէպտէի հէման օլ
վէճհէ մէվգըրի իճրայա դօմուշ տըր :

Յիսուսուն շու Աաքին պէն սիղէ քէրի, շէրրէ մուհապիլ
էյիլէյիլիլ, քէլամընտա հէմ պիր էմր վէ հէմ տէ պիր
նասիհաթ միւնտէրիճ տիր : Քէնտիմիդ խօտպէխօտ իճրաի
յատալէթ իթմէմէիլ, էա՛նի տիւշար օլտուղունուղ պիր հազա-
րէթ վէ սիթէմտէն խօտպէխօտ ինթիլամ ալմամամըղ, քէզա
սաիրլէրին ինթիլամըղը զաղէպ արասընտա թէմէնի իթ-
մէմէիլ էմր տիր. վէ հաքէզա սիթէմէրէ սապը իլէ թէհամ-
միւլ իթմէմիլ էմր տիր :

պէն սիդէ տէրիմ. շէրրէ մոռապէմէմ էյլէմէյնիդ,
 փաղաղ էյէր պիր քիմսէ սէնին սաղ եանաղընյա
 40 ուրուրսա՝ անա տիկէրինի տէ չէվիր : — Հէր քիմ
 սէնինէ տաւա էյլէմէք իսթէյիպ՝ էնթարինի ալ-
 մադ իսթէրսէ, սէնին ճիւղպէնի տէ անա թէրք
 41 իթ : — Վէ հէր քիմ սէնի պիր միլ անկարեայա
 42 սէվդ խտէրսէ՝ անընլա իքի միլ կիթ : — Անտէն
 տիկէյէնէ վէր, վէ սէնտէն էօտիւնճ ալմադ իսթէ-
 43 յէնէ եիւղ չէվիրմէ : — Անին ադրանընր սէվէսին
 վէ տիւշմէնիւն պուղղ խտէսին տէնիլտիյին իշիթ-
 44 միշսինիդ տիր : — Աքին պէն սիդէ տէրիմ. Տիւշ-
 մէնլէրինիդի սէվինիդ, վէ սիդէ պէտտու՝ա օդու-
 յանլարա խայր տու՝ա օդույունուղ. սիդէ պուղղ
 խտէնլէրէ էյիլիք իտինիդ, վէ սիդէ էդլիյէթ վէրէն-
 45 նիդ, — քի սէմաւաթտա օլան Փէտէրինիդին էվլատը
 օլատընը, զիրա օ՝ քէնտի կիւնէշինի եարամադ-
 լարըն վէ էյիլէրին իւղէրինէ տօղտուրուր, վէ
 եաղմուրունու սալիհլէրին վէ կիւնահքեարլարըն
 46 իւղէրինէ եաղտըրըր : — Օլրա էյէր սիդի սէվէնլէրի
 սէվէր իսէնիդ, նէ՞ էճրինիդ օլուր : Ալտիւրէճիւլէր
 47 պիլէ էօյլէ եափմաղլար մը : — Վէ էյէր սալթ
 պիրատէրլէրինիդէ սէլամ վէրիսէնիդ, զիւտտէ նէ՞
 իթմիշ օլուրսունուղ, դաիֆէլէր տաիսի էօյլէ

Վէ քաքին, քիմսէյէ հիշ պիր վէճէն սիւրչաիւրմէրսիզին
 վէ տուրէթի ճաիդէտէ օլարադ աիդը ինթիդամ իտէպիլէճէ-
 յիմիդ հէնկեամտա պիլէ ինթիդամ ալմայաճաղ տէրէճէտէ
 պիր հայիմիլըլէ՝ պիդէ օլունան սիթէմէրէ թէհամիւլ իթ-
 մէքլիք էմր տէյիլ սըրֆ նասիհաթ տըր :

48 իթմէղլէր մի : — Իմաի սէմալի Փէտէրինիդ
 քեամիլ օլաուղու կիպի սիդ տաիսի քեամիլ օլու-
 նուղ :

Պատմ 6

6. Սալահընըր ատէմլէր հուղուրունտա անլէրէ
 կէօթէրիշ իչիւն եափմաղտան սաղընընըր. Խօղսա
 սէմալի Փէտէրինիդին Վնտինտէ էճրինիդ օլմաղ : —
 2 Իմաի սատաղա իտէճէյին զէման սէնին էօնիւնտէ
 պօրու չսլմա. նասըլքի միւրա իլէր՝ ատէմլէր
 դարաֆրնտան իղղէթլէնմէք իչիւն ճէմիյէթ-
 կեահլարտա վէ մէյտանլարտա էօյլէ իտէրլէր.
 հաղիպաթէն սիդէ տէրիմ՝ քի՝ անլէր էճրլէրինի
 3 ալմըշլար տըր : — Աքին սէնին սատաղա էյլէտիյին
 զէման՝ սաղ էլիւլին նէ եափաղըրնըր սօլ էլին պիլմէ-
 4 սին. — շէօյլէ քի սատաղան կիղլիտէ օլա. վէ կիղ-
 լիտէ կէօրէն Փէտէրինի սանա թէտիեէ իտէճէք
 5 տիր : — Վէ տու՝ա իթտիյինիդտէ միւրա իլէր կիպի
 օլմայասընըր. զիրա անլէր ատէմլէրէ կէօրիւնմէք
 իչիւն ճէմիյէթ կեահլարտա վէ մէյտան քէօշէլէ-
 րինտէ տուրուպ տու՝ա իթմէյի սէվէրլէր. հաղի-
 դաթէն սիդէ տէրիմ՝ անլէր էճրլէրինի ալմըշլար
 6 տըր : — Աքին սէն տու՝ա իթտիյինտէ օտանյա կիր, վէ
 դաիուկու դափալըպ կիղլիտէ օլան փէտէրինէ տու՝ա
 իթ. վէ կիղլիտէ կէօրէն Փէտէրինի՝ սանա թէտիեէ
 7 էյլէյէճէք տիր : — Վէ տու՝ա իթտիյինիդտէ դաիֆէ-

6. 7. — καὶ βαττολογήσῃτε, Լաֆաղանըղտան թէհատիւս
 իտէն էհէմիյէթ սիդ պիհուտէ սէօղլէր սէօյլէմէմէլիյիդ :

- էր կիսի լափաղանն օլմայընը . զիրա անէր չօդ
սէ օյլէտիքէրի ի չիւն իշխտիւնէքէրինի զանն ի-
8 տէրէր : — Լամի անէրէ պէնդէմէյնի . զիրա սիդ
Փէտէրինիպտէն պիր շէյ տիւնէպտէն էվիւլ , օ՛ սիդէ
9 նէ լաղըմ օլտուղունու պիրիր : — Սիդ խէ շու
վէճճէ տուա իտինի . Լա՛ս սէմալաթտա օլան Փէ-
10 տէրինի . իամին մուգատտէն օլտուն , — փատլշահ-
լըղըն կէլսին , իրատէթին սէմատա օլտուղու կիսի
11 զէմինտէ տախի իճրա օլտուն : — Լա՛վմի էթմէյի-
12 միդի պու կիւն պիդէ վէր : — Վէ տուչլարըմըդ
պիդէ պաղըշլա՛ս , նասըլ քի պիդ տախի պիդէ տուչլու
13 օլանլարա պաղըշլարըդ : — Վէ թէճըրիպէյէ պիդի

Յիսուս տուամըղը թէմաթա էյլէմէմիդի մէն՝ իթմէդ : « Ինչէ
տէփալար Կալէյնուտու ճէթսէմանիտէ , քէնտիսի տուապընտա
միւտալէմէթ իթմէքլէ պիդէ Տիւնի փպրէթ վէրտի : Իշպու
միւտալէմէթ պիդէ Տաթթա լաղըմ պիդէ տիր : Պու պապտէ
Կաղի . Բրիսոթթօմ Կէրէի տուա իթմէնիդէ Նլաշա եէնի
պիր շէյ էօյրէթմէդ իսէնի տէ , մէրճամէթինի թաճիք ի-
տէրինի , տուա վէ՛նիւտալը միւթէմատի իլէ անըն իլգիփա-
թընը քէսպ իտէրինի . վէ թէվաղու իլէ կիւնաշլարընըդ
տէրիսպըր իտէրինի , տէր :

13. — « Զէրա Կէլէթիւն վէ Գոթիւն վէ Կէլէթիւն
Կէլէթիւն » , թէշըրիփաթը իլալէ տիր . տուալարըն էքտէրիսի
պու վէճճէ իսիթամ պուրըրար իտի : Ճէմի՛ եէնի միւմէյ-
էիդէր պէօյլէ դըտա իտիյօրլար . վէ քէնտիւրինէ էգիլմէյէ
Կաղի . շէրօնիսու իսթինապտէն իթթիլապ իտէրէր քի՛
շարդտա էրիլէ եաղըմըշ քիթապլարըն էն դատիլէրի կէօղիւ
էօնիւնտէ իտի : Մուգանդան դուտատընտա « Ես սէմալա-
թա օլան Փէթէրիւլ . . . » թէրէնիւմ օլանտըղընտա , « . . . ամա
շէրքէնի պիլի Գոթիւն » իպարէսինտէն սօնրա շէմմա « Օր-
նէս Կէր » չաղըրընճա քէաճին տախի « Զէ Գոթիւն Կէր Կէր
Կէր . . . » տէյու իլալէ իտէր : Շէմմապըն պէօյլէճէ դաղի
քէլամ իթմէսի տախի պուտուն քիլիսէճէ պիր իլալէ օլտու-
ղընը թատիդ իթմէյ մի : Սահաի Պարթէւ տահա վաղիճէն

- թէրք իթմէ , իլլա շէրքէն պիդի գոլթար :
14 Եմին : — Զիրա էյէր սիդ տաթմէրէ սուչլարընը
Կաթիլ իտէրսէնիդ , սէմալի Փէտէրինի տախի տուչ-
15 լարընըդ սիդէ Կաթիլ իտէճէք : — Լաքին էյէր սիդ
տաթմէրէ սուչլարընը Կաթիլ իթմէպտէնիդ , Փէտէրի-
նիդ տախի տուչլարընըդ սիդէ Կաթիլ իթմէյէճէք
տիր :
16 Վէ օրուճ դութտուղունուտա միւրա իլէր
կիսի մահղուն օլմայընը . զիրա անէր եիւղէրինի
պօղարլար քի , տաթմէրէ օրուճ դութար կէօրիւ-
նէլէր . Տաղիլաթէն սիդէ տէրիւմ , անէր էճըլէ-
17 ընի ալարլար : — Եմմա սէն օրուճ դութտուղուն-
տա , պաշընը թէտճին իթ վէ եիւղիւնիւ երյոպ , —
18 շէօյլէ քի՛ տաթմէրէ տէյիլ , իլլա կիլլիտէ օլան
Փէտէրինի օրուճ դութար կէօրիւնէսին . վէ կիլլիտէ
կէօրէն Փէտէրինի՛ սանա թէտիւնէ էյլէյէճէք տիր : —
19 Լաէր իւղէրինտէ քէնտինիդէ իսաղինէլէր երղմայը-
նըդ , քի օրատա կիւլէ վէ փաա պօղարլար վէ իւր-
20 սրղլար լաղըմ գաղըյըպ չալարլար : — Լաքին սէ-
մատա քէնտինիդէ իսաղինէլէր երղընըդ , քի օրատա
նէ կիւլէ վէ փաա պօղար , նէ տէ իւրըղլար լաղըմ
21 գաղըյըպ չալարլար : — Զիրա իսաղինէն նէրէտէ

սէօյլէր . Սիսանին տալ « Զայր Կէր » ի լման : Յետոյ քահա-
նայն յաւելու՛ Վասնիւն Գոթիւն . . . Եանի Զայր մեր
թէմամէն « Ելման » սէօյլէնիպ պիթտիքտէ , քէաճին « Զէ Գոթիւն
Կէր Կէր Կէր . . . » իլալէ իտէր (Կէօր Պատմ. Բրիսալէի թէվ-
ղըթ իյէտի , 1898, տահիթէ 374) : Բրիսալը Մուգատտէսին
նիչէ տալէթիւրի իշպու իսթիմէյէ պէնդէրէր (Կէօր 1 Թիւմ .
6. 16 — 1 Պէտր . 4. 11 — Եէճուտա 25 — Վաճի 7. 12) :

- խոհ՝ եկեղեցին տախտի օրատա օլաճադ տըր : —
 22 Թէնին չըրաղը կեօղ տիր : Լէյէր կեօղին տուրու
 խոհ, պիւթիւն թէնին միւնէվիէր օլաճադ տըր : —
 23 Ամմա էյէր կեօղին ֆէնա խոհ՝ պիւթիւն թէնին
 գարանլըդ օլաճադ տըր : Խափ էյէր սէնաէքի նուր
 գարանլըդ խոհ՝ գարանլըդ նէ գատար օլաճադ
 24 տըր : — Վիսնէ իքի աղայա գուլլուդ խոհմէզ . ես
 պիրինէ պուղղ խոխ պիկէրինի սէվէճէք , ես պիրի-
 նէ միւլաղմէթ խոխ պիկէրինի թահգիր խոհ-
 ճէք տիր . Ալլահա վէ մալէ գուլլուդ խոհմէզսինիլ-
 25 Պինսէն՝ ալէյս սիղէ տէրիմ քի , նէֆսէրինիլ
 իչիւն նէ եէյէճէյինիլ վէ թէնլէրինիլ հապղնտա
 նէ կէյէճէյինիլ իչիւն մուղղարիլ օլմայընըդ : Հա-
 եաթ գա՛ամտան՝ վէ թէն էլպիտէտէն էվլա տէյլի-
 26 միտիր : — Ամանըն գուլլարընա պսղընըդ . նէ էքէր-
 լէր՝ նէ պիչէրլէր՝ նէ տէ անպարլարա դօիլարլար . վէ
 սէմալի ֆէտէրլինիլ անլէրի պէսլէր : Սիղ անլէրտէն
 27 տահա էվլա տէյլիմֆսինիլ : — Լաքին սիղտէն
 քիմ մուղղարիլ օլմասըլա պոյունա պիր տըրըն
 28 իլալէ խոհպիլիր : — Վէ էլպիտէ իչիւն նէ մուղ-

25. — Ալլահա տըրմըղըն թէրիլէ էթմէյիմիլի եէմմի-
 զն պիղէ էմր խոհ : Պաղադ փնաեթի իլահիյէէյէ տատմի
 էմնիյէէթիմիլտէն թէհատտիւս խոխ տէ պիղի հաղիգաթ
 դարիզինտէն չըգարան էնտիլէ վէ բըղըրապը (բուճ . ખજ
 ખેરખան) պիղէ մէն՝ խոհ : Գուլլ քէնտի իլթիտարընտան
 եօղարը՝ մէսէլա , էքմէք , պիչմէք կիպի իշէ էլ ուրմալ , ֆա-
 դադ քէնտի բըղըրըն թէտարիւք իթմէք իչիւն հէր նէվի՝ չարէ
 վէ վատըդա իսթիմալ խոհ : Դնտան տախտի քէնտի էլինտէն
 կէլէնի իճըս իթսին , վէ փնաեթի իլահիյէէ տալէյհնտէ
 իլթիքեա իթմէքտէն խոհ՝ հէր տէմ Ալլահըն քէնտիսինէ
 մուղղայէտ օլմասըն տէրիտըր իթսին :

- դարիպ օլուրսունուդ . սահրանըն զանպաղլարընա
 պսղընըդ , նիճէ պեօեիւրլէր . նէ չալըըր՝ նէ տէ
 29 էյիրիլլէր : — Լաքին սիղէ տէրիմ քի , Սիւլէյման
 պիլէ պիւթիւն սալլանաթըլլա անլէրտէն պիրի
 30 կիպի կէյինմէտի : — Խափ էյէր սահրանըն օթու-
 նու՝ քի սու կիւն վար տըր վէ եարըն ֆրունա ա-
 թըլըր՝ Ալլահ պէօյլէ կէյտիրիտէ , նէ գատար զի-
 եատէ սիղի կէյտիրէճէք տիր , էյ էքսիք իմանլը-
 31 լար : — Պունտան պէօյլէ նէ եէյէճէյիլ ես նէ
 իչէճէյիլ եախօտ նէ կէյէճէյիլ տէյու մուղղարիլ
 32 օլմայընըդ : — Օլիրա պունուն ճիւմլէսինի դաի-
 ֆէլէր արարլար , վէ սէմալի ֆէտէրլինիլ պունուն
 ճիւմլէսինէ միւհթաճ օլտուղունուղու պիլիր : —
 33 Լէ վիլէլա Ալլահըն փատիշահլըղընը վէ անըն սա-
 լահըն արայընըդ , վէ պունուն ճիւմլէսի սիղէ զի-
 34 եատէսիլլէ վէրիլէճէք տիր : — Խափ եարըն իչիւն
 մուղղարիլ օլմայընըդ . զիրա եարընքի կիւն քէն-
 տաի իչիւն մուղղարիլ օլաճադ տըր : Հէր պիր
 կիւնէ քէնտի տէրտի քեաֆի տիր :

Պատ 7

7. Հիւքմ իթմէյինիլ , քի հիւքմ օլունմայասը-
 2 նըդ . — զիրա իթաիյինիլ հիւքմ իլէ հիւքմ օլու-
 նաճապընըդ , վէ էօլչտիւլիւնիլ էօլչէք իլէ սիղէ
 3 էօլչիւլէճէք տիր : — Նիճիւն դարընտաշընըն
 կէօղիւնտէրի չէօիլի կէօրիւրաիւն , վէ մէնին կէօ-
 4 զիւնտէրի մէրթէյի կէօրմէղսին : — Լախօտ նաթըլ

գարընտաշընկա՝ Պրապ, կեօղիւնտէն շու չէօփիւ
չըգարայրմ՝ տէրսին, վէ իշթէ սէնին կեօղիւնտէ
5 մէրթէք վար : — Եւ միւրա ի, եվվէլա սէնին կեօ-
ղիւնտէն մէրթէյի չըգար, վէ սօնրա դարընտաշը-
նըն կեօղիւնտէն չէօփիւ չըգարմաղա սրապ : —
6 Մուգատտէս նէսնէյի քէլպլէրէ վէրմէյին, վէ
ճէվահիրինիդի խընդիրլէրին էօնիւնէ ակթմայըն,
օլմայա քի անլէրի տեաղլարըլլա չիյնէյէլէր, վէ
տէօնիւպ սիդի երրթալար :

7 Տիլէյինիդ վէ սիդէ վէրիլէճէք տիր . արայընըդ
վէ պուլաճագսընըդ, չալընըդ վէ սիդէ աչըլաճագ
8 տըր : — Օխրա հէր քիմ տիլէրսէ՝ ալըր, հէր քիմ
արարսա՝ պուլուր, վէ հէր քիմ չալարսա՝ անա
9 աչըլաճագ տըր : — Սիդտէն հանիլը ատէմին օղլու
քէնտիսինտէն էթմէք իսթէտիյի թագտիրտէ,
10 անա դաշ, — վէ եա պալըդ իսթէտիյի թագտիր-
11 տէ, անա երլան վէրիր : — Խմտի էյէր սիդլէր եա-
րամաղ լըքէն էվլատարընըդա էյի հէտիյէլէր վէր-
մէյի պիլիրսէնիդ, նէ գատար զիեատէ՝ սէմատէ
օլան Ֆէտէրինիդ քէնտիսինտէն տիլէյէնլէրէ
նիմէթլէր վէրէճէք տիր :

12 Ատէմլէրին սիդէ հէր նէ իթմէլէրինի իսթէրսէ-
նիդ, սիդ տախի անլէրէ էօյլէ իտինիդ . զիրա շէրի-
13 ՝աթ վէ փէյղամպէրլէր պու տըր : — Տար դատիու-
տան կիրինիդ, զիրա հէլաքա կէօթիւրէն դատիու-
էնլի վէ էօլ կէնիշ տիր . վէ անտէն կիրէնլէր չօղլար
14 տըր : — Հաեթա կէօթիւրէն դատիու նէ գատար տար
տըր, վէ էօլ նէ գատար ինճէ տիր, վէ անը պուլանլար

15 աղ տըր : — Եւլանճը փէյղամպէրլէրտէն սագընըն,
քի սիդէ գօյուն էլպիսէսիյլէ կէլտիքլէրի հալտէ,
16 իչէրիլէրինտէ դատիւճը դուրա տըրլար : — Ենլէրի
մէյլէլէրինտէն դանըյաճագսընըդ : Թիքէնլէրտէն
իւզիւմ, եախօա չալըտան ինճիր տէվշիրիրլէր
17 մի : — Պէօյլէճէ, հէր էյի աղաճ էյի մէյլէ կէթի-
րիր, լաքին քէօթիւ աղաճ քէօթիւ մէյլէ կէթի-
18 րիր : — Եւլի աղաճ՝ քէօթիւ մէյլէ, վէ քէօթիւ
19 աղաճ՝ էյի մէյլէ կէթիրէմէդ : — Եւլի մէյլէ կէ-
թիրմէյէն հէր աղաճ քէսիլիր վէ աթէշէ աթը-
20 լըր : — Պինտէն ՝ալէյհ անլէրի մէյլէլէրինտէն
21 դանըյաճագսընըդ : — Պանա՝ տէյիլ քի՝ Եա՝ Բապպ,
եա՝ Բապպ, տէյէն հէր ատէմ, իլլա սէմատէ
օլան Ֆէտէրինի իրատէթինի իճրա իտէն՝ մէլէքիւ-
22 թիւսէմալաթա կիրէճէք տիր : — Օլ կիւնտէ
չօղլար պանա տէյէճէքլէր . Եա՝ Բապպ, եա՝ Բապպ,
սէնին իամին իլէ փէյղամպէրլիք իթմէտիքմի, սէ-
նին իամին իլէ ճիննլէր չըգարմատըդմը, վէ սէնին
23 իամին իլէ չօդ մուճիդէլէր իշլէմէտիքմի : — Վէ
օլ զէման անլէրէ՝ Սիդի ասլա դանըմամ . էյ պի-
նամուսլըդ իշլէյէնլէր, պէնտէն իրագ տուրունուզ՝
տէյու իլան իտէճէյիմ :
24 Խմտի հէր քիմ պէնիմպու քէլամլարըմը իշխտիպ
անլէրի իճրայա գօրսա, խանէսինի գաեա իւզէրին-
տէ պինա իտէն ՝ագըլլը ատէմէ պէնդէտիլէճէք տիր : —
25 Եւղամուր եաղտը, ըրմագլար ագտըլար, ըիւզ-
կեարլար էստիլէր, խանէյէ չարփաղլար, վէ երգըլ-
մատը . զիրա անըն թէմէլի գաեա իւզէրինտէ իտի : —

- 26 Վէ հէր քիմ պէնիմ պու քէլամլարմը իշխողայ ,
անլէրի իմրայա դամազ խէ , խանէսինի դում իւ-
ղէրինտէ պինա իտէն 'աղըլսըղ ատէմէ պէնպէտիլէճէք
27 տիր : — Նաղմուր եաղար , ըրմաղլար աղտըլար ,
ըիւղկնարլար էստիլէր , խանէյէ չարիտըլար , վէ
երդըլտը , վէ անըն երդըլմասը պէօեիւք օլտու : —
28 Վէ վաղը՝ օլտու քի Յիսուս պու ճիւմլէ քէլամլա-
րը պիթ իրաիքտէ , ճէմա'աթ անըն թա'լիմաթընա
29 հայրան օլտու . — զիրա անլէրին քեաթիպլէրի
կիպի տէյիլ՝ իլլա հիւքմ սահիպի կիպի թա'լիմ
խտէր խտի :

Պատ 8

8. Տաղտան ինինճէ , անըն արտընճա չօղ խալզ կիթ-
2 տի : — Վէ իշթէ պիր ճիւղամլը կէլիպ անա
սէճտէ գըլարադ՝ Նա' Բապպ , էյէր խթէրսէն , պէնի
3 թաղհիր խտէպիլիրսին , տէր խտի : — Յիսուս էլինի
ուղատըպ անա տօղունարադ՝ խթէրիմ , թաղհիր
օլ , տէտի . վէ անիտէ ճիւղամընտան թաղհիր օլ-
4 տու : — Վէ Յիսուս անա տէտի . Սաղըն քիմնէյէ
տէմէյէսին . լաքին կիթ քէնտիկի քեահինէ
կէօթէր , վէ անլէրէ շէհատէթ իշիւն Մուսա-
նըն էմը էյլէտիյի դուրպանը թաղաթիմ էյլէ :
5 Վէ Վէֆարնաուամ կիրտիյինտէ , պիր եիւղպա-

8. 5. — Վղիւղ Նուգա , (7. 1) եիւղպաշը՝ խրամէթքեա-
րընըն շիֆափէղիր օլմասընը Յիսուստան դալէպ իթմէլէրի

- 6 շը եաղլաշըպ անա ըիճա խտէրէք . — Նա' Բապպ ,
խրամէթքեարըմ էվտէ քէօթըրիմ եաթըլօր , վէ
7 շէտիտ էղիյեթ շէքմէքտէ տիր , տէտի : — Յիսուս
անա՝ Պէն կէլիպ անա շիֆա վէրէյիմ , տէտի : —
8 Նիւղպաշը ճէվապէն . Նա' Բապպ , լաքըգ տէյի-
լիմ քի տամըմըն ալթընա կիրէսին . լաքին պիր
քէլամ սէօյլէ վէ խրամէթքեարըմ շիֆա պուլա-
9 ճադ տըր : — Օլիրա պէն տախի հիւքմ ալթընտա
պուլունան պիր ատէմիմ , վէ թահթը էմըլիմտէ
'ապէրէրիմ վար , պունա՝ Նիթ , տէրիմ , վէ կիտէր .
վէ տիկէրինէ՝ Պէլ , վէ կէլիր . վէ խրամէթքեա-
10 ըրմա՝ Շուսու եսփ , վէ եափար , տէտի : — Յի-
սուս պունու իշխտինճէ թէ'աճճիւպ իթտի վէ ար-
տընճա կիտէնլէրէ տէտի . շաղիգաթէն սիղէ տէրիմ
քի , խարայիտէ պու միսիլու իման պուլմասըմ : —
11 Սիղէ տէրիմ քի , չօղլար շարգտան վէ դարպտան
կէլիպ Ապրահամ Խահադ վէ Նա'դուպ իլէ պէրա-
պէր մէլէքիւթիւսսէմալաթտա սօֆրայա օթուրա-
12 ճաղլար տըր : — Նաքին մէլէքիւթիւն էվլատլարը
զուլմէթի խարիճիյեէյէ աթըլաճաղլար տըր . օրա-
տա աղլայըշ վէ տիշ գըճըրտամասը օլաճադ տըր : —
13 Վէ Յիսուս եիւղպաշըյա՝ կիթ՝ իման իթտիյին
կիպի սանա օլտուն , տէտի , վէ անըն խրամէթքեարը

իշիւն , անըն նէզտինէ իթթիւսպլար իլէ քէնտի տօթլարընը
իրալ էյլէտի , տէր : Վղիւղ քրիստոթօմօս տէր քի . « Էվ վէլա
պու հարէքէթտէ պուլունուպ պա'տէհու քէնտիսինին պիղղաթ
կէլմէսինէ նէ՝ միւմանա'աթ վար տըր » : Հէր հալտէ քէնտի
տօթլարը վասըղասըլլա իթտիրտիյինի՝ վէլէվ պիլ վասըղա՝
ասըլ իտէն քէնտիսի օլտուղընը տէյէպիլիրիլ :

անխտէ շիֆա պուլտու :

- 14 Վէ Յիսուս Պետրոսուն խանէսինէ կելիպ, անըն
դախմ վախտէսինին ըսթմատան դութուլուպ
15 եսթմատա օլտուղունու կէօրտիւ : — Անըն էլինէ
տօղունտուղու կիպի՝ ըսթմա անը պրապտը, աեա-
16 դա դալգըպ անլէրէ խըտմէթ խտէր խտի : — Ադշամ
օլունճա անըն եանընա խայլը ճիննլի կէթիլտիլէր,
վէ ճիննլէրի քէլամըյլա չըդարտը, վէ ճիւմլէ
17 խասթէլէրէ շիֆա վէրտի. — Թաքի Աշայա փէյ-
դամպէրին վասըդասըյլա՝ Օ՝ խասթէլլէրիմիդի
ալտը վէ աղըրլարըմըղը համիլ օլտու՝ տէյու տէ-
նիլէն քէլամ իթմամ օլունա :
- 18 Յիսուս եդրաֆընտա խայլը խալգ կէօրմէքլէ,
19 էօթէ եադայա կիթմէյի էմը իթտի : — Վէ պիր
քեաթիպ եադաշըպ տնա՝ Այ մուլալլիմ, հէր
նէրէյէ կիտէրսէն սէնին ալտընճա կէլէճէյիմ, տէ-
20 տի : — Յիսուս անա՝ Թիլքիլէրին ինլէրի վէ սէ-
մանըն դուշլարընըն եուվալարը վար. Խայն իւլինասա-
նըն իսէ պաշընը դօյաճադ եէրի եօդ տըր, տէտի : —
21 Շակիրտլէրինտէն պիրի անա՝ Այ Բապպ, էվվէլա
կիտիպ փէտէրիմի տէֆն իթմէմ իչիւն պանա ըուլ-
22 սաթ վէր, տէտի : — Յիսուս անա՝ Արտըմճա կէլ,
վէ պրսոդ էօլիւլէր քէնտի էօլիւլէրինի տէֆն էյլէ-
սինլէր, տէտի :
- 23 Պայըղա պինտիյինտէ շակիրտլէրի անըն արտըն-
24 ճա կիթտիլէր : — Վէ իշթէ տէնիդտէ՝ ադիմ
ֆուրդունա վաղը՝ օլտու, շէյլէքի գայըգ տալ-
դալարտան էօրթիւլտիւ, լաքին քէնտիա ուեու-

- 25 մադտա խտի : — Վէ շակիրտլէրի եադաշըպ անը
ուեարթտըլար, վէ անա՝ Այ Բապպ, պիդի խէլաս
26 էյլէ, դիրա հէլաք օլույօրուդ, տէտիլէր : — Անլէրէ՝
Ալիլին դօրդույօրսունուդ, էյ ադ իմանլըլար, տէր:
Պատէհու դալգըպ ըրեղկեարլարա վէ տէնիդէ ա-
27 զարլատը, վէ՝ ադիմ սիւքիւնէթ օլտու : — Ատէմ-
լէր թէ՛աճճիւպտէ դալըպ՝ Պու նսսըլ պիր քիմ-
տէ տիր. ըրեղկեարլար վէ տէնիդ տնա իդա՛աթ
խտիյօրլար, տէտիլէր :
- 28 Վէ էօթէ եադայա ճէրճէսիլէրին տիեարընա
կէշտիյինտէ, մէդարլըդտան չըգմըշ իքի ճիննլի
անա թէսատիւֆ իթտիլէր : Պունլար օլ տէրէճէ
աղըն խտիլէր քի, օլ եօլտան քիմսէ կէլէմէղ խտի : —
29 Վէ իշթէ նիտա խտիպ՝ Այ Խայնուլլահ Յիսուս,
պիդիմ վէ սէնին պէյնինտէ նէ՞ վար, պիդի վաղթըն-
տան էվվէլ էլլիյէթլէմէյէմի կէլտին, տէտիլէր : —
30 Վէ անլէրտէն ուղադտա օթլանմադտա օլան պիր
31 տօնուդ սիւրիւսիւ վար խտի : — Ճիննլէր անա ըրճա
խտիպ՝ Այէր պիդի պունլարտան չըգարըրտան,
տօնուդլարըն սիւրիւսիւնէ կիթմէմիդ իչիւն ըուլ-
32 սաթ վէր, տէտիլէր : — Վէ անլէրէ՝ Ալիտինիդ, տէ-
տի : Անլէր չըգըպ տօնուդլարա կիթտիլէր : Վէ
իշթէ պիւթիւն սիւրիւ ույրումտան տէնիդէ աթը-

28. — Աղիդ Մաթթա՝ իքի ճիննլի վար խտի, տէր.՝ աղիդ
Մարգօս վէ՝ աղիդ Աուգա՝ պիր ճիննլի վար խտի տէյէպիլիլէր.
Թամմ՝ ատէտինի վէրմէյէ սալա մէճպուր տէյիլ տիրէր :
Չիւնքի թէֆէրրուլթտան պուլունան իշպու քէյֆիյէթ
իւղէրինէ ըստը իթմէքտէն իսէ պիւթիւն տըդգաթլարընը
մուճիդէնին պէօեիւքլիւյիւ ճիհէթինէ հասը խտիյօրլար :

- 33 լրա սուտա հէլաք օլտու : — Չօպանլար գաշարլար ,
վէ շէհրէ կիտիպ հէր շէյի , վէ ճիննլիլէրին
34 վուգուլաթընը տախի նապլ իթաիլէր : — Վէ իշթէ
պիւթիւն շէհր Յիսուսուն իսթիպպալինէ չըգաը ,
անը կէօրաիւքլէրինտէ՝ քէնաիլէրին սինօրլարընտան
կիթմէսինի անա ըլծա իթաիլէր :

Պատ 9

9. Վէ դայըղա կիրերէր էօթէ եադայա կէչիպ քէն-
2 տի շէհրինէ կէլտի : — Վէ իշթէ անա տէօշէքտէ
եաթար պիր քէօթըիւմ կէթիլաիլէր : Յիսուս
անլէրին իմանընը կէօրաիւքտէ , քէօթըիւմէ՝ Օղ-
լում , իթիպատ իթ , սէնին կիւնաշլարըն սանա
3 'աֆիլ օլունտուլար , տէտի : — Վէ իշթէ քեաթիպ-
լէրտէն պաղըլարը քէնաիլ Ֆիքիլլէրինտէ՝ Պու-
4 քիւֆր իտիյօր , տէտիլէր : — Յիսուս անլէրին էֆ-
քեարընը պիլմէքլէ տէտի . Նի՞չիւն դալպլէրինիդ-
5 տէ շէրր աիւշիւնիւյօրսունուղ : — Հանկըսը դօլայ
տըր . Նիւնաշլարըն սանա 'աֆիլ օլուրլար տէմէք
6 մի , եօդաա՝ Պալլգ վէ կէզ , տէմէք մի : — Նաքին
Խան իւլինսանըն զէմին իւզէրինտէ կիւնաշլարը
'աֆիլ իթմէյէ դուարէթի օլտուդունու պիլմէնիդ
լիւղումի իլէ՝ օլ զէման քէօթըիւմէ . Պալլգ , եա-
7 թաղընը սլ , վէ խանէկէ կիթ , տէտի : — () տախի
8 դալգըպ խանէսինէ կիթաի : — Նալգ կէօրիւնձէ
դօրպաու , վէ ինսանլարա պու միսիլլու դուարէթ
վէրէն ՆլլաՀա Համա իթաի :

- 9 Յիսուս օրատան կէչիպ , կէօմըիւքլանէտէ օթու-
րուր Մաթթա նամընտա պիր տտէմ՝ կէօրաիւ-
յիւնտէ , անա՝ Արտըմ սըրա կէլ , տէտի . օ տախի
10 դալգըպ անըն ալար սըրա կիթաի : — Վէ վաղը՝
օլտու քի քէնաիլի խանէտէ սօֆրայա օթուրմուշ
լքէն , իշթէ խալլը կէօմըիւքճիւլէր վէ կիւնաշ-
քեարլար կէլիպ , Յիսուսա վէ անըն շակիրալէրինէ
11 սօֆրատաշ օլուրլար իտի : — Վէ Ֆարիսիլէր
պունու կէօրիւնձէ անըն շակիրալէրինէ՝ Մուլլի-
մինիդ Նի՞չիւն կէօմըիւքճիւլէր վէ կիւնաշքեար-
12 ար իլէ դա'ամ՝ իտէր , տէտիլէր : — Նաքին Յի-
սուս պունու իշիտինձէ անլէրէ տէտի . Սաղլար
տէյիլ՝ իլլա խասթէլէր հէքիմէ մուհթամ՝ տըր-
13 ար : — Նմտի կիտին՝ Պուրպան տէյիլ՝ մէրհամէթ
իսթէրիմ՝ նէ իտիլինի էօյրէնին . զիրա սալիհլէրի
տէյիլ՝ իլլա կիւնաշքեարլարը չաղըրմայա կէլ-
տիմ :
14 Օլ զէման Նուհաննանըն շակիրալէրի անա եադ-
լաշարագ՝ Նի՞չիւն պիլ վէ Ֆարիսիլէր չօգ տէֆիա
օրուճ դութարըզ , սէնին շակիրալէրին խէ օրուճ
15 դութմաղլար , տէտիլէր : — Յիսուս անլէրէ տէտի .

9. 13. — Հուշա՝ (6. 6) Պէն քուլան Կէյիլ՝ իլլա մէրհա-
մէթ , վէ հոհրապալարտանա զիւտէ՝ Նլլա՜ն Կէյիլէրէ՝ իսլէրէ՝
տէր : Պու 'պարէնին իքինձի դըմը պիրինձինին անաթիթարը
տըր : Փէյդամպէր՝ Նլլա՜ն հէր դուրպանը պիլա իսթիւնա բտտ
իտէր , տէմէք իսթէմէյօր . իլլա՝ պիր նէվ՝ միւշապէհէ թէշքիլ
իտիյօր , վէ օլ վէճհլէ մէրհամէթ էվլա տըր , տէր . հաթթա
Նլլա՜ն տախի սըրֆ իարիճի , վէ մէրհամէթ ու շէֆադգաթման
մահրում օլան մէզհէպ 'պատէթլէրի դապուլ իթմէզ :

Մէկէր տիւրն իւրէր՝ կիւմէյի անկէր իւր օլտուգ-
 ճա՝ մաթէմ՝ դուժապիլ իրէրմի . վէ լաքին կիւն-
 լէր կէլէճէք քի կիւմէյի անկէրտէն դալտորը-
 լաճադ , վէ օլ վազըթ օրուճ՝ դուժաճադլար
 16 տըր : — Վիմսէ էսքիմիշ ըուպայա եէնի լիպաս-
 տան եամա դօմադ . զիրա լիպաստան թէմամիյեէ-
 թինի ալըր , վէ տաճա պէտթէր պիր երթըրդ օլուր : —
 17 Վէ տէ էսքի դուլումլարա եէնի շարապ գօրլար .

16. — Իշպու Փրզրաննին այնի մանաստ օլան տիկէր Փրզ-
 րալարը՝ Մարգօս 2. 21 վէ լուգա 5. 36 օլուպ , պուշարրն պէյ-
 նինտէ պուպայատէ էն մուսարրաճ վէ էն վաղիճ օլանն՝ աղիզ
 լուգա տըր : լուգա՝ (5. 36) « պիր քիմսէ եէնի լիպաստան եամա
 երթըրդ եսթիշ լիպաստ քօմադ . եօգսա՝ էն էէնի երթըրդ օլուր էէմ-
 ա՝ եէնիտէն ալընան եամա եսթիշէ եսթըշմադ » տէր : Միւթ էրծիմ-
 լէրտէն պիր շօղու աղիզ Մաթթիմա իւր աղիզ Մարգօսուն՝ եէնի
 լիպաստա թէճատուրա իտէն երթըրդ նապարա ալաճադ եէր-
 տէ , եամալանմըշ օլան էլպիսէյէ սըքի՝ աղփը նազար իթտիք-
 լէրինի , շէօյլէ քի եէնի եամա էսքիմիշ լիպաստ ուրուլտուգ-
 տա , օլ եէնի եամա մէղքիւր էսքիմիշ լիպաստան՝ էվվէլքի
 երթըրդտան տաճա դիեատտէ ալըպ չըգարաճաղընը զանն իտէր-
 լէր : Մէպէպի տէ , չիւնքի կէօյա՝ օլ եէնի եամա լիւզումնիտէն
 փաղա դափի օլուպ շէքիլէճէյինտէն նաշի՝ էսքի լիպաստա
 տաճա պէտթիւր պիր երթըրդ փէյտա իտէր իմիշ : Պու իղա-
 ճաթ պիր աղ ճէպրի կէօրիւնիւյօր : Էսքի լիպաստն պիր տէփա
 տաճա երթըրմասը օ դատար էճէմիլյեթիլ տէյիլ տիր : Էսքի
 լիպաստն պու իքինճի երթըրդ՝ ճէտիտ պիր լիպաստն եատա
 ճէտիտ պիր դօփուլն իւղէրինտէ փէյտա օլան քէսիլլէյէ նիս-
 պէթլէ մուճիմմ ու վէսիմ պիր շէյ տէյիլ տիր : Ճիտտի պիր
 զիեան վար իտէ՝ օ տախի իշթէ օլ ճէտիտ լիպաստա եատա ճէ-
 տիտ դօփաւ պիր քէսիլլէյէ փէյտա իտիլմէսի տիր : Պինաէն
 ալէյճ , աղիզ լուգաննն քէյինէ իթթիպա՝ իթմէրլիք պիղճէ
 շաեանր թէրծիճ կէօրիւնիւր . վէ տիկէր իքի Ինճիլնիւվիսէրին
 իշպու թէմսիլէ տախի օլան աեթթիլլէրի տէ պու մանայա մու-
 խալիֆ կէլմէլէր : Աղիզ լուգաննն սիճազ վէ սիճա լափլարը
 ճէտիտ լիպաստ քաճի՝ տիր . տիկէր իքի Ինճիլնիւվիսէրտէրի
 սիճա տախի այնի քէլիմէ տէմէր տիր : Վէ պու Փրզրա շէօյլէ

եօգսա դուլումլար երթըրլըպ շարապ տէօքիւլիւր ,
 վէ դուլումլար դաի՝ օլուրլար . լաքին եէնի շա-
 րապը եէնի դուլումլարա գօրլար վէ հէր իքիսի
 հըֆղ օլունուր :
 18 Օ՝ հալա պունու անկէրէ սէօյլէմէքտէ իքէն ,
 իշթէ պիր ըէիա եաղլաշըպ անա սէճտէ գըլտը վէ՝
 Լա՝ Բապա , գըղըմ պիր աղ էվվէլ էօլաիւ , մա-
 հէգա կէլիպ էլիլի անն իւղէրինէ դօ՝ , վէ եաշա-
 19 յաճադ տըր , տէտի : — Յիտու դալզըպ շալիլտուլէ-
 20 ըլլէ պէրապէր անն արտը սըրա կիթտի : — Վէ
 իշթէ օն իքի սէնէտէն պէրու նէզփի տէմէ միւպթէ-
 լա պիր դարը արգատան եաղլաշըպ անն էլպիսէ-
 21 սինին էթէյինէ տօղունտու : — Օլրա քէնտի
 քէնտինէ՝ Մալթ էլպիսէսինէ տօղունտամ շիֆա
 22 պուլաճաղըմ , տէր իտի : — Յիտու արգատընա

Թէրճէմէ օլունուր (Մաթ . 9. 17) քի՝ Քիմսէ ճէտիտ պիր լի-
 պաստան եա դօփտան օլան ճէտիտ պիր եամալը էսքիմիշ պիր
 լիպաստ եամալամադ . զիրա օ թադտիրտէ՝ եէնի լիպաստա
 պիր քէսիլլէյէ փէյտա իտէր *ἀρει γὰρ τὸ πλῆρωμα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ*
ἡματίου . վէ էսքինին թա՛միր իտիլմէք իսթէնիլլէն (իւք) երթ-
 թըղընտան իտէ թադէտէ փէյտա օլան քէսիլլէյէ տաճա պէտ-
 թէր օլուր : Աղիզ Մարգօսուն լիպարէսի տաճա տօլաշըպ
 տըր լաքին օ տախի շու մանայա կէլիք քի՝ Քիմսէ էսքի պիր
 լիպաստ եէնի պիր պէզ փարշաւընը եամալամադ . եօգսա՝ օ
 եէնի լիպաստան թէմամիլյեթիլինի , եա՛նի էսքինին իւղէրինտէ
 տիքիլլիշ օլան եէնի փարշաւընը ալըպ չըգարըր *εἰ δὲ μὴ, ἀρει*
τὸ πλῆρωμα ἀπ' αὐτοῦ, τὸ καὶνὸν τοῦ παλαιοῦ . Թա՛պիրի ախէրլէ՝ եէնի
 պիր լիպաստան պիր փարշա քէսիլպ տէ էսքիլլէ եամալանընա ,
 պու եէնի լիպաստ երթըմասըլա՝ անը պօղար . վէ էսքինին
 իւք երթըրդըղընտան եէնինին քէսիլլէյի տաճա պէտթէր
 օլուր *καὶ χεῖρον σχίσμα γίνεται* .

21. 22. — Պու դարը իման իլէ Բապալիմիզ Յիտունն
 ճէման սըքի էթէյինէ տօղանտըղընտա շիֆա պուլտու քի ,

- տէօնիւս անը կէօրտիւ, վէ անա՝ ճէսարէթ ալ, էյ
 գըզ, իմանըն սէնի խէլաս իթտի, տէտի: Վ է գարը
 23 օլ սա՛տթտա շիֆա պուլտու: — Վ է Յիսուս բէիսին
 խանէսինէ կէլտիքտէ, պօրուզէնէր վէ վէլվէէ
 24 խաէն խալզը կէօրտիւ: — Վ է անլէրէ՝ Վէրի՝ չէքի-
 լինիզ, զիրա գըզ էօլմէմիշ տիր, իլլա ուեուօր,
 տէտի. անլէր տախի անը խթիհզա խոքրէր
 25 խտի: — Վ է խալզ իկրաճ օլունտուգտա իչէրի
 կիրիս, անըն էլինաէն դութաու, վէ գըզ տիրիւ-
 26 տի: — Վ է պու խապէր պիւթիւն օլ տիեարա եա-
 յըլտը:
 27 Վ է իքի քէօր օրատտան կիթմէքտէ օլան Յիսու-
 սուն արտընա տիւշիւս, նիտա խոքրէք՝ Մէրհամէթ
 28 էյլէ պիզէ, էյ խանի Տաուտ, տէրլէր խտի: — Վ է խա-
 նէյէ կէլինճէ, քէօրլէր անըն եանընա եազլաշտը-
 լար. Յիսուս անլէրէ՝ Պէնիմ պու շէյի սիզէ խոք-
 պիլէճէյիմէ իման խոքմիսինիզ, տէտի: Անլէր
 29 անա՝ Լէվվէթ, եա Բապպ, տէտիլէր: — Օլ զէման
 կէօլլէրինէ սօգունուս իմանընրզա կէօրէ սիզէ օլ-
 30 սուն, տէտի: — Վ է անլէրին կէօլլէրի աշըլտը: Յի-

պու տախի՝ ազիզ պազըյէլէրէ (տուրը մատուցը) իհթիրտմ
 իթմէք տիր: Իմտի Յիսուս քրիստոսուն մուճիզէ իլէ Խաթիբ
 վէ՝ ալէնէն մէս էյլէտիյի պիր՝ ամէլէ՝ իթիզատը պազըլ տէ-
 յու հիւքմ իթմէյէ քի՛մ ճէսարէթ խոքպիլէճէք տիր:

30. — Եէհուտիլէրին կէօյա տէհրի պիր մէլէքիւթ թէ-
 սիս խոքճէք զանըլլա քրիստոս հազըքնտաքի Փիքրլէրի դայրի
 սահիհ խտի: Ֆազադ Յիսուս քէնտի Փազիր վէ միւթէվազի՝
 ազվարըլլա մէղքիւր պազըլ զիւմիւն տէֆ՝ ու ճէրհինէ իհ-
 թիմամ, վէ իլահի վա՛ղ ու քէլամյարըլլա տա նէշի էֆ-
 քէարըլլա հանիյէլէթէ միւթէմատիյէն տէվամէյլէր խտի: Ֆիլ

- սուս անլէրէ թէքիտ խոքրէք՝ Սադընըն, քիմսէ
 31 սուլմասըն, տէտի: — Անլէր խոք չըզըպ պիւթիւն
 օլ տիեարտա անըն շէօհրէթինի նէշը էյլէտիլէր:
 32 Վ է անլէր օրատտան չըզար իքէն, իշթէ անա
 33 տիրիւզ պիր մէճ՝սուն ատէմ՝ կէթիլիլտի: — Վ է
 ճինն չըզարըլտըգտա տիրիւզ թէքէլլիւմ էյլէտի:
 ճէմա՛տթ հայրան օլուս՝ Խարայիլտէ պէօյլէ պիր
 34 շէյ սալա զուհուր իթմէմիշ տիր, տէտի: — Ֆա-
 ըիսիլէր խոք՝ ճիննլէրին լէիսի իլէ ճիննլէրի չը-
 զարըլլա, տէտիլէր:
 35 Յիսուս ճիւմլէ շէհր վէ քէօյլէրտէ կէզիւս,
 անլէրին ճէմ՝ լյեյէթիեա հլարընտա թա՛լիմ վէ
 պէշարէթի մէլէքիւթիւ վա՛ղ խոքրէք ճիւմլէ՝ իլ-
 լէթ վէ խասթէլիքլէրինէ շիֆա վէրիլ խտի: —
 36 Լաքին ճէմա՛տթը կէօրիւս անլէրէ աճըտը, զիրա
 չօպանը օլմայան դօյունլար կիպի զէտէլէնմիշ վէ
 37 փերիշան պիր հալտէ խտիլէր: — Օլ զէման շաիլրա-
 լէրինէ՝ Հասատ չօդ, ամմա՛ ամէլէ ազ տըր: —
 38 Խմտի հասատ սահիպինէ եալվարըն քի, հասատընա
 ՝ամէլէ իրաալ էյլէյէ, տէտի:

վազը՝ Բապպիմիզ Յիսուս մահզա մէլէքիւթի սէմալիյէյի
 պախշ իթմէք զըմընտա զէմիւնէ թէնէզլիւ պուեուրմուշ
 իքէն, տէհրի վէ տիւնէէվի մէլէքիւթ քէսպ ու զասպը նիյէէ-
 թինտէ պուլունմուշ օլմար իհթիմալտա՛մը տըր: Պինաէն
 ՝ալէյհ զաթը շէրիֆինին պիզզաթ՝ քրիստոս օլտուղու խու-
 սուսընտա իլթիլաֆը արայըլլա նիչէ վէ նիչէ տէֆալար մէն՝
 էյլէտիյի էսնատա, հէր նէվի Փէսատ ու իլթիլալա սէպէպ
 վէրմէքտէն իհթիրալ էյլէմէսի տէ՝ հէր վէճէլէ մուվաֆըզը
 մազսատ խտի:

Պատ 10

10. Վէ օն իբի շակիրաւերինի եանընա չաղըրըպ ,
 նաւիաք ըռհլարը չըգարմաղա վէ ճիւմլէ մարաղ
 վէ խասթէլիքլէրէ շիֆա վերմէյէ անլէրէ գու-
 2 տրէթ վերտի : — (Ն) իբի ըհսուլլարըն խմլէրի իսէ
 շունլար տըր . Պիրինճիսի Պետրոս թէսմիեէ օլունան
 3 Սիմօն վէ անըն գարընտաշը Անտրաս , — Օհսէտի
 օղլու Նա'գուպ վէ անըն պիրատէրի Նուհաննա ,
 Ֆիլիպպոս վէ Պարթօլումաս , թուամա վէ կէօմ-
 4 ըիւքճիւ Մաթթա , Հալֆա օղլու Նա'գուպ վէ
 թաստէս թէսմիեէ օլունան լէպպաս , — Վանա-
 վի Սիմօն վէ անը դամգ իտէն Խսարիօթի Նե-
 5 հուտա :
 Յիսուս իշպու օնիքիլէրի իրսալ էյլէյիպ անլէրէ
 թէնպիհ իթտի վէ տէտի . Վաիֆէլէրին եօլունա
 կիթմէյին վէ Մամարիալլարըն շէհրինէ կիրմէ-
 6 յին . — 'ալէթթէրճի' պէյթի Խարայիլին դաիպ
 7 օլմուշ դօյունլարընա կիտին : — Վէ կիթտիյինիդ-
 տէ , վա'դ իտին վէ Մէլէքիւթիւսէմսվաթ եադ-

10. 2. — « Պիրինճիսի... » լաֆը Պետրոսուն 'ուլուլ վիյէթի
 իւզէրինէ աշիքեար պիր Ֆիքր վէրի . պու խուսուս սաիր եւր-
 լէրտէ տաճա մուֆասալէն իրաէ օլունմուշ տըր : Քէնտի
 պիրատէրի Անտրաս քէնտիսինտէն էվվէլ ըհսալէթէ
 (Եուս. 1. 40) չաղըրըշ օլտուղընտան , չաղըրմալարընըն
 սըրասընը պէհանէ իթմէք դապիլ տէյիլ տիր :

4. — « Վանալի » լաֆը Վանա շէհրի իսմինտէն տէյիլ
 իլլա (իպը . ԶԶԲ) . քէլիմէսինտէն միւշթադգ օլուպ , շայրէլիէշ
 շայրէլի տէմէք տիր :

- 8 լաշմըշ տըր , տէյին : — Խասթէլէրէ շիֆա վէրին ,
 էօլիւլէրի տիրիլտին , ճիւզամլըլարը թադհիր
 էյլէյին , ճիննլէրի չըգարըն . մէճճանէն ալտընըպ՝
 9 մէճճանէն վէրին : — Պուշադլարընըդտա նէ ալթուն ,
 10 նէ կիւմիւշ վէ նէ պադըրընը օլտուն : — Նօլ իշիւն
 նէ տաղարճը , նէ իբի լիպաս , նէ այադ դապը , նէ
 տէ 'ասանը օլտուն . զիրա 'ամէլէ քէնտի դա'ամընա
 11 միւսթահապ տըր : — Հէր հանլը շէհրէ եա
 քէօյէ կիրէճէք օլուրսանը , օրատա էն լաեղք քիմ
 օլտուղունու խթիֆասար իտին , վէ հարէքէթ ի-
 12 տինճէյտէք օրատա դալընը : — Վէ խանէյէ կիր-
 տիյինիդտէ անա սէլամ վէրիպ՝ Պու խանէյէ սէլամ ,
 13 տէյինիդ : — Նէր օլ խանէ . լաեղք իսէ՝ սէլամընը
 անըն իւզէրինէ կէլին . տամա էյէր լաեղք տէյիլ
 14 իսէ , սէլամընը սիդէ ըհճաթ էյլէսին : — Վէ սիդի
 հէր քիմ դապուլ իթմէյիպ քէլամընը տինլէ-
 մէյ իսէ , օլ խանէտէն . եախօտ շէհրտէն չըգըպ
 15 այադլարընըն թօղունու սիլքին : — Հադի-
 դաթէն սիդէ տէրիմ քի՝ հիւքմ կիւնիւնտէ Սա-
 տում վէ Վամուր տիւարընա օլ շէհրտէն տահա
 էհվէն օլաճադ տըր :
 16 Իշթէ պէն սիդի դօյունլար կիպի՝ գուրալար
 արասընա կէօնտէրիլիմ . պունտան պէօյլէ երլան-
 լար կիպի Ֆէթին վէ կիւյէրճին կիպի սատէտիլ
 17 օլուն : — Խնսանլարտան իհթիրադ իտինիդ . զիրա

16. — φρόνιμοι ֆիլիֆ քէլիմէսիյէ թէրճէմ օլունմուշ
 տըր . ֆադադ հիլէպաղըդ մա'նաար հէր հալտէ պէր դարաֆ
 իտիլմէյի տիր :

- պէնիմ ի չիւն սիդի մահաքէմէ տիւանլարընա թէս-
լիմ խտէճէքէր. վէ քէնաի ճէմ իյէթիկեա հլարըն-
18 տա սիդի դամըլայաճադլար : — Վէ պէնիմ ի չիւն ,
անլէրէ վէ դաիֆէլէրէ շէհասէթ օլմագ իւզրէ՝
սիդի հաքիմլէր վէ փատիշահլար հուզուրունա կէօ-
19 թիւրէճէքէր : — Նաքին սիդի էլէ վէրաիքլէրին-
տէ , նասըլ հախօա նէ սէօյլէյէճէյինիդ ի չիւն
մուզգարիպ օլմայընըդ . զիրա օլ սա՛աթտա նէ
20 սէօյլէյէճէյինիդ սիդէ վէրիլէճէք տիր : — Օլիւրա
սէօյլէյէճէք օլան սիդ օլմայաճադընըդ , իլլա
Փէտէրինիդին Բուհու սիդտէ սէօյլէյէճէք տիր : —
21 Գարընտաշ գարընտաշը վէ փէտէր էվլատը էօլլամէ
թէսլիմ խտէճէք , վէ էվլատար վալխտէյինի
գարըր գալըրպ անլէրի էօլտիւրէճէքէր տիր : —
22 Պէնիմ իսմիմ ի չիւն ճիւմլէսի դարաֆընտան
պուզդ օլունաճադընըդ . լաքին հէր քիմ նիհանէ-
թէ տէք սապը խտէրէ՝ օ խէլաս օլաճագ տըր : —
23 Սիդի պու շէհլրտէ գօղալատըլլարընտա ախէրէ
գաճընըդ : Հագիգաթէն սիդէ տէրիմ . Խան իւլ-
լնասն կէլինճէյէ տէք Խարայիլին շէհլրլէրինի
24 թիւքէթմէյէճէքսինիդ : — Շակիրտ մու՛ալլիմին-
տէն վէ գուլ ադասընտան իւսթիւն տէյիլ տիր : —
25 Շակիրտէ մու՛ալլիմի կիսի , վէ գուլա ադասը կիսի
օլմագ քիֆտէթ խտէր : Խանէ սահիպինէ Պալզէ-
պուպ թէամիտէ իթտիքլէրի հալտէ , անըն խանէ
խալընա նէ գատար զիեատէ տէյէճէքէր տիր : —
26 Խմտի անլէրտէն գօրգամայընըդ . զիրա աշիքեար օլ-
մայաճագ կիզլի սիլը շէյ վէ իւլան օլմայաճագ

- 27 մաիֆի սիլը շէյ էօգ տըր : — Սիդէ դարանլըգտա
սէօյլէտիյիմի ալտընլըգտա սէօյլէյինիդ . վէ գու-
լագտան իշիթտիյինիդ տամլար իւզէրինտէ վա՛դ
28 իտինիդ : — Վէ թէնի էօլտիւրիւպ ճանը էօլտիւ-
րէմէյէնլէրտէն գօրգամայընըդ . լաքին պախուսուս
ճանը վէ թէնի ճէհէննէմտէ զաի խտէպիլէնտէն
29 գօրգուռուզ : — Իքի սէր շէ սիլը փուլա սաթըլմանդ
մը . անլէրտէն սիլրի պիլէ Փէտէրինիդին ըէյի օլ-
30 մագսըղըն եհրէ տիւշմէդ : — Սիդին խտէ պաշընըղըն
31 ճիւմլէ գըլլարը սայըլը տըր : — Խմտի գօրգամայըն .
զիրա չօգ սէր շէլէրտէն տահա էվլատընըդ : —
32 Նտէմլէր հուզուրունտա պէնի իդրար խտէնլէրին
ճիւմլէսինի , պէն տախի սէմալաթտա օլան Փէտէ-
33 ըլմին հուզուրունտա իդրար խտէճէյիմ : — Նաքին
ատէմլէր հուզուրունտա պէնի ինքեար խտէնլէրին
ճիւմլէսինի , պէն տախի սէմալաթտա օլան Փէտէ-
ըլմին հուզուրունտա ինքեար խտէճէյիմ :
34 Օլանն իթմէյինիդ քի դէմին իւզէրինէ սուլհ իւ-
գա իթմէյէ կէլմիշիմ . սուլհ տէյիլ՝ լաքին գըլըճ
35 իլգա իթմէք ի չիւն կէլմիշիմ : — Չիւնքի ատէմի
փէտէրինտէն , վէ դըզը վալխտէսինտէն , վէ կէլինի
36 գալին վալխտէսինտէն ալըրմագա կէլտիմ : — Վէ
ատէմին տիւշմէնլէրի քէնաի խանէ խալըր տըր : —
37 Փէտէր եախօա վալխտէսինի պէնտէն զիեատէ սէվէն՝
պանա լաերդ տէյիլ տիր . վէ օղուլ վէ դըզընը պէն-
տէն զիեատէ սէվէն՝ պանա լաերդ տէյիլ տիր : —
38 Հէր քիմ սալխալինի ալըպ ալարմ սըրա կէլմէզսէ՝
39 պանա լաերդ տէյիլ տիր : — Հէր քիմ հաեաթընը

- պուլուր իսէ՝ անը զաի՝ իտէճէք, վէ հէր քիմ հա-
 եաթընը պէնիմ իչիւն զաի՝ իտէր իսէ՝ անը պուլա-
 40 ճագ տըր : — Սիղի դապուլ իտէն՝ պէնի դապուլ
 իթմիշ օլուր, վէ պէնի դապուլ իտէն՝ պէնի իրսալ
 41 էյլէյէնի դապուլ իթմիշ օլուր : — Փէյղամպէր սը-
 ֆաթըյլա պիր փէյղամպէրի դապուլ իտէն՝ փէյ-
 դամպէր էճրի ալաճագ, վէ սալիհ սըֆաթըյլա
 պիր սալիհի դապուլ իտէն՝ սալիհ էճրի ալաճագ
 42 տըր : — Հէր քիմ պուլ քիւչիւքլէրտէն պիրինէ շա-
 կիրա սըֆաթըյլա եալընը պիր դատէհ սօղուդ
 սու իչիրիրտէ, հազիպաթէն սիղէ տէրիմ քի էճրի-
 նի զաիպ իթմէյէճէք տիր :

Պատ 22

11. Վէ վաղը՝ օլտու քի Յիսուս օն իքի շակիրալէ-
 րինէ թէնպիհի թէմամ իտինճէ, անլէրին շէհիր-
 լէրինտէ վա՛ղ ու թա՛լիմ իթմէք իչիւն օրատան
 2 կիթտի : — Վաքին Եուհաննա զընտանտա իքէն
 Վրիտտոտուն՝ ամէլլէրինի իշիթտիքտէ, իրսալ էյ-
 3 լէտիյի շակիրալէր վասըղասըյլա անա՝ — Վէլէ-
 ճէք օլան սէնմիսին, եօգաս պաշղասընամը միւն-
 4 թաղըր՝ օլալըմ, տէտի : — Յիսուս ճէվապէն ան-
 լէրէ տէտի . Վիտինիզ, կէօրիւպ իշիթտիքլէրինիզի
 5 Եուհաննայա նազլ իտինիզ : — Վէօրլէր կէօրիւ-
 յօրլար, դօփալլար եէօրիւյօրլար, ճիւղամըլար
 փաքլէնիյօրլար, սաղըրլար իշիթտիյօրլար, էօլիւ-
 լէր գընամ իտիյօրլար, ֆազիրլէր թէպշիթ օլու-

- 6 նույօրլար : — Վէ պէնիմ սէպէպիմլէ սիւրջ-
 7 մէյէն մութլու տըր : — Վէ անլէր կիտինճէ
 Յիսուս Եուհաննանըն հազընտա ճէմա՛ւթա տէ-
 մէյէ պաշլատը քի . չէօլէ նէ՞ կէօրմէ իչիւն չըգ-
 8 տընըղ . ըիւղիւարտան սալլանան գամըճմը : — Վա-
 քին նէ՞ կէօրմէյէ չըգտընըղ . նաղիք էլպիսէ կէյին-
 միշ պիր ատէ՛մմի . իշթէ նաղիք էլպիսէլի օլան
 ատէմլէր փատիշահ խանէլէրինտէ պուլունուր-
 9 լար : — Վաքին նէ՞ կէօրմէյէ չըգտընըղ . պիր
 փէյղամպէրմի . էվվէթ, սիղէ տէրիմ . փէյղամ-
 10 պէրտէն տէ տահա իւթիւն օլանը : — Օլրա՛ իշթէ
 պէն սէնտէն իլէրիւ հօլունու հազըրլայաճագ
 օլան մէլէյիմի էօնիւնճէ իրսալ իտէրիմ, տէյու
 11 հազընտա եաղըլմըլ օլան պուլ տըր : — Հա-
 գիպաթէն սիղէ տէրիմ քի, նիսալար էվլատլարը
 պէյնինտէ վաֆթիզ իտիճի Եուհաննատան
 տահա պէօնիւյիւ գընամ իթմէմիշ տիր, ֆա-
 գազ՝ մէլէրիւթիւսէմսվաթտա էն քիւչիւ-

11. II. — Մէլէիւթիւսէմսվաթիւպարէսի Ինճիլիւփիւլէր
 գալլինճէ Յիսուս Բրիտտոտուն Բիլիսէսի մանասընտա տըր .
 էն զիւտտէ իշթիմալը թէֆսիրաթա կէօրէ, Բապպիմիզ
 Յիսուս՝ էօմր՝ աղիզլիյինտէն տէյիլ՝ իլա մէմուրիյէթ պէօ-
 եիւրիւյիւ հազընտա պահա իտիյօր : Պու սէօղէրէ կէօրէ
 մանասը շու օլմալը տըր քի՝ Յիսուս Բրիտտոտուն Բիլիսէսին-
 տէ էն քիւչիւք օլան քիսնէ, Վհտը Վթիզին էնպիւտը
 պէյնինտէ էն սօնրաթի օլան աղիզ Եուհաննատան տա մու-
 թէպէր տիր :

« Տա՛ն աղի՛ » քէլիմէսինէ պաշղա մանա վէրէնլէր,
 իպարէնին իքինճի գըմընտա էվվէլքինէ մուղայէրի պիր մա-
 նա վէրմէյէ մէճպուր տըրլար : Պու իսէ էստալ մէսէլէմիզէ
 մուլաֆըղ տէյիլ տիր :

- 12 յիւ անտէն տաճա պէօեիւք տիր : — Լաբին վաֆ-
թիլ խոփծի Լուհաննանըն կիւնլերինտէն շիմալիյէ
տէք մէլէքիւթ իւսսեմամաթ ճէպր օլունուր , վէ
13 ճէպր իտէնլեր անը դասպ իտէրլեր : — Օլրա
ճիւմլէ փէյղամպերլէր վէ շէրիւթ Լուհաննայա
14 տէյին փէյղամպերլէք իթաիլեր : — Վէ դասպուլ
իթմէք իթէրսէնիլ կէլէճէք օլան Խիա քէնտիսի
15 տիր : — Խշիտէճէք դուլաղլարր օլան իշիթսին :
16 Լաբին պու նէսլի քիմէ պէնդէտէյիմ . շօլ չօճուդ-
լարա պէնդեր քի , մէյտանլարտա օթուրուպ րէ-
17 Ֆիդլերինի չաղըրարադ՝ — Սիլէ պօրու չալարդ
վէ րադս իթմէտինիլ , սիլէ Ֆիդան էյլէտիլ վէ աղ-
18 լամատընը , տէրլեր : — Չիւնքի Լուհաննա կէլտի ,
նէ՛ եէր , նէ՛ իչէր . վէ անտէ ճինն վար , տէրլեր : —
19 Խան իւլինսան կէլտի . եէր իչէր . վէ Խշթէ պօղա-
զընա թապի՛ վէ մէյխօր , կէօմրիւքճիւլերլէ
կիւնահ Քեարլարըն տօթու պիր առեմ , տէրլեր .

12. — Դպարէլերին իրթիպաղընա արդգաթ օլունուրա՛
աթ իտէրի թէֆսիւր իլթիգա իտէր , եա՛նի . Մէլէթի-Միսսեմա-
վաթ (Քիլիսէ) զալիմանէ ճէպր օլունուր , վէ զալիմլեր անը
օրայա կիրմէք իսթէյէնլերտէն դասպ իտէրլեր : Շէրիւթը
իւսհիլէյի դութմաղա . . . շէհլէթի դահր ու թէսիսի վէ
քէնտի նէֆսինի դասպ իթմէյէ մէճպուրիյէթ օլաղընը իս-
պաթ ու իրտէ իթմէք իշիւն՝ Քիթապը Մուգատտէտէն սաիր
առեթլեր էքսիթ տէյիլ տիր : Պիրտէ , պէօյլէ պիր թէֆսիւրին
« Վաֆիլի իթիթի Եոհաննա . . . » քէլիմաթընա նէ՛ պաղա ու
միւնասեպէթի օլաճադ րար :

Վաֆիթիլ խոփծի Եոհաննատան էվ վէլ քէնտի նէֆսինի
զասպ իթմէյէ մէճպուրիյէթ եօղմի իտի :

19. — Թէրթիպաթը իյահիլէնին հիքմէթի խաֆիլէտի՛
անա միւլաղէմէթ իտիպ անը իճրա իտէնլեր դարափընտան
պիլինիլ :

- վէ հիքմէթ քէնտի օղուլարընտան թաստիլ օլուն-
20 տու : — Օլ վաղըթ նէղալէրինտէ չօղ մու՛ճիլէլեր
իճրա էյլէտիլի շէհիլլէրի՛ թէվպէյէ կէլմէմիշ օլ-
տուղլարընտան թաղպի՛ իթմէյէ պաշլար : —
21 Վայ սանա , էյ Վուրէղին . վայ սանա , էյ Պէյթ-
սայտա , զիւրա էյեր սիղլերտէ իճրա օլունան մու՛-
ճիլէլեր Սուր վէ Սայտատա իճրա օլսալար իտի ,
չօղտան խարար վէ քիւլ իլէ թէվպէ էյլէմիշ օլուր-
22 լար իտի : — Լաբին սիլէ տէրիմ . հիւքմ կիւնիւնտէ
Սուրա վէ Սայտայա սիլտէն տաճա էհվէն օլաճադ
23 տրր : — Սէն իսէ , էյ Վէֆարնաւաթ , սէմայա
գատար եիւճէլէճէքմիսին . ճէհէննէմէ գատար
ինէճէքսին : Չիւնքի էյեր սէնտէ իճրա օլունան
մու՛ճիլէլեր Սատուամա իճրա օլսալար իտի ,
Ֆիլհաղըգա պու կիւնէ տէք պաղի դալըր իտի : —
24 Լաբին սիլէ տէրիմ քի , հիւքմ կիւնիւնտէ Սատուա
տիւարընա տաճա էհվէն օլաճադ տրր :
25 Օլ զէման Յիսուս ճէվապ իտիպ տէտի . Եյ սէմա

21. — Ալահ Թէպալ Սուր էհալիսինէ վէ քէղա հիշ պիր
քիմէնէյէ՛ սէլամէթէ իրմէք իշիւն լաղմ վէ քէաֆի օլան
լուգֆու տիրիլ պուեուրմաղ . վէ անա ճիտտէն թաղպիլի
հարեթէթ իթմէք իսթէյէնլեր՝ Ֆիլհաղըգա ճէհէննէմին
էպէտի ճէղապընտան գուրթուլապիլլերլեր : ճէլիլին պիւթիւն
շէհիլլէրինէ՛ (11. 20) Ալահըն թէնէղիլլէն իհսան էյլէտիլի
զասպիտէն Ֆէվդէլատէ նիմէթլերէ կէլինտիլտէ , պուլար
սըրֆ անըն մէրհամէթի նամիլթէնահիլլէտին էսէրի տիրլեր .
լաբին անլերի իհսան պուեուրմաղը հալտէ պիլէ՛ քիմէս-
նէնին հաղգ ու իսթիհաղընը իպդալ վէ եա փայմալ իթմիշ
օլմաղ :

25. — « Ալիլլէրտէն , Կիլիլլէրտէն , . . . սապիլլէրէ »

վէ զէմին սահիսի փէտէրիմ.՝ ալիմէրտէն վէ՝ ա-
րիֆէրտէն պունու սէթը՝ վէ սապիլէրէ պէնան էյլէ-
26 տիլիկտէն տօլայը սանա շիւքը խտէրիմ. — Լշվէթ,
փէտէր, զիրա սանա սէօյլէ մագսուլ կէօրիւն-
27 տիւ. — Փէտէրիմտէն պանա հէր շէյ թէսլիմ օ-
լունտու. վէ փէտէրտէն մաատա քիմսէ Խանի զա-
նրմազ, փէրէրի տախի Խանտէն վէ Խանին անը պէ-
նան իթմէք իսթէյէճէյի զաթտան մաատա քիմսէ
28 դանրմազ. — Լշ ճիւմլէ հօրղուն վէ երւքլէնմիշ
օլանլար, պանա կէլինիզ, վէ պէն սիդէ ըսհաթ
29 վէրէյիմ. — Պօհունտուրուղումու իւզէրլէրինիզէ
սլընըզ վէ պէնիմ շակիրտլէրիմ օլունուզ, զիրա

քէլիմէրինին մէթնի եունանիտէ հարֆը թարիֆի օլմայըզ՝
շու մանայա կէլիլէր. « Սանա համո ու սէնա խտէրիմ քի
պու շէյլէրի պաղը ալիմէրտէն վէ պաղը արիֆէրտէն
կիզլէտին, վէ սապիլէրէ պէնան իթտին » (Լուգ. 10. 21) :
Տէմէր օլույօր քի Ալահ՝ պու հագաիզի ճէլիլէյի ճիւմլէ
ալիմէրտէն վէ ճիւմլէ արիֆէրտէն տէյիլ, իլլա պաղ քարն-
հան, եանի Աղիզ Բուհ զարաֆընտան լաւիթ օլունան ալիմ-
լէրտէն կիզլէտի. զիրա եաղըմըշ տրը քի. « Ալահ՝ Կէնէս-
նըն հէթիլիլէն սէֆանէլէ իսմէլիլ Խանի » (1 Գօրն. 1. 20) :
Ալահ պու տիւնեանըն հիքմէթինի զաիպ խտէր. շիւնքի պու
հիքմէթի հագիգիյէն օլմայըզ քիպիրլէք իւզէրինտէ միւս-
տէս օլան պիր հիքմէթ տիր : Ալահ « գալպիլէրինին էֆքեա-
րընտա միւթէքէպպիրլէրի թարմար էյլէտի... վէ ալազ կէօ-
նիլլիլէրի եիւճէլթտի : » (Լուգ. 1. 51, 52) : Բապպիմիզ
քէնտի ետարը իլահիյէսինի սապիլէր կէսէ միւթէվազի
օլան ստէմլէրէ պէնան խտէր :

29. — Պարատա Բապպիմիզ Յիսուս քէնտիսինտէն Զէ
էօյրէնէճէյիմիզի աշիքեարէ վէ տօղրուտան տօղրույա պէնան
իթմէյօր. շիւնքի պախուսուս խիւլասաի շէրի'աթ օլան մու-
հապպէթտէն պահա խտէճէր խտի : Իմտի Զէ սէպէպպէն Կօլայը
անըն շակիրտլէրի օլուպ քէնտի թալիմաթընը էօյրէնմէյէ
մէճպըր օլտուղումուզու պիզէ պիլտիրիր :

հալիմ վէ գալպէն միւթէվազի'յիմ, վէ նէֆսլէ-
30 ընիզ ըսհաթ պուլաճագլար տրը : — Զիրա պօ-
հունտուրուղում միւթէնասիպ վէ եիւքիւմ խա-
ֆիֆ տիր :

Պատ 12

12. Օլ զէման սէպթ կիւնիւ Յիսուս թարլալար
արասընտան միւրուր խիլյօր խտի, վէ անըն շակիրտ-
լէրի աճըգտրգլարընտան պաշազ զօփարըպ եէմէ-
2 յէ պաշլատըլար : — Պարիսիլէր խէ պունու կէօ-
րիւնճէ, անա՝ Խշթէ շակիրտլէրին սէպթ կիւնիւնտէ
իճրասը ճաիզ օլմայանը խիլյօրլար, տէտիլէր : —
3 Պազազ օ անլէրէ տէտի. Տաուտ վէ անըն պի-
լէսինճէ օլանլար աճըգտրգլարընտա նէ եափտրղը-
4 նը օգոմատընըմը. — Նասըլ Ալլահըն խանէսինէ
կիրտի, վէ քեահինլէրտէն մաատա նէ քէնտիսինէ
նէ տէ պիլէսինճէ օլանլարա եէմէսի ճաիզ օլմայան
5 թագաթիմէ էթմէյինի եէտի : — Լախօտ շէրի'աթ-
տա օգոմատընըմը քի, սէպթ կիւնլէրի քեա-

12. 5. — Տաիմի գուրպանըն տահա ալա օլան շէրի'ա-
թընը հըֆիզ ու իճրա իթմէք իւզէ՝ քեահինլէր հըֆիզ սէպթ
շէրի'աթընը թէճափուզ խտէրլէր խտի. վէ պու թագաթիտէ
մէզքիւր թէճափուզարը հէման իպատէթի իլահիյէն իճրասը
իչիւն վազը՝ օլուր խտի : Պազազ շուրասընը տախի նազարը
տրգգաթա ալմայը քի, էյէր մէզքիւր մէշուլիյէնթլէր տիւն-
եէվի պիր մագսատա միւնհասըր օլալար խտի, օ հալտէ սէպ-
թին հըֆիզ էմրի աղըր սուրէթտէ եանի կիւնահ թահթընտա
թէճափուզ օլունմուշ օլուր խտի :

- հինգեր հեյքէլտէ սէպթ կիւնիւնիւ թէճավուզ ի-
 6 տէրէր իսէտէ, պիտուչ տըրլար : — Պէն իսէ սիլզէ՝
 պուրատա հեյքէլտէն տա հա պէօնիւյիւ վար տըր ,
 7 տէրիւ : — Վէ՛ Գուրպան տէյիլ՝ մէրհամէթ իս-
 թէրիւ՝ նէ՛ իտիյինի պիլսէ իտինիզ , շիւպհէսիզ՝
 8 սուչսուղլարը հիւքմ իթմէզ իտինիզ : — Գլրա
 Խպն իւլինսան սէպթին սահիպի տիր :
 9 Վէ՛ օրատան կիտիպ անլէրին ճէմ փյեթկես հընա
 10 կէլտի : — Վէ՛ իշթէ էլի դուրումուշ պիրիսի վար
 իտի . վէ՛ Կալէյհինտէ ֆէնա սէօյլէմէք մադասաթըյ-
 11 մէք ճալիֆի տիր , տէտիլէր : — Լաքին քէնտիսի
 անլէրէ տէտի . Սիլտէն հանկըսընն պիր դօյունու
 օլսա , վէ՛ սէպթ կիւնիւնտէ պու դօյուն չուգուրա
 տիւշսէ , մէկէր անը դութուպ օրատան չըգարմնզ
 12 մը : — Խմտի տտէմ դօյունտան նէ՛ դատար էլլա
 տըր : Պինաէն Կալէյհ սէպթ կիւնիւնտէ խայր Կամէլ
 13 իթմէք ճալիպ տիր : — Օլ դէման օլ տտէմէ՝ Լշլինլի
 ուզաթ , տէտի . վէ՛ օ ուզաթար , վէ՛ տիկէրի կիպի
 14 սաղ սէլիւմ օլտու : — Պարիսիլէր իսէ տըշարը չը-
 գըպ , անը նի՛ճէ հէլաք իթմէլէրի հադընտա միւ-
 15 շավէրէ էյլէտիլէր : — Վէ՛ Յիսուս պիլմէքլէ օրատան
 Կալիմէթ էյլէտի . վէ՛ չօղլարը անըն արտընճա
 16 կիթտիլէր վէ՛ ճիւմլէսինէ շիֆա վէրտի : — Վէ՛
 քէնտիսինի պէհան իթմէմլէրի հադընտա անլէրէ
 17 թէքիա էյլէտի , — Թաքի Խշայա փէյլամպէրին
 վասըդասըյլա տէնիլէն շու քէլամ իթմամ

- 18 օլունա . — Իշթէ ինթիլսապ էյլէտիլիւմ օղլում , վէ՛
 նէֆսիմին բաղի օլտուղու սէվկիւլիւմ . լուհումու
 անըն իւզէրինէ դօյաճաղըմ , վէ՛ դաիֆէլէրէ շէրի-
 19 Կաթը թալիւմ իտէճէք տիր : — Կէ՛ նիզա իտէճէք ,
 նէ՛ պաղըրաճապ , նէ՛ տէ մէյտանլարտա անըն սէսինի
 20 քիմսէ իշիտէճէք տիր : — Հադըր մուզաֆֆէրիյ-
 եթէ չըգարանա դատար՝ էզիլմիշ դամըշը ու-
 ֆաթմայաճապ , վէ՛ բփըլայան ֆիթիլի սէօնտիւր-
 21 մէյէճէք տիր : — Վէ՛ դաիֆէլէր տըն իսմինէ
 իւմիտ իտէճէքլէր տիր :
 22 Օլ դէման անըն նէդտինէ քէօր վէ՛ տիլսիզ պիր
 ճիննլի կէթիլտիլէր , վէ՛ անա շիֆա վէրտի . շէօյլէ
 23 քի օ՝ սէօյլէյիպ կէօրտիւ : — Վէ՛ ճիւմլէ իսալզ
 հայրան դալարապ՝ Խպնի Տաուտ Կաճէպա պոճմը
 24 տըր , տէրէր իտի : — Լաքին Պարիսիլէր իշիտինճէ՝
 Պու տտէմ սալթ շէյլանլար բէիսի Պալզէպուպ
 վասըդասըյլա ճիննլէրի չըգարըյօր , տէտիլէր : —
 25 Պադադ Յիսուս անլէրին ֆիքիլէրինի պիլէրէք
 անլէրէ տէտի . Քէնտի քէնտինտէ պէօլիւնէն փատի-
 շահըդ խարապ օլսըր . վէ՛ քէնտի քէնտինտէ պէօ-
 26 տըր : — Վէ՛ էյեր շէյլան շէյլանը չըգարըլաա , քէնտի
 նէֆսինտէ պէօլիւնմիւշ տիր , պինապէրիյն անըն
 27 փատիշահըդը նի՛ճէ սապիթ գալաճապ տըր : — Վէ՛

18. 20. — Κρίσις, եանի Ալլահըն փնտինտէ հադգ վէ՛ սա-
 լիհ օլան , հադգը իլահի, պինաէն Կալէյհ՝ Ալլահըն շէրիԿաթ ու
 թէպիլիզաթը (Թալիմաթը) ճիւմլէ հիւքմի շէրիֆին էսաա վէ՛
 դանունու տըր :

էյէր պէն Պալգէպուպ վասդասըյլա շէյդանլարը
 չըզարըյորսամ, սիդին էվլատլարընը նէյլէ չը-
 զարըրլար: Պինաէն 'ալէյհ անէր սիդին հաքիմէ-
 28 րինիզ օլաճադլար տըր: — Ամմա էյէր պէն Բուհ
 Ուլլահըն դուվվէթիյլէ շէյդանլարը չըզարըյոր ի-
 սէմ, խմտի մէլէքիւթ Ուլլահ սիդիէրէ վասըլ օլմուշ
 29 տըր: — Աստուա պիր քիմնէ դուվվէթի պիր ստէ-
 մին խանէսինէ կիրիպ անըն մալլարընը նիճէ թա-
 լան խտէ պիրիւր, մէկէր օլ դուվվէթիյլի էվլէլա
 պաղլալըպտա՝ օլ վաղըթ անըն խանէսինի թալան
 30 խտէ: — Հէր քիմ պէնիմ իլէ տէյիլ խտէ՝ պէնիմ
 'ալէյհիմաէ օլուր. վէ հէր քիմ պէնիմլէ տէվշիր-
 31 մէզսէ, տաղըտըր: — Պու սէպէպտէն տօլայը սիդէ
 տէրիմ. հէր կիւնահ վէ քիւֆր ինսանլարա 'աֆվ
 օլունուր, Փազադ Բուհ իւլ Գուտտա օլունան
 32 քիւֆր 'աֆվ օլունմազ: — Վէ էյէր պիրիսի Խպն

32. — Պիլնաստա Բուհ իւլ Գուտտուն 'ալէյհիմաէ օլան
 պու կիւնահ հանկըր տըր: Ազիկ Մարդօս իշպու խուտու-
 տու իզահ էյլէմիշ տիր (3. 24): Խմտի, աշիբեարէն վէ միւթա-
 դիլէն ճէնապը Ալահ դարաֆընտան իշէնիլէն հէր հանիլը
 կէճնա 'ամէլէրի՝ սըքի զարազ վէ եարամաղլըգ էսէրի օլարազ
 շէյդանա 'ազվ ու ինսատ խտէր իսէք, Բուհ իւլ Գուտտուն 'ա-
 լէյհիմաէ կիւնահ իշէմիշ օլունուր: Բապպիմիզ Յիսուս պու
 կիւնահըն 'աֆվը պիւսպիւթիւն նազապիլ տիր տէմէյօր, իլլա՝
 պու կիւնահըն 'աֆվը դուվվէտէն ֆիյլէ կէլմէյէճէր օլունու-
 դունու սէօյլէյօր (question de fait): Պունտան՝ սաիր կիւնահլար
 կիպի պու կիւնահը տախի 'աֆվ իթմէր իշիւն քիլիսէնին
 իզթիտար ու բուխտաթը օլմատըղընը իսթինթաճ իթմէմէլի-
 յիզ: Իլլա՝ երիւրէյի օ տէրէճէ փէքիշմիշ պիր կիւնահ. քեաթ՝
 մաղֆիրէթի ալապիլմէք խուտուընտա լաղըմ կէլէն իսթի-
 տաու ու իթիտատան խալի ու պէրի պուլունուր:

... Նէ Գէ Խիւրէի Կապրէսի, օլ պիր տիւնեատա
 եախօտ ախրէթտէ 'աֆվը դապիլ կիւնահ օլունուրունու

իւլինսան 'ալէյհիմաէ պիր սէօզ տէրսէ՝ անա 'աֆվ
 օլունուր. Փազադ էյէր պիրիսի Բուհ իւլ Գուտտա
 'ալէյհիմաէ սէօյլէրսէ՝ անա նէ պու տիւնեատա, նէ
 33 տէ ախրէթտէ 'աֆվ օլունուր: — Աս աղաճը վէ
 անըն մէյվէսինի էյի իտինիզ, եա աղաճը Ֆէնա՝
 անըն մէյվէսինի տէ Ֆէնա իտինիզ. զիրա աղաճ
 34 քէնտի մէյվէսինտէն դանըլըր: — Աս էնիկէրէք էվ-
 լատլարը, սիզ Ֆէնա օլաուղունուր հալաէ՝ էյի շէյ-
 լէր նաւըլ սէօյլէյէպիլիւրսինիզ. զիրա աղըզ դալ-
 35 պին Փազլասընտան սէօյլէր: — Այի տտէմ՝ դալ-
 պինին էյի խաղինէսինտէն էյի շէյլէր չըզարըր.
 վէ Ֆէնա ստէմ Ֆէնա խաղինէսինտէն Ֆէնա շէյլէր
 36 չըզարըր: — Ապրին սիդէ տէրիմ. ստէմլէր՝ սէօյ-
 լէտիքլէրի հէր պաղըլ սէօզ իշիւն հիւքմ կիւ-
 37 նիւնտէ հիսապ վէրէճէքլէր տիր: — Օլիրա սէնին
 քէլամլարընտան թէպրիսէ օլաճազսըն, վէ սէնին
 քէլամլարընտան մահ. քիւմ օլաճազսըն:
 38 Օլ զէման քեաթիպլէրտէն վէ Փարիսիլէրտէն
 պա՝զըլարը անա ճէվապ վէրիպ. եա մու'ալլիմ,
 սէնտէն պիր 'ալամէթ կէօրմէք իսթէրիզ, տէտի-

պիդէ պիւտիրի: Փազադ՝ իշպու 'աֆվը խազա նէ՝
 վէճհէ վուգու՝ պուլաճազ տըր: Սէմատա օլմատը դապիլի
 իհթիմալ տէյիլ տիր. զիրա էն քիւլէք պիր լէքէ պիլէ
 սէմայա կիրմէյէճէք: Աճէպա ճէհէնէմաէմի. լաքին օրատա
 դապիլիյէթի մաղֆիրէթ օլմատըղընը պիլիւրիզ: Պինաէն
 'ալէյհ ճանլարըն միւսթահազըր միւճաղաթը ճէհէնէմ
 օլմայաճազ ուֆազ թէֆէք պիր դաղըմ խաղալարտան
 փաքլէնմէլէրի իշիւն վասադ պիր հալ օլմատը իզթիզա իտէր
 քի, պունա տա Մու'ալլիմուն ու Ապաի քիլիսէ մադհէր
 Բաւաբան թէսմիսէ իտէրլէր:

- 39 Լէր : — () Ճէվապէն անլէրէ տէտի . Եարամազ վէ
զինաքեար նէսլ 'ալամէթ դալէպ խոէր . վէ անա
Եունաս փէյղամպէրին 'ալամէթինտէն զայրի պիր
40 'ալամէթ վէրիլմէյէճէք տիր : — Օլրա Եունասա
տա պալըղընըն զարնընտա իւչ կիւն վէ իւչ կէճէ
դալտըղը միսիլլու , Խպն իւլինսան տախի դէմինին
պաղընտա իւչ կիւն վէ իւչ կէճէ դալամազ
41 տըր : — 'Նինուէլիլէր շէրի'աթ կիւնիւնտէ պու
նէսլին 'ալէյճինէ գընամ խոխ պնը ճիւքմ խոէ-
ճէքլէր . չիւնքի Եունասըն վա'ղընտան թէվալէյէ
կէտիլէր , վէ իշթէ պուրատա Եունաստան տաճա
42 պէօնիւլիւ վար : — Ղէնուպ մէլիքէսի ճիւքմ
կիւնիւնտէ պու նէսլին 'ալէյճինէ գընամ խոխ
անը ճիւքմ էյլէյէճէք տիր . չիւնքի դէմինին ու-
ճունտան Սիւլէյմանըն ճիւքմէթինի տինլէմէյէ կէլ-
տի . վէ իշթէ պուրատա Սիւլէյմանտան տաճա
43 պէօնիւլիւ վար տըր : — Լաքին նալաք ըուհ պիր
ատէմտէն չըգտըղընտա , սուսուղ մահալլարտա
44 կէղէր , իսթիրաճաթ արար վէ պուլմազ : — () Ըղէ-
ման Չըգտըղըն խանէյէ 'ավտէթ խոէյիմ , տէր .
վէ կէտիլինտէ անը թէնհա , թէմիլ վէ միւզէյէն
45 պուլուր : — () Ըղէման կիտէր վէ քէնտիսինտէն
պէտթէր ախէր եէտի ըուհ տաճա ալլապ կէլէրէք
անտէ սաքին օլուրլար . վէ օլ տտէմին 'ազըպէթի
իպթիտաընտան տաճա պէտթէր օլուր : Պու եա-
րամազ նէսլէ պէօյլէ օլամազ տըր :
- 46 Ղէմա'աթա սէօյլէմէքտէ իքէն , իշթէ վալիտէ-

46. — Ազիլ քիթապըն ըսդընհ ու շիվէսինէ ազաճըր

- սի վէ պիրատէրլէրի տըշարըտա տուրուպ անընլա
47 սէօյլէմէք իսթէրլէր խոի : — Պիրիսի անա' Վա-
լիտէն վէ պիրատէրլէրին տըշարըտա տուրուպ սէ-
48 նինլէ սէօյլէմէք իսթէյօրլար , տէտի : — 'Բէնտիսինէ
իսպար խոէնէ ճէվապէն' Պէնիմ վալիտէմ քիմ
տիր . եախօտ պէնիմ պիրատէրլէրիմ քիմլէր տիր ,
49 տէտի : — Պատէհոլ էլինի շակիրտլէրինին իւզէ-
րինէ ուղատարալ' իշթէ պէնիմ վալիտէմ վէ պի-
50 րատէրլէրիմ : — Օլրա հէր քիմ սէմալաթտա օ-
լան Փէտէրիմին միւրատընը իճրա խոէրսէ' պիրա-
տէրիմ , հէմշիլէմ վէ վալիտէմ օ տըր , տէտի :

աշինա պուլունան հէր քէսին մալիւմի տիր քի, պէրաթէր լափ-
զը եալընըլ էօզ զարնտալ մանասընտա տէյիլ , իլլա 'ամմ-
ճազատէ վէ պու դապիլտէն տիկէր ազրապա իսմէրի եէրին-
տէ տախի իսթի'մալ օլունուր : Մէսէլա (Թէքվ. 13. 8) Ապ-
րահամ Լուլթա խիզապէն' Չիւրա պէրաթէրլէր , տէր . հալպու
քի Ապրահամ Լուլթուն սըրֆ 'ամմճազատէսի խոի : Բապ-
պիմիլ Թիսուս քիստտուուն Եա'գուպ , Եունէ , Սիմօն վէ Եէ-
հոտա նամարընտա պիրատէրլէրինին վալիտէսի 'Ազիլ Պիքիլ
Մէրեէմ տէյիլ իլլա անըն հէմշիլէսի վէ Գլէօփասըն դէվճէսի
օլուպ' պու տախի քէզա Մէրեէմ թէամինէ օլունուր խոի
(Մաթթ. 28. 56. — Մարգօս 15. 40-47 վէ 16. 1. — Եունհան-
նա 19. 25) :

48. — Պուրատա Վալիտէթուլլահ Ազիլ Պիքիլ Մէրեէմ
'ալէյճինտէ հադարէթ օլամազ հիչ տէ պիր շէյ Եօզ տըր :
Թիսուս քիստտու սէլամէթի էպէտիյէն իշինին 'ալիլէվի դարա-
պէթ րապըղա ու միւնասէպէթլէրինէ մէսուդ ու միլթէվազ-
գըֆ օլմատըղընը իպրազ իթմէք մէրամընտա պէօյլէ սէօյլէ-
միշ տիր : Վէ մէզքիւր մէրամա մէպնի օլտուղունու 50 նճի
անէթտէ սարահէթէն իսպաթ խոիլի : Պունտան դադ'ինա-
զար , 'Ա. Պիքիլ Մէրեէմ տէրէճէի 'իւլէատա Բապալ ճալէլէսի
օլտուղու ճալտէ , սաիր պիլճիւմլէ 'ազիլլէրտէն տաճա միւ-
քէմիլ սուրէթտէ իքմալ միւրատ Ուլլահ էյլէմիշ օլմասընա
նազարէն , մէզքիւր խուսուստա տախի պիրինճի տէրէճէյի
հալիլ տիր :

Պատ 13

13. ՕԼ կիւնտէ Յիսուս խանէտէն չըզըպ տէնիդին
2 քէնարընտա օթուրտու : — Վ է անըն նեղտինէ վա-
ֆիր խալգ թէճէմմիւ իթտի . շէօյլէ քի քէնտիսի
կէմիյէ կիրիպ օթուրտու , վէ պիւթիւն ճէմա՛աթ
3 տէնիդ զընընտա տուրմագտա իտի : — Վ է անլէրէ
թէմսիլլէր իլէ խայլըճա սէօյլէյիպ տէտի . —
4 Իշթէ էքինճի էքին էքմէյէ չըգալ . վէ էքէր իքէն
պա՛ղըսը եօլ քէնարընա տիւշտիւ . սէմանըն գուշարը
5 կէլիպ անը եէտիլէր : — Վ է պա՛ղըսը չօգ դօփրաղը
օլմայան դաշլը մահալլարա տիւշտիւ , վէ դօփրա-
ղըն տէրինլիյի օլմատըղընտան շապուճագ պիթ-
6 տի : — Վ է կիւնէշ տօղտուղու վապըթ , եանտը , վէ
7 քէօքիւ օլմատըղընտան գուրուտու : — Վ է տիկէրի
թիքէնլէր իշինէ տիւշտիւ , վէ թիքէնլէր եիւքսէ-
8 լիպ անը պօղտուլար : — Վ է տիկէրլէրի էյի դօփ-
րաղա տիւշտիւլէր . վէ քիմի եիւղ , քիմի ալթմըշ
9 վէ քիմի օթուղ գաթ մահսուլ վէրտիլէր : — Իշի-
տէճէք գուլաղը օլան իշիթսին :
10 Վ է շալիրտլէրի եաղլաշըպ անա՛ Նի՛ չիւն պուն-
լար իլէ թէմսիլլէրլէ սէօյլէյօրտուն , տէտիլէր : —
11 Օ ճէվապէն անլէրէ տէտի . Չիւնքի մէլէքիւթ

13. II. — Բապպիմիդ Յիսուս քրիստոս Եհնուտիլէրէ
էքսերիյեա թէմսիլլէրլէ սէօյլէմէյէ մէճպուր իտի . Պունուն տա
սէպէպի՛ մահալ Եհնուտիլէրին քիպրիլլէ անլէրին եիւրէքլէ-

- իւսսէմավաթըն էսրարընը պիլմէքլիք սիզլէրէ վէ-
12 ըիլմիշ տիր , ամմա անլէրէ վէրիլմէմիշ տիր : — Օ՛յի-
րա քիմին վար իսէ՛ անա վէրիլմէճէք վէ իլապէ օ-
լունաճագ տըր , վէ քիմին եօգ իսէ՛ մալիք օլտու-
13 ղու տախի անտէն ալընաճագ տըր : — Նըն իշիւն
պունլարա թէմսիլլէր իլէ սէօյլէյօրում . չիւնքի
կէօրիւլլէր իքէն կէօրմէղլէր , վէ իշիտիլլէր իքէն
14 իշիթմէղլէր վէ անլամաղլար : — Վ է Խշայանըն
փէյլամպէրլիյի պունլարտա իթմամ օլունուր ,
եանի՛ Խշիտէրէք իշիտէճէքսինիպ վէ անլամայա-
ճագսընըղ , վէ կէօրէրէք կէօրէճէքսինիպ վէ կէօրմէ-
15 յէճէքսինիպ : — Օ՛յիրա պու ճէմա՛աթըն եիւրէյի
գաթըլաշտը , վէ գուլաղլարըլլա աղըր իշիթ-
տիլէր վէ կէօղլէրինի գափատըլար , օլմայա քի
կէօղլէրլլէ կէօրէլէր վէ դուլաղլարըլլա իշիտէ-
լէր վէ եիւրէքլէրլլէ իտրաք իտէլէր , վէ տէօնէ-

րինին փէքլէյի իտի : Պունա իսպաթ շու տըր քի . Իպն Ուլաճ
օլտուղունու անլէրէ աշըգտան աշըղա սէօյլէտիյինտէ , տէրճալ
անը դաշլամաղա գալգըշտըլար : Շուրաթ տախի նագարա
ալընմալը տըր քի , Բապպիմիդ չօգ տէֆա թէմսիլլէր իս-
թի՛մալինէ՛ քէնտի մէմուրիյեթի ալէնիյեթսինին նըսթը
սանիսինտէ , եանի Ֆարիսիլէրին թէմանիւտ ու դարաղը
աշըղա չըգաղըր էանալարընտա թէէպպիւս էյլէմիշ տիր :

13. 14. — Եարամաղըրգտա պու իիթիեարի եիւրէք
սէրթլիյինին իքի տէրէճէսի վար տըր :
Եվ վէլա՛ կիւնաճէքեար՝ լուգֆը իւաճի նուրունու իս-
թիեարիյէնն րէտտ իտէր :

Սանիեէն՝ պունուն նէթիճէսի օլարագ , Ալաճըն պիւր
ճիւքմի՛ ատիլանէսինէ մէպնի , այնի կիւնաճէքեար քէնտի
քէնտիսինի նամիւթմահաղգ գըլտըղըր էլգաֆըր մախսուսիյեթ-
տէն մահրում գըլար , վէ եիւրէյի եարամաղըրգտա տահա
զիւտտէ սէրթլէշիր :

- 16 լէր . պէն տախի շիֆա վերէյիմ : — Լաքին կէօր-
տիւքլէրի իչիւն սիդին կէօզլէրինիւ՝ վէ իշիթաիք-
լէրի իչիւն սիդին դուլապլարընը մուծու տըր-
17 լար : — Օլիւ հադիգաթէն սիդէ տէրիմ . փէյ-
դամպէրլէրտէն վէ սալիհլէրտէն չօզլար սիդին
կէօրտիւլիւնիւզիւ կէօրմէք վէ իշիթաիլինիդի
իշիթմէք արգուլատըլար , նէ կէօրտիւլէր նէտէ
իշիթաիլէր :
18 Իմտի սիդ էքիննինին թէմսիլինի տլնլէյին : —
19 Հէր քիմ մէլէքիւթիւն քէլամընը իշիտիւր վէ ան-
լամադսա , շէրիւր կէլիւր վէ անըն դալպինտէ էքի-
լէնի գափար . եօլ քէնարընա էքիլէն պու տըր : —
20 Վաշլը մահալլարտա էքիլէն՝ քէլամը իշիթաի-
լինտէ հէման մէսէրքէթ լէ գապուլ խտէն տիր . —
21 քի քէնտիսինտէ քէօքիւ օլմայրպ մուվադգաթէն
օլտուղունտան , քէլամ սէպէպլինէ մուզսեհգա եա-
խօտ թէ՛ատտի վուգուլնտա՝ անիտէ սիւրչէր : —
22 Թիքէնլէր իչինտէ էքիլէն օլ տըր քի , քէլամը
իշիտիւր վէ պու տիւնեանըն դաիլէլէրի վէ սէրվէթին
հիլէսի քէլամը պօղարլար վէ մահսուլսուզ օ-
23 լուր : — Լէյի դօփրադտա էքիլէն՝ շօլ քիմնէ տիր
քի , քէլամը իշիտիւր անլատըղընտա , քիմի եիւզ ,
քիմի ալթմըշ , քիմի օթուզ գաթ մահսուլ վէրիւր :
24 Ընլէրէ պաշգա պիր թէմսիլ իրատ խիպ տէտի .
Մէլէքիւթիւստէմավաթ՝ թարլատընա էյի թօ-
25 խում էքէն ատէմէ պէնդէր : — Լտէմլէր ուտուր իքէն

25. — Թա լէսուլլարըն էյեամընտա պիլէ խաին Եհհու-
տատան պէտ իլէ , լաֆաղըլըլար վէ թէօքէզ՝ մէյտանա կէլ-

- անըն տիւշմէնի կէլիպ պուղտայըն իչինէ տէլիճէ
26 էքտի կիթաի . — վէ էքին պէօեիւլիւպ մէյվէ հու-
սուլա կէթիլտիլինտէ՝ տէլիճէ տախի օլ գէման
27 դուհուր իթաի : — Լէյ սահալպինին խըտմէթքեար-
լարը եադլաշըպ անա՝ Լէյ էֆէնտի , թարլաչա էյի
թօխում էքմէտինմի . իմտի տէլիճէ նէրէտէն տիր ,
28 տէտիլէր : — () տախի անլէրէ՝ Պունու պիր տիւշ-
մէն ատէմ իթմիշ տիր , տէտի : Խըտմէթքեարլար
անա՝ Սիտիպ անը դօփլամամըղը իսթէրմիսին ,
29 տէտիքլէրինտէ՝ — Խանըր , օլմայա քի տէլիճէյի
եօլար իքէն պուղտայը տախի անընլա պէրապէր
30 դօփարատընը : — Պրանդըն պիչիմ գէմանընա դա-
տար իքիսի պիրլիքտէ պէօեիւսիւնլէր . վէ հասատ
դէմանընտա պիչիճիլէրէ՝ էվվէլա տէլիճէյի դօփ-
լայըպ անը եադմադ իչիւն տէմէթ տէմէթ պաղ-
լւլընը , պուղտայը իսէ անպարլարմա ճէմ՝

միշ իտի : Պունուն տա՝ սէպէպի պաշգա պիր շէյ օլմայրպ ,
իլլա՝ պու ալէմոէ էյիլէրէ քէօթիւլէրին պէրապէր պուլուն-
մալարընտան հասըլ օլան հիքմէթլի նէթիճէ տիր : Պինապէրին
ապէմէր «է»-ը իչէն քէլիմաթը՝ քիլիսէ չօպանլարընա խի-
դապէն պիր մէլամէթ տէյիլ տիր : Թապէ էքիլմիշ թարլաչա
տէյիլ , իլլա եալընըղ հասատ վազթը էնտարընտա պէքճի
դօնուլմադ լաղըմ տըր : Բապպիմիզ Յիսուս պու սէօզլէրէ
շունու պէեան իտիյօր քի՝ շէյդան եարամաղըղ սաշտըղ գէ-
ման նուրտան նէ դատար իհիթիլալ իտէր : Պինապէրին քի-
լիսէ չօպանլարը՝ քէնտիլէրին էհէմմ վադիֆէլէրի մուզթէ-
գատընճա , սիւրիւլէրի հադգընտա հիւսնի նէզարէթ իթմէքտէ
նէ՝ դատար պէղլի սա՛յ ու իհիթիմամ իթմէլէր , Փաղա իթմիշ
օլմամալար :

26. — Տէլիճէ օթու նէպաթիլեուն դարաֆընտան lolium
temulentum իսմի իլէ եատ իտիլիւր պիր ճինա գէհըլի նէպաթ
տըր :

խոնիր՝ տէյէճէյիմ, տէտի :

- 31 Անէրէ պաշգա պիր թէմսիլ իրատ էլէյիպ տէտի . Մէլէքիւթիւսսէմալաթ՝ պիր ատէմին ալըպ քէնտի թարլասընա էքտիյի խարտալ տանէսինէ
- 32 պէնդէր : — Պու խէ ճիւմլէ թօխումլարտան ուֆազ օլուպ՝ պէօեիւտիւյիւնտէ ճիւմլէ սէպղէվաթլարտան պէօեիւք օլարապ աղաճ օլուր , շէօյլէ քի սէմանըն գուշարը կէլիպ անըն տալլարընտա գօնարլար : — Անէրէ պաշգա պիր թէմսիլ սէօյլէտի . Մէլէքիւթիւսսէմալաթ, պիր դարընըն՝ ճիւմլէսի մաեալանընճայա տէք իւչ պաղման ուն իչինէ - ալըպ սաղլատըղը մաեէյէ պէնդէր : —
- 34 Յիսուս պունուն ճիւմլէսինի խալգա թէմսիլլէրլէ սէօյլէտի . վէ անէրէ թէմսիլսիղ հիչ պիր շէյ սէօյլէմէզ խտի . — շէօյլէ քի՝ Աղղըմը թէմսիլլէր իլէ աչաճաղըմ՝ վէ տիւնեանըն իպթիտասընտան պերի խաֆի օլանլարը պէեան իտէճէյիմ, տէյու փէյղամպէրին տէտիյի քէլամ իթմամ օլունա :
- 36 Օլ գէման խալը թէքք խաիպ խանէյէ կէլտի . անըն շակիլտիլերի եանընա կէլիպ՝ թարլանըն տէլիճէ թէմսիլլինի պիղէ թէֆսիր էյլէ , տէտիլէր : —
- 37 Օ ճէվապէն անէրէ տէտի . Լէյի թօխումու էքէն
- 38 Խպն իւլինսան տըր : — Թարլա խէ տիւնեա տըր .

31. 32. — Խարտալ եախօտ շարգ սընապը (sinapis nigra) պէշ արշըն եիւրօքիլինէ վարըր :

33. — Պաղման (ուր. ՌՌՌՏ) ալթը օդգա տըր (Թէքվ. 18. 6) :

- վէ էյի թօխումլար մէլէքիւթիւն էվլատլարը օլուպ՝ տէլիճէ խէ շէրիրին էվլատլարը տըրլար : —
- 39 Պունու էքէն տիւշմէն՝ շէյղան տըր , շասատ՝ տիւնեանըն նիհաեթի տիր , պիչիճիլէր խէ մէլէքլէր
- 40 տիր : — Խմտի տիւնեա նիհաեթիւնտէ տէլիճէ դօփլանըլըպ աթէշլէ եաղըլտըղը միսիլլու օլաճազ
- 41 տըր : — Խպն իւլինսան մէլէքլէրինի կէօնտէրինճէ , ճիւմլէ թէօքէլլէրի վէ պինսամուսլուգ իշլէյէնլէրի
- 42 դօփլայըպ՝ — աթէշ ֆուրունընա աթաճաղլար տըր : Օրատա աղլայըշ վէ տիշ գըճըրտամասը
- 43 օլաճազ տըր : — Օլ գէման սալիհլէր Փէտէրլէրինին մէլէքիւթիւնտէ կիւնէշ կիպի փարլաշաճաղլար տըր : Խշիտէճէք գուլաղլարը օլան իշիթսին :
- 44 Թէքրար մէլէքիւթիւսսէմալաթ թարլատա կիղլէնմիշ պիր խաղինէյէ պէնդէր քի , անը պիր ատէմ պուլուպ սաղլատը , վէ սէվինճինտէն կիտիպ հէր նէսի վար խէ , ֆիւրուիթ իտէրէք օլ թարլայը իշթիրա էյլէտի : — Թէքրար մէլէքիւթիւսսէմալաթ կիւղէլ ինճուլէր արայան պիր թաճիլէ
- 46 պէնդէր , — քի զիղըյիմէթ պիր ինճու պուլտուղունտա , կիտիպ հէր նէսի վար խէ ֆիւրուիթ իտէրէք անը իշթիրա իթտի :
- 47 Թէքրար մէլէքիւթիւսսէմալաթ , տէնիղէ աթըլըպ իչինէ հէր ճինստէն դօփլանսան աղա պէնդէր , —
- 48 քի տօլտուղունտա , անը դարայա չըգարտըլար վէ օթուրուպ էյիլէրի դասլարա ճէմ , իթտիլէր ,
- 49 եարամաղլարը խէ տըշարը աթտըլար : — Պու

տիւնեանքն նիհանեթինտէ պէօյլէ օլաճագ
տըր • մէլէքէր չըգըպ շէրիւլէրի սալիհէրին ա-
50 րասընտան ալըրարագ, — անլէրի աթէշ ֆու-
րունընա աթաճագլար • օրատա աղլայըշ վէ տիշ
51 զըճըրտամաը օլաճագ տըր : — Պունուն ճիւմլէ-
սինի անլատընըմը : Անլէր՝ Լշվվէթ, ես Բապպ,
52 տէտիլէր : — Ա է անլէրէ՝ Մէլէքիւթիւսսէմալաթա
շակիրտ օլան հէր քեաթիս խանէ սահիպի առէմէ
պէնդէր, քի քէնտի խալինէսինտէն եէնիլէր վէ էս-
քիլէր չըգարըր, տէտի :

53 Ա է վազը՝ օլտու քի Յիսուս իշպու թէմսիլլէրի
իթմամ իթտիքտէ օրատան միւֆարաղաթ իթ-
54 տի : — Ա է քէնտի վաղանընա կէլիպ անլէրի քէն-
տի ճէմ՝ իյեթիւեաշլարընտա թա՛լիմ խտէր խտի,
շէօյլէ քի անլէր հայրէթտէ զալըպ՝ Պու հիքմէթ
55 վէ մուճիգէլէր պունա նէրէտէն տիր : — Պու՝ տիւր-
կէրին օղլու տէյիլմի • պունուն վալիտէսի Մէրեթմ
վէ պիրատէրլէրի Լա՛գուպ վէ Լուսէ վէ Սիմօն վէ
56 Լէհուտա թէսմիե օլունամաղլարմը • — վէ պու-
նուն հէմշիլէրիինին ճիւմլէսի եանըմըպտա տէյիլ
մի տիրլէր : Խմտի պու ճիւմլէ շէյ պունա նէրէտէն
57 տիր, տէյլէրէք — անըն հազընտա սիւրշէրլէր խտի :
Լաքին Յիսուս անլէրէ՝ Պիր փէյլամպէր սալթ

52. — Μαθητευθείς τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν : Մէլէքիւթիւսսէ-
մալաթ քիլիսէ պըր : քիլիսէնին թա՛լիմաթընա կէրէյի
կիպի ալեաշ պուլունան պիր Մու՛ալիմ, թա՛լիմաթը մէզ-
քիւրէյի ՝արիլ ու ՝ամիլ վէ իճապընա կէօրէ իղահա մուգթէ-
տիր տիր :

քէնտի վաղանընտա վէ քէնտի խանէսինտէ ի՛թի-
58 պարարդ տըր, տէտի : — Ա է անլէրին իմանըղլըր
իշիւն չօղ մուճիգէ իշլէմէտի :

Պատ 14

14. Օլ զէմանտա րէիս իւրրուպ՝ Հէրօտէս Յիսու-
սուն շէօհրէթինի իշիթմէքլէ, քէնտի խատէմէսինէ՝
պու քիմսէ վաֆթիլ խտիճի Լուհաննա տըր : —
2 Լշօլիւլէրտէն զըեամ իթմիշ տիր, վէ պու սէպէպ-
աէն անըն էլիլլէ մուճիգէլէր իճրա օլունույօր,
3 տէտի : — Օլրա Հէրօտէս Լուհաննայը տէրտէսթ
էյլէյիպ, քէնտի պիրատէրի Ֆիլիպպօսուն դարըսը
Հէրօտիս սէպէպինտէն պաղլայարագ մահպէսէ
4 իլըա իթմիշ խտի : — Օլրա՝ պունու ալըգօմագ
5 սանա ճաիլ տէյիլ տիր, — տէյէն Լուհաննայը
գաթլ իթմէք իսթէր խտի, ֆաղագ ճէմա՛աթ-
տան դօրգար խտի • զիրա Լուհաննա անլէրին ին-
տինտէ փէյլամպէր ի՛թիպար օլունուր խտի : —
6 Խմտի Հէրօտէսին եէվմի վէլատէթինտէ Հէրօտի-
անըն զըղը օրթատա րագս իթտի : Հէրօտէսէ
7 մագպուլ օլմաղլա, — հէր նէ տիլէրսէ անա վէր-
8 մէյի եէմին իլէ վա՛տ իթտի : — Օ խտէ վալիտէսի
դարաֆընտան թէշվիլ օլունամաղլա, վաֆթիլ
խտիճի Լուհաննանըն պաշընը շիմտի թէփսի իւ-
9 զէրինտէ պանա վէր, տէտի : — Մէլլէք մահգուն օլ-
տու խտէտէ, եէմինի վէ սօֆրատաշլարընըն խաղըրը

- 10 իշխան, անը վերմէյի էմը իթտի: — Վ է ատէմ
կէօնտէրիս մահպէստէ Լուհաննանըն պաշընը
- 11 քէստիրտի: — Վ է անըն պաշը թէփսիտէ կէթի-
րիլիս զըզա վէրիլտի, վէ օ անը վալիտէսինէ կէօ-
- 12 թիւրտիւ: — Վ է շակիրտէրի կէլիս անըն ճէսէ-
տինի գալտըրաբադ տէֆն էյլէտիլէր վէ կէլիս
Յիսուսա իսպար իթտիլէր:
- 13 Լաքին Յիսուս իշխտինճէ օրատան գայըդ իլէ
չէքիլիս թէնհա պիր չէօլ մահալլա կիթտի. ճէ-
մա'աթ իշխտիքտէ, շէհրիլէրտէն եանան օլարադ
- 14 անըն ալտընճա կիթտիլէր: — Վ է չըդտըգտա վա-
ֆիր ճէմա'աթ կէօրիւս, անլէր հադընտա մէր-
համէթէ կէլէրէք խասթէլէրինէ շիֆա վէրտի: —
- 15 Լաքին վադըթ ադշամ սուլարը օլունճա, շակիրտ-
լէրի անա եագլաշըս՝ Պու մահալլ չէօլ վէ վա-
դըթ կէչմիշ տիր. ճէմա'աթ սալլիլէր քի քէօլլէ-
րէ վարըս քէնտիլէրէ դա'ամ սաթուն ալալար,
- 16 տէտիլէր: — Լաքին Յիսուս անլէրէ՝ Պունլարըն
կիթմէսինէ լիւղում կօգ. եէյէճէքլէրինի սիդ վէ-
- 17 րինիդ, տէտի: — Վ է անլէր անա՝ Պուրատա
եալընըդ պէշ էթմէք իլէ իքի պալըղըմըդ վար,
- 18 տէտիլէր: — Անլէրի պուրայա կէթիլին, տէտի: —
- 19 Վ է ճէմա'աթըն օթ իւղէրինէ օթուրմալարընը
էմը էյլէտի. պէշ էթմէք իլէ իքի պալըղլարը
ալըս սէմայա պագտը, միւսարէքլէտի, փարէլէտի,
վէ էթմէքլէրի շակիրտէրինէ՝ շակիրտէրի տէ ճէ-
- 20 մա'աթա վէրտիլէր: — Ղիւմլէսի տէ եէյիս տօյ-
տուլար. վէ դըրընթըլարըն ֆաղլտընտան օն իքի

- 21 քիւֆէ տօլուսու օլարադ գալտըրտըլար: — Լաքին
եէյէնլէր գարըլար իլէ չօճուղլարտան մա'ատա՝
թադրիպէն պէշ պին քիշի խիլէր:
- 22 Վ է տէր'ադապ Յիսուս քէնտիսի ճէմա'աթը սա-
լըլէրինճէյէ տէք՝ գայըղա պինիս էօթէ եագայա
- 23 կէչմէլէրինէ շակիրտէրինի իճպար իթտի: — Վ է
ճէմա'աթը սալը վէրինճէ՝ թէնհաճա տու'ա իթ-
մէք իւղրէ տաղա չըդտը, վէ վադըթ ադշամ օլ-
- 24 տուգտա օրատա եալընըդ խտի: — Լաքին իւղիւտար
գայըղա գարշը օլտուղունտան՝ տէնիդ աչըղընտա
- 25 տալըալարտան չալգանմագտա խտի: — Վ է կէճէ-
նին տէօրտիւնճիւ նէվպէթինտէ տէնիդին իւղէրին-
- 26 տէն եէօրիւյէրէք անլէրին եանընա կէլտի: — Շ ա-
կիրտէրի անըն տէնիդ իւղէրինտէն եէօրիւտիւյիւ-
նիւ կէօրիւնճէ, կիրիֆթարը ըզըրապ օլուս, պու՛
խայալ տըր, տէտիլէր, վէ գօրգուտան պադըրտը-
- 27 լար: — Տէր'ադապ Յիսուս անլէրէ խիդապէն՝
Ղէսարէթլէնին, պէնիմ, դօրգամայըն, տէտի: —
- 28 Պետրոս անա ճէվապէն՝ Լա Բապս, սէն իսէն
պանա էմը էյլէ քի սուլարըն իւղէրինտէն սէնին
- 29 նէդտինի կէլէյիմ, տէտի: — () տախի՝ Վէլ, տէտի:
Վ է Պետրոս գայըղտան ինիս սուլարըն իւղէրինտէն
- 30 եէօրիւյէրէք Յիսուսուն եանընա կէլտի: — Լաքին
իւղիւտարըն շիտտէթինի կէօրմէքլէ գօրգտու, վէ

24. — Էրմէնիճէ գատիմ թէրճէմէսի B էլեագըսընա
թէվաֆուդ իտէր. Լաքին սաիր էլեագըլարընըն սայքի քեաֆ-
ֆէսի Վիւլիաթայա թէվաֆուդ իտէր:

- զարգ օլմաղա պաշլայրնձա պաղըրարագ՝ Ես՝
 31 Բապալ, դոլթթար պէնի, տէտի : — Տէր՝ աղապ Յիսուս էլինի ուղատըպ անը դուլթտու, վէ՛ ես իմանը նաղըս օլան, նի՞ չիւն շիւպհէլէնտին, տէտի : —
 32 Վէ գալըղա պինինձէ բիւղկեար թէսքին օլտու : —
 33 Պալըղա օլանլար կէլիպ անա սէձտէ գըլտըլար, վէ՛ Յիւհաղըղա սէն Խան Ուլլահսըն, տէտիլէր :
 34 Վէ էօթէ հաղայա կէչէրէք ճէննէսարէթ տի-
 35 եարնա կէլտիլէր : — Վէ օլմահալլըն տտեմլէրի անը դանըլըպ, պիւթիւն օլ ճիւլարա խապեր սալմաղլա, ճիւմլէ խասթէլէրի անըն նէղտինէ
 36 կէթիրտիլէր : — Վէ պարի էլպիտէսինին էթէլինէ տօգունմալարը իչիւն անա եալվարըրլար խի . վէ տօգունանլարըն քեաթիքէսի շիֆա պուլտու :

Պատ 15

15. Օլ զէման Եհրուշալիմէն կէլէն Ֆարիսիլէր վէ քեաթիպլէր Յիսուսա եաղլաշըպ անա՝ —
 2 Նի՞ չիւն սէնին շակիրալէրին իսթիեարլարըն բիւլայէթինի թէձալուղ խտերլէր . զիրա էթմէք եէտիլէրի վաղըթ էլլերինի եղգամաղլար, տէտի-
 3 լէր : — Օ անլէրէ ճէվապէն տէտի . Լաքին սիղ նի՞ չիւն բիւլայէթինի սէպէպիլլէ Նալահըն թէն-
 պիհինի թէձալուղ խտերսինի . զիրա Նալահ՝ —
 4 Փէտէր վէ վալիտէնէ հիւրմէթ էլլէ . վէ՛ փէտէր վէ վալիտէսինէ լա՛ նէթ օգույան՝ զաթլ իլէ էօլսիւն ,

- 5 տէտի : — Սիղ իսէ՛ Հէր քիմ փէտէր վէ եա վալի-
 տէսինէ՛ Պէնտէն իսթիֆատէ իտէպիլլէձէլին շէյ
 6 դուրպան տըր, տէրսէ, — փէտէր վէ վալիտէսինէ
 հիւրմէթ իթմէյէ պօրճու տէյիլ, տէրսինի . վէ
 սիղին բիւլայէթինի իչիւն Նալահըն քէլամընը
 7 թահգիր իտէրսինի : — Ի՛յ միւրաիլէր . Իշայա
 սիղին հաղգընըղտա էյի փէյղամպերլիք խիպ տէ-
 8 տի . — Պու ճէմա՛աթ պէնի տուտաղլարըլլա
 թա՛ղիլ իտէր, ամմա անլէրին եիւրէյի պէնտէն
 9 փէք ուղաղ տըր : — Ետէմլէրին թէնպիհ էլլէտիլ-

5. 6. — Ճէնապը հաղգա թաղտիմ ու վաղֆ օլուն-
 մուշ պիր շէյէ տօգանմաղ թէտնիս իւլ մուգատտէս եանի
 « սրբապղծութիւն » տըր : Մանասը տախի աթիտէրի տիր . . .
 Մանա պօրճու օլտուղում, եախօտ սէնին պէնտէն մէմուլ իթ-
 մէյէ հաղգըն օլան նէսնէյի՝ Նալահա վաղֆ ու թաղտիմ էյլէ-
 տիմ : օ՛մ յի Եպիօթի, հիւրմէթ իթմէյէ պօրճու տէյիլ տիր .
 եանի պու առէմ՝ քէնտի էպէվէյնինէ նէ էթմէք, նէ տէ պիր
 նէվ՝ իանէ վէրմէյէ մէձպուր տէյիլ տիր : Էյ Ֆարիսիլէր, իշ-
 թէ սիղ պունու տէրսինի : Բապպիմիլ Յիսուս Քրիստոս
 տախի պիհաղգին իլալէթէն՝ Նալահըն՝ Էլահըն Խահէր
 Խէրսիլէր, տէր :

9. — Պուրատա Ֆարիսիլէրէ մախսու օլան բիւլայէթտէն
 պահս օլունույօր քի՛ բիւլայէթի իլահիյէյէ տալա թէպալըւ-
 դու եօգ տըր : Իլհամաթը իլահիյէյէ թահրիրաթը միւլհամէ
 վասըղատըլլա օլտուղու կիպի շիֆահէն տախի ախէրէ նաղ ու
 թէպիլիլ օլունապիլիպ, ֆիլվաղը՝ տա օլունմուշ տըր : Իշպու
 բիւլայէթին պիր դըմը Պղիլ Բիթապլարտա պուլուրուղ :
 Շիֆահէն վէրիլտիյի տիկէր դըմը իսէ՛ Պղիլ Փալլօս իլէ՛
 (1 Սէլան. 2. 13) բիւլայէթի իլահիյէյէ, եախօտ Պղիլ Բիթապ-
 արտա թահրիր օլունմամըլ քէլամը իլահիյէյէ թէամիկէ էյ-
 լէրիլ (2 Սէլան. 2. 14) : Մէյքիւր հէր իքի ճինս բիւլայէթլէր-
 տէ ինսանը եանըլտան հըֆիլ ու վիղաւէ իտէն՝ հէման պիր
 ճէնապը Նալահ տըր . իշպու վիղաւէ իսէ վաճիպ տիր : Զիրա
 յաղիլ Եուհաննա բիւլայէթլէրին հէփիսի Պղիլ Բիթապլար-
 տա եաղլմատըղը հաղգընտա պիղի վաղիհէն թէմին իտէր
 (Եուհ. 21. 25) :

լէրի թա՛խմաթը էօյրէթմէքլէ պանա պիհուտէ
իպատէթ իտէրլէր :

- 10 Վէ ճէմա՛աթը եանընա չաղըրըպ անլէրէ՛
11 Տի՛նլէյինիզ վէ անլայընըզ : — Աղըպ կիրէն շէյ
ինսանը նափաք իթմէզ . լաքին ինսանը նափաք
12 իտէն՝ աղըրնտան չըգան տըր , տէտի : — Օլ գէման
անըն շակիրտլէրի եաղլաշըպ անա՝ Պիլլըմիսին ,
Ֆարիսիլէր օլ սէօղլա իշիթտիքլէրինտէ սիւրչ-
13 տիւլէր , տէտիլէր : — Աքին օ ճէվապէն տէտի .
Սէմափի ֆէտէրիսին տիքմէտիյի հէր ֆիտան քէօ-
14 քիւնտէն սէօքլալէճէք տիր : — Անլէրի պրաղըն ,
քէօրլէր քէօրլէրէ գլաղուզ տըրլար : Վէօր քէօրէ
գլաղուզլուզ իթտիյինտէ՝ իքիսիտէ չուղուրա
15 տիւշէրլէր : — Պիտրոս անա ճէվապէն՝ պու թէմ-
16 սիլի պիղէ թէֆսիր էյլէ , տէտի : — Օ՝ սիղ տախի
17 էլան ֆէհմսի՛ղմիսինիզ : — Անլամաղմընըք քի

II. — Բապպիմիզ Յիսուս՝ Ալահըն փնտինտէ ինսանը
նափաք կէօսթէրէն դա՛ամ օլմայըպ , իլա՝ շէհվէթ , ֆէնա
աւտէթ , իդա՛աթսըղըրդ օլտուղունու պիղէ թա՛խմ իտէր :
Խայր ու շէրրի պիլմէքլէք աղաճընըն մէյվէսի քէնտիլիյինտէն
ֆէնա տէյիլ իտի : Ֆաղաղ ճէնապը Հազգ պիղիմ իլք էպէ-
վէնիմիզի թէճրիպէ իթմէք իշիւն եէմէմէլէրին էմր իթմիշ
իտի : Քէնտիլէրինին իդա՛աթսըղըրդ անլէրի նափաք դըւ-
տը : Բէսուլար տախի փէրհիլ հազգընտա պաղը գանուն
վազ՝ իթտիլէր (Ամալ . 15. 23-29) : Հաթթա Յիսուս Բրիստոս
քէնտիսի օրուճ դուլթտու , վէ քէնտի օրուճունտան սօնրա
շակիրտլէրինին տախի օրուճ դուլթաճաղարընը սէօյլէտի
(Մարգոս 2. 20) : Իմոի Բիլիսէ տախի էյեամը մախսուսէտէ
պաղը դա՛ամլարտան եէմէմէմիզի էմր ու թէնպիհ էյլէմէսին-
տէ էյի եափար : Աճէպա պունտան՝ պու դա՛ամլար հատտը
դաթլարընտա ֆէնա օլտուղունումը տէմէք իսթէյօր : ...
Խայրը ապա : Անճազ՝ թէվպէ՛ ամէլէրի իճրատընա պիղի սէվզ
իթմէք տէմէք տիր :

աղըպ կիրէն շէյ դարընա կիտիպ տըշարը չըգար :—

- 18 Աղըրտան չըգան իսէ եիւրէքտէն սուտուր էյլէր
19 վէ պունլար ինսանը նափաք իտէր : — Օւրա
ֆէնա ֆիքը , դաթլ , զինա , ֆիւճուր , սըրգաթ ,
եալան շէհատէթ վէ քիւլիլէր եիւրէքտէն սու-
20 տուր իտէրլէր : — Ինսանը նափաք էյլէյէն պուն-
լար տըր . լաքին երյգանմամըշ էլիլէ դա՛ամ իթ-
մէք ինսանը նափաք իթմէզ , տէտի :
21 Յիսուս օրատան դալգըպ Սուր վէ Սայտա դա-
22 լաֆլարընա չէքիլտի : — Վէ իշթէ՛ Վէն՝անլը
պիր դարը օլ սինօրլարտան չըգըպ նիտա իտէրէք՝
Պանա մէրհամէթ էյլէ , Լա՛ Բապպ , Խանի Տաուտ .
ղըղըմ ֆէնա սուրէթտէ ճիննտէն չարփլըր , տէտի :—
23 Աքին քէնտիսի անա ճէվապ վէրմէտի : Վէ անըն
շակիրտլէրի եաղլաշըպ անա ըիճա իտէրէք՝ Անը
սալըլէր , զիրա արտըմըճա նիտա իտիյօր , տէտի-
24 լէր : — Օ ճէվապէն՝ Պէն եալընըզ Խարայիլ խանէ-
սինին զաիպ օլմուշ գօյունլարընա իրսալ օլուն-
25 տում , տէտի : — Օ իսէ կէլիպ անա սէճտէ գըլա-
26 ըաղ՝ Լա՛ Բապպ , պանա իմտատ էյլէ , տէտի : — Օ
ճէվապէն՝ Չօճուլարըն էթմէյինի ալըպ քէլպ-
27 լէրէ աթմադ էյի տէյիլ տիր , տէտի : — Վէ մէրգումէ՛
Լշվէթ , եա՛ Բապպ , զիրա քիւլէյիպլէր տախի սա-
հիպլէրինին սօֆրապընտան տիւշէն դըրընթըլարտան
28 պէսլէնիլըլէր , տէտի : — Օլ վաղըթ Յիսուս անա
ճէվապէն՝ Լա՛ դարը , իմանըն պէօեիւք տիր . միւ-
րատընա կէօրէ սանա օլտուն , տէտի . վէ օլ սա՛աթտա
անըն գըղը շիֆա պուլտու :

- 29 Վ է Յիսուս օրատան կիտիս ճշիւ տէնիղի դա-
րաֆընա կէտի. վէ տաղա չըգըս օրատա օթու-
30 ռուր խի : — Պէրասէրէրէրինձէ տիւսիզ, քէօր,
դօփալ, սագաղար վէ սաիւր չօգլար օլարագ խայ-
լը ճէմա'աթ եանընա եագլաշըս՝ անէրի անըն
այագլարընա պրագաղար, օ տախի անէրէ շիֆա
31 վէրտի : — Շէօյլէ քի տիւսիղէրին սէօյլէմէսինի,
դօփալարըն եէօրիւմէսինի, սագաղարըն շիֆա-
փէղիւր օլմասընը, քէօրէրին կէօրմէսինի միւշաճէտէ
խտէն ճէմա'աթ թէ'աճձիւս խտէրէք, Խարայիլին
32 Ալլահընա համա իթտիլէր : — Վ է Յիսուս շա-
կիրտէրինի նէգտինէ չաղըրըս անէրէ Շու ճէ-
մա'աթա աճըյօրում. զիրա իւշ կիւնտէն պերի
եանըմտա տըրլար վէ եէյէճէքլէրի եօգ տըր. վէ
անէրի աճ սալըվէրմէյի իսթէմէյօրում, օլմայա
33 քի եօլտա պայըլալար, տէտի : — Շակիրտէրի
անա՝ Պու գատար ճէմա'աթը տօյըրասիլէճէք
գատար էթմէք չէօլ եէրտէ նէրէտէն թէտարիւք
34 իտէճէյիլ, տէտիլէր : — Յիսուս անէրէ՝ Պաճ էթ-
մէյինիլ վար՝ տէտիլինտէ, անէր՝ Լէտի, պիր գաշ
35 տա պալըգ, տէտիլէր : — Վ է ճէմա'աթա եէր
36 իւգէրինտէ օթուրմալարընը հմր իթտի : — Վ է
եէտի էթմէք իլէ պալըգլարը ալըս, շիւքր էյլէ-
տի, փարէլէտի, վէ շակիրտէրինէ, շակիրտէրի
37 տախի ճէմա'աթա վէրտիլէր : — Ճիւմէսի տէ
եէյիլ տօյտուլար, վէ գըրընթըլարըն ֆագլասըյ-
38 լա տօլու եէտի գէնպիլ գալտըրտըլար : — Լէյէնէր

38. — Էրմէնիճէ գատիմ թէրճէմէտէ պուլունան «էքրէ»

- խէ գարըլարտան վէ չօճուգլարտան մա'ատա
39 տէօրթ պին քիշի խտիլէր : — Վ է ճէմա'աթը սա-
լըվէրիլ գայըղա պինտի վէ Մէճտէլին սինօրլա-
ընա կէտի :

Պատմ 16

16. Վ է Գարիսիլէրլէ Սատուգիլէր անը թէճրիպէ
իթմէք մագաստըյլա եագլաշըս՝ քէնտիլէրէ սէ-
մատան սիլր 'ալամէթ կէօսթէրմէսինի անտէն դա-
2 լէս իթտիլէր : — () ճէվապէն անէրէ տէտի.
Ագշամ օլտուգտա՝ Հավա աչըգ օլաճագ, զիրա
3 սէմա գըգարմըշ տըր : — Վ է սապահլայըն՝
Պու կիւն պօրա օլաճագ, զիրա սէմա մաճգուն
4 օլուս գըգարըյօր, տէրսինիլ : — Խմտի սէմանըն
եիւգիւնիւ թէմէիլ իտէպիլիւրսինիլ. գէմանլարըն
էմարէլէրինի պիլմէյէ գատիր տէյիլմիսինիլ : Լա-
րամագ վէ զինաքեար նէսլ 'ալամէթ դալէս իտէր,
վէ անա Լունաս փէյղամպէրին 'ալամէթինտէն
մա'ատա սիլր 'ալամէթ վէրիլմէյէճէք տիր : Վ է
5 անէրի պրագըս մուֆարագաթ իթտի : — Շակիրտ-
էրի տախի էօթէ եագայա կիթտիլէր վէ էթմէք
6 ալմաղը ունութաուլար : — Յիսուս անէրէ՝ Պա-
գընըգ, Գարիսիլէրլէ Սատուգիլէրին մաեէսինտէն

B էլեագըրնա թէվաֆուգ իտէր զիրա պերիքինտէ ճէ լաֆը
իսթիմալ օլունմուշ տըր :

- 7 իճթինապ իտինիզ, տէտի : — Ընէր եքտիկէրլէ-
 8 սէօլէմէքտէ իտիլէր : — Յիսուս պիլիպ անլէրէ
 տէտի . Լէյ իմանտա նազըս օլանլար, էթմէյինիզ
 9 նուզ : — Լէլան անլամայօրմըսըրդ . վէ պէշ պին
 քիշիլէ թէվիլի օլունան պէշ էթմէյի վէ զաճ
 10 քիւֆէ զալարըսըրդըր, — վէ տէօրթ պին քի-
 շիլէ թէվիլի օլունան ետի էթմէյի վէ զաճ զէն-
 պիլ զալարըսըրդըր տէրիսազըր էյլէմէյօրմու-
 11 սունուզ : — Սիզէ Ֆարիսիլէր իլէ Սատուղիլէրին
 մանէսինտէն իճթինապ իտինիզ տէտիյիմին էթ-
 մէք Հազըրնտա օլմատըրըր նաճըլ անլամայօր-
 12 սունուզ : — Օլ զէման էթմէք մանէսինտէն տէյիլ
 իլլա Ֆարիսիլէր իլէ Սատուղիլէրին թալիմա-
 թընտան պահս իթմիշ օլտուղունու խորաք իթ-
 տիլէր :
 13 Լաքին Յիսուս Ֆիլիպպօս Վալսերիլէսի դա-
 րաֆլարընա կէլտիլինտէ, շակիրտլէրինէ սիւալ
 իտիպ՝ Ետէմլէր Խպն իլլինսան քիմ օլտուղու
 14 Հազըրնտա նէ տէյօրլար, տէտի : — Ընէր՝ քիմի
 վաֆթիլ իտիճի Լուհաննա, քիմի Խլիա, քիմի տէ
 Լըրէմիա եախօտ փէյլամպէրլէրտէն պիլի տէնիլ-
 15 տիլինի, տէտիլէր : — Յիսուս անլէրէ՝ Սիզ իսէ
 պէնիմ քիմ օլտուղում Հազըրնտա նէ տէյօրսու-
 16 նուզ, տէտի : — Սիմօն Պետրոս ճէվապէն՝ Սէն

16 - 19. — Ա. — Պու աեաթտէ էն էվվէլ կէօրէլիմ
 Բապպիմիլ Յիսուս քէնտի քէլամընը քիմէ խիզապ իտէր :

- 17 տիրի Ելլահըն Օղլու Մէսիհսին, տէտի : — Յիսուս
 ճէվապէն անա տէտի . Նէ մութլու սանա, էյ Սի-
 մօն Խպնի Լուհաննա, զիրա թէն վէ զան տէյիլ՝ իլլա
 սէմավաթտա օլան Փէտէրիմ սանա պէեան իթ-
 18 տի : — Վէ պէն սանա տէրիմ . Սէն զաեասըն, վէ

17. 18. — Քէնտի քէլամընը Պետրոս խիզապ իտէր : Վէ
 պէն սանա տէտի, իպարէսի քէլիմաթըր աթիէէնին պախու-
 սուս՝ պո- քաեա ի-դէրինէ լուղէթլէրի տախի Պետրոսա՝ ախտ
 օլտուղունու իշար իտէրլէր : Չիւնքի Բապպիմիլ Յիսուս պիւ-
 թիւն պու՝ Սէն քաեա ի-դէրինէ ճիւմլէսինտէ
 Վալի (ճՅԺ +էՖ). քէլիմէսինի իսթիմալ իթմիշ տիր : Պուն-
 տան մաատա, Յիսուս Սիմօն իսմինի թէպաիլ իլէ Պետրոս
 զօմասըրն սէպէպինի վէրմէք իսթէյօր : Հալպուքի էյէր
 պո- քաեա ի-դէրինէ լուղէթլէրի սէն քաեա սըն տէտիլի զաթա-
 իպարէտէ իրթիպազըր էֆքեար մէվճուտ օլմալ իտի : Ելլէր
 մուգատտէմա հիշ տէ պէեան իթմէքսիլին մուսնէտուն
 իլէյս պէօլէ նաիէհան թէպաիլ օլունա իտի, խասիմլէր
 էֆքեարընճա Յիսուս՝ Սէն զաեասըն, լաքին խայր . սէն
 տէյիլին պէնիմ . վէ Քիլիսէմի պէնիմ իլզէրիմէ պինա իտէ-
 ճէյիմ, տէմիշ օլմալ իտի . քի պու տօղրուտու մուճիպի իս-
 թիհզա օլմալ իտի : Պախուսուս քի, պիլ դաշ քէլիմէ սօնրա
 շիւպէէ զապուլ իթմէլ սուրէթտէ Պետրոսա խիզապէն՝ վէ
 մէլէ-թի-սէմալանն անաթլարընը սանա մէրէճէյիմ, տէր :

Յիսուս սաիր բէսուլարընը պիլ իսթիմալ՝ քէլամընը
 մունհարընէ Պետրոսա խիզապ էյլէտիլինի տախի իլալէ
 իտէլիմ : ճիւմլէսի էֆքեարլարընը պէեան էյլէտիլէրինտէ
 աղիլ Մաթթա քէմալը իճթիմալէ, սաթլէրի տէրլէր, տէր
 (1. 14) : Եյէր իքի աեթթ աշաղլտա մէսէէ ճիւմլէ բէսուլարըն
 թէշհիտի իմանընտա օլտա իտի, օ Հալպէ աղիլ Մաթթա՝ վէ
 սաիրլէր Սէն Քրիստոսըն, տէտիլէր, տէյու իլալէ իտէճէր
 իտի : Լաքին 18ճը աեթթ տէրլէրին նամընա օլմալըր՝ ան-
 ճալ միւնֆէրիտէն քէնտի նամընա օլարալ եալընը Պետրոս
 ճէվապ վէրիլ : Չիրա Բապպիմիլ Յիսուսուն տէտիլի միսիլու
 պու ճէվապ քէնտիսինէ եալի Սիմօն իպնի Լուհաննա պէեան
 օլունմուշ տըր . Նէ մո-թլու սանա՝ էյ Սիմօն իպնի Լուհաննա . զիրա
 իլէն վէ քաեա տէյիլ, Ելլա սէմալաթտա օլան Փէտէրիմ սանա պէ-
 եան իլէրի (17) :

պու զանանքն իւղերինտէ պէնիմ Վիլիսէմի պինա
իտէճէյիմ, վէ ճէհէննէմին զափուլարը անա

Վէ Յիսուսուն Պետրոս շախարհատ միւրեափաթլարը
շէյ՝ հէման պիր լուղփի մախուտիյէէ թէվփիդի հարէքէթի
տիր։ Պինաէն ալէյհ կերէք թէշիտի իմանքն վէ կերէք մուն-
հարըէն քեփառա իհասն օլունան միւրեափաթլարն ալէստե-
վիյէէ սաիր րէսուլարա տախի շիւմուլի օլմար զաղլիւնի
զապիլի իհիթիմալ օլմարըլը՝ հէման քիթապըն իրթիպաղը
իփառէսինտէն անլաշըլըյօր։

Բ. — Սանիւնէն՝ կէօրէլիմ Յիսուս նէ՞ վատ իտէր։

Յիսուս քէնտի քիլիսէսինի Պետրոսուն իւղերինէ պինա
իտէճէյինի վատ իտէր։ Տէմէք քի Պետրոս քիլիսէսինի ինտէլի,
եանի քիլիսէսինի պինալարնա զափիլը վէ պիրլը վերէճէր
օլան դըսմը օլաճաղ տըր։ Շէյլէ քի Յիսուսուն քիլիսէսի
էփարտնառն օլմաղ իշիւն պու թէմէլ իւղերինէ միւրեափաթլարն
վէ պունա միւթթէփիղ օլմար լապիւտա ու էլլէմտիր։ Հէր քիմ
անտէն ալըրըր եախօտ անտէն փաթլար զալմաղ իսթէր
իսէ, օ քիման Յիսուսուն քիլիսէսինտէն տէլիլ տիր։ — Պու
հէօրիւմէթ Պետրոսուն ծիւմլէ խալէփլէրինէ տախի ինթիզալ
իտէր. զիրա Յիսուսուն թէսիս իտէճէյի ինտէլ քիլիսէս գաիմ
զալարգճա տէվամ իտէճէր տիր։ Իմտի Յիսուսուն քիլիսէսի
դիւնէն, նիւնէնիւնէն քիլիսէս գաիմ զալաճաղ տըր (Մաթթա 28. 20)։
Պինաէն ալէյհ Յիսուս Պետրոսուն էօլիւմի իլէ քի-
լիսէ թէմէլինին մահվ ու լաղլ օլունմարնա րաղի ու զաիլ
օլմաղ իտի։ Խուսուսա քի Բապալիմիլ Յիսուսուն վատը
միւրեափաթլարն ճէնէննէփն քաթուրը անա զալալ կէլիյէճէլէր
դիւնէն։ Հալպուրի պու հիւճիւմլէր եալընըլ աղիլ Պետրոսուն
միւրտէթի հաեաթընա մահսուր ու մահսուտ օլմալըլ ծիւմլէ
զէմանա շիւմուլի օլան պիր խուսուտ տըր։ Պինաէն ալէյհ Յի-
սուս Պետրոսա ալի վէ հաստի պիր մէմուրիյէէթ վէրմէք իս-
թէյիպ, պու պապտէ տաիմա անըն խալէփլէրի տախի օլաճաղ
տըր։

Փաղաղ պիր ճէմիլիյէէթտէ էն հաստի րապըղա եանի օլ
ճէմիլիյէէթէ գաիմլը վէ պիրլըլի թէմին իտէն շէյ հանիլըր
տըր։ Պու մուլաղաթլար եախօտ շապուղ կէշիճի պիր շէյ օլա-
մաղ, մէսէլա լաիլէլի. իլլա՝ օլ շէյ մուղլաղա տաիմի օլմաղ-
տան պաշղա՝ քեափփէի միլլէթլէր պէյիին նէշը օլունաճաղ
պու ճէմիլիյէէթի ճէսիմէնին փէրաքէնտէ պիւթիւն աղալա-
րընը իթթիհաստա եանի պիրլըրտէ հըփղ իթմէք խասըլ-

19 զալիպ կէլմէյէճէլէր տիր։ — Մէլէլիլիթիւսսէմա-
վաթ անախթարլարընը սանա վէրէճէյիմ. վէ եէր

եէթինի հաիլ օլմալ տըր։ Հէր ճէմիլիյէէթին էն զափի րա-
պըղա վէ հաստը՝ հէր քէսին մաղալու ու միւրեափաթլարն օլալըր
իւղըլ՝ նո-ֆո-ղ ու նէօթի-մէլ տիր։ Պու իսէ պուրառա ան-
ճաղ Պիտրոսա վատ օլունմուշ տըր։ Պինաէն ալէյհ պու
էօլլէ պիր հէօրիւմէթի մուղլաղա տըր քի Յիսուսուն քիլիսէ-
սինին աղաարնտան մախուտ օլմաղ իսթէյէնլէրին քեափ-
փէսի անըն զարընարնա սերփիւրու օլմաղ մէճպուր տըրլար։
Քեափփէսի, պիլա իսթիսնա, կերէք րէսուլար՝ կերէք սընփը
ալմամտան օլան միւլինլէր։

Բապալիմիլ Յիսուս՝ մէլէթի-նի-սսէմաթալ անախթարլարնը
անա վէրէճէյի, քէլալընը իլալէ իթմէսինտէ՝ նէօթի-մէլ
վատ իթմէք մերամընտա օլալըրունու վաղիհէն անլարըլըր։
Իմտի վաղ իտէճէյի թէմէլ, Փապուս րէսուլարն (Իփէսոս.
2. 20) պահա էլլէտիլի քէսուլար. վէ քէլալալըլէր ինտէլի
կիպի սատէճէ իպթիտաի վաիլլէլի միւթթէլալի պիր թէ-
մէլ օլմալըլ, իլլա՝ հէօրիւմէթ ու նուփուղ թէմէլի տիր։
Չիւնքի պիր շէհի անախթարլարընը պիր քիմանլէ թէպիմ
իտիլմէսիլլէ՝ օլ շէհի իւղերինէ մերգուլ քիմանլէ հէօրիւմէ-
թի մուղլաղա վէրիլիլի անլալըլըր։ Աղիլ Պետրոս, մէլէ-
քիւթիւսսէմաթալ, եանի ումուլի քիլիսէսին անախթար-
լարընը զապուլ ու ալալ իթմէլլէ՝ ումուլի քիլիսէ իւղերինէ
հէօրիւմէթի քեափիլէ զապուլ ու իհրաղ իտէճէր տիր։
Հաթթա սաիր րէսուլար իւղերինէ տախի հէօրիւմէթի օլա-
ճաղ տըր. չիւնքի Բապալիմիլ քէնտի վատընտա հիշ պիր
զալալ վէ եա իսթիսնա պէեան իթմէյօր։ Վէ անախթարլարն
իլպու հէօրիւմէթի պաղալըլ չէօղմէք հէօրիւմէթի ալիյէ-
սիլլէ իճրա օլունաճաղ տըր։ Յիսուս մունհարընէ Պետրոսա
խիղապէն՝ Վէ մէլէթի-նի-սսէմաթալ անախթարլարնը անա վէ-
րէճէյի, տէտի։ Պունու սաիր հիշ պիր րէսուլա տէմտի։ Պի-
նաէն ալէյհ Պետրոս սաիրլէրինքինտէ փաղա պիր հէօրիւ-
մէթի ալիյէլի հաիլ օլաճաղ տըր։

Բապալիմիլ Յիսուս թէճէմիլա իթմիլ օլան պիւթիւն
րէսուլարընա վէ նէր նէ ի պաղլարառնը... (Մաթթա 18. 18)
տէտիլինտէ, մուղատտէմա մունհարընէ Պետրոսա իհասն
էլլէտիլի խուսուտա սաիրլէրէ տէ իհասն իթմէքտէն փէր
ուղաղ տըր։ Չիւնքի էյէր Յիսուս սաիր րէսուլարա իհասն
էլլէտիլինտէն փաղա օլարաղ Պետրոսա խուսուտի պիր շէյ

իւզերինտէ հէր նէ պաղլարսան՝ սէմալաթտա պաղլանմըջ օլաճագ, վէ եէր իւզերինտէ հէր նէ

իհասան իթմէք իսթէմէսէ իտի, օրատա թէճէմմիւ իթմիշ օլան րէսուլարըն քեաֆֆէսինէ խիդապէն պիր քէլամ սէօյ-լէմէքլէ իթթիֆա իտէճէք իտի : Պոլստան գաղի նաղար, րէսուլարըն իթթիմա՛ր տախի քէնտիլէրինէ իհասան օլունան հէօքիւմէթին մահտուտ օլտուղունու իշար իտէր : Պու պապ-տէ թէմմիւ օլարագ՝ աղիզ Եուհաննա իլէ՛ աղիզ Մաթթայը իթթիլաղ իտէլիմ : Աղիզ Եուհաննա՛ աղիզ Մաթթայը իտարէ իթմէք հէօքիւմէթինի հաիզ տէլիլ իտի . չիւնքի խիլաֆր թագաւորտէ՝ աշնի զէմանտա Մաթթատան հէմ՝ ալա հէմտէ էտնա րիւթպէտէ պուլունաճագ իտի : Զիրա էյեր՝ ա-ղիզ Մաթթայը իտարէ իթմէք հէօքիւմէթինի հաիզ օլմուշ օլսա իտի՝ աղիզ Մաթթատան՝ ալա րիւթպէտէ պուլունաճագ իտի : Աէ մուգապէլէթէն, էյեր՝ աղիզ Մաթթա՛ աղիզ Եու-հաննայը իտարէ իթմէք հէօքիւմէթինի հաիզ օլմուշ օլսա իտի, պու թագաւորտէ՝ աղիզ Մաթթանըքրինտէն էտնա պիր րիւթպէտէ օլաճագ իտի, քի պու ալա միւմքին տէլիլ տիր : Պինաէն՝ ալէյ՝ ծիւմէ րէսուլարըն իշպու թէճէմմիւ իւզը-տար պիլէ պու աեթիտէ իհասան պուեուրուլան հէօքիւմէթին մահտուտիլէթինէ պիր տէլիլի գալի տիր : Լաքին՝ աղիզ Պետրոսա կէլինտիլտէ, պու եալընը իտի, վէ տաիր րէսուլար գարընտա պունուն հէօքիւմէթ մահտուտիլէթինի իշար իտէր հիշ տէ պիր շէյ եօգ տըր : Պիլաքս, պալստէ կէօրտիւ-յիւմիւզ վէճճէ, Յիսուս՝ քէնտի քիլիսէսինտէն օլապիլմէք իշիւն տաիր քեաֆֆէի րէսուլարըն՝ աղիզ Պետրոսա իգա-աթ ու ինգընտ իթմէյէ մէճպուր օլտըղլարըն՝ հէր ծիհէթ-տէն թատտիզ ու իրաէ էյլէր :

Աճէպա՛ աղիզ Պետրոս հէման սըրֆ քէնտի նամընամը իտարէ իտէճէք տիր : Խայրը, անճագ՝ եալընը Յիսուսուն վէ-քիլ օլաճագ տըր . շէօյլէ քի քիլիսէյի թէշքիլ իտէճէք օ-լան ճէմա՛թ՝ Պետրոսուն տէլիլ, իլլա Յիսուսուն քիլի-սէսի օլաճագ տըր : Իշթէ պու էճիլտէն Յիսուս՝ պէնէ՛ քիլիսէ-պէնա իպէճէյի, տէր (Էֆէս . 2. 20) :

Յիսուս՝ աղիզ Պետրոսա վէ պունուն խալէֆլէրինէ հէ-քիւմէթի մուղլադատան մա՛տաւ եալընալլէթ տախի վա՛տ իտէր : Ֆիլհագըգա, իւզերինէ քիլիսէսին թէքմիլ պինտար միւէստէն օլան էտա՛ս՝ պիղզաթ՝ աղիզ Պետրոս տըր : Խմտի էյեր Պետրոս թէգէլլիլէ եախօտ եանըլըշա միւպթէլա օլտա՛ պիւ-

չէօգէրսէն՝ սէմալաթտա չէօգիւլմիւշ օլաճագ 20 տըր : — Օլ զէման քէնտիսինին Մէսիհ օլտուղու-

թիւն քիլիսէ սարսըլաճագ իտի : Ֆաղաղ՝ պու ալա վազը՝ օլմայաճագ տըր : Զիրա Բապպիմիլ Յիսուս ճէհէննէմին գա-փուլարընր եանի զալալէթ գուլ վէթլէրինին Ալաճ գարա-ֆրնտան գուրուլմուշ գաշա զալիպ կէլմէյէճէյինի սարահէթէն պէեան իտէր : Պինաէն՝ ալէյ՝ Պետրոս վէ պունուն խալէֆլէրի պիւթիւն քիլիսէյի րա՛յ ու իտարէ իթմէք մէմուրիլէթլէրինի իծրա իթտիլլէրինտէ՝ եալընալլէր : Աէ՛ Վաթիգան Մէճիսի մուպղամը, փափա հազըթլէրինին եանըլմաղըղընր՝ ալէնէն թահթը գարարա ալտըղընտա՝ եէնի պիր թա՛լիմ իհասա իթմիշ օլմատըր : Պու խուսուս Ինճիլի Շէրիֆին խայլ մահալ-լարնտա միւնտէրիժ, վէ հէր զէման Գաթթիլը լէհիլթիլէ-րինին էքսէրիսի գարաֆրնտան գապուլ ու իլթիլգամ իտիլմիշ թա՛լիմաթտան տըր : Լաքին պիլ, եանըլմաղըղ փափա հա-զըթլէրինին հէր էֆալ ու ագվալընա շիւմուլի օլտուղու իլթիմատընտա տէլիլիլ : Պիլ, քիլիսէսին կէօրիւնիւր րէիսի քէնտի ումուրը՝ ալիլէսինի իծրա իթմէսիլի զէմանյարտա՝ հէր հանիլը՝ տաիր պիր Ֆէրտ կիպի եանըլապիլի, տէրիլ : Պիլիմ իթթիմաթ իթտիլիլիլ նօգդա շուրատը տըր քի, հա-զըթի փափա՛ մահալ րէիսի քիլիսէ սըֆաթընտա օլարագ սէօյլէյիլ տէ՛ իման վէ ախլագա տաիր պիր խուսուս՝ ալէնէն թահթը գարարա ալմագ զըմընտա սէօղիւնիւ ծիւմէ Գաթթ-լէքլէրէ խիդապ էյլէտիլինտէ՝ եալընալլէր : Պու իսէ միւմիլլէրին մէնաֆիլի իշիւն, եանի քէնտիլլէրին րէիսի քէնտիլլէրինի եանըլըղա իլգա իթմէսին իշիւն՝ լապիւտա տըր : Աէ իշպու իթթիեալը իհասան էյլէյէն՝ պէնեալըն Իհիսէիլին պէյնէ հէր զէման քէնտի քիլիսէսիլլէ պիրլիքտէ գալաճագ օլան պիղզաթ Ալաճ տըր (Մաթթ . 28. 20) :

Էյեր հազըթի փափանըն եանըլմաղըղ իթթիեալը պա՛ղը-լարնա հատտէն էֆիլուն կէօրիւնիւր իսէ, պիլ տախի շունու սիւալ իտէրիլ քի, կիւնահլարը՝ աֆիլ իթմէք վէ Յիսուսուն թէնինի վէ գանընը թագաւիս իթմէք իսթիեալարընտա՛ տա մը էֆիլուն տըր :

Հազըթի փափանըն եանըլմաղըղ ալէյ՝ հինտէ փրօթէա-թալլարն շիքեաթէթէ ճէսարէթ իթմէլէրի տօղրուսու դա-րիպ վէ՛ ածիպ պիր շէյ տիր . խուսուսա քի եինէ պու փրօ-թէսթանլար, նէ մանա վէրիսէ վէրսին վէ նէ նէթիժէ չը-գարընտ չըգարըն՝ քիթապը Մուգատտէսի օգուլան հէր

նու. քիմսէյէ տէմէմէլէրինի շակիրալէրինէ էմր էյլէտի :

- 21 Օլ վաղըթտան պերի Յիսուս, քէնտիսինէ՝ Լէ-
րուշալիմէ կիտիպ, իխթիհարլար, քեաթիպլէր վէ
պաշքեաճինլէր դարաթլարընտան չօդ իսքէնճէլէր
չէքմէք, դաթլ օլունմադ վէ իւչ կիւնտէն սօնրա
էօլիւլէրտէն դրեամ էյլէմէք լաղըմ օլտուղունու
շակիրալէրինէ պէեան իթմէյէ պաշլատը : —
- 22 Պետրոս իսէ պիր դարաթա ալըս անա թա'ղիր
իտէրէք՝ Հաշա սէնտէն, Բապպ, պու ապլա սէնին
պաշըկա կէլմէյէճէք տիր, տէմէյէ պաշլատը : —
- 23 Պետրոստ տէօնիւպ՝ Լըտըմա կիթ, էյ շէյլան, սէն

ատէմէ պիւս իսպաթ եանըմաղըդ. 'աղվ ու իննատ իտէրէր :
Գաթ օլիւլէր քիլիսէնին Բէիսի էքպէրինէ օլ գատար պիլէ 'աղվ
ու իննատ իթմէյէր :

Իշպու անէթլէրտէ Բապպիմիդ Յիսուս սաիր րէսուլտը
իսթիսնա իտէրէք՝ սէօղիւնիւ մունճաւընէ Պետրոս րէսուլա
խիդապ էյլէտիյինի, վէ 'ուսուլմի քիլիսէյի եանըլըդա իլգա
իթմէք դօրդուսու օլմադսըղըն անը րա'յ ու իտարէ իթմէք
Հէօքիւմէթի 'ալիյեէսինի անա վա'տ էյլէմիշ օլտուղունու
կէօրտիւք : Պու Հէնիւլ եալընը պիր վա'տ տըր. շէօյլէ քի.
Պետրոս տաճա քիլիսէ րէիսի տէյիլ տիր : Մէղքիւր վա'տ
Յիսուսուն դրեամ իթտիյինտէն սօնրա դուվ վէտէն Փիլէ կէ-
լէճէք տիր : Եա'նի Բապպիմիդ Յիսուս անա՝ Պէնիճ Գո'ղուլ-
ընէ Կէ-Լ. Պէնիճ Գո'ղուլ-ընէ Կէ-Լ, տէյերէք Հէօքիւմէթի
'ալիյեէյի թէսիւմ իթտիյի անտէ՝ Պետրոս քիլիսէնին րէիսի
օլմուշ պուլունաճադ տըր (Եուճ. 21. 15-18) :

23. — Պետրոս՝ Բապպիմիդ Յիսուսուն խաչ իւղէրինտէ
իծրա իտէճէյի խէլաս ու սէլամէթ սըրըր Հաղգընտա տաճա
Հիչ պիր շէյ անլամամադտա իտի. Յիսուս անը պուլուն իշիւն
թէքտիր իտիյօր : Օրիկէնէս, 'աղիդ քրիսոսթօմօս, 'աղիդ
Երօնիմօս վէ սաիրէր էքքեարընճա, պուլոտա շէյքաճ լաֆը
տիվ տէյիլ, իլա իպր. յաճ լաֆընըն մա'նասընա կէօրէ

- պանա թէօքէյ օլույօրսուն, զիրա Ելլաճա տէյիլ՝
իլլա ինսանլարա 'ախտ օլանլարը տիւշիւնիւյօր-
24 սուն, տէտի : — Օլ զէման շակիրալէրինէ տէտի.
Պէնիւմ արարմճա կէլմէք իսթէյէն՝ նէֆսինի ին-
քեար իտիպ սալիպինի ալսըն վէ արարմճա կէլ-
25 սին : — Օլիրա քէնտի նէֆսինի խէլաս իթմէք իսթէ-
յէն, անը դաի՝ իտէճէք, վէ քէնտի նէֆսինի պէնիւմ
26 իշիւն դաի՝ իտէն, անը պուլաճադ տըր : — Օլիրա
էյէր ինսան պիլթիւն տիւնեայը դազանըպտա
քէնտի նէֆսինի դաի՝ իտէրսէ, նէ՞ իսթիֆատէ
իտէճէք, եախօտ ինսան քէնտի նէֆսինէ պէտէլէն
27 նէ՞ ճէրիւմ վէրէճէք տիր : — Օլիրա Խա'ն իւլիսան
քէնտի Ֆէտէրինին ճէլալըյլա՝ քէնտի մէլէքլէրիյ-
լէ պէրապէր կէլէճէք տիր. վէ օլ զէման Հէր քէսէ
քէնտի 'ամէլլէրինէ կէօրէ էտա իտէճէք տիր : —
28 Հաղիդաթէն սիղէ տէրիւմ քի. պուլոտա պուլու-

մուլթարը մա'նասընտա միւլթա'մէլ տիր : Բիթապը Մու-
դատտէսին սաիր Երէրէրինտէ տախի էքսէրիյեա պու մա'նատա
միւլթա'մէլ օլտուղու կէօրիւլիւր (1 Միւլիւր 19. 22) :

Պուլոտան դադի'նաղար, աղըր կիւնաճ իլէ իւչ տէֆա
քէնտի Բապպը իլաճիսինի ինքեար իթտիյի զէման կիպի՝ պու
Հէնիւմտա տախի տաճա քիլիսէ րէիսի տէյիլ իտի : քիլիսէ
րէիսի օլմաղլըր տաճա անճադ պիր վա'տտան 'ապարէթ իտի :
Պուլու տա Բապպիմիդ Յիսուս՝ էօլիւլէրտէն դրեամ էյլէտիյին-
տէն սօնրա մէվգըրի իծրայա դօմուշ տըր :

28. — Իթթիպադը իպարաթ՝ Խա'ն Ուլաճըն Հաքիմ սը-
ֆաթըյլա գուտուլմիտէն պաճա օլունմասըն իճապ իթտիրի
կէօրիւնիւյօր : 27նճի անէթտէ օլտուղու միսիլու 'աճէպա պու-
լատա տախի 'ուսուլմի շէրի'աթտաճ մը պաճա իտիլիյօր : Խա-
յըր. մատամ՝ քի Հուղար ու սամի'ունտան պա'ղըլարը օլ զէ-
մանտա պէրճաեաթ պուլունաճադլար տըր, պինտէն 'ալէյճ
Յիսուսուն Երուշալիմ վէ Հէյքէլինին խարապընը իմա իթ-
մէսի փէք իճթիմալտէն տիր :

նանլարտան պահըլարը Խան իւլինսանըն քէնտի
փատիշահըլըլա կէլտիյինի կէօրմէզտէն էվկէլ
էօլիւմ տաթմայաճաղար տըր :

Պատմ 17

17. Վէ ալթը կիւն սօնրա Յիսուս՝ Պետրոսու ,
Լահուդուլ վէ անըն պիրատէրի Լուհաննայը ա-
լըս՝ անլէրի թէնհաճէ եիւքսէք պիր տաղա չըգա-
2 ըրը : — Վէ անլէրին հուզուրունտա սուրէթի թէ-
պէստիւլ խոխայ , անըն եիւղիւ կիւնէշ կիպի թէնէվ-
վիւր էյլէտի , վէ էլպիսէսի դար կիպի պէհաղ
3 օլտու : — Վէ իշթէ Մուսա վէ Իլիա անըն իլէ
4 սէօյլէշէրէք անլէրէ կէօրիւնտիւլէր : — Պետրոս Յի-
սուսա խոխապէն՝ Լահ Բապպ , պուրատա դալմադ
պիղէ էյի տիր . էյէր խթէրսէն , պիրի սանա , պիրի
Մուսայա վէ պիրի Իլիայա , պուրատա իւշ չատըր
5 եափալըմ , տէտի : — ()՝ էլան սէօյլէմէքտէ իքէն ,
իշթէ միւնէվկէր պիր պուլուդ անլէրին իւղէրինէ
սաեպան օլտու . վէ իշթէ պուլուդտան սէտա կէ-
լիպ՝ Պու տըր սէվկիւլիւ ()ղլում , պունտան բաղի
6 օլտում . պունու տինէյին , տէտի : — Վէ շակիրտ-
լէրի իշիտինճէ եիւղ իւթիւ տիւշիւպ դայէթ
7 գօրգտուլար : — Վէ Յիսուս եաղլաշըպ անլէրէ
տօղունտու , վէ Լեաղա գալգըն , վէ գօրգմայըն ,
8 տէտի : — Վէօյլէրինի եօգարը դալտըրտըլար , վէ
9 Յիսուստան դայրի քիմսէյի կէօրմէտիւլէր : — Վէ

տաղտան ինմէքտէլէր իքէն Յիսուս անլէրէ թէն-
պիհ խոխայ՝ Խան իւլինսան էօլիւլէրտէն դըեամ
խտինճէյէ տէք՝ պու կէօրիւնիւշիւ քիմսէյէ տէմէյէ-
սինիղ , տէտի :

- 10 Վէ շակիրտլէրի անա սիւալ խոխայ՝ Վեաթիպլէր
նիլէլւն՝ Լալվէլա Իլիա կէլմէք կէրէք տիր , տէյօր-
11 լար , տէտիլէր : — () անլէրէ ճէվապէն՝ Պիլվաղը՝
Իլիա կէլէճէք վէ հէր շէյի թանղիմ խտէճէք
12 տիր : — Լաքին պէն սիղէ տէրիմ . զաթէն Իլիա
կէլտի վէ անը դանըմատըլար . Փաղադ անա իս-
թէտիքլէրինին քեաֆֆէսինի իթտիլէր : Լաքէզա
Խան իւլինսան տափի անլէրտէն սիեասէթ չէքէճէք
13 տիր , տէտի : — () Լ դէման շակիրտլէրի քէնտիլէրինէ
վաթթիղ խոթի Լուհաննա հաղգընտա սէօյլէտի-
յինի անլատըլար :
14 Վէ ճէմա՛աթըն եանընա կէլտիքլէրինտէ պիր
ատէմ եաղլաշըպ էօնիւնէ տիղ չէօքտիւ , վէ Լահ
Բապպ , պէնիմ օղլումա մէրհամէթ էյլէ , չիւնքի
սարալը օլուպ դայէթ էլէմ չէքէր , զիրա չօդ
տէֆա աթէշէ վէ չօդ տէֆա սույա տիւշէր : —
15 Վէ անը սէնին շակիրտլէրիկէ թաղտիմ իթտիմ
16 վէ անա շիֆա վէրէմէտիլէր , տէտի : — Յիսուս
ճէվապէն՝ Լալ իմանսըղ վէ ինատ նէսլ , նէ՞ վաղթա
գատար սիղինլէ օլաճաղըմ , նէ՞ վաղթա գատար
սիղէ թէհամմիւլ խտէճէյիմ . անը պուրայա կէ-
17 թիրինիղ , տէտի : — Յիսուս անը աղարլատը վէ
ճինն անտէն չըգտը , վէ չօճուդ օլ սա՛աթտան
18 շիֆա պուլտու : — () Լ վաղթ շակիրտլէրի Յիսուսա

- 19 թէնհաճէ ետգլաշըպ անա՝ Պիր անը նի՞չիւն չը-
գարամատըգ, տէտիւէր : — Յիսուս անլէրէ՝ Սիդին
խմանարդըղընըգ իչիւն . զիրա հաղիգաթէն սիդէ
տէրիմ, էյէր խարտալ տանէսի գատար խմանընըգ
օլսա, շու տաղա՝ Պուրատան օրայա կիթ, տէսէնիգ,
օ կիտէր խտի, վէ սիդէ հիչ պիր շէյ իմքեանարդ օլ-
20 մաղ խտի : — Նաքին պու ճինա՝ տուա վէ օրուճտան
պաշգա վասըգա իլէ չըգմաղ, տէտի :
21 Ընէր ճէլիլտէ կեղմէքտէ իքէն Յիսուս անլէրէ՝
Խսն իւլինսան ատէմլէրին էլինէ թէսլիմ օլունա-
22 ճաղ, — վէ անը գաթլ խտէճէքլէր, վէ իւչիւնճիւ
կիւն գընամ խտէճէք տիր, տէտի : Վ է չօգ գասա-
վէթլէնտիլէր :
23 Վէֆարնատումա կէլտիքլէրինտէ, իքի տիրհէմ
թահսիլ խտէնլէր Պետրոսա ետգլաշըպ՝ Մուալ-
լիմինիլ իքի տիրհէմի էտա իթմէգմի, տէտիքլէրին-
24 տէ, — օ՝ վէրիր, տէտի : Խանէյէ կիրտիլինտէ
Յիսուս անտէն էվլէլ անա՝ սէն նամըլ զանն խտէր-
սին, Սիմօն, տիւնեէվի փատիշահլար խարաճը
եախօտ պաճը քիմտէն՝ քէնտի էվլատլարընտան-
մը, եօգսա զայրիլէրտէնմի ալըրլար, տէտի : —
25 Ղայրիլէրտէն, տէյինճէ, Յիսուս անա՝ Նօյլէ խտէ
26 էվլատլար մուաֆ տըրլար . — լաքին անլէ-
րէ թէօքէզ վէրմէմէմիլ իչիւն, տէնիդէ կիթ,

23. — Իքի տիրհէմ՝ թագրիպէն 1, 88 ֆրանգ,
եա՛նի 8, 55 զուրուշ տէյերինտէ օլուպ պիր կիւմիւշ սիքքէ
խտի :

աղընը անթ, վէ իլք չըգան պալըղը դուլթուպ՝
անըն աղընը անչ, վէ պիր տէօրթ տիրհէմլիք պու-
լաճագսըն . վէ անը ալըպ՝ պէնիմ վէ սէնին իչիւն
անլէրէ վէր, տէտի :

Պատմ 18

18. Օլ սա՛աթտա շակիրտլէրի Յիսուսա ետգլա-
շըպ՝ Խմտի մէլէքիւթիւսսէմալաթտա էն պէօյիւյիւ
2 քիմ տիր, տէտիլէր : — Վ է Յիսուս պիր չօճուգ
չաղըրըպ անը անլէրին օրթասընտա տուրտուր-
3 տու : — Վ է հաղիգաթէն սիդէ տէրիմ, էյէր տէօ-
նիւպ չօճուգլար կիպի օլմագսանըգ, մէլէքիւթիւս-
4 սէմալաթա կիրմէյէճէքսինիլ : — Խմտի հէր քիմ
քէնտիսինի պու չօճուգ միսիլլու ալչագլանտըրըր
իսէ, մէլէքիւթիւսսէմալաթտա էն պէօնիւք օ
5 տըր : — Վ է պէնիմ իսմիմ իլէ պու միսիլլու պիր
չօճուգ գապուլ խտէն՝ պէնի գապուլ խտէր : —
6 Նաքին հէր քիմ՝ պանա ինանան պու քիւչիւքլէր-
տէն պիրինէ թէօքէզ վէրիր իսէ, պիր էշէյին տէ-
յիրմէն դաշընը պօյնունա ասըպ տէնիլին տիպինէ
7 դարգ օլմագ անա տահա էվլա տըր : — Թէօքէզլէր
եիւղիւնտէն վայ տիւնեայա . չիւնքի թէօքէզլէրին

1. — Պու անէթտէ Բապպիմիլ Յիսուս քիլիստէ հէր հան-
կը մօնարդ ու ըիւթպէյի հաիլ պուլունան հէր խրիսթիւանըն
միւթէհասսիս օլմաղա պօրճլու օլտուղու հըսսիյեաթըր թէվա-
ղուտան պահա էյլէյօր :

- վուզու՝ պուլմասը լազըմ տըր • վէ լաքին վայ օլ
ատէմէ քի անըն էլիլէ թէօքէզէր վուզու՝ պու-
- 8 լուր : — Եւթի էլին եախօտ աեաղըն սանա թէօ-
քէզ վէրիլսէ, անը քէս վէ սէնտէն էօթէ անթ • իքի
էլին եա իքի աեաղըն օլուպտա էպէտի աթէշէ
աթըլմանդտան իսէ, չօլադ եախօտ դօլիալ օլուպ
տա հաեաթա կիրմէն սանա տահա էյի տիր : —
- 9 Վ է էյի կէօղիւն սանա թէօքէզ վէրիլսէ՝ անը չը-
գար վէ սէնտէն էօթէ անթ • իքի կէօղիւն օլուպտա
աթէշ ճէհէննէմինէ աթըլմանդտան իսէ՝ պիր կէօ-
ղիւն օլուպտա հաեաթա կիրմէն սանա տահա
էվլա տըր :
- 10 Իհթիրազ էյլէյին՝ պու քիւչիւճիքէրտէն պի-
րինի թահգիր իթմէյէսինիդ • զիրա սիդէ տէրիմ,
անլէրին մէլէքէրի սէմավաթտա օլան Ֆէտէրիմին
եիւզիւնիւ սէմավաթտա տախմա կէօրիւրլէր : —
- 11 Օլրա Խան իւլինասն զաիպ օլմուշու իսէլաս էյլէ-
12 մէյէ կէլմիշ տիր : — Սիդէ նամըլ կէօրիւնիւր • պիր
ատէմին եիւզ դօյունսւ օլսա, վէ անլէրտէն պիրի
զաիպ օլուրսա, տօղտան տօղուզ դօյունսւ տաղլար-
տա թէրք իտիպ՝ օլ զաիպ օլմուշու արամաղա
- 13 կիթմէզմի : — Վ է անը պուլաճադ օլուրսա, հա-
դիգաթէն սիդէ տէրիմ, զաիպ օլմամըշ օլան տօղ-
սան տօղուզտան զիեատէ՝ անըն իւզէրինէ մէսրուր
- 14 օլուր : — Վէզալիք սէմավաթտա օլան Ֆէտէրի-
նիդին հուզուրունտա պու քիւչիւքէրտէն պիրինին
զաի՝ օլմասընա ըիզա եօդ տըր :
- 15 Եւթի պիրատէրին սէնին Վէյհիկտէ իսադա իշ-

- լէրսէ, կիթ, անը՝ սէն վէ օ եալընըզ օլտուղունուզ
դէման, թէքտիր էյլէ • էյի սէնի տինլէրսէ պիրա-
- 16 տէրինի դազանտըն : — Եւթ էյի սէնի տինլէմէզսէ,
իքի եա իւչ շահիտ աղղընտան հէր սէօղիւն իսպաթ
օլունմասը իչիւն, սէնին իլէ տիկէր պիրինի եա
- 17 իքիսինի տահա ան : — Եւթ էյի անլէրի տինլէ-
մէզսէ՝ Վիլիսէյէ սէօյլէ : Եւթ Վիլիսէյի տէ տին-
լէմէզսէ՝ Վիտիկտէ պութէրէսթ վէ կէօմըլիւքճիւ
- 18 կիպի օլսուն : — Հադիգաթէն սիդէ տէրիմ, եէր
իւզէրինտէ հէր նէ՝ պաղլարսանըզ՝ սէմատա պաղ-
լանմըշ օլաճադ, վէ եէր իւզէրինտէ հէր նէ՝ չէօ-
ղէրսէնիդ՝ սէմատա չէօղիւլմիւշ օլաճադ տըր : —
- 19 Թէքրարէն սիդէ տէրիմ, սիդտէն իքի քիշի եէր
իւզէրինտէ հէր հանկը շէյ տիլէմէք իչիւն իթթի-
ֆադ իտէրլէրսէ, սէմավաթտա օլան Ֆէտէրիմ-
- 20 տէն անլէրէ իհասն օլունաճադ տըր : — Օլրա
հէր նէրէտէ պէնիմ իսմիլէ իքի եա իւչ զաթ
թէճէմմիւ իթսէ՝ պէն օրատա անլէրին պէյնին-
տէյիմ :
- 21 Օլ դէման Պիտրոս անա եաղլաշըպ՝ Եւթ Բապպ,
գանչ տէֆա պիրատէրիմ պանա դարշը իսադա
իշլէտիլինտէ՝ անա Վաֆի իտէյիմ, եէտի տէֆայա
- 22 դատար մը, տէտի : — Յիսուս անա տէտի • Սանա
եէտի տէֆայա դատար տէմէմ, լաքին եէթմիշ տէ-
- 23 ֆա եէտի տէֆայա դատար : — Պու սէպէպտէն
մէլէքիւթ իւսսէմավաթ՝ իսրոմէթբեարլարընտան
հիսապ ալմադ իսթէյէն փատիշահա թէշպիհ

- 24 օլուճտու : — Վ է հիսապ ալմաղա պաշլայընճա ,
անա օնպին թալանթ պորճու պիր քիմսէ իհզար
- 25 օլուճտու : — Ենրն թէտիսէ իտէճէք պիր շէյի օլ-
մասողընտան , սահիպի՝ անրն իլէ զէվճէսի վէ էվ-
լատլարը վէ ճիւմլէ վարիսէթի ֆիւրուսթ օլու-
նուպ տէյնի թէտիսէ իտիլմէսինի էմր իթտի : —
- 26 Պագադ դուլ եէրէ գափանրպ ըրճա իտէրէք՝ Պա-
նա միւհլէթ վէր վէ քեաֆֆէսինի սանա թէտիսէ
- 27 իտէճէյիմ , տէր իտի : — () դուլուն սահիպի անա
աճրյուպ անը սալըվէրտի վէ պորճունու անա 'աֆվ
- 28 իթտի : — Նպքին դուլ չըղըպ քէնաիսինէ եիւզ
տինար պորճու օլան պիր խըղմէթտաշընը պուլ-
տու . վէ անը դուլթուպ պողաղընա չէօքէրէք՝ Պօր-
- 29 ճուկու թէտիսէ իթ , տէր իտի : — Նմտի օլ խըղ-
մէթտաշ անրն աեաղլարընա տիւշիւպ ըրճա իտէ-
րէք՝ Պանա միւհլէթ վէր վէ քեաֆֆէսինի սանա
- 30 թէտիսէ իտէճէյիմ , տէր իտի : — Վ է օ իսթէմէզ
իտի . լաքին կիթտի անը պորճունուն թէտիսէսինէ
- 31 գատար մահսէսէ իլգա էյլէտի : — Նըղմէթտաշ-
լարը վուդուլաթը կէօրիւնճէ զայէթ մահղուն օլ-

24. — Բապպիմիզ Յիսուսուն զէմանընտա ֆիլիսթինտէ
6000 տիրհէմ գըյմէթինտէ օլան Նթիգալը թալանթ միւս-
թամէլ իտի : Պու հիսապճա եէքիւնիւ 60.000.000 տիրհէմ
եանի թագրիպէն 60 միլեօն ֆրանգա եախօտ 285.000.000
դուրուշա պալիզ օլույօր : Հալպուքի էյէր իպրանիլէրին
թալանթը օլտա իտի , պու մէպլաղըն սայքի իքի միսլի օլուր
իտի :

28. — Տէնը՝ Յիսուսուն զէմանընտա 0,78 ֆրանգ եախօտ
3,7 դուրուշ գըյմէթինտէ Բօմալըլարըն պիր սիքքէսի իտի :

- տուլար , վէ կէլիպ հէր նէ վաղը՝ օլտու իսէ սա-
- 32 հիպլէրինէ իֆատէ էյլէտիլէր : — Օլ վաղըթ
սահիպի անը չաղըրըպ՝ Ն՝յ եարամազ խըտմէթ-
քեար , պանա եալվարտըղըն իչիւն պիւթիւն պօր-
- 33 ճուկու սանա 'աֆվ էյլէտիմ : — Պէն սանա մէր-
համէթ էյլէտիլիմ կիպի՝ սէն տախի սէնին խըղ-
մէթտաշընա մէրհամէթ էյլէմէք ֆարզ տէյլիմի
- 34 իտի , տէտի : — Վ է անրն էֆէնտիսի էօքէլէնմէքլէ ,
պիւթիւն պօրճունու էտա իթմէսինէ գատար անը
- 35 ճէլատլարա թէսլիմ էյլէտի : — Վէղալիք էյէր
սիզ քէնտի հէր պիր գարընտաշընըզա անլէրին
սուչլարընը եիւրէքլէրինիգտէն 'աֆվ իթմէզսէնիզ ,
սէմավի ֆէտէրիմ տախի սիզլէրէ էօյլէ իտէճէք
տիր :

Պատ 19

19. Վ է վաղը՝ օլտու քի Յիսուս պաւ քէլամլարը
պիթիլտիքտէ , ճէլիլտէն միւֆարագաթ իտիպ՝
Նարտանըն էօթէ եազասընա Նէհուսիսթանըն
- 2 սինօրլարընա գատար կէլտի : — Վ է անրն արտըն-
ճա վաֆիր խալզ կիթտի վէ անլէրէ օրատա շիֆա
- 3 վէրտի : — Պարիսիլէր իսէ անա եաղլաշըպ անը
թէճրիպէ իտէր վէ՝ էէր սէպէպտէն տօլայը զէվճէ-

I. — Յիսուս օլ զէման Եարտանըն շարգ եանի սօլ գը-
երսընտա քեաին օլան Պէրէտէն (la Pérée) միւրուր իլէ Նէհու-
սիսթանա կէլտի :

սինի ըղլադ իթմէք ատէմէ ճախի՞ցմի տիր, տէր խո-
 4 լէր : Ընկերէ ճէվապէն՝ — Օգո՞ւմամբ շմբարնը քի
 ատէմի խալդ խտէն՝ իպթիտա անկերի երբէք վէ
 5 տիշի խալդ իթ տի : — Պունուն իչիւն ատէմ՝ փէ-
 տէրինի վէ վալխտէսինի թէրք խոխ պէնտի զէվճէ-
 սինէ իլթիհադ խտէճէք վէ իքիսի պիր վիւճուտ
 6 օլաճադլար տըր . — էօյլէ խտէ արթըդ իքի տէյիլ՝
 իլլա պիր ճէսէտ տիրլէր : Խմտի Ելլահըն պիրլէշ-
 7 տիրտիյինի ինսան ալըրմասըն, տէտի : — Ընկեր
 անա՝ էօյլէ խտէ նի՞ չիւն Մուսա դալազնամէ վէրիպ
 8 պօշամադը թէնպիհ էյլէտի, տէտիլէր : — Ընկերէ՛
 Մուսա սիդին եիւրէյինիդին սէրթ լիյի իչիւն զէվ-
 ճէլէրինիդի թալլիդ իթմէյէ սիդէ բուխսաթ
 վէրտի . լաքին իպթիտա տա պէօյլէ տէյիլ խոխ : —
 9 Պադադ սիդէ տէրլմ . Հէր քիմ զինա խուսուսըն-

9. — Ապաի քիլիսէնին պու մատտէ հադգրնտաքի թէֆ-
 սիրլէրի պէր վէճճի զիր տիր . եանի, քէնտի զէվճէսինի իլա
 ախըր իւլ 'էօմր ըղլադ խոխ տէ (պէօյլէ պօշամադ եալընըդ
 զինաքեարլըդ վուգուլընտա ճախի տիր), մէրգուճէնին պէրհա-
 եաթ օլտուղու էսնատա պաշգասը իլէ թէդէվ վիւճ խտէն
 քիմսէ՝ աշըգտան աշըգա զինա խտէր : Իշթէ իդտիվաճ՝ բա-
 պըգասընըն չէօգիւլմէդ օլտուղունա տաիր եէնի պիր պիւրհա-
 նը մուգանդան տահա (կէօր Մաթթ. Ծ. 32) : Լաքին նի՞ չիւն
 Յիսուս պօշամադա սէպէպի եէկեանէ զինաքեարլըդ օլտըղն-
 տան պահա խոխօր . սիւալընա ճէվապէն չէօյլէ տէրիլ . Զիրա
 եալընըդ զինաքեարլըդ՝ միւէպպէտէն վէ միւսթադիլէն պօ-
 շանմանըն պիրիճիք սէպէպի մէշրուէսի տիր . պիրիճիք սէպէ-
 պի տէրլմ, զիրա սատադաթը զէվճիյէյի իլլալ խտէրէք
 իդտիվաճ մուհաճէտաթընա տապան տապանա զըտտ կէլիլ :
 Էյէր էսպապը սաիրէ վար խտէ, եալընըդ իդտիվաճ մուհաճէ-
 տաթընա տէյիլ իլլա պաշգա չէրաիդէ տէ միւշթէրէք օլմադ-
 լա, միւէպպէտէն ըղլադը զէվճէյէ սէպէպ օլմադլար :

տան մա'ատա զէվճէսինի ըղլադ խոխ տիկէրինի
 ալըրսա, զինա խտէր . վէ հէր քիմ ըղլադ օլուն-
 10 մուշու ալըրսա, զինա խտէր : — Շալիլալէրի անա՝
 էյէր զէվճ իլէ զէվճէ պէյնինտէքի հալ պէօյլէ խտէ,
 իդտիվաճ իթմէք խալըրլը տէյիլ տիր, տէտիլէր : —
 11 Ընկերէ՛ պու քէլամը ճիւմլէսի տէյիլ, իլլա քէն-
 տիլէրինէ իհսան օլունանլար խորաք խտէրլէր,
 12 տէտի : — Օլիրա վալխտէլէրինին բահմինտէն խա-
 տըմ տօղանլար վար տըր . ատէմլէր դարաֆընտան
 խատըմ գըլընմըշլար վար տըր . վէ մէլէքիւթիւս-
 սէմավաթ իչիւն քէնտի քէնտիլէրինի խատըմ
 գըլանլար տախի վար տըր : Թէհամմիլլ խտէպի-
 լէն թէհամմիլլ իթսին :
 13 Օլ զէման իւղէրլէրինէ էլ գօմասը վէ տու'ա
 իթմէսի իչիւն անըն նէգտինէ քիւչիւք չօճուգլար
 թադաիմ օլունտըգտա, շալիլալէրի անկերէ թա-
 14 զիր իթտիլէր : — Լաքին Յիսուս՝ Չօճուգլարը
 պրադըն, վէ նէգտիմէ կէլմէքտէն անկերի մէն՝ իթ-
 մէյին . զիրա մէլէքիւթիւսսէմավաթ պու կիպիլէ-
 15 րին տիր, տէտի : — Վէ անկերին իւղէրլէրինէ էլ
 գօտուգտան սօնրա, օրատան կիլթոի :
 16 Վէ իշթէ պիր քիմսէ անա եադլաշըպ՝ Լա՝ էյի
 մու'ալլիմ, էպէտի հաեաթա մալիք օլմադ իչիւն
 17 նէ՞ էյիլիք իշթէյիլիմ, տէտի : — Օ տախի անա՝
 Լալիլիք հադգընտա պէնտէն նի՞ չիւն սիւալ խոխօր-
 սուն . էյի օլան պիր՝ եանի Ելլահ տըր : Վէ Լաքին
 էյէր հաեաթա կիրմէք իսթէրսէն էմրլէրի հըրֆ
 18 էյլէ, տէտի : — Պանըղլարը, տէտի : Յիսուս անա՝

Պունլարը . եանի գաթլ իթմէ , զինա իթմէ ,
 խըրսըզլըզ իթմէ , եալան շահիտլը իթմէ : —
 19 Փէտէր վէ վալիտէնի իղգէթլէ , գարնինի տէ քէն-
 20 տի նէֆսին կիպի սէվէճէքսին , տէտի : — ‘Նէվճի-
 վան անա՝ Պունուռն ճիւմլէսինի կէնճլիյիմտէն
 պէրու հըֆղ էյլէմիշիմ . իմտի տահա նէ՞ քսիյիմ
 21 վար , տէտի : — Յիսուս անա՝ Լշէր քեամիլ օլմագ
 իսթէրսէն , կիթ՝ մալիյի սաթըպ ֆագիրլէրէ վէր ,
 վէ սէմատա խաղինէն օլաճագ , վէ արտըմ սըրա
 22 կէլ , տէտի : — ‘Նէվճիվան պու քէլամը իշխոնճէ
 մահզուն օլարագ կիթտի , զիւրա չօդ սէրվէթի վար
 23 իտի : — Լաքին Յիսուս շակիրտլէրինէ՝ Հագիդա-
 թէն սիղէ տէրիմ . զէնկին՝ մէլէքիւթիւսսէմավաթա
 24 կիւճիլէ կիւրէճէք տիր : — Թէքրարէն սիղէ տէրիմ .
 Ալլահըն փատիշահլըղընա զէնկինին կիրմէսինտէն՝
 տէվէնին իյնէ տէլլիյինտէն կէչմէսի տահա գօլայ
 25 տըր , տէտի : — Շ շակիրտլէրի պունուռ իշխոնճէ ,
 զայթթ միւթէսսիւր օլուսլ՝ Լշյլէ իսէ քիմ խէլաս
 26 օլապիլիւր , տէտիլէր : — Յիսուս անլէրէ պաղըպ՝
 Խնսանլար դարաֆընտան պու իմքեանսըզ՝ Լաքին
 Ալլահ դարաֆընտան հէր շէյ միւմքին տիր , տէ-
 27 տի : — Օլ զէման Պիտրոս ճէվապէն՝ Լշթէ պիղ
 հէր շէյի պրագըպ սէնին արտընճա կէլտիք . իմտի
 28 պիղէ նէ՞ օլաճագ տըր , տէտի : — Յիսուս անլէրէ
 տէտի . Հագիդաթէն սիղէ տէրիմ , սիղ քի պէնիմ
 արտըմճա կէլտինիլ , Լալն իւլլինսան թէքլինի ճէ-
 տիտտէ քէնաի ճէլալ թախթընա օթուրուղուն-
 տա , սիղ տախի օնիքի քիւրսիլէրէ օթուրուսլ՝ Լա-

րայիլին օնիքի նէսլէրինի հիւքմ իտէճէքսինիլ : —
 29 Վ է հէր քիմ խանէ , եա պիւրատէրլէր , եա հէմշի-
 րէլէր , եա փէտէր , եա վալիտէ , եա զէվճէ , եա
 էյլատլար , եա թարլալարընը պէնիմ իամիմ իշիւն
 թէրք իթտի իսէ , եիւզ դաթընը ալաճագ վէ
 30 էպէտի հաեաթա վարիս օլաճագ տըր : — Զօդ
 պիլինճիլէր մուախիսէր վէ չօդ մուախիսէրլէր պի-
 րինճի օլաճագլար տըր :

Պատ 20

20. Օ իրա մէլէքիւթիւսսէմավաթ՝ սապահլայըն
 պաղընա ‘ամէլէ դութմաղա չըգան խանէ սահիպի
 2 ատէմէ պէնզէր : — Վ է ‘ամէլէլէրին կիւնլիւիւնիւ
 պիլէր տինարա քէսիպ անլէրի քէնտի պաղընա
 3 իրսալ էյլէտի : — Վ է սա‘աթ իւշ րատտէլէրինտէ
 մէյտանտա պօշ տուրուր սաիրլէրինի կէօրտի : —
 4 Վ է անլէրէ՝ Սիղ տախի պաղըմա կիտին , ճաիզ
 5 օլանը սիղէ վէրէճէյիմ , տէտի : — Ընլէր տախի
 կիթտիլէր : Թէքրար սա‘աթ ալթը վէ սա‘աթ
 տօղուղ րատտէլէրինտէ չըղըպ էօյլէ էյլէտի : —
 6 Սա‘աթ օն պիլ րատտէլէրինտէ տախի չըղըպ՝ պօշ
 տուրմադտա օլան սաիրլէրինի պուլտու . վէ անլէրէ՝
 ‘Նի՞չիւն պիւթիւն կիւն պուրատա պօշ տուրույօր-
 7 տունուղ , տէտի : — Վիմսէ պիլի դութմատը , տէ-
 տիլէր : Ընլէրէ՝ Սիղ տախի պաղա կիտին , տէտի : —
 8 Վ է ագշամ օլունճա պաղըն սահիպի քէնտի

- վերիխարձրնա՝ Ամէլէիւրի չաղըրըպ, սօնրաքիւլէր-
տէն պաշլայարագ էվլէլէրիւրէ դատար՝ անլէրէ
9 իւճրէթի վէր, տէտի : — Սա՛ւթ օն պիր ըատտէ-
լէրինտէ կէլմիշ օլանլար եագլաշարդլարընտա
10 պիրէր տինար ալտըլար : — Ալվէլէրիւր տախի
կէտիքլէրինտէ, զիեատէ ալաճագլարընը զանն
իթտիլէր իսէտէ, անլէր տախի պիրէր տինար ալ-
11 տըլար : — Ալտըլարընտա իսանէ սահիպլինին Կա-
12 լէյհինտէ իշթիքեա իտիպ՝ — Շու սօնրաքիւլէր պիր
սա՛ւթ իշլէտիլէր վէ անլէրի՝ պիր կիւնիւն սըդլէթ
վէ հարարէթինի չէքէնլէրէ միւսավի դութտուն,
13 տէր իտիլէր : — Ալքին անլէրտէն պիրինէ ճէվապէն
տէտի . Տօսթում, սանա դատր իթմէյօրում : Պէ-
նիւմ իլէ պիր տինարա փազարլըգ իթմէտինմի : —
14 Սէնինքինի ալ վէ կիթ . ամմա պու սօնրաքինէ
15 սէնինքի դատար վէրմէք իսթէյօրում : — Պէնիւմ
ումումլումմտա իսթէտիլիմի եալմաղա սէլահիյե-
թիւմ եօգ մը տըր . եախօտ պէնիւմ սալիհ օլտու-
16 դում իշիւն սէնին կէօղիւն ֆէնամը տըր : — Պէօյ-
լէճէ մուախսէրլէր պիրինճի, վէ պիրինճիլէր
մուախսէր օլաճագլար տըր . զիրա չաղըրլանլար
չօգ, ամմա սէլիլէնլէր աղ տըր :

16. — Պու ֆըդրատա մէլէթիւթ իւստէմալաթըն միւնթէ-
խապլարընը աղլըղընտան պահս օլումմայօր . զիրա խիւաֆը
թագտիրտէ՝ պիւթիւն թէմսիլին մանաթընա մուգապըգ կէլ-
մէզ իտի : Պունուն մանասը շու տըր . Նի՛չէ քիմսէլէր նաիլ
օլտըլարը Կատի լուգֆլարա Կատի դարդտա թէվֆիգի հարէ-
քէթ իտէրլէր : Ալքին Գիւնիւլէրալար, եա՛նի եիւճէ լուգֆլա-
րա նաիլ օլուպտա անլէրէ դահրէմանանէ թէվֆիգի հարէքէթ
էյլէյէնլէր, աղ տըրլար :

- 17 Ալէրուշալիմէ չըգար իքէն Յիսուս օնիքի շակիրտ-
18 լէրի թէնհաճէ ալըպ անլէրէ՝ — Իշթէ Ալէրուշա-
լիմէ չըգըյօրում . վէ Խպն իւլինսան պաշքեահին-
լէրէ վէ քեաթիպլէրէ թէսլիւմ օլումաճագ, վէ
19 անը էօլիւմէ հիւքմ իտէճէքլէր : — Վէ անը մաս-
խարա իթմէք, դամչըլամագ վէ սալիպէ չըգար-
մագ իշիւն դաիֆէլէրէ թէսլիւմ իտէճէքլէր, վէ
իւշիւնճիւ կիւնտէ քէնտիսի գըեամ իտէճէք տիր,
20 տէտի : — Օլ դէման Օէպէտէ օղուլլարընըն վալի-
տէսի, օղուլլարըլլա պէրասպէր անա եագլաշըպ,
սէճտէ դըլարագ անտէն պիր շէյ դալէպ իտիյօր
21 իտի : — Օնա՝ Նէ՞ իսթէրսին, տէտի : Մէրդումէ
տախի Սէնին փատիշահլըղընտա պու իքի օղուլ-
լարումտան պիրի սաղընտա վէ տիկէրի սօլումտա
22 օթումմալարընը էմը էյլէ, տէտի : — Յիսուս ճէ-
վապէն՝ Նէ՞ իսթէտիլինիզի պիւմէյօրումում .
պէնիւմ իշէճէյիւմ քեասէյի իշմէյէ դատի՞րմիսինիզ,
23 տէտի : Անա՝ Պաստիրիզ, տէտիլէր : — Յիսուս ան-
լէրէ՝ Վեասէմի իշէճէքսինիզ . լաքին Փէտէրիւմ
դարաֆընտան քիւլէրէ հաղըրլանմըշ իսէ՝ անլէր-
տէն մա՛տտա, պէնիւմ սաղըմտա եախօտ սօլումտա
օթումմաղըղը վէրմէք պանա Կատ տէյիլ տիր,
24 տէտի : — Վէ շակիրտլէր իշիտինճէ իքի պի-
25 ըատէրլէրէ կիւճէնտիլէր : — Յիսուս անլէրի

25. 28. — Բապպիմիզ Յիսուս պու սէօղլէրլէ ճիւմէլէ ըէ-
տուլարը Կանի տէրէճէ ու սընֆա գօմագ ֆիքրինտէ պուլուն-
մագ շէօյլէ տուրտուն, հաթթա վաղիհէն պէեան իլէ՝ անլէրին
պէնինտէ պէլ ըէլէ՝, պէլ պաշ օլաճաղընը սէօյլէր, վէ պիր աղ

եանքնա չաղըրը պ տէտի . Պիլիբոսինիզ քի նէսլլէ-
 րին հիւքիւմտարլարը անլէրին իւղէրլէրինէ սալ-
 դանաթ սիւրէրլէր , վէ ըիճալը քիսարլարը անլէ-
 26 ըին իւղէրինէ հիւքիւմէթ իճրա իտէրլէր : — Սիղին
 պէյնինիզտէ էօյլէ օլմայաճազ տըր : Պագապ պէյ-
 նինիզտէ պէօեիւք օլմագ իսթէյէն , սիղին խըտ-
 27 մէթքեարընը օլտուն : — Վ է պէյնինիզտէ պիլինճի
 օլմագ իսթէյէն՝ սիղին դուլունուզ օլտուն : —
 28 ‘Կասըլ քի Խալն իւլինսան խըտմէթ դապուլ
 իթմէյէ տէյիլ՝ իլլա խըտմէթ իթմէյէ վէ նէֆ-
 սինի չօգլարըն ուղուրունա ֆէտա իթմէյէ կէլմիշ
 տիր :

29 Վ է Լըրիքօտան չըգտըզլարը զէման վաֆիլ
 30 խալզ անըն արտընճա կիթտի : — Վ է իշթէ իքի
 քէօր եօլ գըբըսընտա օթուրմագտա իտիլէր : Յի-
 սուսուն կէ չմէքտէ օլտուղունու իշիթտիլէրինտէ ,
 նիտա իտէրէք՝ Մէրհամէթ էյլէ պիղէ , եա՛ Բապալ՝
 31 Խալնի Տաուա , տէտիլէր : — Վ է ճէմա՛աթ անլէրի

աշաղըտա (23. 11) տահա զիեատէ մուսարրահէն եինէ օլ պէ-
 եանաթտա պուրունուր : Պուրատա Յիսուս ըէսուլարըն մէ-
 մուրիյէէթ ու վազիֆէլէրի ֆիլիստէ նէ թէվազու՝ վէ ֆէ-
 տաքեարլըզլա իճրա իտիլէճէյինի էօյրէտիր : Պիր ըէսուլուն
 հիւքմ ու իգթիտարը նէ դատար պէօեիւք իսէ՛ թէվազու՛ու
 տաիի օլ նիսպէթտէ տէրին օլմալը տըր : Յիսուս՝ ըէսուլա-
 րըն աեազլարընը երգատըղը էանատա՝ խըտմէթ իթմէյէ կէլ-
 տիմ , տէտիյինտէ , քէնտի րապպանի հիւքմ ու իգթիտարըն-
 տան ֆարի՞զմի կէլիյօր : Հաշա (Եուհ . 13. 14) . ֆիլիստէ
 մէմուրիյէէթ ու մանարպտա օլանլարա պու կիւղէլ իպրէթի
 վէրի . անլէր տաիի քէնտի հիւքմ ու իգթիտարլարընտան
 հիշ պիր շէյ դաի՛ իթմէքսիղին մէգըիւր իպրէթէ իթիսալ
 իթմէյէ մէճպուր տըրլար :

սիւքիւթ իթսինլէր տէյու թա՛ղիրլէտի : Լաքին
 անլէր տահա զիեատէ նիտա էյլէր , վէ՛ Պիղէ մէր-
 համէթ էյլէ , եա՛ Բապալ , Խալնի Տաուա , տէր իտի-
 32 լէր : — Վ է Յիսուս տուրատու , անլէրի չաղըրտը ,
 վէ՛ ‘Կէ՞ իսթէրսինիզ քի սիղէ իտէյիմ , տէտի : —
 33 Ենա՛ Լա՛ Բապալ , կէօղլէրիմիղին աշըլմասընը ,
 34 տէտիլէր : — Յիսուս մէրհամէթէ կէլիպ անլէրին
 կէօղլէրինէ տօգունտու , վէ տէր՛ագապ կէօրտիւլէր ,
 վէ անըն արտընճա կիթտիլէր :

Պատ 21

21. Լէրուշալիմէ եազլաշարագ Օւյթունլուզ
 տաղընա միւթէվէճճիհ Պէյթֆաճէյէ կէլիլքէլ-
 2 ըինտէ , Յիսուս իքի շակիրտ կէօնտէրիպ , — անլէրէ՛
 Ուղրունուզտա օլան քէօյէ կիլտինիզ . վէ օրատա
 պաղլը պիր մէրքէպ վէ անըն պիլէսինճէ պիր դու-
 տուզ պուլաճազսընը . չէօղիւն , պանա կէթիրին : —
 3 Վ է պիր քիմսէ սիղէ պիր շէյ տէյէճէք օլուրսա՛
 Բապալըն անլէրի իհթիեաճը վար , տէյինիզ . վէ
 4 անիտէ անլէրի կէօնտէրէճէք տիր , տէտի : — Լաքին
 պունուն ճիւմլէսի վազը՝ օլտու քի , փէյղամպէլին
 տէտիյի շու քէլամ իթմամ՝ օլունա , եա՛նի՛ —
 5 Սիօն դըղընա տէյինիզ . Խշթէ փատիշահըն հալիմ
 օլարազ , մէրքէպ վէ մէրքէպ եալրուսունա րաքիպէն
 6 սանա կէլիյօր : — Շակիրտլէրի կիթտիլէր վէ
 Յիսուսուն քէնտիլէրինէ էմր էյլէտիյի կիպի իթ-

- 7 տիւրէր : — Վէ մերքեպ իլէ դուտուղու կէթիւրտիւր ,
վէ անլէրին իւղէրինէ էլպիսէլէրինի դօյուպ պին-
- 8 տիւրտիւր : — Վէ վաֆիւր խալգ էլպիսէլէրինի եօ-
լուն իւղէրինէ սէրտիւր . սաիւրլէր աղաճլարտան
տալլար քէսիպ , եօլուն իւղէրինէ սէրէր իտիւր : —
- 9 Լօնիւնտէն վէ արգասընտան կիտէն ճէմա'աթ
նիտա իտէրէք՝ Զօսաննա Իպնի Տաուտա , Բապպըն
խամիլէ կէլէն միւպարէք օլսուն . Զօսաննա եիւճէ-
- 10 լէրտէ , տէր իտի : — Ենըն Եէրուշալիմէ կիրմէսինտէ ,
Պու քիմ տիր , տէյէրէք պիւթիւն շէհիր սարսըլ-
- 11 տը : — Վէ ճէմա'աթ՝ Շէլիլ Եաղարէթինտէն
օլան Յիսուս փէյղամպէր տիր պու , տէտի :
- 12 Վէ Յիսուս հէյքէլէ կիրիպ հէյքէլին իչինտէ
ախղ ու իգա իտէնլէրին ճիւմլէսինի իխրաճ իթտի .
վէ սարաֆլարըն փիշթաթալարընը վէ կիւյէր-
ճին սաթընլարընըն իսքէմլէլէրինի ալթիւսթ
- 13 իթտի : — Վէ անլէրէ Խանէմ իպատէթ խանէսի
օլաճագ տըր , տէյու եաղըլմըշ տըր , սիղ իսէ անը
- 14 հարամիլէր մաղարասը իթտինիղ , տէտի : — Վէ
հէյքէլին իչինտէ քէօրլէր վէ դօիալլար անա
- 15 եաղլաշտըլար , վէ անլէրէ շիֆա վէրտի : — Իմտի
պաշքեահինլէր իլէ քեաթիպլէր անըն իթտիյի
մուճիղէլէրի , վէ հէյքէլտէ պաղըրըպ՝ Զօսաննա
Իպնի Տաուտա , տէյէն չօճուղլարը կէօրտիւքաէ ,
- 16 կիւճէնէրէք անա՝ — Իշխոյճըմըսըն , անլէր նէ
տէյօրլար , տէտիլէր : Յիսուս անլէրէ Լօվլէթ ,
Մա'սուլար իլէ մէմէ էմէնլէրին ողղընտան ալղը-
շընը թէքմիլ իթտին , քէլամընը սիղ օգնւմատը-

- 17 նըղմը , տէտի : — Վէ անլէրի պրագըպ շէհիրտէն
տըշարը Պէյթանիպա կիթտի վէ կէճէյի օրատա
կէչիրտի :
- 18 Լաքին սապահլայըն շէհիրէ 'ավտէթ իտէրքէն
- 19 աճըղտը : — Վէ եօլուն իւղէրինտէ պիր ինճիր
աղաճը կէօրիւպ անա եաղլաշտը , վէ անըն իւղէ-
րինտէ ետիրադտան դայրի պիր շէյ պուլմամաղլա ,
անա՝ Պունտան պէօյլէ էպէտէն սէնտէն մէյվէ հու-
սուլա կէլմէսին , տէտի , վէ ինճիր աղաճը տէր'ա-
- 20 դապ դուրուտու : — Շակիրտլէրի պունու կէօրիւն-
ճէ թէ'աճճիւպ իտիպ՝ Ինճիր աղաճը նափըլ
- 21 տէր'աղապ դուրուտու , տէտիլէր : — Յիսուս անլէրէ
ճէվապէն՝ Զաղիզաթէն սիղէ տէրիմ , էյէր իմանը-
նըղ օլսա վէ թէրէտտիւտ իթմէսէնիղ , տէյիլ եա-
լընըղ պու ինճիր աղաճընա վաղը՝ օլանը իճրա
իտէճէքսինիղ , իլլա պու տաղա պիլէ՝ Վալգ վէ տէ-
- 22 նիղէ տիւշ , տէսէնիղ , օլաճագ տըր : — Վէ տու'ա-
տա հէր նէ քի իման իլէ տիլէսէնիղ ալաճագընըղ ,
տէտի :
- 23 Վէ հէյքէլէ կէլմէքլէ թա'լիմ իթտիյի սըրա-
տա , պաշքեահինլէրլէ ճէմա'աթըն իխթիեարլա-
րը անա եաղլաշտը՝ Պունու նէ՝ սէլահիյեթլէ
եափայօրսուն , վէ քիմ սանա պու սէլահիյեթլէ
- 24 վէրտի , տէտիլէր : — Յիսուս անլէրէ ճէվապէն՝ Պէն
տէ սիղէ պիր շէյ սիւալ իտէճէյիմ . էյէր անը պանա
տէրսէնիղ , պէն տէ նէ սէլահիյեթլէ պունու իճրա
- 25 իթտիյիմի սիղէ տէրիմ , տէտի : — Լուհաննանըն
վաֆթիղի նէրէտէն , սէմասանմը եօզաս տտէմ-

լերտէնմի խորի, տէտի : Լաքին անլէր պիրի պիրլէ-
 26 րիլլէ միւշավերէ խորիւ՝ — Լաքեր սէմատան՝ տէ-
 սէք, պիրղէ Լաքլէ իսէ նի՞չիւն անա ինանմատընը ,
 տէյէճէք . վէ էյեր ատէմլէրտէն՝ տէսէք , ճէմա-
 աթտան դօրդարըդ . զիրա ճիւմլէսի Լուհաննայը
 պիր փէյղամպէր մագամընտա դութարլար , տէր
 27 խորլէր : — Վէ Յիսուսա ճէվապ վէրիւ՝ Պիլմէյիդ ,
 տէտիլէր : () տա անլէրէ՝ Պէն տէ պուճու ինէ սէլա-
 հիյեթլէ իճրա էյլէտիլիմի սիղէ տէմէմ , տէտի : —
 28 Լաքին սիղէ նաւըլ կէօրիւնիւր . Պիր ատէմին իքի
 էվլատը վար խորի , վէ պիրինճիսինէ՝ () դուլ , կիթ ,
 29 պու կիւն պաղըմտա ի՛շլէ , տէտի : — () ճէվապ
 վէրիւ՝ Խթէմէմ , տէտի . Լաքին նիհանէթինտէ
 30 փիւշման օլտու վէ կիթտի : — Տիկերինէ եազլաշըպ
 հաքէզա տէտի : () ճէվապ վէրիւ՝ կիտերիմ , էֆէն-
 31 տիմ , տէտի վէ կիթմէտի : — Լքիսինտէն հանկըր
 փէտէրինին իրատէթինի իճրա իթտի , տէտի : Ենա՝
 Լաքլէլքիսի , տէտիլէր : Յիսուս անլէրէ՝ Զազիզաթէն
 սիղէ տէրիմ , կէօմրիւքճիւլէր վէ Փահիշէլէր Ել-
 Լահըն մէլէքիւթիւնէ սիղտէն էվվէլ կիրէճէքլէր : —
 32 Օլիրա Լուհաննա սալահ դարիդիլլէ սիղէ կէլտի
 վէ անա ինանմատընը . Փադադ կէօմրիւքճիւլէր
 վէ Փահիշէլէր անա ինանտըլար . սիղ անը կէօր-
 տիւլիւնիւղ հալտէ անա ինանմատըղընը իչիւն
 33 սօնրա փիւշման օլմատընը , տէտի : — Տիկեր պիր
 թէմսիլ ի՛շլտինիդ . Խանէ սահիպի պիր քիշի վար
 խոր քի պաղ տիքիպ անը չիթ իլէ իհադա էյլէտի .
 անտէ շիրախանէ դազըտը վէ դուլլէ պինա էյլէտի .

վէ անը պաղպանլարա իճարա վէրիպ դուրպէթէ
 34 կիթտի : — Լաքին մէյվէ զէմանը եազլաշըպտա ,
 անըն մէյվէլէրինի ալմադ իչիւն՝ պաղպանլարըն
 35 նէղտինէ դուլլարընը կէօնտէրտի : — Վէ պաղպան-
 լար անըն դուլլարընը դութուպ՝ քիմինի տէօյտիւ-
 Լէր , քիմինի էօլտիւրտիւլէր վէ քիմինի դաշլատը-
 36 Լար : — Թէքրար էվվէլքիլէրտէն զիեատէ տիկեր
 դուլլար կէօնտէրտի . վէ անլէր՝ այնի հարէքէթտէ
 37 պուլունտուլար : — Նիհանէթ իւլէմը՝ օղլում-
 տան հիճապ խտէճէքլէր տիր , տէյէրէք քէնտի օղ-
 38 լունու իրսալ էյլէտի : — Լաքին պաղպանլար՝
 օղլունու կէօրիւնճէ , պէյնլէրինտէ՝ Վարիսի պու-
 տըր , կէլլին պուճու դաթլ խտէլիմ վէ միրասընը
 39 զապդ խտէլիմ , տէտիլէր : — Վէ անը դութուպ
 պաղտան իիւրաճ խտէրէք դաթլ էյլէտիլէր : —
 40 Խմտի պաղըն սահիպի կէլտիլի զէման օլ պաղ-
 41 պանլարա նէ՞ էյլէյէճէք տիր , տէտի : — Ենլէր
 անա՝ Վէմլէրի քէմլիք իլէ հէլաք խորիպ պաղընը՝
 մէյվէլէրինի վազըթլարընտա քէնտիսինէ վէրէն
 տիկեր պաղպանլարա վէրէճէք տիր , տէտիլէր : —
 42 Յիսուս անլէրէ՝ Սիդ Վիթապլարտա սալա օգն-
 մամըշմըսընը : Լափըճըլարըն ըտտա իթտիքլէրի
 դաշ՝ քէօշէ դաշը օլտու . պու՝ Բապպ դարաֆըն-
 տան օլուպ կէօղլէրիմիդ էօնիւնտէ՝ աճաիպ տիր : —
 43 Պունուն իչիւն սիղէ տէրիմ քի , Ելլահըն փատի-
 շահլըղը սիղտէն ալընըպ՝ անըն մէյվէլէրինի կէ-
 44 թիրի դալմա վէրիլէճէք տիր : — Վէ պու դաշըն
 իւզէրինէ տիւշէն փարէլէնէճէք տիր . օլ տալի

քիմին իւզերինէ տիւշերսէ՝ անը խուրտուխաշ խէ-
 45 ճէք տիր , տէտի : — ՊաշքեաՀինէր իւէ Գարիսի-
 էր անըն թէմսիլլէրինի իշիթտիքտէ , քէնտիլէր
 46 իշիւն սէօյլէտիլինի անլատըլար : — Վ է անը տէր-
 տէսթ իթմէյէ ճէհտ խտերէր խտի խէտէ , խալգ-
 տան զօրդտուլար . զիրա անը փէյղամսէր մադա-
 մընտա դութարլարլար :

Պատ 22

22. Վ է Յիսուս անլէրէ ճէվլապէն՝ թէքրար թէմ-
 2 սիլ իւէ սէօյլէյէրէք , տէտի քի , — Մէլէրիւթիւս-
 սէմալաթ քէնտի օղլունա տիւյիւն խէն փատի-
 3 շահ սիլր ատէմէ պէնդէր : — Վ է դուլլարընը
 տա՛վէթլիլէրի տիւյիւնէ չաղըրմաղա կէօնտէրտի
 4 վէ անլէր կէլմէք իսթէմէտիլէր : — Թէքրարէն՝
 Տա՛վէթլիլէրէ սէօյլէյին . իշիթէ դա՛ամըմը հա-
 զըրլատըմ . սըղըրլարլարմ վէ պէսլի տավարլարըմ
 պօղաղլանմըշ տըրլար , վէ հէր շէյ հաղըր տըր .
 տիւյիւնէ կէլին , տէյէրէք տիկէր դուլլար իրսալ
 5 էյլէտի : — Վ է անլէր իւշէնիպ քիմի թարլատընա
 6 վէ քիմի ախղ ու ի՛դասընա կիթտի : — Ղալանլար
 խէ անըն դուլլարընը դութտուլար , վէ սիթէմլէ-
 7 յէրէք դաթլ էյլէտիլէր : — Ղաքին փատիշահ
 իշիտէրէք դադէպէ կէլտի , վէ աքէրլէրինի կէօնտէ-
 րիպ դաթլիլէրի հէլաք իթտի վէ անլէրին շէհրինի
 8 եադտըր : — Օլ զէման դուլլարընա՝ Տիւյիւն հա-

զըր տըր ամմա տա՛վէթլիլէր շաեհսթէ տէյիլ
 9 խտիլէր : — Խմտի զօղադ պաշլարընա կիտիպ՝
 պուլտուղունուղուն ճիւմլէսինի տիւյիւնէ չաղըրը-
 10 նըդ , տէտի : — Վ է անըն դուլլարըն Եօլլարա չըդըպ՝
 կէրէք ֆէնա կէրէք էյի պուլտուղլարընըն ճիւմ-
 լէսինի ճէմ՝ իթտիլէր . վէ տիւյիւն էվի տա՛վէթ-
 11 լիլէրլէ տօլտու : — Փատիշահ սօֆրայա օթուրան-
 լարը կէօրմէք իւզրէ իշէրի կիրտիքտէ , օրատա
 տիւյիւն էլպիսէսի կիլինմէմիշ պիր ատէմ՝ կէօր-
 12 տիւ : — Վ է անա՝ Տօսթոււմ , տիւյիւն էլպիսէն օլ-
 մատըղը հալտէ նամըլ պուրայա կիրտին , տէտի .
 13 անըն խէ նուգպու դութուլտու : — () Լ զէման
 փատիշահ խրտմէթքեարլարընա՝ Շ ունուն էլլէրի-
 նի վէ աեաղլարընը պաղլայըն վէ տըշարըքի դա-
 րանլըղա անթըն . օրատա աղլայըշ վէ տիշ դըճըր-
 14 տամասը օլաճադ տըր : — Օ իրա չաղըրլմըշլար
 չօդ՝ սէշիլմիշլէր աղ տըրլար , տէտի :
 15 () Լ զէման Գարիսիլէր կիտիպ անը քէնտի քէլա-
 մըյլա դութմադ իւզրէ միւշավէրէ էյլէտիլէր : —
 16 Վ է քէնտիլէրին շակիրտիլէրինի Հէրօտէսիլէրլէ
 պիրլիքտէ անըն նէգտինէ կէօնտէրիպ՝ Լճ մու՛ալ-
 լիւմ , սէնին հադդ օլտուղունու , վէ ատէմլէրին

14. — Քէղա պու աեթթտէ տախի մէլէրիւթիւսսէմալաթ
 միւնթ էխապլարընըն աղըրընտան պահա օլունմայօր . խիլաֆը
 թադտիրտէ՝ նէթիճէ թէմսիլլէ մուղայիլի օլուր խտի : Պուն-
 ճա սօֆրատաշլարտան սալթ պիրի ըէտու օլունմասըյլա Յի-
 սուս պիլիլէ շունու անլատըյօր քի , խէլասըմըղըն իշինէ պաշ-
 լամադ քիֆաեթ իթմէյիպ՝ անը խիթամա էրտիրմէմիդ
 վաճիպ կէլիլ (աղիլ Նրօնիմօս , աղիլ Հիլարիօս) :

Տառւտ ըռհ իլէ նանըլ անա Բապպ թէսմիեէ
 44 խոխա՝ — Բապպ Բապպլմա՝ թա պէն սէնին տիւշ-
 մէնլէրինի տեազլարընկա պասամագ դօյունճայա
 45 գատար սաղըմտա օթուր, տէր : — Խմաի էյէր
 Տառւտ անը Բապպ չաղըրըր իսէ՝ նիճէ անըն օլլու
 46 տըր, տէտի : — Վ է քիմսէ անա պիր քէլիմէ ճէվապ
 վէրմէյէ գատիր տէյիլ իտի : Վ է օլ կիւնտէն սօնրա
 արթըզ հիչ պիրի անա պիր սիւալ պիլէ իթմէյէ
 ճէսարէթ իթմէտի :

Պատ 23

23. Օլ դէման Յիսուս ճէմ՝ լյեէթէ վէ շակիրտլէ-
 2 րինէ սէօյլէյիպ տէտի . — Քեաթիպլէր իլէ Ֆարի-
 սիլէր Սուսանըն քիւրսիսինէ օթուրմուշ տըր-
 3 լար : — Խմաի սիղէ տէտիքլէրինին քեաֆֆէսինի
 հըֆը ու իճրա իտին . լաքին անլէրին ‘ամէլլէրի
 կիպի իթմէյինի . զիրա տէրլէր վէ իթմէզլէր : —
 4 Նղըր վէ տաշըմասը կիւճ եիւքլէր պալլայըզ
 ատէմլէրին օմուղլարը իւղէրինէ դօրլար . Ֆադադ
 պիր փարմազլարըյլա անը դըմըլտաթմադ իսթէ-
 5 մէզլէր : — Ղիւմլէ ‘ամէլլէրինի ատէմլէրէ կէօս-
 թէրիշ իչիւն իտէրլէր . զիրա եազալարընը էնլի-
 լէտիրլէր վէ էլպիսէլէրինին էթէքլէրինի ուզատըր-
 6 լար : — Օլիւաֆէթլէրտէ պաշ սէտիրլէրի վէ
 7 ճէմ՝ լյեէթլէրտէ պաշ քիւրսիլէրի, — մէյտան-
 լարտա իսէ սէլամլարը, վէ ատէմլէրտէն Բապպի

8 թէսմիեէ օլունմայը սէվէրլէր : — Լաքին սիզ
 Բապպի թէսմիեէ օլունմայընըզ . զիրա սիզին գլա-
 զուզունուզ պիր տիր . վէ սիզ ճիւմլէնիզ պիրատէր-
 9 սինիզ : — Վ է եէր իւղէրինտէ սիզէ վէտէր չաղըր-
 մայընըզ . զիրա սիզին Փէտէրինիզ պիր օլուպ՝ օլ
 10 տախի սէմալաթտա տըր : — ‘Եէ տէ գլազուզ
 թէսմիեէ օլունասընըզ . զիրա սիզին գլազուզունուզ
 11 պիր, եաճի Վրիստոս տըր : — Պէյնինիգտէ պէօ-
 եիւք օլան՝ սիզին խըտմէթճինիզ օլաճագ տըր : —
 12 Հէր քիւմ նէֆսինի եիւճէլտիրտէ՝ ալչազլանաճագ,
 վէ հէր քիւմ նէֆսինի ալչազլանտըրըրսա՝ եիւճէ-
 լէճէք տիր :
 13 Վ չայ սիզէ, էյ միւրաի քեաթիպլէր վէ Ֆարիսի-
 լէր . զիրա մէլէքիւթիւսսէմալաթը ատէմլէրին
 եիւզլէրինէ դափարսընըզ . սիզ կիրմէզսինիզ վէ կի-
 14 րէնլէրի կիրմէքտէն մէն՝ իտէրսինիզ : — Վ չայ սիզէ,
 էյ միւրաի քեաթիպլէր վէ Ֆարիսիլէր . զիրա տու-
 ‘ալարընըզ ուզալթմագ կէօսթէրիշիյլէ՝ տուլլա-
 15 հա աղըր մահ քիւմիյեէթ ալաճագսընըզ : — Վ չայ
 սիզէ, էյ միւրաի քեաթիպլէր վէ Ֆարիսիլէր . զիրա

11. 12. — Յիսուս Բրիստոս՝ պիղզաթ քէնտի Գիլիսէսինէ
 րաիլէր թաւեին իթտի, վէ իսթէր քի անլէրէ՝ քէնտի տէ-
 րէճէլէրինէ վաճիպ ու լաւըզ օլան հիւրմէթի վէրիսին : Լաքին
 պիր աղ եօզարըտա վէրտիյի թալիմաթը (20. 25) թէքըր
 իտէրէք, ըսուղլարընա քէնտի իգթիտալարը իթիտալ իլէ
 իսթիմալ իթմէլէրինի էմր էյլէր : Իշթէ 11 վէ 12 ճի աեէթլէր
 պու մասնաճա ֆէհմ օլունտուգտա՝ պիղիմ իչիւն սապիգ
 աեէթլէրին անաթթարը միւնասիպէթ ինտէ տիրլէր :

- պիր շակիրտ իթմէք իչիւն դարայր վէ տէնիզի
սօլաշըրսընըդ . վէ մուվաֆֆադ օլտուղունուղտա՝
անը սիդտէն իքի դաթ տահա զիւտտէ ճէհէնէմ
16 էվլատը խտէրսինիդ : — Վ շյ սիդէ , քէօր զլաղուզ-
լար , զիրա՝ հէր քիմ հէյ.քէլին հազզը իչիւն եէ-
մին խտէրսէ , պիր շէյ տէյիլ . լաքին հէր քիմ հէյ-
քէլտէ օլան ալթուն հազզը իչիւն եէմին խտէրսէ ,
17 պօրճլու տըր , տէրսինիդ : — Չըլղընլար վէ քէօր-
լէր . խմտի հանկըսը պէօեիւք տիր . ալթունմը ,
եօգսա ալթունու մուգատտէս զըլան հէյ.քէլմի : —
18 Վ է՝ հէր քիմ մէզպահ հազզը իչիւն եէմին խտէր-
սէ , պիր շէյ տէյիլ . լաքին հէր քիմ անըն իւզէ-
րինտէ օլան թագաթիմէ հազզը իչիւն եէմին խտէր-
19 սէ , պօրճլու տըր , տէրսինիդ : — Նյ չըլղընլար վէ
քէօրլէր . խմտի հանկըսը պէօեիւք տիր . թագաթիմէ՞
մի , եօգսա թագաթիմէյի մուգատտէս զըլան մէզ-
20 պահ մը : — Խմտի մէզպահ հազզը իչիւն եէմին
խտէն՝ անըն վէ անըն իւզէրինտէ պուլունան պիլ-
ճիւմլէ նէանէլէրին հազզը իչիւն եէմին խտէր : —
21 Վ է՝ հէյ.քէլ հազզը իչիւն եէմին խտէն՝ անըն վէ
անտէ թէմէք.քիւն խտէնին հազզը իչիւն եէմին
22 խտէր : — Վ է՝ սէմա հազզը իչիւն եէմին խտէն՝ Ել-
լահըն թախթը վէ անտէ օթուրանըն հազզը իչիւն
23 եէմին խտէր : — Վ շյ սիդէ , էյ միւրաթի քեաթիպլէր
վէ Փարիսիլէր . զիրա նանէ իլէ անիսօնուն վէ քի-
միօնուն (էօշրիւնիւ վէրիւսինիդ . վէ շէրիւթըն էն
միւհիւմլէրի օլան հազզանիյեթ իլէ մէրհամէթ
վէ խմանը թէրք իթտինիդ : Պունլարը իճրա իթմէք

- 24 վէ անլէրի թէրք իթմէմէք լաղըմ խտի : — Նյ
սիւլրի սինէյի սիւզիւպ տէվէյի եուտան քէօր զլա-
25 ղուլլար : — Վ շյ սիդէ , էյ միւրաթի քեաթիպլէր
վէ Փարիսիլէր . զիրա քեասէնին վէ սահանըն տը-
շընը թէմիլէրսինիդ , իչի խտէ դափըճըլըդ վէ նա-
26 փաքըլըգլա սօլու տըր : — Նյ քէօր Փարիսի , էվվէ-
լա քեասէ իլէ սահանըն իչինի թէմիլէ , քի
27 անլէրին տըշը տա թէմիլ օլա : — Վ շյ սիդէ , էյ
միւրաթի քեաթիպլէր վէ Փարիսիլէր . զիրա խա-
րիճտէն ինսանլարա կիւզէլ կէօրիւնիւպ իչլէրի
էօլիւլէր քէմիլէրի վէ հէր նէվ՝ մուրտարըգլա
սօլու օլան սլտտանուլը դապըլարա պէնդէրսինիդ : —
28 Հաքէզա սիդ տըշարրտան ատէմլէրէ սալիհ կէօ-
րիւնիւրսինիդ , վէ իչէրիտէն միւրաթիլք վէ պինա-
29 մուսլուգլա մէմլուսընըդ : — Վ շյ սիդէ , էյ միւրաթի
քեաթիպլէր վէ Փարիսիլէր . զիրա փէյղամպէրլէ-
րին թիւրպէլէրին ինշա վէ սալիհլէրին մէզար-
30 լարընը թէղբին խտէրսինիդ : — Վ է՝ Նյէր էճտա-
տըմըզըն էյեսամընտա օլտա խտիք , փէյղամպէրլէրին
31 դանընա իլհազ օլմազ խտիք , տէրսինիդ : — Նյօլլէ
խտէ սիդ փէյղամպէրլէր դաթիլլէրինին օղուլլարը
32 օլտուղունուղա շէհատէթ էյլէրսինիդ : — Սիդ տա-
խի էճտատընըզըն էօլլիսիւնիւ սօլտուրուն : —
33 Նյ եըլանլար , էնկէրէք եափուլարը , ճէհէնէմ
34 հիւքմիւնտէն նամըլ գաչապիլիւսինիդ : — Պունուն
իչիւն իշթէ պէն սիդէ փէյղամպէրլէր վէ հաքիմլէր
վէ քեաթիպլէր եօլլարըմ . վէ անլէրտէն պաղըսը-
նը էօլտիւրէճէք վէ սալիպէ չըգարաճազսընը , վէ

- 35 շէհիրտէն շէհիրէ գողալալաճաղարնը . — շէօյ-
լէ քի սալիհ Նալէլին գաննտան՝ թա հէյքէլ իլէ
մէզալահըն պէյնինտէ էօլտիւրտիւլինիւղ . Օւպա-
րիա իպնի Պարաքեանըն գաննա գատար եէր իւզէ-
րինտէ տէօքլւմիւշ պիլճիւմլէ սալիհ գան , սիդին
36 իւզէրինիդէ կէլէ : — Հալիգաթէն պունուն ճիւմ-
լէսի պու միլլէթին իւզէրինէ կէլէճէյինի սիդէ
37 տէրիւմ : — Ահրուշալիւմ , Ահրուշալիւմ . սէն քի
փէյղամպէրլէրի գաթլ իտէր վէ սանա իրսալ օլան-
լարը դաշլարսըն , գաճ տէֆիա դավուդուն քէնտի
եալրուլարընը գանատլարը ալթընա դօփլատըղը
կիպի սէնին էվլատլարընը դօփլամագ իսթէտիւմ ,
38 վէ սիդ իսթէմէտիւնիդ : — Աշթէ խանէնիդ սիդէ վի-
39 լանէ պրաղըլըր : — Օւլրա սիդէ տէրիւմ քի Բաս-
պըն իսմիյլէ կէլէն միւպարէք օլսուն տէմէնիդէ
տէք , պէնի արթըղ կէօրմէյէճէքսինիդ :

Պատմ 24

24. Վէ Յիսուս հէյքէլտէն չըղըպ կիտիյօր իտի .
վէ շակիրալէրի հէյքէլին պինասընը անա կէօս-
թէրմէք իւզրի անըն եանընա եաղլաշարլար : —
2 () տախի անլէրէ ճէվապէն՝ Պունուն ճիւմլէսինի
կէօրիւյօրմընըղ . հալիգաթէն սիդէ տէրիւմ քի ,
պուրատա երղըլմատըղ դաշ իւզէրինտէ դաշ դալ-
3 մալաճագ տըր , տէտի : — Օւէյթունլըղ տաղընտա
օթուրույօր իքէն՝ շակիրալէրի անա եաղլաշարլ

- Պիդէ սէօյլէ , պու նէ վաղըթ օլաճագ , վէ սէնին
կէլմէյին վէ տիւնեանըն իսթամընըն նիշանէսի նէ
4 օլաճագ տըր , տէտիլէր : — Յիսուս անլէրէ ճէվա-
պէն տէտի . Սաղընըն , օլմայա քի պիւր քիմսէ սիդի
5 տեարտա : — Օւլրա չօղլար պէնիւմ իսմիւմ իլէ
կէլիպ՝ Վարիստոս պէնիւմ , տէյէրէք չօղլարընը ա-
6 եարտաճագլար տըր : — Մուհարէսլէր վէ մուհա-
րէպէ սէսլէրի իշիտէճէքսինիդ : Սաղընըն , մուզգա-
րիպ օլմայըն . զիրա անըն ճիւմլէսի վաղը՝ օլմագ
կէրէք տիւր . ամմա հէնուղ նիհաեթի տէյիլ տիւր : —
7 Պապմ՝ դապմ իւզէրինէ վէ փատիշահլըղ՝ փատի-
շահլըղ իւզէրինէ գալգաճագ տըր : Մահալլ պէ
մահալլ դըթլըղլար , վէպալար վէ զէլզէլէր օլա-
8 ճագ տըր : — Աքին պունուն ճիւմլէսի էլէմլէրին
9 իպթիտասը տըր : — Օլ զէման սիդի էղիյիէթլէրէ
թէսլիւմ իտէճէքլէր , վէ սիդի էօլտիւրէճէքլէր . վէ
պէնիւմ իսմիւմ իշիւն ճիւմլէ գալմլար դարաֆըն-
10 տան պուղղ օլունաճագընըղ : — Օլ զէման չօղլար
սիւրէճէքլէր , վէ եէքտիկէրլէրինի էլէ վէրէճէք-
լէր . վէ եէքտիկէրլէրինէ պուղղ իտէճէքլէր : —
11 Վէ չօղ եալան փէյղամպէրլէր չըղըպ չօղլարը
12 տեարտաճագլար տըր : — Վէ պինամուսուդուն
չօղլմատը սէպէպիլլէ չօղլարըն մուհապէթի
13 սօղույաճագ տըր : — Աքին սօնունա գատար սապը
14 իտէն՝ իսլաս պուլաճագ տըր : — Վէ մէլէքիւթին
պու Անճիլի պիլճիւմլէ գալմլարա շէհատէթ
իշիւն պիւթիւն ճիհանտա վաղ օլունաճագ , վէ
15 սօնրա իսթամ կէլէճէք տիւր : — Դմտի Տանիւլ

փէյղամպերին վաստղասըյլա տէնիլէն խարապիյ-
 եթ մուրտարլըղընն մուգատտէս մահալտէ
 տուրտուղունու կէօրտիւյիւնիւղտէ, օղույան ան-
 16 լասըն : — Օլ զէման Նէհուտիսթանտա օլանլար
 17 տաղլարա գաչընլար : — Վ է տամտա օլան՝ էվին-
 18 տէն պիր շէյ գալտըրմաղա ինմէսին : — Վ է թար-
 լատա օլան՝ էլպիսէսինի ալմագ իչիւն կէրի տէօն-
 19 մէսին : — Նաքին վայ օլ կիւնլէրտէ համիլէ վէ
 20 էմղիբլի օլանլարա : — Պիրարընըղ դըշըն եախօտ
 սէպթ կիւնիւնտէ վաղը՝ օլմասըն տէյու տու՛ա
 21 իտին : — Օլրա տիւնեանըն իպթիտասընտան շիմ-
 տիյէ տէյին միսլի նէ վուգու՛ պուլմուշ նէ տէ վու-
 գու՛ պուլաճագ շէտիտ միւգաեեգա օլ զէման
 22 օլաճագ տըր : — Վ է էյէր օլ կիւնլէր գըսալաճագ
 օլմագսա՛ հիչ պիր թէն խէլաս օլմայաճագ խի :
 Նաքին սէչիլմիշլէր իչիւն օլ կիւնլէր գըսալաճագ-
 23 լար տըր : — Օլ զէման էյէր պիր քիմսէ սիղէ՝ Նշթէ
 պուրատա եա օրատա տըր, տէրսէ, ինանմայասը-
 24 նըղ : — Օլրա եալան քրիտոսլար վէ եալան փէյ-
 զամպերլէր չըղաճագլար, վէ էյէր դապիլ օլսա
 սէչիլմիշլէրի աեարտաճագ դատար 'աղիմ՝ 'ալա-
 25 մէթլէր վէ մու՛ճիղէլէր վէրէճէլէր տիր : — Նշթէ
 26 էվվէլինտէն սիղէ տէտիմ : — Նամի էյէր սիղէ՝ Նշթէ
 չէօլտէ տիր, տէրլէրսէ չըղմայընըղ՝ իշթէ խալ-
 27 վէթտէ տիր, տէրլէրսէ ինանմայընըղ : — Օլրա
 շիմշէյին շարգտան չըղըպ դարպա դատար կէօրիւն-
 մէսի կիպի, խան իւլինսանըն կէլիշի տախի պէօյլէ
 28 օլաճագ տըր : — Օլրա լաշէնին պուլունտուղու

29 եէրէ գարթալլար ճէմ՝ օլուրլար : — Օլ կիւն-
 լէրին միւգաեեգատան տէր՝ ագապ սօնրա կիւ-
 նէշ գարարաճագ վէ այ քէնտի զընասընը վէր-
 մէյէճէք՝ վէ երլտըղլար սէմատան տիւշէճէլէր,
 վէ սէմանըն գուվվէթլէրի սարսըլաճագ տըր : —
 30 Վ է օլ զէման սէմատա խան իւլինսանըն 'ալամէ-
 թի կէօրիւնէճէք՝ վէ օլ վաղըթ զէմինին ճիւմլէ
 դավմլարը ֆէրեատ խտէճէք՝ վէ խան իւլինսանըն՝
 սէմանըն պուլուղլարը իւղէրինտէ 'աղիմ՝ գուվվէթ
 ու ճէլալ իլէ կէլմէսինի կէօրէճէլէր տիր : —
 31 Վ է մէլէլէրինի 'աղիմ սէտալը պօրու իլէ կէօն-
 տէրէճէք, վէ սէմանըն ուճլարընտան տիկէր ուճլա-
 րընա դատար տէօրթ ըլուղկեարլարտան անըն սէ-
 32 չիլմիշլէրինի ճէմ՝ խտէճէլէր տիր : — Ննճիր
 աղաճընտան թէմսիլ էօյրէնին՝ անըն տալլարը
 եումշայըպ եապիրագ սիւրմէյէ պաշատըղընտա,
 33 եաղ եաղաշարընը անլարսընըղ : — Վէգա սիղ
 տախի պունուն ճիւմլէսինի կէօրտիւյիւնիւղտէ,
 եաղըն, դափու եանընտա օլտուղունու պիլէսինիղ : —
 34 Հաղիղաթէն սիղէ տէրիմ՝ պունլարըն ճիւմլէսի
 օլունճայա տէք, պու դավմ կէչմէյէճէք տիր : —
 35 Սէմա վէ զէմին կէչէճէլէր, ֆագաղ՝ պէնիմ քէ-
 36 լամլարըմ կէչմէյէճէլէր : — Նաքին օլ կիւն վէ
 օլ սա՛աթ հաղըղընտա՝ եալընըղ փէտէրտէն մա՛ա-
 տա քիմսէ, հաթթա սէմավաթըն մէլէլէրի պիլէ
 37 պիլմէղլէր : — Ննճագ խան իւլինսանըն կէլիշի
 'Նուհուն կիւնլէրինտէ օլտուղու կիպի օլաճագ
 38 տըր : — Օլրա սու գուլֆանը կիւնլէրինտէն էվվէլ

39 «Եւ հոռն սեփնեյէ կիրտիյի կիւնէ տէյին եւ յիւ
 ի չէրէք, թէ զէվլիւճ խտիւ թէ զվիճ ի թտիքլէրի, —
 40 վէ սու զուֆանը կէլիւ ճիւմէսինի թէլէֆ խտին-
 ճէյէ տէյին պիլմէտիքլէրի կիպի Խպն իւլինսանըն
 41 կէլիւ խտիւ էօյլէ օլաճագ տըր : — Օլ զէման
 էյէր թարլատա իքի զաթ պուլունսա, պիլի ալը-
 42 նաճագ վէ տիկէրի պրաղըլաճագ տըր : — Վ է տէ-
 յիրմէն չէքէն իքի զալընըն պիլի ալընաճագ վէ
 43 տիկէրի պրաղըլաճագ տըր : — Խմտի ուեանըգ տու-
 րունուղ . զիրա Բապպընըղըն հանկը սա'աթտա
 44 կէլէճէյինի պիլմէտիքլէրի : — Լաքին շունու պիլէ-
 սինիլ քի, էյէր խանէ սահիպի հանկը սա'աթտա
 45 խըրսը կէլէճէյինի պիլսէ խտի, ուեանըգ տուրուպ
 46 էվինէ լաղըմ աչտըրմագ խտի : — Պունուն իչիւն
 սիլ տալի հաղըր օլունուղ . զիրա Խպն իւլինսան
 մէմուլ ի թմէտիքլէրի սա'աթտա կէլէճէք տիր : —
 47 Վ շաթընստա դա'ամլարընը վէրմէք իւղրէ էֆէն-
 տիսի դարաֆընստան խանէսի իւղէրինէ նասպ օլու-
 48 նան սաաղը վէ էմին գուլ քիմ տիր : — «Ե է մութ-
 լու օլ գուլա քի, էֆէնտիսի կէլտիլինտէ անը էօյլէ
 49 ի թմիւ պուլա : — Շաղիպաթէն սիղէ տէրիմ, անը
 ճիւմէ մալլարընըն իւղէրինէ նասպ իտէճէք տիր : —
 50 Լաքին էյէր օլ եարամագ գուլ քէնտի դալպինտէ
 51 Լաֆէնտիմ կէլմէյէ կէճիլիյօր, տէյէրէք՝ — քէնտի
 խըղմէթտաշլարընը տէօյմէյէ, սէրիսօշլար իլէ
 52 եէյիւ իչմէյէ պաշլար իտէ, — օլ գուլուն էֆէն-
 տիսի անըն միւնթաղըր օլմատըղը կիւնտէ վէ
 53 պիլմէտիլի սա'աթտա կէլէճէք : — Վ է անը իքի

շագգ խտիւ, նասիպինի միւրաիլէր իլէ պէրապէր
 զօյաճագ տըր : Օրատա աղլայըշ վէ տիշ զըճըրտա-
 մատը օլաճագ տըր :

Պատմ 25

25. Օլ զէման մէլէքիւթիւստէմաւաթ՝ զանտիլէ-
 րինի ալըպ կիւվէյինին վէ կէլինին խթիգալինէ
 2 չըգան օն պաքիրէլէրէ պէնդէյէճէք տիր : — Ենլէր-
 տէն պէշի ահմագ վէ պէշի 'աղըլը խտիլէր : —
 3 Եհմագլար քէնտիլէրին գանտիլէրինի ալըպ՝ պէ-
 4 րապէրլէրինճէ զէլթ ալմատըլար : — «Եղըլըլար
 քէնտի գանտիլէրիլէ պէրապէր դապլարընտա
 5 զէլթ ալարլար : — Վ է կիւվէյի կէճիլիլինտէն,
 6 ճիւմէսինին ուլգուսու կէլիւ ուեուտուլար : —
 7 Լաքին եարը կէճէլէյն՝ Խշթէ կիւվէյի կէլիլօր .
 8 խթիգալինէ չըգըն, տէյու սէս օլաու : — Օլ
 վաղըթ ճիւմէ օլ պաքիրէլէր գալըպ գանտիլէ-
 9 րինի հաղըրլատըլար : — Լաքին ահմագլար 'աղըլ-
 10 րըլար'՝ Պիղէ զէլթինիգտէն վէրինիլ . զիրա գան-
 տիլլէրիմիլ սէօնիլօր, տէտիլէր : — «Եղըլըլար
 ճէվապէն՝ Օլա քի պիղէ վէ սիղէ քիֆանէթ ի թ-
 11 մէյէ, տահա էյիսի՝ սաթըճըլարա կիտիւ սիղին
 իչիւն սաթուն ալընըղ, տէտիլէր : — Ենլէր սա-
 թուն ալմաղա կիտինճէ՝ կիւվէյի կէլտի վէ հաղըր
 օլանլար անըն իլէ տիւլիւնէ կիրտիլէր, վէ գափու
 Գափանտը : — Պա'տէհու տիկէր պաքիրէլէր տալի

- կէլիս՝ Լա՛ւ Բապալ, ես՛ Բապալ, պիղէ ա՛չ, տէտի-
 12 լէր : — Օ՛ Ծէվապէն՝ Հաղիգաթէն սիգէ տէրիմ՝
 13 քի, սիղի դանըմամ, տէտի : — Խմտի, ուեանըդ
 տու՛րունուզ . զիրա կիւնիւ վէ սա՛ւթը պիլմէզ-
 սինիլ :
- 14 Օ՛ իրա պու շօլ քիշլյէ պէնդէր քի՛ տիեարը
 զուրպէթէ կիթմէք իւղրէ իքէն գուլարընը չաղը-
 15 ըրպ մալլարընը անլէրէ թէսլիմ էյլէտի : — Հէր
 պիրինէ քէնտի իսթի՛տատընա կէօրէ՛ քիմինէ պէշ ,
 քիմինէ իքի վէ քիմինէ պիր թալանթ վէրիպ անի-
 16 տէ եօլա րէվան օլտու : — Պէշ թալանթը ալան
 կիտիպ անընլա իշլէտի վէ տիկէր պէշ տանէ տաՀա
 17 դաղանտը : — Վէզա իքի տանէ ալան տախի՛ պաշ-
 18 դա իքի տանէ տաՀա դաղանտը : — Պիր տանէ ալան
 իսէ , կիթտի եէրի դաղըտը , վէ էֆէնտիսինին ադ-
 19 չէսինի կիղլէտի : — Լաքին խալը վէմանտան սօն-
 րա օլ գուլարըն էֆէնտիսի կէլիր վէ անլէրին հի-
 20 սապընա պադար : — Վ է պէշ թալանթը ալան
 եաղլաշըպ , տիկէր պէշ թալանթ տաՀա թաղտիմ
 իտէրէք՝ Լաֆէնտիմ , պանա պէշ թալանթ թէսլիմ
 էյլէտին . իշթէ տիկէր պէշ թալանթ տաՀա դա-
 21 զանտըմ , տէտի : — Լաֆէնտիսի անա՛ Լաֆէրին էյի
 վէ սատըգ դուլ . ադտա սատըգ օլտուղուն իչիւն՝
 սէնի չօղուն իւզէրինէ նասպ իտէճէյիմ . էֆէնտի-
 22 նին մէսէրրէթինէ կիր , տէտի : — Իքի թալանթ
 ալան տախի եաղլաշըպ՝ Պանա իքի թալանթ
 թէսլիմ էյլէտին . իշթէ տիկէր իքի թալանթ
 23 տաՀա դաղանտըմ , տէտի : — Լաֆէնտիսի անա՛

- Լաֆէրին էյի վէ սատըգ դուլ . ադտա սատըգ օլտու-
 ղուն իչիւն՝ սէնի չօղուն իւզէրինէ նասպ իտէճէ-
 յիմ . էֆէնտիսին մէսէրրէթինէ կիր , տէտի : —
- 24 Լաքին պիր թալանթը ալան տախի եաղլաշըպ՝
 Լաֆէնտիմ , սէնին սէրթ ստէմ օլուպ էքմէտիյին
 եէրտէն պիչէր վէ սաՀմատըղըն եէրտէն դօփլար
 25 քիմէնէ օլտուղուկու պիտիյիմտէն՝ — դօրդտում
 վէ կիտիպ թալանթընը եէրտէ կիղլէտիմ : Խմտի
 26 իշթէ սէնինքի սանա , տէտի : — Լաֆէնտիսի Ծէվապ
 վէրիպ տէտի . Լա՛ եարամազ վէ թէնպէլ դուլ .
 պէնիմ էքմէտիյիմ եէրտէն պիչալիյիմի վէ սաՀմա-
 27 տըղըմ եէրտէն դօփլատըղըմ պիլիր իքէն՝ — ադ-
 չէմի սարաֆլարա թէսլիմ իթմէլի իտին , վէ
 Կավտէթիմտէ մալիմի ֆաիղլիյլէ ալըր իտիմ : —
- 28 Խմտի թալանթը շունտան ալըն , վէ անը օն թա-
 29 լանթը օլանա վէրին : — Օ՛ իրա հէր քիմին վար
 իսէ , անա վէրիլէճէք վէ արթըլաճադ տըր . Լաքին
 հէր քիմին եօգ իսէ , էլինտէ օլանը տախի անտէն
 30 ալընաճադ տըր : — Վ է շու եարամազ դուլու տը-
 շարըքի դարանլըդա աթըն . օրատա աղլալըշ վէ
 տիշ գըճըրտամասը օլաճադ տըր :
- 31 Պադադ Խսին իւլինսան քէնտի ճէլալըլա վէ
 ճիւմլէ մէլէքլէրի մաիյեթիմտէ օլարագ կէլտի-
 յինտէ , օլ գէման թախթը ճէլալընա օլուրաճադ
 32 տըր : — Վ է ճիւմլէ դավմլար անըն հուղուրընտա
 թէճէմմիւ իտէճէքլէր տիր . վէ պիր չօպանըն՝
 դօյունլարը քէչիլէրտէն այըրտըղը կիպի՛ անլէրի
 33 եէրտիկէրինտէն այըրաճադ տըր : — Վ է դօյունլարը

քէնտիսինն սաղընտա վէ քէչիլէրի սօլունտա
 34 տուրտուրաճադ տըր : — ՕԼ վաղըթ փատիշահ ,
 սաղընտա օլանլարա՝ Լ՛յ Փէտէրիմին միւսպարէքլէ-
 րի , կէլինիզ վէ տիւնեանըն թէյսալսմէն պէրու
 սիդէ հաղըրլանմը մէլէքիւթէ վարիս օլունուզ : —
 35 Օ.իրա , աճըդտըմ՝ պանա դա՛ամ վէրտինիզ . սու-
 սաուրմ՝ պանա իչիրտինիզ . զարիս իտիմ՝ պէնի
 36 իչէրի ալտընըզ . — չըպլադ իտիմ՝ պէնի կէյտիր-
 տինիզ . խասթէ իտիմ՝ պէնի զիւարէթ իթտինիզ .
 37 մահպէստէ իտիմ՝ նէդտիմէ կէլտինիզ : — ՕԼ զէ-
 ման սալիչլէր անա ճէվապէն՝ Լա՛ Բապպ , նէ՞
 վաղըթ սէնի աճըգմը կէօրտիւք վէ դա՛ամ վէր-
 38 տիք . եախօտ սուսուզ՝ վէ իչիրտիք : — Նէ՞ վաղըթ
 սէնի զարիս կէօրտիւք վէ իչէրի ալտըզ . եախօտ
 39 չըպլադ՝ վէ կէյտիրտիք : — Նէ՞ վաղըթ սէնի խաս-
 Թէ եա մահպէստէ կէօրտիւք՝ վէ սէնին նէդտինէ
 40 կէլտիք , տէյէճէքլէր : — Վ է փատիշահ անլէրէ
 ճէվապէն՝ Հաղիդաթէն սիդէ տէրիմ , պու էն քիւ-
 չիւք պիրատէրլէրիմտէն պիրիսինէ հէր իթտիյի-
 41 նիդտէ պանա իթտինիզ , տէյէճէք տիր : — ՕԼ զէ-
 ման սօլունտա օլանլարա տախի՝ Լ՛յ մէլ՝ունլար ,
 պէնտէն իրադ օլուն . շէյբանա վէ անըն մէլէքլէ-
 րինէ հաղըրլանմը օլանի էպէտի աթէշէ կիտին : —
 42 Օ.իրա , աճըդտըմ՝ պանա դա՛ամ վէրմէտինիզ . սու-
 43 սաուրմ՝ պանա իչիրմէտինիզ : — Վարիս իտիմ՝
 պէնի իչէրի ալմատընըզ . չըպլադ իտիմ՝ պէնի կէյ-
 տիրմէտինիզ . խասթէ վէ մահպէստէ իտիմ՝ պէնի
 44 զիւարէթ իթմէտինիզ , տէյէճէք տիր : — ՕԼ զէման

անլէր տախի ճէվապէն՝ Լա՛ Բապպ , նէ՞ վաղըթ
 սէնի աճըգմը , եա սուսամը , եա զարիս , եա
 չըպլադ , եա խասթէ , եա մահպէստէ կէօրտիւք ,
 վէ սանա խըտմէթ իթմէտիք , տէյէճէքլէր տիր : —
 45 ՕԼ զէման անլէրէ ճէվապէն՝ Հաղիդաթէն սիդէ
 տէրիմ , պունու պու քիւչիւքլէրտէն պիրիսինէ հէր
 իթմէտիյինիդտէ , պանա տախի իթմէտինիզ , տէյէ-
 46 ճէք տիր : — Վ է անլէր էպէտի իսքէնճէլէրէ , սա-
 լիչլէր իսէ էպէտի հաեաթա կիտէճէքլէր տիր :

Պատ 26

26. Վ է վաղը՝ օլտու քի Յիսուս պու ճիւմլէ քէ-
 Լամը խիթամ իթտիքտէ , շակիրտլէրինէ տէտի . —
 2 Իքի կիւնտէն սօնրա Փըսհ պայրամը օլաճաղընը
 պիլիրտինիզ . վէ Խպն իւլինսան սալիպէ չըգարըլ-
 3 մադ իւզրէ էլէ վէրիլէճէք տիր : — ՕԼ զէման
 պաշքեահիլէրլէ ճէմա՛աթըն իխթիւարլարը՝
 4 լըսընտա թէճէմիւլ իթտիլէր : — Վ է Յիսուսու
 հիլէ իլէ դութուպ էօլտիւրմէք իւզրէ միւշալէրէ
 5 իթտիլէր : — Լաքին ճէմա՛աթտա դարըշըդլըդ
 դուհուր իթմէմէսի իչիւն՝ Պայրամտա օլմասըն ,
 տէրլէր իտի :
 6 Յիսուս Պէյթանեատա ճիւզամլը Սիմօնու
 7 խանէսինտէ իքէն , — պիլէսինճէ զիդըյմէթ պիր
 շիշէ եաղը օլան պիր վարը անա եադլաշըպ , օ՛ սօֆ-

- րատա օթուրմուշ իբէն, անըն պաշընա տէօք-
- 8 տիւ : — Շակիրտէր պուսու կէօրիննձէ էօքէլէնիպ՝
- 9 Արիչին պու իսրաֆ օլսուն : — Օ.իրա պու՝ պէօ-
- հիւք Ֆիաթա սաթըլըպ Ֆադիրէրէ վերիլէպիլիր
- 10 իտի, տէտիլէր : — Ապքին Յիսուս պիլիպ անլէրէ
- տէտի. Արիչին շու գարըյը թադէիդ իտլյօրսու-
- նուզ. չինքի հազըմտա էյի պիր իշ եափաը : —
- 11 Օ.իրա Ֆադիրէր հէր զէման սիզին իլէ տիրէր.
- ամմա պէն տաիմա սիզին իլէ պուլունամմ : —
- 12 Մէրգումէ պու եաղը թէնիմին իւզէրինէ տէօքմէ-
- սիլէ, տէֆն օլունամաղըմա տէլալէթ իթտի : —
- 13 Հադիգաթէն սիզէ տէրիմ քի, պու Լնձիլ պիւ-
- թիւն տիւնեատա հէր նէրէտէ վա՛ղ օլունասա, պու-
- նուն իթտիլի տաիսի քէնտիսինին զիքրի իչին նազլ
- օլունամադ տըր :
- 14 Օլ զէման ծնիքիլէրտէն՝ Խախրիօթի Լէհոտա
- տէնիլէն պիրիսի, պաշքեահինլէրին նէզտինէ վա-
- 15 ըրպ՝ — Պանա նէ՞ վէրմէք իսթէրսինիդ. պէն անը
- սիզէ թէսլիմ իտէճէյիմ, տէտի : Անլէր անա
- 16 օթուզ կիւմիւշ դարթտըլար : — Վէ օլ վաղըթ-
- տան պէրու անը էլէ վէրմէք իչին պիր Ֆուրսաթ
- արար իտի :

15. — Պու աեթտէ Եհհոտիլէրին պէօեիւք մըպալ
թապիր օրունան ագէնիստէն պահա օլունույօր : Միւլէրիին
Երուէֆին նազլիննձէ՝ տէօրթ տիրհէմ գըյմէթինտէ իտի :
Պու հիսապ իլէ, Եհհոտա Յիսուսու թադրիպէն 100 ֆրան-
դա, եախօտ 475 ղուրուշա սաթմըշ օլույօր :

- 17 Խմտի խամուրսուզ պայրամընըն իլք կիւնիւնտէ
- շակիրտէր Յիսուսա եադլաշըպ՝ Լէյէճէյին Ֆըսը
- սէնին իչին նէրէտէ իսթէրսին քի հազըրլալալըմ,
- 18 տէտիլէր : — Յիսուս՝ Շհհիրէ Ֆիլան քիմսէյէ կիտի-
- նիդ, վէ անա տէյինիդ քի, Մու՛ալլիմ, վաղթըմ
- եադլաշմըշ տըր, Ֆըսը շակիրտէրիմ իլէ պէրա-
- պէր սէնին նէզտինտէ իտէճէյիմ, տէյօր, տէտի : —
- 19 Շակիրտէր Յիսուսուն քէնտիլէրինէ էմր իթ-
- տիլի կիպի իտիպ, Ֆըսը հազըրլալալար : —
- 20 Վէ ազշամ օլուննա, ծնիքի շակիրտէրի իլէ պէ-
- 21 րապէր սօֆրալա օթուրտու : — Վէ անլէր դա՛ամ
- իտէր իբէն՝ Հադիգաթէն սիզէ տէրիմ քի, սիզտէն
- 22 պիրիսի պէնի դամզ իտէճէք տիր, տէտի : — Վէ
- անլէր դալէթ միւքէտտէր օլուպ, հէր պիրի անա՛

17. — Տէօրթ Լնձիլիւլիսէր Յիսուսուն վէֆաթը իյտի
Ֆըսըն էվվէլէրի կիւնիւ վուգու՝ պուլտուղունու վազիհէն
պէնան իտէրէր : Էյէր Յիսուսուն Նիսան 14 է միւսատըֆ
ճիւմ՝ա կիւնիւ վէֆաթ էյլէտիյինի եքսէրի միւմէյեիզունլա
պիրլէքտէ դապուլ իտէր իտէր, շուրատընը տա դապուլ իթ-
մէլէյիլ քի, Եհհոտիլէր օլ սէնէ Ֆըսը գուզուսունու տահա
էվվէլ պօղաղլալըպ հէյ.քէլտէ Փէնճէնպիհ ազշամը թադ-
տիմ իթտիլէր : Չիւնքի սէպթ ըահաթը հէման ճիւմ՝ա կիւ-
նիւ ղուրուպը շէմսինտէն պէտ իլէ պաշլամաը մուգթէզա-
սըննա, Ֆըսըն ճիւմլէ տէին վէ Կաթէթլէրինի Կանի ճիւմ՝ա-
տա իծրա իթմէքլէք միւմէրին տէյիլ իտի : Պիլզէ՛ Բապպիմիդ
Յիսուսուն վէ անընլա էլպէթթէ նիչէլէրին տաիսի Ֆըսը
գուզուսընը հէման օլ Փէնճէնպիհ ազշամընտա եէմիշ օլմա-
լարը դանն օլունուր : Սաիրլէր իտէ՛ անը եէմէյի Բապպըն վէ-
ֆաթը Կապպիստէրի ճիւմ՝ա կիւնիւ ազշամընա թէլիլ
իթմիլէր տիր (Եուհ. 18. 28) : Իշպու իքի դարզը հարէթէթ-
տէն էվվէլէրիսի շէրի՛աթըն ըուհընա տահա մուվաֆըգ
տըր (Լաւ. 7. 6) . իքինճիսի իտէ՛ շէրի՛աթըն հարֆընա սու-
րէթի զահիրէտէ տահա մուգապըգ տըր :

- Եւ իսկ իսկ, եօգսա պէնմիյիմ, տէմէյէ պաշլատը :—
- 23 () ճէվապէն՝ Ելինի պէնիմ իլէ սահանա կէօթիւ-
- 24 լէն, պէնի օ զամղ խտէճէք տիր : — Ֆիլհապրգա
- Խպն իւլինսան քէնտի հազգընտա եազըլմըլ օլտու-
- ղունա կէօրէ կիտէր . ամմա վայ օլ ատէմէ քի ,
- անըն էլիլէ Խպն իւլինսան զամղ օլունաճաղ տըր :
- 25 () Լ ատէմ տօղմամըլ օլսա , անա տահա խայրըլը
- խտի , տէտի : — Ենը զամղ խտէն Եէհուտա ճէվապ
- վէրիպ՝ Եօգսա պէնմիյիմ, տէտիքտէ , անա՝ Սէն
- սէօյլէտին , տէտի :
- 26 Վէ անլէր դա՛ամ խտէր իքէն Յիսուս էթմէք
- ալտը , միւպարէքլէտի , փարէլէտի , վէ շակիրտլէ-
- րինէ վէրիպ՝ Ելըն , եէյին , Պու Պէնիմ թէնիմ
- 27 տիր , տէտի : — Վերասէյի տալի ալըպ՝ շիւքը իթ-
- տի , անլէրէ վէրիպ՝ Շիւմլէնիլ պունտան իչի-
- 28 նիլ . — զիրա Պու Պէնիմ Վհտը ճէտիա դանըմ
- տըր քի , կիւնահլարըն Վֆիլ օլունմտըր իչիւն
- 29 չօղլար ուղըրնա տէօթիւլիւր : — Լաքին սիղէ տէ-
- րիմ . պունտան պէօյլէ՝ թա Փէտէրիմին փատիշահ-
- լըղընտա թաղէ օլարաղ անը սիղին իլէ իչէճէյիմ
- կիւնէ տէյին՝ արթըղ սամանըն պու մահսուլընտան
- իչմէյէճէյիմ, տէտի :
- 30 Վէ թէշէքքիւր տու՛ասընը սէօյլէյիպ Օւյթուն-
- 31 լըղ սաղընա չըգտըլար : — Օլ զէման Յիսուս
- անլէրէ տէր . Պու կէճէ ճիւմլէնիլ պէնտէն սիւր-
- չէճէքսինիլ . զիրա՝ Չօպանը ուրաճաղըմ վէ սիւ-
- րիւնիւն զօյունլտըր տաղըլաճաղլար տըր , տէյու
- 32 եաղըլմըլ տըր : — Լաքին պէն դըրամ իթտիքտէն

- սօնրա սիղտէն էվվէլ Շէլիլէ կիտէճէյիմ : —
- 33 Պետրոս ճէվապ վէրիպ անա՝ Վէլէվ ճիւմլէսի սէն-
- տէն սիւրչսէլէր , պէն ասլա սիւրչմէյէճէյիմ, տէ-
- 34 տի : — Յիսուս անա՝ Զաղիգաթէն սանա տէրիմ ,
- պու կէճէ խօրօս էօթմէղտէն էվվէլ պէնի իւչ
- 35 քէրրէ ինքեար խտէճէքսին , տէտի : — Պետրոս
- անա՝ Սէնին իլէ պէրապէր էօլմէք լաղըմ կէլսէ
- պիլէ , սէնի ինքեար իթմէյէճէյիմ, տէտի : Ըա-
- կիրտլէրին ճիւմլէսի տէ էօյլէ տէտիլէր :
- 36 Օլ զէման Յիսուս անլէր իլէ պէրապէր Շէթսէ-
- մանի տէնիլէն մահալլա կէլիպ շակիրտլէրինէ՝
- Պէն կիտիպ աու՛ա խտինճէյէ դատար սիղ պուրատա
- 37 դալընըղ , տէր : — Վէ Պետրոս իլէ Օւէպէտէնին
- իքի օղլունու պէրապէր ալըպ , քէտէր վէ էնտիշէյէ
- 38 կիրիթթար օլմաղա պաշլատը : — Օլ զէման անլէ-
- րէ՝ Շանըմ էօլիւմ տէրէճէսինտէ միւքէտտէր տիր :
- Պուրատա դալընըղ վէ պէնիմ իլէ ուեանըղ տու-
- 39 ըունուղ , տէտի : — Վէ պիր աղ իլէրի կիտիպ եիւ-
- ղիւ իւսթիւնէ տիւշտիւ վէ տու՛ա խտէքէք տէտի .
- Եյ Փէտէր , էյէր գապիլ իսէ՝ պու քեասէ պէնտէն
- կէչսին . Լաքին պէնիմ իրատէթիմ կիպի տէյիլ՝
- 40 իլլա սէնինքի կիպի օլտուն : — Վէ շակիրտլէրինին
- եանընա կէլիւր , վէ անլէրի ույգուտա պուլմաղլա ,
- Պետրոսա՝ Պէօյլէ պէնիմլէ պիր սա՛աթ ուեանըղ
- 41 տուրմմատընըղմը : — Ուեանըղ տուրունուղ վէ
- տու՛ա իտինիլ քի իղվայա տիւշմէյէսինիլ . ըուհ
- 42 զայրէթլի , ամմա թէն զա՛իֆ տիր , տէր : — Թէք-
- րար իքինճի տէֆ՛ա կիթտի վէ տու՛ա խտէրէք տէ-

- տի . Եւ Քէտէրիմ , էյէր պէն պու քեասէյի իշմէք-
սիզին , անըն պէնտէն կէշմէսի գապիլ տէյիլ խէ՝
43 սէնին իրատէթին օլտուն : — Վ է թէքրարէն կէլիպ
անլէրի ույդուտա պուլտու . զիրա կէօզլէրի աղըր-
44 լաշմըշ խտի : — Վ է անլէրի պրազըպ թէքրար
կիթտի , վէ իւշլունճիւ տէֆ'ա տու'ա խտիպ' թէք-
45 ըար 'աշնի քէլամը սէօյլէտի : — Օլ զէման շա-
կիրտլէրինին եանընա կէլիպ անլէրէ՝ Պունտան
պէօյլէ ուեույուպ խթիրահաթ իտինիզ . իշթէ
սա'աթ եազլաշտը . վէ Խպն իւլինսան կիւնահ-
46 քեարլարըն էլինէ թէսլիմ օլունուր : — Պալլըն
կիտէլիմ . իշթէ պէնի զամզ խտէճէք օլան եազլաշ-
տը , տէտի :
47 Օ հէնուզ սէօյլէմէքտէ իքէն՝ իշթէ ծնիքիլէրտէն
պիրի օլան Լէհուտա՝ պաշքեահինլէր վէ ճէմա'ա-
թըն իխթիեարլարը դարաֆընտան զըլըճլը վէ
սօփալը խալլը խալլգ անըն իլէ պէրապէր օլարադ
48 կէլտի : — Լաքին անը զամզ խտէճէք օլան անլէրէ
իշարէթ վէրիպ՝ Պէն քիմի էօփէճէք օլուր խէմ , օ
49 տըր , անը դոլթունուզ , տէմիշ խտի : — Վ է անխտէ
Յիսուսուն եանընա կէլտի , վէ Սէլամ սանա , եա՝
50 Մու'ալլիմ , տէյիպ անը էօփաիւ : — Վ է Յիսուս
անա՝ Տօս'թում , նի'չիւն կէլտին , տէտի : Օլ զէ-
ման անլէր եազլաշտը՝ Յիսուսուն իւզէրինէ էլ սա-
51 լարադ անը դոլթունուր : — Վ է իշթէ Յիսուս
իլէ պէրապէր օլանլարտան պիրի , էլլինի ուզաարպ
զըլըճընը չէքտի , վէ պաշքեահինին խըտմէթեա-
52 ըրնա ուլուպ անըն դուլազընը քէստի : — Օլ զէ-

- ման Յիսուս անա՝ զըլըճընը զընընա կէրի դօ . զիրա
զըլըճ գուլլանանլարըն ճիւմէսի զըլըճլա թէլէճ
53 օլաճադլար : — Քէտէրիմէ եալվարմադա դատիր
տէյիլմիյիմ զանն խտէրսին . վէ օ պանա տէր'ադապ
ծնիքի տլայտան զիեատէ մէլաիք եէթիշտիրի : —
54 Լաքին Վիթապլար նանըլ իթմամ օլունաճադ-
լար . զիրա պէօյլէ օլմադ վաճիպ տիր , տէր :
55 Օլ սա'աթտա Յիսուս խալգա տէտի . Հարամի
իւզէրինէ չըգարճաւընա՝ զըլըճլար վէ սօփալար
իլէ պէնի դութմադա չըգմըշտընը : Պէն հէր կիւն
սիզին եանընըզտա հէյքէլտէ օթուրուպ թա'լիմ
56 խտէր խտիմ , վէ պէնի դութմաւորընը : — Լաքին
պունուն ճիւմէսի՝ փէյդամպէրլէրին քիթապլա-
րընըն իթմամ օլունմաւը իչիւն վազը՝ օլտու :
Օլ վազըթ ճիւմէ շակիրտլէրի անը թէրք խտիպ
դաշտըլար :
57 Ենլէր խէ Յիսուսու դութուպ Վաեաֆա պաշ-
քեահինին նէզտինէ կէօթիւրուլէր , քի օրատա
քեաթիպլէր իլէ իխթիեարլար թէճէմիւլ իթմիշ
58 խտիլէր : — Վ է Պետրոս պաշքեահինին հալլընա
դատար ուզադտան անըն արտընճա կիթտի . վէ
իչէրի կիրիպ՝ նէթիճէսինի կէօրմէք իչիւն խըտ-
մէթքեարլար իլէ պէրապէր օթուրմադտա խտի : —
59 Լաքին պաշքեահինլէր վէ պիւթիւն տիւլան Յի-
սուսու դաթլ իթմէք իչիւն անըն 'ալէյհինտէ եա-
60 լան շէհատէթ արարլար խտի : — Վ է միւթէ'ատտիտ
եալան շահիտլէր չըգտըլար խէտէ , հիշ պիր շէյ
պուլմատըլար : Նիհանէթ իւլէմը իքի եալան

- 61 շահիտ հուզուրա չըզըպ՝ — Պու քիմսե Ալլահըն հեյքէլինի երզըպ իւչ կիւնտե պինա իթմէյե դա-
- 62 տիրիմ, տէմիշ տիր, տէր իտիւէր : — Վ է պաշքեա-
հին գալըպ անա՝ Սէնին ալէյհիտէ կէթիրաիք-
էրի շէհատէթլէրինէ հիւչ պիր ճէվապ վէրմէ գմի-
- 63 սին, տէտի : — Աքբին Յիսուս սիւքիւթ իտէր իտի :
Վ է պաշքեահին անա՝ Լէյէր սէն Ալլահըն Օդ-
լու Մէսիհ իտէն, պիզէ տէմէն իչիւն սանա տիրի
Ալլահըն հազըր իչիւն եէմին վէրիրիմ, տէտի : —
- 64 Յիսուս անա՝ Սէն սէօյլէտին, Ֆիլհազըգա սիզէ
տէրիմ. պունտան պէօյլէ Խայն իւլինսանը Պուտրէ-
թին սաղընտա օթուրմուշ վէ սէմանըն պուլուդ-
լարը իւզէրինտէ կէլիր կէօրէճէքսինիզ, տէր : —
- 65 Օլ զէման պաշքեահին էլպիսէսինի երրթըպ՝
Գիւֆր իթտի. արթըզ պիզէ շահիտ նէ՞ լիւզում
վար տըր. իշթէ շիմտի անըն քիւֆրիւնիւ իշիթ-
- 66 տինիզ : — Սիզէ նամըլ կէօրիւնիւր, տէտի : Անլէր
ճէվապէն՝ Լօլլումէ միւսթահազդ տըր, տէտի-
- 67 լէր : — Օլ զէման անըն եիւզիւնէ թիւքիւրտիւ-
լէր. վէ անա եումրուզ ուրտուլար, վէ պա՛ղըլա-
- 68 ըր անը շամարլատըլար. — վէ էյ Մէսիհ, պիզէ
փէյլամպէրլիք էյլէ. սանա ուրան քիմ տիր, տէ-
տիլէր :
- 69 Աքբին Պետրոս տըշարըտա հալլըտա օթուրու-
յօր իտի : Պիր ճարիեէ անա եագլաշըպ Սէն տա-
խի ճէլիլի Յիսուս իլէ պիրլիքտէ իտին, տէտի : —
- 70 Օ տախի ճիւմէնին հուզուրունտա՝ նէ սէօյլէտի-
- 71 յիլի պիլմէմ, տէյիպ ինքեար իթտի : — Վ է դա-

- փուտան տըշարը չըզտըզընտա՝ տիկէր պիր ճարիեէ
անը կէօրիւպ, օրատա օլանլարա՝ Պու տախի 'Եա-
զարէթլի Յիսուս իլէ պիրլիքտէ իտի, տէտի : —
- 72 Վ է օ թէքրարէն՝ Օլ ատէմի դանըմամ, տէյու եէ-
- 73 մին իլէ ինքեար իթտի : — Վ է պիր ազ սօնրա օրա-
տա տուրանլար եագլաշըպ Պետրոսա՝ Ֆիլհազըգա
սէն տախի անլէրտէնսին. զիրա սէօյլէյիշին տախի
- 74 կէօթլէրիյօր, տէտիլէր : — Օլ զէման՝ Պէն օլ
ատէմի դանըմամ, տէյու լա՛նէթլէմէյե վէ եէմին
իթմէյե պաշլատը : Տէր՝ ազապ խօրօս էօթտիւ : —
- 75 Վ է Պետրոս Յիսուսուն քէնտինէ՝ խօրօս էօթմէգաէն
էվվէլ իւչ քէրրէ պէնի ինքեար իտէճէքսին, տէյու
քէլամընը տէրխազըր էյլէտի : Վ է տըշարը չըզըպ
աճը աճը աղլատը :

Պատմ 27

27. Աքբին սապահ օլունճա ճիւմէ պաշքեահինլէր
վէ ճէմա՛թըն իսթիեարլարը Յիսուսու գաթլ
իթմէք իչիւն անըն ալէյհիտէ միւշապէրէ իթ-
- 2 տիլէր : — Վ է անը պաղլայըպ կէօթիւրտիւ-
լէր, Պօնտօսլու Փիլաթօս վալիյէ թէսլիմ իթ-
- 3 տիլէր :
Օլ զէման անը դամզ իտէն Լէհուտա անըն թահ-
թը մահ քիւմիյեթէ տիւշտիւյիւնիւ կէօրմէքլէ
փէշիման օլուպ, օթուզ կիւմիւշիւ պաշքեահին-
լէրլէ ճէմա՛թըն իսթիեարլարընա կէրի վէր-

- 4 տի, — վէ՛ Պէն կիւնահ իշլէտիմ, զիրա պիտուչ զան
էլէ վէրտիմ, տէտի: 1 չաքին անլէր՝ Պիզէ նէ, սէն
5 պիլիւրսին, տէտիլէր: — Վ է աղչէյի հէյ. քէլին
իչինէ աթըպ կիթտի վէ վարըպ քէնտի քէնտինի
6 ասոր: — 1 չաքին պաշքեահինլէր աղչէյի ալըպ՝
Պուռու գուլպան խաղինէսինէ պրազմաղ ճաիղ տէ-
յիլ տիր, զիրա զան պէհասը տըր, տէտիլէր: —
7 Վ է միւշապէրէ խիպ զարիպլէրէ դապրիսթան օլ-
մագ իւզրէ՝ անըն իլէ չէօմլէքճինին թարլասընը
8 սաթուն ալտըլար: — Պու էճլտէն օլ թարլայա
պու կիւնէ տէյին՝ Հագէլտամա, եանի զան թար-
9 լասը տէնիլմիշ տիր: — Օլ զէման 1 շրէմիա փէյղամ-
պէրին վասըդասըյլա տէնիլէն շու քէլամ իթմամ
օլուռտու. Վ է Խարայիլ էվլատլարընըն թաւինի
պէհա էյլէտիլէրի դաթըն Փիաթը օլան օթուզ
10 ‘ատէա կիւմիւշիւ ալըպ, — անլէրի Բասպըն պանա
էմը էյլէտիլինէ կէօրէ, չէօմլէքճինին թարլասընա
վէրտիլէր:
- 11 1 չաքին Յիսուս վալինին հուզուրունտա տուրտու.
վալի տալի անա սիւալ խիպ՝ Եէհուտիլէրին փա-
տիշահը սէնմիսին, տէտի: Յիսուս՝ Սէն սէօյլէտին,
12 տէտի: — Վ է պաշքեահինլէրլէ իսթիւեարլար
անը իթհամ իթտիլէրինտէ քէնտիսի հիչ պիր
13 ճէվապ վէրմէտի: — Օլ զէման Փիլաթօս անա՝

9. — Գատիմ նիւտիսէ մէթնինտէ Էրէմիանըն իամի պու-
լունմայըպ՝ δια τοῦ προφήτου, եանի փէյղամպէրին վասըդա-
որյլա փապրէսի միւնտէրիճ պուլընմասը իհթիմալտէն տիր:

- 1 իշլիթմէյօրմըսըն, պուռլար սէնին ‘ալէյհիտէ նէ
14 դատար շէհատէթ խիյօրլար, տէտի: — Վ է անըն
հիչ պիր քէլամընա ճէվապ վէրմէտի, շէօյլէ քի
15 վալի զիւեատէսիլէ թէ‘աճճիւպ էյլէտի: — 1 չաքին
պայրամտա ճէմա‘աթա անըն իսթէտիլի օլարագ
պիր մահպուս թախլիսէ իթմէք վալինին ‘ատէ-
16 թինտէն խի: — Վ է օլ զէման Պարապպա նա-
մընտա մէշհուր պիր մահպուսլարը վար խի: —
17 Խմտի անլէրին թէճէմմիւ իթտիլէրի հէնկեամ-
տա Փիլաթօս անլէրէ՝ Վիմի, Պարապպայըմը
եօզսա Վրիառոս տէնիլէն Յիսուսու մու սիզէ
18 թախլիսէ իթմէմի իսթէրսինիզ, տէտի: — Օլրա
անը հասէտտէն նաշի էլէ վէրմիշ օլտուգլարընը
19 պիլիւր խի: — Վ է մահքէմէտէ օթուրուր իքէն՝
զէվճէսի անա խապէր կէօնտէրիպ՝ Օլ սալիհ իլէ
սէնին իշին օլմասըն. զիրա պու կիւն ըիւեատա ա-
20 նըն իշիւն չօգ զահմէթ չէքտիմ, տէտի: — 1 չաքին
պաշքեահինլէր իլէ իսթիւեարլար Պարապպայը
դալէպ՝ վէ Յիսուսու հէլաք իթմէլէրի իշիւն խալ-
21 զը իզնա իթտիլէր: — Վ է վալի ճէվապէն անլէրէ՝
Պու իքիտէն հանկըսըն սիզէ թախլիսէ իթմէմի
իսթէրսինիզ, տէտի: Ընլէր՝ Պարապպայը, տէտի-
22 լէր: — Փիլաթօս անլէրէ՝ Խմտի Վրիառոս տէնիլէն
23 Յիսուսու նէ՝ իտէճէյիմ, տէտի: — Վ է ճիւմլէսի՝
Սալիպէ չըգարըլարն, տէրլէր: Վալի՝ Նէ՝ քէօ-
թիւլիւք իշլէտի, տէտի: Ընլէր տահա զիւեատէ
նիտա իտէրէք՝ Սալիպէ չըգարըլարն, տէրլէր խի: —
24 1 չաքին Փիլաթօս՝ հիչ պիր Փաիտէ կէօրմէտիքտէն

- մա'ատա կիթտիքձէ տահա զինատէ վէլվէլէ չըդ-
տըղընը կէօրմէքլէ, սու ալըպ ճէմա'աթըն հու-
ղուրունտա էլլէրինի երգատը, վէ Պու սալիհին
գանընտան պէն պէրլիլմ. սիզ պիլիլիսինիզ, տէտի :-
25 Վ է պիւթիւն ճէմա'աթ ճէվապէն՝ Պունուն գանը
պիղիմ վէ էվլատլարըմըղըն իւզէրինէ օլսուն ,
26 տէտի :- Օլ զէման անլէրէ Պարապպայը թախ-
լինէ խոխ, Յիսուսու տէօյտիւրտիւքտէն սօնրա ,
սալիպէ չըգարըմադ իւզրէ թէսլիմ իթտի :-
27 Օլ զէման վալինին 'ապէրլէրի Յիսուսու սէրա-
յա կէօթիւրիւպ' պիւթիւն պէօլիւլիւ անըն իւզէ-
28 րինէ ճէմ' իթտիլէր :- Վ է անը սօյուպ անա
29 գըրմըղը քէրաքէ կէյտիւրտիլէր :- Վ է թիքէնտէն
պիր թաճ հօրէրէք անըն պաշընա գօտուլար, վէ
սաղ էլինէ պիր դամըշ վէրտիլէր :- Վ է էօնիւնտէ
տիզ չէօքիւպ անը իսթիհզա խտէրէք՝ Սէլամ սա-
նա , էյ Նէհուտիլէրին փատիշահը , տէրլէր խոխ :-
30 Անըն իւզէրինէ թիւքիւրիւպ գամըշը ալըրլար վէ
31 անըն պաշընա ուրուրլար խոխ :- Վ է անը իսթիհ-
զա իթտիքտէն սօնրա քէրաքէյի անտէն ալըպ' անա
քէնտի էլպիսէսինի կէյտիւրտիլէր , վէ անը սալիպէ
չըգարմադա կէօթիւրտիլէր :-
32 Վ է տըշարը չըգարըլարընտա , Սիմօն խամնտէ
Վիլրէնալը պիր ատէմ պուլտուլար . պունու' անըն
սալիպինի կէօթիւրմէսի իչիւն անկարիայա
33 գուլթուլար :- Վ է Գօլգօթա եանի դաֆա
34 մահալը տէնիլէն եէրէ կէլտիքլէրինտէ , - անա
էօտ իլէ գարըշըղ շարապ վէրտիլէր . վէ տաթըն-

- 35 ճա իչմէք իսթէմէտի :- Նաքին անը սալիպէ չը-
դարտըգտան սօնրա , անըն էլպիսէսինի գուր'ա իլէ
փայլաշտըլար . թաքի փէյղամպէրին դարաֆըն-
տան տէնիլէն իթմամ օլունա . եանի՝ Նշպիսէմի
պէյնլէրինտէ փայլաշտըլար , վէ գաֆթանըմըն
36 իւզէրինէ գուր'ա աթտըլար :- Վ է օթուրուպ
37 անը պէրլէրլէր խոխ :- Վ է անըն պաշը իւզէրին-
տէ՝ Նէհուտիլէրին փատիշահը Յիսուս պու տըր ,
տէյու եաղըլան անըն հիւքմ եաֆթասընը գօ-
38 տուլար :- Օլ զէման անընլա պէրապէր պիրի
սաղընտա վէ տիկէրի սօլունտա իքի հարամի սալի-
պէ կէրտիլէր :-
39 Վ է կէչէնլէր անա քիւֆր խոխ , պաշարընը
40 սալլայարադ՝ - Նշ հէյքէլի երգըպ անը իւշ
կիւնտէ պինա խտէն , էյէր Նալն Ուլլահ խտէն , քէն-
տիկի գուրթար , սալիպտէն էն , տէր խոխ :-
41 Վէդա պաշքեհահինլէր տախի քեաթիպլէր վէ
իսթիւտըլար իլէ պիրլիքտէ իսթիհզա խոխ՝ -
42 Ասէրլէրի խէլաս էյլէտի . քէնտի քէնտիսինի խէ-
լաս խտէմէյօր . էյէր Նարայիլին փատիշահը շու
խտէ , շիմտի սալիպտէն ինսին վէ անա ինանսաճա-
43 ղըղ :- Վէնտիսի Նլլահա թէվէքքիւլ իթմիշ տիր .
էյէր պունտան ըտղի խտէ՝ շիմտի անը գուրթարսըն ,
44 զիրա Նալն Ուլլահըմ տէտի , տէրլէր խոխ :- Վէ-
դալիք անըն իլէ սալիպէ կէրիլմիշ օլան իքի հա-
րամիլէր տախի անը թահզիր խտէրլէր խոխ :-
45 Վ է սա'աթ ալթըրտան սա'աթ տօղուզա գատար
46 դարանլըղ զէմինի գափլատը :- Սա'աթ տօղուզ

րատուէլէրինտէ Յիսուս եիւքսէք սէսլէ նիտա խոխայ՝
 Լէլի, Լէլի, լամմա սապաղթանի, եահնի Լէյ
 Ելլահըմ, էյ Ելլահըմ, պէնի նիճիւն թէրք իթ-
 47 տին, տէտի : — Օրատա հազըր օլանլարտան պա-
 զըլարը պունու իշխոխայ՝ Իլիսայը չազըրըյօր, տէ-
 48 տիլէր : — Վէ անիտէ անլէրտէն պիւրիսի սէյիւրիպ
 պիւր սիւնկէր ալարագ, անը սիւքէ իլէ տօլտուրտու,
 վէ գամըշ ուճունա դազըպ անա իշիւրի խոի : —
 49 Տիկէրլէրի իսէ՝ Պրագ պագալըմ Իլիա կէլիպ,
 50 անը դուրթարըրմը, տէրլէր խոի : — Յիսուս թէք-
 րար 'ազիմ սէսլէ նիտա խոխայ ըուհունու թէսլիմ
 էյլէտի :
 51 Վէ իշթէ հէյ.քէլին փէրտէսի եօգարըտան աշա-
 զըյա դատար իքիյէ երըթըլտը, վէ դէմին սալա-
 52 նըպ դաեալար եարըլտը : — Վէ դապըլար աշըլտը,
 վէ ուեուսուշ 'ազիլըլէրին խայլը ճէսէտլէրի դը-
 53 եամ իթտի, — վէ անըն գըեամընտան սօնրա դապը-
 լարտան չըգըպ մուգատտէս շէհիւրէ կէլէրէք չօգ-
 54 լարա կէօրիւնտիւլէր : — Եիւզպաշը վէ անընլա
 պէրապէր Յիսուսու պէքլէյնլէր տէ, դէլգէլէյի վէ
 վագը՝ օլանլարը կէօրիւնձէ դայէթ դօրգտուլար,
 վէ՝ Ֆիլհազըգա պու՝ Իպն Ուլլահ խոի, տէտիլէր : —
 55 Լաքին օրատա ուզագտան պագար խայլը դարըլար
 վար խոի՝ Պունլար Ղէլիտէն Յիսուսուն արտը սը-
 56 րա կիտիպ անա խըտմէթ խոէրլէր խոի : — Պունլարըն
 պէյնինտէ Մէճտէլի Մէրեէմ, վէ Եահուպ իլէ
 Եուսէնին վալիտէսի Մէրեէմ, վէ Զէպէտէ օղուլ-
 լարընըն վալիտէսի պուլունուլար խոի :

57 Վէ ազշամ օլունձա, քէնտիսի տախի Յիսուսա
 շալիրտ օլան Եուսէֆ նամ Երէմաթիալը դէնկին
 58 պիւր քիշի կէլտի : — Պու զաթ Փիլաթօսուն նէզ-
 տինէ վարըպ Յիսուսուն ճէսէտինի դալէպ իթտիք-
 տէ, Փիլաթօս ճէսէտին անա վէրիլմէսինի էմը
 59 իթտի : — Վէ Եուսէֆ ճէսէտի ալըպ թէմիզ պէզ
 60 իլէ սարտը, — վէ անը գաեատա դազտըզը քէնտի
 ճէտիտ դապըրնա դօտու, վէ դապըրն գաիուսընա
 61 պէօեիւք դաեա եուվարլայըպ կիթտի : — Լաքին
 Մէճտէլի Մէրեէմ իլէ տիկէր Մէրեէմ օրատա
 օլուպ դապըրն գարշըսընտա օթուրույօրլար խոի :
 62 Վէ էրթէսի կիւնիւ եահնի թէհիյեթ կիւնիւնիւն
 Ֆէրտասը՝ պաշքեահիւլէր վէ Փարիսիլէր Փիլա-
 63 թօսուն նէզտինտէ թէճէմմիւ՝ խոիպ : — Եֆէնտի,
 օլ միւֆսիտին՝ հէնուզ սաղ իքէն, իւշ կիւնտէն
 սօնրա դըեամ իտէճէյիմ տէմիշ օլտուղունու տէր-
 64 խաղըր իթտիք : — Իմտի իւշիւնձիւ կիւնէ տէք
 անըն դապըրնըն պէքլէնիլմէսինի էմը էյլէ. օլմսյա
 քի շալիրտլէրի կէլիպ անը չալալար վէ ճէմահա-
 թա՝ Եօլիւլէրտէն գըեամ իթտի, տէյլէր. վէ
 սօնրաքի դէլալէթ էվլէլքինտէն պէտթէր օլուր,
 65 տէտիլէր : — Փիլաթօս անլէրէ՝ Պէքճիլէրինիզ
 վար, կիտինիզ, պիլտիյինիզ կիպի պէքլէյնիզ,
 66 տէտի : — Ենլէր տախի կիտիպ դաշը մէօհիւրլէ-
 տիլէր վէ դապըրը պէքճիլէրլէ մուհաֆազա իթ-
 տիլէր :

Պատմ. 28

28. Ֆառադ սեպթ կէճէսինին սօն նէվպէթինտէ
 Հաֆթանըն իւք կիւնիւ շէֆադ սէօքէր իքէն Մէճ-
 տէլի Մէրեհմ իլէ տիկէր Մէրեհմ դասպըր կէօրմէ-
 2 յէ կէլտիլէր : — Վ է իշթէ ‘ազիմ պիր զէլլէլէ
 վադը’ օլտու . զիրա Րասպըն մէլէյի սէմատան ինիպ
 եադլաշտը , դաշը եուվարլատը վէ անըն իւդէրինտէ
 3 օթուրուր իտի : — Անըն սիմասը շիմշէք կիպի , վէ
 4 էլպիսէսի դար կիպի պէեազ իտի : — Վ է պէքճիլէր
 անտէն զայէթ դօրդուպ էօլիւ կիպի օլտուլար : —
 5 Մէլէք իսէ դարըլարա խիդասպէն՝ Խէվֆ իթմէյի-
 նիդ . չիւնքի սալիպէ չըդարըլմըշ Յիսուսու արա-
 6 տըղընըղը պիլիլիմ : — Պուրատա տէյիլ տիր .
 զիրա տէտիյի կիպի դըեամ իթտի : Ալլինիդ Րասպ-
 7 պըն դօնուլտուղու մահալլը կէօրիւնիւդ : — Վ է
 սէրիսն կիթինիդ , դըեամ իթտիյինի անըն շակիրտ-
 լէրինէ տէյինիդ . վէ իշթէ սիդաէն էվվէլ ճէլիլէ
 կիտէճէյինտէն , անը օրատա կէօրէճէսինիդ . իշթէ
 8 էվվէլաէն սիդէ սէօյլէտիմ , տէտի : — Վ է անլէր
 դօրդարադ Հէմ սէվինէրէք դասպրտան տէր‘ադասպ
 չըդըպ , շակիրտլէրինէ նադլ իթմէյէ սէյիրթտի-
 9 լէր : — Վ է իշթէ Յիսուս անլէրին դարշըսընա
 կէլիպ՝ Մէլամ սիդէ , տէտի : Անլէր եադլաշըպ
 անըն աեադլարընը դութտուլար վէ անա սէճտէ
 10 դըլտըլար : — Օլ զէման Յիսուս անլէրէ՝ Վօրդ-

մայընըղ , կիտիպ պիրատէրլէրիմէ տէյինիդ քի ճէ-
 լիլէ կիթսինլէր , վէ օրատա պէնի կէօրէճէքլէր
 տիր , տէտի :

- 11 Անլէր կիտէր իքէն պէքճիլէրտէն պա‘դըլարը շէ-
 Հիրէ կէլիպ՝ վադը’ օլանըն ճիւմլէսինի պաշքեու-
 12 Հինլէրէ նադլ իթտիլէր : — Անլէր իսթիեարլար
 իլէ պէրասպէր թէճէմմիւ , իտիպ , միւշապէրէ իտէ-
 13 ըք‘ապքէրլէրէ խայլը ադչէ վէրտիլէր , վէ անլէրէ՝
 Պիդ ույդուտա իքէն անըն շակիրտլէրի կէճէլէյն
 14 կէլիպ անը չալտըլար , տէյինիդ : — Վ է էյէր վալի
 պիր շէյ իշիտէճէք օլուր իսէ , պիդ անը իդնա՝ վէ
 15 սիդի էմին իտէճէյիդ , տէտիլէր : — Անլէր ադչէյի
 ալըպ թա‘լիմաթա կէօրէ Հարէքէթ իթտիլէր :
 Վ է պու կիւնէ դատար պու քէլամ Լէհոտիլէր
 պէյնինտէ եայըլմըշ տըր :
 16 Օն պիր շակիրտլէր իսէ ճէլիլէ՝ Յիսուսուն
 17 անլէրէ թա‘եին էյլէտիյի տադա կիթտիլէր : — Անը
 կէօրիւնճէ անա սէճտէ դըլտըլար , լաքին պա‘դըլա-
 18 ըր շիւպհէլէնտիլէր : — Վ է Յիսուս եադլաշըպ
 անլէրէ խիդասպէն տէտի . Սէմատէ վէ գէմինտէ
 19 ճիւմլէ հիւքիւմէթ պանա վէրիլտի : — Խմտի կիտի-
 նիդ ճիւմլէ դաթիքէլէրի շակիրտ իտինիդ . անլէրի՝
 Փէտէր վէ Խպն վէ Րուհ իւլ Վուտսուն իսմինէ
 20 վաֆթիդ իտինիդ : — Սիդէ ճիւմլէ էմը իթտիլէր-
 ըլմի հըֆդ իթմէյի թա‘լիմ իտինիդ . վէ իշթէ
 տիւննանըն իթթամընա տէյին քիւլլ իւլէյեամ
 պէն սիդին իլէ պէրասպէրիմ :

Ա.Օ.Ի.Օ. ՄԵՐԳՕՍ ՀԵԳՊԸՆՏԵ

ԻՓԵՏԷԻ ՄԵԼԻՍՈՒՍԷ

Ինձինիւ վիս 'ազիզ Մարգօս 'ազիզ Պետրոսուն շակիրտի
իտի : Բօմա խրիսթիեան յարրնն արգուսու իւզերինէ՝ Բէսուլ-
լար րէիսինին վա՛զ ու թա՛լիմաթը խելասասորնը թահրիրէն
տախի պազի գըլմագ իշիւն՝ թարիխի Միլատինին էլլ ինձի սե-
նէսի էսնալարնտա քէնտի իշպու մուխթասար Ինձիլինի ըուժ
լիսանընտա թէլիֆ էյլէտի : Ազիզ Պետրոսուն նուզ-գլարընը
Ա՛մալը Բէսուլար (1. 22.— 10. 37) զէբը ու իրատ օլունտուզ-
լարը կիպի, օգուլունուզ՝ վէ իբինձի Ինձիլին թէրթիպ վէ
իճմալընը օրատա զուլաճագորնը : Վաֆթիզ իտիճի Եու-
հաննանըն վա՛ղըյլա Բապպիմիզ Յիսուսուն վաֆթիզի՝ մու-
զատտէմէ մագամընտա տըր : Պա՛տէհու Ինձիլինի վիս՝ Յիսուս
Քրիստոս դարաֆընտան էվվէյա ճէլիլտէ, սօնրա Եէհուտիս-
թանտա իճրա օլունմուշ օլան ա՛մալ ու էֆ՛ալը նազլ իտէր :
Նիհաեէթ իւլէմը՝ Յիսուսուն սիեասէթ վէ էօլիւմիւնիւ վէ
պունլարը միւթէ՛ազըպէն գըեամէթ վէ 'ուրուճունու պիզէ
թէմաշա իթտիրիր :

Ազիզ Մարգօսուն լիսանը սերի՛ իւհարէքէ, տիրի վէ
միւհէզզիզ իւլգալպ տըր : Բապպիմիզ Խելասըեար Յիսուսուն
նուզ-գլարընը ուզուն ուզատիյէ ըիվայէթ իթմէքտէն իսէ՝
վուզուլաթլարը եէքտիկէրի արտընտան չապուզ չապուզ տէր-
միյան իտիպ, Գէրհալ, աշիպէ վէ էմալը պիրէր հարֆը զարֆլա
անլէրի րազգ իթմէքլէ իբթիֆա իտէր : Մուխթասարըղը-
նա րազմէն, 'ազիզ Պետրոս կիպի քէնտի կէօզիւ իլէ կէօրէն
պիր շահիտին վէրէպիլէճէյի մա՛լիւմաթ թաֆսիւլաթըլլա
մէմլու տըր : Պու սահիֆէլէրտէ, Միւթէճէսսիտ Այլահ Իպն
Ուլլահ պիզէ 'ալէլիսուսուս 'աճիպէ Գը-Վէլլէ կէօրիւնիւր
(Լուգա 24. 19) :

Բ Ն Ճ Բ Լ

ՄԱՐԳՍՈՒՆ ԹԱՀՐԻՐԻ ԻԻՋՐԻ

Պապ Է

1. Իսկն Ուլլահ Յիսուս Քրիստոսուն խնձիլինին
- 2 իսկ թիտասը տըր : — Իշայա փեյղամպերտէ եազըլ-
տըղը իւզըրէ՝ Իշթէ պէն մէլէյիմի էօնիւկճէ իրսալ
իտերիմ քի սէնին էօնիւկտէն եօլունլու հազըրլա-
- 3 յաճագ տըր : — Չէօլտէ նիտա իտէնին սէտասը .
Բապպըն եօլունլու հազըրլայըն . անըն դարիգլէրի-
- 4 նի տօղըրուլտուն : — Վազը՝ օլտու քի վաֆթիզ
իտիճի Խուհաննա չէօլտէ կիւնահլարըն 'աֆվը
- 5 իչիւն թէվպէ վաֆթիզի վա'զ իտէր իտի : — Վէ

1. — Պու աեթթէ, խելաքեարըն իշար օլունտըղը իւշ
'իւնվանլար՝ անըն քեաֆթէի էփաֆթըն իճմալ իտերլէր .
չէօյլէրի, Յիսուս՝ ինսանլըղնա, Քրիստոս՝ մէսլէր ու մէմուրիյ-
եթիինէ, Իսկն Ուլլահ՝ դապի'աթը իւհիյէսինէ տէլալէթ
իտերլէր :

4. — Տիտասը, Եսի մէսլէր ու իրտմէթի վաֆթիզ
իթ մէք օլան քիմսէ, վէ թաքտից լաֆղընըն մանասը տա պու
տըր : Վէ պու թաղտիրտէ իրթիպազը էֆթեար տահա էյի
օլմուշ օլուր, Եսի Խուհաննա էվվէլի էմիրտէ թէվպէ վաֆ-
թիզինի վա'զ (4), վէ պա'տէհու վաֆթիզ իտէր իտի (5) :

- պիւթիւնն Նահապետիւթան մէմլէքէթի վէ ճիւմլէ
 Նէրուշալիմիլէք անըն եանընա կիտիպ, կիւնահ-
 լարընը իթիրաֆ իտէրէք՝ Նարտան նէհրինտէ ան-
 6 տէն վաֆթիդ օլուրլար իտի : — Վէ Նուհաննա
 տէվէ եիւնիւնտէն էլպիսէ կէյինմիշ վէ պէլինտէ
 դայիշտէն գուշագ պաղլանմը իտի, վէ անըն դա-
 7 ամը չէքիրկէ իլէ եապան պալը իտի : — Վէ վա՛ղ
 իտէրէք՝ Նշթէ պէնտէն սօնրա պէնտէն տահա գուվ-
 վէթլիսի կէլիօր . վէ պէն էյիլիպ անըն աեադ
 դապլարընըն պաղլարընը չէօղմէյէ լաեդգ տէյի-
 8 լիմ : — Պէն սիդի սու իլէ վաֆթիդ իթաիմ . լա-
 քին օ սիդի Բուհ իւլ Պուտս իլէ վաֆթիդ իտէճէք
 տիր, տէր իտի :
- 9 Վէ վազը՝ օլտու քի օլ կիւնլէրտէ Յիսուս ճէ-
 լիլ Նազարէթինտէն կէլիպ Նարտանտա Նու-
 10 հաննատան վաֆթիդ օլտու : — Վէ հէման սու-
 տան չըզըպ՝ սէմայը աչըլմը վէ կիւյերճին կիպի
 քէնտի իւդէրինէ ինիպ դօնան Բուհու կէօրտիւ : —
 11 Վէ սէմատան սէտա օլտու՝ Սէվկիւլիւ Օղլում
 սէնսին, սէնտէն լազի օլտում, տէր իտի :
- 12 Վէ տէր՝ ազապ Բուհ անը չէօլէ սէվգ էյլէտի : —
 13 Վէ քէնտիսի գըրգ կիւն վէ դըրգ կէճէ չէօլտէ
 իտի, վէ շէյրանտան թէճրիպէ օլուր իտի . ճանա-
 վարլար իլէ պիրլէքտէ իտի . վէ մէլէքլէր անա
 խըտմէթ իտէրլէր իտի :

10. — Բումճատա սալթ տօ Πνεύμα ως περιστεράν καταβαίνον
 εις αὐτόν, իպարէսի միւնտէրիճ պուրունուր :

- 14 Վէ Նուհաննա էլէ վէրիլտիքտէն սօնրա, Յիսուս
 ճէլիլէ կէլտի : Ալլահըն մէլէքիւթիւնիւն Նաճի-
 15 լինի վա՛ղ իտէր, — վէ՛ Վազըթ թէմամ վէ Ալլա-
 հըն մէլէքիւթիւ եազլաշմը տըր, թէվպէ իտիպ,
 ինճիլէ իման կէթիրինիդ, տէր իտի :
- 16 Վէ ճէլիլ տէնիդի գըեըսընտա կէզէր իքէն՝ Սիմօն
 վէ անըն դարընտաշը Անտրասու կէօրտիւ քի տէ-
 նիդէ աղլար աթմագտա իտիլէր . զիրա պալըգ ալ-
 17 ճըսը իտիլէր : — Վէ Յիսուս անլէրէ՝ Արտմճա
 կէլինիդ, վէ սիդի ատէմ ալճըլարը իտէյիմ, տէ-
 18 տի : — Վէ անիտէ աղլարը թէրք իտիպ անըն ար-
 19 տընճա կիթտիլէր : — Վէ օրատա պիր ազ իլէրի
 կիթտիքտէ, Օհպէտէ օղլու Նա՛գուպ իլէ անըն
 դարընտաշը Նուհաննայը՝ դայըգտա աղլարընը
 20 թա՛միր իթմէքտէլէր իքէն, կէօրտիւ : — Վէ տէր-
 Կապ անլէրի չաղըրտը . վէ անլէր փէտէրլէրի
 Օհպէտէյի Կամէլէլէր իլէ պէրապէր դայըգտա
 պրագըպ, անըն արտընճա կիթտիլէր :
- 21 Վէ Վէֆարնաուումս կիրէրլէր, վէ տէր՝ ազապ
 սէպլթ կիւնիւ ճէմ՝ իյեթթկեաճլարընա կիրիպ ան-
 22 լէրի թա՛լիմ իտէր իտի : — Վէ անըն թա՛լիմա-
 թընտան հայրան օլուրլար իտի . զիրա քեաթիպ-
 լէր կիպի տէյիլ՝ իլլա հիւքմ սահիպի կիպի անլէրէ
 23 թա՛լիմ իտէր իտի : — Վէ անլէրին ճէմ՝ իյեթթկեա-
 հընտա նափաք բուհու օլան պիր ատէմ պուլունուր
 24 իտի . վէ նիտա իտիպ՝ — Պիդիմ իլէ սէնին պէյնիկ-
 տէ նէ՛ վար, էյ Նազարէթի Յիսուս, պիդի հէլաք
 իթմէյէմի կէլտին . սէնին քիմ օլտուղունու պի-

- լիրիմ. սէն Ելլահըն Մուգատտէսիսին, տէտի : —
 25 Յիսուս անա թա՛ղիր խորիպ՝ Սուս օլ, վէ պու ա-
 26 տէմտէն չըգ, տէտի : — Վ է նապաք լուհ անը եէ-
 րէ չարփոր. վէ պէօեիւք սէսլէ նիտա խորիպ անտէն
 27 չըգոր : — Վ է ճիւմլէսի թէ՛աճճիւս իթտիլէր,
 վէ պիրի պիրլէրի արասընտա խթիֆսար իտէրէք՝
 Պու նէ՞ տիր. վէ պու եէնի թա՛լիմաթ նէ՞ տիր.
 զիրա նափաք լուհլարա տախի հիւքիւմէթ իլէ
 թա՛ղիր խորյօր, վէ անա մուղի՛ օլույօրլար, տէր-
 28 լէր իտի : — Վ է անըն շէօհրէթի տէր՛ազապ ճէ-
 լիլին պիւթիւն էգրաֆընա նէշը օլունտու :
 29 Վ է տէր՛ազապ ճէմ՛իյեէթկեահտան չըգըպ Լաւ-
 դուպ վէ Լուհաննա իլէ պէրապէր Սիմօն վէ Են-
 30 տրասուուն խանէսինէ կէլտիլէր : — Սիմօնուն գաին
 վալիտէսի ըսըթմա դութմուշ եաթար իտի. վէ
 մէրդումէ հագըրնտա անիտէ անա սէօյլէտիլէր : —
 31 Վ է եագլաշըպ անըն էլինտէն դութարադ անը
 դալտըրտը : Վ է ըսըթմա հէման անը թէքք իթտի,
 վէ անլէրէ խրտմէթ իտէր իտի :
 32 Լաքին ազշամ օլուպ կիւնէշ պաթտըգտա, ճիւմ-
 լէ խասթէլէրի վէ ճիննլիլէրի անըն նէգտինէ կէ-
 33 թիրտիլէր : — Վ է պիւթիւն շէհիր գալիու էօնիւն-
 34 տէ պիրիքմիշ իտի : — Վ է կէօնալէօն իլլէթտէն
 չօղլարընը խէլաս իթտի վէ չօգ ճիննլէր չըգարտը.
 վէ ճիննլէրի սէօյլէթմէզ իտի. զիրա անը դանըր-
 35 լար իտի : — Վ է սապահլարըն դալէթ էրքէն գալ-
 դըպ չէօլ պիր մահէլէ կիթտի, վէ օրատա տուա
 36 իտէր իտի : — Վ է Սիմօն վէ անըն իլէ պիրլիքտէ

- 37 օլանլար անըն արտընճա կիթտիլէր : — Վ է անը
 պուլունճա անա՛ ճիւմլէսի սէնի արայօր, տէտի-
 38 լէր : — Վ է անլէրէ՛ Լազըն դասապալարա վէ շէ-
 հիրլէրէ կիտէլիմ, քի օրալարտա տախի վա՛ղ իտէ-
 յիմ. զիրա պունուն իչիւն կէլմիշիմ, տէտի : —
 39 Վ է անլէրին ճէմ՛իյեէթկեահտալարընտա վէ պիւ-
 թիւն ճէլիլտէ վա՛ղ իտէր վէ ճիննլէրի չըգարըր
 իտի :
 40 Վ է պիր ճիւզամլը անըն նէգտինէ կէլիր, ըիճա
 իտէրէք տիզ չէօքէր վէ անա՛ Լա՛ Բապպ, էյէր իս-
 41 թէրսէն, պէնի թէմիզլէմէյէ գատիրսին, տէր : — Վ է
 Յիսուս անա աճըյըպ, էլինի ուզաթտը վէ անա՛
 42 Խաթէրիմ, թէմիզլէն, տէտի : — Վ է հէնուզ անա
 սէօյլէր իքէն, պիրտէն ճիւզամ անտէն տէֆ՝ օլա-
 43 րադ թէմիզլէնտի : — Վ է անա թէքիտ իտիպ չա-
 44 պուճադ անը տըշարը չըգարտը : — Վ է անա՛ Սա-
 գըն քիմսէյէ պիր շէյ տէմէյէսին. իլլա կիթ քէն-
 տիկի պաշքեահինէ կէօսթէր. վէ անլէրէ շէհա-
 տէթ օլմադ իւզրէ, սէնին թէմիզլէնմէն իչիւն
 Մուսանըն էմր իթտիլինի թադտիմ էյլէ, տէտի : —
 45 Օ իսէ չըգըպ վուզուաթը հէր եէրտէ նէշը ու
 իլան իթմէյէ պաշլատը, շէօյլէ քի արթըդ շէհի-
 րէ աշլքեարէն կիրէմէզ իտի, իլլա տըշարըտա չէօլ
 մահալլարտա դալըր իտի. վէ ատէմլէր հէր դա-
 րաֆլարտան անըն նէգտինէ կէլիրլէր իտի :

Պատ. 2

2. Վէ պիր դաչ կիւն սօնրա թէքրարէն Վէֆար-
2 նառմա կիրտի : — Անըն խանէտէ օլտուղու իշի-
տիլտի, վէ տէր'ազապ չօղլար թէճէմմիւ' էյլէտի-
լէր, շէօյլէ քի դափու էօնիւնտէ տուրաճադ եէր
զալմատը, վէ քէլամը անլէրէ սէօյլէր իտի : —
3 Վէ տէօրթ քիշինին դաշլմագտա օլտուղլարը
պիր քէօթրիւմիւ անըն նէղտինէ կէթիլտիլէր : —
4 Վէ գալապալըդ սէպէպիլլէ անըն նէղտինէ եէ-
թիշտիլէմէտիլլէրինտէն, անըն պուլունտուղու մա-
հէլին տամընը սէօքիւպ տէլէրէք՝ քէօթրիւմիւն
5 եաթաղըր եաթաղը աշաղը ինտիլտիլէր : — Վէ
Յիսուս անլէրին իմանընը կէօրէրէք, քէօթրիւմէ՝
Լէյ օղուլ, կիւնաչլարըն սանա 'աֆիլ օլունուրլար,
6 տէտի : — Լաքին օրատա պուլունտան քեաթիպլէր-
7 տէն պա'ղըլարը օթուրմուշ օլմաղլա, — 'Նի'չիւն
պու պէօյլէ սէօյլէյօր. քիւֆր իտիյօր. եալը-
նըդ Ալլահտան մա'ատա քի'մ կիւնաչլարը 'աֆիլ
իթմէյէ գատիր տիր, տէյու գալպլէրինտէ տիւշիւ-
8 նիւյօրլար իտի : — Վէ անիտէ Յիսուս տէրունլէ-
րինտէ պէօյլէ տիւշիւնտիլլէրինի քէնտի ըուհու
իլէ պիլէրէք՝ 'Նի'չիւն եիւրէքլէրինիդտէ պունու
9 տիւշիւնիւյօրալընը : — Հա'նիլըր տահա դօլայ
տըր. քէօթրիւմէ՝ Վիւնաչլարըն սանա 'աֆիլ օլու-
նուրլար, տէմէսի'մի, եօգաա՝ Վա'լը եաթաղընը ալ

- 10 վէ եէօրիւ, տէմէսի'մի : — Լաքին Խա'ն իւլինաանըն
զէմին իւղէրինտէ կիւնաչլարը 'աֆիլ իթմէյէ
գուտրէթի վար օլտուղունու պիլմէնիդ իչիւն, քէօ-
11 թրիւմէ՝ — Վանա տէրիւմ. զա'լը, եաթաղընը ալ
12 վէ էյլինէ կի'թ, տէտի : — Վէ տէր'ազապ դալգտը,
եաթաղընը ալըպ ճիւմլէսինին հուղուրունտա տը-
շարը չըգտը. շէօյլէ քի հէր քէս հայրան օլուպ՝
Ասլա պէօյլէ պիր շէյ կէօրմէտիք, տէյէրէք Ալլա-
հա համա իտէրլէր իտի :
13 Վէ թէքրար տէնիդ սահլիլինէ չըգաղընտա,
պիւթիւն խալը անըն եանընա կէլիլ իտի. քէնտի-
14 սի տախի անլէրի թա'լիւմ իտէր իտի : — Վէ կէ-
չէրքէն Հալֆա օղուլ Լալլիլի կէօրտիւ, քի կէօմ-
րիւքտէ օթուրուր իտի : Անա՝ Արտըմ սըրա կէլ,
տէտի. օ տախի դալգըպ անըն արտը սըրա կի'թտի : —
15 Վէ վաղը՝ օլտու քի անըն էվինտէ սօֆրատա օթու-
րուրքէն, կէօմրիւքճիւլէր վէ կիւնաչքեարլար
Յիսուս վէ անըն շակիրտլէրիլլէ պէրապէր սօֆրա-
տա օթուրմուշլար իտի. դիրա անըն արտընճա կի-
16 տէն չօդ պուլունուր իտի : — Լամտի քեաթիպլէր
վէ ֆարիսիլէր անըն կէօմրիւքճիւլէր վէ կիւնաչ-
քեարլար իլէ պէրապէր եէտիլինի կէօրտիւքլէրին-
տէ, անըն շակիրտլէրինէ՝ 'Նի'չիւն մու'ալլիմինիդ
կէօմրիւքճիւլէր վէ կիւնաչքեարլար իլէ եէյիպ
17 իչիյօր, տէրլէր իտի : — Յիսուս իշիտինճէ անլէ-
րէ՝ Սաղլար տէյիլ, իլլա խասթէլէր հէքիմէ մուհ-
թաճ տըրլար. սալիհլէրի տէյիլ, իլլա կիւնաչ-
քեարլարը չաղըրմաղա կէլտիւմ, տէտի :

- 18 Վէ օրոճտա օլան Լաւհաննանըն շակիրտէրիլէ ֆարիսիէր կէտիւէր, վէ անա՝ Նիճիւն Լաւհաննանըն շակիրտէրի վէ ֆարիսիէր օրոճ դուժարլար, սէնին շակիրտէրին իսէ օրոճ դուժամազլար, 19 տէտիւէր : — Վէ Յիսուս անլերէ տէտի . Տիւլինն ճիւլէր՝ կիւվէյի քէնտիւէր իլէ օլտուղու հալտէ, օրոճ դուժապիլիւրլէրմի . կիւվէյի քէնտիւէր իլէ պերապէր օլտուղա, օրոճ դուժամազլար : — 20 Լաքին կիւվէյինին անլերտէն ալընաճաղը կիւնլեր կէլէճէք, վէ օլ վազըթ օլ կիւնլերտէ օրոճ դուժամազլար : — 21 Քիմսէ կաքիմիշ բուպայա եէնի լիպաստան եամա գոմաղ . եօգաս կաքիմին եէնիսի անտէն թէմամիլիէթինի ալըր, վէ տահա պէտ : — 22 Թէր պիւր երըթըղ օլուր : — Վէ տէ պիւր քիմսէ կաքի դուլումլարա եէնի շարապ գօր . եօգաս եէնի շարապ դուլումլարը երըթար . շարապ տէօքիւլիւր վէ դուլումլար թէլէֆ օլուրլար : Լաքին եէնի շարապ եէնի դուլումլարա գոմալը տըր : 23 Վէ վազը՝ օլտու քի սէպլթ կիւնիւ թարլալար արասընտան կէչտի . վէ շակիրտէրի եէօրիւքէն 24 պաշաղ դօլիարմաղա պաշլտորլար : — Վէ ֆարիսիէր անա՝ Պաղ, Նիճիւն պունլար սէպլթտէ ճաիղ 25 օլմայանը իտիօրլար, տէրլեր իտի : — Վէ անլերէ տէտի . Մուհթաճ օլտուղու վազըթ Տաուտուն քէնտիսի վէ անըն պիլէսինճէ պուլունանլարլն աճըգաղլարը գէման, Նէ եափաղընը ասլա օգոմաճ տընըղմը . — Նասըլ Եափաթար պաշքեահինին գէմանընտա Ելլահըն էվինէ կիրիպ, քեահինլեր-

- տէն զայրիսինին եէմէսի ճաիղ օլմայան հուղուր էթմէյինի եէտի վէ պերապէրինճէ օլանլարա տա- 27 իսի վէրտի : — Վէ անլերէ՝ Սէպլթ ատէմ իչիւն, տէ- 28 յիլ քի տտէմ սէպլթ իչիւն օլտու : — Լալլէ իսէ Լպն իւլինսան սէպլթին տաիսի սահիպի տիր, տէտի :

Պատ 3

3. Վէ թէրարէն ճէմփիյեթիեհահա կիրտի . վէ օրատա էլի դուրումուշ պիւր ատէմ վար իտի : — 2 Վէ անըն ալէյհինտէ իթհամ իթմէք մազսէտիլլէ՝ տաճէպա սէպլթ կիւնիւնտէ անը սաղալտաճաղ 3 մը տըր տէյու, կէօղէտիրլեր իտի : — Վէ էլի դուլումուշ օլան ատէմ՝ Գալիլ օրթայա կէչ, տէր : — 4 Վէ անլերէ՝ Սէպլթ կիւնիւնտէ խայր իշլէմէքմի՝ եօգաս շէրը իշլէմէքմի, ճան իսէլաս իթմէքմի՝ եօգաս զաի՝ իթմէքմի ճաիղ տիր, տէտի . Լաքին 5 անլեր սիւքիւթ իթտիլեր : — Վէնտիսի անլերին եիւրէքլէրինին քէօրլիւլիւնտէն տօլայը թէէսիւթ իլէ, անլերին իւղէրինէ զաղտպնաք նազար աղֆ իտէրէք, օլ ատէմ՝ Լալինի ուղաթ, տէր . օ տաիսի 6 ուղաթտը վէ անըն էլի սաղալտը : — Պաղաղ ֆարիսիէր տըշարը չըղըպ նասըլ անը թէլէֆ էյլէմէք իւղրէ անիտէ Հէրօտէսիլեր իլէ միւշապէրէ իթտի- 7 լեր : — Յիսուս տաիսի շակիրտէրիլլէ պերապէր տէնիղ քէնարընա կիթտի, վէ Լէհուտիսթանտան 8 խայլը խալգ անըն արարնճա կիթտի : — Վէ Լէրուշալիմտէն, Հէտումտան, Լարտանըն էօթէ

- եազասընտան, վէ Սուր իլէ Սայտա ճիվարլարըն-
տան վաֆիր ճէմա'աթ, անըն իթտիյի շէյլէրի
9 իշիտիպ, եանընա կէլտիլէր : — Վ է շակիրտլէրինէ՝
զալապալըզ սէպէպինտէն քէնտիսինի թաղեիդ
իթմէմէլէրի իչիւն քէնտիսինէ պիր գալըզ հազըր
10 պուլունմասընը սէօյլէտի : — Օ իրա չօզլարա շի-
ֆա վէրտի, շէօյլէ քի հէր 'իլլէթի օլանլար անա
սօզանմազ իչիւն անըն իւզերինէ աթըլըրլար
11 իտի : — Վ է նապիք բուհլար անը կէօրտիւքլէրին-
12 տէ հուզուրընա դափանըպ նիտա իտէրէք՝ — Սէն
Ելլահըն Օղլուսըն, տէրլէր իտի • օ իսէ քէնտիսինի
պէեան իթմէմէլէրի իչիւն անլէրէ շէտիտէն թէ-
քիտ իտէր իտի :
- 13 Վ է տաղա չըզըպ, իսթէտիյի քիմսէլէրի չաղըր-
14 տըղընտա եանընա կէլտիլէր : — Վ է քէնտի նէզ-
15 տինտէ պուլունմալարը, — վէ խասթալըզլարը
տէֆի իթմէք վէ ճիննլէրի չըզարմազ դուտրէ-
թինի հաիզ օլարազ վա'զ իթմէյէ իրսալ իչիւն
16 օն իքի քիշի, — եա'նի Պետրոս թէսմիւէ էյլէտիյի
17 Սիմօնու, — վէ Պօանէրձէս եա'նի եըլտըրըմ՝ օղուլ-
լարը թէսմիւէ էյլէտիյի, Օէպէտէ օղուլ Լա-
18 դուպ իլէ պունուն պիրատէրի Լուհաննայը, — վէ
Մնտրասուտ վէ Գիլիսպսուտ վէ Պարթօլօմասուտ,
վէ Մաթթայը վէ Թուամայը վէ Հալֆա օղուլ
Լա'գուպու վէ Թատէոսու, վէ Գաննապի Սիմօ-
19 նու, — վէ քէնտիսինի դամզ իտէն Խաթրիօթի

19. — Ἐποίησε ἱερωὴ, նասպ իթտի :

- Լէհուտայը թա'եին էյլէտի :
- 20 Վ է պիր խանէյէ կէլտիլէր • վէ եինէ խալզ ան-
լէր իլէ պերապեր կիլիր • շէօյլէ քի հաթթա էթ-
21 մէք եէմէյէ պլլէ դատիր տէյիլ իտիլէր : — Վ է
քէնտիսինքիլէր իշիթտիքլէրինտէ անը դութմաղա
22 կէլտիլէր • զիրա չըլտըրմըշ տէրլէր իտի : — Վ է
Լէրուշալիմտէն ինէն քեաթիպլէր՝ Պունտա Պալ-
զէպուպ վար տըր, վէ ճիննլէրին բէիսի վասըդա-
23 սըյլա ճիննլէրի չըզարըյօր, տէրլէր իտի : — Վ է
անլէրի նէզտինէ չաղըրըպ անլէրէ թէմսիլլէր իլէ
սէօյլէր իտի : Շէյդան շէյդանը նա'սըլ չըզարա
24 պիլիր : — Վ է էյէր պիր հիւքիւմէթ քէնտի քէն-
տինէ զըտտ օլարազ պէօլիւնիւր իսէ, օլ հիւքիւ-
մէթին սապիթ դալմասը միւմքին տէյիլ տիր : —
25 Վ է էյէր պիր խանէ քէնտի քէնտինէ զըտտ օլարազ
պէօլիւնիւր իսէ, օլ խանէնին սապիթ դալմասը
26 միւմքին տէյիլ տիր : — Վ է էյէր շէյդան քէնտի
քէնտիսինէ զըտտ օլարազ դըեամ իթմիշ վէ պէօ-
լիւնմիւշ իսէ, անըն սապիթ դալմասը միւմքին օլ-
27 մայըպ իշի պիթմիշ տիր : — Պիր քիմսէ դուվվէթ-
լինին էվինէ կիրիպ անըն մալինի եաղմա իտէմէզ,
մէյեր էվվէլա դուվվէթլիյի պաղլայըպ պա'տէհու
28 անըն էվինի թալան իսէ : — Հազիդաթէն սիզէ
տէրիմ քի, կիւնահլարը վէ իթտիքլէրի ճիւմլէ
քիւֆըլէրի ինսան էվլատլարընա 'աֆվ օլունուր : —
29 Գադադ Բուհիւլ Գուտսա քիւֆր իթմիշ օլանա

26. — Καὶ εἰ ὁ σατανᾶς ἀνέστη ἐφ' ἑαυτὸν καὶ ἐμερίσθη :

իլէլէսկէտ 'աֆվ օլունմայրպ էպէտի կիւնահա
 30 միւսթահազգ օլաճազ տըր : — Չիւնքի անէր ան-
 տէ նափաք ըուհ վար , տէրէր իտի :
 31 Վ է անըն վալիտէսիլէս պիրատէրէրէի կէլիպ աը-
 շարտա տուրարագ , անը չաղըրմաղա ատէմ կէօն-
 32 տէրտիլէր : — Վ է խալգ անըն էդրաֆընտա օթու-
 ըուր իքէն անա՝ իշթէ սէնին վալիտէն վէ պիրա-
 տէրէրին տըշարտա տըրլար վէ սէնի խթէյօրլար ,
 33 տէրէր : — Վ է անէրէ ճէվապէն՝ Պէնիմ վալի-
 տէմ վէ պիրատէրէրիմ քիմլէր տիր , տէտի : —
 34 Վ է կէօղլէրին էդրաֆընտա օթուրմուշ օլանլա-
 ըն իւղէրինէ չէվիրէրէք՝ իշթէ պէնիմ վալիտէմ
 35 վէ պէնիմ պիրատէրէրիմ : — Օ իրա հէր քիմ
 Նլլահըն իրատէթինի իճրա իտէր իսէ , պէնիմ
 պիրատէրիմ վէ հէմշիրէմ վէ վալիտէմ անէր
 տիր , տէտի :

Պատ 5

4. Վ է թէքրարէն տէնիզ գուրպինտէ թա՛լիմ իթ-
 մէյէ պաշլատը . վէ վաֆիր խալգ անըն էդրաֆըն-
 տա թէճէմմիւ՝ իտէր իտի , շէօյլէ քի քէնտիսի
 տէնիզ իւղէրինտէ դայըղա կիրիպ օթուրտու . վէ
 պիւթիւն խալգ տէնիզ քէնարընտա դարատա տու-
 2 ըուրլար իտի : — Վ է անէրէ թէմսիլլէրլէ խայլը

30. — Մաթթա 12. 32 մա՛լիմաթընա միրաճա՛աթ-
 օլունա :

շէյլէր էօյրէթտի : Վ է քէնտի թա՛լիմաթընտա
 3 անէրէ տէր իտի . — իշիտինիզ : իշթէ էքինճի
 4 էքին էքմէյէ չըգտը : — Վ է վազը՝ օլտու քի էք-
 տիյի սըրատա՝ պիր դըամը եօլ քէնարընա տիւշտիւ .
 վէ սէմանըն դուշլարը կէլիպ անը եէտիլէր : —
 5 Պիր դըամը տա՝ դօփրաղը չօզ օլմայան դաշլը պիր
 մահէլէ տիւշտիւ . վէ դօփրաղ տէրին օլմատըղըն-
 6 տան՝ չապուճաղ պիթտի . վէ կիւնէշ տօղտուգաա
 եանտը , վէ քէօքիւ օլմատըղընտան գուրոտու : —
 7 Վ է տիկէրի թիքէնլէր իշինէ տիւշտիւ , վէ թիքէն-
 լէր չըգըպ անը պօղտուլար , վէ մէյվէ վէրմէտի : —
 8 Վ է պաշգասը էյի դօփրաղա տիւշտիւ , վէ չըգըպ
 պէօնիւլէրէք մէյվէ վէրիր իտի . վէ պիրի օթուզ
 վէ պիրի ալթմըշ վէ պիրի եիւզ վէրիր իտի : —
 9 Վ է շէր քիմին իշիտիր գուլաղը վար իսէ իշիթ-
 10 սին , տէր իտի : — Վ է եալընըզ պուլունտուղունտա
 օնիքիլէր իլէ սէրապէր անըն էդրաֆընտա օլան-
 լար՝ թէմսիլլէր հազընտա անա սիւալ իթտի-
 11 լէր : — Վ է անէրէ տէր իտի . Նլլահըն մէլէքիւ-
 թիւն սըրընը պիլմէք սիղլէրէ վէրիլմիշ տիր , ամ-
 մա խարիճտէքիլէրէ հէր շէյ թէմսիլլէրլէ օլուր . —
 12 շէօյլէ քի պազարապ պազալար վէ կէօրմէյէլէր ,
 վէ իշիտէրէ իշիտէլէր վէ անլամայալար , օլմա-
 յա քի տէօնէլէր տէ անէրէ 'աֆֆ օլունա : —
 13 Վ է անէրէ տէր . Պու թէմսիլի անլամայօր-

8. — Բուճատա ἄλλα ἔπεσεν εἰς τὴν γῆν τὴν καλὴν καὶ ἐδίδου
 καρπὸν ἀναβαίνοντα καὶ ἀξανάμενα պուլունուր :

- մըսընդ : Եւ յիսկէ իսէ ճիւմէ թէմսիլէրի նա-
 14 սրլ անլայաճաղսընդ : - Եւ քինճի քէլամը եքէր : -
 15 Եւ քին եօլ քէնարընտա օլուպ քէնտիլէրէ քէլամ
 եքիլմիշ օլանլար , անլէր տիր քի , իշիթտիքլէրին-
 տէ հէման շէյդան կէլիպ անլէրին գալպլէրինտէ
 16 եքիլէն քէլամը չըգարըր : - Վ է հաքէղա դաշլը
 մահէլէ եքիլմիշ օլանլար անլէր տիր քի , քէլամը
 իշիթտիքլէրինտէ՝ անիտէ սէվինճլէ անը գապուլ
 17 իտէրլէր : - Եւ քին քէնտիլէրինտէ քէօք օլմայըպ
 մուվադգաթ օլտըզլարընտան , պատէհու քէլամ
 սէպէպիլլէ թագեիգաթ եա գօղալարը զուհուր
 18 իթտիքտէ , չապուճադ սիւրչէրլէր : - Վ է թիքէն-
 լէր արասընտա եքիլէն տիկէրլէր անլէր տիր քի , քէ-
 19 լամը իշիթտիքտէն սօնրա , - Եւ անլէր գայըլլարը ,
 զէնկինլիք հիլէպաղըրը վէ դայըրի շէյլէր շէհ-
 վէթլէրի կիրիպ քէլամը պօղտուգլարը եիւդ-
 20 տէն մէյվէսիդ օլուր : - Եւ յի եքրտէ եքիլմիշ
 օլանլար իսէ անլէր տիր քի , քէլամը իշիթտիպ անը
 գապուլ իտէրլէր . վէ քիմի օթուդ , քիմի ալթամըշ
 վէ քիմի եիւդ մէյվէ վէրիլլէր :
 21 Վ է անլէրէ տէր իտի . Չըրադ էօլչէք եախօտ եա-
 թադ ալթընտա գօնմադ իչիճմի կէլիլ . տէյիլմի
 22 քի շամ՝ատան իւդէրինէ գօնուլուր : - Եւ յի աշի-
 քեար օլմայաճադ կիզլի պիր շէյ եօգ տըր . վէ
 մէյտանա չըգմայաճադ սաղըր պիր շէյ եօգ տըր : -
 23 Եւ յի պիրինին իշիթտի գուլաղը վար իսէ իշիթ-
 24 սին : - Վ է անլէրէ տէր իտի . Իշիթտիլինիդէ տըգ-
 գաթ իտին : Զանկը էօլչիլ իլէ էօլչէրսէնիդ , յայնի

- իլէ սիդէ էօլչիլիւպ , սիդէ իլապէ տախի օլունա-
 25 ճադ տըր : - Եւ յի քիմին վար իսէ անա վէրիլէ-
 ճէք , վէ քիմին եօգ իսէ , մալիք օլտուղու տախի
 անտէն ալընաճադ տըր :
 26 Վ է տէր իտի . Եւ լահըն մէլէքիլթիլ պէյլէ տիր .
 Պիլֆարդ պիր առէմ թօխուճու դօիրադա ա-
 27 թար . - կէճէ վէ կիւնտիւդ ուեուլուպ գալգար . վէ
 թօխում՝ մէրգում պիլմէտիլի հալտէ պիլթէր վէ
 28 պէօեիլ : - Եւ յի եէր քէնտի քէնտիլիլինաէն էվ-
 վէլա օթու , սօնրա պաշաղը , պատէհու պաշաղտա
 29 տօլու պուղտայը հուսուլա կէթիլիլ : - Մահսուլ
 քէմալէ եէթիշտիլինտէ , տէր՝ադապ օլապ սալար ,
 զիրա հասատ վազթըր կէլմիշ տիր :
 30 Վ է տէր իտի . Եւ լահըն մէլէքիլթիլինաէն նէյլէ
 պէնդէտէլիմ . եախօտ հանկը թէմսիլ իլէ անը՝արդ
 31 իտէլիմ : - Եւ արտալ տանէսի կիպի տիր քի , եէրէ
 եքիլտիլինտէ եէր իւդէրինտէ օլան հէր թօխում-
 32 լարան ուֆադ տըր . - վէ եքիլտիքտէ պիլթիպ վէ
 ճիւմէ օթլարտան զիեատէ պէօեիլիւպ , պէօեիւք
 տալլար սալար . շէյլէ քի սէմանըն գուշարը անըն
 33 կէօլկէսինտէ սաքին օլապիլիլլէր : - Վ է անլէրէ
 անլայապիլլէճէքլէրի թէմսիլլէրլէ քէլամը սէյ-
 34 լէր իտի : - Վ է անլէրէ թէմսիլիդ սէյլէմէդ իտի .
 ֆադադ թէնհատա ճիւմէսինի շակիրտլէրինէ
 թէֆսիլ էյլէր իտի :
 35 Օլ կիւն , աղաճաճ հաղաշըր իքէն , անլէրէ՝ Եւ-
 36 թէ հադայա կէչէլիմ , տէր : - Եւ աղըր սալըվէրիպ
 անը գայըգտա պուլունտուղու հալ իւդրէ կէթիլ-

րիւրէր • վէ անընլա ախէր գայըզլար վար իտի : —
 37 Վ է օլ զէման շիտտէթլի բուզկեար պօրասը չը-
 գըպ տալլալարը գայըզա աթար իտի , օլ տէրէճէ
 38 քի ազ գալտը տօլաճագ իտի : — Վէնտիսի իսէ
 գայըղըն գըչ դարաֆընտա պիր եասթըզ իւզէրին-
 տէ ուեռւմագտա իտի . անը ուեռանտըրպ անա՝ Լ՛յ
 Մու՛ալլիմ , պիզ հէլաք օլտուղումուզ հալտէ , սէն
 39 գայտ իթմէ՞զմիսին , տէրէր : — Վ է գալգըպ բուզ-
 կեարը ազարլատը , վէ տէնիզէ՝ Սիւքիւթ իթ . սէ-
 սինի քէս , տէտի : Բուզկեար բահաթլանըպ պէօեիւք
 40 սիւքիւնէթ օլտու : — Վ է անլէրէ՝ Վի՞չիւն պէօլլէ
 գօրգազաընը . հէնուզ իմանընըզ եօզմը , տէտի :
 Վ է դայէթ գօրգուպ եէքտիկէրլէրինէ՝ Պու՛ աճէպա
 քիմ աիր , քի կէրէք բուզկեար , կէրէք տէնիզ պունա
 իւրաթ իտիյօրլար , տէրլէր իտի :

Պատ 5

5. Վ է տէնիզին էօթէ եագասընա , ճէրճէսիլէրին
 2 տիեարընա կէլտիլէր : — Վ է օ՛ գայըզտան չըգըն-
 ճա , տէր՛ագապ նափաք բուհու օլան պիր ատէմ
 3 գապրլարտան անա գարշը կէլտի : — Պու տախի
 գապրլարտա մէսքէն դութմուշ իտի . վէ արթըզ
 քիմսէ անը զէնճիրլէրլէ պիլէ պաղլայամագ իտի : —
 4 Չիւքի չօգ տէֆա փայվէնտլէր վէ զէնճիրլէր իլէ
 պաղլանմը օլուպ , զէնճիրլէրի գըրմը վէ փայ-
 վէնտլէրի փարէլէմիշ իտի . վէ քիմէսնէ անը զապզ

5 իտէմէզ իտի : — Վ է հէր տաիմ կէճէ կիւնտիւզ
 գապրլարտա վէ տաղլարտա նիտա իտէր վէ քէն-
 6 տինի դաշլա տէօյէր իտի : — Վ է ուզագտան Յի-
 սուսու կէօրիւնճէ , գօշարագ անա սէճտէ գըլտը : —
 7 Վ է եիւքսէք սէսլէ պաղըրարագ՝ Պէնիմլէ սէնին
 պէյնիկտէ նէ՞ վար , եա միւթէ՛ալ Ելլահըն Օղլու
 Յիսուս . սանա Ելլահ հագգը իչիւն անտ վէրիրիմ
 8 քի պէնի էզիյեթլէմէյէսին , տէտի : — Օ՛իրա
 անա՝ Նափաք բուհ , պու ատէմտէն չըգ , տէր ի-
 9 տի : — Վ է անա՝ Խամին նէ՞ տիր , տէյու սիւալ իթ-
 տիքտէ , Խամիմ ալայ տրը . զիրա չօգըզ , տէտի : —
 10 Վ է քէնտիլէրինի օլ տիեարտան կէճտէրմէմէսի
 11 իչիւն անա դայէթ եալվարըր իտի : — Ֆագազ
 օրատա տաղըն եանընտա օթլանըր պէօեիւք տօնուզ
 12 սիւրիւսիւ վար իտի : — Ճիւմլէ ճիննլէր՝ Պիզի
 տօնուզլարա կէճտէր քի անլէրէ կիրէլիմ , տէյէ-
 13 ըէք անտէն նիեազ իթտիլէր : — Վ է Յիսուս տէր-
 հալ անլէրէ իզն վէրտի . վէ նափաք բուհլար չը-
 գըպ տօնուզլարա կիրտիլէր . սիւրիւ իսէ ուչըրում-
 տան տէնիզէ գօշտու . իքի պին գատար իտիլէր վէ
 14 տէնիզտէ պօղուլտուլար : — Լաքին տօնուզ չօպան-
 լարը շէհրտէ վէ չիֆթլիքլէրտէ նազլ իթտիք-
 լէրինտէ , վուգու՛աթըն նէ օլտուղումու կէօրմէյէ
 15 չըգտըլար : — Վ է Յիսուսուն նէզտինէ կէլիպ , տէ-
 բուենիտէ ալայ օլան ճիննլիյի՝ կէյինմիշ վէ՛ ազլը
 պաշընա կէլմիշ կէօրտիւքլէրինտէ , գօրգտուլար : —

15. — Բում էլիսագլարընա կէօրէ τὸν εσχηκότα τὸν λεγεῖννα :

- 16 Վ է կիտենլէր ճիննլիյէ վաղը՝ օլանը վէ տօնուղ-
լարըն հագգընտա օլանը անլէրէ նազլ իթտիլէր :—
17 Խմտի քէնտիլէրին սինօրլարընտան կիթմէսի իչիւն
18 անա ըրծա իթմէյէ պաշլատըլար :— Վ է քէնտիսի
գալըղա կիրմէքտէ իքէն ճիննլի օլան՝ անըն մա՛խյեէ-
19 թինտէ օլմասընը անա ըրծա իթտի :— Վ է Յիսուս
անը պրազմատը . ֆազադ անա՝ Լշվիկէ, սէնինքի-
լէրին եանընա կիթ, վէ Բապայըն սանա ճիւմլէ
իթտիյինի վէ սանա էյլէտիյի մէրհամէթի անլէրէ
20 նազլ էյլէ, տէտի :— () տախի կիտիպ Յիսուսուն
քէնտինէ ճիւմլէ իթտիյինի Տէգափօլիստէ նէշը
ու ի՛լան իթմէյէ պաշլատը . վէ հէր քէս թէ՛աճ-
ճիւպ իտէր իտի :
21 Վ է Յիսուս թէքրար գալըդ իլէ էօթէ եագայա
կէչիպ տէնիդ քէնարընտա պուլունտուղունտա ,
22 անըն եանընա վաֆիր խալզ պիրիքտի :— Վ է ճէ-
մ՛իյեէթկեա հ ըլէսասընտան Լայրօս նամ պիրի
23 կէլտի :— Վ է անը կէօրիւնճէ անըն աեագլարընա
տիւշիւպ զայէթ ըրծա իտէրէք՝ Գըղըմ էօլմէյէ
եագըն տըր . կէլիպ անըն իւղէրինէ էլ գօ, քի դուր-
24 թուլուպ եաշայա, տէտի :— Վ է անընլա կիթտի ,
վէ արտընճա վաֆիր խալզ կիտիպ անը թագեիդ
25 իտէրլէր իտի :— Վ է գարընըն պիլի օն իքի սէնէ-
տէն պէրու նէգֆի տէմ իլլէթինէ միւպթէլա ի-
26 տի . — վէ չօդ հէքիմլէրտէն զայէթ զահմէթ չէք-
միշ, վէ պիւթիւն վարիյեէթինի սարֆ իթմիշ, վէ
պիր ֆաիտէ կէօրմէյիպ հաթթա կիթտիքճէ տա-
27 հա պէտթէր օլմուշ իտի . — Յիսուսուն հագգընտա

- սէօյլէնիլէնի իշիտինճէ, արգա գարաֆտան գա-
լապալըդ իչինէ կէլիպ անըն լիպարնա տօգուն-
28 տու :— Ծիրա անըն վէլէվ էլպիսէսինէ տօգուն-
29 սամ, խէլաս օլաճաղըմ, տէր իտի :— Վ է տէր՝ա-
գապ անըն նէգֆի տէմի դուրուտու . վէ վիւճուտին-
տէ տէրտինտէն դուրթուլուղունու հիսս իթտի :—
30 Վ է տէրհալ Յիսուս քէնտինտէն չըգան դուլվէթի
նէֆսինտէ տույմաղլա, գալապալըղա տէօնիւպ՝
31 Լշպիսէմէ քիմ տօգունտու, տէտի :— Վ է շակիրա-
լէրի անա՝ Գալապալըղըն սէնի թագեիդ իթտիյի-
նի կէօրիւյօրքէն՝ Պանա քիմ տօգունտու տէրսին ,
32 տէտիլէր :— Վ է պունու իտէնի կէօրմէք իչիւն
33 էգրաֆընա պադար իտի :— Ֆազադ դարը քէն-
տիսինէ վաղը՝ օլանը պիլտիյինտէն , դօրդուպ թի-
թրէյէրէք կէլտի անըն էօնիւնէ գափանտը, վէ անա
34 հագիդաթը հալը թէմամըյլա սէօյլէտի :— Լա-
քին քէնտիսի անա՝ Լշյ դըղ, իմանըն սէնի դուր-
թարտը, սէլամէթլէ կիթ վէ տէրտիպտէն խէլաս
35 օլ, տէտի :— () հէնուղ պունու սէօյլէմէքտէ իքէն՝
ճէմ՛իյեէթկեա հ ըլէսինին խանէսինտէն պա՛ղըլար
կէլիպ՝ Գըղըն էօլտիւ, արթըդ մու՛ալլիմէ նի՛չիւն
36 զահմէթ վէրիրսին , տէտիլէր :— Լաքին Յիսուս
տէնիլէն քէլամը իշիտինճէ, ճէմ՛իյեէթկեա հ ը-
37 իսինէ՝ Գօրդմա, սալթ իման էյլէ, տէտի :— Վ է Պե-
տրոս իլէ Լա՛գուպտան վէ Լա՛գուպուն պիրատէրի
Լուհաննատան մա՛տտա հիչ պիր քիմսէյի քէնտի-
38 սիլլէ կիթմէյէ պրազմատը :— Վ է ճէմ՛իյեէթկեա հ
ըլէսինին խանէսինէ կէլիրլէր . վէ դարըշըղըղ վէ

- աղլայրայ Ֆերեատ ու Ֆիդան իտէնէր կէօրիւր : —
- 39 Վէ իչէրի կիրիւ՝ Նիճիւն ալթիւսթ օլուպ աղլայօրսունուդ • չօծուդ էօլմէմիշ տիր • իլլա ուեու-
- 40 յօր , տէտի : — Վէ անը իսթիհզա իտէրէր իտի : Ֆազադ քէնտիսի ճիւմէսինի տըշարը չըգարըպ՝ չօծուղուն վալիտէսիյլէ փէտէրինի վէ քէնտի պիլէսինճէ օլանլարը ալարագ • չօծուղուն պուլունտու-
- 41 ղու մահէլէ կիրէր : — Վէ չօծուղուն էլինտէն դութուպ անա տէտի • թալիթա , դումի , քի՛ Ն՝յ գըզ , սանա տէյօրում , գալիգ՝ թէրճէմէ օլունուր : —
- 42 Վէ անիտէ գըզ գալլադ վէ եօրիւտիւ : Օլրա օնիքի եաշընտա իտի : Վէ անլէր պիւսպիւթիւն
- 43 հայրէթտէ գալտըլար : — Վէ պունու քիմսէ պիլմէմէսի հագգընտա անլէրէ շէտիտէն թէնպիհ իտիպ անա եէյէճէք վէրմէլէրինի էմր էյլէտի :

Պատ 6

6. Վէ օրատան չըգըպ քէնտի վադանընա կէլտի •
- 2 վէ շակիրտլէրի անըն արտընճա կիթտիլէր : — Վէ սէպթ օլտուգտա ճէմ՝ իյեթիկեահտա թա՛լիմ իթմէյէ պաշլատը • վէ չօգլար իշիթտիքլէրինտէ , անըն թա՛լիմաթընա թէ՛ւաճ ճիւպ իտիպ՝ Պու-
- նուն ճիւմէսի պունա նէրէտէն տիր • վէ պունա վէրիլմիշ օլան շու հիքմէթ , վէ պունուն էլիյլէ իճ-
- 3 րա օլունան պունճա մուճիգէլէր նէ՛ տիր : — Պու՛

- Մէրիէմին օղլու , վէ Նա՛գուպ՝ Նուսէ՛ Նէհուտա վէ Սիմօնուն պիրատէրի շօլ տիւլկէր տէյիլմի • վէ պունուն հէմշիրէլէրի պուրատա եանըմըզտա տէ-
- 4 յիլլէրմի , տէյէրէք անտէն սիւրչէրլէր իտի : — Վէ Յիսուս անլէրէ տէտի քի • Պիր փէյղամպէր անճագ քէնտի վադանընտա , ագրիպալարընտա վէ քէնտի
- 5 խանէսինտէ իթիպարսըզ օլուր : — Վէ օրատա հիչ պիր մուճիգէ իտէմէզ իտի : Մնճագ պիր գաչ մա-
- 6 րաղըլար իւզէրինէ էլ դօյարագ անլէրէ շիֆա վէրտի : — Վէ անլէրին իմանաղըլըրնա թէ՛ւաճ ճիւպ իտէր իտի : Վէ ճիւպարտաքի քէօյլէրտէ
- 7 թա՛լիմ իտէրէք կէզէր իտի : — Վէ օնիքիլէրի չաղըրըպ անլէրի իքիշէր իքիշէր կէօնտէրմէյէ պաշլատը • վէ անլէրէ նափաք ըուհլար իւզէրինէ
- 8 դուտրէթ վէրիր իտի : — Վէ անլէրէ եօլ իչիւն յաստան մա՛տա՛ հիչ պիր շէյ , նէ թօրպա , նէ էլթմէք նէ տէ քէմէրլէրինտէ պազըր դաշըմալա-
- 9 րընը թէնպիհ իթտի • — Մնճագ չարըզ կէյինսին-
- 10 լէր վէ իքի գաֆթան կէյինմէսինլէր : — Վէ անլէրէ տէր իտի • շէր հանկը էվէ կիրէրսէնիզ , օրատան
- 11 չըգընճայա տէք օրատա գալընըզ : — Վէ էյէր սի-
- զի գապուլ իթմէյիպ սիզի տինլէմէզլէր իտէ , օրա-
- տան չըգըպ անլէրէ շէհատէթ իչիւն աեագլարը-
- 12 նըզըն թօզունու սիւքինիզ : — Վէ անլէր չըգըպ՝ թէվպէ իթմէլէրի իչիւն վա՛ղ իտէրլէր իտի : —
- 13 Վէ չօգ ճիննլէր չըգարըր վէ չօգ խասթէլէրէ գէյթ սիւրէրէք շիֆա վէրիլլէր իտի :

- 14 Վէ անըն իսմի շէօհրէթ պուլտուղունտան Հէ-
րօտէս մէլիք իշխութի : Վէ Վաֆթիզ խորճի
Լուհաննա էօլիւթրտէն զըեամ իթմիշ, վէ պու-
սէպէպտէն անըն վասըղասըյլա մուճիղէլէր օլու-
15 յօր, տէր խոր : — Պաղըլար՝ Իլիա տըր . Լաքին
սաիրլէր Փէյղամպէրլէրտէն պիրիսի կիպի փէյղամ-
16 պէր տիր, տէրլէր խոր : — Հէրօտէս իշխութիքտէ՝
Պուլ պաշընը քէստիրտիյիմ Լուհաննա տըր. էօլիւ-
17 լէրտէն զըեամ իթմիշ տիր, տէր խոր : — Օ.իրա
Հէրօտէս քէնտի պիրատէրի Ֆիլիպպօսուն զէվճէսի
Հէրօտիայը թէղէվիլիւճ իթմիշ օլտուղունտան,
անըն խաղըլը իշխն Լուհաննայը տէրտէսթ իթ-
մէյէ կէօնտէրմիշ վէ մահպէստէ պաղլամըշ խոր : —
18 Օ.իրա Լուհաննա Հէրօտէսէ՝ Վէնին պիրատէրինլին
զէվճէսինի ալմագ սանա ճաիղ տէյիլ տիր, տէր
19 խոր : — Լաքին Հէրօտէս անա քին զուլթուպ անը
էօլտիւրմէք իսթէր խոր իսէտէ, գատիր օլամագ
20 խոր : — Չիւնքի Հէրօտէս Լուհաննանըն սալիհ
վէ ազիզ պիր ատէմ օլտուղունու պիլէրէք, անտէն
խէվթ խոր, վէ անը մուհաֆազա խոր, վէ անըն
սէօղիւ իլէ չօզ շէյ իճրա խոր, վէ անը մահզու-
21 ղիլիէթլէ տինլէր խոր : — Վէ միւնասիպ կիւն կէլ-
տիքտէ, Հէրօտէս քէնտի մէվլուտու կիւնիւնտէ վէ-

14. — Յեցօն. Սզիզ Աղօսթիսօս պու նասը թէրճիհ ի-
տէր : Իշպու նասսա նաղարէն իւշ էֆքեար տէրփիշ օլուն-
մուշ տըր, վէ պաւտէհու Հէրօտէս էվիլէթիլէրին էֆքեարընը
պիլիլիթիւար անլէրէ հէմէֆքեար օլուր (16) :

- զիրլէրինէ, պինպաշըլարընա, վէ ճէլիլին բիճալ
22 քիպարլարընա զըեաֆէթ վէրտի : — Վէ Հէրօ-
տիանըն զըզը իշէրի կիրիպ ըազս իթմէքլէ Հէրօ-
տէսէ վէ անըն սօֆրատաշլարընա մագպուլ օլտու :
Մէլիք զըզա՝ Հէր նէ իսթէրտէն պէնտէն տիլէ . վէ
23 սանա վէրէճէյիմ, տէտի : — Վէ Պէնտէն հէր նէ
տիլէրտէն, փատիշահլըղըմըն նըսֆը պիլէ օլսա՝
24 սանա վէրէճէյիմ, տէյու անա եէմին իթտի : — Վէ
օ տըշարը չըզըպ վալիտէսինէ՝ Վէ տիլէյէյիմ,
տէտիքտէ, վաֆթիզ խորճի Լուհաննանըն պաշը-
25 նը, տէտի : — Վէ տէր՝ ազապ մէլիքին նէզտինէ սիւ-
ր՝ աթլա կիրիպ տըզուսունու պէեան էյլէտի . վէ՝
Վաֆթիզ խորճի Լուհաննանըն պաշընը սէրի՝ ան
պու թէփսի իւզէրինտէ պանա վէրմէնիզի իսթէ-
26 ըիմ, տէտի : — Վէ մէլիք զայէթ մահզուն օլտու,
վէ Լաքին եէմինի վէ սօֆրատաշլարը իշխն, անը
27 զըրմագ իսթէմէտի : — Վէ լալէլ աճէլէ ճէլլատ
կէօնտէրիպ, անըն պաշընը թէփսի իւզէրինտէ կէ-
թիրմէյի էմր իթտի : Վէ օ կիրիպ մահպէստէ
28 անըն պաշընը քէստի, — վէ անը թէփսի իւզէրինտէ
կէթիրիպ զըզա վէրտի, զըզ տախի վալիտէսինէ
29 վէրտի : — Վէ անըն շակիրտլէրի իշխութիւնէ կէ-
լիպ ճէսէտինի գալտըրտըլար վէ գապրա գօտու-
լար :
30 Վէ ըէսուլլար Յիսուսուն նէզտինտէ թէճէմմիւ
խորպ, իճրա վէ թալիմ իթտիքլէրի ճիւմլէ շէյ-
31 լէրի անա նաղ էյլէտիլէր : — Վէ անլէրէ՝ իւն-
հաճա չէօլ պիր մահէլէ կէլիպ պիր ազ ըտհաթ

- իտինիդ, տէտի : Բ. իրա կիտիպ կէլէնէր չօդ օլուպ
էթմէք եէմէյէ պիլէ վադըթլարը օլմայօր իտի : —
32 Վ է դայըղա կիրիպ թէնհաճա չէօլ պիր մահէլէ
33 կիթտիլէր : — Ընէրին կիթտիլէրինի կէօրմէքլէ՝
չօդլար անլատըլար . վէ հէր շէհրլէրտէն եանան
օլարագ օրայա դօշուշուպ անլէրտէն էվվէլ եէ-
34 թիշտիլէր : — Վ է տըշարը չըգտըղընտա վաֆիր
դալապալըգ կէօրմէքլէ, չօպանլարը օլմայան դօ-
յուշլար կիպի օլտուգլարընտան անլէրի աճրտը .
վէ անլէրէ չօգ շէյ թալիւմ իթմէյէ պաշլատը : —
35 Վ է կիւն կէճիքմէքտէ օլտուղուշտան շակիրտլէրի
անա եագլաշըպ՝ Պու մահէլ չէօլ տիր վէ վադըթ
36 զաթէն կէշմիշ տիր : — Պուշլարը սալըվէր քի՝
ճիվար չիֆթլիք վէ քէօյլէրէ կիտիպ քէնտիլէրէ
37 եէյէճէք սաթուշ ալսընլար, տէրլէր իտի : — Օ
անլէրէ ճէվապէն՝ Պուշլարա սիդ եէյէճէք վէրի-
նիդ, տէտի : Ընէր անա՝ Վիտէլիւմ իքի եիւզ տինա-
րա էթմէք սաթուշ ալըպ պուշլարա եէյէճէք վէ-
38 ըլլիմմի, տէտիլէր : — Ընէրէ՝ Գաշ էթմէյինիդ
վար, կիտին պագըն, տէտի : Ընէր թահգիգ
իտինճէ անա՝ Վէշ, իքի տէ պալըգ, տէրլէր : —
39 Վ է անլէրէ՝ ճիւմլէսինի եէշիլ օթ իւզէրինտէ
պէօլիւք պէօլիւք օթուրթմալարընը էմր իթտի : —
40 Վ է սընըֆ սընըֆ, եիւզէր եիւզէր, էլլիշէր էլլի-
41 շէր օթուրտուլար : — Վ է պէշ էթմէք իլէ իքի
պալըղը ալըպ սէմայա պագտը, պէրէքէթլէտի,
վէ էթմէքլէրի փարէլէտի . վէ անլէրէ թագտիւմ
իթմէլէրի իշիւն շակիրտլէրինէ վէրտի . իքի պա-

- 42 լըգլարը տա ճիւմլէսինէ փայլաշտըրտը : — Վ է
43 ճիւմլէսի եէյիպ տօյտուլար : — Վ է գըրընթըլա-
րըն ֆագլասը օնիքի քիւֆէ տօլուտու օլարագ վէ
44 պալըգլարտան արթանը դալտըրտըլար : — Լէ-
յէնլէր իսէ թագրիպէն պէշ պին քիշի իտիլէր :
45 Վ է տէր՝ ագապ շակիրտլէրինէ՝ քէնտիսի ճէմա՝ ա-
թը սալըվէրինճէյէ գատար դայըղա պինիպ քէն-
տինտէն էվվէլ էօթէ եագայա Պէյթսայտայա
46 կիթմէլէրինի իճպար իթտի : — Վ է անլէրէ վէտա՝
իթտիքտէն սօնրա, տու՝ա իթմէք իւզըն տաղա
47 չըգտը : — Վ է ադշամ օլուշմա դայըգ տէնիդին
օրթասընտա՝ վէ քէնտիսի եալընըղճա գարատա ի-
48 տի : — Վ է լուզկեարըն անլէրէ գարշը օլտուղու
սէպէպիլլէ քիւրէք չէքմէլէրինտէ անլէրին եօրղուշ
օլտուգլարընը կէօրիւնճէ, կէճէնին տէօրտիւնճիւ
նէվաթի սուլարընտա տէնիդին իւզէրինտէն եէօ-
րիւյէրէք անլէրին եանընա կէտի վէ անլէրի կէչ-
49 մէք իսթէր իտի : — Ընէր տէնիդին իւզէրինտէն
եէօրիւտիւյիւնիւ կէօրիւնճէ, անը իայալ զանն
50 իտիպ պաղըրտըլար : — Չիւնքի ճիւմլէսի տէ անը
կէօրմէքլէ ալթիւթ օլտուլար : Օ տէրհալ ան-
լէրէ սէօյլէյիւ՝ ճէսարէթլի օլուշուզ, պէն իւմ,
51 դօրգամայընը, տէտի : — Վ է անլէրին եանընա դայը-
ղա չըգտը վէ լուզկեար տուրտու . վէ քէնտի քէն-
տիլէրինտէ ֆէվգէլ՝ատէ միւթէհայիլը օլտուլար : —

- 52 Եւ յորա եւրեքէրի քէօր օլտուղունտան էթմէյին
հազգընտա անլամատըլար :
- 53 Վ է էօթէ եադայա կէչինճէ, Շէննասարէթ տի-
54 եարընա կէլիպ գարայա եանաշտըլար : — Վ է գա-
յըգտան չըգտըգլարընտա ատէմէր տէր'ադապ
55 անը դանրտըլար : — Պիւթիւն օլ գասապայը տօ-
լաշտըլար . վէ խասթէլէրի եաթագլարըյլա, անըն
հէր նէրէտէ օլտուղունու իշիտիլէր իսէ, օ մահէ-
56 լէ կէօթիւրմէյէ պաշլատըլար : — Վ է հէր հանկը
եէրէ, գարիյէլէրէ, շէհիլէրէ եա քէօյլէրէ կիթաի-
յինտէ, խասթէլէրի ճատտէլէրտէ գօրլար, վէ պա-
րի էլպիսէսինին էթէյինէ տօգունամալարը իչիւն
անա եալլարըլար իտի : Վ է տօգունանլարըն
քեաֆֆէսի շիֆա պուլուր իտի :

Պատ 7

7. Վ է Նէրուշալիմտէն կէլմիշ օլան Փարիսիլէր-
տէն վէ քեաթիպլէրտէն պա'զըլարը Յիսուսուն
2 նէզտինտէ թէճէմմիւ իթտիլէր : — Վ է անըն շա-
կիրտէրինտէն պա'զըլարընըն նափաք եահնի երյ-
գանմամըշ էլ իլէ էթմէք եէտիլէրինի կէօրմէքլէ
3 անլէրի թադպիհ իթտիլէր : — Չիւնքի Փարիսիլէր

3. — πρυμῶν λαφύρα ἐξαιρούμενοι τὰς ἐκείνων οὐκ ἔσονται, ἀλλὰ ἡ δόξα τοῦ πατρὸς ὁμοδοξουμένη αὐτοῖς ἐν αἰῶνι. ἡ δὲ δόξα αὐτοῦ ὁμοδοξουμένη αὐτοῖς ἐν αἰῶνι : Ստիլէր չէր Գիւս մանասընտա թէֆսիլ իտէրլէր :

- վէ ճիւմլէ Նէհուտիլէր իթիեարլարըն ըիվա-
յէթինի դութարադ՝ էլլէրինի թէքմիլէն երյ-
4 գամատըգճա՝ էթմէք եէմէզլէր իտի : — Հաքէզա
չարշուտան կէլտիլէրինտէ՝ սու սէրփինմէտիլքճէ
էթմէք եէմէզլէր : Վ է գատէհլէր, տէսթիլէր,
պազըր գապլար վէ եաթագլար երյգանմասը մի-
սիլլու դութմագ իչիւն դապուլ իթմիշ օլտուղ-
5 լարը ախէր չօգ շէյլէրի վար տըր : — Վ է Փարի-
սիլէրլէ քեաթիպլէր անա՝ Վիլլիւն սէնին շակիրտ-
լէրին իթիեարլարըն ըիվայէթինէ կէօրէ հարէ-
քէթ իթմէյիպ նափաք էլ իլէ էթմէք եէրլէր, տէ-
6 յու սիւալ իտէրլէր : — Մնլէրէ ճէվապէն տէտի .
Նշայա՝ սիզ միւրաիլէր հազգընտա էյի փէյղամ-
պէրլիք իթմիշ տիր, նիճէ քի եազըլմըշ տըր . Պու
ճէմա'աթ պէնի տօլտագլարըյլա թա'զիզ իտէր,
ամմա անլէրին եւրէյի պէնտէն ուզագ տըր : —
7 Ատէմլէրին թէնպիհ էյլէտիլէրի թա'լիմաթը
էօյրէթմէքլէ պանա պիհուտէ Կապտէթ իտէր-
8 լէր : — Եւ յորա Ալահըն թէնպիհլէրինի թէրք
իտիպ ատէմլէրին ըիվայէթինի դութարսընըգ :
Տէսթի վէ գատէհ երյգանմասը վէ պու միսիլլու
9 չօգ շէյլէր եափարսընըգ : — Մնլէրէ տէտի . ըիվա-
յէթինիդի դութմագ իչիւն Ալահըն թէնպիհ-
10 լէրինի կիւզէլճէ իպդալ իթմիշսինիլ : — Չիւն-

7. — διδάσκοντες διδασκαλίας, ἐντάλματα ἀνθρώπων (կէօր
Մաթթա 15. 9) :

- քի Մուսա՝ փետեր վէ վալիտէնէ հէօրմէթ էյլէ .
 վէ՛ փետեր վէ վալիտէսինէ լա՛նէթ օգույան քիմսէ
 11 վաթլ իլէ էօլսինն , տէտի : — Սիդ իսէ՛ էյեր պիր
 առէմ՝ փետեր եալսօտ վալիտէսինէ՝ Պէնաէն իսթի-
 ֆատէ իտէպիլէճէյինն շէյ գուրպան եա՛նի թազ-
 12 տիմէ տիր՝ տէրսէ , տէրսինիդ . — վէ արթըզ փետեր
 վէ վալիտէսի իչիւն պիր շէյ իթմէյէ պրազմազ-
 13 սընըզ : — Թա՛նին իթտիյինիդ ըիվայէթինիդ իլէ
 Ալլահն քէլամընը լաղվ իտէրսինիդ , վէ պու մի-
 14 սիլլու սաիր չօգ շէյլէր եափարսընըզ : — Վ է թէբ-
 րարէն ճէմա՛աթը չաղըրըպ անլէրէ՛ ճիւմլէնիդ
 15 պէնի տի՛նէյին վէ անլայըն : — Ինսանըն տըշարը-
 սընտա օլուպ տէրուսինէ կիրէրէք անը նափաք իտէ-
 պիլէն պիր շէյ եօգ տըր . իլլա ինսանը նափաք իտէն՝
 16 ինսանտան չըգան տըր : — Վիմին իշիտէճէք գու-
 լաղը վար իսէ իշիթսին , տէտի :
 17 Վ է ճէմա՛աթըն իանընտան խանէյէ կէլինճէ ,
 շակիրտլէրի թէմսիլին հազգընտա անա սիւալ
 18 իտէրլէր իտի : — Վ է անլէրէ տէր . Սիդ տէ մի պէօյ-
 լէ Ֆէհմսիդսինիդ . խարիճտէն ինսանըն տէրուսի-
 նէ կիրէն հէր շէյին անը նափաք իտէմէտիյինի
 19 անլամաճըսընըզ . — Ղիրա անըն դալպինէ տէյիլ՝
 իլլա դարնընա կիտէր . վէ ճիւմլէ դա՛ամլարը
 20 թէմիդլէյրէք տըշարը չըգար : — Լաքին ինսանը
 նափաք իտէն՝ ինսանտան տըշարը չըգան տըր : —
 21 Օիրա իչէրիտէն ինսանըն դալպինտէն Ֆէնա
 էֆքեարլար , զինա , Ֆասհիշլէք , գաթլ , —

- 22 խըրսըզլըզ , դամա՛քեարլըզ , Ֆասըզլըզ , հիլէ ,
 Ֆիւճուր , Ֆէնա պազըշլար , քիւֆր , մաղրուրլուզ
 23 վէ մէճնունիյեթ սուտուր իտէր : — Պու ճիւմլէ
 քէօթիւլիւքլէր իչէրիտէն չըգըպ ինսանը նափաք
 իտէրլէր , տէր իտի :
 24 Լաքին օրատան դալգըպ Սուր վէ Սայտա ճա-
 նիպլէրինէ կիթտի . վէ պիր խանէյէ կիրիպ քիմսէ-
 նին տույմամասընը իսթէր իտի իսէտէ , կիղլէնէ-
 25 մէտի : — Լաքին նափաք բուհլու դըզը օլան պիր
 դարը անըն հազգընտա իշիթտիյի կիպի , տէրհալ
 26 կէլիպ աեաղլարընա դափանտը : — Վարը իսէ Սի-
 բօֆէնիդ դալֆէսինտէն իտի . վէ քէնտի դըզըն-
 տան ճի՛ննի չըգարմազ իչիւն ըիճա իտէր իտի : —
 27 Ամմա օ անտ՝ Պրաճ , էվվէլա էվլատլար տօյսուն-
 լար . զիրա էվլատլարըն էթմէյինի ալըպ քէլպլէ-
 28 ըէ աթմազ էյի տէյիլ տիր , տէր իտի : — Չազադ
 մէրգումէ ճէվապ վէրիպ՝ Լալվէթ , եա՛ Բասպ , զի-
 րա քիւլէյիպլէրտէ սօֆրա ալթընտա չօճուգլարըն
 29 դըրընթըլարընտան պէսլէնիրլէր , տէտի : — Վ է օ
 անա՝ Պու սէօղիւն իչիւն կիթ , ճինն դըզընտան
 30 չըգտը , տէտի : — Վ է խանէսինէ կիտինճէ՝ դը-
 շընը եաթազտա եաթմըշ վէ ճի՛ննի չըգմըշ պուլ-
 տու :
 31 Վ է թէքրարէն Սուր սինօրլարընտան չըգըպ

22. — Պուրատա Բէճն-Նիլէն տինսիդլիյէ վէ ալլահ-
 սըզլըզա տէօնէր պիր նէվ՝ ազըլարըզ տըր : Բուհ իւլ
 Գուտա շու վէճլէ պուստան պահա իտէր . Մէճնուն էլէր
 Գալպինէ՝ Ալլահ Եօգ Դըր , Դէր (Մէղ . 13. 1) :

Սայտատան կէտի. վէ Տէգափօլիս սինօրլարը մի-
 32 եանընտան Ղէլիլ տէնիզինէ կէտի : — Վ է անա
 պիր սաղըր վէ տիւսիզ կէթիրիպ էլինի անըն իւզէ-
 33 ըինէ դօմասը իչիւն եալվարըրլար իտի : — Վ է անը
 գալապալըգտան պիր եանա ալըպփ փարմագլարը-
 նը անըն դուլագլարընա դօտու, վէ թիւքիւրիւպ
 34 տիլինէ տօգանտը : — Վ է սէմայա պագարագ ահ
 չէքիպ, անա Խֆֆաթ ահ՝ եանի աչըլ, տէտի : —
 35 Վ է անիտէ անըն դուլագլարը աչըլըպ անըն տիլի-
 նին պաղը տալի չէօղիւլտիւ, վէ տիւրիւսթ սէօյ-
 36 լէր իտի : — Վ է քիմսէյէ տէմէմէլէրինի անլէրէ
 թէնպիհ իթտի : Լպքին օ՝ նէ գատար անլէրէ
 թէնպիհ իտէր իտի իսէ՝ անլէր օլ գատար զիւստէ
 37 իւլան իտէրլէր իտի : — Վ է կիթտիքճէ զիւստէ
 թէ՛աճճիւպ իտիպ՝ Հէր շէյի էյի եալիտը, սաղըր-
 արը իշիթտիւրտի վէ տիւսիզլէրի սէօյլէթտի,
 տէրլէր իտի :

Պատ 8

8. Օլ կիւնլէրտէ թէքրար վաֆիր խալգ վար իտի,
 վէ եէյէճէքլէրի եօգ իտի : Շակիրտլէրինի չաղը-
 2 ըըպ անլէրէ՝ — Պէն պու խալգա աճըյօրում. զի-
 րա իւչ կիւնտէն պէրի եանըմտա տըրլար, վէ եէյէ-
 3 ճէքլէրի եօգ տըր : — Լէյէր պուլնլարը իտանլէրինէ
 աճ սալըվէրիւսէմ՝ եօլտա գագաթլարը քէսի-
 լիր. պուլնլարըն պա՛գըլարը իսէ ուզագտան կէմիշ

4 տիրլէր, տէտի : — Շակիրտլէրի անա ճէվապ վէ-
 ըիպ՝ Պուլնլարը պուլաւտա չէօլ մահէլտէ պիր քիմ-
 սէ նաւըլ էթմէք իլէ տօյուրապիլիր, տէտիլէր : —
 5 Վ է անլէրէ՝ Պա՛չ էթմէյինիզ վար, տէյու սիւալ
 6 իթտիքտէ, անլէր՝ Լէտի, տէտիլէր : — Վ է ճէմա-
 ւաթըն եէրին իւզէրինտէ օթուրմասընը էմը իթտի :
 Վ է եէտի էթմէյի ալըպ շիւքը իթտի, փարէլէ-
 տի, վէ թագտիմ իթմէլէրի իչիւն շակիրտլէրինէ
 վէրտի, վէ անլէր ճէմա՛ւաթա թագտիմ իթտի-
 7 լէր : — Պիր գաչ պալըգլարը տա վար իտի. պէ-
 ըէքէթլէտի, վէ անլէրի տալի թագտիմ իթմէլէ-
 8 ընի էմը էյլէտի : — Լէյիպ տօյաուլար, վէ
 գըրընթըլարըն ֆաղլաւընտան եէտի գէնպիլ տօ-
 9 լուսու գալտըրտըլար : — Լէյէնլէր իսէ թագրի-
 պէն տէօրթ պին քիշի իտիլէր. վէ անլէրի սալը
 վէրտի :
 10 Վ է տէրադապ շակիրտլէրիլէ պէրապէր գայըղա
 11 կիրիպ Տէլմանութա ճիվարլարընա կէտի : — Վ է
 ֆարիսիլէր չըղըպ անըն իլէ միւճատէլէ իթմէյէ
 պաշլատըլար. վէ անը թէճրիպէ իթմէք իւզրէ
 անտէն սէմատէն պիր ալամէթ դալէպ իտէրլէր
 12 իտի : — Վ է տէրուինտէն ահ չէքիպ՝ Պու նէսլ
 նի՛չիւն ալամէթ դալէպ իտիյօր. հազիգաթէն
 սիգէ տէրիմ քի, պու նէսլէ ալամէթ վէրիլմէյէ-
 13 ճէք տիր, տէտի : — Վ է անլէրի թէրք իտիպ թէք-
 րար գայըղա կիրտի վէ էօթէ եագայա կէտի :
 14 Վ է անլէր էթմէք ալմաղը ունութտուլար. վէ

- գալորդտա պերապերլերինձէ սալթ պիր էթմէքլէ-
 15 րի վար խտի : — Վ է անլերէ թէնպիհ խտիպ՝ Պա-
 գընըդ, վէ Փարիսիլերին խամուրուլա Հէրօտէսի-
 16 լերին խամուրուլտան սագընըն, տէր խտի : — Վ է
 անլեր միւշավերէ խտիպ եքտիկերլերինէ՝ Լթմէ-
 յիմիդ օլմատըդը իշխն տիր, տերլեր խտի : —
 17 Յիսուս պիլիպ անլերէ տէր. Լթմէյինիդ օլմատը-
 դը իւզերինէ նի՛շխն միւշավերէ խտիյօրսուլուդ .
 էլան հիսս իթմէ՞զմիսինիդ . խորաք իթմէ՞զմիսի-
 նիդ . գալպինիդ տահա քէօրլէնմի՛շմի տիր : —
 18 Աէօզլերինիդ վար՝ կէօրմէ՞զմիսինիդ . գուլադլա-
 րընըդ վար՝ իշիթմէ՞զմիսինիդ, վէ տերխաղըր
 19 իթմէ՞զմիսինիդ : — Պէշ էթմէյի պէշ պինէ փարէ-
 լէտիյիմտէ, գըրընթըլարտան գանջ գէնպիլ տօլու-
 սու գալարտընըդ : Անա՝ (Ն) իքի, տերլեր : —
 20 Լէտի էթմէյի տէ տէօրթ պինէ փարէլէտիյիմտէ,
 գըրընթըլարտան գանջ գէնպիլ տօլուսու գալար-
 21 տընըդ : Անա՝ Լէտի, տերլեր : — Վ է անլերէ՝ Նի՛-
 ձէ տահա խորաք իթմէզմիսինիդ, տէր խտի :
 22 Վ է Պէյթսայտայա կէլիրլեր . վէ հանընա պիր
 քէօր կէթիրիպ, անա տօղունմասընը ըիճա խտերլեր
 23 խտի : — Քէօրլուն էլինտէն զութուպ քէօյտէն տըշարը
 չըգարտը . անըն կէօզլերինէ թիւքիւրտիւ . էլլերի-
 նի անըն իւզերինէ գօյուպ՝ Պիր շէյ կէօրիւյօրմընը,
 24 տէյու անա սիւալ էյլէտի : — Աէօզլինիւ աչարադ՝
 Լղաճլարա պէնգէր ատէմլերին եէօրիւմէսինի կէօ-
 25 ըիւյօրում, տէր խտի : — Պատէհու էլլերինի
 թէքրարէն անըն կէօզլերի իւզերինէ գօյունձա

- կէօրմէյէ պաշլատը վէ սաղալար . շէօյլէ քի հէր
 26 շէյի աշիքեարէ կէօրիւր խտի : — Անը էվինէ սալը
 վերիպ անա՝ Լշլիկէ կիթ, քէօյէ կիրեր խէն, քիմ-
 սէյէ պիր շէյ տէմէյէսին, տէտի :
 27 Վ է Յիսուս շակիրտլերիյլէ պերապեր Ֆիլիպպօս
 Պայսերիյէսի քէօյլերինէ չըգար . վէ եօլտա շա-
 կիրտլերինէ սիւալ խտիպ՝ Պէնիմ քի՛մ օլտուղում՝
 հազգընտա ատէմլեր նէ՞ տէյօրլար, տէտի : —
 28 Անա ձէվապէն՝ Վ շաֆթիդ խտի՛ն Լուհաննա, վէ
 ախերլեր՝ Լիւա . վէ տիկերլեր՝ Փէյղամպերլերտէն
 29 պիրիսին, տէտիլեր : — Վ է անլերէ՝ Խմտի սիդ պէ-

29. — Պուրատա Կաղիկ Մարգօս նէ սեպէպտէն տօլայը
 Կաղիկ Պետրոսուն իւլիւվ իյեթթինտէն պահս իթմէզ : Գայ-
 սերիյէի Լիւսէպիօս (Խապաթը Ինձիլ . 3 քիթապ), պուշուն
 սեպէպինի տէրմիյան խտեր . Վաղիկ Պետրոս՝ Բապպիմիդ Յի-
 սուս Բրիստոսուն քէնտի մէտհ ու սիթաիշի հազգընտա տէմիշ
 օլտուղլարընը նազլ իթմէզ, վէ Նէֆաի Էնիպի շէհապէթիլէ
 իսպաթ իթմէյի միւնասիպ կէօրմէզ խտի : Իմտի պու թալի-
 մաթըն սաիր ըհսուլար դարափընտան վերիլմէսի միւմինլերէ
 քիֆաեթթ խտիպիլը խտի : Վէ Կաղիկ Մարգօս տա Կաղիկ
 Պետրոսուն աղղընտան իշիթաիյինի եաղտըղը հասէպիլլէ,
 քէնտի ըհիսինին թէվաղուտան նաշի սէօյլէմէմէյի միւնասիպ
 կէօրտիւլիւ շէյլերի նազլ ու ըիվայէթ իթմէյէձէյի աշիքեար
 պիր շէյ տիր, տէր : Պունտան մաատա, Կաղիկ Մարգօս քէն-
 տի Ինձիլինի Բօմատա թէլիֆ ու թասնիֆ էյլէտի : Պիր տէ,
 հասիւտ վէ սուի դաննա մէյեալ պուլունան, վէ քէնտիլերին
 հազգ ու սալահիյեթթլերինի հուտուտը մէշուլատան տա
 խարիճէ թապիպ խտերէ, քէնտիլերինի կերէք ըուհանի ու
 մուր ըհիսի ատտ խտեր օլան իմիերաթօրլար հուղուրունտա
 ըուհանի մերաթիպ թէշէքքիւլաթընտան ֆաղա պահս իթ-
 մէմէք, իհթիւադ մուգթէգաորնտան խտի : Ըուրար տա վար
 քի, Կաղիկ Մարգօս Բապպիմիդ Յիսուսուն թալիմաթընը
 թէմամըլա իճմալ իթմէք վէ իլերիւտէ նէլէթ ու զուհուր
 խտէձէք ըաֆաղըլըլարը էվվէլինտէն ֆէսի ու ձէրհ իթմէք

- նիմ քիմ օլտուղում հազդընտա նէ տէյօրսունուդ,
տէտի : Պետրոս ճէվապէն անա՝ Սէն Մէսիհ սին ,
30 տէտի : — Վ է քէնտի հազդընտա քիմսէյէ սէօյլէ-
մէմէլէրինի անլէրէ թէքիտէն թէնպիհ իթտի : —
31 Վ է՝ Խպն իւլինսան չօդ իսքէնճէլէր չէքիպ ինթի-
եարլար իլէ պաշքեահինլէր վէ քեաթիպլէր դա-
րաթընտան ըէտտ օլունամադ , դաթլ օլունամադ , վէ
իւչ կիւնտէն սօնրա էօլիւլէրտէն դընամ էյլէմէք
կէրէք օլտուղունու՝ անլէրէ թա՛լիմ իթմէյէ
32 պաշլատը : — Վ է պու քէլամը աշիքեարէ սէօյլէր
իտի : Պետրոս անը պիր դարաթա ալըպ թա՛ղիր
33 իթմէյէ պաշլատը : — Լաքին օ տէօնիւպ շա-
կիրտլէրինի կէօրէրէք , Պետրոսու թէքտիր իտիպ
անա՝ Արարմա կիթ , էյ շէյդան . զիրա Ալլահա
տէյիլ իլլա ինսանլարա 'աիտ օլանլարը տիւշիւ-
նիւյօրսուն , տէտի :
34 Վ է խալգ իլէ շակիրտլէրինի չազըրըպ , անլէրէ
տէտի . Արարմ սըրա կէլմէք իսթէյէն՝ քէնտի նէֆ-
սինի ինքեար իտիպ սալիպինի ալըն վէ արարմճա
35 կէլսին : — Օ իրա քէնտի նէֆսինի խէլաս իթմէք

Տաղսաւորնտա տէյիլ տիր : Մէսէլա , Փէտէրին վէ Օղըլուն
վէ Բուհ իւլ Գուտտուն իամինէ վաթթիլ իթմէք նէ գատար
էլգէմ իտիյինի հէր խրիսթիեան պիլիր . պինպէրէն նէ 'ա-
ղիդ Մարգօս , նէ 'աղիդ Լուգա նէ տէ 'աղիդ Եուհաննա ,
վաթթիլին դարդ ու ուսուլինտէն պահա էյլէմիշ տիրէր : Պու-
նու վէսիլէ իթթիլալ իտիպտէ , պու նօգդա մէվատտը սա-
նիւնէ մէսապէսինտէ տիր տէյու իտտի'ա իթմէյէ ճիւրէթ ի-
տէմէյիլ : Պու գապիլտէն օլարապ՝ տինէ տաիր էլգէմ հազաիգի
սաիրէ հազդընտա տախի հէման պու էֆքեարտա օլմալը-
յըլ :

- իսթէյէն՝ անը դաի՝ իտէճէք . վէ քէնտի նէֆսինի
պէնիմ վէ Խնճիլ ուղըունա դաի՝ իտէն՝ անը դու-
36 թարաճադ տըր : — Չիւնքի էյէր ինսան պիւթիւն
տիւնեարը դադանըպտա քէնտի նէֆսինի դաի՝ ի-
37 տէրսէ , նէ՞ իսթիֆատէ իտէր : — Եաիստ ինսան
քէնտի նէֆսինէ պէտէլէն նէ՞ ճէրիմէ վէրէճէք
38 տիր : — Օ իրա հէր քիմ պէնի վէ պէնիմ քէլամը-
մը պու զինաքեար վէ կիւնահքեար դալմտա 'ա-
յըպ սալարա , Խպն իւլինսան Փէտէրինին ճէլա-
լընտա 'աղիդ մէլէքլէրլէ կէլտիյինտէ՝ անը այըպ
39 սալաճադ տըր : — Վ է անլէրէ՝ Էաղիդաթէն սիգէ
տէրիմ քի , պուրատա պուլունանլարտան պա-
զըլարը Ալլահըն մէլէքիւթիւնիւ գուտրէթլէ
կէլմիշ կէօրմէյինճէ՝ էօլիւմ տաթմալաճադլար
տըր , տէտի :

Պատ 9

9. Վ է ալթը կիւնտէն սօնրա Յիսուս Պետրոսու ,
Եա՛գուպու վէ Եուհաննայը ալըպ , եալընըզ ան-
լէրի թէնհամէ էիւքսէք պիր տաղա չըգարտը , վէ
անլէրին էօնիւնտէ սուրէթի թէպէտաիւլ իթտի : —
2 Վ է անըն էլպիսէսի փարլադ վէ դասսարըն եէր իւ-
ղէրինտէ պէեաղլատամալաճադը տէրէճէտէ գար
3 կիպի պէմպէեաղ օլտու : — Վ է անլէրէ Մուսա իլէ
Իլիա կէօրիւնտիւ վէ Յիսուս իլէ սէօյլէշիւրլէր
4 իտի : — Վ է Պետրոս Յիսուսա խիդապէն՝ Եա՛

- Բապպ, պուրատա գալմագ պիզէ էյի տիր. պիրի սանա, պիրի Մուսայա վէ պիրի Նլիայա օլարագ
 5 իւչ չատըր ետփալըմ, տէտի : — Օխրա նէ սէօյլէ-
 տիլինի պիլմէյօր իտի. չիւնքի զայէթ գօրգմուշ
 6 իտիլէր : — Վէ պիր պուլուդ անլէրին իւզէրինէ
 սաեէպան օլտու. վէ պուլուդտան սէտա կէլիպ
 Սէվկիւլիւ Օղլում պու տըր. պունու տի՛նէյին,
 7 տէտի : — Վէ տէրապապ էօթէյէ պէրիյէ պաղըպ
 արթըգ քէնտիլէրիյլէ Յիսուստան զայրի քիմնէյի
 8 կէօրմէտիլէր : — Վէ տաղտան ինէրլէր իքէն, Նպն
 իւլինսան էօլիւլէրտէն զըեամ իթմէտիքէ՛ կէօր-
 տիւքլէրինի քիմնէյէ նագլ իթմէմէլէրինի անլէրէ
 9 թէնպիչ իթտի : — Վէ անլէր պու քէլամը ֆիքը-
 լէրինտէ սաղլատըլար. վէ էօլիւլէրտէն զըեամ
 իթմէք նէ տէմէք օլաուղունու պիրի պիրլէրինտէն
 10 սիւալ իտէրլէր իտի : — Վէ ֆարիսիլէր իլէ քեա-
 թիպլէր՝ անտէն Նի՛չիւն էվվէլա Նլիա կէլմէք
 կէրէք տիր տէրլէր, տէյու սիւալ իտէրլէր իտի : —
 11 Օ անլէրէ ճէվապէն՝ Ֆիլվաղը՝ էվվէլա Նլիա կէ-
 լիպ հէլ շէյի թանղիմ իտէճէք տիր. վէ Նպն իւլ
 ինսան հագգընուա՝ չօգ իսքէնճէ չէքիպ թահգիր
 12 օլունմար եազըլմըշ տըր : — Նպքին պէն սիզէ տէ-
 րիմ քի, Նլիա զաթէն կէլտի, վէ անըն հագգընտա
 եազըլտըղը վէճհ իւզրէ՝ իսթէտիքլէրինի անա
 իթտիլէր, տէտի :
 13 Վէ շակիրտլէրին նէզտինէ կէլտիքլէրինտէ, ան-

13. — Բումճատա Καὶ ἐλθόντες πρὸς τοὺς μαθητὰς, εἶδον ὄχλον

- լէրին էդրաֆընտա վաֆիր ճէմա՛աթ վէ անլէր
 իլէ միւճատէլէտէ օլան քեաթիպլէրի կէօրտիւ-
 14 լէր : — Վէ հէման պիւթիւն խալգ Յիսուսու կէօ-
 րէրէք հայրան օլտուլար. վէ անըն նէզտինէ գօշուպ
 15 անա սէլամ վէրտիլէր : — Վէ Ննլէր իլէ նի՛չիւն
 միւճատէլէ իտիյօր իտինիզ, տէյու անլէրէ սիւալ
 16 էյլէտի : — Նալգտան պիրի անա ճէվապ վէրիպ
 Նա՛ մու՛ալլիմ, օղլումն սանա կէթիլտիմ. անտէ
 17 տիլսիզ ճինն վար : — Վէ հէր նէրէտէ անը դու-
 թարսա՝ անը երէ չարփար. քէնտիսի խէ՛ քէօ-
 փիւրիւր, տիշլէրինի զըճըրտաարը վէ գուրուր :
 Վէ անը չըգարմալարը իչիւն շակիրտլէրիկէ սէօյ-
 18 լէտիմ, ֆաղաղ չըգարմատըլար, տէտի : — Նն-
 լէրէ ճէվապէն՝ Ն՛յ իմանըղ նէսլ, նէ՛ վաղթա
 դատար սիղին եանընըզտա օլայըմ. նէ՛ վաղթա
 դատար սիզէ թէհամմիւլ իտէյիմ. անը պանա կէ-
 19 թիրին, տէտի : — Վէ անը կէթիլտիլէր : Նինն իսէ

πολὺν περὶ αὐτοὺς... պուլունուր. չիւնքի Թապօրտան ինիլմէրտէ
 իքէն իւչ միւմթաղ ըտուլար Յիսուս քիստտուլա պիրլէրտէ
 իտիլէր :

15. — Ա՛լա էլսագղլաքընտա Τὶ συνζητεῖτε πρὸς αὐτοὺς պու-
 լունուր :

19. — Καὶ ἰδὼν αὐτὸν, τὸ πνεῦμα εὐθὺς συνεσπάραξεν αὐτόν.
 Բումճէթնի՝ իտի մէֆուլ օլան իճն պաշը ֆիլին ֆալիլ
 օլան τὸ πνεῦμα αὐτοῦ օլաուղունու կէօթէրի. մա՛մաֆիչ
 մուխայէր օլաճագ եէրտէ զահրի պիր խիլաֆը գըեաա իւզրէ
 միւզէքէր վաղ՝ օլունմուշ տըր. վէ մատտէթէն վաղ՝ օլուն-
 մուշ լուղէթիյլէ մուղապագաթ իթմէյիպ, իլա պէեան էյլէ-
 տիյի ֆիքը իլէ միւզէքէրի իմա իտէր : Պու գարղ սէօյլէյիշ
 բումճատա էքսեր իւլ իսթիմալ տըր :

- անը կէօրիւնձէ, տէր'ազապ անը սարստը . օ տախի
 եէրէ տիւշիւպ եռւարլանարագ քէօիլուտիւ : —
 20 Յիսուս անըն փէտէրինտէն՝ Պոլ նէ՞ զէմանտան պէ-
 րու պուհա վաղը՝ օլտու, տէյու սիւալ իթտիքտէ,
 21 օ տախի՝ Չօճուգլուղունտան պէրու . — վէ անը
 հէլաք իթմէք իւղրէ չօգ տէֆ'ա աթէշէ վէ սույա
 աթմըշ տըր . լաքին էյէր պիր շէյէ դատիր իսէն,
 պիղէ մէրհամէթ էյլէ, վէ պիղէ իմտատ էյլէ, տէ-
 22 տի : — Պադադ Յիսուս անա՝ Լէյէր իման իտէպի-
 23 լիր իսէն հէր շէյ միւմքին տիր, տէտի : — Տէր'ա-
 դապ չօճուղուն փէտէրի կէօգ եաշը իլէ նիտա իտէ-
 րէք՝ Խման իտէրիմ, ես Բապպ . իմանարղլղըմա
 24 իմտատ էյլէ, տէտի : — Յիսուս իաաղըն քէնտի
 նէգտինէ դօիլանմապընը կէօրիւնձէ, նափաք բու-
 հու ազարլալըս՝ Լա՝ տիլիզ վէ սաղըր բուհ, պէն
 սանա էմր իտէրիմ . շունտան չըգ, վէ շունա պիր
 25 տահա կիրմէ, տէտի : — () իսէ նիտա իտիպ անը
 շիտտէթլէ սարսարագ անտէն չըգտը : Վէնտիսի
 տէ էօլիւ կիպի օլտու . շէյլէքի չօգլար՝ Լօլտիւ,
 26 տէտիլէր : — Լաքին Յիսուս անըն էլինտէն դու-
 թուպ անը դալտըրտը . վէ օ աեադ իւթիւ տուր-
 27 տու : — Վէ խանէյէ կիրտիլինտէ շակիրտլէրի
 թէնհաճէ անա՝ Նի՞ չիւն պիղ անը չըգարամատըգ,
 28 տէյու սօրտուլար : — Վէնտիսի տէ անլէրէ՝ Պոլ
 ճինսին տու'ա վէ օրուճտան մա'ատա ախէր շէյլէ
 չըգմասը դայըր միւմքին տիր, տէտի :
 29 Վէ օրատան չըգըպ ճ'էլիլին իէինտէն կէչէրլէր
 իտի վէ քիմէսնէնին խապէրտար օլմասընը իսթէմէզ

- 30 իտի . — չիւնքի քէնտի շակիրտլէրինէ թա'լիմ
 իտիպ անլէրէ՝ Լա՞ն իւլինսան ատէմլէրին էլինէ
 թէսլիմ օլունաճադ, վէ անը դաթլ իտէճէքլէր .
 վէ դաթլ օլունտուդտան սօնրա իւչիւնձիւ կիւնտէ
 31 դըեամ իտէճէք տիր, տէր իտի : — Լաքին անլէր օլ
 քէլամը անլամաղլար վէ անա սիւալ իթմէյէ
 խէվի իտէրլէր իտի :
 32 Վէֆարնատմա կէլտիլէր : Վէ խանէտէ օլ-
 տուղլարը զէման անլէրէ՝ Լօլտա պիրիպիրինիլէ
 նէտէն միւճատէլէ իտիյօրտունուղ, տէյու սիւալ
 33 էյլէտի : — Պադադ անլէր սիւքիւթ իթտիլէր,
 չիւնքի եօլտա քէնտի պէյնլէրինտէ՝ քիմին էն
 պէօեիւք օլաճաղընտան էօթրիւ եէքտիկէրլէրլէ
 34 միւճատէլէ իտիյօրլար իտի : — Վէ օթուրուպ օն
 լէրլէրի չաղըրաը վէ անլէրէ՝ Լէյէր պիր քիմսէ
 պիրինձի օլմադ իսթէր իսէ, ճիւմլէսինին քիւչիւ-
 յիւ վէ ճիւմլէսինին խըտմէթքեարը օլաճադ տըր,
 35 տէտի : — Վէ պիր չօճուգ ալըպ օրթալարընտա
 տուրտուրտու . վէ անը դուճաղընա ալըպ անլէ-
 36 րէ՝ — Հէր քիմ պէյլէ չօճուգլարտան պիրինի
 պէնիմ իսիմ իչիւն դապուլ իտէր իսէ, պէնի դա-
 պուլ իտէր . վէ հէր քիմ պէնի դապուլ իտէր իսէ,
 պէնի տէյիլ, իլլա պէնի կէօնտէրէնի դապուլ իտէր,
 37 տէտի : — Լուհաննա անա խիդապէն՝ Լա՝ մու'ալ-
 լիմ, պիղէ թապի՝ օլմայըպ լաքին սէնին իսմին իլէ
 ճիննլէրի չըգարան պիրիսինի կէօրտիւք, վէ անը
 38 մէն՝ էյլէտիք, տէտի : — Յիսուս տէտի . Լնը մէն՝
 իթմէյինիզ . զիրա պէնիմ իսմիմլէ մուճիզէ իճրա

խորպտե՛ս Կայնի վազըթտա՛ս Կալէյհիմտէ սուրի քէլամ՝
39 խոնախլէն քիմսէ եօգ տըր . — չիւնքի՛ Կալէյհիմտէ
40 տէ օլմայան քիմսէ լէհինիզտէ տիր : — Վ է սիզլէ-
րէ՛ հէր քիմ պէնիմ խամիմ իլէ Մէսիհէ ըաճի՛
օլտուղղունուզ սէպէպիլլէ պիր դաուտէհ սու ի չիլիրսէ,
հաղիգաթէն սիզէ տէրիմ քի, անըն էճրի զտի՛ օլ-
մայաճագ տըր :

41 Վ է հէր քիմ պանա իման խոն Կու քիւչիւք-
լէրտէն պիրինի սիւրչտիւրիւր իսէ, Կօյնունա տէ-
յիրմէն դաշը տարպ տէնիզէ աթըլսա՛ անա էվլա
42 տըր : — Վ է էյէր էլին սէնի սիւրչտիւրիւրսէ, անը
քէս . զիրա իքի էլին օլուպտա ճէհէննէմին սէօն-
մէզ աթէշինէ կիթմէնտէն իսէ՛ պիր էլ իլէ հաեա-
43 թա կիրմէն սանա էվլա տըր : — Օրատա անլէրին
44 գուրտու էօլմէզ վէ աթէշի սէօնմէզ : — Վ է էյէր
անաղըն սէնի սիւրչտիւրիւրսէ, անը քէս . իքի
անաղըն օլուպ ճէհէննէմին սէօնմէզ աթէշինէ ա-
թըլմանտան իսէ՛ դօիալ օլարագ հաեաթա կիր-
45 մէն սանա էվլա տըր : — Օրատա անլէրին գուրտու
46 էօլմէզ վէ աթէշի սէօնմէզ : — Վ է էյէր կէօղիւն
սէնի սիւրչտիւրիւրսէ, անը չըգար . իքի կէօղիւն
օլուպտա ճէհէննէմին աթէշինէ աթըլմանտան
իսէ, թէք կէօղ օլարագ Ալլահըն մէլէքիւթիւնէ
47 կիրմէն սանա տահա էվլա տըր : — Օրատա անլէ-
48 ըն գուրտու էօլմէզ վէ աթէշի սէօնմէզ : — Հէր

48. — Ճիւմէնին իքինճի աղաքընըն մուսէվի շէրիաթ-
տան քինայէ օլմասը պի իշթիպահ տըր (Լավ. 2. 13) : Պիր
գուրպանըն Ալլահա խօշ վէ մագպուլ օլմասը իչիւն անը գուղ

քէս աթէշ իլէ դուղլանաճագ, վէ հէր գուրպան
49 դուղ իլէ դուղլանաճագ տըր : — Ղուղ էյի տիր .
Ֆադագ էյէր դուղ տաթսըղլանըրսա՛ նէ՛ իլէ անա
տատ վէրէճէքսինիզ : Վէնտիլէրինիզտէ դուղղունուզ
օլտուն, վէ պիրի պիրլէրինիզլէ սուլհ ի տիրիզ :

Պատ 10

10. Վ է օրատան գալգըպ Լարտանըն էօթէ եագա-

իլէ դուղլայարագ թէրպիեէ իթմէք վաճիպ իտի : Գուղ իսէ
պօղուլմամաղըղա զահիրի՛ ալամէթ տիր : Պու աեթտէ իքի
աղալար վէ հարթը աղթը իլէ ըապդ օլունտըղլարընտան՝
պիրինճիսի վէ իքինճիսի պիրի պիրինէ մուխալիֆ օլմատըղլարը
պէեան իտէր : Պինաէն Կալէյհի պիրինճի ֆիրք քէնտի իզահընը
մուղլագա իքինճիտէ պուլաճագ տըր : Իմտի Ալլահ իլէ ագտ
օլունան Կաթըն լաղվ ու իզալէսի նագապիլ օլտուղղունու
կէօթէրմէք իչիւն հէր գուրպան դուղ իլէ թէրպիեէ իտիլ-
մէք կէրէք օլտուղղու կիպի, հէր աուէմ տէ պի՛ալինհի Ալլա-
հա մագպուլ պիր գուրպան օլմագ վէ անըն իլէ գաիմ վէ
էպէտի պիր մուհաէտէ ագտ իթմէք իւզըն աթէշտէն կէշմէք-
լէ կէօյա դուղլանաճագ, թէրպիեէ օլմագա մէճպուր տըր :
Ֆադագ, պու հանկը աթէշ օլաճագ տըր : Ճէհէննէմին սէօն-
մէզ աթէշինտէն գուրթուլմագ, իսալի օլմագ իսթէթմիսինիզ,
լապիլտա պաշգա պիր աթէշ սիզին ճանընըղըն ֆէնա մէյլէ-
րինի եագըպ մահվ իտէճէք տիր : Պու աթէշ իսէ, սապը իլէ
թէհամիւլ իտիլէն ֆէլաքէթլէր, պիլ իթիեաը շէքիլէն
քէսրի նէֆա, վէ ֆէնա մէյլէրէ գարըն ճէնի վէ մուղալմէթի
տաիմ տիր :

Պու աեթտէ (պօ), կիւնահտան իթթինապ իչիւն պիրիմ
նէֆսիմիզէ գարըն նէ գատար մուհամլէի ճէպրիյեէտէ պու-
լունաճաղըղըն սէպէպիլի տէրմիյան էյլէր (Վէօր 42. 44
վէ 46) : Պու 48 ճի աեթթ՝ 47 ճի աեթթին սէպէպիլի տէրմի-
յան էյլէմէսի միւհիթմիլ տէյիլ տիր . 47 ճի աեթթ իւշ տէֆիա
թէքըրալնամը օլուպ, քէնտիլիյինտէն տէ պիւսպիլթիւն
աշիքեար պիր մահասը վար տըր :

- սընտան Լէհոտիսթանըն սինօրլարընա կէլտի :
 Վէ թէքրար խալզ անըն եանընտա թէճէմմիւ՝
 խտէր . վէ քէնտի 'ստէթի իւզրէ թէքրար անլէրի
 2 թա'լիւ' իտէր իտի : — Վէ Փարիսիլէր եազլաշըպ
 անը թէճրիպէ խտէրէք՝ Օւզվճէսինի ըզլազ իթ-
 մէք տտէմէ ճաթի՞զմի տիր , տէյու անա սիւալ էյլէ-
 3 տիլէր : — Լաքին օ անլէրէ ճէվապէն՝ Մուսա սիղէ
 4 նէ՞ թէնպիհ իթտի , տէտի : — Ընլէր տախի՝ Մու-
 սա դալազնամէ վէրիպ ըզլազ իթմէյէ բուխ-
 5 սաթ վէրտի , տէտիլէր : — Յիսուս անլէրէ ճէվա-
 պէն՝ Պու նիլումը սիղէ սէրթ եիւրէքլիյինիզ իչիւն
 6 եազմըշ տըր : — Լաքին եարատըրըշըն իպթիտա-
 սընտա , Ելլահ անլէրի էրքէք վէ տիշի եարաթ-
 7 տը : — Պուհոււն իչիւն ատէմ քէնտի փէտէր վէ
 վալխտէսինի թէրք իտիպ քէնտի զէվճէսինէ իւ-
 8 թիհազ խտէճէք , — վէ իքիսի պիր վիւճուտ օլա-
 ճազլար տըր : Լամտի պուհնտան պէօյլէ իքի տէյիլ՝
 9 իլլա պիր վիւճուտ տըրլար : — Լամտի Ելլահըն
 պիրլէշտիրտիյինի ինսան այըրմասըն , տէտի : —
 10 Եւ կիրտիլէրի խանէտէ թէքրար պու մաստտէ իւզէ-
 11 ըինէ անտէն սիւալ իթտիլէր : — Վէ անլէրէ՝ Հէր
 քիւմ զէվճէսինի ըզլազ իտիպ տիկէրինի թէզէվ-
 վիւճ իտէր իսէ , անըն 'ալէյհնէ զինա իտէր : —
 12 Վէ էյէր պիր զէվճէ քէնտի զէվճինի ըզլազ իտիպ
 տիկէրինի թէզէվվիւճ իտէր իսէ , զինա իտէր ,
 տէտի :
 13 Վէ անլէրէ տօգուհմասը իչիւն անա քիւչիւք
 չօճուզլար թագտիւմ իտէրլէր իտի . ամմա շակիրտ-

- լէր թագտիւմ իտէնլէրի ազարլար իտիլէր : —
 14 Յիսուս պուհու կէօրիւնճէ էօքէլէնէրէք , անլէրէ՝
 'Քիւչիւք չօճուզլարը պէնիւմ նէզտիւմէ կէլմէյէ
 պրազըն , վէ անլէրի մէն՝ իթմէյին . զիրա Ելլա-
 15 հըն մէլէքլիւթիւ պու կիսիլէրին տիր : — Հազի-
 գաթէն սիղէ տէրիւմ . Հէր քիւմ չօճուզ միսիլու
 Ելլահըն մէլէքլիւթիւնիւ դապուլ իթմէզսէ անա
 16 կիրմէյէճէք տիր , տէտի : — Վէ անլէրի գուճազը-
 նա ալըպ , էլլէրինի իւզէրլէրինէ դօյարազ անլէրի
 միւպարէքլէտի :
 17 Վէ օրատան եօլա չըգարքէն պիր քիւմէ սէյիր-
 տիպ անըն հոգուրընտա տիզ էօքէրէք՝ Լաւ էյի
 մու'ալլիւմ , էպէտի հաեաթա վարիս օլմազ իչիւն
 նէ՞ իտէյիւմ , տէյու անա սիւալ իտէր իտի : —
 18 Լաքին Յիսուս անա՝ 'Նի՞չիւն պանա էյի թէսմիեէ
 իտիյօրսուհ . պիրտէն եա'նի Ելլահտան դայըր էյի
 19 եօգ տըր : — Օ'ինա իթմէ , դաթլ իթմէ , սըրգաթ
 իթմէ , եալան շահիտլիք իթմէ , հիլէպազլըգ
 իթմէ , փէտէր վէ վալխտէնի 'իզզէթլէ թէնպիհլէ-
 20 ըինի պիրլիւսին , տէտի : — () տախի անա ճէվապէն՝
 Լաւ մու'ալլիւմ , պուհոււն ճիւմլէսինի սապալէ-
 21 թիւմտէն պէրի հըրֆի էյլէմիշիւմ , տէտի : — Լաքին
 Յիսուս անա պազըպ անը սէվտի , վէ անա՝ Պիր
 էքսիյին վար , կիթ , օլանճա մալինիլի Փիւրուխթ
 իտիպ Փագիրլէրէ վէր , վէ սէմասա խազինէն օլա-

18. — Գապիլ օլտուզու մէրթէպէտէ՝ լուսմանըն շու
 el me, o Θεός. շիվէսինի թէրճէմէ իթմէք իսթէտիք :

- 22 ճագ. վէ կէլիպ պանա թապի՝ օլ, տէտի : — ()՝
պու քէլամտան տօլայը քէտէրլէնէրէք մահգուն
- 23 կիթտի. զիլա չօդ մալը վար խտի : — Յիսուս
տախի էդրաֆընա պագարագ շակիրտլէրինէ՝ Լճի
սէրվէթ օլանլար Ալլահըն մէլէքիւթիւնէ կիրմէք
- 24 նէ՛ կիւճ տիր, տէր : — Շակիրտլէրի իսէ անըն սէօզ-
լէրինէ հայրան գալտըլար : Ֆագագ Յիսուս թէք-
րար ճէվապէն անլէրէ՝ Լճի օղուլար, մալլէրինէ
իւմիտ խտէլէրէ Ալլահըն մէլէքիւթիւնէ կիրմէք
- 25 նէ՛ գատար կիւճ տիր : — Օհնկինին Ալլահըն մէ-
լէքիւթիւնէ կիրմէսինտէն իսէ, տէվէնին իյնէ տէլի-
յինտէն - կէչմէսի տահա գօլայ տըր, տէր : —
- 26 Անլէր տահա զինատէ միւթէհայիթը օլարագ
եէքտիկէրլէրինէ՝ Լճի իսէ քիմ գուրթուլա
- 27 պիլիթ, տէրլէր խտի : — Յիսուս անլէրէ պագա-
րագ՝ Պու շէյ ինսանլար ինտինտէ նագապիլ,
Ֆագագ Ալլահըն ինտինտէ էօյլէ տէյիլ տիր. զի-
րա Ալլահ ինտինտէ հէր շէյ միւմքին տիր, տէտի :
- 28 Պետրոս անա՝ Խշթէ պիզ հէր շէյի թէք խտիպ
- 29 սէնին արտընճա կէլտիք, տէմէյէ պաշլատը : — Յի-
սուս ճէվապ վէրիպ տէտի. Շօդիգաթէն սիզէ տէ-
րիմ, պիթ քիմսէ եօդ տըր քի պէնիմ վէ Խնճիլ
իչիւն, խանէ, եա պիլատէրլէր, եա զըզարըն-
տաշ, եա փէտէր, եա վալիտէ, եա էվլատ,
եա չիֆթիլէքլէր թէք իթտիքտէն սօնրա, —
- 30 շիմտի պու զէմանտա զօղալայըշլար իլէ պէրապէր
եիւզ գաթը խանէլէր, վէ պիլատէրլէր, վէ զըզա-
րընտաշլար, վէ վալիտէլէր, վէ էվլատ, վէ չիֆթի-

- լիքլէր, ախրէթտէ իսէ՝ էպէտի հաեաթը ալմա-
- 31 յա : — Լաքին չօդ պիլինճիլէր մուախէր վէ չօդ
մուախէրլէր պիլինճի օլաճագլար տըր :
- 32 Վէ Լէրուշալիմ չըգմագ իւզրէ եօլտա խտի-
լէր. Յիսուս տախի անլէրին իլէրիսինտէն կիտէր
խտի. անլէր իսէ հայրան գալտըլար վէ արտընճա
կիտէրէք զօրգարլար խտի : Վէ ծնիքիլէրի թէքրար
ալլապ քէնտիսինէ օլաճագ վուգուլաթլարը անլէրէ
- 33 սէօյլէմէյէ պաշլատը : — Խշթէ Լէրուշալիմ չը-
գըյօրուզ վէ Լալն իւլինսան պաշքեահինլէրէ վէ
քեաթիպլէրէ թէսլիմ օլունաճագ տըր. անլէր
անը էօլիւմէ մահքիւմ խտիպ դաիֆէլէրին էլինէ
- 34 վէրէճէքլէր տիր : — Վէ անը իսթիհգա խտիպ իւ-
զէրինէ թիւքիւրէճէքլէր վէ գամշը իլէ տէօյիւպ
գաթը խտէճէքլէր, վէ քէնտիսի իւչիւնճիւ կիւն-
տէ զըրամ խտէճէք տիր :
- 35 Վէ Օհնպէտէ օղուլարը Լա՛գուպ իլէ Լուհան-
նա անըն նէգտինէ կէլիպ՝ Լճի մուալլիմ, սէնտէն
հէր նէ գալէպ խտէրսէք պիզէ իթմէնի իսթէրիզ,
- 36 տէրլէր : — Լաքին օ անլէրէ ճէվապէն՝ Սիզէ նէ՞
իթմէմի իսթէրսինիզ, տէտի : — Վէ անլէր անա՝
Սալգանաթընտա պիլիմիզ սաղընտա վէ պիլիմիզ
սօլուկտա օթուրմագլըղը պիզէ իհսան էյլէ, տէ-
- 38 տիլէր : — Յիսուս տախի անլէրէ՝ Նէ գալէպ իթ-
տիյինիզի պիլմէյօրսունուզ : Պէնիմ իչէճէյիմ
քեասէյի իչէպիլիմիսինիզ. եախօտ վաֆթիլզ
օլաճաղըմ վաֆթիլզ վաֆթիլզ օլապիլիմիսի-
- 39 նիզ, տէտի : — Անլէր իսէ անա՝ Պատիլիզ, տէտի-

լէր : Ֆառադ Յիսուս անլերէ՝ Իչէճէյիմ քեասէյի
 իչէճէքսինիդ . վէ վաֆթիդ օլաճաղըմ վաֆթիդ
 40 վաֆթիդ օլաճաղընը : — Լաքին՝ քիմլերէ հա-
 ղըրլանմը իսէ անլերտէն մա՛տտա՝ պէնիմ սաղըմ-
 տա ետխօտ սօլումտա օթումադլըղը վէրմէքլիք
 41 պանա՛ ախտ տէյիլ տիր , տէտի : — Վէ ծն շակիրտ-
 լէր պունու իշխտէրէք՝ Եա՛գուպ իլէ Եուհաննայա
 42 դարըը հիտտէթլէնմէյէ պաշլատըլար : — Յիսուս
 անլերի նէգտինէ չաղըրըպ անլերէ տէր . Պիլիւսի-
 նիդ քի դաիֆէլէրին հիւքմտաըը սայըլանլար անլէ-
 րին իւղէրինէ սալգանաթ իտէրլէր , վէ անլերին
 րիճալը քիպարլարը անլերէ հիւքիւմէթ իճրա ի-
 43 տէրլէր : — Լաքին սիղին իչինիգտէ էօյլէ տէյիլ
 44 տիր . — վէ սիգտէն հէր քիմ պէօեիւք օլմադ
 իսթէրսէ , սիղին խըտմէթքեարընը , վէ սիգտէն հէր
 քիմ պիւրինճի օլմադ իսթէրսէ , ճիւմլէսինին գու-
 45 լու օլաճադ տըր : — Օլիւրա Խան իւլինսան խըտ-
 մէթ գապուլ իթմէյէ տէյիլ իլլա խըտմէթ իթ-
 մէյէ , վէ նէֆսինի չօղլարըն ուղըրունա ֆէտա
 իթմէյէ կէլմիշ տիր :
 46 Վէ Լըրիքօյա կէլիլլէր . վէ շակիրտլէրիլլէ վա-
 ֆիր խալլ՝ պէրապէրինճէ Լըրիքօտան չըգար իքէն ,
 թիմաստուն օղլու քէօր Պարթիմասու եօլ իւղէրին-
 47 տէ օթումըմը տիլէնիր իտի : — Նաղարէթլի
 Յիսուս օլտուղունու իշխտինճէ պաղըրարադ՝ Լէյ
 Յիսուս , Խանի Տաուտ , պանա մէրհամէթ էյլէ ,
 48 տէմէյէ պաշլատը : — Վէ չօղլար անը սուս օլտուն
 աէյու աղարլար իտի իսէտէ , օ տահա զիւտէ՝

Խանի Տաուտ , պանա մէրհամէթ էյլէ , տէյու պա-
 49 ղըրըր իտի : — Յիսուս տախի տուրուպ , անը չա-
 ղըրմայը էմը իթտի . քէօրիւ չաղըրըպ անա՝ Ղէ-
 50 սուր օլ , դալգ , սէնի չաղըրըյօր , տէրլէր : — Օլ
 տախի լիպարընը աթարադ դալգաը Յիսուսուն
 51 նէգտինէ կէլտի : — Վէ Յիսուս անա ճէվապէն՝
 Սանա նէ՞ իթմէմի իսթէրսին , տէտի : Վէօր տա-
 52 խի անա՝ Բապպունի , կէօրէյիմ , տէտի : — Յի-
 սուս անա՝ Վիթ , իմանըն սէնի գուրթարաը , տէ-
 տի : Վէ անիտէ կէօրտիւ վէ եօլտա անըն արաընճա
 կիտէր իտի :

Պատ 11

11. Վէ Օէյթունլուգ տաղընա միւթէվէճ-
 ճիհէն Պէյթանիայա , Պէյթֆաճէյէ վէ Եէ-
 րուշալիմէ եաղլաշտըգլարընտա , շակիրտլէրին
 2 տէն իքիսինի եօլլայըպ , — անլերէ՝ Վարըընըգտա-
 քի քէօյէ վարընը , վէ հէման օրայա կիրտիյի-
 նիգտէ , հէնուղ քիմսէ պինմէմիշ օլան՝ պաղլը պիր

Ի. — Էն էյի էլիսադղարընըն նասսընտա Καὶ ὅτε ἐγγίζουσιν
 εἰς Ἱεροσόλυμα, εἰς Βηθφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν,
 պուլունուր : Եունանիճէտէ իպթիտա էն պաիա մէվգըտան՝
 Եէրուշալիտէն , պա՛տէհու օրթատաքի մէվգըտան՝ Պէյթֆա-
 ճէտէն պահս օրունուպ , նիհաեթէ էն գարիպ մէվգըպ՝ Պէյ-
 թանիայա վարը օլունուր : Ֆիլվադը՝ Բապպիմիլ Յիսուս իլէ
 քէնտի շակիրտանընըն Լըրիքօտան կէլմէքտէ օլտուգլարընը
 ֆէրամուշ իթմէմէլիլ :

- գուտուգ պուլաճագարնըգ. անը չէօղիւս պանա կէ-
 3 թիրին : — Վ է էյեր պիր քիմնէ սիդէ՝ Նի՞չիւն
 պունու եափըյօրսունուգ, տէրսէ, Բապպա լազըմ
 տըր, տէյինիդ. վէ տէր՝ ագապ անը պուլայա կէօն-
 4 տէրէճէք տիր, տէտի : — Վ չարպ գուտուղը տըշար-
 տա դափունուն էօնիւնտէ իքի եօլ աղղընտա պաղլը
 5 պուլուս անը չէօղէրէր : — Վ է օրատա տուրան-
 լարըն պա՛ղըլարը անէրէ՝ Նի՞ եափըյօրսունուգ,
 գուտուղը նի՞չիւն չէօղիւյօրսունուգ, տէր իտի-
 6 լէր : — Նաքին անէր Յիսուսուն քէնտիլէրէ էմր
 իթտիյի կիպի սէօյլէտիլէր. վէ անէրէ պրագաթը-
 7 լար : — Պուտուղը իսէ Յիսուսուն նէգտինէ կէթի-
 ըիպ էլպիսէլէրինի անըն իւղէրինէ գօրլար, վէ օ
 8 անըն իւղէրինէ պինտի : — Չօղլար տախի քէնտի
 էլպիսէլէրինի եօլուն իւղէրինէ սէրէրէր. սաիրէր
 իսէ աղաճլարտան տալլար քէսիպ եօլուն իւղէրինէ
 9 սէրէրէր իտի : — Նօնիւնտէն վէ արգասընտան կի-
 10 տէնէր նիտա իտէրէք՝ չօսաննա, — միւսպարէք օլսուն
 Բապպըն իսմիլէ կէլէն. միւսպարէք օլսուն փէտէ-
 ըիմիդ Տաուտուն կէլէն մէլէքիւթիւ. չօսաննա
 11 եիւճէլէրտէ, տէրէր իտի : — Վ է օ՝ Նէրուշալի-
 մէ հէյքէլէ կիրտի. վէ հէր շէյի նազարը տըգա-
 թա ալտըգտան սօնրա, զաթէն վագըրթ ագշամ
 օլմաղլէ, օնիքիլէրլէ պէրապէր Պէյթանիայա
 չըգտը :
 12 Վ է Ֆերտտար կիւն Պէյթանիատան չըգտըգլա-
 13 ընտա աճըրտը : — Վ է ուզագտան իւղէրինտէ չօգ
 եափրաղը օլան պիր ինճիր աղաճը կէօրէրէք, անտէ

- աճէպա պիր շէյ պուլուրմույում տէյու եանը-
 նա կէլտի : Վ է անըն եանընա եաղլաշտըղըն-
 տա, եափրագտան զայրը պիր շէյ պուլմատը. զի-
 14 ըա ինճիր մէվսիմի տէյիլ իտի : — Վ է անա խիդա-
 պէն՝ Նըթըգ էպէտէն քիմնէ սէնտէն մէյվէ
 եէմէյէ, տէտի. վէ անըն շալիրտէրի պունու իշի-
 տիրէր իտի :
 15 Վ է Նէրուշալիմէ կէլիպ հէյքէլէ կիրէրէք՝ հէյ-
 քէլին իչինտէ ախղ ու ի՛դա իտէնէրի անտէն տը-
 շարը չըգարմաղա պաշլատը. սարրաֆլարըն փիշ-
 թախթալարընը վէ կիւյէրճին սաթըճըլտըրն
 16 իսքէմէլէրինի տէվիրտի : — Վ է քիմնէնին հէյ-
 քէլտէն պիր դապ կէչիրմէսինի պրագաթ իտի : —
 17 Թա՛լիմ իտիպ անէրէ՝ Նանէմ ճիւմէ միլլէթ-
 լէր իչիւն իպատէթիսանէ թէսմիե օլունաճագ
 տըր, տէյու եաղլմամըճը. սիդ իսէ անը հարամի-
 18 լէր մաղարասը իթտինիդ, տէր իտի : — Պաշքեա-
 հինլէր իլէ քեաթիպլէր պունու իշիթմէքլէ, անը
 նասըլ թէլէֆ իտէճէքլէրինի արարլար իտի,
 չիւնքի պիւթիւն ճէմա՛թ անըն թա՛լիմաթըն-
 տան միւթէհայիլ օլտուգլարընտան, իսէվֆ իտէր-
 19 լէր իտի : — Վ է ագշամ օլտուգտա շէհիրտէն չը-
 գար իտի :
 20 Վ է էրթէսի սապահլայըն կէչէրքէն, ինճիր աղա-
 ճընը քէօքիւնտէն գուրումուշ կէօրտիւլէր : —
 21 Պետրոս իսէ տէրխաղըր իտիպ անա՝ Բապպի, իշ-
 թէ լա՛նէթլէտիյին ինճիր աղաճը գուրումուշ,
 22 տէտի : — Յիսուս տախի ճէվապէն անէրէ տէր.

- 23 Այլա՛հա իմանընդ օլսուն : — Հագիգաթէն սիգէ տէրիմ . Հէր քիմ շու տաղա՛ Պալգ վէ տէնիգէ տիւշ , տէր տէ , գալալինտէ շիւպհէլէնմէ յիպ , պիլ-
 'աքս , տէտիլինին օլաճաղընա ինանըր իտէ , անա
 24 օլաճաղ տըր : — Պունուն իչիւն սիգէ տէրիմ . Հէր
 նէ քի տու'ատա տիլէրսէնիգ , ալաճաղընըգա իման
 25 իտինիգ , վէ սիգէ օլաճաղ տըր : — Վէ տու'այա
 տուրտուղունուղ դէման , պիր քիմսէ 'ալէյհինտէ
 պիր շէյինիգ վար իտէ , անա 'աֆվ իտինիգ , թա-
 26 քի սէմավաթտա օլան Փէտէրինիգ տախի տուչ-
 լարընըր սիգէ 'աֆվ էյլէյէ : — Վաքին սիգ
 'աֆվ իթմէդսէնիգ , սէմավաթտա օլան Փէտէ-
 րինիգ տախի տուչլարընըր սիգէ 'աֆվ իթմէյէ-
 ճէք տիր :
 27 Վէ թէքրար Նէրուշալիմէ կէլիրէր . վէ օ՝
 հէյ.քէլաէ կէդէրքէն պաշքէահինլէրլէ քետթիպ-
 28 լէր վէ իթթիւարլար անըն նէդաինէ կէլիպ — անա՝
 Պունու նէ՞ սէլահիյեթլէ իտիյօրսուն , վէ պուն-
 29 վէրտի , տէտիլէր : — Վաքին Յիսուս անլէրէ ճէվա-
 պէն՝ Պէն տէ սիգէ պիր շէյ սիւալ իտէճէյիմ վէ
 պանա ճէվապ վէրին . վէ նէ սէլահիյեթլէ պունու
 30 իթտիլիմի սիգէ տէյէճէյիմ : — Նուհաննանըն վաֆ-
 թիգի սէմատանմը , եօգսա ատէմլէրաէնմի իտի .
 31 պանա ճէվապ վէրին , տէտի : — Պիրիպիրլէրիլէ
 միւշալէրէ իտիպ տէրլէր իտի քի . Նէյր սէմատան
 իտի տէսէք՝ Նոյլէ իտէ նի՞չիւն անա ինանմատը-
 32 նըղ , տէյէճէք տիր : — Վաքին էյէր ատէմլէրտէն

- իտի տէսէք , ճէմա'աթտան գօրգարըղ . զիրա ճիւմ-
 լէսի Նուհաննանըն Ֆիլհաղըգա փէյղամպէր օլ-
 33 տուղունա գանմը իտի : — Վէ Յիսուսա ճէվապ
 վէրիպ՝ Պիլմէյիգ , տէրլէր : Յիսուս . տախի անլէ-
 րէ ճէվապէն՝ Պէն տախի պունու նէ սէլահիյեթլէ
 իթտիլիմի սիգէ սէյլէմէմ , տէտի :

Պատմ 12

12. Վէ անլէրէ թէմսիլէր իլէ սէյլէմէյէ պաշ-
 լաար : Ատէմին պիրի պաղ տիքիպ անը չիթ իլէ ի-
 հաղա էյլէտի , վէ անտէ պիր շիրախանէ գաղար .
 պիր գուլլէ պինա էյլէտի . վէ անը պաղճըլարա վէ-
 2 րիպ դուրպէթէ կիթտի : — Վէ մէվսիմինտէ պաղ-
 ճըլարտան պաղըն մէյվէսինտէն ալմագ իւղրէ՝
 3 անլէրէ պիր դուլ կէօնտէրտի : — Վէ անլէր անը
 դութուպ տէյէրէք թէհիտէսթ սալըվէրտի-
 4 լէր : — Վէ անլէրէ թէքրար ախէր պիր գուլ
 կէօնտէրտի : Անըն տա պաշընը եարրպ թահգիր
 5 էյլէտիլէր : — Նէնիտէն պիրինի տահա կէօնտէրտի .
 անը գաթլ իթտիլէր : 'Ահիհաէթ սաիր չօղլարը-
 նը կէօնտէրտի , անլէրտէն քիմինի տէյլտիլէր , քի-
 6 մինի գաթլ իթտիլէր : — Վէվկիլիւ պիր օղլու տա-
 խի վար իտի . օղլումտան հիճապ իտէճէքլէր տէյէ-
 րէք , նիհաէթ իւլէմը անը անլէրէ կէօնտէրտի : —
 7 Վաքին պաղճըլար պիրի պիրլէրինէ՝ Վաքիս պու-
 տըր , կէլին անը էօլտիւրէլիմ , վէ միրասը պիղիմ

- 8 օլաճազ տըր, տէտիւէր : — Անը տախի դուժուպ էօլտիւրտիւէր վէ պաղտան տըշարը աթտըլար : —
- 9 Խմտի պաղըն սահլալի նէ՞ եափաճազ տըր : Աէլիպ պաղճըլարը թէլէֆի խտէճէք, վէ պաղը սաիրլէրէ
- 10 թէսլիմ խտէճէք տիր : — Վէ՞ Եւափըճըլարըն ըէտտ իթտիքլէրի դաշ քէօշէ դաշը օլտու, տէյու եա-
- 11 զըլմըշ օլտուղուհու օգոճմատընըզմը : — Պու՛ Բապպտան օլտու վէ կէօղլէրիմիզ էօնիւնտէ՛ աճա-
- 12 իպ տիր : — Վէ թէմսիլի քէնտիւէր Հազզընտա սէօյլէտիյինի անլամալարըյլա, անը դուժմաղա ճէհտ խտէրլէր խտի խտէտէ, ճէմա՛աթտան գօրգ-տուղլարընտան անը թէրք խտիպ կիթտիւէր :
- 13 Վէ սէօզ իլէ անը ավլամալարը իչիւն Փարիսի-լէրլէ Հերօտէսիլէրտէն պա՛ղըլարընը անա կէօն-
- 14 տէրտիւէր : — Անլէր կէլիպ անա՛ Ե՛յ մու՛ալլիմ, սէնին Հազզ օլտուղուհու վէ ատէմլէրին խաղըրը-նա ըրի՛անէթ իթմէտիյիւտէն՝ քիմէսնէ Հազզընտա վազիֆէ իթմէտիյիւտէն, պինապէրիյն Ալահըն դա-րիգինի Հազիգաթ իւզրէ թա՛լիմ իթմէյի պիլի-
- րիզ : Գալսէրէ խարաճ վէրմէք ճաի՛ղմի, եօզսա տէյիլմի. վէրէլիմմի, եօզսա վէրմէյէլիմմի, տէ-
- 15 տիւէր : — Լաքին քէնտիսի անլէրին միւրաիլլիյինի անլամաղլա, անլէրէ՛ Պէնի նի՛չիւն թէճըրիպէ իտիյօրտուհուզ. պանա պիր տինար կէթիրին պա-
- 16 դալըմ, տէտի : — Անլէր տախի կէթիրտիւէր : Վէ օ անլէրէ՛ Պու սուրէթ եախօտ եազը քի՛մին տիր,
- 17 տէր : Անլէր տախի՛ Գալսէրին, տէտիւէր : — Յի-տուս անլէրէ ճէվապէն՝ Խմտի Գալսէրինքինի Գալ-

- սէրէ վէ Ալահընքինի Ալահա թէտիսէ իտին, տէտի : Վէ անա թէ՛աճճիւպ խտէրլէր խտի :
- 18 Գըրեամէթ եօզ տըր տէյէն Սատուգիլէր անըն նէզտինէ կէլիպ անա սիւալ խտէրէք, տէրլէր խտի. —
- 19 Ե՛յ մու՛ալլիմ, Մուսա պիղէ եազմըշ քի, էյէր պիր քիմսէնին պիրատէրի վէլէտ պրազմազարզըն էօլէրէք զէվճէսինի թէրք խտէրսէ, պիրատէրի անըն զէվճէսինի ալըպ պիրատէրինէ զուրրիյիէթ փէյտա
- 20 էյլէսին : — Խմտի եէտի պիրատէր վար խտի : Պի-րինճիսի զէվճէ ալտը, վէ էօլիւպ զուրրիյիէթ
- 21 պրազմատը : — Եքինճիսի տէ անը ալտը վէ էօլիւպ օ տա զուրրիյիէթ պրազմատը : Վէզալիք իւչիւն-
- 22 ճիւսիւ : — Եէտիսի տէ անը ալըպ զուրրիյիէթ պրազմատըլար : Ճիւմլէսինտէն սօնրա գարը տա-
- 23 խի էօլտիւ : — Խմտի եէվմի զըրեամէթտէ էօլիւլէր տիրիլտիքտէ, օ անլէրտէն Հանկըսընըն զէվճէսի օլաճազ տըր. զիրա եէտիսի տէ անը զէվճէ իթթի-
- 24 խազ իթտիւէր : — Յիտուս ճէվապէն անլէրէ տէ-տի քի. Վիթապլարը վէ Ալահըն զուտրէթինի պիլմէտիյինիզտէն եանլըշտա տէյիլմիսինիզ : —
- 25 Զիրա էօլիւլէր զըրեամ իթտիքլէրինտէ, նէ թէզ-վիճ խտէրլէր նէ տէ զէվճէ կիտէրլէր. իլա սէմա-
- 26 վաթտաքի մէլէքլէր կիպի տիրլէր : — Լաքին զը-եամ խտէճէք էօլիւլէրին Հազզընտա, Մուսանըն քիթապընտա Ալահ պէօյիւրթլէն Ֆըզրսաընտա անա խիդապէն՝ Ապրահամըն Ալահը վէ Խահա-
- զըն Ալահը վէ Եա՛գուպուհ Ալահը պէնիմ, տէ-
- 27 տիյինի օգոճմատընըզմը : — Օ՛ էօլիւլէրին տէյիլ՛

- իւլա տիրիւէրին Ալահը տըր. պինապէրին սիզ փէք չօգ եանըլմըշսընըզ :
- 28 Վէ անլէր միւճատէլէ իթմէքտէ իքէն տինլէմիշ օլան քեաթիպլէրտէն պիրի անլէրէ էյի ճէվապ վէրտիյինի կէօրմէքլէ՝ եազլաշըպ, ճիւմլէ թէն-պիհլէրտէն պիրինճիսի հանկըսը օլտուղունու
- 29 անա սիւալ էյլէտի : — Յիսուս անա ճէվապէն՝ ճիւմլէ թէնպիհլէրին պիրինճիսի պու տըր. տին-լէ, էյ Խարայիլ, պիղիմ Բապպ Ալահըմըզ Ալահը վահիտ տիր : — Վէ Բապպ Ալահընը պիւթիւն զալպիկտէն վէ պիւթիւն ճանըկտան վէ պիւթիւն Փիքրիկտէն վէ պիւթիւն զուտրէթիկտէն սէվէ-
- 31 ճէքսին. պիրինճի թէնպիհլէ պու տըր : — Խքինճիսի տէ պուճա պէնդէր : Ղարինիկի նէֆսին կիպի սէվէ-ճէքսին : Պունլարտան տահա պէօեիւք պաշքա
- 32 թէնպիհլէ Էօգ տըր, տէտի : — Վեաթիպ անա՝ Ալա, էյ մուալլիմ, հազիզաթէն սէօյլէտին քի Ալ-
- 33 լահ պիր տիր վէ անտէն զայրը Էօգ տըր. — անը տախի պիւթիւն զալպտէն վէ պիւթիւն Փիքրտէն վէ պիւթիւն ճանտան վէ պիւթիւն զուտրէթտէն, վէ զարինի տախի նէֆսի կիպի սէվմէք՝ ճիւմլէ մուհրազալարտան վէ զէպիհալարտան տահա
- 34 էվլա տըր, տէտի : — Յիսուս տախի անըն՝ Կադի-լանէ ճէվապ վէրտիյինի կէօրէրէք, անա՝ Ալահըն մէլէթիւթիւնտէն ուզազ տէյիլսին, վէ արթըզ քիմ-սէ անա պիր սիւալ իթմէյէ ճէստրէթ իթ-մէզ իտի :
- 35 Վէ Յիսուս հէյքէլտէ թալիմ իտէր իքէն ճէ-

- վապ իտիպ՝ Վեաթիպլէր նանըլ Մէսիհ Տաու-
- 36 տուն օղլու տըր, տէրլէր : — Օհրա Տաուտ քէն-տիսի Բուհ իւլ Ղուտս իլէ տէր. Բապպ Բապպիմէ՝ Պէն սէնին տիւշմէնլէրիկի սէնին աեազլարըկա պա-սամազ զօյունճայա զատար սաղլմտա օթուր,
- 37 տէտի : — Խմտի Տաուտ քէնտիսի անըն քէնտի Բապ-պը օլտուղունու սէօյլէր. օ իսէ նէտէն անըն օղլու տըր, տէտի : Վէ վաֆիր խալզ անը մահզուզիյ-եթլէ տինլէր իտի :
- 38 Վէ թալիմինտէ անլէրէ տէր իտի. Ուզուն էլ-պիսէ իլէ կէզմէյի, վէ մէյտանլարտա սէլամլար, —
- 39 վէ ճէմիլյեթլէալարտա պաշ քիւրսիլէր վէ զը-եաֆէթլէրտէ պաշ սէտիրլէր իաթէյէն քեաթիպ-
- 40 լէրտէն սաղընըն : — Տուալարընը ուզաթմազ կէօթէրիշիլէ, տուլարըն խանէլէրինի եէրլէր : Անլէր տահա աղըր մահքիւմիյեթլէ ալաճազ-լար տըր :
- 41 Վէ Յիսուս խազինէնին զարշըսնտա տուրուպ խալզըն խազինէյէ նէ վէճլէ փարա պրազտըզլա-րընա պազար իտի : Վէ զէնկինլէր չօգ շէյ աթ-
- 42 տըլար : — Պիր Ֆադիր տուլ գարը կէլիպ իքի
- 43 փուլ եահի պիր մանկըր աթտը : — Վէ շակիրտ-լէրինի չաղըրըպ անլէրէ՝ Հադիզաթէն սիզէ տէրիմ քի, պու Ֆադիր տուլ գարը սանտըղա փա-րա աթտնլարըն ճիւմլէսինտէն զիեատէ աթտը : —
- 44 Օհրա ճիւմլէսի քէնտիլէրին Փազլասընտան աթ-տըլար. մէրզումէ իսէ՝ քէնտի Էօգսուլլուղընտան, հէր նէսի վար իսէ, նաֆազասընը աթտը, տէտի :

Պատ 13

13. Վէ հէյքէլտէն չըգար իքէն շակիրտէրին-
տէն պիրի անա՝ Լա՝ մու՛ալլիմ, պա՛գ՝ նասըլ
2 դաշլար վէ նասըլ պինալար, տէր : — Յիսուս
անա ճէվապէն՝ Խշպու ճէսիմ պիլճիւմէ պի-
նալարը կէօրի՛ւյօրմընն . պուրատա երգըլմա-
տըգ դաշ իւզէրինտէ դաշ դալմայաճագ տըր ,
3 տէտի : — Վէ Օ.էյթուկուգ տաղընտա հէյ-
քէլին գարշընտա օթուրուր իքէն , Պետրոս վէ
Լա՛գուպ վէ Լուհաննա վէ Լնտրասօս անա թէն-
4 հաճէ՝ — Պիդէ սէօյլէ , պու նէ՞ վազըթ օլաճագ
տըր , վէ պունուն ճիւմէսի իճրա օլաճաղը դէման
նէ՞ նիշանէ օլաճագ տըր , տէյու սօրարլար իտի : —
5 Յիսուս ճէվապէն անլէրէ տէմէյէ պաշլատը , սա-
գընըն օլմայա քի պիր քիմնէ սիդի ահարտա : —
6 Օ.խրա չօղլար պէնիմ իսմիւլէ կէլիպ՝ Պէն իմ ,
7 տէյէրէք չօղլարընը ահարտաճաղլար : — Լաքին
մուհարէպէլէր վէ մուհարէպէ սէսլէրի իշիթտի-
յինիգտէ ըզըրրապա տիւշմէյինիգ . զիրա պունլար
վուզու՛ պուլմագ կէրէք տիր . ամմա հէնուզ նի-
8 հաեթ տէյիլ տիր : — Օ.խրա դավմ՝ դավմ՝ ալէյ-
հինէ , վէ փատիշահլըգ՝ փատիշահլըգ իւզէրինէ
գալգաճագ . եէր եէր զէլգէլէլէր վէ գըթլըգլար
օլաճագ . պունլար էլէմլէրին իպթիտասը տըր : —
9 Պազադ նէֆսինիպէ մուգայեհօ օլուն , չիւնքի սի-

- զի մահէմէլէրէ թէսլիմ իտէճէքլէր , վէ ճէմ-
իյնէթկեահլարտա տէօյիւլիւպ , պէնիմ իչիւն՝
անլէրէ շէհատէթ օլմագ իւզրէ , վալիլէրին վէ
փատիշահլարըն հուզուրունտա տուրաճագընըգ : —
10 Պազադ իպթիտա հէր միլլէթտէ Լնճիլ վա՛գ օ-
11 լունմագ կէրէք տիր : — Վէ սիդի էլէ վէրմէք իչիւն
կէօթիւրտիւքլէրի դէման՝ նէ սէօյլէյէճէյինիգ
հազընտա էվվէլտէն մուզըարիպ օլմայընըգ .
լաքին օլ սա՛աթաա սիդէ նէ վէրիլիրսէ անը սէօյ-
լէյինիգ . զիրա սէօյլէյէն սիդ տէյիլսինիգ , իլլա
12 Բուհ իւլ Պուլտա տըր : — Լաքին պիրատէր պիրա-
տէրինի վէ փէտէր օղլունու էօլիւմէ թէսլիմ իտէ-
ճէք տիր . վէ օղուլար վալիտէյն իւզէրինէ դալ-
13 գըպ անլէրի դաթլ իտէճէքլէր տիր : — Պէնիմ իս-
միմ իչիւն ճիւմէսինտէն պուզը օլունաճագընըգ .
լաքին սօնունա դատար սապը իտէն իսէլաս պուլա-
ճագ տըր :
14 Պազադ իսարապիյեթ մուրտարլըրընըն ճաիզ
օլմայան մահէլտէ տուրտուղունու կէօրտիւյիւ-
նիւզտէ՝ օղույան անլասըն : (Օ) Ը դէման Լէհուտիս-
15 թանտա օլանլար տաղլարա գաշընլար . — վէ
տամ իւզէրինտէ օլան՝ էվէ ինմէսին . վէ էվինտէն
պիր շէյ դալտըրմագ իչիւն իչէրի կիրմէսին : —
16 Վէ թարլատա օլան՝ էլպիսէսինի ալմագ իչիւն
17 կէրի տէօնմէսին : — Լաքին վայ օլ կիւնլէրտէ համիլէ
18 վէ էմզիքլի օլանլարա : — Լաքին պու շէյ գըշըն
19 վազը՝ օլմասըն տէյու տու՛ա իտինիգ : — Օ.խրա
Լլլահըն խալգ էյլէտիյի մախլուգաթըն իպթի-

- տասընտան շխտիյէ տէյին միսլի նէ վուզու՝ պուլ-
մուշ նէտէ վուզու՝ պուլաճադ միւզանէգալար
20 վազը՝ օլաճադ տըր : — Վէ էյէր Ալլահ օլ կիւն-
լէրի դըսալթմայաճադ օլսա խոի, հիչ պիր թէն
խէլաս օլմայաճադ խոի : Վաքին սէչտիյի սէչիլմիշ-
21 լէրի իչիւն օլ կիւնլէրի դըսալտաճադ տըր : — Վէ
օլ զէման էյէր պիր քիմսէ՝ Սէսիհ իշթէ պուրատա
եախօտ իշթէ օրատա տըր՝ տէրսէ, ինանմայաք-
22 նըզ : — Օլիրա եալան մէսիհլէր վէ եալան փէյլամ-
պէրլէր չըգաճադլար, վէ էյէր դապիլ օլսա՝ սէ-
չիլմիշլէրի տախի աեարթմադ իչիւն 'ամիպէլէր
23 վէ 'ալամէթլէր վէրէճէլէր : — Վաքին սիզ սադը-
նընըզ իշթէ էվվէլինտէն հէր շէյի սիզէ տէտիմ : —
24 Ֆազադ օլ կիւնլէրտէ օլ միւզանէգատան սօնրա
կիւնէշ դարարաճադ վէ այ քէնտի ըշըղընը վէր-
25 մէյէճէ տիր : — Վէ սէմանըն երլտըղլարը տիւշէ-
ճէլէր, վէ սէմավաթտաքի գուվվէթլէր սարը-
26 լաճադլար տըր : — Վէ օլ զէման խան իւլինսանը
'ազիմ գուվվէթ ու ճէլալ իլէ՝ պուլուղլար իւզէ-
27 ըինտէ կէլմիշ կէօրէճէլէր տիր : — Վէ 'այնի վա-
զըթտա քէնտի մէլէլէրինի կէօնտէրիպ՝ զէմինին
ուճլարընտան սէմանըն ուճլարընա գատար տէօրթ
րուզկեարլարտան քէնտի սէչիլմիշլէրինի ճէմ՝
28 իտէճէ տիր : — Ֆազադ թէմսիլի ինճիր աղաճըն-
տան էօյրէնին . անըն տալլարը եուճշայըպ եափրադ
սիւրտիւլիւնտէ՝ եազ մէվսիմինին եազլաշտըղընը
29 պիլիլրսինիլ : — Վէզալիք սիզ պուլալարըն վուզու՝
պուլտուղուճու կէօրտիւլիւնիւզտէ, եազըն՝ գափու

- 30 հանընտա օլտուղուճու պիլէսինիլ : — Հազիգաթէն
սիզէ տէրիմ քի, պուլալարըն ճիւմլէսի օլուճայա-
31 տէք՝ պուլ նէսլ կէչմէյէճէ տիր : — Վէմա վէ զէմին
կէչէճէլէր, Ֆազադ պէնիմ քէլամլարըմ կէչմէ-
32 յէճէլէր տիր : — Վէմա օլ կիւն վէ օլ սա'աթ
հազընտա Ֆէտէրտէն մա'ատա քիմսէ, սէմատա-
քի մէլէլէր վէ հաթթա Օղուլ տախի պիլմէլ : —
33 Սազընընըզ, ուեանըզ տուրուճուզ վէ տու'ա իտի-
նիլ : Օլիրա օլ վազթըն նէ զէման օլաճաղընը
34 պիլմէզսինիլ : — 'Նասըլ քի ատէմին պիրի տիեարը
ղուրպէթէ կիտիպ խանէսինի թէլք իտէր . վէ խըտ-
մէթքեարլարընա սէլահիյեթ վէ հէր պիլինն իշի-
նի վէրիպ՝ գափուճույա տա ուեանըզ տուրմասընը
35 թէնպիհ իթտի : — խմտի ուեանըզ տուրուճուզ .
ղիրա խանէ սա'հիպինին ազշամմը, եարը կէճէ-
լէյնմի, խօրօս էօթիւմիւնտէմի, եօզսա սապահա
գարշըմը, նէ վազըթ կէլէճէյինի պիլմէզսինիլ : —
36 Օլմայա քի նակէհան կէլիպտէ սիզի ույոլտա
37 պուլա : — Վաքին սիզէ տէտիյիմի ճիւմլէսինէ տէ-
րիմ . ուեանըզ տուրուճուզ :

Պատմ 15

14. Վէ իբի կիւնտէն սօնրա Ֆըսհ վէ խամուրսուզ
պայրամը խոի : Վէ պաշքեահինլէր իլէ քեա-
թիպլէր անը նէ կէօնա հիլէ իլէ գութուպ էօլ-
տիւլմէյէ Ֆուրսաթ արամսգտա խոիլէր : —

- 2 Լաքին ճէմա՛աթտա վէլվէլէ վէյտա օլմամաւը
 3 իչիւն՝ պայրամտա օլմասըն, աէրլէր խտի : — Վ է
 Պէյթանիաաա ճիւղամլը Սիմօնուն խանէսինտէ
 օթուրուր իքէն, պիր շիշէ զիւրյմէթ նէֆիս նար-
 տին եաղը օլան պիր դարը կէլիպ, շիշէյի գըրա-
 4 բագ անըն պաշը իւղէրինէ տէօթտի : — Լաքին
 պա՛ղըլար կիւճէնիպ պիրի պիրլէրինէ՝ Պու եաղ
 5 նի՛չիւն խրաֆ օլտու . — պու եաղ իւչ եիւզ տի-
 նարաան զիեատէյէ սաթըլըպ ֆագիրլէրէ վէրիւ-
 6 մէք միւմքին խտի, տէյէրէք անա հիտտէթլէնիւ-
 7 լէր խտի : — Լաքին Յիսուս անլէրէ տէտի . Պունու
 պրա՛գընըղ . անը նի՛չիւն թագեիդ խտիյօրսունուղ :
 8 Լազըրմտա էյի պիր իշ եալիար . — զիրա ֆագիր-
 9 լէր հէր զէման սիղինլէ պէրապէր տիրլէր, վէ
 իսթէտիյինիդ զէման անլէրէ էյիլիք խտէպիլիւսի-
 10 նիդ : Եմմա պէն տալիմա սիղինլէ պէրապէր տէյի-
 11 լիմ : — Մէրգումէ էլինտէն կէլտիյինի եալիար . վէ
 տէֆն օլունաճաղըմա յալամէթ օլմագ իւղրէ՝ թէ-
 12 նիմի էլվէլտէն մէսհ իթտի : — Լագիդաթէն սիղէ
 տէրիմ քի, Խնճիլ պիւթիւն տիւնեատա հէր նէրէ-
 13 տէ վա՛ղ օլունուրսա, պունուն իթտիյի տալի
 քէնտիսինին զիքրի իչիւն նաղլ օլունաճագ տըր : —
 14 Վ է օնիքիլէրտէն պիրի օլան Խախարիօթի Լէհուտա
 անը անլէրէ զամղ իթմէք իւղրէ պաշքեահինլէրին
 15 նէզտինէ վարար : — Ենլէր իշիտինճէ մէսրուր օլուպ
 անա ազչէ վէրմէյի վա՛տ իթտիլէր : () խտէ պիր
 միւնասիպ ֆուրաաթտա անը նի՛ճէ զամղ իտէճէյի-
 նի արար խտի :

- 12 Վ է Խամուրսուղ պայրամընըն իւք կիւնիւնտէ,
 Ֆրսհը պօղաղլատըրդարը զէման շակիրտլէրի անա՝
 13 Լէյէճէյին Ֆրսհը նէրէտէ իսթէրսին քի կիտիպ
 հաղըրլայալըմ, տէրլէր : — Շակիրտլէրինտէն
 իքիսինի կէօնտէրիպ անլէրէ տէր . Շէհիւրէ կիտի-
 նիդ, վէ օմուղունտա պիր սու տէսթիսի կէօթիւրէն
 14 պրա կիտինիդ : — Վ է նէրէյէ կիրէրտէ, խանէ սա-
 հիպինէ, Մու՛ալլիմ՝ Շակիրտլէրիմլէ պիրլիքտէ
 Ֆրսհը եէյէճէյիմ մէնղիլ նէրէտէ տիր, տէյօր
 15 տէյինիդ : — Օլ տախի սիղէ տօնանմըշ պիր պէօեիւք
 ֆէվկանի օտա կէօսթիւրէճէք տիր . վէ օրատա պի-
 16 զիմ իչիւն հաղըրլայընըղ : — Վ է անըն շակիրտ-
 17 լէրի չըղըպ շէհիւրէ կիթտիլէր վէ անըն քէնտիլէրէ
 տէտիյի կիտի պուլարագ Ֆրսհը հաղըրլատըլար : —
 18 Վ է ազշամ օլունճա օնիքիլէրլէ պէրապէր կէլ-
 տի : — Վ է անլէր սօֆրատա օթուրուպ դա՛ամ
 խտէր իքէն, Յիսուս Լագիդաթէն սիղէ տէրիմ քի,
 սիղտէն պիրի եանի պէնիմլէ դա՛ամ խտէն՝ պէնի
 19 զամղ իտէճէք տիր, տէտի : — Ենլէր միւքէտտէր օլա-
 20 բագ եէքաիկէրի արար սրա՝ Պէ՛նմիյիմ, տէմէյէ
 պաշլատըլար : — Ենլէրէ՝ Օնիքիլէրտէն պիրի եանի
 պէնիմլէ սահանա լօղմայը պաթըրան տըր : —
 21 Խան իւլինտան խտէ՝ քէնտի հաղըրնտա եաղըլմըշ
 օլտուղունա կէօրէ կիտէր . ամմա վա՛յ օլ տտէ-
 մէ քի անըն էլիլէ Խան իւլինտան էլէ վէրիլիւր : Օլ
 ատէմ տօղմամըշ օլսա խտի, անա տա՛հա խայըրլը
 օլուր խտի, տէտի :

- 22 Վէ անկեր դա՛ամ խտեր իբէն Յիսուս էթմէք
ալտը . պերէքէթլէյիպ փարէլէտի վէ անկերէ վէ-
րէրէք՝ Ալլընդ, պու պէնիմ թէնիմ տիր, տէտի : —
- 23 Վաւսէյի տախի ալլալ շիւքը իթտի վէ անկերէ
24 վէրտի : Ղիւմլէսի անտէն իչտիլէր : — Վէ անկերէ՝
Պու պէնիմ՝ ահալը ճէտիտ գանըմ տըր , քի չօգլար
25 ուղըռնա տէօքիւլիւր : — Հազիգաթէն սիզէ տէ-
րիմ քի , պուռնտան պէօյլէ Ալլահըն մէլէքիւթիւն-
տէ թազէ օլարադ անը իչէճէյիմ կիւնէ տէլին ,
ասմանըն մահսուլլընտան արթըդ իչմէյէճէյիմ ,
տէտի :
- 26 Վէ թէշէքքիւր տու՛ասընը սէօյլէյիպ . Օւէյթուռն-
27 լուգ տաղընա չըգտըլար : — Վէ Յիսուս անկերէ՝
Պու կէճէ սիզ ճիւմլէնիզ տէ պէնտէն սիւրչէճէք-
սինիզ . զիրա՝ Չօպանը ուրաճաղըմ վէ գօյուռնլար
28 տաղըլաճադլար , տէյու եաղըլմըշ տըր : — Վաքին
գընամ իթտիքտէն սօնրա սիզտէն էվլէլ Ղէլիլէ
29 կիտէճէյիմ , տէր : — Պազադ Պետրոս անա՝ Ղիւմ-
լէսի սիւրչսէլէր պիլէ պէն սիւրչմէյէճէյիմ , տէ-

24. — το εκχυνόμενον միւնֆերիտէն քէնտիլիյինտէն
Բապպիլիզ Յիսուստէն գանընըն շիմտիքի զէմանտա տէօքիւլ-
մէսիլէ զաթէն պիր գուրպանը հազիգի կէօթէրի : Վէ ա-
ղիզ Փապլուստէն քէլամը մուճէպինճէ (Գպր. 9. 22), պու գա-
նըն տէօքիւլմէսի կիւնահլարըն մաղֆիրէթի իչիւն մուգթէ-
զա տըր :

Վազթընտա կէօրէճէյիզ քի աղիզ Փապլուս պու քէլիմ-
լէրի մահաի լուզէվլիյէ վէ թապիլիյէլէրինտէ իսթիմալ
էյլէմիշ տիր . եանի Յիսուստէն հազիգի թէնի վէ հազիգի
գանընա տէլալէթ իթմիշ տիր : Աղիզ Քիլիսէնին պիւթիւն
Փէտէրլէրի պէօյլէ անլատըլար :

- 30 տի : — Յիսուս տախի անա՝ Հազիգաթէն սանա
տէրիմ քի , հէման պու կէճէ խօրօս իքի տէֆա
էօթմէղտէն էվլէլ , սէն պէնի իւչ տէֆա ինքեար
31 իտէճէքսին , տէտի : — () իսէ՝ Սէնին իլէ պերապէր
էօլմէմ լաղըմ կէլսէ պիլէ՝ սէնի ինքեար իթմէյէ-
ճէյիմ , տէյերէք տահա զիեատէ խսրար խտեր խտի :
Վազա ճիւմլէսի տէ պէօյլէ տէտիլէր :
- 32 Ղէթսէմանի նամ մահէլէ կէլիլէր . վէ շտ-
կիրալէրինէ՝ Պէն տու՛ա խտինճէյէ գատար սիզ պու-
33 ըատա օթուրուռուզ , տէր : — Վէ Պետրոս վէ
Լա՛գուպ իլէ Լուհաննալը պիլէսինճէ ալլալ քէ-
տէր վէ էնտիշէյէ կիրիֆթար օլմայա պաշլատը : —
- 34 Օլ գէման անկերէ՝ Ղանըմ էօլիւմ տէրէճէսինտէ
միւքէտտէր տիր . պուրատա զալլընդ վէ ուեանըգ
35 տուրուռուզ , տէր : — Վէ պիր աղ իլէրի կիտիպ եէրէ
տիւշէրէք՝ էյեր միւմքին իսէ օլ սա՛աթ քէնտիսին-
36 տէն կէչսին տէյու տու՛ա իթմէքտէ խտի : — Վէ՝
Ապպա Փէտէր , սէնին լինտիկտէ հէր շէյ միւմքին
տիր . պու քեասէյի պէնտէն կէչիր . լաքին պէնիմ
իրատէթիմ կիպի տէյիլ՝ իլլա սէնինքի կիպի օլտուռ ,
37 տէր խտի : — Վէ կէլիպ անկերի ուլգուտա պուլ-
մաղլէ , Պետրոսա՝ Լէյ Սիմօն , ուեուլթօրմըն . պիր
38 սա՛աթ ուեանըգ տուրամատընմը : — Ուեանըգ տու-
րուպ տու՛ա լիտինիզ , քի իղվայա տիւշմէյէսինիզ .
Բուհ զայրէթլի , ամմա թէն զա՛իֆ տիր , տէտի : —
- 39 Վէ թէքրար կիտիպ տու՛ա իթտի , վէ՝ այնի քէլա-
40 մը սէօյլէտի : — Վէ թէքրար ալտէթ խտիպ ան-
լէրի ուլգուտա պուլտու . զիրա անկերին կէօլլէրի

- աղըրլաշմըշ օլմաղլէ, անա նէ ճէվապ վէրէճէքլէ-
 41 րինի պիլմէզլէր իտի : — Իւչիւնճիւ տէֆ'ա կէլիպ
 անլէրէ՝ Պունտան պէօյլէ ուեռույուպ իսթիրահաթ
 իտինիզ : Վեաֆի տիր . սա'աթ կէլտի . իշթէ Խան
 իւլինսան կիւնահ. քեարլարըն էլինէ թէսլիմ օ-
 42 լունուր : — Վալզըն կիտէլիմ . իշթէ պէնի զամզ
 43 իտէճէք օլան եազլաշտը, տէտի : — () Հէնուզ սէօյ-
 լէմէքտէ իքէն, օնիքիլէրտէն պիրի օլան Խախարի-
 օթի Լէհուտա, պաշքեահինլէրլէ քեաթիպլէր
 վէ իսթիեարլարըն դարաֆընտան, դըլըճլը վէ
 սօփալը խայլը խալզ քէնտիսի իլէ պերապէր
 44 օլարագ կէլիր : — Լաքին անը էլէ վէրիճի անլէրէ
 իշարէթ վէրիպ՝ Պէն քիմի էօփէր իտէմ օ տըր . անը
 դութուպ տըզլաթլա կէօթիւրիւնիւզ, տէմիշ
 45 իտի : — Վէ կէլիպ անիտէ անա եազլաշտը, վէ
 46 Սէլամ, Բապպի, տէյէրէք անը էօփտիւ : — Ընլէր
 տախի անըն իւզէրինէ էլլէրինի սալըպ անը դութ-
 47 տուլար : — Լաքին անընլա պերապէր պուլունան-
 լարտան պիրի դըլըճը չէքիպ պաշքեահինին խըտ-
 մէթքեարընա ուրարագ, անըն գուլազընը քէստի : —
 48 Յիսուս տախի ճէվապ իտիպ անլէրէ՝ Զարամի
 իւզէրինէ չըգարձասընա դըլըճլար վէ սօփալար
 49 իլէ պէնի գութմաղա չըգտընըզ : — Պէն հէր
 կիւն սիզին եանընըզտա օլուպ հէյքէլտէ թա'լիմ
 իտէր իտիմ, վէ պէնի դութմատընըզ . Լաքին քի-
 50 թապլար իթմամ օլունմալը տըր, տէտի : — Օլ
 զէման քէնտի շախիրտէրինին ճիւմլէսի անը թէքք
 51 իտիպ դաշտըլար : — Վէ չըպլագ թէնի իւզէրին-

- տէ պէզ սարմըշ օլան պիր տէլիզանլը անըն արտը
 52 սըրա կիտիյօր իտի, վէ անը դութարլար : — Օլ
 տախի պէզի պրադըպ չըպլագ օլարագ էլլէրին-
 տէն դաշտը :
 53 Յիսուսու իսէ պաշքեահինին նէզտինէ կէօթիւր-
 տիւլէր . վէ ճիւմլէ պաշքեահինլէրլէ քեաթիպ-
 լէր վէ իսթիեարլար թէճէմմիւ' իթտիլէր : —
 54 Վէ Պետրոս իչէրիյէ պաշքեահինին հալլըսընա
 դատար ուզազտան անըն արտընճա կիթտի . վէ
 խըտմէթքեարլար իլէ պերապէր օթուրուպ աթէշ
 55 եանընտա ըսընմագտա իտի : — Լաքին պաշքեա-
 հինլէր իլէ պիւթիւն տիվան Յիսուսու դաթլ իթ-
 մէք իչիւն անըն 'ալէյհինտէ շէհատէթ արարլար,
 56 ամմա պուլմաղլար իտի : — Օլրա չօզլար անըն
 'ալէյհինտէ եալան շէհատէթ իտիպ՝ շէհատէթլէր
 57 պիրի պիրլէրինէ միւվաֆըզ տէյիլ իտի : — Պա-
 դըլար տախի դալզըպ անըն 'ալէյհինտէ եալան
 58 շէհատէթ իտէրէք՝ — Պիզ պունուն, Պէն էլեափըսը
 օլան պու հէյքէլի երզըպ, իւչ կիւն զարֆընտա
 էլեափըսը օլմայարագ պիր տիլէրինի պինա իտէ-
 ճէյիմ, տէտիյինի իշիթտիք, տէրլէր իտի : —
 59 Պինապէրիյն անլէրին շէհատէթլէրի մուդապըզ
 60 տէյիլ իտի : — Վէ պաշքեահին օրթտտա աեաղա
 դալզըպ Յիսուսա՝ Ընլէրին սէնին 'ալէյհինտէ կէ-
 թիրտիլէրի շէհատէթլէրինէ հիչ պիր ճէվապ
 61 վէրմէզմիսին, տէտի : — Եմմա քէնտիսի սիւքիւթ
 իտիպ հիչ պիր ճէվապ վէրմէզ իտի : Պաշքեահին
 անա թէքքար սիւալ իտիպ՝ Միւպարէք Ըլլա-

- 62 Հըն Օղլու Մէսիհ սէնմիսին, տէտի: — Յիսուս տախի անա՝ Պէնիմ. վէ Խպն իւլլինսանը Ելլահըն զուտրէթի սաղընտա օթուրմուշ վէ սէմանըն պուլուդլարը իւզերինտէ կէլիր կէօրէճէքսինիդ, տէտի: — Պաղադ պաշքեահին էլպիսէսինի երրթարադ՝ Երթըդ պիդէ շահիտլերին նէ՞ լիւզու մու վար: — Քիւֆրիւնիւ իշիթտինիդ. սիզէ նաւը կէօրիւնիւ, տէտի: Ճիւմլէսի Լօլիւմէ միւսթահադգ տըր, տէյու անը հիւքմ իթտիւ:
- 65 Լէր: — Վէ պաղըլարը անըն իւզերինէ թիւքիւրմէյէ, եիւզիւնիւ էօրթիւպ անա շամար ուրարադ՝ Փէյղամպերլիք էյլէ, տէմէյէ պաշլատըլար: Խըտմէթճիլէր տախի անա շամար ուրուրլար իտի:
- 66 Պէտրոս թահթանի հավլլտա իքէն, պաշքեահինին ճարիեէլէրինտէն պիրի կէլիր: — Վէ Պէտրոսու ըսընմագտա կէօրէրէք անա պաղըպ՝ Սէն տախի Նազարէթլի Յիսուս իլէ իտին, տէտի: —
- 68 Լաքին օ ինքեար իթտի, վէ Սէօյլէտիյինի պիւմէմ վէ անլամամ, տէտի: Տըշարըքի հավլլլա չըզտըգտա, հէման խօրօս էօթտիւ: — Ճարիեէթէրար անը կէօրիւպ, էդրաֆընտա տուրանլարա՝ Պու անլէրտէն տիր, տէմէյէ պաշլատըլ: —
- 70 Լաքին օ թէրար ինքեար իթտի: Վէ պիր սղ սօնրա, էդրաֆընտա տուրանլար Պէտրոսա՝ Պիլհազըգա սէն անլէրտէնսին. զիրա Ճէլլիլլիսին, տէրլէր իտի: — Քէնտիսի իսէ Լահնէթէմէյէ, եէմին իթմէյէ վէ՝ Տէտիյինիդ ստէմի դանըմամ,
- 71 տէրլէր իտի: — Քէնտիսի իսէ Լահնէթէմէյէ,

- 72 տէմէյէ պաշլատըլ: — Վէ անիտէ խօրօս իքինճի տէֆա էօթտիւ: Պէտրոս Յիսուսուն քէնտինէ՝ Խօրօս իքի տէֆա էօթմէզտէն էվլէլ սէն պէնի իւչ տէֆա ինքեար իտէճէքսին, տէտիյի քէլամը տէրխաղըր էյլէյիպ աղլամայա պաշլատըլ:

Պատ 15

15. Վէ սապահ օլունճա տէրադապ պաշքեահինէրլէ ինթիեարլար վէ քեաթիպլէր՝ պիւթիւն միլլէթ մէճլիսի իլէ պիրլիքտէ միւշալէրէ իտիպ, Յիսուսու պաղլատըլար վէ կէօթիւրիւպ փիլաթօսա
- 2 թէսլիմ իթտիլէր: — Փիլաթօս տախի Լէհնտիլէրին մէլիքի սէնմիսին, տէյու անա սիւալ էյլէտի: Լաքին օ անա ճէվապէն՝ Սէն տէյօրսուն, տէտի: — Պաշքեահինլէր իսէ անըն ալէյհնտէ չօդ
- 3 իտի: — Պաշքեահինլէր իսէ անըն ալէյհնտէ չօդ չիքեաեէթ իտէրլէր իտի: — Լաքին Փիլաթօս իքինճի տէֆա անա սօրուպ շիչ պիր ճէվապ վէրմէզմիսին. պա՞դ՝ ալէյհնտէ նէ՞ դատար չիքեաեէթ
- 5 իտիյօրլար, տէտի: — Եմմա Յիսուս արթըդ անա հիչ պիր ճէվապ վէրմէտի. շէօյլէ քի Փիլաթօս
- 6 թէաճճիւպտէ դալար: — Լաքին պալրամտա ան-

72. — D Էլիսադդընտա και ῥοξάτο κλαίειν, Լաքին սաիրլէրին ճիւմլէսինտէ και επιβαλὼν ἐκλαίειν պուլունուր: Պու տա ալէլէքսէր επιβαλὼν իսմի Փաիլինտէն սօնրա մէճըլմ տօն νοῦν փիլաթէսիլէ թէֆսիր օլունուր, Էա՛նի թիւրնէ կէլէր կէլէր աղլար էտի:

- լէրին զալէս ի թախիլէրի պիր մահպուսու թախ-
- 7 լիեէ ի թմէք 'ատէթ իտի : — Իմտի ի թախալ
հէնկեամնտա պաթլ իշինտէ պուլունուպ միւֆ-
- 8 սիտէր իլէ մահպէսէ իլդա օլունան Պարապպա
նամընտա պիր քիմսէ վար իտի : — Խալգ չըղընձա՝
տախմա քէնտիլէրէ օլան 'ատէթին իծրասընը դա-
- 9 լէս ի թմէյէ պաշլատըլար : — Փիլաթօս անլէրէ
ճէվապէն՝ Խաթէրմիսինիզ քի սիդէ Լէհուտիլէրին
- 10 մէլիքինի թախլիեէ իտէյիմ, տէտի : — Ըյրա
պաշքեահինլէրին անը հասէտտէն նաշի էլէ վէր-
- 11 միշ օլտուգլարընը պիլիլ իտի : — Պաշքեահինլէր
իսէ անլէրէ պիթթէրձիհ Պարապպալը թախլիեէ
- 12 ի թմէսի իշիւն խալգը թէշվիզ ի թախլէր : — Փի-
լաթօս թէքրար անլէրէ ճէվապ իտիս՝ Լէյլէ իսէ
Լէհուտիլէրին մէլիքինէ նէ՞ ի թմէմի իսթէր-
- 13 սինիզ, տէտի : — Անլէր տախի՝ Անը սալիպէ չըգար,
- 14 տէյու թէքրար պաղըրտըլար : — Փիլաթօս անլէրէ՝
Լաքին պու նէ՞ Փէնալըզ իշլէտի, տէտի : Պազադ
անլէր տահա զիեատէ՝ Անը սալիպէ չըգար, տէ-
- 15 յու պաղըրտըլար : — Փիլաթօս խալգը խօշտուտ
ի թմէք իսթէյէրէք՝ Պարապպալը անլէրէ սալը
վէրտի : Յիտուս իսէ տէօյտիւրտիւքտէն սօնրա,
սալիպէ չըգարըլմագ իւզրէ թէսլիմ ի թտի :
- 16 Վէ՛ 'ապէրլէր անը մահքէմէյէ խասա օլան տէ-
րունի հալլըյա կէօթիւրիւս պիլթիւն պէօլիւ-
- 17 յիւ ճէմ՝ ի թախլէր : — Անա գըրմըզը քէրաքէ
կէյտիլտիլէր, վէ թիքէնտէն պիր թաճ էօրէրէք
- 18 անա գօտուլար : — Վէ՛ Սէլամ, էյ Լէհուտի-

- լէրին մէլիքի, տէյէրէք անը սէլամլամայա պաշ-
- 19 լատըլար : — Վէ՛ գամըշլա պաշընա ուրուպ իւզէ-
րինէ թիւքիւրիւրլէր վէ տիզ չէօքիւս անա
սէճտէ գըլարլար իտի :
- 20 Վէ՛ անը իսթիհզա ի թախիլէրինտէն սօնրա գըր-
մըզը քէրաքէյի անտէն չըգարըպ անա քէնտի
էլպիսէսինի կէյտիլտիլէր. վէ անը սալիպէ չը-
- 21 գարմագ իւզրէ տըշարը կէօթիւրտիլէր : — Վէ՛
Խաթէնտէր իլէ Բուֆօսուն փէտէրի Վիլիէնալը Սի-
մօնու՝ թարլատան կէլիպ օրատան կէչէրքէն՝ անըն
սալիպինի գաշըմասը իշիւն անկարիայա դութ-
- 22 տուլար : — Վէ՛ անը դաֆա եէրի թէրձէմէ օլու-
նան Պօլգօթա նամ մահէլէ կէօթիւրտիլէր : —
- 23 Վէ՛ անա մուրըր սաֆի իլէ գարըշըզ շարապ վէրիլ-
- 24 լէր իտի, Փազադ քէնտիսի գապուլ ի թմէտի : — Վէ՛
անը սալիպէ չըգարտըլար : Վէ՛ հէր պիրի նէ ա-
լաճագ տէյու անըն էլպիսէսի իւզէրինէ գուրա
- 25 աթտըլար : — Վէ՛ սա'աթ իւշ իքէն անը սալիպէ
չըգարտըլար : — Վէ՛ անըն եաֆթասը՝ Լէհուտի-
- 27 լէրին մէլիքի, տէյու եաղըլմըշ իտի : — Վէ՛ անըն-
լա պէրապէր պիրի սաղընտա վէ տիկէրի սօլունտա
- 28 իքի հարամի սալիպէ կէրտիլէր : — Վէ՛ քիթա-
պըն՝ Միւծրիմլէրլէ 'ատտ օլունտու, տէտիլի ի թ-
- 29 մամ օլունտու : — Վէ՛ չէնլէր տախի անա քիւֆր
իտիպ պաշլարընը սալլայարագ՝ Վայ՝ հէլքէլի
- 30 եղըրպ անը իւշ կիւնտէ պինա իտէն. — սալիպտէն
- 31 ինէրէք՝ նէֆսիկի գուրթար, տէրլէր իտի : — Հա-
քէզա պաշքեահինլէր քեաթիպլէրլէ պէրապէր

- քէնտի միեանկարընտա խթիհզա խտէրէք՝ Սաիր-
 էրինի խէլաս էյլէտի, քէնտի քէնտիսինի խէլաս
 32 խտէմէյօր: — Խարայիլին մէլիքի Մէսիհ շիմտի
 սալիպտէն ինսին քի անա ինանալըմ, տէրլէր խտի:
 Վէ անըն իլէ սալիպէ կէրիլմիշ օլանլար անը
 33 թահգիր խտէրլէր խտի: — Վէ սա՛աթ ալթըտա՝
 սա՛աթ տօգուզա դատար դարանլըգ պիւթիւն զէ-
 34 մինի դափլատը: — Սա՛աթ տօգուզտա Յիսուս
 սէտաի պիւլէնտ իլէ տէտի. Լէօհի, էլօհի, Լամմա
 սապաթանի, քի Լէյ Ելլահըմ, էյ Ելլահըմ,
 պէնի նի՞շիւն թէրք իթտին, թէրճէմէ օլունուր: —
 35 Վէ անըն էդրա՞ջընտա տուրանլարտան պա՛ղըլա-
 րը իշիտինճէ Խլիայը չաղըրըյօր, տէրլէր խտի: —
 36 Լաքին պիրիսի սէյիրտիպ պիր սիւնկէրի սիրքէ իլէ
 տօլտուրտու, վէ դամըշ ուճունա դաղըպ իչսին
 տէյու վէրիր խտի, վէ Պազալըմ յաճէպա Խլիա
 37 շունու ինտիրմէյէ կէլի՛րմի, տէր խտի: — Յիսուս
 տախի սէտաի պիւլէնտ իլէ նիտա խտիպ ըուհունու
 թէսլիմ էյլէտի:
 38 Վէ հէյ-քէլին փէրտէսի եօզարրտան աշաղըյա
 39 դատար իքիյէ երլթըլտը: — Լաքին դարշըսընտա
 տուրան եիւզպաշը անըն պէօյլէ նիտա խտիպ թէս-

34. — Աղիզ Մարգօս՝ Մէղամիրին քէլամլարընը՝ աղիզ
 Մաթթա կիպի էսրի Իպրանի լիսանընտա տէյիլ՝ իլլա օլ զէ-
 մանտա թէքէլիւմ խտիլէն Սուրիանի-Քիլտանի լիսանընտա
 տէրմիյան խտեր, ܡܪܝܬܐ ܥܠܐ, ܥܠܐ.

- լիմի ըուհ իթտիյինի կէօրիւնճէ՝ Ֆիլհաղըզա
 40 պու առէմ Խպն Ուլլահ խտի, տէտի: — Վէ օրատա
 ուզադտան պազար դարըլար տախի վար խտի:
 Պունլարըն պէյնինտէ Մէճտէլի Մէրեէմ, վէ քիւ-
 չիւք Լա՛ղուպ իլէ Լուսէնին վալիտէսի Մէրեէմ
 41 վէ Սալումէ վար խտիլէր: — Պունլար քէնտիսի
 ճէլիլտէ իքէն արտը սըրա կէզիպ անա խըտմէթ
 խտէրլէր խտի: Վէ քէնտիսի իլէ պէլապէր Լէ-
 ըուշալիմէ չըգմըշ օլան սաիր չօդ դատընլար
 վար խտի:
 42 Վէ թէհիյեթ, ետինի սէպթ կիւնիւնտէն էվվէլ-
 43 քի կիւն օլտուղունտան, — մէճլիսի ա՛նանտա
 մուլթէպէր ա՛զա վէ Ելլահըն մէլէքիւթիւնէ
 միւնթաղըր օլան Երէմաթիալը Լուսէֆ, կէլիպ
 ճէսուրանէ Փիլաթօսուն նէզտինէ կիրէրէք, Յիսու-
 44 սուն ճէսէտինի դալէպ իթտի: — Փիլաթօս անըն
 պէօյլէ թէզ վէֆաթ իթմիշ օլտուղունա թէ՛աճ-
 ճիւպ խտիպ եիւզպաշըյը չաղըրարադ՝ շալա վէ-
 ֆաթ իթմիշմի տիր, տէյու անա սիւալ էյլէտի: —
 45 Վէ եիւզպաշըտան թահգիգ իթտիքտէն սօնրա
 46 ճէսէտի Լուսէֆէ իհսան էյլէտի: — Օլ տախի
 քէթէն պէզի սաթուն ալտը. վէ անը ինտիրիպ օլ
 քէթէն պէզէ սարտը, վէ գաեհտա դաղըլմըշ օլան
 պիր դապրա գօտու, դապրըն դափուսունա տախի
 47 պիր դաշ եուվարլատը: — Լաքին Մէճտէլի Մէր-
 եէմ վէ Լուսէնին վալիտէսի Մէրեէմ անըն գօ-
 նուլտըղը մահէլէ պազմադտա խտիլէր:

Պատ 16

16. Վէ սէպթ կէշտիքտէ, Մէճտէլի Մէրեէմ,
 1 Լա'գուպուն վալիտէսի Մէրեէմ վէ Սալումէ կէ-
 2 թուն ալտըլար : — Վէ հաթթթանըն իլք կիւնիւ
 3 Վէ պիրի պիրինէ՝ Մէզարըն գափուսունտան դա-
 4 Եայը պիզէ քիմ եուվարլայաճագ, տէրլէր խտի : —
 5 Վէ պագտըզլարընտա դայէթ պէօեիւք օլան գա-
 6 եայը եուվարլանմըն կէօրտիւլէր : — Վապըրն
 7 իչինէ կիրտիքլէրինտէ, պէեազ էլպիսէ կէյինմիշ
 8 սաղ դարափտա օթուրուր պիր նէվճիվան կէօ-
 9 լիւպ՝ դայէթլէ գօրգուուլար : — () Լ տախի անլէրէ՝
 10 Խէվթ իթմէյինիզ, սալիպէ չըգարըլմըն Լազա-
 11 րէթլի Յիսուսու արայօրսունուզ, գըեամ իթտի,
 12 պուրատա տէյիլ տիր, իշթէ անը գօյտուզլարը
 13 եէր : — Լաքին կիտինիզ, շակիրտլէրինէ վէ Պետրո-
 14 սա՝ Սիդոնէն էվլէլ Ղէլիլէ վարըր, սիզէ տէմիշ օլ-

1. — Պէօեիւք ճիւմ'ա էրթէտի կիւնիւ կիւնէշ պաթ-
 մարնտան սօնրա Մէճտէլի Մէրեէմ խայլը դարըլար իլէ պիր-
 լիքտէ խօշպու պուխուրլար իշթիրա իթմէյէ կիտէր : Տիկէր
 դարըլար (Լուգա 23. 56) անը Պէօեիւք ճիւմ'ա կիւնիւ ազշա-
 մընտան հազըրլամըն խտիլէր : Փաղար կիւնիւ սապահլայըն
 պու դարըլար քէօմէ քէօմէ օլարագ քէնտի պուխուրլարընը
 մուգատտէս դապրա կէօթիւրիւրլէր (կէօր՝ Մարգոս 16. 2. —
 Մաթթա 28. 1. — Եուհ. 20. 1) :

- տուղու կիպի անը օրատա կէօրէճէքսինիզ, տէյինիզ
 8 տէտի : — Վէ գօրգու վէ թիթրէյիշ անլէրի սար-
 9 մըն օլտուղունտան՝ անլէր գապրտան չըգըպ դաշ-
 10 տըլար, վէ գօրգուլարընտան քիմսէյէ պիր շէյ տէ-
 11 մէտիլէր : — Խմտի օ գըեամ իթտիքտէն սօնրա,
 12 հաթթթանըն պիրինճի կիւնիւ էրքէն՝ էվլէլա քէն-
 13 տիսինտէն եէտի ճինն չըգարտըղը Մէճտէլի Մէր-
 14 եէմէ կէօրիւնտիւ : — () կիտիպ քէնտիսի իլէ պէ-
 15 րապէր պուլոււնմուշ օլանլարա՝ եաս դուլթուպ
 16 աղլամագտա օլտուղլարըն հէնկիւամտա նագլ իթ-
 17 տի : — Ենլէր խէ անըն սաղ օլուպ անա կէօրիւն-
 18 տիւյինիւ իշթիթտիքտէ ինանմատըլար : — Պա-
 19 տէհու անլէրտէն եաեան քէօյէ կիթմէքտէ օլտն
 20 իքիսինէ պաշգա հէյէթտէ կէօրիւնտիւ : — Պունլար
 21 կիտիպ տիկէրլէրէ նագլ իթտիլէր, վէ պունլարա
 22 տախի ինանմատըլար : — Կիհսեէթ օն պիրլէրէ
 23 սօֆրատա օթուրուրլար իքէն կէօրիւնիւպ, գըեամ
 24 իթմիշ օլտուղունու կէօրէնլէրէ ինանմատըզլարըն-
 25 տան տօլայը, անլէրին իմանսըղըղընը վէ սէրթ
 26 եիւրէքլի օլտըղլարընը թագպիհ իթտի : — Վէ
 27 անլէրէ տէտի. Պիւթիւն տիւնեայա կիտինիզ, վէ
 28 Խնճիլի ճիւմլէ մախուղաթա վա'զ իտինիզ : —
 29 Հէր քիմ ինանըպ վաթթիզ օլուրսա՝ խէլսա օլա-
 30 ճագ տըր. վէ հէր քիմ ինանմագսա՝ հիւքմ օլու-
 31 նաճագ տըր : — Խման խտէնլէրէ լէֆագաթ խտէն
 32 'ալամէթլէր աթիտէքիլէր տիր. Պէնիմ իսմիմ իլէ
 33 ճիննլէր չըգարաճագլար. եէնի լիսանլար սէօյ-
 34 լէյէճէքլէր. — երլանլար դուլթաճագլար. էյէր

էօլտիւրիւճիւ պիր շէյ իչսէլէր, անլէրէ զարար
իթմէյէճէր, վէ խասթալարըն իւղէրինէ էլ զօ-
յուպ անլէրէ շիֆա վէրէճէքլէր տիր:

- 19 Վէ Բապպ Յիսուս անլէրէ սէօյլէտիքտէն սօնրա
սէմայա ուրուճ իթտի, վէ Փէտէրին սաղընտա
20 օթուրուր: — Անլէր իսէ չըղըպ հէր եհրտէ վա՛ղ
էյլէտիլէր. վէ Բապպ անլէր իլէ իշլէյիպ, քէլա-
մը՝ անլէրէ ըէֆազաթ իտէն ալամէթլէր իլէ
խապաթ իտէր իտի:

Պ.Օ.Ի.Օ. ԼՈՒԳ.Ե ՀԱԳ.Գ.ԸՆՏԵ

ԻՓԵՏԷԻ ՄԱՆՍՈՒՄԷ

Ինճիլնիւփիս ազիզ Լուգա Անթաքիատա տօղմուշ օլուպ՝
մէսէրի դապիպլիք իտի: Ազիզ Փափլօսուն շակիրտ վէ ըէ-
ֆիգի վէֆատարր օլուպ, քէնտի մուալլիս թէշ վիզաթըյա
թարիխի Միլատինին 60 ընճը սէնէլէրինտէ Ինճիլնի թմանիֆ
ու թէլիֆ էյլէտի: Շիլէսի զարիֆ, Եունանիճէսի իսէ ֆասիհ
վէ խալիս տիր:

Օլ գէմանտա ծէրէեան իթմիշ օլան վուզուլաթըն նազ-
լէյէթիլնի իպթիտարնաան պէտ էյլէր: Աուզուլաթ ու
հատիտաթըն ֆէննի թարիխիյէ աիտ օլան սըրասընը հըֆզ
իտէր իսէտէ, թալիմաթը մէղհէպիյէ մէքեան ու գէման
քէյֆիեթընտան միւնէղղէհ վէ միւլթաղըլ օլտուղընտան՝
Բապպիմիզ Յիսուս Քրիստոսուն քէլամյարընտան պա՛ղըլարը-
նը սէօյլէնմիշ օլտուղլարը սըրատա նազլ իթմէմիշ օլմասը
իհթիմալտան տրը:

Իշպու Ինճիլնիւփիսին պու մալիւմաթլարը իգթիպաա ու
ճէմ՝ էյլէտիլի մէնպալարա կէլնիտիքտէ, Ապաի Քիլիսէնին
ճիւմէսիյլէ պէրապէր՝ էն էվլէլ Փափլօս ըհտուլը զիքը իթ-
մէլիյիզ: Վերշի ազիզ Փափլօս խրիսթիեանըղը Յիսուս Քրիս-
տոսուն ուրուճընտան սօնրա դապուլ էյլէմիշ իսէտէ, էմնիյ-
էթէ սէզա պիր շահիտ տիր: Զիւնրի վուզուլաթա վէ
թալիմաթը մէղհէպիյէէլէ իլգաաթը իլահիյէէ իլէ տօղու-
տան տօղրույա վազըֆ օլմուշ, վէ նաֆիէ քօշմաֆ իւղրէ
(Ղալաթ. 2. 2) քէնտի թալիմաթընը ըհտուլարըն թէֆ-
թիշնէ իհալէ էյլէմիշ տիր: Ազիզ Լուգա ազիզ Պետրոս
իլէ ալէլիսուսուս Եերուշալիմտէ վէ Անթաքիատա միւշալէրէ

էյլէտի: Եւագուպ վէ Եռւհաննա իլէ Եերուշալիմէ, վէ Գիլիպ-
պոս իլէ Գալսերիյէտէ միւլազաթ, վէ Իպլիթասընթոսն հէր շէյ-
քէհէ Կըքէթիլիս Իհադէ Էնթոն-Ֆ ինիլ օլտուղունա նազարէն
(Լուգ. 1. 3) հազրէթի Մերեհմ Անայա միւրաճաւթ էյլէմիշ
տիր: Պարիք հազրէթի Մերեհմ Անանն օլ շէյլէրին ճիւմէ-
սիննի քէնտի գալպինտէ թէֆէքքիւր իտէրէք հըֆօլ էյլէտիյիննի
(Լուգա 2. 19, 51) շէրհ ու զիքր իթմէքլէ Զիսուսուն թէճէս-
սիւտ վէ Սապալվէթ սըրըլարընա տաիր նադլ ու ըիվայէթ էյ-
լէտիյի Փըզրալարը ասըլ Ալիտէթուլա հ Մերեհմտէն ալ-
մըշ օլտուղունու պիպէ տուլուրույօր: Քէնտի Ալէլէտի Իլա-
հիսինն արտը սըրա թաւ սալիպ տիպինն գատար վարմըշ օլան
էլպէթթէ տահա պաշգա նիշէ նիշէ մալիմաթլար վէրմիշ
օլմալը տըր: Քիթապընտա՝ պիւթիւն էսէրէ շիւմուլի օլան
պիր մէլահէթի փիւրլէղզէթ միւլահէտէ օլունուր, վէ հազ-
րէթի Մերեհմին Գալպի Մատէրանէսինն Կըսի սէտալարը
մադամընտա տըր: Վէ Ալահհըն մէրհամէթ, սապը վէ Կուլուվ-
վի ճէնապ խաղինէլէրինն հազրէթի Մերեհմտէն զիեատէ
քիմ աշինա օլմուշ օլապիլիւր (Բոմա. 2. 4): Վէօրիւյօրսուն՝
Կազիլ Լըզգա անըն նէ գատար սատըգ թէրճիմանը օլմուշ
տըր:

Բապպ Զիսուս քէնտի զաիպ օլմուշ գօյունունու արամա-
ղա չըգան էյի չօպան շէքլինտէ պիպէ կէօրիւնիւր: Միւսրիֆ
օլունուր գապուլ իտէն Փէտէրի միւշէֆֆիգ տիր: Ֆահիշէ
գարըյա Կաֆիլ էյլէր: Թէվազու իլէ տոււա իտէն կէօմըիւք-
ճիւլիւ թէպրիէ իտէր: Չէքքանըն գալպինտէ մալֆի արզու
վէ մէրամընը ֆիլէ կէթիլիւր. թէվպէյէ կէլէն սարիգէ մէլէ-
քիւթիւսսէմայը վաւտ էյլէր. վէ Իսրայիլ ճէմաւթը հազ-
գընտա միւթէհասսիս օլտուղու մուհապպէթ խաղինէլէրինն
պիթթէքմիլ պէղլ իթտիքտէն սօնրա գաշ էիւրէքլի Եհհու-
տիլէրին գարաֆընտան էինն ըտտ օլունտուղունու կէօրսիւ-
յիւ հալտէ՝ նանքէօր Եերուշալիմ իւզէրինն կէօլ եաշլարը
տէօրէր: Վէ Փէտէրինն միւրաճաւթ իլէ քէնտի ճէլատալ-
րը իշիւն պիլէ Կաֆիլ տիլէր: Միւլէլիֆի միւլհամ Իպն իւլ-
ինաանը պիպէ իլթէ պէօյլէ Կարգ ու իպրազ իտէր: Նիհանէթ
իւլէմը՝ ճիւմէսինն, կէրէք Եհհուտիլէրէ վէ կէրէք գալ-
ֆէլէրէ տաիմա պիր պապը նէճաթ ու սէլամէթ կէօսթէրէր:
Էյլէր պիրիսի հազիգաթէն նատիմ վէ թէվպէքեար էիւրէք
իլէ քէնտիսինն միւրաճաւթ իտէր իսէ, գապիպի իլահինն
թէտալի իտիպ շիֆա վէրմէքտէն իմթինա՝ էյլէտիյի հիշ
պիր մարազ ու ճէրիհա Էօգ տըր: Բապպ Զիսուսուն ախլազ
ու առապա միւթէլալիգ թալիմաթընա կէլինտիքտէ, Ին-
ճիլնիւլիս սէրվէթ ու էմվալըն թէհլէքէսինն, կէրէք հիւաննի
ըիզա իլէ վէ կէրէք խրիսթիեանճապընա թէհամմիւլ իտիլէն

Փազիրլըք նիմէթլէրինն, վէ տոււանըն գատար ու զըյմէ-
թիլլէ, խայրաթ ու աճալը հասէնէյի պիպէ թալիսիէ
իտէն թալիմաթը ախլազիյէսինտէն էն զիեատէ պահա
իտէր:

Հէնուգ հազիգաթտան տուր պուլունանլարը հազիգաթ
եօլունա կէթիրմէք, քէգալիք կէրէք Եհհուտի վէ կէրէք
գալֆէլէրտէն կէլէն միւլհէտիլէրի խրիսթիեանըգ իմա-
նընտա թաղալիէ իթմէք, վէ Փազաիլի ճէմիլէնն իճրա-
սըլա Ալահա լաեքգ պիր Էօմը սիւրմէյէ անլէրի թահ-
րէք էյլէմէք իշիւն պունտան տահա միւնասիպ պիր շէյ
օլմալ:

Բ Ն Ճ Բ Լ

ԼՈՒԳԱՆԵՆ ԹԱՆՐԻՐԻ ԻԻՋՐԻ

Պատկ Զ

1. Իսկ թիտատան պիղզաթ կէօրէնլէրին վէ քէլամըն խըրմէթճիսի օլանլարըն՝ պիղտէ վագը՝ օլան նէս-
- 2 նէլէրի նագլ իթտիքլէրինէ կէօրէ , — չօգլար անլէրի թէրթիպ իւզրէ թահրիլէ իճթիմամ
- 3 իթմիշ օլտուգլարը միսիլլու , — պէն տախի էյ համիյեէթլու թէօֆիլօս , թա՛ս իսկ թիտատան հէր շէյէ քէմալը տըզգաթլա քէսպի վուզուֆ իթմիշ օլտուղում հալտէ , սանա ճիւմլէսինի սը- լասըյլա եազմագլըղը միւնասիպ 'ատտ իթտիմ . —
- 4 թա քի թա'լիմ օլունումուշ օլտուղուն շէյլէրին հագիզաթընը պիլէսին :
- 5 Եէհուտիսթան մէլիքի շէրօտէսին կիւնլէրին- տէ , Եպիսկոսն սընֆընտան Օւաբարիա իսմինտէ պիր քեահին վար իտի : Վ է անըն ղէվճէսի շարուն գըզլարընտան օլուպ իսմի տախի Ելիսապէթ իտի-
- 6 Իքիսի տէ Ելլահըն հուզուլունտա սալիհ օլուպ ,

Եւսահըն ճիւղէ թէնպիհէրինտէ վէ ահքեա-
մընտա պիւա գուսուր հարեքէթ իտերէր իտի : —
7 Վ է անլէրին վէլէտի եօգ իտի . չիւնքի Լճիսապէթ
'ադիւր իտի . վէ իքիսի տէ կիւնլէրինի կէչիւմիւ
8 իտիլէր : — Վ է վազը' օլտու քի սըրա իլէ քէնտի
նէվպէթ կիւնլէրի կէլինձէ Եւսահըն հուզուրուն-
տա քեահինլիք խըտմէթինի իճրա իթմէքտէ
9 իքէն , — քեահինլիք 'ատէթի մուձէպինձէ' Եւսա-
հըն հէյքէլինէ կիրիւ պուսուր եազմադ գուր'ասը
10 անա իսապէթ իթտի : — Վ է պուսուր եազմադ
հէնկեամընտա վաֆիւր ճէմա'աթըն ճիւղէսի տէ
11 տըշարըտա տու'ա իթմէքտէլէր իքէն , — Բապպըն
մէլէյի պուսուր մէզպահընըն սաղընտա տուրուպ
12 անա կէօրիւնտիւ : — Վ է Օւպարիա անը կէօրիւն-
ձէ մուզարիւպ օլուպ խէվֆէ կիրիւթթար օլտու : —
13 Մէլէք անա տէտի . Լճ Օւպարիա , գօրգամ , զի-
րա տու'ալարըն դապուլ օլունտու , վէ զէվձէն
Լճիսապէթ սանա պիւր օղուլ տօղուլաճադ , վէ
14 անա Լուհաննա թէսմիեէ իտէձէքսին : — Օ սա-
նա շազլըգ վէ սիւրուր օլաճադ , վէ չօղլար անըն
15 վէլատէթինտէն սէվինէձէքլէր տիւր : — Օ իրա Բապ-
պըն հուզուրունտա 'ադիւմ օլաճադ տըր . նէ շարապ
նէ տէ միւսքիրաթ իչէձէք տիւր : Վ է թա' վալիտէ-
սինին րահմինտէ իքէն Բուհ իւլ Գուսուլա տօլա-
16 ճադ տըր : — Վ է Խարայիլ օղուլլարընտան չօղլա-
րընը քէնտիլէրին Բապպ Եւսահընա ըրւձու' իթ-
17 աիւրէձէք տիւր : — Վ է փէտէրլէրին դալպլէրինի
օղուլլարա վէ իմանըղլարը սալիհլէրին իլմինէ

ըրւձու' իթտիւմէք վէ Բապպա պիւր միւքէմմէլ
ճէմա'աթ հազըրլամադ իչիւն Լիլանըն Բուհ վէ
գուվվէթիլլէ անըն էօնիւնտէն կիտէձէք տիւր : —
18 Օւպարիա իսէ մէլէյէ' Պունու նէտէն պիլէյիւմ .
զիրա պէն իլթիեարըմ վէ զէվձէմ եաշընը ալմըշ
19 տըր , տէտի : — Մէլէք անա ճէվապէն' Պէն Եւսա-
հըն հուզուրունտա տուրան Ղէպրայիլիւմ . վէ պու-
հըն հուզուրունտա տուրան Ղէպրայիլիւմ . վէ պու-
հըն հուզուրունտա տուրան Ղէպրայիլիւմ . վէ պու-
20 տէրիլտիւմ : — Վ է վազթընտա իթմա'մ օլունաճադ
քէլամըմա իթիւմա'մ իթմէտիլին իչիւն' իշթէ
տիլիւիդ օլուպ , պու շէյին վուզուլ' պուլաճադը կիւ-
21 նէ տէք սէօյլէմէյէձէքսին , տէտի : — Վ է ճէմա'աթ
Օւպարիայա միւնթազըր օլուպ անըն հէյքէլտէ
22 կէձիքմէսինէ թէ'աճձիւպ իտէր իտի : — Տըշարը
չըգտըղընտա սէօյլէմէյէ իտի . վէ հէյքէլտէ ըրեա
կէօրմիւշ օլտուղունու անլատըլար . վէ օ անլէրէ
իշարէթ իլէ սէօյլէր իտի . վէ տիլիւիդ դալտը : —
23 Վ է վազը' օլտու քի խըտմէթ կիւնլէրի թէմա'մ
24 օլտուգտա' խանէսինէ կիթտի : — Վ է օլ կիւնլէր-
տէն սօնրա զէվձէսի Լճիսապէթ համիլէ օլտու . վէ
25 պէշ այ քէնտիսինի կիլլէյիւլ' — Բապպ պէնիւմ պէյ-
նէննաա ըզալէթիմի դալտըրմադ իչիւն պանա
նազար գըլտըղը պու կիւնլէրտէ պանա պէօյլէ
իթտի , տէր իտի :
26 Պազադ ալթընձը այտա Ղէպրայիլ մէլէք' Եւ-
լահ դարաֆընտան Ղէլիլտէ 'Լազարէթ տէնիլէն
27 շէհիլէ , — Տաուտուն խանէսինտէն Լուսէֆ նամ'
պիւր ատէմէ նիշանլանմըշ պիւր պաքիրէնին նէզտի-

նէ կէօնտերիւտի . վէ պաքիրէնին խամի Մէրեհմ
 28 խտի : — Վէ մէլէք անըն նէզտինէ կիրիպ անա՝ Սէ-
 լամ սանա , էյ լուգֆ իլէ տօլու . Բապպ սէնին իլէ
 տիր . նիսալէր պէյնինտէ միւսարէքսին , տէտի : —
 29 Մէրգումէ խտէ պու սէօլտէն ալթիւսթ օլուպ , պու
 սէլամ նէ օլա , տէյու թէֆէքքիւր էյլէր խտի : —
 30 Մէլէք տախի անա՝ Վօրգամ , էյ Մէրեհմ . զիրա
 31 Ալլահըն փնտինտէ լուգֆա նախ օլտուն : — Վէ
 իշթէ սէն համիլէ օլուպ պիր օղուլ տօղուրաճագ-
 32 սըն վէ անա Յիսուս թէսմիեէ խտէճէքսին : — ()
 'աղիւմ օլաճագ , վէ անա Իպն իւլ Միւթէ'ալ
 թէսմիեէ օլունաճագ տըր : Վէ Բապպ Ալլահ անըն
 փէտէրի Տաուտուն թախթընը անա վէրէճէք .
 Եա'գուպուն խանէսի իւզէրինէ իլէլէպէտ փատի-
 33 շահլըգ սիւրէճէք , — վէ անըն փատիշահլըգընըն
 34 նիհանէթի օլմայաճագ տըր , տէտի : — Պագադ
 Մէրեհմ մէլէյէ՝ Պու նիճէ օլաճագ տըր . զիրա
 35 էր պիլմէմ , տէտի : — Վէ մէլէք անա ճէվապէն՝

28. — Եւնանիճէնին κεχαρισμένη լաֆը , կերէք երմէնիճէ-
 տէ՝ քերիքալ , շորհնիւլ , վէ կերէք պա'ղը թիւրքէ թէր-
 ճէմէլէրտէ կէօրիւլէն լուգֆա նախ օլտուն . քէլիմէլէրիլէ էյի
 թէրճէմէ օլունամըշ տըր . մուգլազա՝ լուգֆ իլէ տօլու . թէր-
 ճէմէ իթմէք վաճիպ տիր : Չիւնրի չարտօ վէ տախի միսիլու
 էտաթը միւսարաղարը օլան ֆիլէր . քէմալէթ ու թէմամիյ-
 եթ իշար խտէրէր , քի պու՝ լուս լիսանընըն խաախիյեթ-
 լէրինտէն պիրի տիր :

Ապաի ֆիլիսէնին քեաֆֆէսի՝ հաղրէթի Պաքիրէ Մէրեհ-
 մէ մէտհ ու սէնա օղուտուգլարընտա , κεχαρισμένη լաֆընը
 լուգֆ իլէ մէմու մանասընտա թէֆսի խտիյօրլար :

35. — 'Աղիւ Պաքիրէ Մէրեհմին քէնտի բահմիտէ համլ
 խտէրէք թէվիլիւ էյլէտիլի Յիսուս՝ Իպն Է-Լ Միւթէ'ալ (Լուգ-

Բուհ իւլ Պուտս սէնին իւզէրինէ կէլէճէք վէ Միւ-
 թէ'ալըն դուտրէթի սանա սահէպան օլաճագ տըր .
 պու էճլտէն սէնտէն տօղաճագ օլան Մուգաստէս
 36 Իպն Ուլլահ թէսմիեէ օլաճագ տըր : — Վէ իշթէ խը-
 սըմըն Ալիսապէթ տախի քէնտի իխթիւարլըգընտա
 պիր օղուլ համիլէ օլմուշ տըր : Վէ պու՝ օլ 'աղի-
 37 լէ տէնիլէնին ալթընճը այը տըր : — Օ.իրա Ալլահ
 'փնտինտէ հիշ պիր շէյ իմքեանսըգ տէյիլ տիր , տէ-
 38 տի : — Ապըն Մէրեհմ՝ Իշթէ Բապպըն ճարիեէսի-
 յիւմ . պանա սէօյլէտիլին կիպի օլտուն , տէյինճէ ,

1. 32), Իպն Ուլլահ (Լուգ. 1. 35), Էմմանուէլ եա'նի Ալլահ
 պիլիմէ (Մաթթ. 1. 23), Թէն օլան ֆէլամ , վէ ֆէրէրէն Իպն
 Աւիթի (Եուհ. 1. 14), վէ Ալլահ օլան ֆէլամ (Եուհ. 1. 1)
 տըր : Մէրեհմ տախի պու 'ապի Յիսուսուն վախտէսի տիր
 (Եուհ. 2. 1) : Վէ համլ խտիպ թէվիլիւ իթտիլի Յիսուս՝ Ալ-
 լահ օլտուղունա պինտէն , Մէրեհմ ճիտտէն վէ հաղիւգաթէն
 Աւիթի'ալ , Միւթէ'ալ Էմմանուէլ եա'նի Ալլահը տօ-
 ղուրան տըր : Շախը ինսանիտէ պաշը վէ էհէմ օլան գըսմ
 բուհ տըր . մամաֆիշ պիր վալիտէ պու բուհու հիշ պիր վէճ-
 լէ քէնտի վէլտինէ վէրմէյէ մուգլէտիր օլամաղ էքէն՝ եի-
 նէ տէ հաղիւգաթէն անըն վալիտէսի՝ օլ պիւթիւն շախըն
 վալիտէսի տիր :

Յիսուս իւլուհիյեթի հաղրէթի Մէրեհմտէն աղիլ իթտի-
 յինի իտտի'ա իտէն հիշ պիր խրիսթիեան կէօրիւլմիւշտի տիր .
 պու՝ իմքեանըն խարիճինտէ տիր : Յիսուս՝ բուհը ինսանիսին
 պիլէ հաղրէթի Մէրեհմտէն ալմամըշ տըր : Ապըն ֆէլամը
 էպէտի 'աղիւ Պաքիրէ Մէրեհմ բահմիտէ իթտի-
 մէքլէ , դապի'աթը իլահիյեէսին դապի'աթը ինսանիյեէսի-
 նէ քէնտի պիրիճիք շախը իլահիյեէսիտէ ճէմ՝ ու թէվիլիւ
 խտէրէք՝ հաղրէթի Մէրեհմ բահմիտէ ինսան օլտու : Հաղրէ-
 թի Մէրեհմ հաղիւգաթէն շախըն վալիտէսի թէսմիեէ օլուն-
 մուշ տըր . վէ Յիսուստա մէվճուտ շախ Ալլահ օլտուղունտան ,
 հաղրէթի Մէրեհմ տախի՝ մախլուգէ դալմասըյլա պէրապէր
 Թէճէսախտ սըրըր 'ալիսինտէն տօլայը հաղիւգաթէն Ալի-
 տէթուլահ տըր :

մէլէք անըն եանընտան կիթտի :

- 39 ՕԼ կիւնէրտէ Մէրեհմ գալգըպ սէրի'ան տաղ
դարաֆլարընտա Լէհուտանըն շէհրինէ կիթ-
40 տի . — վէ Օւպարիանըն խանէսինէ կիրիպ Լշի-
41 սապէթէ սէլամ վէրտի : — Վէ վազը' օլտու քի
Լշիսապէթ Մէրեհմին սէլամընը իշխտինճէ'
րահմինտէ չօճուգ օյնատը : Վէ Լշիսապէթ
42 Բուհ իւլ Գուտս իլէ տօլուպ — սավթի պիւլէնտ
իլէ նիտա իտէրէք տէտի . Սէն նիսալար պէյնինտէ
միւպարէքսին , վէ րահմինտէ մէյվէսի միւպարէք
43 տիր : — Վէ պու պանա նէ'տէն օլտու քի Բապպի-
44 մին վալիտէսի պանա կէլէ : — Օւրա սէնին
սէլամընըն սէտասը դուլաղըմա կէլիր կէլմէզ'
իշթէ րահմինտէ չօճուգ մէսրուրէն օյնատը : —
45 Մութլու անա քի իման էյլէտի . զիրա Բապպըն
դարաֆընտան անա սէյլէնիլէն իթմամ օլունա-
46 ճաղ տըր : — Վէ Մէրեհմ տէտի . Ճանըմ Բապպա
47 թա'զիմ իտէր . — վէ րուհում' Մուխալլիսիմ
48 Նլլահ իլէ մէսրուր օլուր : — Օւրա ճարիեհսինին
թէվազու'ինէ նազար գըլտը . իշթէ պունտան պէյ-
լէ ճիւմլէ նէսլէր պանա մութլու չաղըրաճազ-
49 լար տըր : — Օւրա Գատիր պանա 'ազիմ շէյլէր
50 էյլէտի , վէ անըն իսմի Գուտտուս տըր : — Վէ
անըն մէրհամէթի նէսլտէն նէսլէ քէնտինտէն գօր-
51 դանլարըն իւզէրինտէ տիր : — Քէնտի պազուտու
իլէ գուտրէթ իճրա իթտի . վէ դալպլէրինին էֆ-
քեարընտա միւթէքէպպիրլէրի թարումար էյլէ-
52 տի : — Եսհապը դուտրէթի թախթլարընտան

- ինտիրտի , վէ ալչադ կէօնիւլլիւլէրի եիւճէլթ-
53 տի : — Մուհթաճլարը նի'մէթլէրլէ տօլտուր-
54 տու , զէնկինէրի թէհիտէսթ կէօնտէրաի : — Լճ-
55 տատըմըպ սէյլէտիլի իւզլէ' — Եպրահամ վէ
անըն նէսլի հազընտա իլէլէպէտ մէրհամէթինի
տէրիսաղըր իտէրէք , դուլու Խարալիլէ հիմայէթ
56 էյլէտի : — Մէրեհմ թաղըրիպէն իւչ այ անըն
եանընտա գալըպ քէնտի խանէսինէ 'ավտէթ էյ-
լէտի :
57 Պազադ Լշիսապէթին թէվլիտ իտէճէք կիւնէ-
րի թէմամ օլտուգտա պիր օղուլ տօղուրտու : —
58 Ընըն դօնշուլարըյլա խըսըմլարը Բապպըն անա
իթտիլի 'ազիմ մէրհամէթի իշխտիպ' անընլա պիր-
59 լիքտէ սէվինիրլէր իտի : — Վէ վազը' օլտու քի
սէքիզինճի կիւնտէ չօճուղու խաթն իթմէյէ կէլ-
տիրլէր , վէ փէտէրինին իսմիլէ անա Օւպարիա
60 թէսմինէ իտիյօրլար իտի : — Վալիտէսի ճէվապէն'
Խաւյր , իլլա Լուհաննա թէսմինէ օլաճադ տըր ,
61 տէտի : — Վէ անա' Սէնին սիւսիլէնտէ պու իամլէ
միւսէմմա օլան քիմսէ եօդ տըր , տէտիրլէր : —
62 Պազադ անըն փէտէրինէ' նէ թէսմինէ իթմէք իա-
63 թէր տէյու իշարէթ իթտիրլէր : — Օ տախի պիր
թախթա իսթէյիպ' Պունուն իսմի Լուհաննա
տըր , տէյու եազտը , վէ ճիւմլէսի հայրան օլտու-
64 լար : — Լաքին տէրհալ անըն աղղը վէ տիլի ա-
չըլտը , վէ սէյլէյիպ Ելլահը միւպարէքլէտի : —
65 Վէ անլէրին ճիւմլէ դօնշուլարըն իւզէրինէ գօրդու
կէտի : Վէ Լէհուտիսթանըն պիւթիւն տաղ

- 66 սեմթերինտէ պու շէյէր նէշր օլունուր խաի : — Վէ իշխտէնէրին ճիւմլէսի պունու գալպլէրինտէ հըֆղ խաիպ՝ Վճէպա պու չօճուգ նէ՞ օլաճադ, տէրլէր
- 67 խաի : Վէ Բապպըն էլի անըն իլէ խաի : — Ենըն փէտէրի Օպքարիա Բուհ իւլ Գուտա իլէ մէմլու
- 68 օլուպ, փէյղամպէրլիք խտէրէք տէտի. — Խարայիլին Ալլահը Բապպ միւպարէք օլտուն. զիրա քէնտի ճէմա՛ւթընը զիտարէթ, վէ անըն խէլասընը իճրա
- 69 էյլէտի : — Վէ գաստիմտէն պէրու քէնտի մուգատտտէս փէյղամպէրլէրի աղղըյլա սէօյլէտիյի իւ-
- 70 զրէ, — գուլու Տաուտուն խանէսինտէ պիղիմ իշիւն
- 71 խէլաս պույնուղու, — եա՛նի տիւշմէնէրիմիղտէն վէ պիղէ պիլճիւմլէ պուղղ խտէնէրին էլինտէն խէ-
- 72 լաս իղհար էյլէտի. — Թա քի՛ էճտատըմըզա մէրհա-
- 73 մէթ խաիպ՝ քէնտի մուգատտտէս ՛ահտընը, — եա՛նի խասիմլէրիմիղին էլինտէն խէլաս պուլտուգտուն
- 74 սօնրա, — էօմրիւմիւղիւն ճիւմլէ կիւնլէրինտէ քէնտի հուղուրունտա, գուտսիյիէթ վէ սալահլէ պիլա փէրվա քէնտինէ ՛իպատէթ իթմէմիղի իհսան
- 75 էյլէմէք իւղրէ՝ — փէտէրիմիղ Ապրահամա իթմիշ
- 76 օլտուղու եէմինի թէղէքիւր խաի : — Սէն տախի՛ էյ Մա՛տում, փէյղամպէրի միւթէ՛ալ թէսմիեէ
- 77 օլաճադըն : — Օլորա սէն դարանլըգտա վէ էօլիւմ

70. — Խէլաս պույնուղու, եա՛նի Գուլվէթլի պիր խէլասընտը : 71 նճի աեթտէրի իւլա լուղէթի էվվէլէրինի իղահ ու թէֆտիր էյլէր : Պու խէլասընտը՝ կիւնահարըն ՛աֆվընտան ՛իպարէթ օլան խէլասըն էն ձփէսի նաքստն աճտն (79) պիղէ կէթիւմէքլէ պիղի տիւշմէնէրիմիղտէն խէլաս խաի :

- կէօլկէսինտէ օթուրանլարա զըեա վէրմէք վէ աեագլարըմըզը սէլամէթ դարիգինէ կէօթիւրմէք
- 78 իւղրէ՝ — Ալլահըմըզըն ըրգգաթը մէրհամէթինտէն նաշի դուլու՝ խտէն Շէմս եիւճէլէրտէն պիղի զի-
- 79 եարէթ էյլէտի : — Գալմընա կիւնահարընըն ՛աֆվընտա օլան խէլաս ՛իլմինի ին՛ամ էյլէմէք զըմնընտա Բապպըն եօլլարընը թէհիէ էյլէմէք իւղրէ անըն եիւղիւ էօնիւնտէն կիտէճէքսին : —
- 80 Խմտի չօճուգ խտէ պէօեիւր վէ ըուհ իլէ գուվվէթլէնիւր խաի, վէ Խարայիլէ կէօրիւնէճէյի կիւնէ տէք չէօլլէրտէ գալըր խաի :

Պատ 2

2. Վէ վազը՝ օլտու քի օլ կիւնլէրտէ Աղօսթօս Գայսէրտէն պիւթիւն ճիհանտա Թահրիրի նու-
- Ֆուս խաիլմէք իշիւն պիր ֆէրման սուտուր էյլէ-
- 2 տի : — Խպու իլք թահրիրի նուֆուս՝ Քուլրինիօ-

2. — Հէրօտէս՝ Օգլթալիօսա դարըն Անտօնիօսա դարաֆիլիր չըզմըշ խաի : Գայսէր ալ զէման սօնրա Աղօսթօս Գայսէր նամընտա Բօմալըլարըն պիրինճի իմբէրադօրու օլտու : Իլթէ օլ զէմանտան պէտէն Հէրօտէս արթըգ մուհըտ մէլըք սըֆաթըյլա տէյիլ՝ իլլա շիւպհէլի նազարըյլա պագըլտը, վէ Աղօսթօս Գայսէր՝ տւմումի թահրիրի նուֆուս իրատէսինտէ Ֆիլիսթինի տախի պէրապէր հիսապ իթմէյէ հազըր օլտու-ղունու Փարղ իթաի :

Խպու թահրիրի նուֆուսուն՝ մէմալէրի իմբէրադօրիյէէնին պիլ ճիւմլէ վիւսեթլէրինտէ հէման ՛աֆի վազըթտա վազը՝ օլտուղունու գապուլ ու թէսլիմէ հիշ պիր վէճհլէ մէճպուր տէյիլիլ : Վղիկ Լուգա մունհասըրէն Ֆիլիսթինտէն պահս

սուն Սուրբիա վալիսի օլտուղու հէնկեամտա վազը՝
 3 օլտու : — Հէր քէս քէնտի շէհրինէ կիտիպ ճիւմ-
 4 լէսի գայտ օլուրլար խտի : — Եռսէֆ տախի՝ Տա-
 ուտուն պէյթ ու սիւսիլէսինտէն օլտուղու ճիհէթ-
 5 լէ, համիլէ պուլունան նիշանլըսը Մէրեհմէլէ պէ-
 րապէր թահրիր օլունմադ իշին, ճէլիլին՝ Եա-
 զարէթ շէհրինտէն Եէհուտիսթաննա՝ Տաուտուն
 6 Պէյթթէհէմ տէնիլէն շէհրինէ չըգտը : — Վէ վա-
 զը՝ օլտու քի օրատա պուլունտուղլարը սըրատա՝
 մէրգումէնին թէվլիտ իտէճէք կիւնլէրի թէմամ

իտիպ Փուպիոս Սուրբիոս Բուիրինիօսուն օլ հէնկեամտա Սու-
 րիա վալիսի պուլունտուղլըսը պէեան խտէր : Պու վագթըն ա-
 սարը թարիխիյէսինտէն էքսէրիսի զաի՝ օլմուշ տըր : Պու խու-
 սուն խարիճի միւլէլիֆիլէրին պու մատտէ հազընտա սիւքիւթ
 իթտիլէրինին սէպէպի եէկեանէսի տիր : Պինապէրին միւ-
 վէրին թագիդոս տէր քի՝ Բուիրինիօս թարիխի միւլատիտէն
 պիր գաշ սէնէ ագտէմ վալի օլմադտան էվվէլ վէ թարիսի
 Մէլատինին թագրիպէն շնճի սէնէսինտէ՝ նէվճիվան Գայոս
 Գայսէրէ (Caïus-César) միւտէրիս օլմադտան էվվէլ, Գիլիքիա-
 տա պիր սէֆէրի՝ տաքէրի իթմէքլէ, Թաւրոստա մուգիմ օլուպ
 լըսան իթմիշ օլան պիր գալմ իւղէրինէ դալէպէ չալմըշ
 օլտուղուն սէօյլէր : Պինաէն՝ ալէյհ Բուիրինիօսուն Սուրիա
 վալիսի իտիյի լաղմ կէլիր, քի պու տախի թամմ Յիսուտուն
 վէլատէթի վագթըննա թէսատիւֆ խտէր : Վէ պու քէյֆիյ-
 եէթլէ՝ աղիլ Լուգանըն 2 նճի Պապ 2 նճի առէթի թատտիդ
 օլունուր :

Պէրէնէ թահրիրի նուֆուս քէլիմաթը՝ իբինճի պիր
 թահրիրի նուֆուսը տախի իճապ իթտիրիր : Պունուն զիքրի
 Ամալէ Բիսալուն (Յ. 37) տէ կէօրիլիւր : Պունուն իշին
 Բուիրինիօս Սուրիա վալիսի սըֆաթըլլա իբինճի տէֆա օլա-
 րադ օրայա կէլմիշ խտի :

Գ. — Բում էլիսադղարընտան չօղու խոսակ իտէր-
 լէր, վէ պիհադգին : Չիւնքի՝ աղիլ Պաքիրէ Մէրեհմէ հագի-
 գաթէն թէղէվիւճ իթմիշ խտի. ֆադագ՝ տախմա փաք օլա-
 րադ պաքիրէ գալար :

7 օլտու : — Վէ իւք օղունու թէվլիտ իտիպ գուն-
 տաղա սարալադ եէմլիք իշինէ գօտու. զիրա մէն-
 8 զիլլէրտէ անլէրէ եէր եօդ խտի : — Վէ օլ սէմթ-
 տէ քէնտիլէրին սիւրիւլէրինի կէճէլէյին պէքլէյէ-
 րէք աչըգտա եաթար չօպանլար վար խտի : —
 9 Վէ Բապալըն մէլէյի ափանսըղ անլէրին եանընտա
 տուրտու, վէ Ալլահըն ճէլալը տէօրթ էդրաֆ-
 10 արընտա զըեափաշ օլմաղլէ զիեատէսիլլէ գօրգ-
 տուլար : — Վէ մէլէք անլէրէ տէտի. Ղօրգամայըն,
 իշթէ պիւթիւն ճէմա՝աթա օլաճադ՝ աղիմ պիր
 11 շաղլըղը սիգէ թէպշիր իտէրիմ : — Չիւնքի սիգէ
 պու կիւն Տաուտուն շէհրինտէ Բապալ Մէսիհ օլան
 12 խէլապքեար տօղտու : — Վէ շու սիգէ նիշանէ օլ-
 սուն քի՝ գունտաղա սարըլմըշ վէ եէմլիյէ գօմմուշ
 13 պիր մա՝սում ալուլաճադսընըղ : — Ափանսըղ՝ օլ
 մէլէքլէ պէրապէր սէմալի ապքերլէր ճիւմհուրու
 14 զուհուր իտիպ Ալլահա համտ իտէրէք՝ — Լն
 եիւքսէքլէրտէ Ալլահա համտ վէ եէր իւղէրին-
 տէ սուլհ, ինսանլարա հիւսնի թէվէճճիւհ, տէր-
 15 լէր խտի : — Վէ վագը՝ օլտու քի մէլէքլէր անլէ-
 րին եանընտան սէմայա չըգտըղլարընտա, չօպան-
 16 ար պիրի պիրլէրինէ՝ Պէյթթէհէմ վարալմ, վէ
 Բապալըն պիգէ պէեան իթտիլի պու վագը՝այը կէօ-
 17 տուլար : — Լաքին կէօրտիւքտէն սօնրա պու չօճուդ
 հազընտա քէնտիլէրին տէնիլէն քէլամը նէշը
 18 իթտիլէր : — Վէ իշիտէնլէրին ճիւմլէսի՝ չօպան-

- լարն քէնտիլէրինէ տէտիքէրի շէյլէր իւղէրինէ
 19 թէ՛ աճճիւպ իթտիլէր : — Մէրեհմ իսէ ճիւմէ
 պու սէօղլէրի քէնտի դալպինտէ թէհմիւլ իտէրէք
 20 հրօղ իտէր իտի : — Վ է չօպանլար Կալտէթ իտիպ ,
 քէնտիլէրէ տէնիլտիյի միսիլլու իշիտիպ կէօրտիւք-
 լէրի ճիւմէ շէյլէրտէն տօլայը Ալլահա համտ ու
 սէնա էյլէրլէր իտի :
 21 Վ է չօճուղուն իսթն օլաճաղը սէքիլինճի կիւն
 կէլտիքտէ , օ հէնուղ անասը րահմիտէ համլ օլ-
 մաղտան էվիլէլ մէլէք դարաֆընտան թէսմիեէ
 օլունտուղու միսիլլու Յիսուս չաղըլլար :
 22 Վ է Մուսանըն շէրի՛աթընա կէօրէ անըն թաղ-
 հիր կիւնլէրի թէմամ օլունճա , անը Բապպա
 սունմադ իւղրէ Լէրուշալիմէ կէօթիւրտիւլէր : —
 23 Եիճէ քի Բապպըն շէրի՛աթընտա եաղըլմըշ տըր .
 Անասընըն րահմիտի աչան հէր երքէք՝ Բապպա
 24 մուգատտէս տէնիլէ : — Վ է Բապպըն շէրի՛աթըն-
 տա եաղըլտըղընա կէօրէ՝ Պիր չիֆթ գումրու
 եախօտ իքի կիւլէրճին եալրուսու փիշքէշ օլարադ
 25 թաղտիմ իտէլէր : — Վ է իշթէ Լէրուշալիմտէ
 Սիմօն իսմինտէ պիր ատէմ վար իտի . պու իսէ սա-
 տըդ վէ Ալլահտան գօրգար պիր ատէմ օլուպ Խ-
 րայիլին թէսէլլիսինէ միւնթաղըր օլարադ , Բուհ
 26 իւլ Պուստ անըն իւղէրինտէ իտի : — Վ է Բապպըն
 Մէսիհինի կէօրմէյինճէ էօլիւմ կէօրմէյէճէյի՝
 Բուհ իւլ Պուստ դարաֆընտան քէնտիլինէ իլ-
 27 համ օլունմուշ իտի : — Վ է մէրգում՝ Բուհ իլէ
 հէյքէլէ կէլտի . վէ շէրի՛աթ Կալտէթինճէ Փարզ

- օլանը անըն իւղէրինէ իճրա իթմէլէրի իչիւն՝ վա-
 լիտէյնի մասոււմ Յիսուսու կէթիւրտիլէրինտէ , —
 28 քէնտիսի անը գուճաղընա ալտը վէ Ալլահա շիւքը
 29 իտիպ — Եա՛ Բապպ , շիմտի սէնին քէլամընպ կէօրէ
 30 գուլուկու սէլամէթլէ սալըվէրիսին . — զիրա
 31 կէօղլէրիմ սէնին — ճիւմէ գալմլարըն հուղու-
 32 րունտա — դաիֆէլէրին թէնվիքի իչիւն նուր ,
 վէ գալմըն Խարայիլէ շան օլմադ իւղրէ , հաղըր-
 33 լատըղըն սէլամէթինի կէօրտիւլէր , տէտի : — Վ է
 անըն փէտէր վէ վալիտէսի անըն հաղըրտա տէնի-
 լէն շէյլէրտէն տօլայը հայրան օլուրլար իտի : —
 34 Վ է Սիմօն անլէրի միւպարէլէյիպ անըն վալիտէ-
 սի Մէրեհմէ տէտի . Իշթէ պու չօճուղ Խարա-
 յիլտէ չօղլարըն տիւշմէսինէ վէ գալգմասընա
 սէպէպ , վէ մուխալէֆէթ Կալմէթի օլաճադ
 35 տըր : — Մէնին ճանընպ տաիսի գըլըճ կէչէճէք տիր .
 թա քի չօդ գալպլէրտէն էֆընար աշիքեար օլու-
 36 նա : — Վ է Աշէր սիլսիլէսինտէն Պանուէլին գըղը
 նէպիեէ Հաննա տաիսի վար իտի : Մէրգումէ սին-
 նինտէ փէք զիեատէ իլէրիլէմիշ , վէ պիքիլլիլինտէն
 սօնրա ետտի սէնէ զէվճի իլէ Էօմը կէչիրտիքտէն
 37 սօնրա՝ — սէքսէն տէօրթ եաշընա տէք տուլ գալմըշ
 օլտուղու հալաէ , օրուճ վէ տու՛ա իլէ կէճէ կիւն-

35. — Ատէմէր սալիպէ կերիլմիշ օլան Յիսուսուն լէհին-
 տէ վէ եա Կալէյհինտէ պուլունմալարըլլա , լապիւտա քէնտի-
 լէրին էն տէրին հրսիյեաթլարընը պէեան , վէ Ալլահը եա
 սէվտիքլէրինի , եա սէվմէտիքլէրինի իպրազ իտէճէլէր իտի :

տիւղ իսկատէթ իտէր վէ հէյ.քէլտէն ալըըմաղ ի-
 38 տի : — Պու տախի օլ սա'աթտա մէյտանա չըգըս
 Ալլահ համա իտէր, վէ Եհրուշալիմին սէլամէ-
 թինէ միւնթաղըր օլանլարն ճիւմէսինէ անըն
 39 հագըրնտա սէյլէր իտի : — Վ է Բապսըն շէրի'ա-
 թը մուճէսլինճէ հէր շէյի իճրա իթտիքէրինտէ,
 ճէլիլտէ քէնտի շէհրլէրի օլան 'Եազարէթէ
 40 'աւտէթ էյլէտիլէր : — Մ'ասում իսէ պէօնիւր' վէ
 հիքմէթլէ տօլու օլարադ գուվվէթլէնիլ իտի :
 Վ է Ալլահըն լուգֆու անըն իւղէրինտէ իտի :
 41 Վ է անըն վալիտէյնի հէր սէնէ Գըսհ պալրամըն-
 42 տա Եհրուշալիմէ կիտէրլէր իտի : — Վ է օնիքի
 եաշընա վարընճա, տնէր' պալրամըն 'ատէթի իւղ-
 43 րէ Եհրուշալիմէ չըգըրլար : — Վ է կիւնլէր թէ-
 մամ օլունճա, 'աւտէթլէրինտէ չօճուղ Յիսուս
 Եհրուշալիմտէ գալտը : Անըն վալիտէյնի իսէ
 44 Ֆարգընա վարմատըլար : — Գադադ եօլտաշլար
 իլէ պիլիլիքտէ օլտուղունու զանն իտէրէ պիլ
 կիւնլիւք եօլ կէլտիլէր. վէ անը ագըրսպա վէ աշի-
 45 նալար արատընտա արատըլար : — Վ է անը պու-
 մատըլլարընտա' անը արամադ իչիւն Եհրուշալի-
 46 մէ 'աւտէթ իթտիլէր : — Վ է վաղը' օլտու քի իւչ
 կիւն սօնրա անը հէյ.քէլտէ' մու'ալլիմլէր միեա-
 նընտա օթուրմադտա, վէ անլէրի տինլէյիպ ան-
 47 լէրէ սիւալլար իթմէքտէ պուլտուլար : — Անը
 տինլէյնլէրին ճիւմէսի' անըն տիրաեթ վէ ճէ-
 48 վապլարընա հայրան օլուրլար իտի : — Վ է անը
 կէօրտիւքլէրինտէ միւթէհայեիլ օլտուլար : Վ է

վալիտէսի անա' Լէյ օղուլ, պունու պիղէ նի'չիւն
 իթտին. իշթէ փէտէրին վէ պէն մուղղարիպ օլա-
 49 րադ սէնի արայօր իտիք, տէտի : — Օլ տախի ան-
 լէրէ 'Նի'չիւն պէնի արայօր իտինիլ. պանա փէ-
 տէրիմէ րաճի' օլանլար իլէ պուլունմադ կէրէք
 50 իտլյինի պիլմէ'զմի իտինիլ, տէտի : — Անլէր իսէ
 քէնտիլէրէ տէտիլի օլ քէլամը անլամատըլար : —
 51 Վ է անլէր իլէ պերապեր ինիպ Եազարէթէ կէլ-
 տի. վէ անլէրէ մուղի' իտի : Վէնտի վալիտէսի
 իսէ ճիւմէ պու սէօղլէրի դալպինտէ հըֆղ իտէր
 52 իտի : — Յիսուս տախի հիքմէթ վէ դամէթ վէ լուգֆ
 իլէ Ալլահըն վէ ինսանլարըն նազարընտա թէրադ-
 զը իտէր իտի :

Պատ 3

3. Թիպէրիօս Գալսէր հիւքիւմէթինին օնպէշինճի
 սէնէսինտէ, Փօնթօսլու Փիլաթօս Եհհուտիսթան

Ի. — 2օդ իհիթիմալտան տըր քի Թիպէրիօսուն իմրէրա-
 դօրլըընըն պու Իհնճի սէնէսի Աղօսթօսուն վէֆաթընտան
 իթիպարէն հիսապ իթմէյիպ անճադ Թիպէրիօսուն Աղօսթօս
 դարաֆընտան իմրէրադօրլուղա տախիլ վէ մու'ահըտ օլուն-
 տուղու սէնէսինէ դատար վարմալը տըր : Պու հիսապ մուճէ-
 պինճէ Թիպէրիօսուն Իհնճի սէնէսի Բօմանըն թէսիս օլունմա-
 սընըն 778նճի սէնէսինէ թէսատիւֆ իտէր :
 Փօնթօսլու Փիլաթօս Եհհուտիսթան իւղէրինէ եալընըղ
 նազըրը իսաս (ἐπίτροπος) իտի. լաքին Սուրիա վալիսի թահթը
 հիւքմիւնտէ օլմատըլլա պերապեր դայէթ վատի' գուտրէթէ
 մալիք իտի :

վալիսի, Հերոտէս ճէլիլին ըէիսի բուսլը, անըն
 ալրատէրի Յիլիպպոս Իթուրեա վէ թարախօնիաիս
 տիեարընըն ըէիսի բուսլը, վէ Լխանիաս Ապի-
 2 լինեա ըէիսի բուսլը. վէ Հաննա իլէ Վաեաֆա
 պաշքեահին իքէն, չէօլտէ Օպարիանըն օղու
 Եռհաննանըն իւղերինէ Ալլահըն քէլամը օլ-
 3 տու: — Վէ Լարտան ճիվարընտաքի պիւթիւն
 մահէլլէրէ կէլիպ կիւնահլարըն մաղֆիրէթի
 իչիւն թէվպէ վաֆթիլիսի վաղ խտէր խի: —
 4 Նիճէ քի Իշայա փէյղամպէրին վահիլէր քիթա-
 պընտա եաղըլմըշ տըր. Չէօլտէ նիտա խտէնին
 սէտասը. Քապպըն եօլունու հաղըրլայըն. վէ անըն
 5 դարիլլէրինի տիւղէլտին: — Հէր տէրէ սօլաճադ,
 վէ հէր տաղ վէ թէփէ ալչադլանաճադ. էյրի օլան
 6 տօղրու՝ վէ սարփի եօլ տիւղ օլաճադ տըր: — Վէ
 հէր թէն Ալլահըն սէլամէթինի կէօրէճէր տիր: —
 7 Իմտի վաֆթիլ օլմագ իւղրէ քէնտիսինէ կէլէն
 խալգա տէր խտի. Լշյ էնկէրէք էվլատլարը. կէլէ-
 ճէք զաղէպտէն զաչմաղը սիղէ քիմ էօյրէթտի: —
 8 Պունտան պէօյլէ թէվպէյէ լտեղդ մէյվէ հասըլ
 իտինիլ. վէ՝ Փէտէրիսիլ Ապրահամ տըր, տէմէյէ
 պաշլամայընը. զիրա սիղէ տէրիմ քի Ալլահ պու
 դաշլարտան Ապրահամա էվլատ չըգարմաղա դա-
 9 տիր տիր: — Օաթէն պալթա աղաճըն քէօքիւ
 իւթիւնէ վաղ՝ օլունմուշ տըր. իմտի էյի մէյվէ
 հուսուլա կէթիրմէյէն հէր աղաճ քէսիլիպ աթէշէ
 10 աթըլըր: — Խալգ տախի Լշյլէ խէ նէ՞ եափա-
 11 ճաղըզ, տէյրէք անա սիւալ խտէր խտի: — () տա-

խի անլէրէ ճէվապէն՝ Իքի էլպիսէսի օլան քիմսէ՞
 օլմայանա վէրսին. վէ եէյէճէյի օլան տախի պէօյ-
 12 լէ իթսին, տէտի: — Լէօմըրիւքճիւլէր տախի վաֆ-
 թիլ օլմայա կէլիպ՝ Լշյ մուալլիմ, նէ՞ խտէլիմ,
 13 տէտիլէր: — () անլէրէ՝ Սիղէ էմը օլունանտան Փազ-
 14 լա պիր շէյ դալէպ իթմէյին, տէտի: — Լաքին
 'ապէրլէր տախի անա սիւալ խտիպ՝ Լա՛ պիլղ նէ՞
 խտէլիմ, տէտիլէր: () անլէրէ՝ Վիմսէյէ զուլմ
 իթմէյին. իթթիրա իթմէյին. վէ 'ուլուֆէնիլլէ
 15 իքթիֆա իտին, տէտի: — Պազադ ճէմա'աթ կէօ-
 դէթմէքտէ օլուպ, ճիւմլէսի զալպլէրինտէ Եռ-
 հաննանըն հաղըրտա՝ Աճէպա Սէսիհ քէնտիսիմի
 16 տիր, տէյու տիւշիւնիւրլէր իքէն, — Եռհաննա
 պունլարըն ճիւմլէսինէ ճէվապէն տէտի. Պէն սիղի
 սու իլէ վաֆթիլ խտիյօրում. Լաքին պէնտէն տա-
 հա զուվվէթլիսի կէլիյօր, քի պէն անըն աեադ
 գապլարընըն պաղլարընը չէօղմէյէ լտեղդ տէյի-
 լիմ. օ սիղի Բուհ իւլ Գուտս վէ աթէշ իլէ վաֆ-
 17 թիլ խտէճէք տիր: — Ենըն եապասը էլինտէ տիր.
 խարմանընը փաքլէյէճէք, պուղտայը քէնտի ան-
 պարընա դօփլայաճադ, վէ սամանը սէօնմէզ
 18 աթէշլէ եազաճադ տըր: — Սաիր տահա չօդ
 շէյլէր ճէմա'աթա նասիհաթքերարանէ թէպշիր
 19 խտէր խտի: — Լաքին ըէիսի բուսլ՝ Հերոտէս,
 պիրատէրինին զէվճէսի Հերօտիատան վէ իշլէտիլի
 ճիւմլէ քէմլիքլէրտէն սօլայը Եռհաննա դա-
 20 րաֆընտան թա'զիրլէնտիլի իչիւն, — ճիւմլէսինին
 իւղերինէ շունու տախի 'իւալէ իլէ՝ Եռհաննայը

մահացան, գոտու :

- 21 Լաքին վազը՝ օլտու քի պիւթիւն ճէմա՛ւաթ վաթթիղ օլտուգաա, Յիսուս տալի վաթթիղ օլտու . վէ քէնտիսի տու՛ա իթմէքտէ իքէն սէմա ա-
- 22 չըլտը, — վէ Բուհ իւլ Գուսուս ճիւմանի պիւր կէօ-
րիւնիւշտէ կիւյէրճին կիպի անըն իւզէրինէ ինտի .
սէմասան սէս օլուպ՝ Սէվկիւլիւ Օղլու՛մ սէնսին .
- 23 սէնտէն ըաղը օլտու՛մ, տէր իտի : — Վ է պաշլա-
տըղընտա Յիսուս թաղըրիպէն օթուղ եաշընտա
իտի . վէ զանն օլունտուղունա կէօրէ՛ իպնի Լուսէֆ,
- 24 իպնի Հէլի, իպնի Մաթթաթ, — իպնի Լապի,
իպնի Մէլքի, իպնի Լէննա, իպնի Լուսէֆ, —
- 25 իպնի Մաթաթեա, իպնի Եմուս, իպնի Նահու՛մ,
- 26 իպնի Հասլի, իպնի Նէճճա, — իպնի Մէաթ,
իպնի Մաթթաթեա, իպնի Շիմի, իպնի Լուսէֆ,
- 27 իպնի Լէհուտա, — իպնի Լուհաննա, իպնի Բիսա,
իպնի Օհրիւպապէլ, իպնի Շասալթիէլ, իպնի Եի-
- 28 ըի, — իպնի Մէլքի, իպնի Ետտի, իպնի Գուսամ՝,
- 29 իպնի Ելմուտամ, իպնի Խր, — իպնի Լուսա, իպնի
Լշլի՛ազար, իպնի Լուրիմ, իպնի Մէթթաթ, իպնի
- 30 Լապի, իպնի Շիմուն, իպնի Լէհուտա, իպնի
- 31 Լուսէֆ, իպնի Լուսան, իպնի Լշլեաղիմ, — իպնի

23. — Իսքի երմէնիճէտէ աստմի տըղգաթ էսէրի օլարագ՝
որ Հէլիւնտան մուգատտէմ որ Յիսուս վազ՝ օլունտուշ
տըր : Եա՛ղուպուն իպնի Հէլի օլտուղու հիշ պիւր ըում էլ-
խաղըրնտա պուլունմաղ : Պունյար իքի պիրատէր իտիէր .
Եուսէֆին փէտէրի մէշուու Հէլի, լաքին շէրիաթը մուսէ-
վէյեէ մուճէպինճէ փէտէրի թապիիսի Եա՛ղուպ իտի :

- Մէլեա, իպնի Մէննա, իպնի Մաթթաթա, իպնի
- 32 Եաթան, իպնի Տաուտ, — իպնի Լէսսէ, իպնի
Ուպէտ, իպնի Պուաղ, իպնի Սէլմուն, իպնի Նահ-
- 33 շուն, — իպնի Եմմինատապ, իպնի Երամ, իպնի
Հասրուն, իպնի Պարէս, իպնի Լէհուտա, —
- 34 իպնի Լա՛ղուպ, իպնի Լահաղ, իպնի Եպրահամ,
- 35 իպնի Թարէհ, իպնի Նահօր, — իպնի Սէրուճ,
իպնի Բեու, իպնի Պալէճ, իպնի Եպէր, իպնի Շա-
- 36 լէհ, — իպնի Գայնան, իպնի Երֆաշաա, իպնի
- 37 Սամ, իպնի Նուհ, իպնի Լամէք, — իպնի Մէթու-
շալահ, իպնի Եննուլս, իպնի Լարէտ, իպնի Մէհ-
- 38 լէլիէլ, իպնի Գայնան, — իպնի Լնօշ, իպնի Շիթ,
իպնի Ետամ, իպնի Ուլլահ իտի :

Պատ 4

4. Վ է Յիսուս Բուհ իւլ Գուսուս մէմլու օլարագ
Լարտանտան աստէթ իթտի . վէ չէօլտէ Բուհտան
- 2 սէվզ օլունտուր իտի : — Վ է զըրզ կիւն շէյդանտան
թէճրիպէ օլունարագ օլ կիւնլէրտէ պիւր շէյ եէմէ-
- 3 տի . վէ թէմամ օլտուղլարընտա աճըգտը : — Լա-
քին շէյդան անա՛ Լշէր Ելլահըն Օղլու իսէն, շու
- 4 դաշա էմը էյլէ քի էթմէք օլա, տէտի : — Յիսուս
անա՛ Խնսան սալթ էթմէքլէ տէյիլ, իլլա Ելլա-
- հըն հէր պիւր քէլամըյլա եաշար տէյու եաղըմըշ
- 5 տըր, ճէվապընը վէրտի : — Վ է շէյդան անը եիւք-
սէք պիւր տողա չըգարըպ, պիւր անտէ տիւնեա-

- նրն ճիւմլէ փատիշաճւրդարբնը անա կեօթէր-
 6 տի. վէ շէյդան անա՝ Պիւթիւն պու հիւքիւմէթի
 վէ պուճարբն սալգանաթընը սանա վերիբիւմ.
 չիւնքի պանա թէսլիւմ օլունմուշ տըրլար, վէ
 7 հէր քիւմէ իսթէրսէմ վերիբիւմ : — Խմտի էյէր սէն
 հուզուրումտա սէճտէ դըլար խէն, պուճարբն
 8 ճիւմլէսի սէնին օլաճադ տըր, տէտի : — Յիսուս
 անա ճէվապէն՝ Բապպ Ալլահընդ սէճտէ դըլարն
 վէ սալթ անա փպատէթ իտէսին տէյու հաղըլմըշ
 9 տըր, տէտի : — Վ է անը Լէրուշալիմէ կէօթիւրիւպ
 հէյ. քէլին գուլլէսի իւղէրինտէ տուրտուրարագ,
 անա՝ Լէյէր Ալլահըն Օղլու խէն, քէնտինի պու-
 10 լատան աշաղը անթ : — Օլորա եաղըլը տըր քի.
 Սէնի հըֆդ իթմէլէրի իչիւն քէնտի մէլէլէրինէ
 11 սէնին հազըրնտա էմր օլունմուշ տըր. — վէ աեա-
 ղընը դաշա չարփմայատն տէյու անլէր սէնի էլ-
 12 լէրի իւղէրինտէ դալտըրաճադլար, տէտի : — Յի-
 սուս անա ճէվապէն՝ Բապպ Ալլահըն թէճրիպէ
 13 իթմէյէսին, տէնմիշ տիր, տէտի : — Շէյդան ճիւմ-
 լէ թէճրիպէլէրի թէմամ իտիպ՝ պիր միւտտէթ
 անտէն այրըլտը :
 14 Վ է Յիսուս Բուհուն դուլվէթիլէ ճէլիլէ ամ-
 տէթ իթտի. վէ անըն շէօհրէթի օլ ճիւլարտաքի
 15 ճիւմլէ գասապալարտա նէշը օլունտու : — Վէնտիսի

13. — Շէյդան պէր Գորգէլ անտէն այրըլտը. չիւնքի
 սիեասէթ ղէմանընտա Յիսուսու թէրբար թէճրիպէ իտէճէթ
 իտի (Եուհ. 14. 30) :

- խէ անլէրին ճէմիլյէթիկեհհիւհիւհիւնտէ թալիւմ
 իտէր վէ ճիւմլէսի դարափընտան թալիւմ օլու-
 16 նուր իտի : — Վ է փէրվէրտէ օլտուզու Կազարէթէ
 կէլիպ, ամտէթինէ կէօրէ սէպթ կիւնիւնտէ ճէմիլյ-
 17 եթթիկեհհա կիրէրէք օգուամղա դալգտը : — Վ է
 անա Լշայա փէյղամպէրին քիթապը վերիլտի. վէ
 քիթապը աշարագ, աթիտէթի քէլամըն եաղըլմըշ
 18 օլան եէրի պուլտու, եանի — Բապպըն Բուհու
 իւղէրինտէ տիր. պու էճլտէն պէնի մէսհ իթմէլէ,
 Ֆադիրլէրէ Խնճիլի թէպշիր իթմէք վէ դալպի
 19 դըրըզլարա շիֆա վէրմէք, — էսիրլէրէ հուրլիյէ-
 թի վէ քէօրլէրէ կէօղլէրին աշըլմասընը վա՛ղ իթ-
 մէք, վէ գուլմ ալթընտա էղիլմիշլէրի ազատըգ-
 լա սալըլէրմէք վէ Բապպըն մադպուլ սէնէսիլլէ
 էճը կիւնիւ թէպշիր իթմէք իչիւն իրսալ էյլէ-
 20 տի : — Վ է քիթապը դայ իտիպ խըտմէթճիյէ վէ-
 րէրէք օթուրտու. ճէմիլյէթիկեհհա հէր քէս
 21 կէօղլէրինի անա տիքմիշ իտի : — Լաքին քէնտիսի
 անլէրէ՝ Լշիթմիշ օլտուզունուզ պու եաղըլան պու-
 22 կիւն իթմամ օլունտու տէմէյէ պաշլատը : — Վ է
 ճիւմլէսի անա շէհատէթ իտէր իտի : Վ է անըն
 աղղընտան չըգան լուղֆ քէլամլարընտ թէ՛աճ-
 ճիւպ իտէրէք. Պու՝ Լուսէֆին օղլու տէյիլմի տիր,
 23 տէրլէր իտի : — Օ տաիսի անլէրէ՝ Լշպէթթէ սիզ
 պանա՝ Լշ հէթիւմ, քէնտինէ շիֆա վէր, թէմսիլի-
 նի սէօյլէյէճէքսինիզ. վէ՛ Վէֆարնաուստա սէնին
 իճրա իթտիլիլի իշիթտիլիմիզ շէյլէրի պուրատա
 սէնին վաղանընտա տաիսի իճրա էյլէ, տէյէճէքսի-

- 24 նիզ, տէտի : — Վ ք' Հազիգաթէն սիզէ տէրիմ.
քէնտի շէհրինտէ մազպուլ օլան փէյղամպէր
- 25 եօզ տըր : — Պիլհազըզա սիզէ տէրիմ. Ելիանըն
էյեամընտա սէմա իւչ սէնէ վէ ալթը ա) գափա-
նըպ' պիլթիւն գէմին իւզէրինտէ 'ազիմ' գըթլըզ
օլտուղու գէման Խարայիլին իչինտէ չօզ տուլ գա-
- 26 ըրլար պուլունուր իտի : — Վ ք' Ելիա Սայտանըն
Սարէֆթատաքի պիր տուլ գարլտան մա'ատա'
- 27 անլէրին հիչ պիրիսինէ իրսալ օլունմատը : — Վ ք'
Ելիա փէյղամպէրին գէմանընտա Խարայիլին
իչինտէ չօզ ճիւզամլըլար վար իտի. վէ Սուրիա-
լը Նէ'մանտան դայըր անլէրտէն հիչ պիրի թէ-
- 28 միղլէնմէտի, տէտի : — Վ ք' Ճէմ'իյեթթիկեհաստա
ճիւմլէսի պունու իշիսինճէ' փիւրհիտտէթ օլ-
- 29 տուլար : — Վ ք' գալթըպ անը շէհրտէն տըշարը
չըգարարազ ուչըումտան աշաղը աթմազ իչիւն,
քէնտիլէրին շէհրինին պինա օլունտուղու տա-
ղըն թէփէսինէ գատար կէօթիւրտիւլէր : —
- 30 Լաքին քէնտիսի անլէրին արասընտան կէչիպ
կիթտի :
- 31 Վ ք' Շէլիլ շէհրլէրինտէն Վէֆարնաուամ
ինիպ սէպթ կիւնլէրինտէ անլէրէ թա'լիմ իտէր
- 32 իտի : — Վ ք' անըն քէլամը հիւքմլիլ օլտուղունտան
անըն թա'լիմաթընա միւթէհայեիր օլուրլար
- 33 իտի : — Վ ք' Ճէմ'իյեթթիկեհաստա նափաք ճիննի
օլան պիր տտէմ' վար իտի. վէ սավթի պիւլէնտէ
- 34 նիտա իտիպ' — Պրազ, պիլիմլէ սէնին պէյնիկտէ
նէ' վար, էյ Նազարէթլի Յիսուս. պիլի հէլաք

- իթմէյէմի կէլտին. սէնին քի'մ իտիյիկի պիլիւրիմ.
- 35 Ելլահըն մուգատտէսիսին, տէտի : — Վ ք' Յիսուս
անը ազարլայըպ' Սուս օլ, վէ շունտան չըզ, տէտի :
Շինն անը օրատա եէրէ չարփտը, վէ անա հիչ պիր
- 36 գիւան վէրմէքսիլին անտէն չըգտը : — Շիւմլէսի
տախի գօրգույա կիրիֆթար օլուպ' Պու նէ' քէ-
լամ տըր քի' հիւքիւմէթ վէ գուվվէթլէ նափաք
րուհլարա էմր իտէր վէ չըգարլար, տէյու
- 37 պէյնլէրինտէ սէօյլէշիւլէր իտի : — Վ ք' անըն
շէօհրէթի օլ սէմլէին հէր դարաֆլարընտա նէշը
օլունտու :
- 38 Պադադ Յիսուս ճէմ'իյեթթիկեհաստան գալթըպ
Սիմօնուն խանէսինէ կիրտի : Սիմօնուն գաին վա-
լիսէսի շէտիտ պիր ըսըթմատան դուլթուլմուշ
օլմաղլէ' անըն հազըրնտա անա եավարտըլար : —
- 39 Օ տախի եանընտա տուրուսլ ըսըթմայը ազարլա-
տը, վէ ըսըթմա անը պրադտը. տէրհալ գալթըպ
անլէրէ խըտմէթ իտէր իտի :
- 40 Պադադ կիւնէշ պաթտըղընտա, կէօնակէօն մա-
րազլը խասթալարը օլանլարըն ճիւմլէսի' անլէրի
անըն եանընա կէթիւրիւլէր իտի. քէնտիսի տախի
անլէրին հէր պիրի իւզէրինէ էլ գօյարազ շիֆա
- 41 վէրիւր իտի : — Չօզլարընտան ճիննլէր տախի չըգըպ,
նիտա իտէրէք' Սէն Խալն Ուլլահսըն, տէրլէր իտի :
Օ իսէ անլէրի ազարլայըպ' սէօյլէմէյէ պրադ-
մազ իտի. չիւնքի անըն Մէսիհ իտիյինի պիլիւրլէր
իտի :
- 42 Վ ք' կիւնտիւղ օլունճա, չըգըպ չէօլ պիր մահէ-

լէ կիթտի : Վ է խալդ անը արար իտի . վէ անա
 եէթիշէրէք՝ քէնտիլէրինտէն կիթմէմէսի իչիւն
 43 իպրամ իտէր իտիլէր : — Լաքին քէնտիսի անլէրէ՝
 Եւլահըն մէլէքիւթիւնիւ սաիր շէհիրլէրէ տախի
 թէպշիր իթմէք պանա Ֆարդ տըր . զիրա պունուն
 44 իչիւն կէօնտէրիլտիւմ, տէտի : — Վ է Ղէլիլին
 ճէմփիյեթիւհահլարընտա վա՛ղ իտէր իտի :

Պատ 5

5. Վ է վաղը՝ օլտու քի ճէմա՛աթ Եւլահըն քէլա-
 մընը տինլէմէք իչիւն անա իղտիհամ՝ իթմէքտէ
 իքէն՝ քէնտիսի Ղէննէսարէթ կէօլիւնիւն զընըսըն-
 2 տա տուրմուշ իտի : — Վ է պազար քի կէօլիւն
 եանընտա իքի դայըդ տուրույօրլար իտի . Ֆազադ
 պալըդճըլար անլէրտէն չըգմըշ օլարադ, քէնտի
 3 պալըդ աղլարընը երգամագտա իտիլէր : — Օլ
 դայըդլարտան պիրի Սիմօնուն օլմաղլէ, անա չը-
 գըպ՝ դարատան պիր ազ ուզաղլաշմասը իչիւն
 անա ըիճա իթտի . վէ օթուրուպ դայըդտան իալ-
 4 գը թա՛լիւմ իտէր իտի : — Սէօյլէմէքտէն Ֆարիդ
 օլտուդտա, Սիմօնա՛ Լնկինէ կէօթիւրիւպ աղլա-
 ընըդը պալըդ դութմագ իչիւն աթընըդ, տէ-
 5 տի : — Սիմօն անա ճէվապէն՝ Եա՛ Մու՛ալլիւմ,
 պիւթիւն կէճէ չալըշտըդ վէ պիր շէյ դութմա-
 տըդ . Լաքին սէնին սէօղիւն իւզէրինէ աղը աթա-
 6 յըմ, տէտի : — Վ է պունու իթտիլէրինտէ աղլա-

ըր երրթըլաճագ տէրէճէտէ քիւլլիյեթիւ պալըդ
 7 դութտուլար : — Վ է կէլիպ քէնտիլէրէ եարտըմ
 իթսինլէր տէյու տիկէր դայըդտաքի ալ ընֆիլլէ-
 ըինէ իշարէթ իթտիլէր : Ենլէր կէլիպ իքի դա-
 յըդլարը պաթմագ տէրէճէսինտէ տօլտուրտու-
 8 լար : — Սիմօն Պետրոս պունու կէօրիւնճէ Յիսուսուն
 տիղլէրինէ դափանըպ՝ Պէնտէն իրա՛դ տուր, եւ՛
 9 տէտի : — Չիւնքի դութտուդլարը պալըդլարտան
 նաշի՛ գօրգու անը վէ անընլա պէրապէր օլանլարըն
 10 ճիւմլէսինի իհադա էյլէտի : — Լաքէզա Սիմօնուն
 ալ ընֆիլլէրի օլան Օ՛էպէտէ օղուլլարը Եա՛գուպ
 իլէ Եուհաննայը գօրգու սարտը : Վ է Յիսուս Սի-
 մօնա՛ Պօօրգմա, պունտան պէօյլէ ինսանլար ալճը-
 11 սը օլաճագսըն, տէտի : — Վ է դայըդլարլա դարա-
 յա վասըլ օլունճա հէր շէյի թէքք իտիպ անըն
 արտընճա կիթտիլէր :
 12 Վ է վաղը՝ օլտու քի շէհիրլէրին պիրինտէ պու-
 լունտուղու սըրատա, իշթէ ճիւզամլա մէսթուր
 պիր քիշի Յիսուսու կէօրիւր կէօրմէզ՝ եիւզիւ դօյուն
 տիւշիւպ անա եալվարարադ՝ Եա՛ Բապպ, էյէր
 13 իաթէրսէն պէնի փաքլէյէպիլիլիրսին, տէտի : — Օ
 տախի էլինի ուզտաղպ անա տօղունարադ՝ Խաթէ-
 ըիւմ, փաքլէն, տէտի . վէ անիտէ ճիւզամ անտէն
 14 կիթտի : — Վ է քէնտիսի անա՛ Վիմսէյէ տէմէ, իլ-
 լա կիթ քէնտիսի քեահինէ կէօսթէր . վէ անլէ-
 ըն շէհատէթ օլմագ իւզրէ, թէմիլլէնմէյ իչիւն,
 Մուսանըն էմը իթտիյի կիպի թադաիմէ սուն,

- 15 տէյու Էմր իթտի : — Վ է անըն շէօհրէթի կիթ-
տիքձէ տահա զիհատէ նէշր օլունմաղլէ , անը
տինլէմէք վէ մարաղլարընտան շիֆա պուլմագ
իչիւն վաֆիր խալգ թէճէմմիւ՝ իտէր իտի : —
- 16 Լաքին քէնտիսի չէօլ եէրլէրէ չէքիլիպ տուա
իտէր իտի :
- 17 Վ է վազը՝ օլտու քի կիւնլէրին պիրինտէ քէնտի-
սի թաւլիմ իտէր իտի : Պարիսիլէրլէ շէրիւթ
մուալլիմլէրի ճէլիլ իլէ Լէհոտիւթանըն
ճիւմլէ դարիյէլէրինտէն վէ Լէհոշալիմտէն կէլէ-
րէք օթուլմուշլար իտի , վէ անլէրէ շիֆա վէրմէք
18 իչիւն Բապպըն գուտրէթի հազըր իտի : — Պիր տէ
ատէմլէր քէօթրիւմ պիր քիշիյի եաթաղըյլա
դաշըմագտա իտիլէր . վէ անը իչէրի կիրտիրիպ
անըն հուզուրունա դամագ դայրէթինտէ իտիլէր : —
- 19 Վ է դալապալըգ սէպէպլինտէն անը իչէրի կիրտիրէ-
ձէք եօլ պուլամասըղլարընտա , տամա չըզըպ
անը թավանտան եաթաղըյլա պէրտապէր օրթայա
- 20 Յիսուսուն հուզուրունա ինտիրտիլէր : — Վ է ան-
լէրին իմանընը կէօրէրէք անա՝ Լէյ տտէմ , կիւնահ-
- 21 լարըն սանա՝ աֆիլ օլունուր , տէտի : — Վ է քեա-
թիպլէր իլէ ֆարիսիլէր տիւշիւնիւպ՝ Պու քիւֆր
սէօյլէյէն քիմ տիր . պիր Ելլահտան դայրը քիմ
կիւնահլարըն՝ աֆիլ իտէպիլիր , տէմէյէ պաշլատը-
- 22 լար : — Յիսուս անլէրին էֆեարլարընը պիլիպ
տնլէրէ ճէվապէն տէտի . Վալպլէրինիդտէ նէ տիւ-
- 23 շիւնիւյօրտունուղ : — Զանկըսը տահա գօլայ տըր ,
կիւնահլարըն սանա՝ աֆիլ օլտու , տէմէքմի , եօգ-

- 24 սա՝ Վալգ վէ եէօրիւ , տէմէքմի : — Լաքին Խպն
իւլինսանըն եէր իւզէրինտէ կիւնահլարըն՝ աֆիլ
իթմէյէ գուտրէթի վար իտիյինի պիլէսինիդ տէյու ,
քէօթրիւմէ՝ Սանա տէրիմ , դալգ , եաթաղընը դալ-
- 25 տըր , էվիկէ կիթ , տէտի : — Վ է անիտէ ճիւմլէսի-
նին հուզուրունտա գալգտը , իւզէրինէ եաթմըշ օլ-
տուղու եաթաղը սըրթլայըպ էվինէ կիթտի վէ
- 26 Ելլահա համտ իտէր իտի : — ճիւմլէսի տէ հայ-
րան օլուպ Ելլահա համտ իտէրլէր . վէ գօրգույա
կիրիֆթար օլարապ՝ Պու կիւն՝ աճաիպ շէյլէր
կէօրտիւք , տէրլէր իտի :
- 27 Վ է պաւտէհու չըզըպ կէօմրիւք մասասը եանըն-
տա օթուրումշ օլան Լավի իսմինտէ պիր կէօմրիւք-
- 28 ճիւ կէօրէրէք անա՝ Երարմ՝ ճա կէլ , տէտի : — Օ
տախի հէր շէյի թէրք իտէրէք դալգըպ անըն ար-
- 29 տընճա կիթտի : — Վ է Լավի քէնտի խանէսինտէ
անա պէօեիւք զըեաֆէթ վէրտի . վէ անլէրլէ պէ-
րապէր սօֆրատա օթուրան կէօմրիւքճիւլէրտէն
վէ սաիրլէրտէն վաֆիր խալգ պուլունուր ի-
- 30 տի : — Վ է ֆարիսիլէրլէ անլէրին քեաթիպլէրի
անըն շակիրտլէրինէ մըրըլտանարապ՝ Նի՛շիւն
կէօմրիւքճիւլէր վէ կիւնահլարըն իլէ եէր վէ
իչէրսինիդ , տէյու իշթիքեա իտէրլէր իտի : —
- 31 Յիսուս ճէվապ վէրիպ անլէրէ՝ Սաղ օլանլար տէ-
յիլ , իլլա խասթալար հէքիմէ մուշթաճ տըր-
- 32 լար : — Սալիհլէրի տէյիլ իլլա կիւնահլարըն
ըր թէվպէյէ տաւլէթ իթմէյէ կէլտիմ , տէտի : —
- 33 Ենլէր տախի անա՝ Նի՛շիւն Լուհաննանըն շա-

- կիրառելի ֆարիսիւներինքիւնքի կիսի իբրտէս պիտէ
 օրու՝ դուրսու պիտէ իտէրէր իբէն, սէնինքիւնքի
 34 իսէ եւթիս ի շէրէր, տէտիւնքի :— () անլէրէ՝ Տիւրիւն-
 ճիւլէրէ, կիւլէրի հէնուղ անլէր իլէ պէրտուէր
 35 իբէն՝ օրու՝ դուրսու պիտէ իրմիսինիլ : — Լաքին
 կիւլէրին անլէրտէն դաւարըրլաճաղը կիւնլէր
 կէլէճէք տիր . օլ դէման օլ կիւնլէրտէ օրու՝ դու-
 36 թաճաղար տըր, տէտի : — Ընլէրէ պիր թէմսիլ
 սէյլէտի . Պիր քիմսէ եէնի լիպաստան համա երը-
 թը պէսքիմիլ լիպաստա դոմաղ . եօգսա հէմ եէնի
 երըթըղ օլուր, հէմտէ եէնիտէն ալընան եամա
 37 էսքիմիլէ եաղըշմաղ : — Վէ հիւ պիր քիմսէ էսքի
 դուրսուլարա եէնի շարապ դոմաղ . եօգսա եէնի
 շարապ դուրսուլարը փաթլատըր . շարապ տէօքիւ-
 38 լիւր վէ դուրսուլար դաի՝ օլուր : — Լաքին եէնի
 շարապ եէնի դուրսուլարա դոմաղ կէրէք տիր . վէ
 39 իբրտէ հըթղ օլուրտը : — Վէ հիւ պիր քիմսէ
 էսքիլի իշինճէ՝ հէման եէնիլի իսթէմէղ . էսքի տա-
 հա ալա տըր, տէր :

Պատմ Թ

6. Վաղը՝ օլտու քի իբինճի-պիրինճի սէպթ կիւ-
 նիւնտէ Յիսուս էրինլէր արապընտան կէշէր իբէն,

Ի. — Պու իւլէն-պէլէն Սէպթ կիւնիւնտէ՝ Գըսհըն
 իւլէն կիւնիւնտէն սօնաքի պէլէն Սէպթ կիւնիւ օլմաթ
 ի թիմալտան տըր :

- շակիրտլէրի պաշաղ դօիարը պալուճլարընտա օղա-
 2 լայարաղ եէրլէր իտի : — Գարիսիւնտէն պաղը-
 լարը՝ Նիլէն սէպթ կիւնիւնտէ իշինճէսի դայրի
 ճաիղ օլան պիր շէյ իշլէյօրսուուղ, տէտիլէր : —
 3 Յիսուս տաիսի անլէրէ ճէվապէն տէտի . Տաուտու
 4 նէ իթտիլինի հիլմի օղումատընը : — Ընդադը-
 դընտա քէնտիսի վէ պէրապէրինճէ պուլուան-
 լար, նասըլ Ելլահըն խանէսինէ կիրիպ, քեահին-
 լէրտէն դայրը հիւ քիմսէյէ եէմէսի ճաիղ օլմա-
 5 յան հուղուր էթմէյինի ալարաղ եէտի վէ պէ-
 յապէրինճէ օլանլարա տա վէրտի : — Վէ անլէրէ՝
 Խաի իւլինտան սէպթին տաիսի սահիպի տիր,
 տէր իտի :
 6 Վէ վաղը՝ օլտու քի տիկէր պիր սէպթ կիւնիւնտէ
 ճէմիլյեթիկեհա հա կիրիպ թալիմ իտէր իտի : Վէ
 օրատա սաղ էլի դուրսուուղ պիր առէմ վար իտի : —
 7 Լաքին քեաթիպլէրլէ ֆարիսիւնք անըն ալիլհին-
 տէ շէքվա իտէրէք պիր շէյ պուլմաղ մազսէտիլլէ,
 աճէպա սէպթ կիւնիւնտէ անա շիֆա վէրէճէքմի
 8 տէյու անը կէօղէթմէքտէլէր իտի : — Լաքին օ
 անլէրին էֆրեարընը պիլմէքլէ, էլի դուրսուուղ
 օլան տտէմէ՝ Գալղ վէ օրթատա տուր, տէտի : ()
 9 տաիսի դալղը պալուրտու : — Լաքին Յիսուս անլէրէ՝
 Սիդէ սիւալ իտէրիմ . սէպթ կիւնիւնտէ խայր իշլէ-
 մէքմի, եօգսա շէրը իշլէմէքմի՝ ճան իսլաա իթմէք-
 մի, եօգսա հէլաք իթմէքմի ճաիղ տիր, տէտի : —
 10 Վէ անլէրին ճիւլէսինին իւղէրինէ նազար իտէ-
 րէք, օլ առէմէ՝ Լիլիլ ուղաթ, տէտի . օ տաիսի

- 11 ուղագծաբար, վէ անըն էլի արեգէտի : — Պազադ անէր փիւրղազէս օլարագ՝ պէյնէրինտէ Յիսուսա նէ խոհէքէրի իւղէրինէ սէօյլէշիրէր :
- 12 Վ է վաղը՝ օլտու քի օլ կիւնէրտէ տուա իթմէք իշիւն տաղա չըգըս, կէճէյի Ալլահա տուա իթմէքէ կէշիրի խոհ : — Վ է սապահ օլտուգտա շակիրտէրինի չաղըրըս, անէրտէն օնիքիսինի, —
- 13 եհանի Պետրոս թէսմիսէ իթտիյի Սիմօնու վէ անըն գարնտաշը Անտրաստու, վէ Խաճուպու վէ Խուհանայը վէ Պիլիպպոսու վէ Պարթօլօմաստու, —
- 15 վէ Մաթթայը վէ Թոմայը, վէ Հալֆա օղլու
- 16 Խաճուպ-իլէ Ղալիուր տէնիլէն Սիմօնու, — վէ Խաճուպուն պիրատէրի Խէհուտայը, վէ անը զամգ խոհն Խստարիօթի Խէհուտայը ինթիխապ խոհպ
- 17 անէրէ Բէսուլ թէսմիսէ էյլէտի : — Վ է անէր իլէ պիրլիքտէ ինիպ տիւզ պիր եհրտէ տուրտու . վէ քէնտի շակիրտէրինին կիւրուհու իլէ պիւթիւն Խէհուտիսթանտան, Խէրուշալիմտէն, վէ Սուր վէ Սայտա տէնիզ գըրըլարնտան փէք վաթիր ճէմա-
- 18 Վթ, — անը տինլէմէք վէ խասթէլիքէրինտէն շիֆա պուլմագ իշիւն կէլմիշ խոհէր : Վ է նափաք
- 19 բուհլարտան շիֆա պուլուրլար խոհ : — Վ է ճիւմլէ խալգ անա տօգանմագ արդու խոհի խոհ :

16. — Խաճուպուն օղլու օլմայըս պէրադէրի օլտու-ղա՝ քէնտի բիսալէսինտէրի տէտիյնտէն զահիր վէ մուսատտագ տըր, զիրա (Բիսալէի Խէհուտա, տէէթ 1) վէ Խաճուպուն պիրադէրի, տէր :

- զիրա անտէն գուվէթ չըգար վէ ճիւմլէսինէ շիֆա վէրի խոհ :
- 20 Վ է քէնտիսի կէօղլէրինի շակիրտէրի իւղէրինէ գալտըրըս տէտի . Նէ մութլու սիզ Ֆազիրլէրէ .
- 21 զիրա Ալլահն մէլէքիւթիւ սիզին տիր : — Նէ մութլու սիզ շիմտի աճըգանլարա, զիրա տօյա-ճագսընը : Նէ մութլու սիզ շիմտի աղլայանլա-
- 22 րա, զիրա կիւլէճէքսինիզ : — Խնսանլարն Խան իւլինսան սէպէսիլլէ սիզէ պուղղ իթտիքէրի գէման, վէ սիզի դարտ խոհպ սիթէմլէտիքէրի վէ խամինիզի քէօթիւ կիպի չըգարտըղլարը գէման՝ նէ
- 23 մութլուսընը : — Օլ կիւնտէ մէսրուր օլուս շաղ օլունուգ . իշթէ սէմաստա էճրինիզ Վալիմ տիր . զիրա անէրին փէտէրլէրի փէյղամպէրլէրէ պէօյլէ հա-
- 24 փարլար խոհ : — Վաքին վայ սիզէ, էյ գէնկինլէր, զիրա
- 25 սիզ թէսէլլինիզի ալըյօրսընը : — Վայ սիզ դօզ օլանլարա, զիրա աճըգաճագսընը : Վայ սիզ շիմտի կիւլէնլէրէ, զիրա աղլայըս Ֆէրեստ ու Ֆիղան
- 26 խոհէքսինիզ : — Շիւմլէ տտէմլէր սիզին հազղլա-րընըգտա էյի սէօյլէտիքէրի գէման՝ վայ սիզէ : Օլիրա անէրին փէտէրլէրի օլան եալան փէյղամ-
- 27 պէրլէրին հազղընտա պէօյլէ եափտըլար : — Վաքին էյ տինլէյնլէր, սիզէ տէրիմ . տիւշմէնլէրի-

24. — Բապպիմիզ Յիսուսուն լանթիլէտիյի գէնկինլէր պիւթիւն մէտէրլէթ վէ թէսէլլիքէրինի քէնտի սէրլէթէրինտէ գօյանլար տըր . (Վէօր Մաթթա 6, 2, 5) քէնտի փէտէ-ֆալլարըն ալըլար տըր, զիրա անտէն զայը պիր շէյ արա-մաղլար :

նիզի սեվինիզ, վէ սիզէ պուզզ խոնէլէրէ էյիլիք
 28 իտինիզ:—Սիզի լաճէթէյէնէլէրի միւսպարէլէյի-
 նիզ, վէ սիզի թագեիզ խոնէլէր իչիւն տոււա իտի-
 29 նիզ:—Սէնին պիր եանազընկա ուրանա՝ օ պիրինի
 տէ չէվիր. վէ սէնին ճիւսպէնի ալանը՝ էնթարիկի
 30 տախի ալմազտան մէն՝ իթմէ:—Սէնտէն հէր դա-
 լէպ խոնէն վէր. վէ վարիէթիկի ալանտան՝ անը
 31 կէրի իսթմէ:—Վ է ինսանլարըն սիզէ հէր նասըլ
 մոււսամէլէ իթմէսինի իսթէր իսէնիզ, սիզ տախի
 32 անլէրէ էօյլէճէ մոււսամէլէ իտինիզ:—Լէյէր սիզի
 սեվէնէլէրի սեվէր իսէնիզ, նէ՞ էճրինիզ օլուր. զիրա
 կիւնահքեարլար տախի քէնտիլէրինի սեվէնէլէրի
 33 սեվէրլէր:—Լէյէր վէլինի՝ մէթլէրինիզէ էյիլիք
 իտէրսէնիզ, նէ՞ էճրինիզ օլուր. զիրա կիւնահ-
 34 քեարլար տախի էօյլէ իտէրլէր:—Վ է էյէր մու-
 դապէլէթէն ալմազը իւմիտ իթտիյինիզ քիմսէլէ-
 րէ էօտիւնձ վէրիւսէնիզ, նէ՞ էճրինիզ օլուր. զիրա
 կիւնահքեարլար տախի քէնտիլէրինէ մուդապէլէ-
 թէն էօտիւնձ վէրիւմէք իւզրէ կիւնահքեարլարա
 35 էօտիւնձ վէրիւլէր:—Լաքին տիւշմէնէլէրինիզի

34. 35. — Պու Ֆրգրատա Բապպիմիզ էօտիւնձ վէրմէք-
 տէն պաշս իտիյոր: Էյէր մատտէ իգրազ իտիլէն պիզպաթ
 րէս իւլմալա տախի օլան հէր նէվ՝ հուգուգու թէրք իթմէք-
 տէն իպարէթ օլա իտի, էյէր μηδεν απελπιζοντες իպարէսինի
 մասնապր պու օլա իտի, արթըզ պու հալտէ պիր իգրազ տէ-
 յիլ իլլա պիր սատազա տէմէք օլուր իտի: Հալպու քի,
 Բապպիմիզ՝ Բէս իւլմալընըզ պաղըշտընըզ, աէմէյոր. ֆազադ՝
 δαυειζετε էօտիւնձ վէրինիլ, տէյու վալիհէն պուտուրույոր: Վէ
 իշպու մուգապէլէտէ մուզրիզ քէնտի քեաֆֆէի հուգուգընը

սեվինիզ. ապլա պիր մուդապէլէ իւմիտ իթմէքսի-
 զին էյիլիք իտիպ, էօտիւնձ վէրինիզ. վէ էճրինիզ
 'ազիւմ օլաճադ տըր, վէ Միւթէ՝ալըն օղուլլարը
 օլաճադսընըզ. զիրա օ՝ նանքէօրլէրէ վէ եարա-
 36 մազլարա քէրէմքեար տըր:—Խմտի մէրհամէթլի
 օլոււնուզ, նասըլ քի Ֆէտէրինիզ մէրհամէթլի տիր:—
 37 Վ է հիւքմ իթմէյինիզ, վէ հիւքմ օլմայաճադսը-
 նըզ, վէ պիր քիմսէնին 'ալէյհինտէ հիւքմ իթմէ-
 յինիզ, սիզին 'ալէյհինիզտէ տախի հիւքմ օլոււն-

մուհաֆազա, միւսթազրիզ իսէ իֆաի միւսթազրազա քէն-
 տիսինի մէճպուր դըրար:

Լաքին իշպու իգրազ նէ՞ կէօնա շէրաիզ թահթընտա,
 ֆաիլլիմի եօգսա ֆաիլլիզմի օլաճադ տըր: Պուրասընտա մէզ-
 քիւր նօզդատան հիշտէ պաշս իտիլմէյոր: Պու Ֆրգրատա
 Բապպիմիզ տիկէր պիր նօզդաի նազար իթթիիպ իտիյոր.
 շէօյլէ քի իրթիպադը քէլամ սալթ շու ֆիբրին իզահ ու
 թէվսիի տիր. եանի՝ Եալընըզ սիզէ էյիլիք իտէնէլէրէ տէյիլ,
 իլլա սիզէ էյիլիք իթմէյէնէլէրէ պիլէ էյիլիք իտինիզ. էյիլիք
 իտէր ամմա լէտ էլիզթիզա մուգապիլինի ալմազ իւմիտիլլէ
 իտէր օլան կիւնահքեարլարա պէնզէմէյինիզ İna απολάβωσι
 τὰ ἴσα (34): Ամմա սիզ տաշա ալա հարէքէթ իտիպ տէ,
 տիւշմէնէրինիզի պիլէ սեվինիզ (35). սիզէ թէզապիւլ իտէ-
 մէյէճէք, եանի իհթիեաճընըզ օլուուգու թագտիրտէ սիզէ
 էօտիւնձ վէրէմէյէճէք քիմսէլէրէ տախի էօտիւնձ վէրինիզ.
 մուգապիլինի իլէրիւտէ պիր կիւն ալմազը իւմիտ իթմէտիլինիզ
 քիմսէլէրէ էօտիւնձ վէրինիզ: İna απολάβωσι τὰ ἴσα (34) 'իպա-
 րէսինէ միւլթէզապիլէն իրատ իտիլմիշ օլան μηδεν απελπιζοντες
 իպարէսինին մասնապր պու տըր. վէ մէքքիւր տա ἴσα լաֆլարը
 'այնի աէթթին παρ ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν լաֆլարընտան 'սօնրա
 տախի զըմէն անաշըմազ լազըմ կէլիւր. չիւնքի հէր իքի-
 սինտէքի ֆիբրլէր պիր տիր. վէ պէյլէ օլմատըրը թագապիրտէ
 δαυειζετε էօտիւնձ վէրինիլ ֆիլինէ եանըշ պիր մասնա վէրիլ-
 միշ օլուր:

37. — Հաքիմի օլմատըրըն աստէմի հիւքմ էյիլի 'ա-
 մէլի մա'զուր դուլթամալ իսէն՝ նիյեթի մա'զուր դուլթ:

- մայաճաղ տըր : Մի՛ վ իտինիդ , վէ սիդէ 'աֆիվ
38 օլունաճաղ տըր : — Վ էրինիդ , վէ սիդէ վերիլէճէք .
պասըլմըշ , սիլքինմիշ , դաշղըն օլարտոգ էյի էօլչէք
իլէ գուճաղարընըդտ վերիլէճէք տիր . զիրա սիդէ
էօլչտիւյիւնիւդ էօլչէք իլէ էօլչիւլէճէք տիր : —
39 Լաքին անլերէ պիր թէմսիլ տախի սէօյլէտի .
Վէօր քէօրէ գըլաղուղուդ իտէսիլլիւրմի . իքիսի
40 տէ շուգուրա տիւշմէղլէրմի : — Շ ալիլտ մու'ալ-
լիմինտէն էվլա տէյիլ տիր . Լաքին հէր քէս քէն-
41 տի մու'ալլիսի կիպի եէթիշէճէք տիր : — Նի'չիւն
սէնին պիրատէրինին կէօղիւնտէքի չէօփիւ կէօրիւր-
սիւն , վէ սէնին կէօղիւնտէքի մէրթէյի իսէ կէօրմէղ-
42 սին : — Պիրատէրինէ նասըլ տէյէպիլիրսին՝ Պի-
րատէր , պրադ , կէօղիւնտէն շու չէօփիւ չըգարա-
յում , սէնին կէօղիւնտէքի մէրթէյի իսէ կէօրմէղսին :
Լէյ միւրաի , էվլէլա սէնին կէօղիւնտէն մէրթէյի
չըգար , վէ օլ զէման պիրատէրինին կէօղիւնտէն
43 չէօփիւ չըգարաճաղսըն : — Գիրա հիչ պիր էյի
աղաճ եօդ տըր քի Ֆէնա մէյվէ վերէ . նէ տէ պիր
44 Ֆէնա աղաճ՝ քի էյի մէյվէ վերէ : — Գիրա հէր
աղաճ քէնտի մէյվէսինտէն դանըլըր : Գիրա
թիքէնլէրտէն ինճիր տէվշիրիլմէղ . նէ տէ պէօ-
45 յիւրթէն չալըսընտան իւղիւմ քէսիլիր : — Լէյի
ատէմ դալպինին էյի խաղինէսինտէն էյիլլէք չը-
գարըր . Ֆէնա ատէմ իսէ քէնտի Ֆէնա խաղինէ-
սինտէն Ֆէնալըգ չըգարըր . զիրա աղըղ դալպին
46 Ֆաղլասընտան սէօյլէր : — Նի'չիւն պանա՝ Լա՛
րապպ , եա՛ Բապպ , չաղըրըրսընըդ , վէ տէտիլիմի

- 47 իճրա իթմէղսինիդ : — Հէր եանըմա կէլիպ քէլա-
մըմը իշիտէրէք անը իճրա իտէնին՝ քիմէ պէնդէր
48 իտիյինի սիդէ կէօսթէրէյիմ : — Լէլ պինա իտէն
պիր ատէմէ պէնդէր քի , տէրին դաղըպ թէմէլի
գաեա իւղէրինէ գօսու : Սէլ կէլտի , ըրմադ ճօ-
շուպ էվէ չարփաը իսէտէ , անը սարսամատը .
զիրա թէմէլի գաեա իւղէրինէ գօնմուշ իտի : —
49 Լաքին իշիտիպ տէ իճրա իթմէյէն քիմսէ՝ էվինի
թէմէլսիդ օլարադ դօփրադ իւղէրինտէ պինա
իտէն ատէմէ պէնդէր . ըրմադ անա չարփընճա՝ ա-
նիտէ երգըլտը . վէ օլ էվին խարապիյեթի 'աղիւմ'
օլտու :

Պատ Դ

7. Ղէմա'աթ իշիթտիյի հալտէ ճիւմլէ պու քէ-
լամլարը իթմամ իթտիքտէն սօնրա Վէֆարնա-
2 ումա կիրտի : — Պիր եիւղպաշընըն գըյմէթլի պիր
գուլու էօլմէք աէրէճէսինտէ խասթէ իտի : —
3 Օ տախի Յիսուստան խասէրտար օլունճա , կէլիպ
գուլունա շիֆա վերմէսի իչիւն անա ըիճա իթմէք
իւղրէ Լէհհուտիլէրին իսթիեարլարընը անա իրսալ
4 էյլէտի : — Լաքին անլեր Յիսուսու նէգտինէ կէ-
լիպ անա դայէթ ըիճա իտէրէք՝ Պունու անա իթ-
5 մէն սէզա տըր . — զիրա միլլէթիմիդի սէվէր վէ
ճէմ'իյեթկեա հըմըղը քէնտիսի պիդէ ինշա էյլէ-
6 տի , տէրլէր իտի : — Վ է Յիսուս անլեր իլէ կիտեր

- իբէն արթըզ խանէյէ եազլաշտըղընտա, եիւզպա-
շը տօսթլարընը անըն նէզտինէ կէօնտէրիւ՝ Լա՛
Բապպ, զա՛հմէթ չէքմէ. զիրա լաեըզ տէյիլիմ՝ քի
7 պէնիմ տամըմըն ալթընա կիրէսին : — Պու էճլտէն
սէնին եանըկա կէլմէյէ քէնտիմի լաեըզ 'ատտ իթ-
մէտիմ. ֆազադ պիր սէօզ սէօյլէ, վէ անիտէ գու-
8 լում շիֆա պուլաճագ տըր : — Չիւնքի պէն թահ-
թը հիւքիւմէթտէ պիր ատէմիմ. պէնիմ տախի
զիրի իտարէմտէ 'ապէրլէրիմ վար տըր. պունա՛
Նիթ, տէրիմ վէ կիտէր. տիկէրինէ տախի՛ Վէլ, տէ-
րիմ վէ կէլիր. վէ գուլումա՛ Պունու եափ, վէ եա-
9 փար, տէտի : — Յիսուս պունու իշիթտիքտէ անա
թէ՛աճ՝ ճիւպ իթտի. վէ արտընճա կիտէն ճէմա՛ա-
թա աէօնիւպ՝ Սիզէ տէրիմ քի Խարայիլտէ պիլէ
10 պէօյլէ իման պուլմատըմ, տէտի : — Վէ կէօնտէ-
րիլմիշ օլանլար էվէ տէօնիւպ խասթէ գուլու սա-
ղալմըշ պուլտուլար :
- 11 Վէ վազը՝ օլտու քի անտէն սօնրա Լաին իամին-
տէ պիր շէհրէ կիտէր իբէն, շակիրտլէրի վէ վա-
ֆիր խալգ տախի պէրապէրինճէ կիտէրլէր իտի : —
- 12 Լաքին շէհրին գափուսունա եազլաշտըղլարընտա,
իշթէ պիր մէյթ կէօթիւրիւյօրլար իտի քի վալի-
տէսինին պիրիճիք օղլու օղլապ, մէրգումէ տախի
տուլ իտի. վէ շէհրտէն վաֆիր խալգ անա ըէ-
13 ֆազաթ իտէր իտի : — Վէ Բապպ մէրգումէյի
կէօրտիւքտէ աճըյըպ անա՛ Մղլամա, տէտի : —
- 14 Վէ եազլաշտըլ թապուլթա տօգանտըգտա կէօթիւ-
րէնլէր տախի տուլտուլար : Վէ Է՛յ նէվճիլան,

- 15 սանա տէյօրում, դալգ, տէտի : — Վէ էօլիւ աեազա
զալգըպ սէօյլէմէյէ պաշլատը. վէ անը վալիտէսի-
16 նէ թէսլիմ էյլէտի : — Փազադ ճիւմլէսինին իւ-
զէրինէ գօրգու պատը. վէ Խշիմիզտէ պիր պէօնիւք
փէյլամպէր զուհուր իթտի. վէ Մլլահ քէնտի
ճէմա՛աթընը զիեարէթ իթմիշ տիր, տէյէրէք Մլ-
17 լահա համա իտէրլէր իտի : — Մըն հազընտա
պու խապէր պիւթիւն Լէհուսիւթանտա վէ
քեաֆֆէի ճիւլարտա նէշը օլունտու :
- 18 Վէ Լուհաննայա քէնտի շակիրտլէրի պունուն
19 հէփիսինի նազլ իթտիլէր : — Լուհաննա տախի
քէնտի շակիրտլէրինտէն իքիսինի Յիսուսուն նէզ-
տինէ կէօնտէրէրէք՝ Վէլէճէք օլան սէնմիսին, եօզ-
20 սա տիկէրինէմի կէօղլէյլիմ, տէտի : — Օլ ատէմ-
լէր անըն նէզտինէ կէլիպ, Վաֆիլիզ իտիճի Լու-
հաննա պիզի սէնին նէզտինէ եօլլայըպ տէյօր քի.
Վէլէճէք օլան սէնմիսին, եօզսա տիկէրինէ՛մի կէօզ-
21 լէյլիմ, տէտիլէր : — Վէնտիտի հէման օլ սա՛աթ՝
չօղլարընը խասթալըզ, մարազ վէ ֆէնա բուհ-
լարտան խէլաս իթտի, վէ խալլը քէօրլէրէ կէօր-
22 մէք իհսան էյլէտի : — Վէ անլէրէ ճէվապէն՝ Վի-
տինիզ, վէ կէօրիւպ իշիթտիքլէրինիզի, եա՛նի
քէօրլէրին կէօրտիւյիւնիւ, դօիալլարըն եէօրիւ-
տիւյիւնիւ վէ ճիւզամլըլարըն թէմիզլէնտիյինի,
սաղըրլարըն իշիթտիյինի, էօլիւլէրին գըեամ՝
իթտիյինի վէ ֆազիրլէրին թէպշիր օլունտուղու-
23 նու Լուհաննայա պիլտիրինիզ : — Վէ պէնիմ՝
հազըմտա սիւր չմէյէն՝ նէ մուլթու տըր, տէտի : —

- 24 Եւ զհայտնանաւն զմէսպոստէրի կիտինձէ, Եւ զհայտնա-
յա տալի ճէմա՛ւթա սէօյլէմէյէ պաշլատը . « Ե՞ն՞
կէօրմէյէ չէօլէ չըգտընըդ . ըրողկեարտան սալլա-
25 նան զամը՛շմը : — Եւ խօտ նէ՞ կէօրմէյէ չըգտը-
նըդ . նազիք էլպիսէ կիյինմիշ ատէ՛մմի : Եւ թէ զի-
զըյմէթ էլպիսէ կիյինմիշ վէ բէֆա՛հ հալինտէ
օլանլար՝ փատիշահ սարայլարընտա օլուրլար : —
26 Պազադ նէ՞ կէօրմէյէ չըգտընըդ . փէյղամպէ՛րմի :
Պէլի, սիզէ տէրիմ . փէյղամպէրտէն տալի տահա
27 իւթիւնիւ : — Օլորա, Եւ թէ մէլէյիմի երգիւնիւն
էօնիւնտէն իրսալ իտէրիմ, քի սէնլին էօնիւնտէն
եօլուկու հազըրլայաճադ, տէյու հազըրնտա եա-
28 զըլմըշ օլան պոլ տըր : — Հազիդաթէն սիզէ տէ-
րիմ քի, գարըլար էվլատլարը պէյնինտէ Եւ զհայտ-
նատան տահա ազիմ փէյղամպէր եօզ տըր : Վ է
լաքին Ալլահըն մէլէթիւթիւնտէ էն քիւ չիւլիւ ան-
29 տէն տահա պէօեիւթ տիր : — Պիւթիւն ճէմա՛ւթ վէ
կէօմրիւքճիւլէր իշիթտիքլէրինտէ, Եւ զհայտնա-
նըն վաֆթիդիլլէ վաֆթիդ օլունմոլշ օլմաղլէ,
30 Ալլահը թա՛զիդ իթտիլէր : — Պազադ Ֆարիսի-
լէր վէ էրպապը շէրի՛ւթ իսէ անտէն վաֆթիդ
օլունմամըշ օլմաղլէ, քէնտի հազըլարընտաքի
Ալլահըն միւրատընը պիհուտէյէ չըգարտըլար : —
31 Իմտի պու նէսլին ատէմլէրինի քի՛մէ պէնդէտէ-
32 յիմ, վէ քի՛մէ պէնդէրլէր : — Մէյտանտա օթու-
րուպ պիրի պիրլէրինէ պազըրարադ՝ Սիզէ տիւաիւթ
չալտըդ վէ ըագա իթմէտինիդ . սիզէ Ֆիդան իթտիք
վէ Ֆէրեատ իթմէտինիդ, տէյէն չօճուգլարա պէն-

- 33 զէր : — Զիւնքի Վաֆթիդ իտիճի Եւ զհայտնա կէլ-
տի . նէ էթմէք եէր, նէ տէ շարապ իչէր . վէ՛ Անտէ
34 շէյդան վար, տէրսինիդ : — Իպն իւլինսան կէլտի .
եէր վէ իչէր, վէ՛ Եւ թէ եէյիպ իչէն, կէօմրիւքճիւլ-
լէրին վէ կիւնահքեարլարըն տօսթու պիր ատէմ,
35 տէրսինիդ : — Վ է հիքմէթ քէնտի ճիւմլէ էվլատ-
լարը դարաֆընտան թաստիդ օլունտու :
36 Պարիսիլէրտէն պիրի քէնտի իլէ պէրապէր
դա՛ւմ իթսին տէյու անա ըիճա իթտի : Օլ տալի
Ֆարիսինին խանէսինէ կիրիպ սօֆրայա օթուր-
37 տու : — Վ է իշթէ շէհրտէ կիւնահքեար օլան
պիր գարը՝ Ֆարիսինին խանէսինտէ սօֆրատա
օթուրտուղունտան խապէրտար օլտուղունտա, պիր
38 շիշէ թաթլը գօգուլու եաղ կէթիւրտի : — Արգա-
սընտան անըն աեազլարը եանընտա տուրուպ աղլար
իտի . քէնտի կէօզ եաշլարըյլա անըն աեազլարընը
ըսլաթմաղա պաշլատը վէ պաշընըն սաշըյլա սի-
լիպ անըն աեազլարընը էօվիէր վէ նէֆիս եաղլա
39 մէսհ իտէր իտի : — Պազադ անը տա՛վէթ իտէն
Պարիսի սուլու կէօրտիւլիւնտէ, քէնտի քէնտինէ
Եւ յէր պու պիր փէյղամպէր օլտայտը, քէնտիսինէ
տօգանանըն քի՛մ վէ նէ կէօնա պիր գարը իտիյինի
մուղլաղա պիլէճէք իտի . զիրա կիւնահքեար
40 տըր, տէյօր իտի : — Վ է Յիսուս անա ճէվապ իտիպ՝
Եւ Սիմօն, սանա պիր տէյէճէյիմ վար, տէյինձէ,
41 Սէօյլէ՛ եա՛ Մու՛ալլիմ, տէտի : — Պիր ալաճաղըլը-
նըն իքի պօրճուլու օլուպ, պիրինին պէշ եիւզ վէ
42 տիկէրինին էլլի տինար պօրճու վար իտի : — Անլէ-

ըին էօտէմէյէ պիր շէյլէրի օլմամաղլէ՝ հէր իքիսի-
նէ պաղըշլատը : Դմտի անլէրտէն հանկըսը անը
43 տահա զիեատէ սէվէճէք տիր , տէտի : — Սիմօն ճէ-
վապէն՝ Պանա կէօրիւնտիւլիւնէ կէօրէ , քէնտիսինէ
զիեատէ պաղըշլատն քիմսէ , տէտի : () տախի
44 անա՝ Տօղըու զըեաս իթտին , տէտի : — Վ է դարըյա
տօղըու տէօնիւպ Սիմօնա խիդապէն՝ Պու դարըյը
կէօրիւյօրմսըն . պէն սէնին խանէնէ կէլտիմ , ա-
եաղլարըմա սու վէրմէտին . պու խէ կէօղեաշլա-
ըյլա աեաղլարըմը ըսլատըպ անլէրի սաշըյլա
45 սիլտի : — Սէն պէնի էօփմէտին . պու խէ կիրտիյիմ-
տէն պէրու աեաղլարըմը էօփմէքտէն ֆարիղ կէլ-
46 մէտի : — Սէն պաշըմը եաղ իլէ մէսհ իթմէտին .
պու խէ թաթլը դօղուլու եաղ իլէ մէսհ իթտի : —
47 Պու էճլտէն սանա տէրիմ . պուսուսն չօղ կիւնահլա-
ըր աֆվ օլուսուրլար , զիրա չօղ սէվտի . լաքին աղ
48 աֆվա նաիլ օլան՝ աղ սէվէր , տէտի : — Վ է մէր-
գումէյէ՝ Սէնին կիւնահլարըն սանա աֆվ օլուն-
49 տու , տէտի : — Վ է սօֆրատաշլար քէնտի քէնտի-
լէրինէ՝ Պու քիմ տիր քի կիւնահլարը պիլէ աֆվ
50 իտիյօր , տէմէյէ պաշլատըլար : — () տախի դա-

50. — Բապպիմիղ Յիսուս կիւնահլարը դարըյա՝ Իմանըն
սէնի իեւա՝ էյլէրի տէտիյինտէ , իմանըն սէլամէթ մէնշէի վէ
ասըլ էասըր օլտուղուսու իշար էյլէր . ֆաղադ սաիլ ֆաղի-
լէթլէրի ըէտա ու իիւրաճ իթմէյիպ , պիլաքս պաղ անըն
ալլադ կէօնիւլիւլիւլիւնիւ , անըն թէվպէ վէ նէտամէթ կէօղ-
եաշլարըն , անըն աֆմալը հասէնէսինի , վէ պախուսուս անըն
մուհապպէթի փիւրհարաթէթինի նէ՞ դատար մէտհ իտիյօր .
Պանան լէֆ կէնահլարը աֆվ օլուն-ըլար . շէրա լէֆ սէվտի
(կէօր 47) :

ըրյա՝ Իմանըն սէնի խէլաս էյլէտի . սէլամէթլէ
կիթ , տէտի :

Պատ 8

8. Վ է վաղը՝ օլտու քի անտէն սօնրա վաղ իտիպ
Ելլահըն մէլէքիւթիւնիւ թէպշիր իտէրէք շէհր-
լէրլէ դարիյէլէրի տօլաշըր իտի , վէ պիլէսինճէ
2 ծնիքիլէր , — վէ նափաք ըուհլարտան վէ մարադ-
լարընտան շիֆա պուլմուշ օլան , պաղը դարըլար ,
եանի անտէն եէտի ճինն չըգմըշ օլան Մէճտէլի
3 տէնիլէն Մէրեհմ , — վէ Հէրօտէսին քէթիլտապը
Պուզանըն դարըսը , Եուհաննա վէ Սուսաննա վէ
սաիր չօղլար անըն իլէ պէրապէր պուլուսուպ ,
մէրդումէլէր քէնտի մալլէրինտէն անա խըտմէթ
իտէրլէր իտի :
- 4 Ֆաղադ վաֆիր խալգ ճէմ՝ օլուպ քեաֆֆէի
շէհրլէրտէն անըն նէգտինէ կէլտիքլէրինտէ , թէմ-
5 սիլ իլէ տէտի . — Եքինճի քէնտի եքինինի եքմէ-
յէ չըգտը . վէ եքէր իքէն , քիմի եօլ քէնարընա
տիւշիւպ աեադ ալթընտա չիյնէնէրէք , սէմանըն
6 գուշլարը անը եէտիլէր : — Պաղըսը դաեա իւղէ-
րինէ տիւշտիւ . վէ ըիւղուպէթի օլմատըղընտան՝
7 պիթտիյի կիպի գուրուսու : — Պաղըսը թիքէնլէր
իչինէ տիւշտիւ . թիքէն եքինլէ պէրապէր պիթիպ
8 անը պօղսու : — Պաղըսը տախի էյի դօփրաղա
տիւշտիւ վէ պիթիպ եիւղ դաթ մահսու վէրտի :

- Պուռնու սէօյլէյիս՝ Խշիտիր դուլաղը օլան իշիթ-
 9 սին, տէյու նիտա էյլէտի : — Վէնտի շակիրտլէրի
 անա՝ Պու թէմսիլ նէ տիր, տէյու սօրտուլար : —
 10 () տախի անլէրէ տէտի քի, Ալլահըն մէլէքիւթիւն
 սըրըլարընը պիլմէքլիք սիզէ վէրիլմիշ տիր • ամմա
 զայրիլէրէ թէմսիլլէրլէ օլուր • թա քի պագալար
 տա կէօրմէյէլէր, վէ իշիտէլէր տէ անլամայալար : —
 11 Թէմսիլ խէ շու տէմէք տիր • Թօխում Ալլահըն
 12 քէլամը տըր : — Վ է եօլ քէնարընտաքիլէր անլէր
 տիրլէր քի իշիթտիքլէրինտէն սօնրա ինանըս՝ խէ-
 13 լաս օլմասընլար տէյու, շէյդան կէլիս բիւրէքլէ-
 14 րինտէն քէլամը չըգարըր : — Վ է դաեա իւզէրին-
 տէքիլէր անլէր տիրլէր քի քէլամը իշիտիս անը
 սէվինճլէ դապուլ խէրլէր • վէ քէօքլէրի օլմա-
 տըղընտան ազ պիր միւտտէթ ինանըրլար, վէ
 14 թէճրիպէ դէմանընտա կէրի չէքիլիրլէր : — Թի-
 քէնլէր իչինէ տիւշէնլէր անլէր տիրլէր քի քէլա-
 մը իշիթտիքտէն սօնրա, կիթտիքճէ զաիլէ, դէն-
 կինլիք վէ էօմրիւն զէվգ ու սէֆալարընտան պօ-
 15 ղուլուս մահսու վէրմէզլէր : — Այի դօփրաղա
 տիւշէնլէր խէ անլէր տիրլէր քի իշիտիս անը էյի
 վէ ալա դալպտէ հըֆգ խտէրլէր վէ սապը իլէ
 մահսու վէրիլլէր :
 16 Վիմնէ չըրաղը եագտըգտան սօնրա անը դապ
 ալթընտա սագլամազ, եախսու եաթազ ալթընտա
 դօմազ • իլլա կիրէնլէր ըշըղը կէօրսիւնլէր տէյու
 17 անը շէմաւտան իւզէրինէ դօր : — Օխրա աշիքեսը
 օլմայաճագ սագլը հիչ պիր շէյ եօգ տըր • վէ

- պիլինմէյիս զահիլէ չըգմայաճագ կիզլի պիր
 18 շէյ եօգ տըր : — Խմտի նասըլ տինլէտիյինիզի
 թէմսիլլէր խտինիզ : Օխրա հէր քիմին վար խէ
 անա վէրիլէճէք տիր • հէր քիմին եօգ խէ, մալիք
 օլտուղուռու զանն իթտիյի տախի անտէն ալընա-
 ճագ տըր :
 19 Վ չալիտէսի իլէ պիրատէրլէրի կէլիս զալապա-
 լըգտան նաշի անըն նէգտինէ եէթիշէմէզլէր խտի : —
 20 Անա խապէր վէրիս՝ Վ չալիտէն վէ պիրատէրլէրին
 տըշարրտա տուրմուշ սէնի կէօրմէք խթէյօրլար,
 21 տէտիլէր : — Վաքին օ անլէրէ ճէվապէն՝ Վ չալիտէմ
 վէ պիրատէրլէրիմ Ալլահըն քէլամընը իշիտիս
 իճրա խտէնլէր տիր, տէտի :
 22 Վ է վագը՝ օլտու քի կիւնլէրին պիրինտէ շակիրտ-
 լէրիլլէ պէրապէր պիր գայըզա կիրիս, անլէրէ՝
 Վէօլիւն էօթէ եագասընա կէչէլիմ, տէտի : Վ է
 23 աչըլտըլար : — Վ է անլէր գայըզա կիթմէքտէ-
 լէր իքէն քէնտիսի ոււուտու : Վ է կէօլիւն իւզէրի-
 նէ պիր ըուզկիսար պօրասը ինմէքլէ, սու պաստը վէ
 24 քէնտիլէր թէհլիքէտէ խտիլէր : — Վաքին եագլա-
 շըս անը ոււտնտըրարագ՝ Աս Մուալլիմ, հէլաք
 օլույօրուզ, տէտիլէր : () տախի գալըզա ըուզ-
 կիսար վէ սուլարըն դարըշըզլըղընա ագարլայըն-
 25 ճա, տինտիլէր վէ սիւքիւնէթ օլտու : — Վ է օ ան-
 լէրէ՝ Խմանընը նէրէտէ տիր, տէտի : Անլէր
 գօրգուս թէ՛ աճճիւս խտէրէ եէքտիկէրլէրինէ՝
 Վճէպա պու քիմ օլա քի ըուզկիսարլարա վէ
 տէնիզէ էմր խտէր վէ անա մուլի՝ օլուրլար,

տէրիւք խոր :

- 26 Վէ գայրդէա ճէլիւն գարշարնտա օլան
27 ճէրճէսիւիւրին տիւարնա կիթտիւր : — Պա-
րայա չըղնճա, շէհլրտէն՝ չօգ վաղըթտան պէրու
ճիննի զութար վէ էսվապ կէյինմէղ, վէ էվտէ տէ-
յիլ՝ իլլա մէղարլարտա խքեան խտէր պիր ատէմ
28 անա ըստթ կէլտի : — Յիսուսու կէօրմէպ նիտա
իթտի. աննն էօնիւնտէ եէրէ դափանըպ պէօնիւք
սէս իլէ՝ Պէնիմէ սէնին պէյնիկտէ նէ՞ վար, էյ Միւ-
թէ՛ալ Ալլահըն Օղլու Յիսուս, սանա ըրճա խտէ-
29 ըիմ, պէնի թաղեիդ իթմէ, տէտի : — Օլրա
խայլը զէմանտան պէրու անը զապդ իթմիշ օլ-
տուղունտան, նափաք ըուհա օլ ատէմտէն չըգ-
մասընը էմը խտէր խոր : Վէ զէնճիւրլէրլէ պաղ-
լանմըշ վէ զէնճիւրլէրլէ հըֆղ օլունուր խոր խտէ
տէ, պաղլարը դըրար վէ ճիննլէրտէն չէօլէ սէվգ
30 օլունուր խոր : — Լաքին Յիսուս անա սիւալ խորպ
Խամին նէ՞ տիր, տէտիքտէ, Ալայ տըր, տէտի : Օլի-
րա չօգ ճիննլէր աննն տէրուննէ կիրմիշ խորլէր : —
31 Վէ քէնտիւրլինն հալիւէյէ կիթմէյի էմը իթմէ-
32 մէսինի անտէն ըրճա խտէրլէր խոր : — Պաղապ օրա-
տա տաղտա օթլանըր վաֆիր պիր տօնուղ սիւրիւ-
սիւ օլմաղլէ, անլէրէ կիրմէլէրլինն իզն վէրմէսինի
անտէն ըրճա իթտիւր : () տախի անլէրէ իզն վէր-
33 տի : — Ճիննլէր օլ ատէմտէն չըգըպ տօնուղլարա
կիրտիւր, վէ անիտէ օլ սիւրիւ ուչըրմտան կէօլէ
34 աթըլլապ պօղուլտու : — Տօնուղ չօպանլարը
վուղուլաթը կէօրտիւքտէ, գաչըպ շէհլրտէ վէ

- 35 չիֆթ լիքլէրտէքիւրլէրէ նազլ էյլէտիւր : — Պուն-
լար վուղուլաթը կէօրմէյէ չըգտըլար, վէ Յիսու-
սուն նէգտիննէ կէլիպ, քէնտիւրլինն ճիննլէր չըգ-
մըշ օլան քիշլիյի կէյինմիշ վէ ուսլանմըշ օլարապ
Յիսուսուն աեաղլարը եաննտա օթուրմուշ պուլ-
36 տուղտա գօրգտուլար : — Աէօղլէրլիլէ կէօրմիւշ
օլանլար ճիննլինն նաւըլ խէլաս օլտուղունու ան-
37 լէրէ նազլ իթտիւր : — Ճէրճէսիւիւր ճիւլարընն
պիւթիւն խալգը՝ ազիմ գօրգույա կիրիֆթար օլ-
տուղլարը սէպէպիլլէ՝ եանլարընտան կիթմէսինի
անտէն ըրճա խորնճէ, գայրդա պինիպ՝ ափտէթ
38 իթտի : — Վէնտիւրլինն ճիննլէր չըգմըշ օլան
ատէմ աննլա պէրապէր կիթմէսինի անտէն ըրճա
խտէր խոր. Լաքին Յիսուս անը սալըվէրիպ՝ —
39 Լալիկէ տէօն, վէ Ալլահըն սանա իթտիյինի նազլ
էյլէ, տէտի : () կիտիպ Յիսուսուն քէնտինն իթտի-
յինի պիւթիւն շէհլրտէ նէշր խտէր խոր :
40 Վաղը՝ օլտու քի Յիսուս՝ ափտէթ խորնճէ խալգ
անը գապուլ իթտի. զիրա ճիւլէսի անա միւն-
41 թաղըր խոր : — Վէ իշթէ ճէմփիյէթկեահ չի-
խի Լայրօս խամինտէ պիր ատէմ կէլիպ, Յիսուսուն
աեաղլարընա տիւշտիւ վէ խանէսինն կիրմէսինի
42 անտէն ըրճա իթտի. — զիրա թաղըրպէն ծնիքի
եաշընտա պիրիճիք պիր զըղը օլուպ մէրգումէ էօ-
լիւմ ըատտէլէրլիտէ խոր : () տախի կիտէր իքէն
43 խալգ անը թաղեիդ իթմէքտէ խոր : — Վէ ծնիքի
սէնէտէն պէրի նէղֆի տէմ Իլլէթի օլան պիր դա-
րը, ճիւլէ վարիսէթինի հէքիմլէրէ սարֆ իթմիշ,

վէ հիւսիսի քիմսէ անա շիֆա վերէմէմիշ խտի : —
 44 Երգատան անա եազլաշըպ անըն լիպասընըն էթէ-
 յինէ տօգունտու , վէ անիտէ անըն դան ազմասը
 45 տուրտու : — Վէ Յիսուս՝ Պանա տօգունտան քիմ
 տիր , տէտի : Շիւմլէսի ինքեար իթտիքլէրինտէ ,
 Պէտրոս վէ անըն ըէֆիզլէրի անա՝ Լա՝ Մու՛ալ-
 լիմ , դալապալըգ սէնի պասըպ թազիիգ խտիյօր ,
 46 տէտիլէր : — Յիսուս տախի՝ Պանա պիրիսի տօգան-
 տը , զիրա պէնտէն գուվվէթ չըգարդընը հիսա իթ-
 47 տիմ , տէտի : — Ղարը տախի կիզլի դալմատըդընը
 կէօրտիւքտէ , թիթրէյէրէք կէլիպ անըն հուգու-
 րունտա դափանտը , վէ նէ մագաստլա անա տօգան-
 տըդընը վէ նասըլ անիտէ սաղալտըդընը պիւթիւն
 48 խալզըն էօնիւնտէ նազլ էյլէտի : — Վէնտիսի տա-
 խի մէրգումէյէ՝ Լա՛յ զըզ , խմանըն սէնի խէլաս էյլէ-
 49 տի . սէլամէթլէ կիթ , տէտի : — () հէնուգ սէօյլէր
 իքէն , ճէմ՝ իյեէթկեա՛հ ըէխինին խանէսինտէն
 պիրի կէլիպ անա՝ Ղըզըն էօլտիւ , Մու՛ալլիմէ
 50 զահմէթ վէրմէ , տէտի : — Յիսուս տախի պու քէ-
 լամը իշիտինձէ անա՝ Ղօրգամ , եալընըզ իման
 էյլէ , վէ օ խէլաս օլաճագ տըր , ճէվապընը վէրտի : —
 51 Խանէյէ կէլիպ Պետրոս իլէ Լա՛գուպ վէ Լուհան-
 նատան վէ զըզըն փէտէրիլէ վալիտէսինտէն մա՛ա-
 տա զայրի պիր քիմսէյէ քէնտիսի իլէ կիւմէյէ
 52 ըուխասթ վէրմէտի : — Շիւմլէսի անըն իւզէրինէ
 աղլայըպ սըզլամագտա խտիլէր : () խսէ անլէրէ՛
 Եղլամայըն . էօլմիւշ տէյիլ տիր , իլլա ուեույօր ,
 53 տէտի : — Վէ էօլմիւշ օլտուղունու պիւմէքլէ անը

54 զէվզլէնտիլէր : — Վէնտիսի անըն էլինտէն դութ-
 տու վէ նիտա խտէրէք անա՝ Ղա՛ւլգ , էյ զըզ , տէ-
 55 տի : — Վէ անըն ըուհու ըիւճու՝ էյլէմէքլէ
 տէրհալ դալգտը . վէ քէնտիսի անա եէմէք վէ-
 56 ըիւմէսինի էմր իթտի : — Ենըն վալիտէյնի խսէ
 միւթէհայեիր օլտուլար : Վէնտիսի տախի վու-
 դու՛աթը քիմսէյէ տէմէմէլէրինի անլէրէ թէնպիհ
 իթտի :

Պատ 9

9. ()նիքիլէրի չաղըրըպ անլէրէ ճիւմլէ ճիննլէր իւ-
 զէրինէ վէ խասթալըզլարը տէֆ՝ իթմէյէ գուվ-
 2 վէթ վէ դուտրէթ վէրտի : — Վէ անլէրի Ելլահըն
 մէլէքլիւթիւնիւ վա՛ղ իթմէյէ վէ խասթէլէրէ
 3 շիֆա վէրմէյէ կէօնտէրտի : — Վէ անլէրէ տէտի .
 Լօլ իշիւն պիր շէյ ալմայընըզ . նէ տէյնէք , նէ
 տաղարճըզ , նէ էթմէք , նէ տէ ազէ , նէ տախի
 4 իքի լիպասընըզ օլտուն : — Վէ հանլը էվէ կիրէր-
 սէնիգ , օրատա գալընըզ վէ օրատան չըգամյը-
 5 նըզ : — Վէ էյէր պիրիսի սիզի դապուլ իթմէգսէ ,
 օլ շէհիրտէն չըգըպ , անլէրէ շէհատէթ իշիւն՝
 աեազլարընըզ թօգունու պիլէ չըրփընըզ :
 6 Ենլէր չըգըպ քէօյլէրտէ կէզէրէք թէպշիր խտէր
 7 վէ հէր եէրտէ շիֆա վէրիլէր խտի : — Լաքին ըէ-
 խի Բուպ՝ Հէրօտէս ճիւմլէ վուգու՝ օլանը իշիթ-
 8 տի , վէ շաշար խտի . — զիրա պա՛ղըլարը՝ Լուհան-

- նա էօլիւէրտէն գըեամ իթմիշ, տերէր խոի. պա՛ղըլարը՝ Խլիա զուհուր էյլէմիշ տիր, տերէր խոի. սաիրլէրի խէ՛ Վատիմ փէյղամպերլէրտէն
- 9 պիրի գըեամ իթմիշ տիր, տերէր խոի : — Հէրօտէս խէ՛ Լուհաննանըն պաշընը պէն քէստիմ. Լաքին պու քի՛մ տիր քի անըն հազգընտա պէօյլէ շէյլէր իշխոյօրում, տէյերէք անը կէօրմէյի արգու խէր խոի :
- 10 Բէսուլար խէ՛ Կավաթ խոիպ ճիւմլէ իճրա իթ- տիքլէրինի անա նազլ էյլէտիլէր : Լաքին օ անլէրի ալըպ Պէյթսայաա նամ շէհրին գուրպինտէ
- 11 թէնհաճա պիր չէօլ մահէլէ չէքիլտի : — Խալգ պունու պիլէրէք անըն արտընճա կիթտիքտէ՛ օ ան- լէրի դապուլ խոիպ անլէրէ Լլահըն մէլէքիւթիւ հազգընտա սէօյլէր, վէ շիֆայա մուհթամճ օլան-
- 12 արա շիֆա վէրիլ խոի : — Լաքին կիւն զէվալ պուլմաղա պաշլատըգտա, օնիքիլէր եադլաշըպ անա՛ Խալգը սալըվէր քի էդրաֆտաքի քէօյլէ- րէ վէ չիֆթիլէքլէրէ կիտիպ եէյէճէք պուլալար. զիրա պուրատա չէօլ պիր մահէլտէլիլ, տէտի-
- 13 լէր : — Պադադ օ անլէրէ՛ Պունլարա սիդ եէյէճէք վէրինիլ, տէյինճէ, անլէր՝ Պիզիմ պէշ էթմէք վէ իքի պալըգտան զիեատէ պիր շէյիմիլլ էօդ տըր. պարի կիտիպ պու ճէմա՛աթըն ճիւմլէսինէ դա՛ամ
- 14 սաթուն ալալըմ, տէտիլէր : — Օլորա թազրիպէն պէշ պին քիշի խոիլէր : Շալիրտլէրինէ՛ Պունլարը էլլիշէր էլլիշէր, պէօլիւք պէօլիւք օթուրտու-
- 15 նուդ, տէտի : — Անլէր տախի էօյլէ խոիպ ճիւմլէ-

- 16 սինի տէ օթուրթտուլար : — Վ է պէշ էթմէքլէ իքի պալըղը ալըպ՝ սէմայա պադտը, անլէրի պերէ- քէթլէտի, վէ փարէլէտի, վէ ճէմա՛աթըն էօնիւնէ
- 17 դօմադ իւզրէ շալիրտլէրինէ վէրտի : — Ղիւմլէսի եէյիպ սօյտուլար, վէ արթան գըրընթըլարտան օնիքի քիւֆէ դալտըրտըլար :
- 18 Վ է քէնտիսի եալընըգճա տու՛ա խտեր իքէն վազը՝ օլտու քի շտկիլտլէրի տէ անըն իլէ պէրապէր խոի- լէր : Վ է անլէրէ սիւալ խոիպ՝ Պէնիմ քի՛մ օլտու-
- 19 զում հազգընտա խալգ նէ՛ տէյօր, տէտի : — Անլէր տախի՛ Սէնին իչիւն վաֆթիլ խոիճի Լուհաննա, սաիրլէր՝ Խլիա տըր. տիլէրլէր տէ՛ Վատիմ փէյղամպերլէրտէն պիրի գըեամ իթմիշ տիր, տէ-
- 20 յօրլար ճէվապընը վէրտիլէր : — Անլէրէ՛ Լէյ, սիդ պէնիմ քի՛մ օլտուղում հազգընտա նէ՛ տէրսինիլ, տէտի : Պետրոս ճէվապէն՝ Սէն Լլահըն Վրիստու-
- 21 սուսուն, տէտի : — Պունու քիմսէյէ տէմէմլէրի
- 22 իչիւն անլէրէ սէրթճէ թէնպիհ իթտի : — Վ է տէտի. Խպն իւլինսանա չօդ իսքէնճէ չէքմէք, իիթի- եարլարտան, պաշքեահինլէրտէն վէ քեաթիպ- լէրտէն ըէստ օլունուպ գաթլ օլունմադ, վէ իւչիւնճիւ կիւնտէ գըեամ իթմէք կերէք տիր, տէտի :
- 23 Վ է ճիւմլէսինէ տէր խոի. Արտըմճա կէլմէք իս- թէյէն քիմսէ՛ նէֆսինի ինքեար խոիպ հէր կիւն սալիպինի եիւքլէնսին վէ արտըմճա կէլսին : —
- 24 Օլորա նէֆսինի խէլաս իթմէք իսթէյէն՝ անը դաի՛ իսէճէք, վէ պէնիմ իչիւն նէֆսինի դաի՛ իտէն՝ անը

- 25 խելաւ խոհեմք տիր : — Դնասն պիւթիւն տիւնեայր
 գազանրպատ ճանրնր զաի՝ խոհեմք, եւ ճէրիմէ վէ-
 26 րիւսէ, նէ՞ խոթիֆատէ խոհեմք տիր : — Օ խրա հէր
 քիւմ պէնտէն վէ պէնիւմ քէլամլարըմտան ութու-
 նըրսա, Խպն իւլինսան տախի քէնտինին վէ Փէտէ-
 րին վէ 'ազիզ մէլէքլէրին ճէլալիյլէ կէլտիյի զէ-
 27 ման անտէն ութամնաճազ տըր : — Հազիզաթէն սիզէ
 տէրիւմ, պուրատա հազըր օլանլարտան պա'զը-
 լարը, Ալլահըն մէլէքիւթիւնիւ կէօրիւնճէյէ տէք՝
 էօլիւմ տաթմայաճազլար տըր :
 28 Վ է վազը՝ օլտու քի պու քէլամլարտան թադ-
 րիպէն սէքիզ կիւն սօնրա Պետրոսլա Լա'դուպու վէ
 Լաուհաննայր ալըպ, տու'ա իթմէք իւզրէ տաղտ
 29 չըգտը : — Վ է տու'ա խոհր իքէն հէյէթի թէ-
 պէտտիւլ էյլէտի վէ էլպիսէսի պէտազ վէ վարլազ
 30 օլտու : — Վ է իշթէ իքի քիշի, եանի Մուսա իլէ
 31 Խիա անընլա սէօյլէշիրլէր խոի : — Պունլար
 ճէլալէթլէ կէօրիւնիւպ՝ անըն Լէրուշալիմտէ
 իթմամ խոհեմք իրթիհալը իւզէրինէ սէօյլէրլէր
 32 խոի : — Լաքին Պետրոս վէ անընլա օլանլար ույ-
 դուտան աղըրլաշմըշ օլմազլէ՝ ուեանտըզլարընտա
 անըն ճէլալընր վէ եանընտա տուրան իքի քիշի-
 33 լէրի կէօրտիւլէր : — Վ է վազը՝ օլտու քի անլէր
 անտէն այրըլմագտա իքէն, Պետրոս Յիսուսա՝ Լա'
 Մու'ալլիւմ, պիզէ պուրատա դալմազ էյի տիր :
 Խմտի, պիրի սէնին, պիրի Մուսա վէ տիկէրի Խիա
 իշիւն իւշ չատըր ետիալըմ, տէտի : Վ է նէ սէօյ-
 34 լէտիյինի պիլմէզ խոի : — Օ հալա պունու սէօյլէ-

- մէքտէ իքէն՝ պիր պուլուդ կէլիպ անլէրին իւզէ-
 րինէ սաեհպան օլտու : Ենլէր պուլուտուն ալթընա
 35 կիրտիքլէրինտէ՝ դայէթ գօրգտուլար : — Վ է պու-
 լուդտան սէս կէլիպ՝ Սէվկիւլիւ Օղլում պու-
 36 տըր . պունու տի'նէյինիզ, տէտի : — Վ է սէս իշի-
 տիլմէքտէ իքէն Յիսուս եալընըզ պուլունտու :
 Վէնտիլէր խոհ սիւքիւթ իթտիլէր . վէ կէօրտիւք-
 լէրինտէն օլ կիւնլէրտէ քիմսէյէ պիր շէյ նազլ
 իթմէտիլէր :
 37 Լաքին վազը՝ օլտու քի Ֆէրտասը կիւն տաղտան
 ինլէրլէր իքէն վաֆիր խալզ անըն խոթիգալընա
 38 չըգտը : — Վ է իշթէ ճէմա'աթտան պիր ատէմ նի-
 տա խոհէք՝ Լա' Մու'ալլիւմ, սանա ըիճա խոհիւմ,
 օղլումա նազար գըլ, զիրա պիրիճիլիւմ տիր : —
 39 Վ է իշթէ անը պիր ըուհ դութար, օլ տախի ա-
 փանսըզ պաղըրըր, վէ անը եէրէ չարփար, շիտտէթ-
 լէ սարսըպ՝ քէօփիւրտիւր, վէ անը խուրտուխաշ
 իթտիքտէն սօնրա, կիւճիլէ անտէն այրըլըր : —
 40 Վ է անը չըգարսընլար տէյու սէնին շախիրտլէրինէ
 եալվարտըմ իսէտէ, մուգթէտիր օլմատըլար, տէ-
 41 տի : — Յիսուս ճէվապէն՝ Լա' իմանսըզ վէ 'աքսի
 նէսլ, նէ՞ վազթա գատար սիզինլէ օլալըմ վէ սիզէ
 թէհամմիւլ խոհիւմ . օղլունու պուրայա կէթիր,
 42 տէտի : — Օ եազլաշըր իքէն ճինն անը եէրէ չար-
 43 վըպ շէտիտէն սարստը : — Յիսուս նափաք ըուհու
 ազարլայըպ չօճուղա շիֆա վէրտի վէ անը փէտէ-
 44 ըինէ թէսլիւմ իթտի : — Ղիւմլէսի տէ Ալլահըն
 'ազամէթի իւզէրինէ հայրան գալտըլար : Վ է

- ճիւմլէսի անըն իթտիլի քեաֆֆէի շէյլէլէ թէ-
 'աճճիւս իթմէքտէ իքէն, շաղիրտլէրինէ' Սիդ
 շու սէօզլէրիմի գուլագլարընըդա գոյունուզ . զիրա
 Խպն իւլինսան ատէմլէրին էլինէ թէսլիմ օլու-
 45 նաճագ տըր, տէտի : — Նաքին անլէր պու սէօզիւ
 անլամատըլար . վէ իտրաք իթմէսինլէր տէյու ան-
 լէրտէն կիզլի իտի . վէ իշպու սէօզ հազզընտա
 անա սիւալ իթմէյէ գօրգտուլար :
 46 'Մէսպա էն պէօեիւք հանկըսը տըր տէյու արա-
 47 լարընտա պիր միւզաքէրէ չըգտը : — Յիսուս
 անլէրին գալպլէրինին էֆքեարընը կէօրէրէք ,
 պիր չօճուգ ալըպ քէնտի եանընտա տուրտուր-
 48 տու . — վէ անլէրէ' էէր քիմ պու չօճուզու պէնիմ
 իամիմէ գապուլ իտէրսէ, պէնի գապուլ իտէր . վէ
 հէր քիմ պէնի գապուլ իտէրսէ, պէնի կէօնտէրէնի
 գապուլ իտէր . զիրա ճիւմլէնիգտէ էն քիւշիւք
 49 օլան' էն պէօեիւք տիր, տէտի : — Նուհաննա
 տախի ճէվապէն' Նա' Սուալլիմ, սէնին իսմինլէ
 ճինն չըգարան պիրինի կէօրտիւք, վէ պիզիմ րէ-
 ֆազաթըմըզտա պուլունմատըզընտան' անը մէն'
 50 իթտիլ, տէտի : — Յիսուս անլէրէ' Նը մէն' իթ-
 մէյինիզ . զիրա սիզէ զըտտ օլմայան սիզինլէ տիր,
 տէտի :
 51 Վէ վազը' օլտու քի անըն եիւճէլմէսի կիւնլէրի
 թէմամ օլտուգտա, քէնտիսի Նէրուշալիմէ կիթ-

51. — Են-շէ-շէ- Լաֆֆէէ Են-Նա' 'իպր. ըսգըւհը կեր-
 չէքտէն գարսը վէրմէք տէմէք տիր... :

- 52 մէքլիյէ եիւզիւնիւ թագվիեէ իթտի : — Վէ եիւզիւ
 էօնիւնտէն խապէրճիլէր կէօնտէրտի : Մնլէր կիտիպ
 անա թէտարիւք կէօրմէք իւզրէ Նամարիալըլարըն
 53 պիր քէօյիւնէ կիրտիլէր : — Նաքին Նէրուշալիմէ
 միւլթէվէճճիհ օլտուզունտան անը գապուլ իթ-
 54 մէտիլէր : — Շաղիրտլէրի Նա'գուպ վէ Նուհաննա
 պունու կէօրտիւքլէրինտէ, անա' Նա' Բապպ, իս-
 թէրմիսին քի սէմատան աթէշ ինիպ անլէրի մահվ
 55 իթմէսինի էմր իտէլիմ, տէտիլէր : — Յիսուս տախի
 տէօնիւպ անլէրի աղարլայարագ' Սիդ նէ րուհտան
 56 օլտուզունուզու պիլմէյօրսունուզ : — Օլրա Խպն
 իւլինսան ատէմլէրին ճանլարընը հէլաք տէյիլ'
 իլլա խէլաս իթմէք իշիւն կէլտի, տէտի : Վէ տի-
 կէր պիր քէօյէ կիթտիլէր :
 57 Վէ վազը' օլտու քի եօլտա կիտէրլէր իքէն պիր
 քիմսէ անա' Նա' Բապպ, հէր նէրէյէ կիտէր իսէն
 58 արտըն սըրա կէլէճէյիմ, տէտի : — Յիսուս տախի
 անա' Թիլլէրլէրին վէ սէմա գուշարընըն եուվա-
 լարը վար տըր . տմմա Խպն իւլինսանըն պաշընը
 59 գօյաճագ եէրի եօզ, տէտի : — Պագազ տիկէր պի-
 րինէ' Մարտմ սըրա կէլ, տէտի : Օ տախի անա'
 Նալվէլա կիտիպ փէտէրիմի տէֆն իթմէմէ պանա
 60 իզն վէր, տէտի : — Յիսուս անա' Պրազ էօլիւլէր
 քէնտի էօլիւլէրինի տէֆն իթմէսինլէր . սէն իսէ կի-
 տիպ Նլլահըն մէլէքիւթիւնիւ թէպշիր էյլէ, տէ-
 61 տի : — Պիր զայրըսը տախի անա' Նա' Բապպ, սէ-
 նին արտընիճա կէլէյիմ . լաքին էվվէլա 'ալիլէմ իլէ
 62 վէտա'լաշմամա պանա իզն վէր, տէտի : — Յիսուս

անա՝ Լճինի սապանա սալըպտա կերիյէ պագան
քիմսէ Ալլահըն մէլէքիւթիւնէ միւնասիպ տէյիլ
տիր, տէտի :

Պատ 10

10. Պատէհոս Բապպ սաիր ելթմիշ իքի շակիրտ
տահա թաւին իտիպ, անլէրի քէնտինին կիտէճէյի
հէր շէհրէ վէ մահէլէ էօնիւնճէ իքիշէր իքիշէր
2 կէօնտէրտի : — Վ է անլէրէ տէր իտի . Հասատ չօդ,
ամմա իշճիլէր ազ տըր . իմտի հասատ սահիպինէ
քէնտի հասատընա իշճիլէր կէօնտէրմէսի իչիւն
3 եւլվարընը : — Նիտինիդ . իշթէ պէն սիզի գուզու-
լար կիպի գուրտլար իչինէ կէօնտէրիյօրում : —
4 Նէ քիսէ, նէ թօրպա, նէ աեագ գապլարը դաշը-
յասընը, վէ եօլտա քիմսէյէ սէլամ վէրմէյէսի-
5 նիդ : — Հէր հանկը էվէ կիրէրսէնիդ, էվվէլա՝ Պու
6 էվէ սէլամ, տէյինիդ : — Լճէր օրատա սէլամ վէ-
լէտի վար իսէ, սէլամընը անըն իւզէրինտէ գալա-
7 ճագ . ամմա եօդ իսէ, սիզէ տէօնէճէք տիր : — Օլ
խանէտէ իաքետն իտիպ, անլէրինքինտէն եէյիպ
իչէսինիդ . զիրա իշճի քէնտի իւճրէթինէ միւսթա-
հագգ տըր : Լճտէն էվէ ինթիգալ իթմէյին : —
8 Հէր հանկը շէհրէ կիրիպ գապուլ օլունտուղու-
նուզտա, էօնիւնիւզէ գօնուլանտան եէյինիդ : —
9 Անտէ օլան խասթէլէրէ շիֆա վէրինիդ . վէ անլէ-
րէ Ալլահըն մէլէքիւթիւ սիզէ եագլաշմըշ տըր ,

- 10 տէյինիդ : — Լաքին հէր հանկը շէհրէ կիրիպտէ
գապուլ օլունմատըղընը թագտիրտէ, անըն մէյ-
11 տանլարընա չըգըպ՝ — Հէհրինիգտէն աեագլարը-
մըգա պուլաշան թօգու պիլէ սիզին իւզէրինիդէ
սիլէքէրիդ, վէ Լաքին շունու պիլէսինիդ քի, Ալլա-
12 հըն մէլէքիւթիւ եագլաշմըշ տըր, տէյինիդ : — Սի-
զէ տէրիմ քի օ կիւնտէ Սատումա օլ շէհրտէն
13 տահա գօլայ օլաճագ տըր : — Վ շյ սանա, էյ Վու-
րէյին . վայ սանա, էյ Պէյթսայտա . զիրա էյէր
սիզտէ իճրա օլունան մուճիզէլէր Սուր վէ Սայտա-
տա իճրա օլունմուշ օլսա իտի, շիւպհէսիզ չօդ-
տան չուլ վէ քիւլտէ օթուրուպ թէվպէ իթմիշ
14 օլուրլար իտի : — Լաքին հիւքմ կիւնիւնտէ Սուր
վէ Սայտայա սիզտէն տահա գօլայ օլաճագ տըր : —
15 Վ է սէն, էյ Վէֆարնաում, սէմայա գատար եիւ-
ճէլէճէքմիսին . ճէհէննէմէ գատար ինէճէքսին : —
16 Սիզի տինլէյէն պէնի տինլէր . սիզի թահգիր իտէն
պէնի թահգիր իտէր . վէ պէնի թահգիր իտէն
17 պէնի կէօնտէրէնի թահգիր իտէր : — Լէթմիշ
իքիլէր սէվինճլէ 'ավտէթ իտիպ անա՝ Լճ Բապպ,
ճիննլէր պիլէ պիզէ սէնին իսմին իլէ իդա'աթ իտի-
18 յօրլար, տէտիլէր : — Լաքին օ անլէրէ տէտի քի .
շէյդանըն սէմատան շիմշէր կիպի տիւշտիւյիւնիւ
19 կէօրիւյօր իտիմ : — Իշթէ սիզէ երլանլարը, 'ագ-

15. — B վէ D էլլադդարը Վիւլաթա միսիլու հ նփաթէսա...
վէ զայրիհիւմ շամիլ տիրէր :

ընկալելի վէ տիւշմէնին քեռֆֆէի գուվվէթինի չիյնէմէյէ գուտրէթ վէրտիմ. վէ հիչ պիր շէյ սիզէ
 20 զարար վէրմէյէճէք տիր : — Լաքին ճիննէլին սիզէ իդա'աթ իթաիքլէրի իչիւն սէվինմէյինիդ, իւլա իամլէրինիդին սէմատա եաղըլմըշ օլտուղունա սէվիննիդ :

21 Օլ սա'աթտա Յիսուս րուհունտա շազ օլարադ տէտի. Լէյ սէմանըն վէ զէմինին Բապպը Փէտէր, սանա համտ ու սէնա իտէրիմ քի պու շէյլէրի 'աւլիմլէրտէն վէ 'արիֆլէրտէն կիզլէտին վէ մա'սուսլարա պէեան իթաին : Պէլի, եա Փէտէր, զիրա

22 սէնին 'ինտինտէ պէօյլէ խօշ կէօրիւնտիւ : — Հէր շէյ Փէտէրիմտէն պանա վէրիմիշ տիր. վէ Օղուլուն քիմ իտիյինի Փէտէրտէն մա'ատա քիմսէ պիլմէզ. վէ Փէտէրին քիմ իտիյինի Օղուլտան վէ Օղուլուն պէեան իթմէք իսթէտիյի քիմսէտէն

23 մա'ատա դայրըսը պիլմէզ : — Վէ շակիրալէրինէ տէօնիւպ ալրըճա տէտի. 'Նէ մութլու կէօղլէրէ քի

24 կէօրտիւյիւնիւզիւ կէօրիւյօրլար : — Սիզէ տէրիմ քի չօզ փէյդամպէրլէրլէ մէլիքլէր սիզին կէօրտիւյիւնիւզիւ կէօրմէք արզուլատըլար վէ կէօրմէտիլէր. իշիթտիյինիդի իշիթմէք իսթէտիլէր վէ իշիթ մէտիլէր :

25 Վէ իշթէ էրպապը շէրի'աթտան պիրի դալզըպ անը թէճրիպէ իտէրէք՝ Լէյ Մու'ալլիմ, 'նէ իտէյիմ քի էպէտի հաեաթա վարիս օլայրմ, տէր

26 իտի : — Օ տախի անա՝ Է էրի'աթտա 'նէ եաղըլը

27 տըր. 'նիճէ օգուլսուն, տէտի : — Օ ճէվապէն՝

Բապպ Ելլահընը պիւթիւն եիւրէյինտէն, պիւթիւն ճանըկտան, պիւթիւն գուվվէթինտէն վէ պիւթիւն ֆիքրինտէն, վէ գարիննի 'նէֆսին կիպի

28 սէվէսին, տէտի : — Օ անա՝ Տօղրու ճէվապ վէրտին. պուսու իճրա էյլէ, վէ եաշայաճադսըն, տէ

29 տի : — Օ քէնտինի թէպըրիէ իթմէք իսթէյէրէք,

30 Յիսուսա՝ Լէյ, գարինիմ քիմ տիր, տէտի : — Յիսուս ճէվապէն տէտի. Ետէմին պիրի Լէրուշալիմտէն Լըրիքօյա ինէրքէն հարամիլէրին էլինէ տիւշտիւ. պուսլար անը սօյուպ եարալատըլար, վէ

31 եարը էօլմիւշ պրազըպ կիթտիլէր : — Լաքին թէստաիւֆէն օլ էօլտան պիր քեահին ինմէքտէ օլուպ, անը կէօրտիւյիւնտէ սավուշուպ կիթտի : —

32 Վէզա պիր Վալիլի տախի օլ մահէլէ կէլիպ անը

33 կէօրտիւքտէ կէչտի կիթտի : — Լաքին եօլճու պիր Սամարիալը անըն 'նէզտինէ կէլիպ, անը կէօրտիւք

34 տէ մէրհամէթէ կէլտի : — Վէ եաղլաշըպ անըն եարէլէրի իւզէրինէ զէյթ իլէ շարապ ազրտարադ

անլէրի սարար վէ քէնտի պարկիրի իւզէրինէ պինտիրիպ անը պիր իսանա կէօթիւրտիւ վէ անը թէտա

35 վի էյլէտի : — Յէրտաը կիւն իսէ չըդտըպ իսանճըյա իքի տինար վէրէրէք՝ Պունա մուգայեետ օլ, վէ պուստան ֆազլա հէր 'նէ մասրաֆ իտէրտէն, 'ավ

36 տէթիմտէ սանա էօտէյէճէյիմ, տէտի : — Պուիւչիւնտէն հա'նկըսը հարամիլէր էլինէ տիւշէնէ

37 գարին օլմուշ տըր զանն իտէրսին, տէտի : — Օ տախի Լէյա մէրհամէթ իտէն, տէտի : Յիսուս անա՝ Վիթ, սէն տախի էօյլէ եափ, տէտի :

38 Վէ վաղը՝ օլտու քի անլէր եէօրիւմէ. քտէլէր ի-
քէն՝ քէնտիսի քէօյիւն պիրինէ կիրտի վէ Մարթա
նամ պիր դարը անը քէնտի խանէսինէ զապու-
39 իթտի : — Ընըն տախի Մէրեէմ խամինտէ պիր հէմ-
շիրէսի վար խտի, քի Բապպըն աեազլարը եանըն-
տա օթուրուպ անըն քէլամընը տինլէյօր խտի : —
40 Մարթա խէ կէօնակէօն խըտմէթ թէլաշընտա
պուլունմաղլէ, տուրուպ անա՝ Լա՝ Բապպ, հէմշի-
րէմին պէնի խըտմէթտէ եալընը պրադտըլընը
զայտ իթմէ՞ղմիսին. իմտի անա սէօյլէ քի պանա
41 եարտըմ իթսին, տէտի : — Բապպ անա ճէվապէն՝
Մարթա, Մարթա, սէն չօդ շէյլէր թէլաշըյլա
42 մուղղարիպ օլուպ ալթիւսթ օլույօրտուն : — Լա-
քին եալընը լաղըմ օլան շէյ պիր տիր. Մէրեէմ
տահա էյի հիսսէյի սէշտի քի քէնտինտէն ալընմա-
յաճադ տըր, տէտի :

Պատ 11

11. Վէ վաղը՝ օլտու քի պիր մահէլտէ տուա խտեր
խտի : Պիթիրտիյինտէ շախիրտլէրինտէն պիրի անա՝
Լա՝ Բապպ, Լուհաննա քէնտի շախիրտլէրինէ էօյ-
րէթտիյի կիպի, տուա իթմէյի պիղէ էօյրէթ, տէ-
2 տի : — () տախի անլէրէ տէտի. Տուա իթտիյինիզ
զէման շէօյլէ տէյինիզ. Լա՝ Փէտէր, խամին մու-
3 զատտէս օլտուն, մէլէքիւթիւն կէլսին, — հէր
կիւնքի էթմէյիմիզի պիղէ կիւն պէ կիւն վէր : —

4 Վէ կիւնահլարըմը պիղէ՝ աֆվ էյլէ, զիրա պիղ
տախի պիղէ ճիւմլէ պօրճլու օլանլարա՝ աֆվ էյ-
5 լէրիզ. վէ պիղի իզվայա կէօթիւրմէ : — Վէ ան-
լէրէ տէտի. Սիզտէն քիմին պիր տօսթու օլուպտա
եարը կէճէլէյն անըն եանընա կիտէրէք անա՝ Տօս-
6 թում, պանա իւչ էթմէք էօտիւնճ վէր. — զիրա
տօսթում եօլտան պանա կէլտի, վէ անըն էօնիւնէ
7 դօյաճադ պիր շէյիմ եօդ տըր, տէյէ տէ, — օ տա-
խի իչէրիտէն ճէվապ վէրիպ՝ Պանա զահմէթ վէր-
մէ, զիրա դափու դափալը, վէ չօճուգլարըմ պէ-
նիւմլէ տէօշէքտէ տիրլէր. գալըպ սանա վէրէմէմ,
8 տէյէ : — Սիղէ տէրիմ քի. էյէր տօսթուդ խաղը-
րը իչիւն գալըպ վէրմէզսէ, անըն խպրամը իչիւն
դալըպ, անըն հէր նէյէ իզթիզասը վար խէ վէ-
9 րէճէք տիր : — Պէն տախի սիղէ տէրիմ. Տիլէյինիզ
վէ սիղէ վէրիլէճէք տիր. տրայընը վէ պուլաճադ-
10 սընըզ. չալընը վէ սիղէ աչըլաճադ տըր : — Օլի-
րա հէր քիմ տիլէրսէ, ալըր. հէր քիմ արարսա,
պուլուր. վէ հէր քիմ չալարսա, անա աչըլաճադ
11 տըր : — Լայէր սիզտէն պիրիսի փէտէրինտէն էթմէք
խաթէր իսէ, օ անա դաճմը վէրէճէք տիր. եախօտ
պալըզ եէրինէ անա երլաճմը վէրէճէք տիր. —
12 եախօտ եումուրգա խաթէտիյինտէ անա՝ ազրէպմի
13 վէրէճէք տիր : — Լամտի էյէր սիզ եարամազ օլմագլա
պէրապէր, էվլատլարընըզա էյի՝ ազրէյէլէր վէրմէ-
սինի պիլիի իսէնիզ, եա սէմավի Փէտէրինիզ քէն-
տիսինտէն տիլէյէնէ նէ գատար զիեատէ Բուհ իւլ
Պուտտու վէրէճէք տիր :

- 14 Վէ պիր ճինն չըգարմադտա իտի, օլ տախի տիլ-
սիդ իտի : Վէ վաղը՝ օլտու քի ճինն չըգընձա տիլ-
սիդ սէօյլէտի վէ պիւթիւն խալզ թէ՛ աճճիւպ իթ-
15 տի : — Ամմա անլէրտէն պա՛ղըլարը՝ Պու քիմսէ
ճիննլէրին բէխի Պաալզէպուպ վասըղասըյլա չը-
16 գարըյօր, տէտիլէր : — Ստիրլէրի տախի անը թէճ-
րիպէ իտէրէք, սէմատան պիր ‘ալամէթ կէօսթէր-
17 մէսինի անտէն դալէպ իտէրլէր իտի : — Օլ տախի
անլէրին էֆքիարընը կէօրմէքլէ անլէրէ տէտի քի .
Վէնտի քէնտիսինէ զըտտ օլարագ պէօլիւնմիւշ
հէր փատիշահլըզ խարապ օլուր . վէ քէնտի քէն-
տիսինէ զըտտ օլարագ պէօլիւնմիւշ հէր խանէ եը-
18 դըլըր : — Խմտի էյէր շէյգան քէնտի քէնտիսինտէ
պէօլիւնմիւշ իսէ, անըն փատիշահլըզը նի՞ճէ մէ-
թին զալաճագ տըր . չիւնքի ճիննլէրի Պաալզէպուպ
վասըղասըյլա չըգարըյօրում, տէյօրտունուզ : —
19 Լէյէր պէն ճիննլէրի Պաալզէպուպ վասըղասըյլա
չըգարըյօր իսէմ, սիդին օղուլլարընըզ քի՞մին վա-
սըղասըյլա չըգարաճագլար : Պունուն իչիւն ան-
20 լէր սիդին հաքիմլէրինիզ օլաճագլար տըր : — Լա-
քին էյէր պէն ճիննլէրի Ալլահըն փարմաղըյլա
չըգարըյօրաամ, էլպէթթէ Ալլահըն մէլէքիւթիւ-
21 իւզէրինիզէ եէթիշմիշ տիր : — Պուպլէթլի օլան
պիր քիմսէ սիլահլանարագ խանէսինի պէքլէտի-
յինտէ՝ անըն վարիւթի սէլամէթտէ օլուր : —
22 Լաքին անտէն տահա գուպլէթլիսի անըն իւզէ-
րինէ կէլիպ անը մաղլուպ իտէրսէ, անըն կիւվէն-
տիյի սիլահլարընը կէօթիւրիւպ անըն եաղմասընը

- 23 Թագսիմ իտէր : — Պէնիմ իլէ օլմայան պանա
զըտտ տըր . վէ պէնիմլէ տէվշիրմէյէն տաղը-
24 տըր : — ‘Նափաք բուհ պիր առէմտէն չըգտըղըն-
տա, գուրագ եէրլէրտէ տօլաշըպ բահաթլըզ ա-
րար . վէ պուլմատըղընտա՝ Չըգտըղըմ խանէմէ
25 ‘ալտէթ իտէյիմ, տէր . — վէ կէլիպ անը սիւփիւ-
26 ըիւլմիւշ վէ տօնանմըշ պուլուր : — Օլ տէմ կի-
տիպ քէնտիսինտէն տահա եարամագ պաշգա եէտի
բուհ ալըր, վէ կէլիպ անտէ սաքին օլուրլար, վէ
օլ առէմին ‘աղըպէթի իպթիտասընտան պէտթէր
օլուր :
27 Վէնտիսի պունու սէօյլէր իքէն վաղը՝ օլտու քի
ճէմա՛աթ տան պիր գարը սէսինի եիւքսէլտէրէք՝ ‘Ահ
մութլու սէնի դաշըմըշ օլան բահմէ վէ էմտիյին
28 մէմէլէրէ, տէտի : — () տախի՝ ‘Ահ մութլու ‘ալէլ-
խուսուս անլէրէ քի Ալլահըն քէլամընը իշիտիպ
իճրա իտէրլէր, տէտի :
29 Լաքին ճէմա՛աթ եղըլմադտա իքէն տէմէյէ
պաշլատը . Պու նէսլ հարամագ պիր նէսլ տիր .
‘ալամէթ իսթէր, վէ Լունասըն ‘ալամէթինտէն
դայը ‘ալամէթ անա վէրիլմէյէճէք տիր : —
30 Օյիրա Լունաս ‘Աինուէ էհալիսինէ ‘ալամէթ օլ-
տուղու միալլու՝ Խպն իւլինսան տախի պու նէսլէ
31 էօյլէ օլաճագ տըր : — Ղէնուպ մէլիքէսի բուզի

28. — Ազիզ Պաքիրէ Մերեհմ իբի գաթ մութլու տըր .
չիւնքի Խպն Ալլահըն վալիտէսի տիր, վէ օլ գատար միւքէմմէլ
տուրէթտէ անըն քէլամընը հըֆզ իտէր :

- Ճեղատա պու նէսլին ատէմլէրիյլէ պէրապէր դալ-
 դըպ պունլարը մահքիւմ գըլաճադ տըր . զիրա
 Սիւլէյմանըն հիքմէթինի տինլէմէք իչիւն զէմինին
 ուճլարընտան կէլտի . իշթէ պուրատա խէ Սիւլէյ-
 32 մանտան տահա պէօնիւյի վար տըր : — Աինուէ
 էհալիսի բուզի ճեղատա պու նէսլէ դարշը դալ-
 դըպ պունու մահքիւմ գըլաճադ տըր . զիրա անլէր
 Նունասըն վաճըյլա թէվպէյէ կէլտիլէր . վէ իշ-
 թէ պուրատա խէ Նունաստան տահա պէօնիւյի
 33 վար տըր : — Պիր քիմսէ չըրաղը եագըպ՝ նէ կիզ-
 լիտէ , նէ տէ էօլչէք ալթընտա դօր , իլլա շէմա-
 տան իւզէրինէ դօր , թա քի կիրէնլէր ըշղընը կէօ-
 34 ըլէլէր : — Թէնին չըրաղը կէօղիւն տիր . իմտի էյէր
 կէօղիւն սաֆ իսէ , պիւթիւն թէնին տախի միւ-
 նէվլէր օլուր . պիւլաքս էյէր ֆէնա իսէ , թէնին
 35 տախի դարանլըղ օլուր : — Իմտի սաղըն , օլմայա
 36 քի սէնտէքի ըշղ դարանլըղ օլա : — Նյէր պիւ-
 թիւն թէնին միւնէվլէր օլուպ հիչ պիր դարանլըղ
 դամը եօգ իսէ , չըրաղըն քէնտի շուլէսիյլէ սէնի
 թէնլիր էյլէտիյի միսիլլու՝ ճիւմլէթէն միւնէվլէր
 օլաճադ տըր :
 37 Վէ օ սէօյլէր իքէն Փարիսինին պիրի քէնտի
 նէդտինտէ դա՛ամ էյլէմէսի իչիւն անա ըիճա իթ-
 38 տի . օ տախի կիրիպ սօֆրայա օթուրտու : — Նաքին
 Փարիսի անըն դա՛ամտան էվվէլ էրյոանմատըղը-
 39 նը կէօրտիւյիւնտէ թէ՛ամճիւպ իթտի : — Բապպ
 տախի անա տէտի . Նալա սիզ Փարիսիլէր քետսէ-
 նին վէ չանաղըն տըշ դարաֆընը թէմիզլէրսինիզ ,

- 40 իչինիզ իսէ դասպ վէ քէմլիքլէ տօլու տըր : — Նյ
 ահմագլար , տըշընը եափան՝ իչինի տէ եափամտը-
 41 մը : — Պունունլա պէրապէր , սիզտէ օլան վարիսէթ-
 լէրտէն սատազա վէրին , վէ իշթէ սիզէ հէր շէյ
 42 փաք օլուր : — Նաքին վաճ սիզէ , էյ Փարիսիլէր , քի
 նանէնին վէ սէտէֆ օթունուն վէ պէհէր սէպգէվա-
 թըն էօշըրիւնիւ վէրիսինիզ , վէ հագգը վէ Նալա-
 հըն մուհապպէթինի թէճապուզ խտէրսինիզ :
 Պունլարը իճրա խտիպ անլէրի իհմալ իթմէմէնիզ
 43 վաճիպ խտի : — Վաճ սիզէ , էյ Փարիսիլէր , քի
 ճէմ՝ իյիէթկեահլարտա պաշ սէտիրլէրի վէ մէյ-
 44 տանլարտա սէլամլարը սէվէրսինիզ : — Վաճ սիզէ
 քի , առէմլէրին պիւմէյէրէք իւզէրլէրինտէ եէօրիւ-
 45 տիւքլէրի՝ պէլլիսիզ գապրլարա պէնգէրսինիզ : — Նա-
 քին էրպապը շէրիաթտան պիրի անա ճէվսպէն՝
 Նա՝ Մուլալլիմ , պունու տէմէկլէ պիրլէրի տէ
 46 թահգիր խտիյօրտուն , տէտի : — () տախի տէտի քի .
 Վաճ սիզէ տախի , էյ էրպապը շէրիաթ , զիրա ա-
 տէմլէրէ դաշըմասը կիւճ եիւքլէր եիւքլէտիպ ,
 սիզ պիր փարմաղընըղլա օ եիւքլէրէ տօգունմաղ-
 47 սընըղ : — Վաճ սիզէ , զիրա փէյղամպէրլէրէ մէղար-
 լար պինա խտէրսինիզ . լաքին փէտէրլէրինիզ անլէ-
 48 ըի դաթլ իթմիշլէր տիր : — Պինսէն Վալէհ սիզին
 փէտէրլէրինիզին եափտըղլարընա հէմէֆքեար օլ-
 տուղունուզա շէհատէթ խտէրսինիզ . զիրա անլէր
 դաթլ իթտիլէր , սիզ տախի մէղարլարընը պինա
 49 խտէրսինիզ : — Պունուն իչիւն Նալահըն հիքմէթի
 տախի տէտի քի . Ննէրէ փէյղամպէրլէր վէ լէսուլ-

լար կէօնաէրէճէյիմ տէ, անլէրտէն քիմինի էօլ-
տիւրէճէքլէր վէ քիմինի գօղալայաճաղլար. —
50 Թա քի տիւննանըն խըլդէթինտէն պէլի ճիւմլէ
փէյղամպէրլէրին տէօքիւմիւշ օլան դանը պու
51 նէսլտէն դալէպ օլունա, — Հապիլին դանընտան
մէզպահ իլէ պէյթուլահըն միւնանընտա դաթլ
օլունան Զաքարիանըն դանընա տէք. պէլի, սիգէ
տէրիմ քի պու նէսլտէն դալէպ օլունաճաղ տըր: —
52 Վայ սիգէ, էյ էրպասը շէրի'աթ, զիրա 'իլմին ա-
նախթարընը դալտըրտընը. սիգ կիրմէմիշինիզ,
53 կիրէնլէրի տէ մէն' իթտինիզ: — Վէնտիսի պունու
անլէրէ սէօյլէր իքէն, քեաթիպլէր իլէ Փարիսի-
լէր անը թաղէիզ իտիպ' չօզ շէյլէր հազընտա
54 անըն աղընը եօղլամաղա պաշլատըլար. — վէ անը
իթ համ իթմէք իւզրէ անա տուզագ գուրարագ
աղընտան սէօզ գալիմագ իսթէրլէր իտի:

Պատ 12

12. Պիրի պիրլէրինի թէփէլէմէք մէրթէպէտէ պին-
լէրճէ ճէմ'իյեթ անըն էգրաֆընտա թէճէմիւ'
իթտիքտէ, էվլէլա քէնտի շակիրտլէրինէ տէմէյէ
պաշլատը. Վէնտիսի Փարիսիլէրին խամուրուն-
2 տան հանի միւրաիլիքտէն սաղընըն: — Զիրա ա-
շիքեար օլմայաճագ կիզլի վէ պիլինմէյէճէք սադ-
3 լը պիր շէյ եօզ տըր: — Պինաէն 'ալէյ հարանլըգ-
տա տէտիյինիզ շէյ աշտընլըգտա իշիտիլէճէք տիր:

վէ խալվէթլէրտէ գուլաղա սէօյլէտիյինիզ շէյ տամ-
4 լարտա վա'գ օլունաճագ տըր: — Վաքին սիգ սէվիլ-
լիւլէրիմէ տէրիմ. թէնի էօլտիւրիւպ անտէն զի-
եատէ հիշ պիր շէյ իտէճէքլէրի օլմայանլարտան
5 գօրգմայընը: — Վէ լաքին քիմտէն գօրգմալը
իտիյինիզի սիգէ պէեան իտէյիմ. էօլտիւրտիւքտէն
սօնրա ճէհէննէմէ պրազմաղա գուրթէթի օլանտան
գօրգունուգ. էվլէլթ, սիգէ տէրիմ, անտէն գօրգու-
6 նուգ: — Պէշ սէրչէ իքի փուլա սաթըլմազմը. վէ
անլէրտէն պիրի Ալլահըն էօնիւնտէ ունուտուլ-
7 մազ: — Սիգին իսէ պաշընըզն ճիւմլէ դըլարը
պիլէ սալըլմըշ տըր. իմտի գօրգմայընը. սիգ
8 նի'չէ սէրչէլէրտէն էվլասընը: — Սիգէ տէրիմ.
Հէր քիմ պէնի ինսանլար հուզուրունտա իթիրաֆ
իտէրսէ, Խպն իւլինսան տախի անը Ալլահըն մէ-
լէքլէրի հուզուրունտա իթիրաֆ իտէճէք տիր: —
9 Վաքին հէր քիմ պէնի ինսանլար հուզուրունտա
ինքեար իտէրսէ, Ալլահըն մէլէքլէրի հուզուրուն-
10 տա ինքեար օլունաճագ տըր: — Վէ հէր քիմ Խպն
իւլինսան 'ալէյհինտէ պիր շէյ տէրսէ, անա 'աֆվ
օլունաճագ. լաքին Բուհ իւլ Գուտսա քիւֆր
11 իտէնէ 'աֆվ օլունմայաճագ տըր: — Վէ սիզի
ճէմ'իյեթկեհաշլարա վէ հաքիմլէրէ հիւքմուար-
լար հուզուրունա կէօթիւրտիւքլէրինտէ, նասըլ
եախօտ նէ ճէվապ վէրէճէյինիզ, վէ եախօտ նէ
տէյէճէյինիզ հազընտա մուզգարիպ օլմայը-
12 նըգ: — Զիրա Բուհ իւլ Գուտս սիգէ օլ սա'աթ-
տա նէ սէօյլէմէնիզ կէրէք իսէ էօյրէտէճէք տիր:

- 13 Խաղաղտան պիրի անա՝ Լա՝ Մու՛ալլիմ, գարըն-
տաշըմա սէօյլէ քի միրասը պէնիմէլէ թագաիմ
14 իթսին, տէտի : — () տախի անա՝ Լա՛յ առէմ, իւղէ-
րինիլէ քիմ պէնի գատը եա գասսամ նասսլ իթտի,
15 տէտի : — Վ է անլէրէ՛ Պա՛գընըզ վէ հէր նէվ՝ դա-
մա՛տան սագընընըզ . զիրա պիր քիմսէնին (էօմրիւ
անըն մալինին քէպրէթինտէն տէյիլ տիր, տէտի : —
16 Անլէրէ պիր թէմսիլ սէօյլէյիպ տէտի քի. Մերվէթ-
լի առէմին պիրինին թարլալարը անա չօգ մահսու-
17 վերտի : — () քէնտի քէնտինէ միւլահազա իտիպ՝
Նէ՞ եափայլմ . զիրա մահսուլլարըմը ճէմ՝ իտէ-
18 ճէք եէրիմ եօզ տըր, տէտի : — Վ է՛ Ը էօյլէ եա-
փայլմ . անպարլարըմը սէօքիւպ տահա պէօեիւքէ-
րինի պինա իտէյիմ . վէ քեաֆֆէի մահսուլլարըմ-
19 լա վարիեթիմի օրայա ճէմ՝ իտիպ, — քէնտիմէ՛ Ա՛
ճանըմ, նի չէ սէնէլէր իչիւն տէրանպար օլունմու-
20 խայլի մալլէրին վար տըր . բահաթ իթ, եէ, իչ,
21 սէֆա սիււր, տէյէյիմ տէտի : — Ամմա Ալլահ անա՝
Լա՛յ ահմազ, պու կէճէ սէնին ճանըն սէնտէն դալէպ
օլունուր . թէտարիւք իթտիյին իսէ քիմին օլաճազ
22 տըր, տէտի : — Վէնտի նէֆսինէ խաղինէլէր ճէմ՝
իտիպտէ Ալլահտա զէնկին օլմայանա՝ պունու-
զըպըբը վադը՝ օլաճազ տըր :
23 Վ է շակիրալէրինէ տէտի քի. Պունու-ն իչիւն սիգէ
տէրիմ . աեաթընը իչիւն նէ եէյէճէյիլ, վէ թէնի-
նիլ իչիւն նէ՞ կէյէճէյիլ տէյու մուղդարիպ օլմա-
24 յընըզ : — Օ իրա հաեաթ դա՛ամտան, վէ թէն լիպտա-
տան էվլա տըր : — Վարդալարա պագընըզ . անլէ-

- րին մախգէնի եա տա անպարը օլմատըղը հալտէ, նէ
էքէրլէր, նէ պիչէրլէր, վէ Ալլահ անլէրի պէսլէր . եա
սիլ գուշլարտան նէ՞ դատար զիեատէ էվլասընըզ : —
25 Սիգտէն քիմ մուղդարիպ օլուպ քէնտի պօյունա պիր
26 արշըն իլավէ իտէպիլիլ : — Ղամի էյէր ուֆաճըզ
շէյէ գատիր տէյիլ իսէնիլ, սաիր շէյլէր հադընտա
27 նիչիւն մուղդարիպ օլուրսունուզ : — Օ, անպագ-
լարա պագընըզ . նի՛ճէ պէօեիւրլէր . նէ էյիրիլ, նէ
տէ էօրէրլէր . Լաքին պէն սիգէ տէրիմ քի Սիւլէյ-
ման քէնտի ճիւմէ սալգանաթընտա անլէրտէն
28 պիրի կիպի կէյինմէմիշ իտի : — Ղամի էյէր պու-
կիւն օվատա պունուպտա եարըն աթէշէ աթը-
լան պիր օթու Ալլահ էօյլէճէ կէյտիրիլիւ, եա
սիլի տահա նէ՞ դատար զիեատէ կէյտիրէճէք տիր,
29 էյ էքսիք իմանլըլար : — Պինսէն ալէյհ նէ եէյէ-
ճէյինիլի վէ նէ իչէճէյինիլի արամայըն վէ էն-
30 տիշէ իթմէյին : — Օ իրա պունուն ճիւմէսինի տիւն-
եանըն դաիֆէլէրի դալէպ իտէրլէր . վէ սիլին Ֆէ-
տէրինիլ պունլարըն սիգէ Լազըմ օլտուղունու
31 պիլիլ : — Պախուսուա անըն մէլէքիլթիւնիւ արա-
յընըզ . վէ պունուն ճիւմլէսի սիգէ իլավէթէն վէ-
32 ըրլէճէք տիր : — Լա՛յ քիւչիւք սիւրիւ, գօրգամայը-
նըզ . զիրա սիգէ մէլէքիլթիւ վէրմէք Ֆէտէրինիլի
33 խօշ կէօրիւնտիւ : — Մալլէրինիլի սաթըպ սատա-
զա վէրին . սիգէ էպքիմէզ քիսէլէր վէ սէմատա թիւ-
քէնմէզ խաղինէ վիյտա իտինիլ . օրատա իըրպըզ
34 եազլաշմազ վէ կիւվէ պօղմազ : — Օ իրա խաղի-
նէնիլ նէրէտէ իսէ, եիւլէյինիլ տախի օրատա

- 35 օլաճադ տըր : — Պուշազլարընըդ պէլլէրինիդտէ
 36 պաղլը՝ վէ չըրաղլարընըդ եանար օլտուն : — Սիդ
 իսէ՝ էֆէնտիլէրինին տիւ իւնտէն 'ալտէթ իթտի-
 յինտէ, գափույու չալընճա անա չապուճադ աչ-
 մադ իչիւն միւնթաղըր օլան ատէմլէրէ պէնզէյի-
 37 նիդ : — Լֆէնտիլէրի կէլտիյի գէման ուեանըդ
 պուլտուղու գուլար նէ մութլու տըր . հազիգա-
 թէն սիդէ տէրիմ, քէնտիսի գուշանըպ անլէրի
 սօֆրայա օթուրտաճադ վէ կէչիպ անլէրէ խըտ-
 38 մէթ խտէճէք տիր : — Լէյեր իքինճի եախօտ իւչիւն-
 ճիւ նէվպէթտէ կէլտիքտէ անլէրի էօյլէ պուլուր-
 39 սա, մութլու տըրլար : — Լաքին շունու պիլմիշ
 օլունուդ քի, էյեր խանէ սահիպի՝ խըրարըն սա-
 'աթ գաչտա կէլէճէյինի պիլսէ իտի, հազիգաթէն
 ուեանըդ տուրուր վէ խանէսինի տէլտիրմէդ իտի : —
 40 Սիդ տախի հազըր օլունուդ . զիրա Խան իւլինսան
 41 գանն իթմէտիյինիդ սա'աթտա կէլիւր : — Պետրոս
 իսէ անա՝ Լա' Բապպ, պու թէմսիլի պիդէմի, եօդ-
 42 սա ճիւմլէյէ տախիմի սէօյլէրսին, տէտի : — Բապպ
 տախի տէտի . Վաղթընտա դա'ամլարընը վէրմէք
 իւզրէ էֆէնտիսի դարաֆընտան քէնտի խըտմէթ-
 քետըլարը իւզէրինէ նասպ օլունան շօլ սատըդ վէ
 43 'ադիլ վէքիլխարճ 'աճէպա քիմ տիր : — Լֆէն-
 տիսի կէլտիյի գէման պէօյլէ իթմիշ պուլտուղու
 44 գուլ նէ մութլու տըր : — Հազիգաթէն սիդէ տէ-
 րիմ քի անը ճիւմլէ մալինին իւզէրինէ նասպ
 45 էյլէյէճէք տիր : — Վէ Լաքին էյեր օլ գուլ քէնտի
 գալպինտէ՝ Լֆէնտիմ կէլմէքտէ կէճիքիյօր, տէ-

- յիպտէ գուլարը վէ ճարիեէլէրի տէօյմէյէ, վէ
 46 եէյիպ իչիպ սէրիսօշ օլմաղա պաշլարսա, — օլ
 գուլուն էֆէնտիսի անըն կէօզէթմէտիյի կիւնտէ վէ
 պիլմէտիյի սա'աթտա կէլէճէք, վէ անը իքի շադդ
 իտիպ, անըն նասիպինի իմանըղլարլա պէրապէր
 47 դօյաճադ տըր : — Վէ քէնտի էֆէնտիսինին միւրա-
 տընը պիլիպտէ անըն իրատէթինէ կէօրէ հազըր-
 լամայան գուլ խայլը քէօթէք եէյէճէք տիր : —
 48 Լաքին պիլմէյէրէք քէօթէյէ սէզա պիր շէյ իտէր
 իսէ, ադ քէօթէք եէյէճէք տիր : Հէր քիմէ չօդ վէ-
 րիլմիշ իսէ, անտէն չօդ դալէպ օլունաճադ, վէ հէր
 քիմէ չօդ էմանէթ օլունմուշ իսէ, անտէն չօդ դա-
 49 լէպ օլունաճադ տըր : — Պէն գէմին իւզէրինէ աթէշ
 աթմաղա կէլտիմ, վէ շիմտիտէն դութուշմասըն-
 50 տան դայըր սահա նէ խթէրիմ : — Վաֆթիդ
 օլաճադ պիր վաֆթիդիմ վար, վէ իթմամ օլուն-
 51 ճայա տէյին նէ գատար էզիլիյօրում : — Օանն
 խտէրմիսինիդ քի պէն եէր իւզէրինէ սուհ իլգա
 իթմէյէ կէլմիշ օլայըմ . սիդէ տէրիմ՝ խայըր .
 պիլ'աքս իթթիֆազըլըդ իլգա իթմէյէ կէլմի-
 52 շիմ : — Օիրա պունտան պէօյլէ պիր խանէտէրի
 պէշ զաթտան՝ իւչիւ իքիսինէ գարշը, իքիսի տէ
 իւչիւնէ գարշը մուխալէֆէթ իտէճէքլէր տիր : —
 53 Փէտէր՝ օղուլ 'ալէյհինտէ վէ օղուլ՝ փէտէր 'ալէյ-

51. 52. 53. — Յիտու՝ տէյիլ քի տօղըուտան տօղըույա
 պու շիգաղը իճրա իտէր, անճադ՝ առէմլէրին խապատէթի վէ
 անլէրին Յիտուտուն տա'վէթինէ մուգալէմէթ իթմէլէրի սէ-
 պէպ օլուր (Վ. Բրիսօս) :

հինտէ, վալիտէ՝ զըզ 'ալէյհինտէ վէ զըզ՝ վալիտէ
'ալէյհինտէ, զաին վալիտէ՝ կէլին 'ալէյհինտէ վէ
կէլին՝ դաին վալիտէ 'ալէյհինտէ մուխալէֆէթ
54 իտէճէքլէր տիր : — Խալգա տախի սէօյլէյիպ տէ-
տի . Պարպ դարաֆընտան պուլուդ զուհուր իթ-
տիյինի կէօրտիւյիւնիւզտէ՝ անիտէ եաղմուր եաղա-
55 ճագ տըր տէրսինիզ, վէ էօյլէ օլուր . — վէ լօտօս
էստիյինտէ՝ սըճագ օլաճագ տըր տէրսինիզ, վէ
56 օլուր : — Լէյ միւրաիւէր, սէմանըն վէ զէմինին
երւզիւնիւ թէմէիզ իթմէյի պիլիրսինիզ տէ, իշպու
57 վազթը նիճէ թէմէիզ իթմէզսինիզ : — 'Նիճիւն
քէնտիլիյինիզտէն հագըր տախի թէմէիզ իթմէզ-
58 սինիզ : — Խասմին իլէ հիւքմուարըն նէզտինէ
կիթտիյինիզտէ, հալա եօլտա պուլունուր իքէն
անտէն գուրթուլմաղա ճէհա էյլէ . օլմայա
քի սէնի գատընըն հուգուրունա սիւրիւքլէյէ,
գատը սէնի ճէլլատա թէսլիմ իտէ, ճէլլատ
59 տախի մահպէսէ իլգա իտէ : — Սանա տէրիմ,
սօն փուլու էտա իթմէաիքճէ օրատան չըզմայա-
ճագսըն :

Պատ 13

13. Օլ վազըթ պա՛զըլար հուգուրունա չըզըպ՝ ֆի-
լաթօտուն գանլարընը գուրպանլարըյլա գարըշ-
տըրտըղը ճէլիլիլէրին հագըրնտա անա խապէր
2 վէրտիլէր : — Վէնտիսի տէ անլէրէ ճէվապէն

տէտի . Օ ճէլիլիլէր պու մագուլէ իշքէնճէ չէք-
տիլէր տէյու՝ ճիւմլէ ճէլիլիլէրտէն զիեատէ
3 թէօհմէթլիմի իտիլէր զանն իտէրսինիզ : — Սիզէ
տէրիմ՝ խսյըր . Լաքին էյէր թէվպէ իթմէզսինիզ,
4 ճիւմլէնիզ էօյլէ թէլէֆ օլաճագսընըզ : — Լախօտ
Սէլօամտաքի գուլլէնին իւզէրլէրինէ տիւշիւպ էօլ-
տիւրտիւյիւ շօլ օն սէքիզ քիմսէ, Լէրուշալիմտէ
սաքին օլան ճիւմլէ ատէմլէրտէն զիեատէ գապա-
5 հաթլըմը իտիլէր զանն իտէրսինիզ : — Սիզէ տէ-
րիմ՝ խսյըր . Լաքին էյէր թէվպէ իթմէզսինիզ,
6 ճիւմլէնիզ էօյլէ թէլէֆ օլաճագսընըզ : — Շու
թէմսիլի տախի սէօյլէր իտի . Լտէմին պիլիրինն
քէնտի պաղընտա տիքտիյի պիլր ինճիր աղաճը
օլուպ, անտէ մէյվէ արամաղա կէլտի, Լաքին պուլ-
7 մատը : — Լամաի պաղպանա՝ Խշթէ իւշ սէնէ տիր
կէլիպ պու ինճիր աղաճընտա մէյվէ արայօրում
վէ պուլմայօրում . պունու քէս . Նիճիւն դօիրաղը
8 տա պաղպալ իտիյօր, տէտի : — Օ անա ճէվապէն՝
Լէֆէնտի, պունու պու երլ տախի պրազ, քի
9 էդրաֆընը գազըպ կիւպրէ վէրէյիմ . — պէլքի
մէյվէ վէրիւր . եօզ իսէ, կէլէճէք սէնէ անը քէսէ-
ճէքսին, տէտի :
10 Սէպթ կիւնիւ ճէմիյիէթկեհհըն պիլրինտէ
11 թալիմ իթմէքտէ իտի : — Վէ իշթէ օն սէքիզ
սէնէտէն պէրու քէնտիսինտէ խասթալըզ ըուհու
օլան պիլր գարը, պիւքիւլմիւշ օլտուղու հալտէ եօ-
12 դարը պաղմաղա դայըր մուգթէտիր իտի : — Յի-
սուս անը կէօրմէքլէ քէնտի նէզտինէ չաղըրըպ

- անա՝ Լ՛յ դարը, խասթէլիյինտէն խէլաս օլտուն,
 13 տէտի : — Վ է էլլէրինի անըն իւզէրինէ դօտուդտա,
 անխտէ տօղրուլտու վէ Ալլահա համա իթտի : —
 14 Լաքին ճէմ'իյեթիկեհա հրէիսի Յիսուսուն անա
 սէպթ կիւնիւնտէ շիֆա վէրտիյինտէն էօքէլէնէրէք
 խալգա՝ Խշէմէք իշիւն ալթը կիւնիւնիւզ վար . օլ
 գէման՝ վէ տէյիլ քի սէպթ կիւնիւնտէ կէլիւ շի-
 15 ֆա պուլունուզ, տէր խտի : — Լաքին Բապպ անա
 ճէվապէն՝ Լ՛յ միւրաիլէր, սէպթ կիւնիւ սիդտէն
 հէր պիրի էօքիւզ եա էշէյինի եէմլիքտէն չէօզիւպ
 16 տէ սուվարմադա կէօթիւրմէ՞զմի : — Պու խէ Ապ-
 րահամըն գըզը իքէն՝ իշթէ օն սէքիդ սէնէտէն պէ-
 րու շէյդան պաղլամըշ խտի : Սէպթ կիւնիւնտէ
 անըն օլ պաղտան չէօզիւլմիսի կէրէք տէյիլմի
 17 խտի, տէտի : — Վ է պուսու տէտիյինտէ անըն ճիւմ-
 լէ խասիւմլէրի ութանըլար խտի . պիւթիւն
 ճէմա՝աթ իսէ, անըն ետտիյլէ իճրա օլունան պիւ-
 ճիւմլէ ճէլիլ 'ամէլլէրտէն տօլայը մէսրուր օլ-
 տու :
 18 Օ տախի՝ Ալլահըն մէլէքիւթիւ նէյէ՞ պէնգէր վէ
 19 անը նէյէ՞ պէնգէտէյիմ : — Պիր առէմին ալըպ
 քէնտի պաղչէսինէ էքտիյի պիր խարտալ տանէսի-
 նէ պէնգէր քի, պիւթիւպ աղաճ օլտուդտա սէմանըն
 գուշարը անըն տալլարընա գօնսըլար խտի,
 20 տէտի : — Վ է եինէ՞ Սէմանըն մէլէքիւթիւնիւ
 21 նէյէ՞ պէնգէտէյիմ, — խամուրա պէնգէր քի դա-
 րընըն պիրի անը ալըպ իւչ պաղման ուն իշինտէ
 հէփիսի մահալանընճայա տէք սաղլատը, տէտի :

- 22 Վ է շէհրլէրլէ քէօյլէրտէ կէզիպ թա՛լիմ խտէ-
 րէք Լէրուշալիմ տօղրու սէնահաթ իթմէքտէ
 23 իքէն, — պիր քիմսէ անա՝ Լա՝ Բապպ, խէլաս օլա-
 ճազար սի՞զմը տըրլար, տէտիքտէ, օ տախի ան-
 24 լէրէ տէտի . — Տար գափուտան կիրմէյէ ճէհտ
 իտինիդ . զիրա սիզէ տէրիմ քի չօղլար կիրմէք խ-
 թէյէճէքլէր վէ մուգթէտիր օլմայաճաղլար : —
 25 Լօանէ սահիպլինին դալգըպ գափուլու գափայըպ,
 սիզին տախի տըշարըտա տուրարագ՝ Լա՝ Բապպ,
 պիզէ ա՛չ, տէյէրէք գափուլու չալմադա պաշլատը-
 զընըզ գէման, օ սիզէ ճէվապէն՝ Սիզին նէրէտէն
 26 իտիյինիզի պիլմէմ, տէյէճէք տիր : — Օլ տէմ ա-
 նա՝ Պիզ սէնին հուզուրուկտա եէյիպ իչտիք, սէն
 տախի աչըզ մէյտանլարմըզտա թա՛լիմ իթտին,
 27 տէմէյէ պաշլայաճաղաքընըզ : — Օ տախի՝ Սիզէ
 տէրիմ, քի նէրէտէն իտիյինիզի պիլմէմ, պէնտէն
 իրագ օլունուզ, էյ հազարըլըզ իշլէյէնլէր, տէյէ-
 28 ճէք տիր : — Ապրահամը, Խահազը, Լահուպու-
 վէ պիլճիւմլէ փէյդամպէրլէրի Ալլահըն մէլէքիւ-
 թիւնտէ՝ վէ քէնտինիզի տըշարըյա աթըլմըշ
 կէօրտիւյիւնիւզտէ, օրատա աղլայըշ վէ տիշ դը-
 29 ճըրտամապը օլաճագ տըր : — Վ է շարգ իլէ դարպ,
 վէ շիմալ իլէ ճէնուպտան կէլիւ Ալլահըն մէլէ-
 30 քիւթիւնտէ օթուրաճաղլար տըր : — Վ է իշթէ
 մուսիսիւն վար քի մուգատտէմ՝ վէ մուգատտէմ-
 լէր վար քի մուսիսիւն օլաճագլար տըր :
 31 Օլ կիւնտէ Ֆարիսիլէրտէն պա՛ղըսը անա եազ-
 լաշըպ՝ Չըզ պուրատան կիթ, զիրա էէրօտէս սէնի

- 32 Էօլտիւրմէք իսթէյօր, տէտիլէր : — () տախի ան-
լէրէ տէտի. Ախտինիզ օ թիլքիյէ տէյինիզ քի Նշ-
թէ պու կիւն վէ եարըն ճիննէր չըգարըպ շիֆա-
լար իճրա իտէրիւմ. վէ իւչիւնճիւ կիւնտէ թէմամ
- 33 օլուում : — Աքին պանա պու կիւն իլէ եարըն
վէ օլ պիր կիւն եէօրիւմէք կէրէք տիր. զիրա Նէ-
րուշալիմին խարիճինտէ պիր փէյղամպէրին դաթլ
- 34 օլունմասը միւմքին տէյիլ տիր : — Նշ փէյղամ-
պէրլէրի դաթլ իտէն վէ սանա կէօնտէրիլէնլէրի
դաշլայան Նէրուշալիւմ, Նէրուշալիւմ, նի չէ տէ-
ֆիս սէնին օղուլլարընը դափուգ քէնտի եափու-
լարընը դանատլարընըն ալթընա թօփլարճասընա
դօփլամագ իսթէտիւմ, ամմա սիզ իսթէմէտինիզ : —
- 35 Նշթէ սիզէ խանէնիզ վիրան պրագըլաճագ : Աքին
սիզէ տէրիւմ քի Րապպըն իսմիլլէ կէլէն միւպա-
րէք տիր, տէյէճէյինիզ վազթա տէք, պէնի կէօր-
մէյէճէքսինիզ :

Պատ 14

14. Վէ վազը օլտու քի սէպթ կիւնիւնտէ ֆարիսի-
լէրին մութէպէրանընտան պիրինին խանէսինէ
էթմէք եէմէք իչիւն կիրտիյինտէ, անլէր անը
- 2 կէօզէտիյօրլար իտի : — Վէ իշթէ անըն հուզու-
- 3 ըունտա իսթիսգալը պիր ատէմ վար իտի : — Վէ
Յիսուս երպապը շէրիւթ իլէ ֆարիսիլէրէ խի-
ղապէն ճէվապ իտիս՝ Աէպթ կիւնիւնտէ շիֆա

- 4 վերմէք ճախիզմի տիր, տէտի : — Աքին անլէր
սիւքիւթ իթտիլէր, քէնտիսի տէ անը դութուպ
- 5 սաղալթտը վէ սալըվէրտի : — Վէ անլէրէ Աիզ-
տէն քիմ քէնտի էշէյի վէ եա էօքիւզիւ գուեույա
տիւշտէ, սէպթ կիւնիւ անը 'ալէլ'աճէլէ չըգար-
- 6 մագ, տէտի : — Վէ պու սէօզլէրէ ճէվապ վէրէմէ-
տիլէր :
- 7 Վէ տա'վէթլիլէրին պաշ սէտիրլէրի սէչտիքլէ-
րինի կէօրմէքլէ, անլէրէ պիր թէմսիլ սէօյլէյիպ
- 8 տէր իտի. — Տիւյիւնէ տա'վէթ օլունտուղուկտա,
պաշ սէտիրէ օթուրմայասըն. օլմայա քի սէնտէն
տահա 'իզգէթլի պիրիսի տա'վէթ օլունմուշ օլ-
- 9 մաղլէ, — սէնի վէ անը տա'վէթ իտէն կէլիպ սա-
նա՝ () եէրի պունա վէր, տէտիքտէ, ութանարագ
- 10 սօն եէրի դութմագա պաշլայասըն : — Ամմա տա'-
վէթ օլունտուղուկտա, կիթ սօն եէրտէ օթուր.
շէօյլէ քի սէնի տա'վէթ իտէն կէլտիքտէ սանա՝
Տօսթում, եօգարը պուեուր, տէյէ, օլ վազըթ սօֆ-
- 11 սըն : — Օյրա հէր քիմ նէֆսինի եիւճէլտիրսէ,
ալչագլանաճագ, վէ հէր քիմ նէֆսինի ալչագլա-
- 12 տըրսա, եիւճէլէճէք տիր : — Վէ անը տա'վէթ
իտէնէ տախի տէտի քի, Նշօյլէն վէ եա աղշամ դա-
'ամը իթտիյինտէ, նէ տօսթլարընը, նէ գարըն-
- տաշլարընը, նէ իըսըմլարընը, նէ տէ գէնկին դօն-
շուլարընը տա'վէթ իտէսին. օլմայա քի անլէր
տախի սէնի տա'վէթ իթմէլէրիյլէ սանա մուգապէ-
- 13 լէ օլա : — Աքին զըրաֆէթ իթտիյինտէ, ֆա-

- զիրէրի վէ սագաղլարը վէ դօփալլարը վէ քէօր-
 14 լէրի տա՛վէթ էյլէ. — վէ մութլու օլաճագարն. —
 զիրա անլէրին սանա մուգապլինի խտէճէրէրի
 եօգ տըր. չիւնքի սանա սալիհլէրին գըրեամընտա
 15 մուգապլէ խտիլէճէք տիր : — Սօֆրատա օթու-
 րանլարտան պիրի պուռու իշիտինճէ անա՝ Ալլա-
 չըն մէլէքիլթիւնտէ էթմէք եէյէն նէ՝ մութլու
 16 տըր, տէտի : — () տախի անա տէտի քի. Ատէվին
 պիրի պէօեիւք պիր գըրեաֆէթ վէրիպ չօգ առեմլէր
 17 տա՛վէթ էյլէտի : — Վ է դա՛ամ վագթընտա
 տա՛վէթլիլէրէ՝ Վէլինիդ, հէր շէյ հազըր տըր,
 18 տէմէք իւզրէ գուլունու կէօնտէրտի : — Վ է ճիւմ-
 լէսի պիրէր պիրէր իմթինա՝ իթմէյէ պաշտտը-
 լար: Պիրինճիսի անա՝ Պիր թարլա սաթուն ալտըմ.
 կիտիպ անը կէօրմէմ իճապ իտէր. պէնի մա՛գուր
 19 դութմանլը ըրճա իտէրիմ, տէտի : — Վ է տիկէր պիրի
 Պէշ չիֆթ էօքիւզ սաթուն ալտըմ, վէ անլէրի
 թէճըրպէ իթմէյէ կիտիյօրում. պէնի մա՛գուր
 20 դութմանլը ըրճա իտէրիմ, տէտի : — Վ է տիկէր
 պիրի թէգէվիլճ իթտիմ. պուռուն իշիւն կէլէ-
 21 մէմ, տէտի : — Վ է օլ դուլ յավտէթ իտիպ էֆէն-
 տախինէ պուռնլարը նագլ իթտի : () Լ տէմ խանէ սա-
 չիպի էօքէլէնիպ գուլունա՝ Տէրհալ շէհրին մէյ-
 տանլարը իլէ զօգաղլարընա չըգըպ, Ֆաղիրլէրի,
 վէ սագաղլարը, վէ քէօրլէրի, վէ դօփալլարը
 22 պուրայա կէթիր, տէտի : — Ղուլ տախի՝ Լֆէն-
 տիմ, իթտիյին էմր իճրա օլունտու վէ տահա եէր
 23 վար, տէտի : — Վ է էֆէնտիսի դուլա՝ Լօլլարա

- վէ չիթլէրէ չըգ, վէ իչէրի կիրմէյէ իպրամ իթ,
 24 շէօյլէ քի խանէմ տօլտուն : — Օլրա սիգէ տէ-
 րիմ քի օլ տա՛վէթլի առեմլէրտէն հիչ պիրի
 պէնիմ ագշամ գըրեաֆէթիմտէն տաթմայաճագ
 տըր, տէտի :
 25 Վ է պերապէրինճէ վաֆիր խալգ կիթմէքտէ
 26 իքէն տէօնիւպ անլէրէ տէտի. — Լօյէր պիր քիմսէ
 պանա կէլիպտէ քէնտի փէտէրինէ, վէ վալիտէսինէ,
 վէ դէվճէսինէ, վէ էվլատարընա, վէ դարընտաշա-
 րընա, վէ գըրգարընտաշարընա, վէ հաթթա քէնտի
 նէֆսինէ պիլէ պուզդ իթմէգսէ, պէնիմ շակիրտիմ
 27 օլամադ : — Վ է սալիպինի եիւքլէնիպ արտըմ սըրա
 28 կէլմէյէն քիմսէ պէնիմ շակիրտիմ օլամադ : — Օլրա
 սիգտէն քիմ պիր գուլլէ պինա իթմէք իսթէտիքտէ,
 անը թէքմիլ իթմէյէ լազըմ օլանը վարմը տէյու
 էվվէլ էմրտէ օթուրուպ մասրաֆընը հիսապ իթ-
 29 մէդ : — օլմայա քի թէմէլի դօտուգտան սօնրա թէք-
 30 միլ իտէմէտիյինտէ, ճիւմլէ կէօրէնլէր : — Պու առեմ
 պինա իթմէյէ պաշլատը վէ թէքմիլինէ էրտիրէմէ-
 31 տի, տէյէրէք իսթիհզայա պաշլայալար : — Լօախօա
 հանիլ փատիշահ տիկէր փատիշահ դարըմ մու-
 հարէպէյէ չըգմադ իւզրէ իքէն, օթուրուպ էվվէլ

26. — Եւանդը ագրապամըզտան օլանլարը տէյիլ իլա
 տիւշմէնլէրիմիդի պիլէ սէվմէմիդի պիլէ էմր իտէն Յիսուս
 էպէվէնիմիդի պուզդ իթմէյի պուրատա պիլէ էմր իտէմէդ :
 Խաթէր քի Ալլահ դալպիմիդտէ տաիմա պիրինճի մէվգըր իշլալ
 իտէ, վէ հիչ պիր շէյ, հաթթա էն գիւնատէ սէվաիյիմիդ պիր
 խուտու պիլէ՝ Ալլահը ինճիթմէք ֆէլաքէթինէ պիլի տիւշար
 իթմէյէ :

էմբրտէ՝ քէնտի իւղերինէ երբմի պինլէ կէլէնէ զն
պին իլէ դարշը տուրապիլիւրմի տէյու տիւշիւն-
32 մէզ : — Լօղսա, օ տաՀա ուղագտա իքէն էլէիլէր
33 կէօնտէրիպ միւսալէՀա նիւաղ իտէր : — Խմտի
Հաքէղա սիգտէն Հէր քիւմ քէնտի քեաֆֆէի էմ-
վալընտան Ֆարիղ կէլմէզսէ՝ պէնիւմ շակիրտիւմ
34 օլամաղ : — Ղուղ էյի տիր . լաքին էյէր դուղ
քէնտի տատընը դաիպ իտէրսէ, նէ՞ իլէ թէրպիսէ
35 օլունաւաղ : — ()՝ նէ դօփրաղա նէ տէ կիւպրէյէ
եարար . իլլա տըշարը աթըլըր : Իշիտիր դու-
լազլարը օլան իշիթսին :

Պատմ 15

15. Պաղաղ ճիւմլէ կէօմրիւքճիւլէր իլէ կիւնաՀ-
քեարլար անը տինլէմէք իչիւն անա եազլաշըրլար
2 իտի : — Պարիսիլէր իլէ քեաթիպլէր՝ Պու քիւմսէ
կիւնաՀքեարլարը դապուլ իտիպ անլէր իլէ էթ-
մէք եէյօր, տէյէրէք իշթիքեա իտէրլէր իտի : —
3 () տաիսի անլէրէ շու թէմսիլի սէօյլէյիպ տէտի . —
4 Սիգտէն Հանկը աստէմին եիւղ դօյուլու օլուպ ան-
լէրտէն պիլընի դաիպ իթսէ, տօգսան տօգուղունու
չէօլտէ պրագըպ՝ օլ դաիպ օլանը պուլունաւա յա տէք
5 արամայա կիթմէզ : — Վ է պուլտուղտա սէվինէ-
6 լէք անը օմուղու իւղերինէ դօյուլ — էվինէ՝ ապ-
տէթ իլէ, տօսթլարընը վէ դօնշուլարընը չաղըրըպ
անլէրէ՝ Պէնիւմլէ պիլըլիքտէ շաղ օլունուղ, զիւրա

7 դաիպ օլմուշ դօյուլունու պուլտուլ, տէր : — Սիգէ
տէրիւմ քի քէզալիք սէմատէ՝ թէվպէյէ մուՀթաճ
օլմայան տօգսան տօգուղ սալիՀտէն զիեատէ՝ թէվ-
պէ իտէն պիլը կիւնաՀքեար իչիւն մէսէրրէթ օլա-
8 ճազ տըր : — Լաիւտ Հանկը դարընըն զն տիրՀէմ
կիւմիւշիւ օլուպտա պիլ տիրՀէմինի դաիպ իթտիք-
տէ, չըրաղ եազըպ էվի սիւիլիւրէրէք անը պուլուն-
9 ճայա տէք տըզդաթլա արամաղ : — Վ է անը պուլ-
տուղունտա տօսթլարըլլա դօնշուլարը չաղըրըպ
անլէրէ՝ Պէնիւմլէ պիլըլիքտէ սէվինին, զիւրա դաիպ
իթմիշ օլտուղում տիրՀէմի պուլտուլ, տէր : —
10 Սիգէ տէրիւմ քի թէվպէ իտէն պիլը կիւնաՀքեար
իչիւն ԼլաՀըն մէլէքլէրի Հուղուրունտա էօյլէ
մէսէրրէթ օլամաղ տըր :
11 Վ է տէտի . Պիլ աստէմին իքի օղլու վար իտի : —
12 Լնլէրտէն քիւչիւլիւ փէտէրինէ՝ Լ՛յ փէտէր, մալ-
տէն պանա տիւշէճէք Հիսսէյի վէր, տէտի . օ տաիսի
13 վարիսէթինի անլէրէ թազսիւմ էյլէտի : — Վ է աղ
կիւնտէն սօնրա քիւչիւք օղլու Հէր շէյի դօփլայըպ
ուղաղ պիլը տիւարա կիթտի . վէ սէֆիՀանէ էօմր
սիւրէրէք օլանաւ մալինի օրատա թէլէֆ իթտի : —
14 Լաքին թէքմիլ վարիսէթինի թիւքէթտիլինտէ, օլ
տիւարտա շէտիտ պիլը դըթլըղ օլտու . քէնտիսի
15 տաիսի դարուրէթէ տիւշմէյէ պաշլատը : — Վ է
կիտիպ օլ տիւարըն շէՀիլլիլէրինտէն պիլընէ
իլթիՀաղ իթտի : Պու տաիսի տօնուղ կիւթմէք
16 իչիւն անը չիֆթլիլինէ կէօնտէրտի : — Վ է տօ-
նուղլարըն եէտիլի խարնուպ իլէ դարընըն տօյուր-

- մագ արգուլար իտի վէ քիմսէ անա անկերտէն վեր-
 17 մէջ իտի : — Աղլը պաշընա կէլիպ՝ Փէտէրիմին
 խանէսինտէ պօլ պօլ էթմէքլէրի օլան նիչէ իւծ-
 րէթլիլէր վար . պէն իսէ պուրատա անլըգտան
 18 հէլաք օլուօրուլմ : — Պալղըպ փէտէրիմէ վարա-
 յըմ վէ անա՝ Լճի փէտէր, տէյէլիմ . սէմայա վէ
 19 սէնին հուղուրուկտա կիւնահ իշլէտիմ : — Արթըգ
 սէնին օղլուն չաղըրըմաղա լանըգ տէյիլիմ . պէնի
 իւծրէթլիլէրիկտէն պիւրի կիպի էյլէ, տէտի : —
 20 Վէ դալղըպ փէտէրինէ տօղլու կէլտի : — Լաքին
 հէնուղ ուղադտա իքէն փէտէրի անը կէօրիւպ թէ-
 րահհիւմ իթտի . վէ սէյիրտիպ պօյնունա սարըլըպ
 21 անը էօփտիւ : — Օղլու իսէ անա՝ Լճի փէտէր, սէ-
 մայա վէ սէնին հուղուրուկտա կիւնահ իշլէտիմ .
 արթըգ սէնին օղլուն տէնմէյէ լանըգ տէյիլիմ,
 22 տէտի : — Փէտէրի տախի գուլլարընա՝ Չապուգ էվ-
 վէլէքի էնթարիյի կէթիւրիպ պունա կէյտիւրին, վէ
 փարմաղընա եիւղիւք դաղըն վէ աեաղլարընա
 23 աեաղ դապը կէյտիւրին . վէ պէսլի պուղաղըլը կէ-
 թիւրիպ պօղաղլայըն . եէյէլիմ վէ մէսրուր օլա-
 24 լըմ : — Օղլու պէնիմ պու օղլում էօլմիւշ իտի վէ
 տիրիլտի . դաիպ օլմուշ իտի վէ պուլունտու, տէտի .
 25 վէ մէսրուր օլմաղա պաշլատըլար : — Անըն պէօ-
 եիւք օղլու իսէ թարլատա իտի, վէ կէլիպ խանէյէ
 եաղլաշարգտա, թէրէննիւմ վէ լաղս սէսլէրինի
 26 իշլիթտի : — Վէ դուլլարտան պիրինի չաղըրըպ՝
 27 Պու նէ՞ տիր, տէյու սօրտու : — Օ տախի անա՝
 Պիրաաէրին կէլտի . վէ փէտէրին անը սաղ սէլիմ

- պուլտուղու իչիւն պէսլի պուղաղըլը պօղաղլատը,
 28 տէտի : — Օ տախի էօքէլէնիպ իչէրի կիրմէք իսթէ-
 մէջ իտի . իմտի փէտէրի տըշարըյա չըղըպ անա
 29 եալվարմաղա պաշլատը : — Լաքին օ՝ փէտէրինէ
 ճէվապէն՝ Պունճա սէնէ տիր սանա խըտմէթ իտէ-
 րիմ, վէ սէնին էմրիկտէն ապա չըղմատըմ : Սէն
 իսէ պանա տօսթլարըմլա քէյֆ իթմէմ իչիւն
 30 ապա պիր օղլաղ վէրմէտին : — Պիլաքս, սէնին
 մալիկի Ֆահիշէլէր իլէ եէմիշ օլան շու օղլուն
 կէլինճէ՝ անա պէսլի պուղաղըլը քէստին, տէ-
 31 տի : — Օ տախի անա տէտի քի՝ Լճի օղլու, սէն
 տախիմա պէնիմլէ պէրապէրսին . վէ հէր նէմ վար
 32 իսէ սէնին տիր : — Ամմա շաղ վէ մէսրուր օլմա-
 մըղ իճապ իտէր իտի . զիրա պու դարընտաշըն
 էօլմիւշ իտի վէ տիրիլտի . եիթմիշ իտի վէ պու-
 լունտու :

Պատմ 16

16. Վէ քէնտի շակիրտլէրինէ տախի տէր իտի .
 Օէնիկին պիր ատէմին պիր քէթիւրտապը վար իտի :
 Վէ պունուն 'ալէյհինտէ՝ կէօյա անըն մալլէրինի
 թէլէֆ իտիյօր տէյու անա շիքեաեէթ օլունտու : —
 2 Օ տախի անը չաղըրըպ անա՝ Սէնին 'ալէյհինտէ
 իշլիթտիլիմ պու նէ՞ տիր : Սէնին քէթիւրտալը-
 դընըն հիսապընը վէր . զիրա տրթըգ քէթիւրտա
 3 օլամաղըն, տէտի : — Վէթիւրտա տախի քէնտի

քէնտինէ՝ Նէ՞ իտէճէյիմ. զիրա էֆէնտիմ պէնի
քէթիսիւտաւըգտան 'ազլ իտիյօր : Զիֆթ սիւրմէ-
յէ մուգթէտիր տէյիլիմ . տիլէնմէյէ ութանը-
4 ըրմ : — Նէ՞ իտէճէյիմի պիլիւրիմ, քի քէթիսիւ-
տաւըղըմտան 'ազլ օլունտուղուտա պէնի խանէ-
5 լէրինէ գապուլ իտէլէր, տէտի : — Վ է էֆէնտի-
սինին պօրճուլարընը պիրէր պիրէր չաղըրըպ, էվ-
վէլքինէ Լէֆէնտիմէ նէ՞ գատար պօրճուլ վար,
6 տէտի : — () տախի՛ եիւզ ճէրրէ գէյթ, տէտի :
Վէնտիսի տէ անա՛ Սէնէտինի ալ, վէ օթուրուպ
7 չապուգ էլլի եազ, տէտի : — Պա՛տէհու տիկէրինէ՛
Սէնին նէ՞ գատար պօրճուլ վար, տէտի : () տախի՛
Լէիւզ քօր պուղտայ, տէտիքտէ, անա՛ Սէնէտինի
8 ալ, տէքսէն եազ, տէտի : — Վ է էֆէնտիսի նահազգ
քէթիսիւտայը 'ազիլանէ հարէքէթ իթտիլինտէն
տօլայը մէտհ էյլէտի : Օյրա պու տիւնտա օղուլ-
լարը քէնտի նէսլլէրինտէ՛ նուր օղուլլարընտան
9 տահա զիւտտէ 'ազիլ տիրլէր : — Պէն տախի սիգէ
տէրիմ քի՛ Վէնտիլէրինիղէ նահազգըրգ մամունա-

7. — « քօր » Իպրանի էօլչիւսիւ օլուպ, թագրիպէն 400
'օտմանը օգգաար վէզնինտէ տիր :

9. — Պիր գաչ էլիւադըլարընտա էռլէտի էտիլէնտէ,
էլլէն գիւլէնտէ պուլունուր, ետի կէօնապէօն սէպէպ-
լէրլէ վէ պախուտու սահպիլինին վէֆաթըրյա . պու վէճէլէ
եֆինէ տիկէր էլիւադըլարընտաքի էռլէտի նին վէ Վիւլլաթա-
նըն մանապընա կէլիր :

II նճի աւէթ պու նահազգըրգ մամունանըն մանապըն իղաչ
իտէր . զիրա սահէ՛ մալէր անա մուգապիլ վազ՝ օլունուր :
Պինտէն 'ալէյհ, մատտէ՛ պիհազգին թէմէլիւք իտիլէն էմ-
վալ հազգընտա օլմայըպ, անճազ՝ հաթիլէ վէ տախի էմվալա
մուգապիլ եալանճը վէ ֆանի էմվալ հազգընտա տըր :

սընտան տօսթլար իտինինիղ, քի ղէվալ պուլտու-
ղունուգ ղէման սիգի էպէտի մէսքէնլէրէ գապուլ
10 իտէլէր : — Աղտա սատըգ օլան՛ չօգտա տախի սա-
տըգ օլուր, վէ աղտա նահազգ օլան՛ չօգտա տախի
11 նահազգ օլուր : — Լմտի էյէր նահազգ մամունա-
տա սատըգ օլմատընը իսէ, հազիղի օլանը սիգէ
12 քի՛մ ինանաճազ տըր : — Վ է պաշգասընըն նէսնէ-
սինտէ սատըգ օլմատընը իսէ, սիղինքինի սիգէ
13 քի՛մ վէրէճէք տիր . — Հիչ պիր գուլ իքի էֆէնտիյէ
խըտմէթ իտէմէզ . զիրա եա պիրինէ պուլգ իտիպ
տիկէրինի սէվէճէք . եա պիրինէ միւլազէմէթ իտիպ
տիկէրինի թահգիր իտէճէք տիր : Ալլահա հէմ
մամունայա գուլլուգ իտէմէզսինիղ :
14 Վ է դամա՛քեար օլան ֆարիսիլէր տախի պու-
նուն ճիւլէսինի իշիթմէքլէ, անը իսթիհզա
15 իտիլօրլար իտի : — Վէնտիսի տէ անլէրէ տէտի .
Սիղ ինսանլարըն հուղուրունտա քէնտինիղի թէպ-
րիր իտէրսինիղ, Լաքին Ալլահ գալպէրինիղի պի-
լիր . զիրա ինսանլար հուղուրունտա եիւճէ օլան՛
16 Ալլահ 'ինտինտէ մէքրուհ տըր : — Շէրի՛աթ վէ
փէյղամպէրլէր Լուհանայա գատար օլուպ,
անտէն սօնրա Ալլահըն մէլէքիւթիւ թէպշիր
օլունուր, վէ հէր քէս անըն 'ալէյհինտէ իճրաի
17 ճէպը իտէր : — Շէրի՛աթտան պիր նօզդա տիւշ-
մէքտէն իսէ, սէմա իլէ գէմինին կէչմէսի տահա
18 գօլայ տըր : — Հէր քիմ քէնտի գէվճէսինի ըլլազ
իտիպ տիկէրինի թէգէվիւճ իտէրսէ, զինա իտէր .
վէ հէր քիմ գէվճինի ըլլազ իթմիշ օլան իլէ թէ-

- դէվիլիւճ խտէր խտէ, զինա խտէր :
- 19 Լաղաքի վէ զարիժ գումաշար կէյինիպտէ
հէր կիւն միւքէմէլ սուրէթտէ սէֆա սիւրէն զէն-
- 20 կին պիր առէմ վար խտի : — Լաղար խմինտէ Ֆա-
զիր պիր քիմսէ տախի եարալը փարէլի օլարագ
անըն գափուսու եանընտա պրագըլմըշ խտի : —
- 21 Օւէնկինին սօֆրասընտան տիւշէն գըրընթըլարտան
զարնընր սօյուլմագ արգուլար խտի խտէտէ, քիմսէ
անը քէնտինէ վէրմէզ խտի . վէ քէլպլէր տախի կէ-
- 22 լիպ անըն եարլարընը եալարլար խտի : — Վաղը՝
օլտու քի Ֆապիր էօլտիւ, վէ մէլէլէր անը Լաղար-
համըն գումաղընա կէօթիւրտիւլէր . զէնկին տախի
- 23 էօլիւպ տէֆն օլուստու : — Վէ ճէհէնէմտէ իշ-
քէնճէտէ իքէն՝ կէօղլէրինի գալտըրըպ ուզագտան
Լաղարհամը վէ անըն գումաղընտա Լաղարը կէօր-
- 24 տիւ : — Վէ նիտա խտէրէք՝ Խալ Լաղարհամ փէտէր,
պանա մէրհամէթ էյլէ . վէ Լաղարը կէօնտէր քի
փարմաղընըն ուճունու սույա պաթըրընտա տիլիմի
սէրինլէթսին . զիրա պու 'ալէվ իչինտէ 'աղապ չէքի-
- 25 յօրում, տէտի : — Լաղարհամ տախի անա՝ Լալ օղուլ,
սէն 'էօմրիւկտէ էյիլիքլէրի՝ քէզա Լաղար տախի
պէլալարը ալտըղընը տէրիսաղըր էյլէ : Ե իմտի պու
միւթէսէլլի օլույօր, սէն խտէ 'աղապ չէքիյօրսուն : —
- 26 Վէ պուսլարըն ճիւմլէսիլէ պէրապէր՝ պիղիմլէ սի-
զին արանըղաա պէօնիւք խանտէք գաիմ օլունմուշ
ալըր . շէօյլէ քի պուրատան սիզէ օրատան տախի պի-
զէ կէշմէք խթէյէնլէր զայրը մուգթէտիլ տիրլէր ,
- 27 տէտի : — () խտէ՝ իմտի սանա ըիճա խտէրիմ, ես՝ փէրտէր,

- 28 անը փէտէրիմին խանէսինէ կէօնտէրէսին . — զիրա
պէշ պիրատէրիմ վար . Թա քի անլէրէ շէհատէթ
խտէտէ, անլէր տախի իշպու 'աղապ մահէլինէ
- 29 կէլմէյէլէր, տէտի : — Լաղարհամ տախի անա՝
Լնլէրին Մուսա վէ փէյղամպէրլէրի վար տըր .
- 30 անլէրի տինլէսինլէր, տէտի : — () տախի անա՝
Խայրը, ես՝ Լաղարհամ փէտէր, անճագ էյէր էօ-
լիւլէրտէն պիրի անլէրէ կիթսէ Թէվպէ իտէճէք-
- 31 լէր, տէտի : — Վէ օ անա՝ Լալէր Մուսայը վէ փէյ-
ղամպէրլէրի տինլէմէզլէր խտէ, էօլիւլէրտէն պիրի
զըհամ իթսէ պիլէ, անա ինանմայաճագլար տըր ,
տէտի :

Պատ 17

17. Ե լակիրտլէրինէ տախի տէտի քի . Թէօքէզլէրին
կէլմէմէսի միւմքին տէյիլ տիր . Լաքին վալ կէլմէլէ-
- 2 րինէ սէպէպ օլանա : — Պու քիւչիւքլէրտէն պիրինի
սիւրչտիւրմէքտէն խտէ, պօյսունա պիր տէյիւրմէն
դաշը ապըլըպ տէնիզէ աթըլմասը անա տահա
- 3 էվլա տըր : — Բէնտի քէնտինիզի սաղընընը . էյէր
պիրատէրին սանա գարշը խաղա իշլէրսէ, անը
սօգարլա . վէ էյէր Թէվպէ իտէրսէ, անա 'աֆվ էյ-
- 4 լէ : — Վէ էյէր կիւնտէ եէտի տէֆ 'ա սանա գարշը
խաղա իշլէյէրէք եէտի տէֆ 'ա սանա տէօնիւպ՝
Թէվպէ իտէրիմ, տէրսէ, անա 'աֆվ էյլէյէսին : —
- 5 Բէսուլլար խտէ, Բապպա՝ իմանըմըզը արթըր ,

- 6 տէտիւն : — Բապայ տախի տէտի . Լէյեր խարտաւ
տանէսի դատար իմանընդ օլսատա, պու ճիւմէյիզ
ազաճընա՝ Սէօքիւ վէ տէնիզտէ տիքիւ, տէսինիզ ,
7 սիզէ իզա՛աթ իտէճէք տիր : — Սիզտէն քի՛մին
չիթիթճի եա չօպան պիր գուլու օլուպտա թար-
լատան ՛ապտէթինտէ անա՝ Սէրի՛ան կի՛ր վէ սօֆրա-
8 յա օթուր , տէսին . — Վճէպա անա՝ Լգշամ դա-
՛ամըմը հազըրլա, վէ պէն եէյիպ իչինճէյէ տէք սէն
գուշանըպ պանա խըտմէթ իթ . պա՛տէհու սէն եէ-
9 յիպ իչէճէքսին , տէմէ՛զմի : — Վճէպա մէրգում
գուլա՝ քէնտիտինէ էմր օլունանլարը իճրա իթտիյի
իչիւն միննէթտար օլունըմը : Չ՛անն իթմէմ : —
10 Վէզալիք սիզ տախի սիզէ ճիւմէ էմր օլունանը
իճրա իթտիյինիզտէ՝ Ֆախտէսիզ գուլարըպ , հէր
նէ իթմէյէ պօրճլու խտի իտէք իճրա իթտիք ,
տէյինիզ :
11 Վէ վաղը՝ օլտու քի Եէրուշալիմէ կիտէր իքէն

10. — Բապպիմիզ Յիսուս քէնտի սատրդ գուլարը իչիւն
նէլէր տիւշիւնիւպ միւլահաղա իթտիյինի, վէ անլէրէ նէ միւ-
քեաֆաթլար հազըրլատըղընը՝ Քիթապը Մուդատտէսին չօգ-
եէրլէրինտէ զիքր իտէր (Մաթթա 22. 21 վէ սաիրէ) : Պուրատա
Յիսուս քէնտիմիզ իչիւն նէ միւլահաղա իթմէլի իտէք, անը
թա՛լիմ իտէր : Լաքին պու մէսէլ խըտմէթքեարըն տաիմա պիր
մըգտար իւճրէթ ալտըղընը տա իշար իտէր (տէէթ 8) :

11. — Բապպիմիզ Յիսուս Եէրուշալիմէ ՛ապտէթ իթմէք
իւզրէ զըսա Եօլու էլէ ալմազ իտի : Լազար Եօլուէրտէն
զընամ իթտիքտէն սօնրա, Յիսուս Եէհուտիլէրին տուզաղլա-
րընտան իճթինապ իթմէք իսթէյէրէք, չէքիլիպ Սամարիա սի-
նօլլարընտաքի Էֆրէմ շէհրինէ կիթտի (Սէօր Եուհ. 11. 1-54) :
Սօն իլտի ֆրաճը Եէրուշալիմտէ իթմէք էֆրեարըյլա օրա-
տան ՛ապտէթ էյլէտիյի սըրատա, Սամարիա վէ ճէլիլտէն

- Սամարիա իլէ ճէլիլին տրապընտան կէչտի : —
12 Վէ քէօյիւն պիրինէ կիրէր իքէն անա ճիւզամլը
օն քիշի թէսատիւֆ իթտիլէր . վէ ուզազտա տու-
13 բուպ , — սէսլէրինի գալտըրարաֆ՝ Լա՛ Մու՛ալլիմ
14 Յիսուս , պիզէ մէրհամէթ էյլէ , տէտիլէր : — Օ
տախի անլէրի կէօրտիւքտէ անլէրէ՝ Վարըպ քէն-
տինիղի քեահինլէրէ կէօսթէրին , տէտի : Վէ վա-
զը՝ օլտու քի անլէր կիթմէքտէլէր իքէն փաքլէն-
15 տիլէր : — Ֆազադ անլէրտէն պիրի շիֆա պուլտու-
ղունու կէօրիւնճէ ՛ազիմ սէտա իլէ Ելլահա համտ
16 իտէրէք կէրի տէօնտիւ : — Վէ եիւզիւ դօնուն անըն
աեազլարընա գափանըպ անա թէշէքքիւր իթտի :
17 Պու տախի Սամարիալը խտի : — Յիսուս ճէվա-
պէն՝ Օն քիշի փաքլէնմէտիմի . իմտի տօղուզու
18 նէրէտէ տիր : — Պու էճ՛նէպիտէն զայլը տէօնիւպ
Ելլահա համտ իտէն պուլունմատըմը , տէտի : —
19 Վէ անա՝ Պալլգ կիթ . զիրա իմանըն սէնի խէլաս
էյլէտի , տէտի :
20 Ելլահա մէլէքիւթիւ նէ վազըթ կէլէճէք տիր
տէյու Ֆարիսիլէր սիւալ էյլէտիքլէրինտէ , անլէրէ
ճէվապ վէրիպ՝ Ելլահա մէլէքիւթիւ իհթիշամ
21 իլէ կէլմէզ : — Վէ Լշթէ պուրատա եա օրատա
տըր , տէմէյէճէքլէր . զիրա Ելլահա մէլէքիւթիւ
22 իլթէ սիզին տէրունիսիզտէ տիր , տէտի : — Շա-

կէչիպ Եարտանըն շարգ Եանի սօլ զըբըրընտա քեաին օլան
Պէրէյէ (la Péree) կիթտի, վէ թէքրար Էրիք . զարիդիլէ
Պէյթանեայա կէտի (Մաթթա 19. 1. Մարգ. 10. 1) :

կիրտէրինէ տախի տէտի . Սիւնէր կէլէճէք տիր
քի , Խալն իւլինսանըն կիւնէրինտէն պիրինի կէօր-
մէյէ արգու իտէճէքսինիզ վէ կէօրմէյէճէքսինիզ :-
23 Վ է սիդէ՝ Խշթէ պուրատա ետխօտ իշթէ օրատա
տըր , տէյէճէքլէր . կի՛ թմէյինիզ վէ թապի՛ օլմայը-
24 նըզ :- Զիւնքի շիմշէք զիրը սէմատա չազարագ պիր
նօգդատան օ պիր նօգդայա դատար զընա վէրտիյի
կիպի , Խալն իւլինսան տախի քէնտի կիւնիւնտէ
25 էօյլէ օլաճագ տըր : — Լաքին էվվէլա չօդ իշքէն-
ճէ չէքիպ պու նէսլ դարաֆընտան մահքիւմ օլ-
26 մասը կերէք տիր : — Վ է Նուհուն կիւնէրինտէ
օլտուղու միսիլլու՝ Խալն իւլինսանըն կիւնէրինտէ
27 էօյլէ օլաճագ տըր : — Նուհ կէմիյէ կիրտիյի
վէ սու դուֆանը կէլէրէք ճիւմլէսինի թէլէֆ իթ-
տիյի կիւնէ տէք , եէյիպ իչէրլէր , թէզվիճ իտիպ
28 զէվճէ կիտէրլէր իտի : — Լուծուն կիւնէրինտէ
տախի օլտուղու միսիլլու , իյշ ու նուշ իտէրլէր ,
ախզ ու ի՛դա իտէրլէր , տիքէրլէր վէ պինա իտէրլէր
29 իտի : — Լաքին Լուծ Սատուլմտան չըգտըղը կիւնտէ
սէմատան աթէշլէ քիւքիւրթ եազըպ , ճիւմլէսինի
30 թէլէֆ իթտի : — Խալն իւլինսան կէօրիւնէճէյի
31 կիւնտէ պու մինվալ իւզրէ օլաճագ տըր : — Օլ
կիւնտէ քէնտիսի տամտա օլուպ էշեասը էվտէ օլան
քիմնէ անը ալմադա ի՛նմէսին , վէ թարլատա օլան՝
32 քէզա կերի տէօնմէսին : — Լուծուն դարըսընը տէր-
33 խաղըր էյլէյինիզ : — Վաէնտի հաեաթընը խէլաս
իթմէք իսթէյէն՝ անը զաի՛ իտէճէք , վէ անը զաի՛
34 իտէն՝ անը խէլաս էյլէյէճէք տիր : — Սիդէ տէրիւմ

քի օլ կէճէտէ պիր տէօշէքտէ իքի քիշի պուլու-
նուպ , պիրի ալընաճագ վէ տիկերի պրազըլաճագ
35 տըր : — Իքի դարը պիրլիքտէ տէյիլմէն չէքմէքտէ
օլուպ , պիրի ալընաճագ վէ տիկերի պրազըլաճագ
տըր : Իքի քիշի թարլատա օլուպ պիրի ալընա-
36 ճագ վէ տիկերի պրազըլաճագ տըր : — Վ է անա
ճէվապէն՝ Լա՛ Բապպ , նէրէտէ , տէտիքլէրինտէ , —
37 օ տախի անլէրէ՝ Լաշէ նէրէտէ իսէ , գարթալար
օրայա ճէմ՝ օլուրլար , տէտի :

Պատ 18

18. Լաքին անլէրէ , տաիմա տու՛ա իթմէք վէ ասլա
օսանմամալարը կէրէք իտիյինէ տաիր պիր թէմսիլ
2 սէօյլէյիպ տէր իտի քի՝ — Շէհրին պիրինտէ Եւ-
լահտան դօրգմագ վէ ինսանտան ութանմագ պիր
3 դատը վար իտի : — Օլ շէհրտէ պիր տուլ դարը
տախի օլուպ , մէրգումէ անըն նէզտինէ կէլէրէք՝
Խասմիմտէն պանա իհգազը հագգ էյլէ , տէր ի-
4 տի : — Օ տախի խալլը վազըթ իսթէմէտի իսէ
տէ , նիհաեթ քէնտի քէնտիսինէ՝ Վէրշի Ելլահ-
5 տէ , — պարի շու տուլ դարը պէնի թաճիզ իթ-
տիյի էճտէն անա իհգազը հագգ իտէյիմ տէ ,
նիհաեթ կէլիպ պէնի եումըուգլամասըն , տէտի : —
6 Վ է Բապպ տէտի . Նահագգ դատընըն նէ տէտիյինի
7 իշիտինիզ : — Իմտի Ելլահ էյլ ու նիհար քէն-

- տինէ ֆերեատ խոն միւնթէխապլարնա իհգազը
հազգ իթմէյիպ անլերին հազգընտա կեծիքէճէք-
- 8 մի : — Սիդէ տերիմ քի սերի'ան անլերէ իհգազը
հազգ խոնճէք տիր : Լաքին Խպն իւլինսան կէլտի-
յինտէ եէր իւզերինտէ 'աճէպա իման պուլաճաճոգ-
մը տըր :
- 9 Աէոյա սալիհ օլտուգլարը իչիւն քէնտիլերէ
կիւլէնիպտէ սաիրլերի թահգիր խոն քիմնէլերէ
- 10 տախի շու թէմսիլի սէօյլէտի . — Պիրի ֆարիսի
տիկերի տէ կէօմրիւքճիւ իքի զաթ , տու'ա իթմէք
- 11 իւլրէ հէյքէլէ չըգաղար : — Ֆարիսի տուրուպ
քէնտի քէնտինէ շէօյլէ տու'ա խոն իտի . Լա' Ալ-
լահ , սանա շիւքը խոնիմ քի սաիր ատէմլէր կի-
պի զասիպ , նահազգ վէ զինաքեար , եախօտ շու
- 12 կէօմրիւքճիւ կիպի տախի տէյիլիմ : — Վէ հաֆ-
թատա իքի տէֆ'ա օրուճ դութար , վէ ճիւմլէ
- 13 մալըմըն 'էօշրիւնիւ վէրիլիմ : — Աէօմրիւքճիւ
խոն ուզագտա պիր եանտա տուրուպ կէօղլերինի
սէմայա գալտըրմագ իսթէմէզ իտի . անճագ կէօք-
սիւնէ ուրուպ' Լա' Ալլահ , պէն կիւնահաքեարա
- 14 'աֆվ էյլէ , տէր իտի : — Սիդէ տերիմ քի օլ պի-
րինտէն խոն , պու թէպրիր օլունմուշ օլարագ էվի-
նէ ինտի : Օ'իրա հէր քիմ նէֆսինի եիւճէլտիրաէ ,
ալչազլանաճագ . վէ հէր քիմ նէֆսինի ալչազլա-
տըրսա , եիւճէլէճէք աիր :
- 15 Անլերէ տօգանսըն տէյու եանընա մա'սուլար կէ-
թիրտիլէր : Շալիրտիլերի խոն պունու կէօրմէքլէ
- 16 անլերէ թա'գիր խոնլէր իտի : — Ամմա Յիսուս

- անլերի չաղըրըպ' Մա'սուլարը եանըմա կէլմէյէ
պրաճըն , վէ պունլարը մէն' իթմէյին . զիրա Ալլա-
- 17 հըն մէլէքիւթիւ պու միսիլլուլերին տիր : — Հագի-
գաթէն սիդէ տերիմ . Հէր քիմ Ալլահըն մէլէ-
քիւթիւնիւ մա'սուլ կիպի գասպուլ իթմէզ խոն ,
անա կիրմէյէճէք տիր , տէտի :
- 18 Վէ ըէիսին պիրի անա սօրարագ' Լա' էյի Մու-
'ալլիմ , նէ' խոնյիմ քի էպէտի հաեաթա վարիս
- 19 օլայըմ , տէտի : — Յիսուս անա' Նի' չիւն պանա էյի
թէսմիեէ իտիյօրսուն . պիրտէն եանի Ալլահտան
- 20 զայրի քիմնէ էյի տէյիլ տիր : — Լա'մրլերի պիլիրսին .
գաթլ իթմէ , զինա իթմէ , սիրգաթ իթմէ , եալան
շէհատէթ իթմէ , փէտէր վէ վալիտէնէ հիւրմէթ
- 21 էյլէ , տէտի : — () Պունու ճիւմլէսինի սապավէ-
- 22 թիմտէն պերու հըֆզ էյլէտիմ , տէտի : — Յիսուս
պունու իշիտինճէ անա' Վէնին պիր նօգանսըն տա-
հա վար տըր . պիւթիւն վարիեէթիլի սաթըպ ֆա-
գիրլերէ թէվզի' էյլէ վէ սէմատա խաղինէկ օլուր ,
- 23 վէ կէլիպ պանա թապի' օլ , տէտի : — () պունու
իշիտինճէ միւքէտտէր օլտու . զիրա զայէթ զէնկին
- 24 իտի : — Յիսուս անըն մահգուն օլտուղունու կէօր-
տիւքտէ' Վերվէթէ մալիք օլանլարըն Ալլահըն մէ-
լէքիւթիւնէ կիրմէլերի նէ' դատար միւշքիլ տիր : —
- 25 Օ'իրա զէնկինին Ալլահըն մէլէքիւթիւնէ կիրմէսին-
տէն , տէվէնին ինէ տէլիլինտէն կիրմէսի տահա զօ-
- 26 լայ տըր , տէտի : — Վէ իշիտէնլէր' Լա'յլէ խոն քիմ
- 27 խէլաս օլապիլիր , տէտիլէր : — () տախի' Լանսլար
դարաֆընտան զայըր միւմքին օլան շէյլէր Ալլահ

ինտինտէ միւսքին տիր, տէտի :

- 28 Պետրոս խէ՝ Իշթէ պիղ հէր շէյի թէրք խտիպ
29 սէնին արտընձա կէլտիք, տէտի : — () անլէրէ տէ-
տի . Հագիգաթէն սիգէ տէրիմ, հիչ պիր քիմսէ
հօգ տըր քի Ալլահն մէլէքիւթիւ իչիւն խանէ,
հա վալիտէյն, հա պիրատէրլէր, հա զէվճէ, հա
30 էվլատլար թէրք իթմիշ օլատա, — պու զէմանտա
չօգ միսլինի, վէ ախրէթտէ էպէտի հաեաթը
31 ալմայա : — Պատէհոն օնիքիլէրի ալըպ անլէրէ՝
Իշթէ Լէրուշալիմէ չըղըյօրուզ. վէ Խան իւլինա-
նա տաիր փէյղամպէրլէրին վասրդասըյլա եազըլ-
մըշ օլան՝ շէյլէրին ճիւմլէսի իթմամ օլունաձագ
32 տըր : — Օլիրա դաիֆէլէր էլինէ թէսլիմ օլու-
նաձագ, վէ իսթիհզա իլէ անը թահգիր խտէ-
ճէքլէր վէ անըն իւզէրինէ թիւքիւրէճէքլէր տիր : —
33 Վէ անը գամչը իլէ տէօյաիւքտէն սօնրա անը
դաթլ խտէճէքլէր, վէ քէնտիսի իւչիւնճի կիւն-
34 տէ գըրամ խտէճէք տիր, տէտի : — Անլէր խտէ
պոնտուն հիչ պիր շէյ անլամատըլար . պու քէլամ
անլէրտէն մախֆի խտի . վէ տէնիլէնլէրի անլամագ
իտիլէր :
35 Լաքին վագը՝ օլտու քի Լըրիքօյա եազլաշտըլըն-

35. — Յիսուս Էրիքօյա տուխուլ խտէճէյի սըրատա պիր
քէօրիւն շիֆաեապ օլմարնը՝ ազիզ Լուգա վագիհէն նագլ
իտէր : Լաքին ազիզ Մարգօսուն գալլը մուճէպինճէ (10. 46),
Յիսուս Էրիքօտան խուրուճ խտէր իքէն Պարտիմաս շիֆա-
փէզիր օլմուշ տըր : Լաքին ազիզ Մարգօս՝ եալընրզ Պար-
տիմաս շիֆափէզիր օլմուշ տըր տէմէզ . պինտէն ալէյճ՝ ազիզ

- տա, քէօր պիր քիմսէ եօլուն իւզէրինտէ օթուր-
36 մուշ տիլէնիյօր խտի : — Խալզըն կէչտիլինի իշի-
37 տինճէ՝ Պու նէ՞ տիր, տէյու սօրապ խտի : — Նագա-
րէթլի Յիսուս կէչիյօր, տէյու անա խապէր
38 վէրտիլէր : — () տախի՝ ԼՅ Յիսուս, Խանի Տաուտ,
պանա մէրհամէթ էյլէ, տէյէրէք նիտա էյլէտի : —
39 Լշօնտէն կիտէնլէր սիւքիւթ իթմէօի իչիւն անը
թա՛ղիրլէրլէր խտի . օ խտէ կիթտիքճէ տահա զի-
եատէ՝ Խանի Տաուտ, պանա մէրհամէթ էյլէ, տէ-
40 յու նիտա խտէր խտի : — Լաքին Յիսուս մէքս խտիպ
անըն քէնտի եանընա կէթիրիլմէսինի էմը իթտի :
Լաղլաշտըլընտա անա շու սիւալը իթտի . —
41 Նէ՞ իսթէրսին քի սանա խտէյիմ : () տախի՝ Լա՛
42 Բապպ, կէօրէյիմ, տէտի : — Յիսուս տախի
անա՝ Կէօր . իմանըն սէնի խէլաս էյլէտի, տէ-
43 տի : — Վէ անիտէ կէօրաիւ . վէ Ալլահա համտ
իտէրէք անըն արտը սըրա կիտէր խտի : Պիւթիւն
խալզ խտէ պունու կէօրմէքլէ Ալլահա համտ
իթտիլէր :

Պատ 19

19. Վէ Լըրիքօյա կիրիպ իչինտէն կէչէր խտի : —
2 Վէ իշթէ Օլաքա նամընտա պաշ կէօմրիւքճիւ

Մաթթանըն (20. 29) խասսէթէն տէտիլի կիպի, Յիսուսուն
Էրիքօտան խուրուճունտա իքի քէօրիւն շիֆաեապ օլմուշ
օլտուգլարըն պիլա գայտը իթիրազ գապուլ խտէպիրիւրիզ
(Մարգօս 20. 29) :

- 3 վէ զէնկին պիր քիմսէ պուլունուր իտի : — Վէ
 3 Յիսուսուն քիմ օլտուղունու կէօրմէյէ արգուսու
 վար իտի . Ֆազագ պօյու գըսա օլտուղու էճլտէն՝
 դալապալըգ սէպէպիյլէ մուգթէտիր օլամազ ի-
 4 տի : — Վէ իլէրի գօշուպ անը կէօրմէք իւզըն պիր
 ճիւմմէյիզ աղաճընա չըգտը . զիրա օրատան կէ-
 5 չէճէք իտի : — Յիսուս օլ մահէլէ վասըլ օլունճա
 եօգարը պաղըպ անը կէօրմէքլէ Լ՛յ օլաքքա ,
 թէզ օլ , աշաղը ին . պու կիւն սէնին խանէնտէ գօ-
 6 նագ իթմէմ վաճիպ տիր , տէտի : — () տախի սէ-
 րիւն ինիպ մէսէրրէթլէ անը գասպուլ էյլէտի : —
 7 Ղիւմլէսի պունու կէօրտիւքտէ՝ Սիւնահքեար պիր
 քիմսէնին խանէսինտէ գօնագ իթմէյէ ինտի , տէ-
 8 յէրէք մըրըլտանըրլար իտի : — օլաքքա տուրուպ
 Բապպա՝ Լա՝ Բապպա , իշթէ մալիմին եարըսընը
 Ֆազիրլէրէ վէրլիւմ . վէ էյէր պիր քիմսէյէ պիր
 կէօնա դատր իթտիմ իսէ , տէօրթ միսլինի էտա
 9 իտէրիմ , տէտի : — Յիսուս տախի անա՝ Պու կիւն
 պու խանէյէ խէլաս օլտու . զիրա պու տախի
 10 Եպրահամ օղլու տըր : — Չիւնքի Խաֆ իւլինսան
 զախ՝ օլմուշու արայըպ խէլաս իթմէյէ կէլմիշ տիր ,
 տէտի :
 11 Ենլէր պունու տինլէմէքտէլէր իքէն , քէնտիսի-
 նին Լէրուշալիմէ եագլաշտըղընտան , վէ Ելլահըն
 մէլէքիւթիւնին Ֆիլհալ գուհուր իտէճէյինի
 զանն իթտիքլէրի հասէպիյլէ՝ Վիւվէթէն պիր
 12 թէմսիլ տահա տէտի . — Խմտի ասըլգատէ քիշի-
 նին պիրի քէնտիսի իչիւն փատիշահլըգ իսթիհ-

- սալ իտէրէք 'ավտէթ իթմէք իւզըն ուզագ պիր
 13 տիւարա 'ազիմէթ էյլէտի : — Վէ օն գուլլարընը
 չաղըրըպ անլէրէ օն մընա վէրէրէք՝ Պէն կէլինճէ-
 14 յէ տէք թիճարէթ իտինիզ , տէտի : — Հէմշէհրի-
 լէրի իսէ անա պուղզ իթմէքլէ արտը սըրա էլչիլէր
 եօլլայըպ՝ Պունուն պիղիմ իւզէրիմիզէ փատիշահ-
 15 լըգ սիւրմէսինի իսթէմէյիզ , տէտիլէր : — Վէ
 վաղը՝ օլտու քի փատիշահլըղը իսթիհսալ իտէ-
 րէք 'ավտէթ էյլէտիլինտէ , հէր պիրլինին նէ գատար
 թիճարէթ էյլէտիլինէ ակեահ օլմագ իւզըն ազ-
 չէյի վէրմիշ օլտուղու գուլլարընըն քէնտի հու-
 16 գուրունա չըգմալարընը էմը իթտի : — Պիրինճիսի
 կէլիպ՝ Լ՛ֆէնտիմ , սէնին մընան օն մընա գազան-
 17 տը , տէտի : — () տախի անա՝ Ե՛ֆէրին , էյի գուլ ,
 ագտա սատըգ օլտուն , օն շէհիր իւզէրինէ հիւքիւ-
 18 մէթին օլտուն , տէտի : — Իքինճիսի տախի կէլիպ՝
 Լ՛ֆէնտիմ , սէնին մընան պէշ մընա գազանտը , տէ-
 19 տի : — Պունա տախի՝ Սէնին տէ պէշ շէհիր իւզէ-
 20 րինէ հիւքիւմէթին օլտուն , տէտի : — Տիկէր պիրի
 տէ կէլիպ՝ Լ՛ֆէնտիմ , իշթէ մէնտիլտէ սարըլմըշ
 օլարագ պէնիմ նէգտիմտէ պուլունան սէնին մը-
 21 նան : — Չիւնքի սէնտէն գօրդար իտիմ . զիրա
 սէրթ պիր ատէմսին . գօմատըղընը ալըր , վէ
 22 էքմէտիլիյի պիչէրսին , տէտի : — () անա՝ Լ՛յ եա-
 րամագ դուլ , սէնի քէնտի աղղըպտան հիւքմ իտէ-
 րիմ . պէնիմ գօմատըղընը ալըր վէ էքմէտիլիյի
 պիչէր սէրթ պիր ատէմ օլտուղումու պիլիր իտին
 23 տէ , — եա նի՞չիւն պէնիմ ազչէմի սարրաֆլարա

վերմէտին, քի պէն 'ավտէթ իմտէ անը Ֆարիդլէ
 24 դալէպ խտէ իտիմ, տէտի: — Վ է օրատա տուրանլա-
 րա՝ Ե ունտան մընայը ալըպ օն մընասը օլանա
 25 վէրինիդ, տէտի: — Վ է անլէր անա՝ Լֆէնտի, անըն
 26 օն մընասը վար տըր, տէտիլէր: — Սիգէ տէրիմ,
 հէր քիմին վար իտէ, անա վէրիլէճէք վէ զամմ օլու-
 նաճագ, վէ հէր քիմին եօդ իտէ, օլանը տա քէնտի-
 27 սինտէն ալընաճագ տըր: — Ըմմա իւզէրլէրինէ
 փատիշահլըդ սիւրմէմի իսթէմէյէն շօլ պէնիմ
 տիւշմէնլէրիմի պուրայա կէթիլինիդ վէ հուզու-
 րումտա գաթլ իտինիդ, տէտի:
 28 Վ է պունու տէտիքտէն սօնրա Նէրուշալիմէ չըդ-
 29 մագ իւզրէ իլէրի կիթտի: — Վ է վազը՝ օլտու քի
 օւէյթուլուգ տէնիլէն տաղա միւթէվէճճիհ
 Պէյթֆաճէ իլէ Պէյթանեայա եագլաշտըգտա,
 քէնտի շակիրտլէրինտէն իքիսինի եօլլայըպ անլէ-
 30 րէ՝ — Գարշընըգտաքի քէօյէ վարընըդ. օրայա կի-
 րինճէ իւզէրինէ ասլա պիր ատէմ պինմէմիշ՝ պաղ-
 Լը պիր գուտուգ պուլաճագարընըդ. անը չէօղիւպ
 31 կէթիլինիդ: — Լէյեր պիր քիմնէ սիգէ՝ Նի՛ջիւն
 պունու չէօղիւյօրսունուգ, տէյու սօրարսա, պէօյլէ-
 ճէ եա՛նի, Բապպա լազըմ տըր, տէյինիդ, տէ-
 32 տի: — Վէօնտէրիլէնլէր տախի վարըպ քէնտիլէրէ
 33 տէտիլի կիպի պուլտուլար: — Գուտուղու չէօղէր-
 Լէր իքէն անըն սահիպլէրի անլէրէ՝ Գուտուղու
 34 նի՛ջիւն չէօղիւյօրսունուգ, տէտիլէր: — Ընլէր
 35 տախի՝ Բապպա լազըմ տըր, տէտիլէր: — Վ է անը
 Յիսուսուն նէգտինէ կէօթիւրտիւլէր. վէ գուտու-

ղուն իւզէրինէ էլպիսէլէրինի աթըպ Յիսուսու
 36 պինտիրտիլէր: — () կիտէր իքէն քէնտիլէրին էլպի-
 37 սէլէրինի եօլուն իւզէրինէ սէրտիլէր: — Վ է օւէյ-
 թունուգ տաղը կնիշինէ եագլաշտըղընտա, շա-
 կիրտլէրին պիւթիւն ճէմա՛աթը կէօրտիւլէրի
 ճիւմլէ մուճիգէլէրտէն տօլայը մէսրուէն՝ պիւլէնտ
 սէտա իլէ Ըլլահա համտ իթմէյէ պաշլայըպ՝ —
 38 Բապպըն իսմիլլէ կէլէն մէլիք միւպարէք օլտուն.
 սէմատէ սուլհ վէ եիւճէլէրտէ համտ օլտուն, տէր-
 39 լէր իտի: — Խալը իչինտէն պա՛ղը Ֆարիսիլէր
 անա՝ Նա՛ Սուլալիմ, շակիրտլէրինի թա՛ղիլլէ,
 40 տէտիլէր: — Վէնտիսի տէ ճէվապէն՝ Սիգէ տէրիմ
 քի, էյէր պունլար սիւթիւթ իթսէլէր. դաշլար
 41 նիտա իտէճէլէր տիր, տէտի: — Վ է եագլաշտըգ-
 տա շէհրի կէօրմէլէ անըն իւզէրինէ աղլայըպ՝ —
 42 Վեաշքի սէն տախի սէնին պու կիւնիւնտէ սանա
 մուճիպի սուլհ օլան շէյլէրի պիլէյտին. լաքին
 43 էլան սէնին կէօղլէրինտէն մախֆի տիր: — օւիւրա
 սէնին իւզէրինէ կիւնլէր կէլէճէք քի տիւշմէնլէրին
 մէթէրիս չէքիպ սէնի մուհասէրէ վէ հէր դարա-
 44 Ֆընտան թաղեիդ իտէճէլէր տիր: — Սէնին
 օղուլլարընը իտէ սէնին տէրունիկտէ եէր իլէ եէք-
 սան իտէճէլէր. վէ սէնտէ դաշ իւզէրինտէ դաշ
 պրագմայսաճաղար տըր, զիրա զիեարէթիլին
 45 վազթընը պիլմէտին, տէտի: — Վ է հէյ.քէլէ կիրիպ
 օրատա ախը ու ի՛դա իտէնլէրի չըգարմաղա պաշ-
 46 լատը: — վէ անլէրէ՝ Պէնիմ խանէմ իպատէթ խա-
 նէսի տիր, տէյու եագլըմըշ տըր. սիգ իտէ անը

- 47 հարամիւնէր մաղարասը իթտինիզ, տէտի : — Վէ
հէր կիւն հէյքէլտէ թաւիւմ իտէր իտի . լաքին
պաշքեհահինէրլէ քեաթիպլէր վէ ճէմա'աթըն
րէիսլէրի անը հէլաք իթմէյէ ճէհա իտէրլէր
48 իտի : — Պապադ նէ իտէճէքլէրինի պուլմազլար
իտի : Օլիրա պիւթիւն խալգ անը տինլէմէք իւզըն
անըն աղղընա պապար իտի :

Պատ 20

20. Վէ վազը՝ օլտու քի կիւնլէրին պիրինտէ քէն-
տիսի . հէյքէլտէ ճէմա'աթա թաւիւմ իտիպ պէ-
շարէթի թէպլիւ իթմէքտէ իքէն , պաշքեհահին-
լէր վէ քեաթիպլէր իսթիեարլարլա պիրլիքտէ
2 իւզերինէ կէլիպ անա խիդապէն՝ — Պուռուռ նէ՞
սալահիյեթլէ իտիյօրսուռն վէ պու սալահիյեթլի
սանա վէրէն քիւմ տիր , պիզէ սէօյլէ , տէտիլէր : —
3 Յիսուս տախի անլէրէ ճէվապէն՝ Պէն տախի սիզէ
4 պիր շէյ սօրաճաղըմ , պանա տէյինիզ . — Լուհան-
նանըն վաթթիզի սէմատանըմ՝ Եօզաա առէմլէր-
5 տէնմի իտի , տէտի : — Ենլէր քէնտի քէնտիլէրիլէ
միւշապլէրէ իտիպ՝ Լշէր սէմատան իտի տէսէք ,
Լշօյլէ իսէ նի՛չիւն անա ինանմատընը , տէյէճէք
6 տիր . — Լաքին էյէր առէմլէրտէն իտի տէսէք , պիւ-
թիւն խալգ պիզի դաշլալաճազ տրր . զիրա
Լուհաննանըն փէյղամպէր իտիյինէ իզնա՝ օլմուշ
7 տրր : — Վէ՛ Նէրէտէն իտիյինի պիլմէյիզ , տէյու-

- 8 ճէվապ վէրտիլէր : — Յիսուս տախի անլէրէ՛ Պէն
տախի պուռուռ նէ սալահիյեթլէ իթտիյիմի սէօյ-
լէմէմ , տէտի :
9 Լաքին խալգաշու թէմսիլի սէօյլէմէյէ պաշլա-
տը . Ետէմին պիրի պաղ տիքիպ անը պաղպանլարա
թէսլիւմ իտէրէք խալլը զէման ուզազ մէմլէքէթէ
10 սէեհահաթա չըգտը : — Վէ պաղըն մահսուլուռ-
տան անա վէրսինլէր տէյու՝ մէվսիմինտէ պաղպան-
լարըն նէղտինէ պիր գուլ կէօնտէրտի : Պուռլար
11 անը տէօյիւպ պօշ կէօնտէրտիլէր : — Վէ թէքլար
սաիր գուլ կէօնտէրտի . Լաքին անլէր անը տախի
տէօյիւպ թահգիր իտէրէք պօշ կէօնտէրտիլէր : —
12 Վէ եինէ իւշիւնճիւ օլտուազ պիրինի կէօնտէրտի .
Լաքին անլէր անը տախի եարալալըպ գօղտուլար : —
13 Պաղըն սահիպի՝ Նէ՞ իտէյիւմ . սէվկիւլիւ օլլուումու
կէօնտէրէյիւմ . պէլքի անը կէօրմէքլէ անտէն հի-
14 ճապ իտէճէքլէր , տէտի : — Պաղպանլար անը
կէօրտիւքլէրինտէ պիրիպիրիլէ միւշապլէրէ իտիպ՝
Վարիա պու տրր . պուռուռ գաթլ իտէլիւմ քի մի-
15 ըսա պիզիւմ օլա , տէտիլէր : — Վէ անը պաղտան
տըշարը իտիպ գաթլ էյլէտիլէր : Իմտի պաղըն
16 սահիպի անլէրէ նէ՞ իտէճէք տիր : — Ենլիպ օլ
պաղպանլարը հէլաք իտէրէք պաղը սաիրլէրէ վէ-
րէճէք տիր : Ենլէր պուռուռ իշիթտիլէրինտէ՛
17 շաշա , տէտիլէր : — Լաքին անլէրէ պազարազ ,
տէտի . Լապուլուռլարըն թահգիր իթտիլէրի
18 տիր : — շէր քիւմ պու դաշըն իւզերինէ տիւշէր-

սէ խուրտէլէնէճէք տիր . վէ օ հէր քիմին իւզէրի-
19 նէ տիւշէրսէ , էգէճէք տիր : — Պաշքեահինլէրլէ
քեաթիպլէր պու թէմսիլի քէնտիլէրի իշխն
սէօյլէտիլինի պիլմէքլէ , անը օլ սա'աթսա տէր-
տէսթ իթմէյէ զայրէթ իթտիլէր իսէտէ , խալգ-
տան զօրգտուլար :

20 Վէ անը կէօգէթլէյիպ' քէնտիլէրինի սուրէթա
սալիհ կէօթէրէն հիլէպաղլար կէօնտէրտիլէր
քի , անը զաթիլէն սէօղիւնտէ դութուպ տէվլէթ
վէ վալինին հիւքիւմէթինէ թէսլիմ իտէլէր : —

21 Վէ անա սիւալ իտիպ' Եւս Մու'ալլիմ' . պիլիլիլիզ
քի տօղրու սէօյլէր վէ թա'լիմ իտէրսին . վէ խա-
ղըրա ըի'սիէթ իթմէյիպ պիլ'աքս Ալլահըն դա-

22 ըիզինի հազիգաթ իւզրէ էօյրէտիրսին : — Ղալսէ-
րէ խաբաճ վէրմէք ճաի'զմի եօզսա տէյիլմի տիր ,

23 տէտիլէր : — Վէնտիսի իսէ անլէրին հիլէպաղլը-
ղընը ֆէհմ իթմէքլէ անլէրէ 'սի'հիւն պէնի

24 թէճրիպէ իտիյօրսուռուզ : — Պանա պիր տինար
կէօթէրինիզ . պուռտա քիմին սուրէթի վէ եաղըր
մուհթէվի տիր , տէմէսի իւզէրինէ , անլէր ճէվա-

25 պէն' Ղալսէրին , տէտիլէր : — Օ տախի անլէրէ'
Պինսէն 'ալէյհ Ղալսէրինքինի Ղալսէրէ վէ Ալ-

26 լահընքինի Ալլահա վէրինիզ , տէտի : — Վէ անը
ճէմա'աթըն հուզուրունտա սէօղ իլէ դութմայրպ
անըն ճէվապընա թէ'աճճիւպ իտէրէք սիւքիւթ
իթտիլէր :

27 Լաքին գըեամէթի ինքեար իտէն Սատուգիլէր-
տէն պա'զըր եազլաշըպ , անա սիւալ իտէրէք տէ-

28 տիլէր . — Էյ Մու'ալլիմ' , Մուսա պիղէ եազ-
մըշ տըր քի , Էյէր պիրինին պիրատէրի զէվճէսի
օլուպտա վէլէտի օլմայարագ վէֆաթ իթսէ , քէն-
տի պիրատէրի անըն զէվճէսինի ալըպ պիրատէրի-

29 նէ զուրրիյէթ փէյտա իթսին : — Խմտի եէտի պիրա-
տէր վար իտի . պիրինճիսի պիր զէվճէ ալըպ պի-

30 լա վէլէտ էօլտիւ : — Իքինճիսի տախի օլ զէվճէյի
31 ալըպ պիլա վէլէտ էօլտիւ : — Իւշիւնճիւսիւ տէ ,

32 քէզա եէտիսի տէ անը ալըպ զուրրիյէթ պրագ-
մազսրզըն էօլտիւլէր : — Հիլիսինտէն սօնրա գարը

33 տախի էօլտիւ : — Խմտի գըեամէթտէ անլէրտէն
հանկըսընն զէվճէսի օլաճագ տըր . զիրա եէտիսի

34 տէ անը զէվճէ իթթիխազ իթտիլէր : — Յիսուս
տախի անլէրէ տէտի . Պու տինեա օղուլարը թէզ-

35 վիճ իտիպ զէվճէ կիտէրլէր : — Ամմա օ պիր տին-
եայա վէ էօլիւլէրտէն գըեամէթէ շաեէսթէ պու-

36 լունաճագ օլսնլար' նէ թէզվիճ իտէրլէր նէ տէ
37 զէվճէ կիտէրլէր : — Օ.իրա արթըզ էօլէմէղլէր .

38 չիւնքի մէլէքլէրէ միւսալի տիրլէր , վէ գըեամէթ
էվլատը օլմաղլէ Ալլահ էվլատը տըրլտը : —

39 Ամմա էօլիւլէրին գըեամ' իտէճէյինէ կէլին-
տիքտէ , Մուսա պուռու տախի պէօյիլթլէն

Ֆըզըրսընտա պէեան իթտի . նասըլ քի տէմիշ
տիր . Բապպ' Ապրահամըն Ալլահը , Խահազըն Ալ-

38 լահը վէ Խա'գուպուն Ալլահը տըր : — Լաքին
քէնտիսի էօլիւլէրին տէյիլ' իլլա տիրլէրին Ալ-

39 լահը տըր . զիրա ճիւմէսի անա տիրի տիրլէր : —
Վեաթիպլէրտէն պա'զըր անա ճէվապէն' Մու-

- 40 'ալլիմ', կիւղէլ սէօյլէտին, տէտիլէր :- Վ է արթըգ անա պիր շէյ սիւալ իթմէյէ ճէսարէթ իթմէգէր իտի :
- 41 Լաքին անլէրէ տէտի . Վրիստոս նանրլ Խանի
- 42 Տաուտ տըր, տէրլէր . — Հալպուքի Տաուտ քէնտիսի Սէզամիր Վիթապընտա՝ Բապպ Բապպիմէ —
- 43 Պէն սէնին տիւմէնլէրինի աւագլարընյա պասամագ դօյունճայա տէք պէնիմ սաղըմտա օթուր ,
- 44 տէտի : — Լամի Տաուտ անա Բապպ թէսմիէէ իթտիյի հալտէ նիճէ անըն օղլու օղուր :
- 45 Վ է պիւթիւն խալգ իշիթտիյի հալտէ շակիրտլէրինէ տէտի . — Վաֆթանլարլա կեղմէք իսթէյէն , վէ մէյտանլարտա սէլամլանմաղը , ճէմիյիէթկեհաճլարտա պաշ քիւրսիլէրի վէ զըրաֆէթլէրտէ պաշ սէտիրլէրի սէվէն քեաթիպլէր-
- 47 տէն իհթիրագ իտինիգ :- Ընլէր հաթթա ուզուն տու'ա իթմէք կէօսթէրիշիյլէ տուլլարըն էվլէրինի եէրլէր . անլէր տահա պէօեիւք հիւքմ ալաճագլար տըր :

Պատմ. 22

21. Վ է նազար իտիպ զէնկինլէրին խաղինէյէ քէնտի հէտիյեթլէրինի պրագտըգլարընր կէօրտիւ :-
- 2 Օրայա իքի փուլ աթան Փագիր պիր աուլ գարը
- 3 տախի կէօրտիւ :- Վ է 'ազիգաթէն սիղէ տէրիմ քի , պու Փագիր տուլ գարը ճիւմլէսինտէն զիւրտէ

- 4 աթտը . — զիրա ճիւմլէսի տէ Ելլահըն թադտիմէսինէ քէնտի Փագլալարընտան աթտըլար . պու իսէ եօզսուլլուղունտան՝ քէնտի պիւթիւն նաֆագասընը աթտը , տէտի :
- 5 Վ է պա'զըլարըն՝ հէյքէլ կիւղէլ դաշլար վէ 'աղըյեթլէրլէ միւղէյեէն տիր տէմէսի իւղէրինէ ,
- 6 քէնտիսի — Պու կէօրտիւքլէրինիգտէն՝ կիւնլէր կէլէճէք քի , դաշ իւղէրինտէ սէօքիւլմէտիք դաշ
- 7 պրագըլմայաճագ տըր , տէտի : — Լաքին անա սիւալէն՝ Լա՝ Մու'ալլիմ , պու նէ՞ զէման օլաճագ տըր . վէ պունուն վուգու' պուլաճագը զէմանըն
- 8 'ալամէթի նէ՞ տիր , տէտիլէր : — Օ տախի տէտի . Սաղընընըգ , օլմայա քի ալտանասընըգ . զիրա չօղլար պէնիմ իսմիմլէ կէլիպ՝ Պէնիմ , վէ վագըթ եագլաշտը , տէյէճէքլէր . անլէրին արտընտան կիթ-
- 9 մէյէսինիգ :- Մուհարէպէլէր վէ գարըշըգլըլար իշիթտիյինիգտէ դօրգմայասընըգ . զիրա պունլար էվվէլա վագը' օլմագ կէրէք տիր . Լաքին
- 10 նիհաեթ տէր'ագապ կէլմէյէճէք տիր :- Օլ տէմ անլէրէ տէտի . գաիֆէ գաիֆէյէ գարըշ՝ վէ փատիշահլըգ փատիշահլըգա գարըշ գալգաճագ տըր :-
- 11 Պա'զը եէրլէրտէ շէտիտ զէլգէլէլէր , դա'ունլար , վէ գըթլըգլար , վէ սէմատան հէյպէթլի շէյլէր , վէ 'ազիմ 'ալամէթլէր վուգու' պուլաճագ տըր :-
- 12 Լաքին պունլարըն ճիւմլէսինտէն մուգատտէմ սիզի տէրտէսթ իտիպ դօղալայաճագլար , ճէմիյիյիէթկեհաճլարա վէ մահպէսլէրէ թէսլիմ իտէճէքլէր , վէ պէնիմ իսմիմ իշիւն սիղի փատիշահ-

լար վէ վալիւէր հուզուրունա կեօթիւրէճէք-
 13 լէր : — Պու իսէ սիզէ շէհատէթ եէրինէ օլաճադ
 14 տըր : — Իմտի խաղըրնըզաա օլսուէն քի քէնտի-
 նիզի նէ իլէ միւտաֆա'ա իտէճէյինիզի էվվէլին-
 15 տէն էնտիշէ իթմէյէսինիզ . — զիրա պէն սիզէ
 աղըզ վէ հիքմէթ վէրէճէյիմ . վէ խասիմլէրինիզին
 ճիւմլէսի տէ անա գարշը տուրմաղա եախօտ գարշը
 սէօյլէմէյէ դայըր մուգթէտիր օլաճադլար տըր : —
 16 Լաքին վալիտէյն , վէ պիրատէրլէր , վէ ազըր-
 պալար , վէ տօթլար դարաֆընտան էլէ վէրիլէ-
 ճէքսինիզ . վէ սիզտէն պա'զըլարընը դաթլ իտէ-
 17 ճէքլէր տիր , — վէ պէնիմ իամիմ իչիւն ճիւմլէսի
 18 դարաֆընտան պուղզ օլունաճադսընըզ : — Պաշը-
 նըզտան իսէ պիր դըլ դաի' օլմայաճադ տըր : —
 19 Ճանլարընըզը սապըրնըզլա դադանաճադսընըզ : —
 20 Լաքին Եէրուշալիմի օրտուլարլա իհադա օլմուշ
 կէօրտիւլիւնիւզտէ , անըն խարապիյեթիինն եազըն
 21 օլտուղունու պիլինիզ : — Օլ զէման Եէհուտիա-
 թանտա պուլունանլար տաղլարա ֆիրար իթսին-
 լէր , իչինտէքիլէր տըշարը չըզսընլար . էեալէթ-
 լէրտէքիլէր իսէ անըն իչինէ կիրմէսինլէր : —
 22 Օլիրա պիլճիւմլէ եազըլմըշ օլանլարըն իթմամ
 օլունմաթը իչիւն պունլար ինթիդամ կիւնլէրի
 23 տիրլէր : — Վայ օլ կիւնտէ համիլէ վէ էմզիլի
 օլանլարա . զիրա եէր իւզէրինտէ շէտիտ մուսիպէթ
 վէ պու ճէմա'աթ իւզէրինէ դազէպ օլաճադ տըր : —
 24 Վէ գըլըճ աղընա տիւշէճէքլէր : Վէ ճիւմլէ
 դաիֆէլէր իչինէ էսիր կեօթիւրիւլէճէքլէր տիր ,

վէ դաիֆէլէրին վազթը թէմամ օլունճայա տէք
 Եէրուշալիմ դաիֆէլէրին չիյնաղը օլաճադ տըր : —
 25 Վէ կիւնէշ իլէ այտա վէ երլտըզլարտա 'ալա-
 մէթլէր' վէ տէնիզ իլէ տալզալարըն տէհշէթլի
 սէտասընտան եէր իւզէրինտէ դաիֆէլէրին ըզզը-
 26 րապը օլաճադ տըր . — ատէմլէր իսէ գօրգուտան
 վէ ճիհանըն իւզէրինէ կէլէճէքլէրէ միւնթաղըր
 օլմագտան պայըլաճադլար . զիրա սէմավաթըն
 27 դուվվէթլէրի սարսըլաճադ տըր : — Վէ օլ զէման
 Խալն իւլինսանը պուլուդ իւզէրինտէ վաֆիր
 դուտրէթ ու ճէլալ իլէ կէլիր կէօրէճէքլէր տիր : —
 28 Լաքին պու շէյլէր օլմաղա պաշլատըզը զէման
 եօգարը պազընըզ վէ պաշլարընըզը գալտըրընըզ .
 29 զիրա իտէլասընըզ եազըն տըր : — Վէ անլէրէ պիր
 թէմսիլ սէօյլէտի . Խնճիր ադաճընա վէ ճիւմլէ
 30 ադաճլարա պազընըզ . — Ֆիլիզլէնտիքլէրինի կէօր-
 մէքլէ եազըն եազըն օլտուղունու քէնտիլիյինիզ-
 31 տէն անլարսընըզ : — Վէզալիք սիզ տախի պունլա-
 րըն վազը' օլտուղունու կէօրտիւլիւնիւզ զէման
 Ելլա'սըն մէլէքիւթիւնիւն եազըն օլտուղունու
 32 պիլէսինիզ : — Հազիգաթէն սիզէ տէրիմ . պունուն
 ճիւմլէսի վազը' օլմատըգճա պու նէսլ կէչմէյէճէք
 33 տիր : — Սէմա վէ զէմին դաիլ օլաճադլար , ամմա
 34 քէլամլարըմ կէչմէյէճէք տիր : — Վէնտիլէրինիզ
 իհթիրազ էյլէյինիզ , օլմայա քի դալպլէրինիզ
 սէֆիհլիք , 'իյշ ու 'իշըթ վէ տիւնեէվի էնտիշէլէր-
 35 հէն եէթիշէ : — Օլիրա պիւթիւն եէր եիւզիւ

իւզերինտէ սաքին օլանլարըն ճիւղէսի իւզերինէ
36 տուզագ կիպի եւթիշէճէք տիր : — Խմտի սիզ պու
ճիւղէ վաղը՝ օլաճագլարտան խէլաս օլուպ Խպն
իւլինսանըն հուզուրունտա տուրմաղա լաեըզ օլ-
մանըզ իշիւն ուեանըզ տուրուպ հէր ան տուա
իտինիզ :

37 Վէ կիւնտիւզլերի հէյքէլտէ թաւիւմ խտեր ,
վէ կէճէլերի չըզըպ օւէյթուլուզ թաւիւր օ-
38 լունան տաղտա կէշիրի խտի : — Վէ պիւթիւն
ճէմաւթ սապահլայըն էրքէն անը տինլէմէք
իւզրէ հէյքէլէ անըն նէզտինէ շիթապան օլուր
խտի :

Պատ 22

22. Լաքին Պըսհ տէնիլէն խամուրսուզ պայրամը
2 եագլաշտըզտա , — պաշքեահինլերլէ քեաթիպլեր
անը նասըլ դաթլ իթմէլերինի արամագտա խտի-
լեր , լաքին ճէմաւթտան դորդարլար խտի : —
3 Վէ շէյդան օնիքիլերտէն պիրի օլան Խսխարիօ-
թի լագապլը Լէհուտանըն տէրունինէ կիրտի . —
4 պու տախի կիտիպ պաշքեահինլեր վէ սէրտար-
լարլա անը նիճէ անլերէ թէսլիւմ խտէճէյի իւ-
5 ղէրլինէ սէօյլէշտի : — Ընլեր տախի մէսրուր օլուպ
6 անա աղչէ վերմէյի վաւտ իթտիլեր : — Վէն-
տիսի տախի թէահհիւտ խտիպ անը խալզ
օլմատըղը պիր վագըրթ թէսլիւմ իթմէյէ պիր

Ֆուրսաթ արար խտի :

7 Պըսհը զէպհ իթմէսի լաղըմ օլան խամուրսուզ
8 պայրամը կիւնիւ հուլուլ իթտի : — Վէ Պետրոս
իլէ Լուհաննայը կէօնտէրիպ՝ Վիտինիզ Պըսհը պի-
9 ղէ հաղըրլայընըզտա եէյէլիւմ , տէտի : — Ընլեր
տախի՝ Վէրէտէ իսթէրսին քի հաղըրլայալըմ ,
10 տէտիլեր : — () տախի անլերէ տէտի . Իշթէ շէհրէ
կիրտիլինիզտէ , սու տէսթիսի կէօթիւքէն պիր ատէմ
սիզէ ըսաթ կէլէճէք տիր . անըն կիրէճէյի էվէ ար-
11 տը սըրա կիտինիզ : — Վէ էվ սահիպինէ՝ Մուալ-
լիւմ սանա՝ Շալիրտլերիւմ իլէ Պըսհը եէյէճէյիւմ
12 մէնդիլ նէրէտէ տիր , տէյօր , տէյինիզ : — () տախի
սիզէ տէօշէնմիշ Ֆէվզանի պիր պէօեիւք օտա կէօս-
13 թէրէճէք տիր . օրատա հաղըրլայընըզ : — Վիտիպ
քէնտիլերէ տէտիյի կիպի պուլմաղլէ Պըսհը հա-
14 ղըրլատըլար : — Վէ սաւթ կէլտիքտէ քէնտիսի
օնիքի ըէսուլլար իլէ պերապէր սօֆրայա օթուր-
15 տուլար : — Վէ անլերէ տէտի . Պէն իշքէնճէ շէք-
մէզտէն էվվէլ պու Պըսհը սիզինլէ եէմէյի զայէթ
16 արդուլատըմ . — զիրա սիզէ տէրիւմ քի Ալլահըն
մէլէքիւթիւնտէ իթմամ օլունճայա տէք արթըզ
17 անտէն եէմէյէճէյիւմ : — Վէ քեասէ ալըպ շիւքը
իթտի . վէ Շուու ալընըզ պէյնինիզտէ թագսիւմ
18 իտինիզ . — զիրա սիզէ տէրիւմ քի Ալլահըն մէլէ-
քիւթիւ կէլինճէյէ տէք ասմանըն մահսուլունտան
19 իշմէյէճէյիւմ : — Լշթմէք տախի ալըպ շիւքը
իթտիքտէն սօնրա փարէլէյիպ անլերէ վէրէրէք՝
Պու սիզին իշիւն վէրիլէն պէնիւմ թէնիւմ տիր .

լաքին վաճ օլ ատեմէ քի անըն վասըդասը իլէ
23 զամզ օլունուր, տէտի: — Ենէր տախի 'աճէ-
պա քէնտիլէրտէն հանկըսը պունու խտէճէք տիր
տէյու եհքտիլէրլէրինէ սիւալ իթմէյէ պաշլա-
տըլար:

24 Վէ քէնտիլէրինտէն 'աճէպա հանկըսը էն պեօ-
եիւք տիր տէյու պէյնլէրինտէ պիր միւճատէլէ

25 զուհուր իթտի: — () տախի անլէրէ տէտի.
Միլլէթլէրին փատիշահլարը անլէրին իւղէրինէ
սալդանաթ սիւրէրլէր. վէ անլէրին իւղէրինէ
հիւքիւմէթ իճրա խտէնլէրէ վէլինիւմէթ թէսմիսէ

26 օլունուր: — Լաքին սիղճէ էօյլէ օլմայըպ, իլլա
սիղտէն էն պէօեիւք օլան էն քիււլէք կիպի, վէ

27 ըէիս օլան՝ խըտմէթճի կիպի օլսուն: — Օխրա
հանկըսը պէօեիւք տիր, սօփրատա օթուրանմը՝
եօզսա խըտմէթճի մի. սօփրատա օթուրան տէյլի-
մի. պէն իսէ սիղին պէյնիսիղտէ խըտմէթճի կիպի

28 իմ: — Ֆազաղ թէճրիպէլէրիմտէ պէնիմ իլէ

29 պէրապէր սապիթ գալան սիղսինիզ: — Վէ
Փէտէրիմ պանա մէլէքիւթիւ թէ'ահհիւտ իթ-
տիլի կիպի պէն տախի սիղէ թէ'ահհիւտ խտէ-

30 ըիմ, — քի մէլէքիւթիւմտէ սօփրամտան եէ-
յիպ իչէսինիզ վէ քիւրսիլէր իւղէրինտէ օթու-
րուպ Խարայիլին օնիքի սըպլլարընը հիւքմ խտէ-
սինիզ:

31 Վէ Բապալ՝ Լէյ Սիմօն, Սիմօն, իշթէ շէյդան սի-

31. 32. — Վզիղ Մաթթանըն 16. 18 անէթինտէ պուլ-
տուղումուլ իւշ մուհիմմ հօգդայը պուրատա տախի պուլու-

32 զի պուղտայ կիպի էլէմէյէ ճէհտ իթտի. — Լաքին
պէն՝ իմանըն էքսիւմէսին տէյու սէնին իչիւն տու'ա

յօրուլ. եանի.

Ա. — Քիլիսէյի հէտմ ու խարապ էյլէմէք իւզըէ շէյդա-
նըն սայ ու դայրէթի.

Բ. — Հազրէթի Բապալ Յիսուսուն քէնտի Քիլիսէսի հադ-
դընտա սարֆ էյլէտիլի իհթիմամ ու թէգայեիւտիւ.

Գ. — Քիլիսէյէ դալէպէյի թէմին իթմէսի իչիւն 'ազիզ
Պետրոսա վէրիլէն մէմուրիյէթ:

Ա. — Շէյդանըն սայ ու դայրէթի խուսուսունտա, օրա-
տա եանի (Մաթթա 16. 18) տէ՝ ճէհտէն քափուրը քէնտի
հիւճիւմլէրինէ ըաղմէն դալիպ կէլմէյէճէքլէր, սէօղիւ վար տըր.
պուրատա եանի Լուգանըն պու Փրգրատա' շէյդան 'սիլ-
պուրապ կիպի էլէմէյէ ճէհտ էլիպ, քէլամը վար տըր:

Բ. — Յիսուսուն հիմմամթ ու թէգայեիւտաթըն կէ-
լինտիլտէ, օրատա շու քէլամըլար իլէ գահիլ օլուր. Պէն Գա-
լիստիլտէ, օրատա շու քէլամըլար իլէ գահիլ օլուր. Պէն Գա-
լիստիլտէ... Մէլէթիլիստէմէլիլէն անախիլարընը սան-
վէլէճէյի... պուրատա իսէ պիր տու'ա իլէ պէեան օլունուր եա-
նի Լաթի պէն 'սիլէն էլէն Գալիստիլտէ: Բապալիմիզ Յիսուսուն
նի Լաթի պէն 'սիլէն էլէն Գալիստիլտէ: Բապալիմիզ շիւպհէյէ իլգա ի-
տու'ալարընը թէսիլինի քիմ թաշթը շիւպհէյէ իլգա ի-
տէպիլիլ:

Գ. — Լաքին Պետրոսա վէրիլէն մէմուրիյէթէ կէլին-
տիլտէ, օրատա Յիսուս քէնտի Քիլիսէսինի Պետրոսուն իւղէ-
րինէ պինա խտէճէյինի վա'տ խտէր. անը պիր դանա իւղէրին-
տէ թէսիս խտէճէք քի պու սանէտէ Քիլիսէսի սարսըմազ
գըլընաճազ տըր: Պուրատա Յիսուս Պետրոսա պիրատէրլէրինի
իմանտա սապիթ գըլմասընը էմը խտէր:
Իշպուր էսասի իքի անէթլէրտէ նէ՝ 'աճիպ միւնասէ-
պէթ:

Պուրատա հաթթա կէօրիւյօրուլ քի շէյդան Քիլիսէյէ
գարըն օլան դայրէթ ու իճթիհատընը իմանը գալիլէթմէյէ,
իզալէ իթմէյէ, ժահվ ու լաղվ իթմէյէ քէմալը կէրմիլլէ
սարֆ իսիյօր: Վէ էյէր շէյդան ըհուլար զէմանընտա պու
միսիլլու գալը ու հարէքթտէ պուլունտու իսէ, էլան տախի
քէնտի հիւճիւմլէրինի տէվամ խտէր: Պու էճլտէն Յիսուս
իսթէր քի Քիլիսէսի պաղի գալալէգճա՝ Պետրոսուն խալէֆլէրի
եէթի տէ պաղի ու գալիմ օլա, վէ Պետրոսուն խալէֆլէրի
քէնտի պիրատէրլէրինի իմանտա սապիթ գըլմաղա տէվամ
իտէլէր: Ֆազաղ, էյէր քէնտիլէր տախի իմանտա եանընտա-
լար խտի, պուրա նասըլ տէսթըն օլապիլէճէքլէր խտի: Իմտի

ի թախիմ : Սէն տախի տէօնտիւլիւնտէ՝ պիրատեղիւ-
 33 ընկի սապիթ զըլ, տէտի : — Օ տախի անա՝ Լա՝
 Բապպ, պէն սէնինլէ պիրլիքտէ հէմ մահպէսէ
 34 հէմտէ հօլիւմէ կիթմէյէ հազըրըմ, տէտի : — Օ
 տախի՝ Լէյ Պետրոս, սանա տէրիմ. պու կիւն սէն
 պէնի դանըտըլընը իւչ քէրրէ ինքեար իթմէտիք-
 35 ճէ՝ խօրօս հօթմէյէճէք տիր, տէտի : — Ընլէրէ տա-
 խի՝ Պէն սիզի քիսէսիզ, տաղարճըսըզ վէ աեագ
 դասըսըզ կէօնտէրախիլիմտէ՝ պիր շէյէ իհթիւնաճը-
 36 նըզ օլտոմու, տէտի : — Ընլէր տախի՝ Լապին, շիմտի հէր
 տէտիլէր : Լապին անլէրէ տէտի. Լաքին շիմտի հէր
 քիմին քիսէսի, քէզա հէր քիմին տաղարճըզը վար
 իսէ, ալսըն, վէ հէր քիմին եօգ իսէ, էլպիսէսինի
 37 սաթըպ գըլըճ սաթուն ալսըն : — Օլրա սիզէ
 տէրիմ. Միւճըլիլէր սընֆընտա՝ առտ օլու-
 տու, տէյու պու եազըլմըշ օլան տախի պէնտէ
 իթմամ օլուամագ կէրէք տիր. չիւնքի պէնիմ
 հազըրմտա օլան շէյլէր խիթամ պուլմագտա
 38 տըր : — Ընլէր Լա՝ Բապպ, իշթէ պուրատա իքի
 գըլըճ վար, տէտիլէր : Օ տախի անլէրէ՝ Վեաթի
 տիր, տէտի :

Բապպիմիզ Յիսուս իմանտա քէնտի Բիլիսէսի ընկիւնին եան-
 լըտան մատու օլմաթը, եախօտ թապիրի ախէրլէ՝ աղախտի
 տինիյէ վէ ախազը հառէնէ մատտէլէրինտէ եանըմաղ օլ-
 մաթը իշիւն տուա իթտի :

36. — Երթիպաղը՝ Կապարաթ պիր կէօնա հիւճիւմ իթ-
 մէրլիյէ Յիսուսուն էմը վէրմէտիլինի իշար ու թաստիզ իտէր :
 Միւտաֆաի ախէֆս իշիւն պէր Բըլըճ սախիւն ալսըն տէմէք՝
 պէօեիւք պիր մուխաղարա իշար իթմէք իշիւն միւթմամէլ
 պիր տարպը մէսէլ իտի :

39 Վէ չըզըպ՝ առէթի իւզրէ Օւլթուլուգ տա-
 ղընա վարտը. վէ շախիրտլէր տախի արտընճա
 40 կիթաիլէր : — Վէ օլ մահէլէ վասըլ օլմաղլէ,
 անլէրէ՝ Խղվայա տիւշմէմէնիզ իշիւն տուա իտի-
 41 նիզ, տէտի : — Վէնտիսի տախի անլէրտէն պիր դաշ
 աթըմը գատար չէքիլտի. վէ տիզ չէօքիւպ տուա
 42 իտէրէք՝ — Լա՝ Պէտէր, էյէր իսթէրսէն, պու քեա-
 սէյի պէնտէն կէչիր. Լաքին պէնիմ իրատէթիմ
 43 տէյիլ՝ իլլա սէնինքի օլտու, տէտի : — Վէ սէմա-
 տան անա պիր մէլէք կէօրիւնիւպ անը գուվվէթ-
 լէնտիրի իտի : Վէ ճան չէքիւմէք հալաթընտա
 պուլուոնուպ տահա զիեատտէ մուսիրրանէ տուա
 44 իտէր իտի : — Ընըն թէրի իսէ գան տամլալարը
 45 կիպի օլարագ եէրէ տէօքիւլիւր իտի : — Վէ
 տուա տան գալըզպ շախիրտլէրինին եանընա կէլ-
 տիքտէ, անլէրի քէտէրտէն ուեուամուշ պուլ-
 46 տու : — Վէ անլէրէ՝ Վիճիւն ուեուսուոնուգ,
 գալըզընը, իղվայա տիւշմէմէնիզ իշիւն տուա
 իտինիզ, տէտի :
 47 Վէ օ տահա սէօյլէր իքէն, իշթէ պիր գալապա-
 լըզ վէ օնիքիլէրտէն պիրի օլան Լէհոտա նտմ
 քիմսէ անլէրէ գլաղուզլուգ իտէրէք, Յիսուսու
 48 հօվմէք իշիւն անա եաղլաշտը : — Յիսուս տախի
 անա՝ Լէյ Լէհոտա, Խալ իւլինասըն հօթմէքլէմի
 49 ղամզ իտէրսին, տէտի : — Լապին օլանլար
 իսէ վաղը՝ օլաճաղը կէօրմէքլէ, անա՝ Լա՝ Բապպ,
 50 գըլըճլա ուրմըլմըմը, տէտիլէր : — Վէ անլէրտէն
 պիրի պաշքեաշինին գուլուոնա ուրուպ անըն սաղ

- 51 գուլաղընը քէստի : — Վ է Յիսուս ճէվապէն՝ Տոլ-
րուն , արթըգ իթմէյին , տէյէրէք անըն գուլաղը-
52 նա տօգուճուկ անա շիֆա վէրտի : — Վ է Յիսուս
քէստի իւզէրինէ կէլէն պաշքեաճինլէրլէ հէյքէլ
սէրտարլարընա վէ իսթիեարլարա խիդապէն՝ Հա-
րամի իւզէրինէ չըգար կիսլիմի գըլըճլար վէ սօ-
53 փալարլա չըգարընը : — Հէր կիւն սիզինլէ պէրապէր
հէյքէլտէ իքէն պէնիմ իւզէրիմէ էլ ուզաթմատը-
նըգ . լաքին պու սիզին սա՛աթընըգ վէ գարանլըգ
հիւքիւմէթի տիր , տէտի :
- 54 Վ է անը տէրտէսթ իտիպ կէօթիւրէրէք պաշ-
քեաճինին խանէսինէ կիրտիրտիլէր : Պետրոս իսէ
55 ուզագտան անըն արտը սըրա կիտիյօր իտի : — Վ է
հալլընըն օրթատընտա աթէշ հազըպ էլըրաֆըն-
տա օթուրտուգլարընտա՝ Պետրոս տախի արալա-
56 ընտա օթուրուր իտի : — Շարիեէնին պիրի անը
աթէշլին եանընտա օթուրմիւշ կէօրիւպ անա տըգ-
գաթլէ պապարագ՝ Պու տախի անըն իլէ իտի , տէ-
57 տի : — Օ իսէ՝ Լճ գարը , պէն անը դանըմամ ,
58 տէյէրէք անը ինքեար իթտի : — Պիր աղ սօնրա
անը տիկէր պիրի տախի կէօրիւպ՝ Սէն տէ անլէր-
տէնսին , տէտի : Պետրոս իսէ՝ Լճ ատէմ , տէ-
59 յիլիմ , տէտի : — Վ է թագրիպէն պիր սա՛աթ
սօնրա տիկէր պիր քիմնէ թէքիտ իլէ՝ Ֆիլվադը՝
պու տա անընլա պէրապէր իտի . չիւնքի Շէլիլի
60 տիր , տէյու իտտի՛ա իտէր իտի : — Ամմա Պետրոս՝
Լճ ատէմ , նէ սէօյլէտիյինի պիլմէյօրում , տէտի :
Վ է օ պուճու սէօյլէմէքտէ իքէն տէրհալ խօրօս

- 61 էօթտիւ : — Վ է Բապպ տէօնիւպ Պետրոսա պա-
ղընճա , Պետրոս Բապպըն քէնտինէ՝ Խօրօս էօթ-
մէգտէն էվվէլ սէն պէնի իւշ քէրրէ ինքեար իտէ-
ճէքսին , տէյու տէտիյի սէօղիւ խաղըրնա կէթիր-
62 տի : — Վ է Պետրոս տըշարլոյա չըգըպ աճը աճը
աղլատը :
- 63 Վ է անը պէքլէյէն ատէմլէր անը իսթիհգա իտէ-
64 րէք տէօյէրլէր իտի : — Վ է անը էօրթիւպ եիւզիւնէ
ուրարագ՝ Սանա ուրան քիմ իտիյինի փէյդամպէր-
65 լէք էյլէ , տէյու անա սիւալ իտէրլէր իտի : — Վ է
քիւֆի իտէրէք ՛ալէյհիստէ տահա նիէ շէյլէր
66 տէրլէր իտի : — Վ է սապահ օլտուգտա գալմըն
իսթիեարլարը իլէ պաշքեաճինլէր վէ քեաթիպ-
լէր ճէմ՝ օլուպ , անը քէնտիլէրին մէճլիսի հու-
գուրունա չըգարարագ՝ Վրիստոս սէն իսէն պիզէ
67 սէօյլէ , տէտիլէր : — Օ տախի անլէրէ՝ Լճէր սիզէ
68 սէօյլէսէմ ինանմայաճագսընը . — վէ էյէր սիւալ
իթսէմ տախի , ճէվապ վէրմէյէճէք , պէնի տէ սալը
69 վէրմէյէճէքսինիզ : — Լաքին պուճուտան պէօյլէ
Խսին իւլինսան Ելլահըն գուտրէթինին սաղընտա
70 օթուրաճագ տըր , տէտի : — Վ է ճիւմլէսի Խմտի
սէն Խսն Ուլլահըն , տէտիլէր : Օ տախի ան-
71 լէրէ՝ Տէտիյինիզ կիսի , պէնիմ , տէտի : — Վ է
անլէր՝ Երթըգ պիզէ շէհատէթ նէ՛ լաղըմ տըր .
զիրա պիզ քէնտիմիզ անըն աղընտան իշիթտիք ,
տէտիլէր :

Պատ 23

23. Վ է անկերին պիւթիւն ճեմ'իյեթի զալզըպ
 2 անը Փիլաթօսուն նեղտինէ կեօթիւրաւէր : — Վ է
 անըն 'ալէյհնտէ իշթիքեա իթմէյէ պաշլայըպ'
 Պունու միլլէթիմիզի ազարըմազտա , Վայսէրէ
 խարաճ վէրմէքտէն մէն' իթմէքտէ , վէ քէնտիսի
 իչիւն՝ Պէն Վրիստոս մէլիքիմ , տէմէքտէ պուլ-
 3 տուգ , տէաիւէր : — Լաքին Փիլաթօս անա՝ Լէհու-
 տիւէրին փատիշահը սէնմիսին , տէյու սիւալ էյլէ-
 տի : () անա ճէվապէն՝ Սէն տէյօրսուն , տէտի : —
 4 Վ է Փիլաթօս պաշքեահնէր իլէ խալգա՝ Պէն
 պու առէմտէ հիչ պիր ճիւրմ պուլմայօրում , տէ-
 5 տի : — Լաքին անկէր ըսրար իտէրէք՝ Ղէլիլտէն
 պաշլայըպ թա՝ պուրայա տէք պիւթիւն եէհու-
 տիսթանտա թալիմ իթմէսիլէ խալգը թահրիք
 6 իտիյօր , տէր իտիւէր : — Վ է Փիլաթօս Ղէլիլ իսմինի
 իշիտինճէ՝ () ատէմ Ղէլիլիմի տիր , տէյու
 7 սիւալ իթտի : — Վ է Հէրօտէսին միւլհազաթըն-
 տան օլտուղունու իշիթտիքտէ , անը Հէրօտէսին
 նեղտինէ կէօնտէրտի . պու տախի օլ կիւնէրտէ Լէ-
 րուշալիմտէ իտի :
 8 Վ է Հէրօտէս Յիսուսու կէօրտիւքտէ զիսատէսիյ-
 լէ շաղ օլտու . զիրա անըն հազգընտա խայլը
 շէյլէր իշիթտիի իչիւն անը չօգ ղէմանտան պէրու
 կէօրմէք արգուլայարագ , անըն էլիլէ իճրա օլու-

- 9 նան 'ալամէթ կէօրմէք ումար իտի : — Ընա չօգ
 սիւալար իթտի , Լաքին քէնտիսի անա հիչ պիր ճէ-
 10 վապ վէրմէտի : — Վ է պաշքեահնէր իլէ քեա-
 թիպլէր տուրուպ անըն 'ալէյհնտէ մուսիրանէ
 11 իշթիքեա իտէրլէր իտի : — Հէրօտէս տախի 'աս-
 քէրլէրիլէ պիրլիքտէ անը թահրի վէ իսթիհ-
 զա իտէրէք անա պէեաղ էլպիսէ կէյտիրիպ ,
 պէթէքրար Փիլաթօսուն նեղտինէ կէօնտէրտի : —
 12 () Լ կիւնտէ Փիլաթօս իլէ Հէրօտէս տօսթ օլ-
 տուար . զիրա էվլէլճէ եէքտիկէրինէ տիւշմէն
 իտիւէր :
 13 Փիլաթօս պաշքեահնէր վէ լիւիլէր իլէ
 14 զալմը չաղըրտը , — վէ անկէրէ տէտի . Պու առէմի
 խալգը ազարըյօր տէյու պանա կէթիրտինիզ . վէ
 իշթէ պէն անը սիզին հուղուրունուզտա թէֆթիշ
 իթտիմ , վէ անըն 'ալէյհնտէ իշթիքեա իթտիի-
 նիզ ճիւրմլէրտէն պիրիսինի պու առէմտէ պուլմա-
 15 տըմ : — Սէ տէ Հէրօտէս պուլտու : Օլիրա պէն
 սիզի անըն նեղտինէ կէօնտէրտիմ . վէ իշթէ քէնտի-
 սի իտամա միւսթահազգ հիչ պիր շէյ եալմամըշ
 16 տըր : — Իմտի անը թէտիպ իթտիքտէն սօնրա սալը
 17 վէրէյիմ : — Օլիրա պէհէր պայրամտա անկէրէ
 պիր քիսնէ սալըվէրմէքլիլի լաղըմ իտի : —
 18 Պազաղ ճիւմլէսի պիրտէն՝ Պունու գալարը վէ
 Պարապպայը պիզէ սալըվէր , տէյերէք պաղըրտը-

ԻՏ. — Էլեազըլարընըն էքսէրիսինտէ ἀνεπεμψεν γὰρ αὐτὸν
 πρὸς ἡμᾶς եա'նի , զիրա անը պիզէ կէօնտէրտի , օղունուր :

- 19 լար : — Պու քիմնէ շէհիրտէ վուգու՝ պուլմուշ
պիր իսթիլալ վէ գաթլտան տօլայը մահպէսէ
20 իլգա իսթիլմիշ իտի : — Իմտի Փիլաթօս Յիսուսու
սալըվէրմէք իսթէմէքլէ անլէրէ թէքրար սէօյ-
21 լէտի իսէտէ, — անլէր՝ Անը սալիպէ չըգար, սա-
22 լիպէ չըգար, տէյէրէք պաղըրըրլար իտի : — () տա-
խի իւչիւնձիւ տէֆ'ա օլարագ անլէրէ՝ Ա'ա պու նէ՞
քէօթիւլիւք իշլէտի . պուստա ի'տամա սէգա հիչ
պիր շէյ պուլմատըմ . իմտի անը թէտիպ իթտիք-
23 տէն սօնրա սալըվէրէձէյիմ, տէտի : — Ա'մմա ան-
լէր կիթտիքձէ տահա եիւքսէք սէսլէ ըսրար իտէ-
րէք անըն սալիպէ չըգարըլմասընը դալէպ իտէրլէր
իտի : Անլէրին սէտալարը իսէ քէսպի շիտտէթ
24 իտիյօր իտի : — Փիլաթօս տախի անլէրին մադ-
25 լուպունուն իճրասընը հիւքմ իթտի : — Իսթիլալ
վէ դաթլ իչիւն մահպէսէ աթըլմըշ օլուպ ան-
լէրին դալէպ իթտիյինի անլէրէ սալըվէրտի .
պիլ'աքս Յիսուսու իսէ անլէրին միւրատընա թէս-
լիմ էյլէտի :
26 Վ է անը ալըպ կէօթիւլիւլէր իքէն, թարլա-
տան կէլմէքտէ օլան Վիրէնալը Սիմօն նամ պիր
ատէմի դութուպ, սալիպի Յիսուսուն արտը սըրա
կէօթիւրմէք իչիւն անըն իւզէրինէ գօտուլար : —
27 Վ է խալգտան վէ անըն իչիւն տէօյիւնիւպ ալլա-
նան դարըլարտան վաֆիր ճէմա'աթ անըն ալտը
28 սըրա կիտէր իտի : — Յիսուս անլէրէ տէօնիւպ տէ-
տի . Այ Նէրուշալիմ դըղարը, պէնիմ իւզէրիմէ
աղլսմայընըգ . իլլա քէնտի քէնտինիզ վէ էվ-

- 29 լատարընըգ իւզէրինէ աղլայընըգ : — Օ.իրա իշլթէ
կիւնլէր կէլէձէք քի՝ Նէ՞ մութլու 'ազիրլէրէ վէ
տօղուրմամըշ լահիմլէրէ վէ էմգիրմէմիշ մէմէլէ-
30 ըէ, տէյէձէքլէր : — Օլ զէման տաղլարա՝ Խզէրի-
միզէ տիւշիւնիւզ, վէ թէփէլէրէ՝ Պիզի էօրթիւ-
31 նիւզ, տէմէյէ պաշլայաճագլար : — Օ.իրա էյէր
եաշ աղաճա պէօյլէ իտէրլէր իսէ, դուրույա նէ՞
32 օլաճագ տըր : — Վ է անընլա պէրապէր էօլտիւ-
րիւլմէք իւզրէ սաիր իքի միւճրիմ կէօթիւրմէքտէ
33 իտիլէր : — Վ է Պաֆիա տէնիլէն մահէլէ վասըլ
օլտուգլարընտա, օրատա անը, վէ պիրի սաղընտա
տիկէրի տէ սօլունտա օլարագ իքի միւճրիմլէրի
34 սալիպէ կէրտիլէր : — Աքին Յիսուս՝ Ա'ա Փէ-
տէր, անլէրէ 'աֆվ էյլէ . զիրա նէ իթտիքլէրինի
պիլմէզլէր, տէր իտի : Վ է անըն էլպիսէսինի թագ-
սիմ իթմէք իւզրէ գուր'ա աթտըրլար :
35 Խալգ իսէ տուրմուշ պագար իտի . վէ անլէրլէ
պիրլիքտէ ըէիսլէր անը իսթիհգա իտիպ՝ Սաիր-
լէրի դուրթարտը . էյէր Ալլահըն ինթիսապ էյլէ-
36 գուրթարտըն, տէրլէր իտի : — Աքէրլէր տախի
եաղլաշըպ անը զէվզէ ալըրլար իտի . վէ անա
37 եաղլաշըպ սիրքէ սունարագ՝ — Այէր Նէհուտիլէ-
րին փատիշահը սէն իսէն, քէնտինի իսլաս էյլէ,
38 տէրլէր իտի : — Վ է անըն իւզէրինտէ Խունանի,
Աթինի վէ Վպրանի հարֆլարլէ՝ Պու Նէհուտի-
լէրին Փատիշահը տըր, տէյու եաղըլը պիր եաֆ-
39 թա վար իտի : — Սասլուպ միւճրիմլէրին պիրի անա

- քիւնքի խտերէք՝ Վարխատոս սէն տէյիմիսին. քէն-
 40 տինկի վէ պիղի տախի գոլըթար, տէր խտի : — Լա-
 քին տիկէրի ճէվապէն անը. թէքտիր խտերէք՝ Սէն
 տէ 'այնի ճէզայա տիւշար օլմուշ. իքէն Ալլահտան
 41 գօրգամհմըսըն. — պիղ խտէ հազդ իւզրէ, պիղիմ
 'ամէլլէրիմիգէ օէղա օլան էջրի ալըյօրուզ. ամմա
 պու՝ հիւ պիր քէթիւլիւք եափմաաը, տէտի : —
 42 Վէ Յիսուսա՝ Լա՝ Բապպ, փատիշահլըղընկա
 43 կէտիյիկտէ պէնի զիքը էյլէ, տէր խտի : — Յիսուս
 տախի անա՝ Հազիգաթէն սանա տէրիմ քի պու
 կիւն պէնիմլէ պէրապէր ճէննէթտէ օլաճազսըն,
 տէտի :
 44 Վէ սա'աթ ալթը սուլարընտա խտի. վէ պիւ-
 թիւն զէմինին իւզէրինտէ սա'աթ սօգուզա տէք
 45 գարանլըգ գափլատը : — Նիւնէշ դարարտը. վէ
 հէյ.քէլին փէրսէսի օրթասընտան երթըլտը : —
 46 Վէ Յիսուս սալթի պիւլէնտ իլէ նիտա խտերէք՝
 Լա՝ Փէտէր, բուհուսմու սէնին էլինկէ թէսլիմ խտէ-
 րիմ, տէտի : Վէ պուսու սէօյլէտիքտէ թէսլիմի
 47 բուհ իթտի : — Նիւզպաշը խտէ վազը՝ օլանը կէօր-
 տիւքտէ Ալլահա համտ խտիպ՝ Պիլհազըզա պու
 48 ատէմ սալիհ խտի, տէտի : — Պուսու թէմաշա
 իթմէք իշիւն թէճէմմիւ խտէն խալզըն ճիւմլէսի
 պու վազը'ալարը կէօրմէքլէ, կէօյիւլէրինի տէօ-
 49 յէրէք կէրի տէճնէրլէր խտի : — Պազադ ճիւմլէ աշի-
 նալարը վէ ճէլիլտէ անըն արտը սըրա կէլիշ օլան
 գարըլար, ուզազտա տուրուպ պուսու կէօրիւր-
 էր խտի :

- 50 Վէ իշթէ Լուսէթ նամընտա, տիվան ա'զասըն-
 51 տան սալիհ վէ 'ատիլ պիր ատէմ օլուպ, — անլէրին
 մէշվէրէթ վէ 'ամէլլէրինէ մուվաֆազաթ իթմէմիշ
 խտի. պու քիմսէ Նէհուտիլէրին Արիմաթեա շէհ-
 52 րինտէն օլուպ, քէնտիսի տէ Ալլահըն փատիշահլը-
 թօսուն նէզտինէ կիտիպ Յիսուսուն թէնինի դալէպ
 53 էյլէտի : — Վէ անը ինտիրիպ պէզէ սարտը, վէ գա-
 եատա գազըլմըշ վէ օլ վազթա տէք անտէ հիւ
 պիր քիմսէնին գօնուլմամըշ օլտուղու պիր գապրա
 54 գօտու : — Օլ կիւն թէտարիւք կիւնիւ օլուպ սէպթ
 55 ըըըյաճադ խտի : — Պազադ ճէլիլտէն Յիսուսա
 պէրապէր կէլէն դարըլար արտը սըրա կէլիպ գապրը
 վէ անըն թէնինին օրայա նասըլ գօնուլտուղունու
 56 կէօրտիւլէր : — Վէ 'ավտէթ խտիպ պուսուր վէ խօշ-
 պու եաղլար հազըրլատըլար. վէ թէնպիհ մուճէ-
 պինճէ սէպթ կիւնիւնտէ իսթիրահաթ իթտիլէր :

Պատմ 24

24. Լաքին հաթթանըն պիրինճի կիւնիւ սապահ-
 1 լայըն դայէթ էրքէն, հազըրլատըլարը պուսուր-
 2 լարը կէթիրէրէք գապրա կէտիլէր : — Վաշը խտէ
 3 գապրուսն եուվարլանմըշ պուսուլար. — վէ իշե-
 րի կիրէրէք Բապպ Յիսուսուն թէնինի պուլմատը-
 4 լար : — Վէ վազը՝ օլտու քի տնլէր պուսուտան սօլա-
 յը միւթէհայիլի իքէն, իշթէ նուրանի էլպիսէլի

- 5 իբի քիշի եանլարնտա տուրտու : — Լաքին մէր-
գումէլէր գորգուպ եիւզէրինի եէրէ էյաիքլէրինտէ
անլէրէ տէտիլէր քի՝ Նի՛չիւն տիրիլի էօլիլէր
6 արասընտա արայօրտունուզ . — պուրատա տէյիլ
տիր , իլլա գըեամ իթտի : Վէնտիսի հէնուզ Շէ-
7 լիլտէ իբէն , սիգէ՝ — Խպն իւլինսան կիւնահ. քեար
ատէմլէր էլինէ թէսլիմ օլունուպ , սալիպէ չը-
գարըլմագ վէ իւչիւնճիւ կիւնիւ գըեամ իթմէք
կէրէք տիր , տէյու սիգէ նասըլ սէօլլէտիլինի տէր-
8 խաղըր իտինիզ : — Վ է անըն սէօլլէրինի տէրխաղըր
9 իթտիլէր : — Վ է գապրտան 'ավտէթ իտիպ պունուն
ճիւմլէսինի օնպիրլէրէ վէ սաիր հէփիսինէ նագլ
10 իթտիլէր : — Պունու ըէսուլլարա նագլ իտէնլէր
իսէ՝ Մէճտէլի Մէրեէմլէ Նուհաննա վէ Նա'գու-
պուն վալիտէսի Մէրեէմ , վէ պունլարլա պիրլիք-
11 տէ պունունան տիրկէր գարըլար իտիլէր : — Պու սէօզ
իսէ անլէրին 'ինտինտէ պօշ լաֆ կիպի կէօրիւնմէք-
12 լէ անլէրէ ինանմատըլար : — Լաքին Պետրոս գալ-
գըպ գապրա գօշտու վէ էյիլիպ քէֆինին եալընըզ
գօնուլմուշ օլտուղունու կէօրտիւ . վէ պու վագըր-
անըն իւղէրինէ քէնաի քէնտինէ թէ'ամճ ճիւպ իտէ-
րէք կիթտի :
13 Վ է իշթէ օլ կիւնտէ անլէրտէն իբի զաթ Նէրու-

13. — Օգ 1785 թ. Երուսաղիմի պիր ուղունուզ էօլլիսիւ
օլուպ , 185 մէթրօ կէլի իտի : Տէօրտիւնճիւ ասըն նիհա-
եթլէրինտէն մուգատտէմ պունունան նուսիլէրտէն հիչ
պիրի 160 'ատէտի հալի տէյիլ տիր : Պիրտէ , 160 'ատէտինի
սագլամագ իւղըն իտտի'ա իտէնլէր , պիր կիւնտէ օլարագ

- շալիմտէն ալթմըշ օգ աթմը մէսաֆէտէ օլան
Լամաուս նամ պիր քէօյէ կիթմէքտէլէր իտի . —
14 վէ օ քեաֆֆէի վագը'ալար հագընտա սէօլլէշի-
15 յօրլար իտի : — Վ է վագը' օլտու քի անլէր միւ-
քեալէմ վէ միւշավէրէ իտէրլէր իբէն , Յիսուս պիղ-
զաթ եագլաշըպ անլէրլէ պէրապէր եէօրիւր իտի . —
16 անլէրին կէօլլէրի իսէ անը գանըմամագ իչիւն
17 գուլթուլմուշ իտի : — Վ է անլէրէ՝ Սիզ եէօրիւր
իբէն մահգուն օլարագ շու թէքէլլիմ իթտիլի-
18 նիզ սէօլլէր նէ՛ տիր , տէտի : — Մէլէրտէն իամի
Վէօֆաս օլան պիրի ճէվապէն՝ Նէրուշալիմտէ
պու կիւնլէրտէ վագը' օլան շէյլէրտէն պիրապէր
19 միւսաֆիր եալընըզ սէնմի գալտըն , տէտի : — ()
տախի անլէրէ՝ Հանկը շէյլէր , տէտիքտէ , անլէր
անա՝ Ելլահ վէ պիլթիւն ճէմա'աթ 'ինտինտէ
'ամէլ վէ սէօզ իլէ գուվէթլի փէյլամպէր ատէմ
օլան 'Լագարէթլի Յիսուսուն հագընտա օլան
20 շէյլէր . — նիճէ պաշքեահինլէրլէ ըէիսլէրիմիզ
անը էօլիւմէ հիւքմ օլունմագ իչիւն թէսլիմ
21 իտիպ անը սալիպէ չըգարտըլար . — պիզ իսէ Խա-
րայիլի գուրթարաճագ օլան օ տըր տէյու իւմիտ
իթմէքտէ իտիք : Պագադ պու ճիւմլէ իլէ պէրա-
պէր , պու շէյ վուղու՝ պուլալը պու կիւն իւչիւն-
22 ճիւ կիւն տիր : — Հաթթա պիղտէն պա'զը գարը-
լար պիզի ալթիւսթ իթտիլէր . էրքէն գապրա

Երուսաղիմտէն Նիզօփօլիսէ վէ Նիզօփօլիստէն Երուսաղիմէ
պու սէեահաթը պիլա միւշքիլաթ պէեան ու իզահ իտէ-
մէլէր :

- 23 վարդապետ, — անընթաց անընթաց պոռնակաբերականության,
կենդանի անընթաց անընթաց տեղեկությունները զու-
24 հուրումնով կենդանիությունների սեռականությունը : — Պիլիպ-
քիկերտեն պատգամը տա գաղափար վարդապետականության
տեղեկությունների կիսի պոռնակաբերականության, լաբին քենտիսինի
25 կենդանիությունը : — () տախի անկերտե տեղի : Լճապետ-
մագ, վե փեյդամպերկերին ճիւղվե սեռականություններին
26 ինանմագտա գաղափար աղբյուր օլանլար : — Քերիստո-
սա սիրտսեթ չեքմեք վե քենտի ճեղակընա կիրմեք
27 կերեք տեղիլմի խախ : — Վ ք Սուսապան վե հեփ
փեյդամպերկերտեն պետ իլե ճիւղվե քիթապարտա
քենտիսինի հազգընտա օլանլար քեափփեյսինի անկերտե
28 թեփսիլ էյլեր խախ : — Վ ք Կալիմեթ իթմեքտե
օլտուգլարը քեօյե եագլաշարլար : վե քենտիսի
տահա ուղագ պիր մահեղե կիտեճեք կիսի կեօս-
29 թերտի : — Վ ք անա իպրամ խախ՝ Պիլիպ վե գալ,
դիրա ազալմ եագըն, վե կիւն ինմիշ տիր, տեղի-
լեր : Վ ք օ անկերլե դալմագ իւղրե իչերի կիրտի : —
30 Վ ք վագր՝ օլտու քի անկեր սօփրայա օթուրուր
իքեն, էթմեք ալըպ միւպարեքլետի վե փարեղեյե-
31 ըեք անկեր վերտիքտե, — անկերին կեօղլերի աչը-
լըպ անը դանրորլար, օ խե անկերտեն նապետիտ
32 օլտու : — Վ ք եքտիկերինե՝ Լճապետ պիլե սեօյ-
լեյիպ քիթապարը թեփսիլ էյլետիլի զեման,
դալպլերիմիդ տերունիմիդտե եանմագլմ խախ, տե-
33 տիլեր : — Վ ք օլ սալթ դալգըպ Լեդուշալիմե
Կալտեթ խախ, ծնալիլերի վե անկերլե պերտպեր
34 օլանլարը ճեմ՝ օլմուշ պոռնակաբերականության : — Լճապետ

- տախի Ֆիլհագըգա Բապալ գըեամ իթմիշ տիր : վե
35 Սիմօնա կեօրիւնտիւ, տեյօրլար խախ : — Պոռնակա-
խե եօլտա վագր՝ օլանլար, վե էթմեյի փարեղեյե-
յինտե անը նիճե դանրորլարընը նագլ խեղլեր
խախ :
36 Վ ք անկեր տահա պոռնակաբերականության շեյլեր իւղերինե սեօյլեր-
լեր իքեն, Յիսուս անկերին օրթալարընտա տու-
րուպ՝ Սեյլմ սիլե, պենիմ, գօրգամյընը, տեղի : —
37 Լճապետ խե շաշըպ գօրգամյընը, պիր րուհ կեօրիւ-
38 յօրլար զանն խեղլեր խախ : — Վ ք անկեր խիդա-
պեն՝ Նիլիւն ալթիւթ օլմուշտուրու, վե նիլիւն
դալպլերինիդտե օլ գաղափար էփեթար զուհուր խախ-
39 յօր : — Լճապետ վե անագլարմա պագընը, քի
պիլգըթ պենիմ, պենի լեմա խախ պագընը : զիրա
րուհուն թեյի վե քեմիլերի եօգ տըր, նիճե քի
պենտե վար խախինի կեօրիւյօրտուրու, տեղի : —
40 Վ ք պոռնակաբերականության տեղիքտե սօնրա անկեր էլլերինի վե
41 անագլարընը կեօթերտի : — Լճապետ խե սեփիլե-
րինտեն էլան ինանմագլմ միլթեԿալիպ օլմագ-
տալար իքեն՝ Պոռնակաբերականության պիր եեյեճեյինի վալմը,
42 տեղի : — Վ ք անկեր անա պիր փարչա դալմուլ-
43 մուշ պալըգ իլե կիւմեճ պալը վերտիլեր : — Վ ք
ալըպ էօնկերինտե եեթի : վե պաղի դալանը ալըպ
44 անկեր վերտի : — Վ ք անկեր Լճապետ սիլիլե
պերտպեր պոռնակաբերականության զեման, պենիմ հագ-
գըմտա Սուսանըն շերիլթընտա վե փեյդամպեր-
կերտե վե մեղամիրտե եագլանլարըն ճիւղվե
իթմամ օլմուշագ կերեք տիր, տեյու սիլե սեօյլե-

- 45 տիյիմ սեօղէր պունլար տըր, տէտի : — ՕԼ զէման
քիթապլարը անլամալարը իչիւն զիհնէրինի աչ-
46 տը : — Վ է անլէրէ՛ Պէօյլէ հաղըլմըլ տըր, պէօյ-
լէ տէ՛ Վրիստոսա սիեսսէթ չէքիպ իւչիւնճիւ
47 կիւնտէ էօլիւլէրտէն դըեամ իթմէք, — վէ Լէ-
րուշալիմէն պաշլայարազ ձիւմլէ դաիֆէլէրէ
անըն իսմիյլէ թէվպէ վէ կիւնաշլար 'աֆվը վա'զ
48 օլունամազ կէրէք խտի : — Սիզ տէ պու շէյլէրին
49 շահիտլէրիսինիզ : — Իշթէ պէն իւզէրինիզէ Փէ-
տէրիմին վա'տընը կէօնտէրիլիմ. Լաքին սիզ եօզա-
րըտան գուվվէթ կէյինմէնիզէ տէյին շէհրտէ դա-
լընըզ, տէտի :
- 50 Վ է անլէրի Պէլթանեայա տէք չըգարըպ էլլէ-
րինի դալտըրարազ անլէրի միւպարէլէտի : —
51 Վ է վազը՝ օլտու քի անլէրի միւպարէլէր իքէն,
52 անլէրտէն ալըլըպ սէմայէ 'ուրուճ էյլէտի : — Վ է
անլէր անա սէճտէ գըլըպ, 'ազիմ սիւրուր իլէ Լէ-
53 րուշալիմէ 'ավտէթ իթտիլէր : — Վ է տաիմա
հէյ.քէլտէ օլուպ Ալլահա համտ ու սէնա իթմէք-
տէ իտիլէր : Ամին :

Վ.Օ.Ի.Օ. ԵՌԻՇԵՆԵ ՀԱԳ-ԳՐԵՏԸ

ԻՓԵՏԻՒ ՄՆԻՍՈՒՍԷ

Ազիզ Եուհաննանըն թահրիի իւզրէ Ինճիլ՝ պիրինճի
ասըն էվաիիրինտէ Եունանի լիսանընտա թահրիի իտիլմիշ
տիր : Եուհաննա ըէսուլ, տիկէր Ինճիլիւվիսլէրին ըիվաե-
թինի մալիւմ ֆարզ իտէր : Վէրչի պա'զը վուգու'աթը եէ-
նիտէն դալէմէ ալըր իսէտէ, եալընըզ անլէրի իքմալ իթմէք
մազսատըյլա տըր, վէ օլ պիր իւշ Ինճիլիւվիսլէր Բապպի-
միզ Յիսուս Քրիստոսուն 'ալէլիսուսուս ճէլիտէ իճրա էյլէ-
տիյի խըտմէթի նազլ էյլէտիլէրի հալտէ, Եուհաննա
Յիսուս Քրիստոսուն Եէհուսիսթանտա իճրա էյլէտիյի մէ-
մուրիյեթի նազլ ու ըիվաեթ իթմէքլէ, սալըրի եալընըզ
եէնի վէ պիզէ մէճհուլ օլան վուգու'աթլար պիզի աշինա
գըլար :

Եալընըզ իւշ պիրինճի Ինճիլէր օգունտուղու հալտէ
Վաֆթիզ իտիճի Եուհաննանըն մահպուսիյէթի թամմ
Բապպիմիզ Յիսուս Քրիստոսուն թէճրիպէսինի միւթէ'ազըպէն
վազը՝ օլմուշ տըր զաննընա դահիպ օլուր իսէտէ. Ինճիլ-
նիվիս Եուհաննա Վաֆթիզ իտիճի Եուհաննանըն ւահ-
պուսիյեթինտէն մուգատտէմ վազը՝ օլան շէյլէրին նազլ
ու ըիվաեթինէ տէօրթ պապ (1 — 4. 45) հասը իթմիշ
տիր :

Սէվիիւլիւ ըէսուլ քէնտի քէլամընը խրիսթիեան միւհ-
թէտիլէրէ տէյիլ՝ իլա զաթէն իմանտա թէրազգը իթմիշ
օլանլարա խիզապ իտիպ, անլէրէ քիւչիւք չօճուղլար սիւտիւ
տէյիլ՝ իլա գուվվէթլիլէրին էթմէյինի վէրրի : Քէնտի Ինճիլի

Բ Ն Ժ Բ Լ

ԵՌԻՀԱՆՆԱՆԸ ԹԱՅՐԻՐԻ ԻԻԶՐԵ

Պապ Ժ

1. Վէլամ իպթիտատէ իտի, վէ Վէլամ Ալլահըն
2 նէզտինտէ իտի, վէ Վէլամ Ալլահ իտի : — Պու

1. — Իվթիմիոս նազարը տրդգաթմըզը պիհազգին շու
խուսուսա ճէլպ իտեր ըի, ըն ձրչի ըլիմէսի ձք ձրչիս եանի
էպիսկոպոս եախօտ տիւնեանըն իրլգէթի պէտինտէն մանա-
սընտա թէրճէմէ օլունմամալը, եօղսա՝ մանաի իպարէյի
թաղլիլ ու թահտիտ իտեր : Զիրա քէլամ մախուգաթըն
պէտինտէն ագտէմ, մինէլէղէլ զաթէն մէվճուտ իտի :

« Դն » Ազիզ քրիստոսթօմօն տօ ձիւսօն ծղաօ, տեր : Պուրա-
տարի « իտի » Տիբեայէի մաղի սըղասը եղէլյեթէ տէլալէթ
իտեր : Տիւնեատա հէր նէ պիտաեթ թէսալիլուր էյլերսէն
էյլէ, օլ անտէ քէլամ զաթէն վար իտի, վէ վար օլմագլըգտան
ասլա Փարիզ կէլմէմիշ տիր :

ձ Ածյօս . . . Պու քէլամ Փէտէր Ալլահըն քէլամը ճէվհէրի
ու եղէլիսի տիր : Ազիզ Թէսլիսին շախար սանիսինի իշար իթ-
մէք իշիւն նէ ալիւլալ իսմ :

πρὸς τὸν Θεὸν նէլալիլ . . . քէլամ Ուլլահըն Փէտէր Ալլահ-
տան ալլը պիր շախս օլունպ՝ պիր տօսթուլ ըլնտի տօսթու
նէզտինտէ պուլունտուղու միսիլուր անըն նէզտինտէ օլտուղու-
նու իշար իտեր (Կէօր. 1. 18) :

καὶ Θεὸς Դն ձ Ածյօս Իվիլէլա πρὸς τὸν Θεόνտա շախսի էվիլէ
եանի Փէտէր Ալլահտան պահս օլունտըզը հալտէ Ինճիլիւ-

- 3 իսկ թիտատէ Ալլահըն նէգտինտէ իտի : — Հէր շէյ
անըն վասըդասըյլա օլտու, վէ օլանլարտան ան-
4 սըզ հիւզ պիր շէյ օլմատը : — Հաեաթ անտէ իտի,
5 հաեաթ իսէ ատէմլէրին նուրու իտի : — Վէ նուր
զուլմէթտէ զըեա վէքիր, զուլմէթ տախի անը իտ-
6 րաք իթմէզ իտի : — Ալլահ զարաֆընտան իրսալ
օլունմուշ Լուհաննա իսմինտէ պիր ատէմ վար
7 իտի : — Պու տախի շէհատէթ իչիւն կէլտի, թա
քի ճիւմլէսի պունուն վասըդասըյլա իմանա
կէլմէլէրի իչիւն նուրուն հազգընտա շէհատէթ
8 իտէ : — Պու՝ օլ նուր տէյիլ, իլլա նուրուն

վիս հարֆը թա'րիֆ իսթիմալ իտէր. հալպուքի պուրատա
Յսոճ պիլա հարֆը թա'րիֆ օլմադէ՝ խապէր (ստորագելի) տիր.
վէ դապիլէթի իլահիյէյի իշար իտէր :

3. — «δὲ ἀποδοῦ...» անըն վասըդասըյլա, եա'նի հիքմէթի
էգէլլէյէ վէ էպէտիյէ եախօտ քէլամը էգէլլ վէ էպէտի վա-
սըդասըյլա փէտէր Ալլահ հէր շէյի խալգ իթտի :

4. — «ἐν ἀποδοῦ...» քէնտի մէնպարնտա օլուրճասընա՝
ինսանա միւհէյէա լուգֆ ու ճէլալ հաեաթը անտէ իտի :

5. — Իլք աթալարըմըն մէսուտ հալտէն տիւլմէլէ-
րինէ ըազմէն՝ պու լուգֆ կիւնահ զուլմէթինտէ զըեա վէ-
րի :

Չուլմէլ տախի, եա'նի անըն հազգընտա զիրտէ IO, II
վէ 3. 19 տա վէրիլէն թափսիլաթ մուճէպինճէ, զուլմէլ
աթիմլէրի եախօտ կիւնահաբլար (Էֆէս. Ե. 8) ճիւմլէյէ
իհտա օլունան լուգֆ նուրունու զապուլ իթմէք իսթէմէ-
տիլէր :

Պա'զըլար մէգըլէր քէլիմլէրի՝ զուլմէլ Գա'ի Նուր-
հալ ըստ իլլա իլլա յո-գիլէր օլմաթը իպարէսիլլէ թէֆսիր
իտէլէր. Լաքին Նուր Գա'ի զուլմէլաթ շէլա մէլէր քէլիմլէ-
րիլլէ զաթմէն տէրէճէի քիֆաեէտէ թէֆսիր օլունմուշ օլան
Գա'ի էֆըեարը եէնիտէն թէրարլամազա լիւզում եօգ
տըր :

6. — Եուհաննա՝ Վաֆթիլ իտիճի Եուհաննա տըր :

- հազգընտա շէհատէթ իթմէք իչիւն իտի : —
9 () իսէ տիւնեայա կէլէն հէր ատէմի թէնվիր իտէն
10 նուրը հազգիլ իտի : — Տիւնեատա իտի, տիւնեա
տախի անըն վասըդասըյլա օլտու իսէտէ, տիւնեա
11 անը զանըմատը : — Վէնտինինքիլէրէ կէլտի վէ
12 քէնտինինքիլէր անը զապուլ իթմէտիլէր : — Ամմա
անը զապուլ իտէնլէրին ճիւմլէսինէ եա'նի քէնտի
իսմինէ իման իտէնլէրէ՝ Ալլահ էվլատը օլմազա
13 սալահիյէթ վէրտի : — Պունլար նէ զանտան, նէ
թէն իրատէթինտէն, նէ տէ ինսան իրատէթինտէն,
14 իլլա Ալլահտան թէվէլլիւտ իթտիլէր : — Վէ
Վէլամ թէն օլտու վէ պիլատէ սաքին օլտու. վէ
լուգֆ ու հազիլաթ իլէ տօլու օլարազ անըն ճէ-

9. — πάντα ἀνθρώπων լաֆը՝ հիւ պիր քիմսէնին լուգֆ-
տան մահրում զըլըմատըղընը, վէ զապահաթ՝ նուրա կէօզ
զափայան կիւնահ քէարըն օլտուզունու իշար իտէր :

10. — Տիւնեաթ Իթի... եա'նի քէլամ՝ Ալլահ...

11. — Քէնտինինքիլէրէ... եա'նի Եէհուտիլէրէ...

13. — Պունլար քէլիմսի էվլաթ քէլիմսի եէրինէ վալ՝
օլունմուշ տըր. զիրա Գա'ի միւմինլէրէ Ալլահ էվլատը թէս-
մինէ օլունմալ : Եուհանիճէտէ քէյֆիլլէթի քէլիմ մուգա-
պազաթը «τέχνη» լաֆըյլա օլմայրպ իլա անըն պէեան իթ-
տիլի ֆիքր իլէ վազը՝ օլմուշ տըր :

14. — Օլտու, եա'նի քէլամտա ապա թէպէտտիլաթ
վազը՝ օլմազաղըն օլտու : Իշար «օլտու» լուլէթի՝ օլ զէ-
մանա տէյին զապիլէթի իլահիյէյէ մալիք օլան քէլամ
Ալլահն օլ անտէ զապիլէթի ինսանիյէյէ իթթիհատ էյլէ-
մէսինտէրի ֆիլլին տէլալէթ իտէր :

ὡς μονογενὺς կիպի տէմէք իսէտէ, ապա միւմասէլէթ վէ
եա պէնդէրիք իշար իթմէզ : Մա'նաթը աթիտէրի տիր. Ալ-
լահն յո-հաթթաթ Օլլա-նու-եա'նի փէտէր Ալլահն էվլաթ
Գա'ի էվլաթ օլան Պիլիթի + Օլլա-նու-հալէ + օլմազընա պիլ-
լէմա՝ լաեիլլէ ճէլալլէ կէօրպի :

- լաւընը՝ Փէտէրին Խանի վահիտինն ճէլալը կիպի
 15 կէօրտիւք : — Եռահաննա անըն հազգընտա շէ-
 հատէթ խտեր վէ նիտա խտերէք տէր . Պէնտէն
 սօնրա կէլէճէք օլան պէնտէն էվվէլ օլտու , զի-
 րա պէնտէն էվվէլ խտի , տէյու հազգընտա սէօյ-
 16 լէմիշ օլտուղում զաթ պու տըր : — Վէ անըն
 Փազլընտան պիղ ճիւմլէմիղ լուդֆ իւզէրինէ
 17 լուդֆ ալտըգ : — Օ.իրա շէրիւթ Սուսա վա-
 սըգասըյլա վէրիւտի . լուդֆ ու հազիգաթ Յի-
 18 սուս Քրիստոս վասըգասըյլա օլտու : — Ալլահը
 ասլա պիր քիմսէ կէօրմէտի : Փէտէրին գուճա-
 ղընտա օլան Խան իւլ վահիտ քէնտիսի խապէր
 վէրտի :
 19 Վէ Եհհուտիւք Եռահաննայա՝ Սէն քիմսին ,
 տէյու սիւալ իթմէք իւզրէ Եհրուշալիմտէն
 քեահինլէր իլէ Լավիլիլէր կէօնտէրտիլէրի զէ-
 20 ման , անըն շէհատէթի պու տըր : — Իգրար իթտի
 վէ ինքեար իթմէտի . վէ՝ Պէն Քրիստոս տէյիլիմ ,
 21 տէյու իգրար իթտի : — Վէ անա՝ Եօյլէ իսէ , նէ՞ .
 սէն Իլիյամըն , տէյու սիւալ էյլէտիլէրինտէ՝
 Տէյիլիմ , տէտի : Սէն շօլ փէյլամպէրմիսին .
 22 Խայըր , տէյու ճէվապ վէրտի : — Խմտի անա՝

15. — Չէնէի պէնտէն աթէս իթի , սէպէպինին թէքրարի
 քէլամ օլմամասը իչիւն՝ պո- պէնտէն աթէս պիլ լուդէթլէրի
 զէման տէյիլ իլլա իզգէթ մանասընա կէլիլէր , վէ պահա
 էն-տէս պիլ էլլէն Քրիստոսին հալ , պէնտէն պահա էն-ճէ
 Քրիստոսին էլլէն իթմէք տիր :

16. — Լուդֆ իւզէրինէ լուդֆ , χαρίν ἀντι χάριτος :

- Սէն քիմսին , քի պիղի կէօնտէրէնլէրէ ճէվապ
 կէօթիւրէլիմ . սէն քէնտի հազգընտա նէ՞ տէրսին ,
 23 տէտիլէրինտէ , — Պէն՝ Եշայա փէյլամպէրին տէ-
 տիլի միսիլլու՝ Բապպըն դարիզինի տօղրուտու-
 նուզ , տէյէրէք չէօլտէ նիտա խտէնին սէտասըյլմ ,
 24 տէտի : — Օլ կէօնտէրիլէնլէր իսէ Փարիսիլէրտէն
 25 խտիլէր : — Վէ անա սիւալ խտերէք՝ Եօյլէ իսէ սէն
 Քրիստոս , եա Իլիյա , եա Խօտ շօլ փէյլամպէր տէ-
 յիլ իսէն , եա նի՞չիւն վաթթիղ խտիօրսուն , տէ-
 26 տիլէր : — Եռահաննա անլէրէ ճէվապէն՝ Պէն սու
 իլէ վաթթիղ խտիօրում . ամմա սիղին պէնինիզ-
 տէ պիրիսի տուրույօր քի սիղ անը պիլմէգսինիզ : —
 27 Պէնտէն սօնրա կէլիպ պէնտէն էվվէլ օլան օ տըր .
 պէն տախի անըն աեագ գասընըն պաղլարընը
 28 չէօգմէյէ լաեըգ տէյիլիմ , տէտի : — Պու շէյլէր
 Պէյթանեատա , Եարտանըն էօթէ եագասընտա ,
 Եռահաննանըն վաթթիղ իթտիլի եէրտէ վագը՝
 29 օլտու : — Պէրտասը կիւն Եռահաննա քէնտինէ Յի-
 սուսուն կէլտիլինի կէօրտիւքտէ՝ Եշթէ՝ ալէմին
 կիւնահընը գալտըրան Ալլահըն Պուզուսու : —
 30 Պէնտէն սօնրա պիր ատէմ կէլիլ քի պէնտէն էվ-
 վէլ օլտու , չիւնքի պէնտէն ագտէմ խտի , տէյու
 31 հազգընտա սէօյլէտիլիմ զաթ պու տըր : — Պէն
 տախի անը պիլմէղ խտիմ . ամմա անըն Խարայիլէ
 ըզհար օլունմասը իչիւն՝ սու իլէ վաթթիղ իթմէ-
 32 յէ կէլտիմ , տէտի : — Վէ Եռահաննա շէհատէթ
 խտիպ տէտի . Բուհ իւլ Պուտսուն կիւյէրճին
 շէրլինտէ սէմատէն ինիպ անըն իւզէրինտէ տուր-

- 33 տուղղունու կէօրտիւմ : — Վէ պէն անը պիլմէղ խոխմ . լաքին սու իլէ վաթթիղ իթմէյէ պէնի կէօնտէրէն քէնտիսի պանա՝ Բուհուն քիմին իւղէրինէ ինիպ տուրտուղունու կէօրիւքսէն , Բուհ
- 34 իւլ Գուտալա վաթթիղ խոխն • տըր : — Պէն տախի կէօրտիւմ , վէ Խպն Ուլահ պու տըր տէ-
- 35 յու շէհատէթ իթտիւմ , տէտի : — Պէրտասը կիւն եինէ Լուհաննա քէնտի շակիրտէրինտէն իքի-
- 36 սիյլէ տուրույօր իքէն , — կէչմէքտէ օլան Յիսուսա 'աղփը նազար իլէ՝ Իշթէ Եւլահն Գուղուսու ,
- 37 տէտի : — Օլ իքի շակիրտ անըն սէօղիւնիւ իշիթ-
- 38 մէքլէ Յիսուսուն արտընճա կիթտիլէր : — Վէ Յիսուս տէօնիւպ անլէրին քէնտի արտընճա կէլտիքլէրինի կէօրմէքլէ , անլէրէ՝ 'Ե' իաթէյօրսուսուղ ,
- տէտի : Լնլէր իսէ անա՝ Բապպի (քի պու թէր-
- 39 տէ իսքեան իտիյօրսուն , տէտիլէր : — Լնլէրէ՝ Սէլինիղ վէ կէօրիւնիւղ , տէտի : Լնլէր տախի կէլտիլէր վէ նէրէտէ իսքեան իթտիյինի կէօրիւպ օլ կիւն անըն նէղտինտէ քալտըլար , վէ սա'աթ օն սուլա-
- 40 ըրնտա խոխ : — Վէ Լուհաննատան իշիտիպ տէ արտը սըրա կիտէն իքիսինտէն պիրի Սիմօն Պետրո-

35. — Ինճիլնիւլիս Եուհաննա՝ Անտրասուն վէ Պետրոսուն իւք տէփ'ա հանկը վէսիլէտէ Բապպը կէօրմիւշ օլտուղ-լարընը պէեան էյլէր : Տիկէր Ինճիլնիւլիսյէր , Յիսուս մախսուէն քէնտի արտը սըրա կէլմէլէրի իշիւն րէսուլլարընը չաղըրտըղը անէ քատար՝ Բապպ մերգուլար դարափընտան առլա դանըլմամը խոխ տէյու հիւ պիր եէրտէ պէեանաթտա պուլունմաղար :

- 41 սուն դարընտաշը Լնտրասու խոխ : — Պու էվվէլա քէնտի դարընտաշը Սիմօնու պուլուպ անա՝ Սէսիհի (քի թէրճէմէսի 'Քրիստոս տըր) պուլտուղ ,
- 42 տէտի : — Վէ անը Յիսուսուն նէղտինէ կէթիլաի :
- Յիսուս տախի անա պագըպ՝ Սէն Սիմօն իպնի Լուհանասըն . սէն 'Քէփա՝ (քի դաեա թէրճէմէ օլու-
- 43 նուր) թէսմիեէ օլունաճաղսըն , տէտի : — Պէրտասը կիւն Յիսուս ճ'էլիլէ կիթմէք իաթէտիյինտէ , Պիլիպպօսու պուլուպ անա՝ Լարտմ սըրա կէլ , տէ-
- 44 տի : — Պիլիպպօս տախի՝ Լնտրասու իլէ Պետրո-
- 45 սուն շէհրի Պէյլթասայտատան խոխ : — Պիլիպպօս 'Եաթանայիլի պուլուպ անա՝ Սուսանըն՝ շէրի-
- 'աթտա , փէյղամպէրլէրին տախի հազընտա եաղտըղլարը զաթը , եանի 'Եաղարէթլի Յիսուս իպնի
- 46 Լուսէֆի պուլտուղ , տէտի : — Վէ 'Եաթանայիլ անա՝ 'Եաղարէթտէն էյի պիր շէյ հասըլ օլա պիլլիմի , տէտիքտէ , Պիլիպպօս անա՝ Սէլ տէ
- 47 կէօր , տէտի : — Յիսուս 'Եաթանայիլին քէնտի նէղտինէ կէլմէքտէ խոխինի կէօրիւնճէ , անըն հազընտա՝ Պու քիմսէ , տէրունինտէ հիլէ պուլունմայան հազիգի պիր Խարայիլի տիր , տէտի : —
- 48 'Եաթանայիլ անա՝ Պէնի նէրէտէն դանըյօրսուն , տէտիքտէ , Յիսուս անա ճէվապէն՝ Պիլիպպօս սէնի չաղըրմաղտան էվվէլ , սէն ինճիր աղաճընըն ալ-
- 49 թընտա իքէն սէնի կէօրտիւմ , տէտի : — 'Եաթա-
- նայիլ անա ճէվապէն՝ Լա՝ Բապպի , սէն Խպն Ուլահսըն , սէն Խարայիլին փատիշահսըն , տէտի : —
- 50 Յիսուս տախի անա ճէվապէն՝ Սանա ինճիր աղա-

ճրնըն ալթընտա սէնի կէօրտիւմ տէտիլիմ իչիւն
ինանտըն . պունլարտան տահա պեօեիւք շէյլէր
51 կէօրէճէքսին , տէտի : — Վ է անա՝ Հագիգաթէն ,
հագիգաթէն սիդէ տէրիմ քի սէմայը աչըլմըշ վէ
Խպն իւլինասան իւգէրինէ Ալլահըն մէլէքլէրինի
ինիպ չըգար կէօրէճէքսինիդ , տէտի :

Պատ 2

2. Վ է իւչիւնճիւ կիւնտէ Ղէլիլին Գանա շէհ-
րինտէ տիւյիւն վար խտի , Յիսուսուն վալիտէսի
2 տախի օրատա խտի : — Վ է Յիսուս իլէ շակիրտլէ-
3 ըի տախի տիւյիւնէ տա՛վէթ օլունտու : — Վ է շա-
րապ եքսիլմէքլէ , Յիսուսուն վալիտէսի անա՝ Շա-
4 րապլարը եօգ տըր , տէտի : — Յիսուս անա՝ Լէյ
գարը , պէնիմլէ սէնին պէյնիլտէ նէ՞ վար . վագ-
5 թըմ հէնուդ կէլմէտի , տէտի : — Վ շալիտէսի
խըտմէթճիլէրէ՝ Սիդէ հէր նէ տէրսէ , իտինիդ , տէ-
6 տի : — Իմտի Լէհուտիլէրին թագհիլի յատէթի
մուճէպլինճէ օրատա գօնուլմուշ , պէհէրէ իքիշէր
եա իւչէր մէտրէ ալըր ալթըր դաշ քիւփ վար ի-
7 տի : — Վ է Յիսուս անլէրէ՝ Վիւփիլէրի սու իլէ
տօլտուրուն , տէտիքտէ , անլէրի աղղընա գատար
8 տօլտուրտուլար : — Վ է անլէրէ՝ Շիմտի ալըպ
զըեաֆէթպաշըյա կէթիւրիւնիւդ , տէտիքտէ ,
9 անլէր տախի կէթիւրտիւլէր : — Ֆազագ զըեա-

ֆէթպաշը շարապա թէպտիլ օլունան սույու
տաթընճա , նէրէտէն օլտուղունու պիլմէգ խտի .
լաքին սույու չէքէն խըտմէթճիլէր պիլիլիլէր
խտի : Օլըեաֆէթպաշը կիւլէյիյի չաղըրըպ ա-
10 նա՝ — Հէր քէս եվլէլա էյի շարապը , վէ սէրիսշ
օլտուղարընտա էտնասընը կէթիլիլի . սէն էյի
շարապը շիմտիյէ տէք սագլատըն , տէտի : —
11 Յիսուս Ղէլիլին Գանա շէհրինտէ մուճիդէլէ-
րինին իշպու իպթիտասընը իճրա էյլէյիպ քէնտի
ճէլալընը պէեան իլէ շակիրտլէրի անա իման
իթտիլէր :
12 Պունտան սօնրա քէնտիաի իլէ վալիտէսի վէ պի-
րատէրլէրի վէ շակիրտլէրի Վէֆարնաուլա ինիպ
օրատա եալընըգ պիլը գաչ կիւն գալտըլար : —
13 Վ է Լէհուտիլէրին Ֆըսհը եագըն օլմաղլէ Յի-
14 սուս Լէրուշալիմէ չըգար : — Վ է հէյքէլտէ սը-
ղըր վէ գօեուն վէ կիւլէրճին սաթանլարը , վէ
15 սարաֆլարը օթուրուր պուլաու : — Վ է իփիլէր-
տէն պիլը գամչը եափըպ , ճիւմլէսինի , գօեուն վէ
սըղըրլարը տախի հէյքէլտէն տըշարը իթտի . վէ
սարաֆլարըն պագըր փարալարընը տարմատա-
16 ղըն խտիպ փիշթախթալարընը տէվիլտի : — Վ է
կիւլէրճին սաթանլարա՝ Պունլարը պուրատան
գալտըրըն . Փէտէրիմին խանէսինի թիճարէթխանէ
17 իթմէյինիդ , տէտի : — Շակիրտլէրի աախի Սէնին
խանէպլին զայրէթի պէնի եէտի , տէյու եաղըլմըշ
18 օլտուղունու տէրիապըր իթտիլէր : — Իմտի Լէ-
հուտիլէր անա ճէվապէն՝ Պիդէ նէ՞ յալմէթ

- կէօսթէրիւսին քի պու շէյլէրի իտէրսին, տէտի-
- 19 լէր : — Յիսուս անլէրէ ճէվապէն՝ Պու հէյ.քէլի
երգընըզ, վէ պունու իւչ կիւնտէ իգամէ իտէրիւս,
- 20 տէտի : — Եհհոստիլէր անա՝ Պու հէյ.քէլ զըրդ
ալթը սէնէտէ պիւսա օլունտու. սէն իսէ անը իւչ
կիւնտէմի իգամէ իտէճէքսին, տէտիլէր : —
- 21 Լաքին օ՝ քէնտի ճէսէտիւնին հէյ.քէլի հազգըն-
- 22 տա սէօյլէր իտի : — Լամի էօլիլէրտէն զը-
եամ իթտիլի զէման, անըն շակիրտլէրի պսնու
սէօյլէտիլինի տէրիսաղըր իտիպ, եազըլմըշ օլա-
նա վէ Յիսուսուն սէօյլէտիլի քէլամա ինան-
տըլար :
- 23 Վէ Ֆըսհ պայրամընտա Եհրուշալիմտէ իքէն,
չօզլար անըն իճրա իթտիլի մուճիղէլէրի կէօրմէ-
- 24 լէրիլէ, անըն իսմինէ իման իթտիլէր : — Եմա
Յիսուս անլէրէ էմնիյեթ իթմէզ իտի. զիրա ճիւմ-
- 25 լէսինի պիլիլ իտի : — Վէ ինսանըն հազգընտա հիչ
պիր քիմսէնին շէհատէթինէ մուհթամ տէյիլ
իտի. զիրա քէնտիսի ինսանըն տէրունինտէ նէ օլ-
տուղունու պիլիլ իտի :

20. — Պուրատա Հերօտէսին՝ թէսիսի Բօմանըն 734 եա-
խօտ 735 ինճի սէնէսինտէ թա՛միրինէ միւպաշէրէթ էյլէտիլի
հէյ.քէլտէն պահա իտիլէյօր : 46 սէնէ սօնրա Բապպիմիլ Յի-
սուս սէօյլէտիլի սըրատա թա՛միրաթ հէնուզ թէմամէն իսի-
թամ պուլմամըշ իտի : Եալընըզ Նէրօն էյեամընտա թարիսի
Միլատինին 64 իւնճիւ սէնէսինտէ Ակրիպպաի Սանի վասը-
դասըլլա իսիթամիէզեր օլտու :

Պատ 3

3. Վէ Ֆարիսիլէրտէն օլուպ Եհհոստիլէրին պիր
րէիսի Նիդօտիմօս նամընտա պիր ատէմ վար ի-
- 2 տի : — Մէրգում կէճէլէյին Յիսուսուն նէզտինէ
կէլիպ անա՝ Բապպիլ, Ելլահ դարաֆընտան կէլ-
միշ Մու՛ալլիմ իտիլիկի պիլիլիլ. զիրա Ելլահ
քէնտի իլէ օլմայան հիչ պիր քիմսէ՝ պու սէնին
իճրա իթտիլին մուճիղէլէրի իճրա իտէմէզ, տէ-
- 3 տի : — Յիսուս անա ճէվապէն՝ Հազիգաթէն, հա-
զիգաթէն սանա տէրիմ քի, էյէր պիր քիմսէ թէք-
րարէն սօղմազսա, Ելլահըն մէլէքիլթիւնիլ կէօրէ-
- 4 մէզ, տէտի : — Նիդօտիմօս անա՝ Ինսան իսթիեար
իքէն նիճէ սօղապիլիլ. թէքրարէն վալիտէսինին
- 5 րահմինէ կիրիպտէ սօղապիլիլմի, տէտի : — Յի-
սուս անա ճէվապ վէրիպ Հազիգաթէն, հազիգա-
թէն սանա տէրիմ քի, հէր քիմ սուտան վէ Բուհ-
տան սօղմազսա, Ելլահըն մէլէքիլթիւնէ կիրէմէզ : —
- 6 Օ.իրա թէնտէն սօղան՝ թէն տիր, վէ Բուհտան
- 7 սօղան՝ րուհ տըր : — Սանա՝ Թէքրարէն սօղմանըզ
լաղըմ տըր, տէտիլիմէ թէ՛աճճիւպ իթմէ : —
- 8 Բուզկեար իսթէտիլի եէրտէ էսէր, վէ անըն սէսինի

5. — Պուրատա վաֆթիլտէն պահա օլունույօր. վէ ան-
սըզ հիչ պիրինին էն քիւչիւք սապի չօճուղուն պիլէ ճէննէթէ
կիրէմէյէճէյինի Բապպիմիլ Յիսուս պէեան էյլէյօր :

իշխորսին . լաքին ներէտէն կէլիւ ներէյէ կիթաի-
 9 յինի պիլմէզսին . Բուհտան տօղան հէր քիմսէ
 10 Պու նիճէ օլապիլիր , տէտի : — Նիգօտիմօս ճէվապ վէրիպ
 վապէն՝ Սէն Խարայիլին պիր մուհալլիմիսինտէ՝
 11 պոռնու պիլմէզսին : — Հադիգաթէն , հադիգաթէն
 սանա տէրիմ քի , պիլտիլիմիզի սէօյլէր վէ կէօր-
 տիւյիւմիւզէ շէհատէթ իտէրիզ , վէ շէհատէթի-
 12 միզի գապուլ իթմէզսինիզ : — Լէյէր սիզէ զէմինի
 շէյլէրի սէօյլէտիլիմտէ ինանմազսանըզ , եա
 սէմավի շէյլէրի սէօյլէյէճէք օլսամ , նիճէ ինս-
 13 նաճազսնըզ : — Վէ սէմայա հիչ պիր քիմսէ չըգ-
 մամըշ , իլլա սէմատան նիւզուլ իտէն օ՝ Խպն
 14 իւլինսան քի սէմավաթտա տըր : — Վէ Սուսա
 չէօլտէ երլանը եիւքսէյէ գալարրտըզը միսիլլու՝
 Խպն իւլինսան պէօյլէ եիւքսէյէ գալարըլմազ կէ-
 15 ըէք տիր . — Թա քի անա հէր իման իտէն հէլաք
 օլմայա , իլլա էպէտի հատաթա մալիք օլա : —
 16 Օլիրա Ալլահ տիւնեայը էօյլէ սէվտի քի , քէնտի
 Խպնի վահիտինի վէրտի , Թա քի անա հէր իման
 իտէն հէլաք օլմայա , իլլա էպէտի հատաթա
 17 մալիք օլա : — Չիւնքի Ալլահ քէնտի Օղլունու ,

13. — Հադիգաթտա միւնհասրէն քէլամ Ուլլահ սէ-
 զա օլան Խպն իւլինսան եաինի քրիտոս կէօյտէն ինտի տէ-
 մէքլէ Յիսուս քէնտինին Ալլահ իտիյինի , վէ գապիէթի
 ինսանիյէ իլէ գապիէթի իլահիյէյի քէնտիսինտէ թէվ-
 հիտ իտիճի հէման պիր շախ օլտուզունու մուսթապաքէն
 իշար իտէր :

տէյիլ քի տիւնեայը՝ հիւքմ իթսին՝ իլլա տիւնեա-
 անըն վասըղասըյլա իտէլաս օլտուն տէյու տիւնեա-
 18 յա կէօնտէրտի : — Անա իման իտէն՝ հիւքմ օլուն-
 մազ , ամմա իման իթմէյէն զաթէն մահքիւմ
 տիր . զիրա Ալլահըն Խպնի վահիտինին իսմինէ
 19 իման իթմէզ : — Վէ հիւքմ պու տըր քի , նուր
 տիւնեայա կէլտի , վէ տտէմէր՝ ամէլլէրի գապիհ
 օլտուզունտան , նուրտան զիտատէ գարանըզը
 20 սէվտիլէր : — Օլիրա քէօթիւլիւք իշլէյէն հէր
 քիմսէ նուրու պուզզ իտէր . վէ ամէլլէրի Թադ-
 21 պիհ օլունմասըն տէյու նուրա կէլմէզ : — Ամմա
 հադիգաթը իշլէյէն քիմսէ՝ ամէլլէրի Ալլահտա
 իշլէնտիլինտէն , աշիքեար օլտունլար , տէյու նուրա
 կէլիր :
 22 Պատէհու Յիսուս շակիրտլէրի իլէ պիրլիքտէ
 Եհհուտիսթան տիւնարընա կէլիւ անլէր իլէ օրա-
 23 տա գալարազ վաթթիզ իտէր իտի : — Եուհաննա
 տախի Սալիմէ եադըն Այնօնտա վաթթիզ իտէր
 իտի . զիրա օրատա չօդ սու վար իտի . վէ կէլիւ
 24 վաթթիզ օլունուրլար իտի : — Օլիրա Եուհաննա
 25 հէնուզ մահպէսէ իլգա օլունմամըշ իտի : — Խմ-
 տի Եուհաննանըն շակիրտլէրի իլէ Եհհուտիլէրին
 պէյնինտէ Թադհիր իտսուսուկնտա միւպահասա
 26 վադը՝ օլտու : — Վէ Եուհաննանըն նէզտինէ կէ-
 լիւ անա՝ Եա Սուհալլիմ , Եարտանըն էօթէ եա-

21. — εν Θεῷ եանի Ալլահըն իրատէթինէ իմթիտալէն :
 Պու էճլտէն նուրտան գօրգմազ :

զասընտա սէնինէ պերապեր պուլունմուշ օլուպ տա հազգընտա շէհատէթ էյլէտիյին զաթ՝ իշթէ վաթթիզ իտիյօր, վէ ճիւմլէսի անըն նէզտինէ 27 կիտիյօր, տէտիլէր : — Եռահաննա ճէվապէն տէտի քի՝ Պիր ատէմ՝ քէնտինէ սէմատան վէրիլմէտիքճէ, 28 հիշ պիր շէյ ալմաղա գատիր տէյիլ տիր. — սիզ քէնտինիզ պէնիմ հազգըմտա՝ Պէն Վրիստոս տէյիլիմ, իլլա անըն էօնիւնտէն կէօնտէրիլտիմ, տէյ 29 տիյիմի պանա շէհատէթ իտէրսինիզ : — Ալէլին քիմին իսէ կիւվէյի օ տըր : Ամմա կիւվէյինին տօսթու հազըր տուրուպ անը իշիտիր վէ անըն սէտապընտան զիւտտէսիյլէ մէսրուր օլուր : Եւմտի պէնիմ իշպու մէսրուրիյեթիմ թէմամ օլմուշ տըր : — 30 Ենա պէօնիւմէք, պանա իսէ քիւչիւմէք կերէք 31 տիր : — Եօգարըտան կէլէն՝ ճիւմլէնին ֆէվզընտա տըր. զէմինտէն օլան՝ զէմինի տիր վէ զէմինի շէյլէր սէօյլէր, սէմատան կէլէն իսէ ճիւմլէնին ֆէվզընտա տըր : — Ալ կէօրիւպ իշիթտիյինին ճիւմլէսի հազգընտա շէհատէթ իտէր. ամմա անըն 33 շէհատէթինի քիմսէ պապուլ իթմէզ : — Ենըն շէհատէթինի դապուլ իտէն քիմսէ Ելլահըն կերէք իտիյինի թէմհիր իթմիշ օլուր : — 2իւնքի Ելլահըն իրաալ էյլէտիյի գաթ՝ Ելլահըն քէլամլարընը սէօյլէր. զիրա Ելլահ լուհու էօլէիլ իլէ վէրմէզ : — Փէտէր Օղուլու սէվէր վէ հէր շէյի անըն եէտինէ թէսլիմ իթմիշ տիր : — 36 Օղուլա իման իտէն էպէտի հաեաթա մալիք օլուր. Օղուլա իման իթմէյէն իսէ, հաեաթ կէօր-

մէյէճէք տիր, իլլա Ելլահըն զազէպի անըն իւզէրինտէ գալըր :

Պատ 4

4. Եւմտի Յիսուսուն Եռահաննատան զիւտտէ շա- կիրտլէր դապուլ իտիպ վաթթիզ իթտիյինի ֆա- րիսիլէրին տուլմուշ օլտուղուլու Բապպ պիլտի- 2 յինտէ, — կերչի պիզզաթ Յիսուս տէյիլ՝ իլլա 3 շակիրտլէրի վաթթիզ իտէր իտի, — Եէհուտիս- թանը թէրք իլէ պէթէքրար ճէլիլէն՝ ազիմէթ 4 էյլէտի : — Ալ անըն Սամարիատան կէչմէսի իճապ 5 իթմէքլէ, — Եա՛գուպուն քէնտի օղլու Եռահէֆէ վէրտիյի՝ աբազիյէ եազըն՝ Սամարիատա վազը՝ 6 Սիւքար նամ պիր շէհրէ կէլիր : — Ալ օրատա Եա՛գուպուն պիր փունարը վար իտի : Եւմտի Յի- սուս եօլտան եօրուլմուշ օլտուղու իչիւն փունա- րըն իւզէրինտէ օթուրտու, վէ սա՛աթ ալթը սու- 7 լարընտա իտի : — Սամարիատան պիր դարը սու չէքմէյէ կէլիր : Յիսուս մէրգումէյէ՝ Պանա իչէճէք 8 սու վէր, տէտի. — չիւնքի շակիրտլէրի եէյէճէք սաթուն ալմադ իչիւն շէհրէ կիթմիշլէր իտի : — 9 Եւմտի Սամարիալը դարը անա՝ Նի՞ճէ սէն Եէ-

6. — Պուրատա Էռնար (πηγή) թէսմիեէ օլան՝ պիր ազ աշաղըտա (աեթ II) Գուեու (τὸ φρέαρ) թէսմիեէ օլունաճադ տըր. չիւնքի գալնար սու գուեուտա իտի :

- հոգի օլուպ պէն տէ Սամարիալը պիր գարը իբէն՝
 պէնտէն իչէճէք սու խթէրսին . զիրա Լէհոտիլէր
 Սամարիալըլար իլէ իխթիլադ իթմէղէր , տէ-
 10 տի : — Յիսուս անա ճէվապ վէրիպ՝ Լէյեր Ալլահըն
 նիւմէթինի , վէ սանա՝ Պանա իչէճէք սու վէր , տէ-
 յէնին քիմ խտիլինի պիլսէ խտին , սէն անտէն իս-
 թէր խտին , վէ օ սանա հաեաթ սույու վէրիլ խտի ,
 11 տէտի : — Գարը տախի անա՝ Լա՛ Բապպ , սու չէքէճէք
 պիր շէյին եօգ տրը , գուեու տա տէրին տիր . իմտի
 12 տիրի սույու նէրէտէն ալըրսըն : — Սէն պիզէ պու-
 գուեույու վէրիպ , անտէն քէնտիսի , օղուլլարը վէ
 տալարլարը իչմիշլէր օլան փէտէրիմիզ Լա՛գուպ-
 13 տան տահա պէօեիւքմիսին , տէտի : — Յիսուս անա
 ճէվապէն՝ Պու սուտան իչէն թէքրար սուսար , հէր
 քիմ պէնիմ քէնտիսինէ վէրէճէյիմ սուտան իչէր-
 14 սէ , իլէլէպէտ սուսամայաճադ տրը : — Ելլա անա
 վէրէճէյիմ սու անըն տէրունինտէ էպէտի հաեա-
 թա գայնար սու փունարը օլաճադ տրը , տէտի : —
 15 Գարը անա՝ Լա՛ Բապպ , օլ սուտան պանա վէր ,
 քի սուսամայայլմ վէ պուրատան սու չէքմէյէ
 16 կէլմէյէյիմ , տէտի : — Յիսուս անա՝ Լի՛թ զօճանը
 17 չաղրը վէ պուրայա կէլ , տէտի : — Գարը անա
 ճէվապէն՝ Գօճամ եօգ տրը , տէտիքտէ , Յիսուս
 անա՝ Գօճամ եօգ տրը տէմէնլէ էյի սէօյլէտին . —
 18 չիւնքի պէշ զօճայա վարտըն , վէ շիմտի սէնինլէ
 օլան սէնին զօճան տէյիլ տիր . պուստա կէրչէք
 19 սէօյլէտին , տէտի : — Գարը անա՝ Լա՛ Բապպ , կէօ-
 20 ըրլյօրում քի սէն պիր փէյղամպէրսին : — Փէ-

- տէրլէրիմիզ պու տաղտա սէճտէ գըլտըլար . սիզ իսէ
 սէճտէ գըլմադ լազըմ՝ օլան մահէլ Լէրուշալիմ՝
 21 տիր , տէրսինիզ , տէտի : — Յիսուս անա տէտի . Լէյ
 գարը , պանա ի՛նան , սա՛աթ կէլիյօր քի Փէտէրէ
 նէ պու տաղտա , նէ տէ Լէրուշալիմտէ սէճտէ գը-
 22 լաճադսընը : — Սիզ պիլմէտիյինիզէ սէճտէ գըլար-
 սընը . պիզ իսէ պիլտիյիմիզէ սէճտէ գըլարըզ .
 23 զիրա խէլաս Լէհոտիլէրտէն տիր : — Լաքին սա-
 ՛աթ կէլիլ վէ հալա հազըր տրը քի , կէրչէք սէճտէ
 գըլանլար Փէտէրէ րուհ վէ հադիգաթլա սէճտէ
 գըլաճազլար տրը : Եւրա Փէտէր քէնտինէ պու-
 24 մագուլէ սէճտէ գըլանլար արայօր : — Ալլահ Բուհ
 տրը , վէ անա սէճտէ գըլանլար րուհ վէ հադիգաթ-
 25 լա սէճտէ գըլմադ կէրէք տիր : — Գարը անա՝ Վրիս-
 տոս թէսմիեէ օլունան Մէսիհին կէլիլ խտիլինի
 պիլիլիմ . օ կէլտիյինտէ պիզէ հէր շէյի թէպշիր
 26 իտէճէք տիր , տէտի : — Յիսուս անա՝ Պէն քի սէնինլէ
 27 սէօյլէյօրում՝ օ իմ , տէտի : — Վէ պունուն իւզէ-
 ընէ շակիրտլէրի կէլիպ գարը իլէ սէօյլէտիյինէ
 թէ՛աճճիւպ էյլէտիլէր իսէտէ , հիչ պիրի անա՝

24. — Բա՛ն իլէ սէճտէ գըլմադ , եանի շիմտիյէ տէք օլ-
 տուղու կիպի , արթըզ միւնհապրէն փիւն մուայեէն մահալ-
 տէ տէյիլ իլլա ինսանըն ճէնապը Ալլահա՛ արըր տու՛ա վէ
 նիեազ էյլէյէճէյի հէր պիր մահալտէ սէճտէ գըլմադ մահա-
 պընա կէլիլ : Աէ հադիգաթլա . . . : Բապպիմիզ Յիսուստէն թէսիս
 պուեուրտուղու Վհտը՝ ճէտիտտէ՝ էվվէլքի ընդ ու սուրէթ-
 լէրին եէրինէ գաիմ օլան ճիտտիյեէթ վէ հադիգաթլա մա՛-
 նասընա կէլիլ :

Պա՛ղըլարըն ըէյինճէ՛ իշպու բա՛ն վէ հադիգաթլա քէլիմէ-
 լէրի հադիգաթլա տէմէք տիր :

- 28 «Ե՛կ իսթէյօրսուն, վէ եախօտ մէրդումէ իլէ նէ՞
 29 սէօյլէյօրսուն, տէմէտի: — Խմտի գարը տէսթիսինի
 30 պրազըպ շէհրէ վարարագ առէմլէրէ՝ — Կէլինիզ,
 31 պիր տտէմ կէօրիւնիւզ քի իթտիքլէրիմին ճիւմ-
 32 լէսինի պանա սէօյլէտի. «աճէպա Վրիստոս պո՛ւմը
 33 տըր, տէտի: — Շէհրտէն չըզըպ անըն նէզտինէ
 34 կէլէյօրլար իտի: — Օլ էսնատա շակիրտլէրի անա՝
 35 Լա՛ Բապպ, դա՛ամ էյլէ, տէյու ըրճա իտէրլէր
 36 իտի: — Վէ օ անլէրէ՝ Պէնիմ եէյէճէք դա՛ամլմ
 37 վար քի սիզ անը պիլմէզսինիզ, տէտի: — Խմտի
 38 շակիրտլէրի եէքտիկէրլէրինէ՝ Մճէպա պիր քիմսէ
 39 անա եէյէճէք կէթլրտիմի, տէրլէր իտի: — Յիսուս
 40 անլէրէ տէտի. Պէնիմ դա՛ամլմ օ տըր քի պէնի
 41 իրսալ իտէնին իրատէթինի իճրա վէ անըն իշինի
 42 իքմալ իտէյիմ: — Սիզ՝ Տահա տէօրթ այ վար, վէ
 43 հասատ վազթը կէլիր, տէմէ զմիսինիզ: Իշթէ պէն
 44 սիզէ տէրիմ քի կէօզլէրինիզի զալտըրըպ թարլա-
 45 ւարա պաղընըք քի հալա հասատ իչիւն աղարմըշ
 46 տըրլար: — Պիչէն՝ իւճրէթի ալըպ էպէտի հա-
 47 եաթա սէմէրէ դօփլար. շէօյլէ քի եքէն իլէ պի-
 48 չէն պէրապէր սէվինէլէր: — Օլրա՛ Լքէն պաշդա,
 49 պիչէն պաշդա տըր քէլամը պո՛ւնտա սահիհ տիր: —
 50 Պէն սիզի էմէք վէրմէտիյինիզի պիչմէյէ կէօնտէր-
 51 տիմ. պաշդալար էմէք վէրտիլէր, սիզ տէ անլէրին
 52 էմէյինէ տախիլ օլտունուզ: — Լաքին՝ իթտիքլէ-
 53 րիմին ճիւմլէսինի սէօյլէտի, տէյու շէհատէթ
 54 իտէն գարընըն սէօզիւ իչիւն օլ շէհրտէ խալլը
 55 Սամարիալլար անա ինանտըլար: — Խմտի Սա-

- մարիալլար անըն նէզտինէ կէլտիքտէ, եանլա-
 41 րընտա գալմասընը անտէն ըրճա իտէրլէր իտի: Օ
 42 տախի օրատա իքի կիւն գալտը: — Վէ անըն քէ-
 43 ւամը իչիւն տահա չօգ քիմսէլէր անա ինանտը-
 44 ւար: — Վէ գարըյա խիդապէն՝ Պո՛ւնտան պէօյլէ
 45 ինանմամըզ սէնին սէօզիւն իչիւն տէյիլ տիր. զի-
 46 րա պիզ քէնտիմիզ իշիթտիք, վէ պիլիւրիզ քի
 47 տիւնեանըն իւլաքեարը հազիգաթէն պո՛ւ տըր,
 48 տէտիլէր:
 49 Լաքին իքի կիւնտէն սօնրա օրատան չըզըպ
 50 Ղէլիլէ՛ «ազիմէթ էյլէտի: — Օլրա Յիսուս քէն-
 51 տիսի՝ Պիր փէյղամպէրին քէնտի վադանընտա
 52 իթիպարը հօգ տըր, տէյու շէհատէթ էյլէտի: —
 53 Խմտի Ղէլիլէ կէլտիյինտէ, Ղէլիլիլէր պայրամ
 54 կիւնիւ Լէրուշալիմտէ իճրա իթտիքլէրինի կէօր-
 55 տիւքլէրի հասէպիլլէ, անը դապուլ իթտիլէր. զի-
 56 րա քէնտիլէր տախի պայրամա կէլմիշլէր իտի: —
 57 Սույու շարապա թէպտիլ իթտիյի Ղէլիլտէ
 58 վազը՝ Վանայա թէքրար կէլտիյինտէ, օրատա պիր
 59 վէզիրի շահանէ վար իտի քի, օղլու Վէֆարնա-
 60 ումտա խասթէ իտի: — Պու դաթ Յիսուսուն
 61 Լէհոտիսթանտան Ղէլիլէ կէլտիյինի իշիտինճէ,
 62 եանընա վարտը, վէ ինիպ օղլունու սաղալթսըն
 63 տէյու անա ըրճա էյլէտի. զիրա էօլիւմ րատտէ-

46. — Պուրատա մէսէլէ՝ Մաթ. 8. 5 վէ Լուգ. 7. 29 տա
 նազլ օլունան մու՛ճիզէ հազգընտա տէյիլ տիր. չիւնքի պու-
 նուն թէֆէրիւլաթը պիւսպիւթիւն անընքինտէն մուխ-
 թէլիֆ տիր:

- 48 Լէրինտէ իտի : — Իմտի Յիսուս անա՝ Աւամէթլէր վէ մուճիգէլէր կէօրմէյինձէ ինանմայաճադսընըզ ,
 49 տէտի : — Վ Էգիրի շահանէ անա՝ Լա՝ Բապպ , Էօ-
 50 ճուղում էօլմէզտէն էվվէլ ին , տէտի : — Յիսուս անա՝ Վիթ , օղլուն սաղ տըր , տէտի : Վ Է օլ ատէմ
 Յիսուսուն քէնտինէ տէտիյի քէլամա ինանըպ
 51 կիթտի : — Վ Է օ տահա ինէր իքէն , գուլարը քէնտինի գարշըլայըպ՝ Օղլուն սաղ տըր , տէյու
 52 անա թէպշիր իթտիլէր : — Իմտի սա՛աթ գա՛շ տա իֆազաթ պուլմաղա պաշլատըղընը անլէրէ սիւալ իթտիյինտէ , անլէր՝ Տիւն սա՛աթ եէ-
 տիտէ ըսըթմա անը թէլք իթտի , տէտիլէր : —
 53 Պունուն իւգէրինէ փէտէրի Յիսուսուն քէնտի-
 նէ՝ Օղլուն սաղ տըր , տէտիյի սա՛աթ իտիյինի անլայըպ քէնտիտի պիւթիւն խանէսիյլէ պիրլիք-
 54 տէ իման էյլէտի : — Յիսուս Լէհոտիթանտան ճէլիլէ կէլտիյինտէ , պու իքինձի մուճիգէյի իճրա էյլէտի :

Պատ 5

5. Պունլարտան սօնրա Լէհոտիլէրին պայրամը
 2 օլմաղլէ , Յիսուս Լէրուշալիմէ չըգար : — Վ Է Լէ-
 րուշալիմտէ Գօյուն գափուսու եանընտա , Դպրա-
 նիձէ Պէյթհէտա թէսմիեէ օլունուպ պէշ էյվանը
 3 օլան պիր հավգ վար իտի : — Օրատա վաֆիր խասթէլէր , քէօրլէր , դօփալար վէ ա՛ղալարը

- գուրումուշլար սույուն թահրիքինի կէօղէթլէյէ-
 4 րէք սէրիլի եաթըպ տուրույօրլար իտի : — Օյրա
 վաղըթ պէ վաղըթ Բապպըն մէլէյի հավգա ինիպ
 սույու թահրիք իտէր իտի . իմտի սու թահրիք
 օլունտուգտան սօնրա էն էվվէլ ինէն հէր նէ մա՛-
 5 րազը վար իսէ շիֆափէղիր օլուր իտի : — Լաքին
 օրատա օթուգ սէքիզ սէնէտէն պէրու խասթէլիքտէ
 6 օլան պիր ատէմ պուլունուր իտի : — Յիսուս անը
 եաթմըշ կէօրիւպ չօգ զէմանտան պէրու խասթէ
 օլտուղունու պիլմէքլէ , անա՝ Շիֆա պուլմագ
 7 իսթէլմիսին , տէտի : — Խասթէ անա՝ Լա՝ Բապպ ,
 սու թահրիք օլունտուգտա պէնի հավգա աթաճագ
 քիմսէմ եօգ տըր . պէն կէլինձէյէ տէք պէնտէն էվ-
 8 վէլ պաշգասը ինէր , ճէվապընը վէրտի : — Յիսուս
 անա՝ Գալլգ , եաթաղընը գալտըր վէ եէօրիւ ,
 9 տէտի : — Վ Է տէրհալ օլ ատէմ շիֆա պուլուպ
 եաթաղընը դալտըրտը վէ եէօրիւտիւ : (Օլ կիւն
 10 իսէ սէպթ կիւնիւ իտի : — Պու էճլտէն Լէհոտիլէր
 շիֆափէղիր օլանա՝ Սէպթ կիւնիւ տիր . սանա
 եաթաղընը դալտըրմագ ճաիզ տէյիլ տիր , տէտի-
 11 լէր : — () անլէրէ՝ Պանա շիֆա վէրէն գաթ քէն-
 տիտի պանա՝ Լաթաղընը գալտըր վէ եէօրիւ ,
 12 տէտի ճէվապընը վէրտի : — Իմտի անա՝ Սանա
 եաթաղընը գալտըր վէ եէօրիւ տէյէն ատէմ

4. — Պու անէթ՝ օն տէօրթ պէօեիւք էլխաղըլարընտա մէվճուտ տըր . վէ խասթէթէն 7 նճի անէթտէքի խասթէնին ճէվապընը անլամագ իչիւն մուղլագա լաղըմ տըր :

- 13 քիմ տիր, տէյու սիւալ իթտիւէր : — Շիֆա
պուլան զաթ իսէ անըն քիմ իտիյինի պիւմէդ իտի .
զիրա Յիսուս օլ մահէլտէքի խալգտան չէքիւմիշ
14 իտի : — Պատէհոլ Յիսուս անը հէյ.քէլտէ պուլուպ
անա՝ Խշթէ շիֆա պուլտուլ, արթըգ կիւնահ իշ-
լէմէ, օլմայա քի պաշըկա տահա պէօեիւք պիր
15 պէլա կէլէ, տէտի : — Օլ առէմ կիտիպ Եհհուտի-
լէրէ քէնտիսինէ շիֆա վէրէն զաթ Յիսուս իտի-
16 յինի խապէր վէրտի : — Պու սէպէպտէն Յիսուս
պուլու սէպթ կիւնիւնտէ իճրա իթտիյի իշիւն
17 Եհհուտիւէր անը գողալար իտիւէր : — Լաքին
Յիսուս անլէրէ՝ Փէտէրիմ շիմտիյէ տէք իշլէր,
18 պէն տախի իշլէրիմ, ճէվապընր վէրտի : — Պու
սէպէպէ մէպնի Եհհուտիւէր անը գաթլ իթմէյէ
տահա զիեատէ ճէհտ իտէրլէր իտի, զիրա սէպթի
պօղտուգտան մա՛ատա, քէնտիսինի Ելլահա միւսա-
վի իտէրէք՝ Ելլահասըլ Փէտէրիմ տիր, տէր իտի :
19 Յիսուս անլէրէ ճէվապէն տէտի . — Հագիգաթէն,
հագիգաթէն սիգէ տէրիմ . Փէտէրին պիր շէյ իթ-
տիյինի կէօրմէյինճէ, Օղուլ քէնտիլիյինտէն պիր
շէյ իտէմէգ . զիրա օ հէր նէ իտէրսէ, Օղուլ տախի
20 հէման անը իտէր : — Օ.իրա Փէտէր Օղուլու սէ-
վէր . վէ քէնտի հէր նէ իտէրսէ, անըն ճիւմլէպնի
անա կէօսթէրիր, վէ պուլնլարտան տահա պէօեիւք

19. — Մտէմի գուարէթինտէն տէյիլ՝ իլլա քէմալէթի
մուղլադասը հասէպիյլէ տիր . չիւնքի քէնտի Փէտէրինէ մու-
ղալիւր օլարագ հիշ պիր շէյ եափամազ :

- ‘ամէլլէր անա կէօսթէրէճէք տիր, շէօյլէ քի սիգ
21 թէ՛աճճիւպ իտէսինիգ : — Չիւնքի Փէտէր էօլիւ-
լէրի գըեամ իթտիրիպ իհեա իթտիյի միսիլու,
քէգա Օղուլ տախի իաթէտիքլէրինի իհեա իտէր : —
22 Օ.իրա Փէտէր հիշ պիր քիմսէյի հիւքմ իթմէգ,
23 ամմա պիւթիւն հիւքմիւ Օղուլա վէրտի . — Թա
քի հէփիսի Փէտէրէ իհթիրամ իթտիքլէրի միսիլ-
ու, Օղուլա տա իհթիրամ իտէլէր : Օղուլա իհ-
թիրամ իթմէյէն, անը իրաւ իտէն Փէտէրէ իհ-
24 թիրամ իթմէգ : — Հագիգաթէն, հագիգաթէն
սիգէ տէրիմ . Պէնիմ քէլամըմը տինլէյիպ պէնի
իրաւ իտէնէ ինանան, էպէտի հաեաթա մալիք
օլուպ, տիւչարը հիւքմ օլմազ . իլլա մէմաթտան
25 հաեաթա կէչմիշ տիր : — Հագիգաթէն, հագիգա-
թէն սիգէ տէրիմ . վազըթ կէլիր, վէ հաթթա
շիմտի հագըր տըր քի էօլիւլէր Խպն Ուլլահըն
սէսինի իշիտէճէլէր, վէ իշիտէնլէր իհեա օլա-
26 ճագլար տըր : — Օ.իրա Փէտէր քէնտի զաթընտա
հաեաթա մալիք օլտուղու միսիլու, Օղուլա տա-
խի քէգա քէնտի զաթընտա հաեաթա մալիք օլ-

24. — Իպէթի հաեաթը վար, երանի լուգֆ հաեաթը քի
պիդգապի էպէտի հաեաթա միւնճէրը օրուպ, անա վարիս օլ-
մազ իւղրէ պիգէ հագգ ու սալահիյիթ վէրիր :

25. — Պու աեթթա, ‘ագիգ Աղօսթինօս իլէ՝ ճանլարըն
էպէտի հաեաթա գըեամէթինի անլայապիլիրիգ . իսուստա-
քի շիֆի հաւըր արը ‘իպարէսինի շամիլ օլան մէթնի ‘իպա-
րաթ տախի տէրէճէի քիֆաեաե պուլուլ թաստիգ իտէր :
Պուլուլ վէ 28 ինճի աեթթին պէյնինտէ պիր ֆարգ վար տըր .
28 ինճի աեթթա՝ շիֆի հաւըր արը ‘իպարէսի եօգ տըր :

- 27 մագլըղը վերտի : — Վէ Խան իւլինսան օլմասը
հասէպիլէ հիւքմ իթմէյէ անա սալահիյեթ
28 վերտի : — Պուհա թէ՛աճճիւկ իթմէյինիզ . զիրա
վագըթ կէլիր քի գասըլարտա օլանլարըն ճիւմ-
29 լէսի Խան Ուլլահըն սէսինի իշիտէճէթլէր : — վէ
խայր իշլէյէնլէր՝ հաեաթ գըհամէթինէ , շէրը իշ-
լէյէնլէր իսէ հիւքմ գըհամէթինէ չըգաճագլար
30 տըր : — Պէն քէնտիլիյիմտէն պիր շէյ իտէմէմ .
իշիթտիյիմէ կէօրէ հիւքմ իտէրիւմ . վէ պէնիւմ
հիւքմիւմ հագգ տըր : Գլրա քէնտի իրատէթիմի
տէյիլ իլլա պէնի կէօնտէրէնին իրատէթինի արա-
31 ըրմ : — Եյէր պէն քէնտի հագգըմտա շէհատէթ
32 իտէրսէմ , շէհատէթիւմ հագգ տէյիլ տիր : — Պէնիւմ
հագգըմտա շէհատէթ իտէն իսէ պաշգասը տըր .
վէ պէնիւմ հագգըմտա իթտիյի շէհատէթին հագգ
33 օլտուղուհու պիլիլիւմ : — Սիզ Եուհաննանըն նէզ-
տինէ կէօնտէրտինիզ , օ տախի հագգիլթաթ հագգըն-
34 տա շէհատէթ էյլէտի : — Պագադ պէն ինսանտան
շէհատէթ ալմամ . իլլա խէլաա օլասընըզ տէյու
35 պուհու սէօյլէրիւմ : — Օ՝ եանար վէ գըհատար
չըրադ իտի . սիզ տէ պիր միւստէթ անըն գըհատըյ-
36 լա շազ օլմաղը իսթէտինիզ : — Եմմա՝ պէնիւմ
Եուհաննանըն շէհատէթինտէն տահա պէօիւր
շէհատէթիւմ վար . զիրա իթմամ իթմէք իշիւն
Փէտէրիւմին պանա վէրտիլի իշլէր՝ պէնիւմ իճրա
իթտիյիւմ՝ այնի իշլէր , Փէտէրին պէնի կէօնտէր-
37 տիյինէ , հագգըմտա շէհատէթ իտէրլէր : — Վէ
պէնի կէօնտէրէն Փէտէր քէնտիսի տախի հագգըմ-

- տա շէհատէթ իթտի . սիզ անըն տալա նէ սէսինի
իշիթտինիզ , նէ տէ անըն հէյէթինի կէօրտիւ-
38 նիւզ : — Վէ անըն քէլամը սիզտէ գալմ տէյիլ
տիր . զիրա անըն կէօնտէրտիյի զաթա ինանմա-
39 յօրսուհուզ : — Սիզ քիթապլարը արաշթըրըրսը-
նըզ . զիրա անլէր իլէ էպէտի հաեաթա մալիք
օլաճաղընըզը զանն իտէրսինիզ . վէ հագգըմտա
40 շէհատէթ իտէն հէման անլէր տիր : — Վէ սիզ
հաեաթա մալիք օլմագ իւզրէ պանա կէլմէք իս-
41 թէմէյօրսուհուզ : — Ետէմլէրտէն շէրէֆ ալ-
42 մամ : — Եաքին սիզին քէնտինիզտէ Ելլահ մու-
հապպէթինէ մալիք օլմատըղընըզը պիլիլիւմ : —
43 Պէն Փէտէրիւմին իսմիյլէ կէլտիւմ , վէ պէնի գապուլ
իթմէյօրսուհուզ . էյէր տիկէր պիր քիմսէ քէնտի
իսմիյլէ կէլիրսէ , անը գապուլ իտէճէթսինիզ : —
44 Սիզ եէթտիկէրլէրինիզտէն շէրէֆ ալըպ սալթ
Ելլահտան օլան շէրէֆի արամազ օլտուղուհուզ
45 հալտէ նիճէ իման իտէպիլիլիւմինիզ : — Փէտէրէ
‘ալէյհինիզտէ իթթիհամ իտէճէյիւմի զանն իթմէ-
յինիզ . ‘ալէյհինիզտէ իթթիհամ իտէր պիրի վար

39. — Եթսսմէ մէշքիւք պիր սըղատա տըր . մամաֆիհ
սըղաի իկպարիյեթ օլտուղուհու իթթիպաղը փպարաթ թաա-
տիզ իտէր : Պու Փըզրանըն սաիր Փիլիլէրի սըղաի իկպարիյեթ-
տէ տիրէր : Եաքին Եթսսմէյէ կէլինտիլտէ , եալընըզ պու-
սըղա վար տըր . քի աթիտէրի՝ շէրս զանն իտէրսինիզ փպա-
րէսինէ ըապգ իտէպիլիլի : Եյէր նասիհաթ վէրմէք եախտ
էմր իթմէք մէրամընտա օլաա իտի , շէն-նի հաեաթ աշլէրտէ
Գլր , վէ 40 ինճի աեթթտէ Պանա կէլիլիլ տէմէսի լաղըմ կէ-
լէր իտի :

տըր . օ տա սիզին ի՛թիմատ իթտիյինիզ Մուսա
 46 տըր : — Օ իրա էյէր Մուսայա ինանսա խտինիզ ,
 շիւպհէսիզ պանա տա ինանըր խտինիզ : Օ իրա օ
 47 պէնիմ հագգըմտա եագտը : — Լաքին էյէր եագտըգ-
 լարընա ինանմագսանըզ , պէնիմ սէօզլէրիմէ նիճէ
 ինանաճագսընըզ :

Պատ 8

6. Պատէհու Յիսուս Ղէլիլին , եանի թէպէրիյէ
 տէնիզինին էօթէ եագասընա 'ազիմէթ իթտի : —
 2 Վէ խաթէլէրին իւզէրինտէ անըն իճրա իթտիյի
 'ալամէթլէրի կէօրտիւքլէրինտէն , անըն արտը սըրա
 3 վաֆիր խալզ կիտէր խտի : — Յիսուս տաղա չըգըպ
 շակիրտլէրիլէ պէրապէր օրատա օթուրտու : —
 4 Լաքին Եհէհուտիլէրին Յըսհ պայրամը եագըն
 5 խտի : — Լամտի Յիսուս կէօզլէրինի դալտըրըպ եա-
 նընա վաֆիր խալզ կէլտիյինի կէօրիւնճէ , Պի-
 լիպպօսա՝ Շուկարըն եէմէլէրի իչիւն նէրէտէն
 6 էթմէք սաթուն ալաճազըզ , տէտի : — Լաքին անը
 թէճրիպէ իթմէք իւզրէ պունու տէտի . զիրա քէն-

Ի—68. — Պու պապըն միւնտէրիճաթընտա Եվկարիսթիա
 եանի « ամենատուրը Հաղորդութիւն » սըրըր ագտէսինին
 վա՛տը պունուր :

Թաթիմաթը իւլէատան օլան պու խուսուսուն դապուրու-
 նա միւթէմիւնուսուն հագըրլամագ իչիւն Բապպիմիզ Յի-
 սուս Եվկարիսթիա իլէ էն սամիմի միւնասէպէթի օլան իքի
 պէօեիւք մուճիգաթ իճրա էյլէր . եանի էվվէլա էթմէքլէրի

7 տիսի նէ խտէճէյինի պիլլի խտի : — Պիլիպպօս
 անա՝ Պուկարըն հէր պիրի ճիւզի պիր շէյ ալմասը
 իչիւն իքի եիւզ տինարլըզ էթմէք անլէրէ քեաֆի
 8 տէյիլ տիր , ճէվապընը վէրտի : — Շակիրտլէրինտէն
 պիրի , Սիմօն Պետրոսուն դարընտաշը Ենտրաօս
 9 անա՝ — Պուրատա պէշ արփա էթմէյի իլէ իքի
 պալըղը օլան պիր չօճուզ վար . Լաքին պու գա-
 10 տար քիշիյէ պունլար նէ՞ օլուր , տէտի : — Յիսուս՝
 Ետէմլէրի օթուրտունուզ , տէտի . վէ օլ մահէլտէ
 չօգ օթ պուկունուպ՝ թագրիպէն պէշ պին քիշի
 11 օթուրտուլար : — Յիսուս էթմէքլէրի ալըպ շիւքր
 իթտիքտէն սօնրա՝ օթուրանլարա տազըթտը . քէ-
 զա խթտիքլէրի գատար տա պալըզլարտան վէր-
 12 տի : — Վէ տօյտուգլարընտա շակիրտլէրինէ՝ Են-
 լէրտէն պիր շէյ զտի՝ օլմամասը իչիւն արթան
 13 դըրընթըլարը դօփլայընըզ , տէտի : — Լամտի ան-
 լէր տէվշիրիպ , պէշ արփա էթմէյինտէն եէյէնլէր-
 տէն արթան դըրընթըլար իլէ օն իքի քիւֆէ
 14 տօլտուրտուլար : — Լամտի ատէմլէր Յիսուսուն
 իճրա իթտիյի 'ալամէթի կէօրտիւքտէ՝ Պիլհագը-
 դա տիւնեայա կէլէճէք օլան փէյղամպէր պու տըր ,
 15 տէրլէր խտի : — Յիսուս տախի անլէրին փատիշահ
 իթմէք իւզրէ կէլիպ քէնտինի ճէպընէ կէօթիւրէ-

չօղալթմասը (Ի-Ի4) մուճիգէթիինի իշէր , քի պու Եհէհուտի-
 լէրին դալպլէրինտէ պիդգապի սէմալի պիր դաամ՝ բուհանի
 պիր էթմէք արզուսընը օեանտըրմաղա միւնասիպ պիր վասը-
 դա տըր : Յիսուս պու խուսուսուն անլէրէ սարահէթէն սէօյլէ-
 յէճէք տիր (26-27) :

Ճեբլէրինի պիլտիքտէ , պէթէքրար միւնֆէրիտէն տաղա կիթտի :

- 16 Եւմա ազշամ օլտուգտա շակիրտլէրի տէնիզ գը-
 17 երսնա ինտիլէր : — Վէ գայրդա կիրիպ տէնիզին
 էօթէ եագասընա՝ Վէֆարնաուամ կիտիյօրլար
 իտի , վէ զաթէն դարանլըգ պասմըշ , Յիսուս տա-
 18 խի եանլարընա կէլմէմիշ իտի : — Տէնիզ իսէ շէտիտ
 պիր րուգկեար էսմէսինտէն դապարմըշ իտի : —
 19 Վէ անլէր եիրմի պէշ վէ եա օթուգ օգ աթըմը գա-
 տար քիւրէք չէքտիքտէն սօնրա՝ Յիսուսու տէնիզին
 իւզէրինտէ եէօրիւր վէ գայրդա եագլաշըր կէօ-
 20 ըրւպ դօրգտուլար : — Վաքին քէնտիսի անլէրէ՝ Պէ-
 21 նիմ . գօրգամայընըգ , տէր : — Անլէր անը գայրդա
 ալմադ իսթէտիլէր . վէ տէր՝ ագասպ գայրդ կիտէ-
 ճէբլէրի մէմլէքէթէ եէթիշտի :
 22 Պէրտասը կիւն տէնիզին էօթէ եագասընտա տու-
 րան խալգ , օրատա պիրտէն գայրը գայրդ օլմա-
 տըղընը , վէ շակիրտլէրիլէ պէրապէր գայրդա
 կիրմէմիշ , իլլա շակիրտլէրինին եալընըգ ՝ ազիմէթ
 23 իթմիշ օլտուգլարընը կէօրտիւ : — Վաքին Ռապպըն
 շիւքը իթտիքտէն սօնրա էթմէյի եէտիքլէրի մա-
 հէլէ թէպէրիլէտէն սաիր գայրդլար կէլտիլէր : —

Տէնիզին սույու իւզէրինտէ եէօրիւմէսիլէ (16-26) Յի-
 սուս միւրատ պուեուրտուղու դէման գալմանին ճարիլէի դա-
 պիլիւնէտէն քէնտի ճէսէտինի պէրի վէ միւնէզգէ՜ գըլմաղա
 իգթիտարը օլտուգուու իսպաթ ու իրաէ իտէր : Պուսու
 իւզէրինէ , վուգուլ իճրասընտա քէնտի հէմէգատիլիլինի
 իսթիւմալ իլէ , ալէմի ճիւմանիլէնին քեաֆֆէի հալաթըն-

- 24 Խմտի ճէմա՛աթ նէ Յիսուսու , նէ տէ շակիրտլէ-
 րինին օրատա օլտուգլարընը կէօրէրէք , գայրդա-
 25 ումա կէլտիլէր : — Վէ անը տէնիզին էօթէ
 եագասընտա պուլոււնճա , անա՝ Լա Ռապպ , պու-
 26 լայա նէ՞ վագըթ կէլտին , տէտիլէր : — Յիսուս ան-
 լէրէ ճէվապ վէրիպ տէտի . Հագիդաթէն , հագի-
 դաթէն սիղէ տէրիւմ , ալամէթլէրի կէօրտիլիւնիւզ
 իչիւն տէյիլ՝ իլլա էթմէքլէրտէն եէյիպ տօյտու-
 27 ղուսուգ իչիւն պէնի արայօրտուսուգ : — Պանի
 դա՛ամա տէյիլ՝ իլլա Խպն իւլինսանըն սիղէ վէրէ-
 ճէյի էպէտի հաեաթ իչիւն պաղի դալըր դա՛ա-
 մա չալըշընըգ . զիրա Փէտէր անը թէմճիլ իթ-
 28 տի : — Խմտի անա՝ Ելլահըն ՝ ալմէլլէրինի իճրա
 29 իթմէք իչիւն նէ՞ իտէլիմ , տէտիլէր : — Յիսուս
 անլէրէ ճէվապէն՝ Ելլահըն ՝ ալմէլի շու տըր քի
 քէնտիսինին իրսալ էյլէտիլինէ ինսանսընըգ , տէ-
 30 տի : — Խմտի անա՝ Նէ՞՝ ալամէթ իճրա իտէրսին
 քի կէօրիւպ ինսանլըմ . նէ՞ իճրա էյլէրսին : —
 31 Լճատարմըգ չէօլտէ մէննի եէտիլէր . նասըլ քի՝
 Լէմէլէրի իչիւն անլէրէ սէմատան էթմէք վէրտի ,

տան քէնտիսինի միւնէզգէ՜ կէօթէրէճէյի շօլ էն ՝ ազամէթլի
 Սըրըր մուգատտէստէն պահա իթտիլինտէ , սէօղիւնէ քեամի-
 լէն իման իտիլմէյէ քեամիլէն հագգը օլաճագ տըր (29) :

Հէր քէսին մալիւմ օլտուղու վէճճլէ , պու պապտէ՝ ա-
 մէլէ իճրա օլուսան մէզպուր մուգատտէմէտէն տահա մուգնի՝
 վէ տահա էյլէմ նէ՞ օլապիլիլ :

Շիմտի պու պապտէքի վա՛տընա կէլէլիմ :

Խպն իւլինսանըն վէրէճէյի շէյ ղէվալա միւպթէլա պիր

- 32 տէրյու եազըլմը տըր, տէտիլէր : — Յիսուս անլէրէ՝
Հագիդաթէն, հագիդաթէն սիղէ տէրիմ. Մուսա
սէմատան օլան էթմէյի սիղէ վէրմէտի. լաքին սէ-
մատան օլան հագիդի էթմէյի սիղէ Փէտէրիմ վէ-
րիւր : — Օխրա Ալլահըն էթմէյի օ տըր քի սէմատան
34 ինիպ տիւնեայա հաեաթ վէրիւր, տէտի : — Խմտի
անա՝ Խա Բապպ, սիղէ պու էթմէյի հէր ան վէր,
35 տէտիլէր : — Յիսուս անլէրէ տէտի. Հաեաթ էթ-
մէյի պէնիմ. պանա կէլէն սալա ածըգմայաճադ,
վէ պանա իման իտէն սալա սուսամայաճադ տըր : —
36 լաքին սիղէ տէտիմ քի պէնի կէօրտիւնիւզ վէ
37 իման իթմէյօրսուսուզ : — Փէտէրին պանա վէր-
տիլինին ճիւմլէսի պանա կէլիւր. պանա կէլէնի տէ,
38 տըշարը աթմայաճադըմ : — Օխրա պէնիմ իրա-
տէթիմի տէյիլ իլլա պէնի կէօնտէրէնին իրատէ-
թինի իճրա իթմէք իւզըն սէմատան ինտիմ : —
39 Վէ պէնի կէօնտէրէն Փէտէրին իրատէթի շու տըր
քի՝ պիլճիւմլէ պանա վէրտիլինտէն հիչ պիլրինի
զաի՝ իթմէյիպ, իլլա անը սօն կիւնտէ էօլիւլէր-
40 տէն դըեամ իթտիրէյիմ : — Չիւնքի պէնի կէօն-

դաւամ օլմայաճադ տըր. Գիւնեայա հաեաթպաիւշ օլան՝ հագիդա-
թէն սէմա էթմէյի օլմայաճադ տըր (32, 33, 52) :

Օլ հաեաթ էթմէյի հագիդաթէն պիլգդաթ պէնիմ (35). պու
սէմավի դաւամտան իսթիֆատէ իտիլմէք իշիւն տինին տա-
լիւլալ Սըրըր օլան Էվսարիսթիայա իման իտիլմէք էլզէմ
տիւր (35, 40) : Ինսան տիրի պիւր իման իլէ Յիսուս հագիդա-
թէն վէ թէմամէն պիլըլէմէզսէ, անը ալմասը քէնտիսինէ սա-
լա Փաիտէ իթմէզ : Արէրէ սալիչ վէ կէրէք կիւնաճքեար
անը ալըրլար, ամմա կիւնաճքեար քէնտի մաճքիւմիյեթի-
նի եէմիլ վէ իշմիլ օլուր, սալիչ իտէ՝ պու իլլահի դաւամտան

- տէրէն Փէտէրին իրատէթի շու տըր քի, հէր քիմ
Օղուլու կէօրիւպ անա ինանըրսա, էպէտի հաեա-
թա մալիք օլա, վէ պէն անը սօն կիւնտէ էօլիւլէր-
41 տէն դըեամ իթտիրէճէյիմ : — Խմտի Լէհհուտիլէր՝
Սէմատան ինէն տիրի էթմէք պէնիմ, տէտիյի ի-
42 չիւն անըն ալէյհիստէ մըրըլտանըրլար իտի : — Վէ
Յիսուս Խալիի Լուսէֆ պու տէյիլմի քի պիլ անըն
փէտէր վէ վալիտէսինի դանըրըզ. պինտէն ալէյհ
շիւմտի նամըլ՝ Պէն սէմատան ինտիմ, տէյօր, տէր-
43 էր իտի : — Յիսուս անլէրէ ճէվապէն՝ Արանըզտա
44 մըրըլտանամայընըզ : — Պէնի կէօնտէրէն Փէտէր
անը ճէլպ իթմէյինճէ՝ պիւր քիմսէ պանա կէլէմէզ.
վէ պէն անը սօն կիւնտէ էօլիւլէրտէն դըեամ իթ-
45 տիրէճէյիմ : — Փէյղամպէրլէրտէ՝ Վէ ճիւմլէսի

պիլիսթիֆատէ անտէ լուգֆ հաեաթընը մուհաֆազա վէ
թէգէիտէ պիւր մէտարը գալի պուլուր :

Խալլը քիմսէլէր մըրըլտանըրլար (41). Յիսուս տաիի
ճիւմլէսինէ լուգֆուն ֆէվգէդդապիա մուսավէնէթիւնի իհտա
իտէրէք ֆիլըլէրինի թէսքինէ չալըշըր (44) :

Չէտէրէճէ... : Աղիւզ թուամ տէր քի. « Ալլահ քէն-
տինտէ օլանճադըլլա (Եանի՝ միւմքին մէրթէպէտէ) ճիւմ-
լէսինի տէ քէնտինէ ճէլպ իլմէ՝ իւզըն տնլէրէ էլ ուղտորը » .
լաքին աղիւզ Աղոսթինուս իլլալէթէն, « Չանն իթմէյինիլ քի
Ալլահ սիղին իրատէթիւնիլին իլլալթընա օլարազ սիղի ճէլպ
իտէճէք », տէր : Պուշտան մաւատա, Յիսուս ճիւմլէսի Ալլահ
դաւամթընա իսթիֆա օլմէ՝ օլմէ՝ օլմէ՝ (Եուհ. 45), տէ-
մէքէ, Ալլահըն ինսանը նէ վէճէլէ ճէլպ էյլէր իտիլինի
թէֆտիր իտէր : Իշթէ պու վէճէլէ լուգֆ պիւր իսթիսնա
ճիւմլէյի իհտա օլուսուր. Փէտէր Ալլահ պիւր տալիլէթ իտիպ
մէզ քիւր տալիլէթի տէ հէր քէն էլիպէր, քի պու տաիի իշ-
թէ լուգֆը մուգատտէմ տիր. մաւամֆիլ ինսանըր մէզ քիւր
տալիլէթէ իճապէթ իտիպ իսթիֆ օլմէ՝ օլմէ՝ օլմէ՝ ինսանըր
թէրէրէք իլլալէլէ Գիւնէր : Իրատէի ճիւլիյեթէլէ թէրէթթիւպ

Այլա՛հ դարափրնտան թա՛լիմ օլմուշ օլաճագ-
լար, տէյու եազըլմըշ տըր : Փէտէրտէն հէր ի-
շիթմիշ վէ էօյրէնմիշ օլան պանա կէլիր : —
46 Տէյիլ քի պիր քիմսէ Փէտէրի կէօրմիւշ տիր . իյլա
Այլա՛հ դարափրնտան օլան զաթ՝ Փէտէրի կէօր-
47 միւշ տիր : — Հազիզաթէն, հազիզաթէն սիզէ տէ-
րիմ, հէր քիմ պանա ինանըրա, էպէտի հանաթա
48 մալիք օլուր : — Հանաթ էթմէյի պէնիմ : —
49 Լճաւաղնըզ չէօլտէ մէննի եէյիպ էօլտիւլէր : —
50 Սէմատան ինէն էթմէք պու տըր . թա քի էյէր պիր
51 քիմսէ անտէն եէրսէ, էօլմէյէ : — Սէմատան ինէն
52 տիրի էթմէք պէնիմ : — Լճէր պիր քիմսէ պու
էթմէքտէն եէրսէ, իլէլէպէտ եաշայաճագ տըր . վէ
պէնիմ վէրէճէյիմ էթմէք տիւնեանըն հանաթը
53 իչիւն թէնիմ տիր, տէտի : — Խմտի Լէհոտիլէր՝
Պու առէմ նիճէ թէնիմնի եէմէմիզ իչիւն վէրէպի-
լիր, տէյէրէք ալալարընտա միւճատէլէ իտէրլէր
54 իտի : — Յիսուս տախի անլէրէ տէտի . Հազիզաթէն,

իսէն հիստէ տէ պու օլուպ, իրատէի ծիւղիյեէ իսէ լուգփ դա-
րափրնտան եարտըմ պուլուր :

Պատէհու Յիսուս քէլամընը թէրարէն վատ խուսուընա
չէվիրիպ, մէզքիւր վատը փէյտէրփէյ տահա զիւտտէ աշիքեար-
լանտըրըր . Հաւաթ էթմէյէ պէնիմ (48, 51), տէր : Պէնիմ քէրէճէյէ
էթմէյէ քէնէնէն հաւաթ էթմէյէ իլէն ինէն քէր, եանի տիւնեանըն
սէլամէթի իչիւն սալիպ իւզէրիմտէ գուրպան օլաճագ օլան պանի
ճէսէտիմ տիր, (52) տէր : Եէհուտիլէր քէնտի պէյնլէրիմտէ,
Պու նաւըլ օլապիլիր, տէյու մըրըլտանմաղա պաշլարլար (53) :
Վէ Յիսուս Եէհուտիլէրէ փէք սէրթ կէլէն եինէ օլ իպարէլէ-
րի պէտտէփէլաթ իրատ իտէրէք սապըզա տէտիյիմնի թէր-
ըրըլար, վէ մանաի լուգէվիյեէլէրիմտէն զէրրէ դատար
էքսիլթմէքսիզն, պիլթիւմլէ իտաիլարընտա սապիթգատէմ
գալըր (54, 55) :

հազիզաթէն սիզէ տէրիմ . Լճէր Խպն իւլինասնըն
թէնիմնի եէմէյիպ գանընը իչմէգանիզ, քէնտիմիզտէ
55 հանաթ օլմաղ : — Հէր քիմ թէնիմնի եէյիպ գա-
նըմը իչէրսէ, էպէտի հանաթա մալիք օլուր . վէ
պէն անը սօն կիւնտէ էօլիւլէրտէն գըրամ իթտիրէ-
56 ճէյիմ : — Օլիրա թէնիմ հազիզի դաւամ վէ գա-
57 նըմ հազիզի շիւրպ տիր : — Հէր քիմ թէնիմնի
եէյիպ գանըմը իչէրսէ, օ պէնտէ սաքին օլուր, պէն
58 տախի անտէ սաքին օլուրում : — Տիրի Փէտէր պէ-
նի կէօնտէրիպ, պէն տախի Փէտէր սէպէպիլլէ տիրի
օլտուղում միսիլլու, պէնի եէյէն տախի պէնիմ
59 սէպէպիլլէ տիրի օլաճագ տըր : — Սէմատան ինէն

Իշպու վատը մէճաղի մանատա թէփսիր իթմէք դալըր
միւմընի տիր : Վազըլա, ճէսէպիյէ եէփէ թապիրիմտէ դապիրի
մանատան պաշգա պիր տէ էթմէյէ մանաի մէճաղիյեէ-
սի վար տըր . լաքին էպէտի հանաթա մալիք օլմաղ իչիւն
Խէլաթեարա իթթիրա իթմէք լիւզումու մէսէլէսինին պու-
րատա նաւըլ շիւմուլի օլապիլիր իտի : Պինսէն պէյն հաթի-
թաթէն թէնիմնի եէյիպ գանընը իչմէք լիւզումու մէսէլէսի
իսթիլթամ իտիլմէլի տիր : Հէր քիմ ինէն քէնէն քանըն
էլէրսէ, էպէպի հաւաթա մալիք օլուր . շէրա ինէն հաթիթաթէն
(վէ տէյիլ քի մէճաղիյեէն) դաւամ վէ գանըն հաթիթաթէն (վէ
տէյիլ քի մէճաղիյեէն) շէրա քիւր (55, 56) :

Մէզպուր սէմալի դաւամ էօլիւ պիր ճէսէտ տէյիլ տիր,
պէնիմ քէնտի տիրի ճէսէտիմ ուլուհիյեէլէթ միւթթահիտ
պուլունան ճէսէտիմ տիր, պիլթթէմամ պիլթիւն վիւճու-
տըմ տըր . Վէ պէնի եէյէն... (58) : Բէֆարնուճուլար պուն-
մաղ իւզըն ուրուճունու տէրմիտան իտէր . Վէ Խպն Եէհուտիլ
Ելլէլէթ օլտուղա եէրէ ուրուճ ինպիյէն կէօրիւրէնիլ (63),
պու ճիւլմէյի պէր վէճհի աթի իթմամ իտէպիլիրիզ, Նէ քի-
յէսէպիյէ : Ճէսէտիմ սիզէ գանըն գանըն փարլարա պէ-
լիւնմիւշ օլտուղու հալուէմի վէրէճէյիմ, Փիլըրի դարպէսին
զահիպ օլաճագալընը : Պէնիմ սէպէրիմէ իշպու ալլագ

էթմէք պու տըր . էճտատընըզ մէննի եէյիպ էօլ-
տիւքէրի կիպի տէյիլ տիր . պու էթմէյի եէյէն
60 իլէլէպէտ եաշայաճագ տըր : — Պուռու Վէֆար-
նառուտա թա'լիմ խտեր իքէն ճէմ'իյեէթկեհա-
61 տա սէօյլէտի : — Խմտի շակիրտլէրինտէն չօզլարը
իշիթտիքէրինտէ՝ Պու սէօզ սէրթ տիր . պուռու
62 քի'մ տինլէյէպիլիւր , տէտիլէր : — Յիսուս շա-
կիրտլէրիննին պուռուսն իւղէրինէ մըրըլտանտըզլա-
ընը տէրուսնտէ պիլէրէք անլէրէ՝ Սիլի պու շէյ
63 սիւրչտիւրիւյօրմը : — Եա էյէր Խպն իւլինսանըն
էվլէլէճէ օլտուղու եէրէ 'ուրուճ իթտիյինի կէօ-
64 ըրլւսէնիլ : — Խհեա խտէն՝ ըուհ տըր , թէն հիչ
պիր Ֆախտէ իթմէզ . սիգէ սէօյլէտիլիմ սէօզլէր
65 ըուհ վէ հաեաթ տըր . — Լաքին սիզլէրտէն պա-
զըլարը վար քի ինանմայօրլար , տէտի : Չիւնքի
Յիսուս իպթիտատան՝ քի'մլէր իման խտէքէլէր
վէ քէնտիսինի զամզ խտէճէք օլան քի'մ խտիյինի
66 պիլիւր խտի : — Վէ՛ Պուռուսն իչիւն սիգէ տէտիմ

Թէֆսիրի վերմէյի պիր շէյէ եարամազ . թէն հիւ պիր Ֆախտէ
էլ-էլ (64) , ֆագագ՝ պէնիմ սէօզլէրիմ հագիգաթը հալտէ
պաշգա մա'նայա կէլիւր : Էյէր պանա իման կէթիւրիւսէնիլ ,
պու գա'ամ շէրաիդի մազլուպէ իլէ եէնիլտիրտէ , սիգէ բո-
վէ հաեաթ օլաճագ տըր (64) :

Խիւլաստի քէլամ , իշպու վա'տըն սրըֆ իման իլէ եէմէք
կիպի պիր 'ամէլտէն իպարէթ օլտուղու թէֆսիրինի վէրմէք
զալլըր միւմքին տիր : Եւքսի թագաիրտէ , ապէն վէ գագ'էն
իսթի'մալ օլունմամըլ պիր մէճալ տէմէք օլուր խտի , քի պու
հալտէ՝ Յիսուս կէրէք քէնտի քէնտիսինէ վէ կէրէք միւսթէ-
մի'ունընա պօրճլու օլտուղու 'ատալէթ ու հագգանիյեէթ
մուղթէգաարնճա՝ պուռուսն պէօյլէ օլտուղունու աչըգտան աչը-
ղա պէեան իթմէյէ մէլըլմ պուլլունուր խտի : Պիլ'աքս՝ կէօ-

քի հիչ պիր քիմսէ քէնտինէ Պէտէրիմտէն վէրիլ-
67 մէտիքճէ պանա կէլէմէզ , տէր խտի : — Օլ վագըթ-
տան պէրու անըն շակիրտլէրինտէն չօզլարը կէրի
չէքիլիպ արթըզ պիլէսինճէ կէզմէլլէր խտի : —
68 Խմտի Յիսուս օնիքիլէրէ՝ Սի'գտէմի կիթմէք իս-
69 թէրսինիլ , տէտի : — Սիմօն Պետրոս անա՝ Եա'
Բապպ , քիմէ՝ կիտէճէյիլ . սէն էպէտի հաեաթ
70 սէօզլէրինէ մալիքսին : — Պիլ տախի ինանըպ Ելլա-
հըն Օղլու Վըիստոս սէն խտիլիլի պիլտիք , տէյու
71 ճէվապ վէրտի : — Յիսուս անլէրէ՝ Պէն օնիքինիլի
ինթիլապ իթմէտի'մմի . վէ սիգտէն պիրի շէյդան
72 տըր , ճէվապընը վէրտի : — Պուռուս Խսխարիօթի
Եէհուտա , խպնի Սիմօն հագգընտա սէօյլէր
խտի : Օլիւրա պու քիմսէ օնիքիլէրտէն պիրի օլուպ
անը զամզ խտէճէք խտի :

ըիւյօրուզ քի շակիրտլէրինտէն պիր խալլուր պու թա'լիմի
'ագլա զալլըր մուվաֆըզ վէ սէրթ պուլմալարը իւղէրինէ Յի-
սուսու գագ'իյեէն թէքը իթմիլէր (67) : Հիչ Յիսուս էյի
անլաշըլմամըլ պիր իպարէի մէճագիյեէ ուղըռնա օլ գատար
շակիրտլէրինի գուրպան վէրի'մի խտի : Էյէր Ֆիլվագը՝ մէսէ-
լէ պիր մա'նաի մէճագիյեէտէն իպարէթ օլա խտի , էֆքեարը-
մը եա'լլըլ անլատընըլ տէյու պիր չիֆթ սէօզ սէօյլէմէյի քի-
ֆաեէթ խտեր խտի , շէրիլիպ կիտէն շակիրտլէրինի կէրի չէվիւ-
մէք իչիւն : Իշթէ պու պիր թէք սէօզիւ տէ Յիսուս սէօյլէ-
մէմիլ տիր : Պիլ'աքս՝ պու ուղըրա շակիրտլէրիննի ճիւմլէթէն
կիթմէլէրինի պիլէ կէօզէ ալըյօր (68) . պու հալ խտէ , մէզպուր
վա'տ՝ մա'նաի լուղէվիլիէ իւղըն հէման Էվսխարիսթիա սըրըր
հագգընտա անլաշըլմալը խտիյինէ նէ՝ նագապիլի ճէրհ պիր
տէլիլ տիր : Յիսուս պու խուսուտա իման խտէմէյէն քիմսէյի
շակիրտ իսթմէյօր , վէ մէզպուր խուսուտա իման իթմէլէյի
շակիրտլիյին շարդը Էլզէմի մագամընտա թէքլիֆ էյլէյօր :

Պատ 7

7. Վէ պոլ շէյլէրտէն սօնրա Յիսուս Եհհուտիս-
թանտա կեզմէյի իսթէմէտիյինտէն Շէլիտէ կե-
զէր իտի : Թիրա Եհհուտիլէր անը գաթլ էյլէմէթ
2 իսթէրլէր իտի : — Լաքին Եհհուտիլէրին Չատըր
3 պայրամը եագըն իտի : — Խմտի պիրատէրլէրինի
անա՝ Պուրատան չէքիլ, Եհհուտիսթանա կիթ
քի սէնին շակիրտլէրին տախի իթտիյին ամէլ-
4 էրի կէօրէլէր, տէտիլէր : — Թիրա հիչ պիր քիմ-
սէ քէնտիսի աշիքեսար օլմագ իսթէր իքէն կիզլիտէ
պիր շէյ իշլէմէզ : Եյէր պունլարը իշլէր իսէն,
քէնտիլի տիւնեայա պէնան էյլէ, տէտիլէր : —
5 Չիւնքի պիրատէրլէրի անա ինանմաղլար իտի : —
6 Յիսուս անլէրէ՝ Պէնիմ վագթըմ հէնուզ կէլմէտի.
ամմա սիզին վագթընըզ հէր ան հագըր տըր : —
7 Տիւնեա սիզէ պուղզ իտէմէզ . Լաքին պէն անըն ամ-
լէյհիտէ ամէլլէրինին շէրիլ օլտուղունա շէհա-
8 տէթ իթտիյինտէն, պանա պուղզ իտէր : — Սիզ պու-

8. — Պէն պոլ — պայրամա շէլէմ, եանի սիլէն իլէ վէ
արզունուզ մուճէպինճէ պէնի մուղափթէրանէ տիւնեայա ըզ-
հար իթմէք իւզրէ... շէլէմ : Սիզ քիսոսթօմօսուն
գալիլիճէ՝ օժ պուրատա օժա մոնապընա օլուպ... պանա
շէլէմ տէմէք տիր :

- պայրամա չըգընըզ . ամմա պէն պու պայրամա
չըգմամ . զիրա պէնիմ վագթըմ տահա թէմամ
9 օլմատը, տէտի : — Պունու սէօյլէյիպ Շէլիտէ
10 գալտը : — Լաքին պիրատէրլէրի չըգտըգտան սօնրա
քէնտիսի տախի, աշիքեսար տէյիլ՝ իլլա կիզլիճէ
11 կիպի օլ տէմ պայրամա չըգտը : — Խմտի Եհհու-
տիլէր անը պայրամտա արայըպ՝ Օ նէրէտէ տիր,
12 տէրլէր իտի : — Վէ անըն հագգընտա խալզըն
պէնինտէ չօգ զիլուդալ վար իտի : Պագըլարը՝
Եյի տիր . տիկէրլէր՝ Խայըր, իլլա խալզը ագտը-
13 ըրյօր, տէրլէր իտի : — Լաքին Եհհուտիլէրին
գօրգուսունտան քիմսէ անըն հագգընտա աշիքես-
րէ սէօյլէմէզ իտի :
14 Պագադ պայրամ եարը օլտուգտա Յիսուս հէյ-
15 քէլէ չըգըպ թալիմ իտէր իտի : — Խմտի Եհ-
հուտիլէր թէամճիւպ իտէրէք՝ Պու քիմսէ թա-
լիմ օլմամը իքէն քիթապլարը նիճէ պիլիյօր,
16 տէրլէր իտի : — Յիսուս անլէրէ ճէվապէն տէտի .
Պէնիմ թալիմիմ քէնտիմին տէյիլ՝ իլլա պէնի
17 կէօնտէրէնինքի տիր : — Եյէր պիր քիմսէ անըն իրա-
տէթինի իճրա իթմէք իսթէրսէ, թալիմիմ հագ-
գընտա՝ Սլլահտանմը իտիյինի, եօգսա պէն քէն-
տիլիլիմտէնմի սէօյլէտիլիմի պիլէճէք տիր : —
18 Վէնտիլիյինտէն սէօյլէյին քէնտի իզգէթինի ա-
րար . ամմա քէնտինի կէօնտէրէնին իզգէթինի
արայան կէրչէք տիր, վէ անտէ նահագգըլըզ եօգ
19 տըր : — Սուսա սիզէ շէրիւթը վէրմէտիմի . վէ
20 սիզտէն քիմսէ շէրիւթը իճրա իթմէզ : — Սիլ շիւն

- պէնի էօլտիւրմէք իսթէյօրսունուդ : Խալզ անա
 ճէվապէն՝ Անտէ ճինն վար . քիմ սէնի էօլտիւր-
 21 մէք իսթէյօր , տէտի : — Յիսուս անլէրէ ճէվապէն՝
 Պիր իշ իշլէտիմ , ճիւմլէնիդ տէ թէ՛աճճիւպ
 22 իտիյօրսունուդ : — Մուսա սիգէ խիթանը վէրտիյի
 իշխն (քի պու տա Մուսատան տէյիլ՝ իլլա էճ-
 տատտան տըր) , սէպթ կիւնիւնտէ ատէմի խաթն
 23 իտէրսինիդ : — Լշէր Մուսանըն շէրիաթը պօզուլ-
 մամագ իւղրէ սէպթ կիւնիւ խաթն օլունուր իսէ ,
 սէպթ կիւնիւնտէ պիւթիւն պիր ատէմէ շիֆա
 վէրտիյիմ իշխն պանա տարըլըյօրմուսունուդ : —
 24 Սուրէթի զահրէյէ կէօրէ հիւքմ իթմէյինիդ ,
 25 իլլա 'ատալէթէ կէօրէ հիւքմ իտինիդ : — Դմտի
 Լշէրուշալիմիլիէրտէն պա'զըլարը՝ Լշօլտիւրմէյէ
 26 արատըզլարը պու տէյիլմի տիր . — վէ իշթէ 'ալէ-
 նէն սէօյլէյօր , վէ անա պիր շէյ տէմէյօրէար . 'ա-
 ճէպա ըէիալէր պունուն Վրիստոս օլտուղունու
 27 հագիգաթէն պիլտիլէրմի : — Լաքին պունուն նէ-
 ըէտէն օլտուղունու պիլիլիդ . ամմա Վրիստոս
 կէլտիյինտէ , նէրէտէն օլտուղունու քիմսէ պիլմէ-
 28 յէճէք , տէրլէր իտի : — Դմտի Յիսուս հէյքէլտէ
 թա'լիմ իտէրքէն , նիսու իտէրէք՝ Հէմ պէնի դա-
 նըրաընը , հէմ նէրէտէն օլտուղումու պիլիլիսինիդ ,
 հէմտէ պէն քէնտիլիյիմտէն կէլմէտիմ . Լաքին պէ-
 նի կէօնտէրէն կէրչէք տիր . սիդ իսէ անը դտնըմագ-
 29 սընըդ : — Պէն անը պիլիլիմ . զիրա պէն անտէնիմ ,
 30 վէ պէնի քէնտիսի կէօնտէրտի , տէտի : — Դմտի
 անը տէրտէսթ իթմէք իսթէրլէր իտի , վէ հիշ պիր

- քիմսէ անա էլ սալմատը . զիրա անըն սա'աթը հէ-
 նուդ կէլմէմիշ իտի :
- 31 Վէ խալզտան չօզլարը անա իման իտիպ՝ Վրիս-
 տոս կէլտիյինտէ պունուն իթտիյի մուճիգէլէրտէն
 32 զիտտէմի իճրա իտէճէք , տէրլէր իտի : — Պարի-
 սիլէր խալզըն անըն հագգընտա Ֆըսըլտամարընը
 իշիթտիլէր . վէ պաշքեահինլէրլէ Ֆարիսիլէր անը
 դութմագ իւղրէ խըտմէթքեարլար կէօնտէրտի-
 33 լէր : — Դմտի Յիսուս անլէրէ՝ Տահա պիր ազ վա-
 դըթ սիգինլէ պէրապէրիմ , վէ պա'տէհու պէնի
 34 կէօնտէրէնէ կիտէրիմ : — Պէնի արայաճագսընըդ
 վէ պուլմայաճագսընըդ . վէ պէնիմ օլտուղում եէ-
 35 ըէ սիդ կէլէմէյէճէքսինիդ , տէտի : — Դմտի Լշէհու-
 տիլէր եէքտիկէրլէրինէ՝ Պու նէրէյէ կիտէճէք տիր
 քի պիդ քէնտինի պուլմայաճագըդ . 'աճէպա դաի-
 ֆէլէր իշինէ տաղըլմը օլանլարմը կիտէճէք
 36 վէ դաիֆէլէրէմի թա'լիմ իտէճէք տիր : — Պէնի
 արայըպ պուլմայաճագսընըդ , վէ պէնիմ օլտու-
 ղում եէրէ սիգ կէլէմէյէճէքսինիդ , տէյու սէօյլէ-
 37 տիյի քէլամ նէ՞ տիր , տէտիլէր : — Պայրամըն սօն
 պէօեիւք կիւնիւնտէ Յիսուս տուրուպ նիտա իտէրէք՝
 Լշէր պիր քիմսէ սուսամը իսէ , պանա կէլսին վէ
 38 իշսին : — Հէր քիմ պանա իման իտէր իսէ , քիթա-
 պըն պուեուրտուղու կիպի՝ Լնըն գաթնընտան տիրի
 սու ըրմագլարը ճէրէեան իտէճէք տիր , տէտի : —
 39 Պունու տաիսի քէնտինէ ինանանլարըն ալաճագլա-
 րը ըուհուն հագգընտա տէտի . զիրա Յիսուս հէ-
 նուդ ճէլալընտա օլմատըղընտան , Բուհ իւլ

40 Պառտս վերելմիշ տէյիլ խտի : — Դմտի խալգտան
պա՛ղըլարը պու քէլամընը իշխոնձէ՛ Գիլհազը-
ղա պու շօլ վեյղամպեր տիր , տերլեր խտի : —
41 Սաիրլեր՝ Պու Մէսիհ տիր , տերլեր խտի : Տիկեր-
42 լերի տէ՛ Եա Մէսիհ Ղէլիլտէ՛նմի կէլիր . — Մէ-
սիհ՝ Տառտուն նէսլինտէն վէ Տառտուն օլտուղու
Պէյթէհէմ՝ քէօյիլտէն կէլիր , տէյու Վիթապ
43 պուեռլամըմը , տերլեր խտի : — Դմտի անըն հազըղն-
տա խալգ արասընտա իխթիլաֆ վազը՝ օլտու : —
44 Ընէրտէն պա՛ղըլար անը տերտէսթ իթմէք իս-
թերլեր խտի , լաքին քիմսէ անա էլ սալմատը :
45 Դմտի խըտմէթքեարլար պաշքեհհինլերլէ ֆա-
րիսիլերին նէզտինէ պվտէթ իթտիլեր : Պունլար
տախի անլերէ՛ Նի՛չիւն անը կէթիրմէտինիզ , տէ-
46 տիլեր : — Խըտմէթքեարլար ճէվապէն՝ Օլ առէմ
կիպի հիչ պիր քիմսէ սէօյլէմէմիշ տիր , տէտիլեր : —
47 Գարիսիլեր ճէվապէն՝ Սիզտէմի իղֆալ օլունտու-
48 նուզ : — Բէիսլերտէն եա ֆարիսիլերտէն պիր քիմ-
49 սէ անա ինանտըմը : — Ըմմա շերիաթը պիլմէյէն
50 պու խալգ մէլուն տըր , տէտիլեր : — Եէճէլէյին
անըն եանընա կէլմիշ օլսն Նիզօտիմօս անլերտէն
51 պիրի օլմաղլէ , անլերէ՛ — Ղէնպա շերիաթըմըզ
պիր առէմի ազտէմձէ անը տինլէյիպ նէ իշլէտի-
յինէ վուգուֆ օլմատըզձա հիւքմ խտըմի , տէ-
52 տի : — Ընա ճէվապէն՝ Սէնտէմի Ղէլիլտէնսին ,
թահգիզ էյլէ վէ պազ քի Ղէլիլտէն վեյղամ-
53 պեր զուհուր իթմէզ , տէտիլեր : — Վէ հէր քէս
քէնտի խանէսինէ կիթտի :

Պատ 8

8. Լաքին Յիսուս Օէյթունլուգ տաղընա կիթ-
2 տի . վէ պէսսահէր թէքրարէն հէյքէլէ կէլտի ,
վէ պիլթիւն խալգ եանընա կէլտի , վէ օթուրուպ
3 անլերէ թա՛լիմ խտեր խտի : — Գազազ քեա-
թիպլերլէ ֆարիսիլեր զինատա դութուլմուշ պիր
դարը կէթիրիպ օրթատա տուրտուրտուլար : —
4 Վէ անա՛ Եա՛ Մուալլիմ , պու դարը ֆիլի զի-
5 նատա դութուլտու : — Վէ Մուսա շերիաթտա
պիզէ պու մագուլէլերին դաշլանմատընը էմը էյ-
6 լէտի : Դմտի սէն նէ՛ տերսին , տերլեր : — Ընըն
պէյհհինտէ պիր վէսիլէի իթհամլարը օլմագ
իւզըն անը թէճրիպէ իթմէք մագսատըյլա պու-
նու սէօյլէտիլեր : Լաքին Յիսուս էյիլիպ փարմա-
7 ղըյլա եէր իւզէրինտէ եազը եազար խտի : — Վէ

I — II. — Զինաքեար դարընըն ըիվայէթի էլտագըլա-
րընըն էքսերիսինտէ պուլունուր : Պաղըլար դարաֆընտան
զեքը օլունմամատընըն վէ շօզ տէֆա պէնի դարաթտա մահ-
ղուֆ պուլունմատընըն սէպէպի դօլայլըզլա անլաշըմալը տըր .
շէօյլէ քի սատէտիլերին թէշվիշի ֆիքրինէ , վէ պէտիահարա
կէօյա՝ Պու նէ թէօքէզ մուճիպի շէյ տիր , տէյու եօլու վէսիլէ
վերիլմէյէ : Գազազ պէն Դմտի Նի՛չիւն անը կէթիրմէտինիզ , տէ-
52 տի : — Ընա ճէվապէն՝ Սէնտէմի Ղէլիլտէնսին ,
թահգիզ էյլէ վէ պազ քի Ղէլիլտէն վեյղամ-
53 պեր զուհուր իթմէզ , տէտիլեր : — Վէ հէր քէս
քէնտի խանէսինէ կիթտի :

- անա սիւալ իթմէքտէ տէվամ իթտիքլէրինտէն ,
 տողրուլուպ անլէրէ՝ Սիդտէն պիտուչ օլան քիմսէ
 8 անըն իւզէրինէ էվվէլա դաշ աթսըն, տէտի : — Վէ
 երինէ էյիլիպ եէր իւզէրինտէ եազը եազար իտի :
 9 Անլէր իշիտէրէք իսթիեարլարտան պաշլալըպ
 պիրէր պիրէր տըշարը չըգտըլար : Վէ Յիսուս
 եալընըզ գալտը . դարը տախի օրթատա տուրույօր
 10 իտի : — Վէ Յիսուս տողրուլուպ անա՝ Լէյ դարը ,
 սէնին՝ ալէյհինտէ իշթիքեա իտէնլէր նէրէտէ տիր .
 հիւչ պիրի սէնին՝ ալէյհինտէ հիւքմ իթմէտիմի ,
 11 տէտի : — Օ տախի՝ Լիւչ պիրի , եա՝ Բապպ , տէտի :
 Յիսուս անա՝ պէն տախի սէնին՝ ալէյհինտէ հիւքմ
 իթմէյէճէյիմ . կիթ , արթըզ պիր տահա կիւնահ
 իշլէմէ , տէտի :
 12 Իմտի թէքրարէն Յիսուս անլէրէ խիդապէն՝
 Տիւնեանըն նուրու պէնիմ . հէր քիմ պէնիմ ար-
 տըմ՝ ճա կէլիլսէ , դարանլըգտա եէօրիւմէյէճէք ,
 իլլա հաեաթ նուրուհա մալլէք օլաճագ տըր , տէ-
 13 տի : — Իմտի Փարիսիլէր անա՝ Սէն քէնտի հազ-
 դընտա շէհատէթ իտէրսին . շէհատէթին հազգ
 14 տէյիլ տիր , տէտիլէր : — Յիսուս անլէրէ ճէվապէն
 տէտի . Լէլէրչի պէն քէնտի հազգըմտա շէհատէթ
 իտէրսէմտէ , շէհատէթիմ հազգ տըր . զիրա նէրէ-
 տէն կէլտիյիմի վէ նէրէյէ կիտէճէյիմի պիլիլիմ .
 սիդ իսէ նէրէտէն կէլտիյիմի վէ նէրէյէ կիտէճէ-
 15 յիմի պիլմէզսինիդ : — Սիդ ճիամանիճէ հիւքմ
 16 իտէրսինիդ . պէն քիմսէյի հիւքմ իթմէմ : — Վէ
 էյէր պէն հիւքմ իթմէմ տէ , պէնիմ հիւքմիմ

- հազգ տըր . զիրա եալընըզ տէյիլիմ , իլլա պէն վէ
 17 պէնի կէօնտէրէն Պէտէր վարըզ : — Վէ սիդին շէ-
 ըի՝ աթընըզտա՝ Իքի ատէմին շէհատէթի հազգ տըր ,
 18 տէյու եազըլը տըր : — Պէն քէնտի հազգըմտա
 շէհատէթ իտէրիմ . պէնի կէօնտէրէն Պէտէր տախի
 19 պէնիմ հազգըմտա շէհատէթ իտէր : — Իմտի անա՝
 Պէտէրին նէրէտէ տիր , տէրլէր իտի : Յիսուս՝ Վէ
 պէնի , նէ տէ Պէտէրիմի պիլիլիսինիդ . էյէր պէնի
 պիլիսէ իտինիդ , էլպէթթէ Պէտէրիմի տախի պիլի-
 20 ճէք իտինիդ , ճէվապընը վէրտի : — Յիսուս պու
 քէլլամլարը հէյքէլտէ թա՛լիմ իթտիյի էսնա-
 տա՝ խազինէտէ սէօյլէտի . վէ հիւչ պիր քիմսէ
 անը դուլթմատը , զիրա սա՛աթը հէնուզ կէլմէ-
 միշ իտի :
 21 Յիսուս պէթէքրար անլէրէ՝ Պէն կիտէրիմ վէ
 պէնի յարայաճագընըզ վէ կիւնահլարընըզտա էօ-
 լէճէքսինիդ : Սիդ պէնիմ կիտէճէյիմ եէրէ կիտէ-
 22 մէզսինիդ , տէտի : — Լէհուտիլէր՝ Լճէպա գաթըլը
 նէ՛Փսաի իտէճէք քի , Պէնիմ կիտէճէյիմ եէրէ
 23 կէլէմէզսինիդ , տէյօր տէտիլէր : — () տախի անլէրէ՝
 Սիդ աշաղըտանսընըզ , պէն եօգարըտանըմ . սիդ
 պու տիւնեատանսընըզ , պէն պու տիւնեատան տէ-
 24 յիլիմ . — պու էճլտէն սիդէ՝ Վիւնահլարընըզտա
 էօլէճէքսինիդ , տէտիմ . զիրա էյէր պէն իտիլիմէ
 ինանմազսանըզ , կիւնահլարընըզտա էօլէճէքսինիդ ,
 25 տէտի : — Իմտի անա՝ Սէն քիմսին , տէտիլէր :
 26 Յիսուս անլէրէ՝ Պէն իպթիտատան պէրու հազ-
 գընտա սիդէ սէօյլէտիլիմ գաթըմ . — սիդին հազ-

- զընդրդտա սէօյլէմէյէ վէ հիւքմ իթմէյէ չօդ շէյ-
լէրիմ վար . լաքին պէնի կէօնտէրէն հազդ տըր ,
վէ պէն անտէն իշիթտիյիմ շէյլէրի տիւննայա
27 սէօյլէրիմ , տէտի : — Անլէր իսէ քէնտիլէրինէ
Փէտէրի հազդընտա սէօյլէտիյինի անլամատը-
28 լար : — Խմտի Յիսուս անլէրէ՝ Խպն իւլինսանը
եիւքսէյէ դալտըրտըղընդտա , օլ զէման պէն իտի-
յիմի վէ քէնտիլիյիմտէն հիշ պիւր շէյ իթմէյիպ ,
իլլա Փէտէրիմին պանա թալիմ իթտիյի վէճհ
իւղրէ պու շէյլէրի սէօյլէտիյիմ պիլէճէքսի-
29 նիդ : — Պէնի կէօնտէրէն իսէ պէնիմլէ պէրապէր
տիր , վէ պէնի եալընըդ պրազմատը . չիւնքի պէն
տաիմա անըն ըազի օլտուղու շէյլէրի իտէրիմ ,
տէտի :
30 Պունու սէօյլէր իքէն չօդլար անա իման իթտի-
31 լէր : — Յիսուս քէնտինէ իման իտէն Լէհուտի-
լէրէ՝ Լշէր սիդ պէնիմ քէլամըմտա սապիթ դա-
լըրսանըդ , հազիդաթէն շակիրտլէրիմ օլուպ —
32 հազիդաթը պիլէճէքսինիդ . հազիդաթ տաիսի սիդի
33 ազատ իտէճէք տիր , տէր իտի : — Անա՝ Պիդ Ապրա-
համ զուրրիյիէթիյիդ , վէ ասլա քիմսէյէ զուլլուդ
իթմէտիք . սէն նսնըլ՝ Ազատ օլաճագսընըդ , տէյօր-
34 սուն , տէտիլէր : — Յիսուս անլէրէ ճէվապէն՝ Հազի-
դաթէն , հազիդաթէն սիդէ տէրիմ . հէր քիմ կիւնահ
35 իշլէրսէ , կիւնահըն զուլու տըր : — Պուլ տաիսի իա-
նէտէ իլէլէպէտ դալմադ . ամմա օղուլ իլէլէպէտ
36 դալըր : — Խմտի էյէր Օղուլ սիդի ազատ իտէրսէ ,
37 Ֆիլհազըդա ազատ օլաճագսընըդ : — Ապրահամ

- զուրրիյիէթի օլտուղուլուղու պիլիլիմ . ամմա քէ-
լամըմ սիդտէ եէր զուլթմատըղընտան , դաթլիմի
38 արայօրսունուդ : — Պէն Փէտէրիմին նէզտինտէ
կէօրտիյիւմիւ սէօյլէրիմ . սիդ տաիսի փէտէրինիդ
նէզտինտէ իշիթտիյինիդ իճրա իտէրսինիդ , տէ-
39 տի : — Պիդիմ փէտէրիմիդ Ապրահամ տըր , տէյէ-
րէք ճէվապ վէրմէլէրի իւղէրինէ Յիսուս անլէրէ
տէտի . Լշէր սիդ Ապրահամ օղուլլաքը օլսա իտի-
նիդ , Ապրահամըն՝ ամէլլէրինի իշլէր իտինիդ : —
40 Լաքին շիմտի պէնի եանի Ալլահտան իշիթտի-
յիմ հազիդաթը սիդէ սէօյլէմիշ օլան պիւր ատէմի
դաթլ իթմէյէ ճէհտ իտիյօրսունուդ : Ապրահամ
41 պունու եաիմատը : — Սիդ փէտէրինիդին իշլէրինի
իշլէրսինիդ : Անա՝ Պիդ էվլատը զինա տէյիլիդ . պի-
զիմ պիւր փէտէրիմիդ վար , օ տաիսի Ալլահ տըր ,
42 տէտիլէր : — Յիսուս անլէրէ տէտի . Լշէր Ալլահ
Փէտէրինիդ օլսայտը , պէնի էլպէթթէ սէվէր իտի-
նիդ . չիւնքի պէն Ալլահտան սուտուր իտիպ կէլ-
տիմ . վէ պէն քէնտիլիյիմտէն կէլմէտիմ . իլլա
43 պէնի օ կէօնտէրտի : — Նի՛ չիւն պէնիմ սէօղլէրի-
մի անլամայօրսունուդ . չիւնքի պէնիմ քէլամըմը
44 տինլէյէմէզսինիդ : — Սիդ փէտէր շէյլանտանսընըդ .
վէ փէտէրինիդին իսթէքլէրինի իճրա իթմէք իս-
թէրսինիդ : Օ թա իպթիտատան դաթիլ իտի վէ
հազիդաթ տա սապիթ դալմատը . չիւնքի անտէ հա-
զիդաթ եօդ տըր : Լալան սէօյլէտիյինտէ՝ քէնտիսի-
նէ իսաս օլան շէյլէրտէն սէօյլէր . զիրա եալանճը վէ
45 եալան փէտէրի տիր : — Ամմա պէն հազիդաթը սէօյ-

- 46 Լէրսէմ, պանա ինանմազսընըզ : — Սիլտէն քիմ իւզերիմտէ կիւնահ իսպաթ խտէպիլիւր : Լճէր սիլէ հազիգաթը սէօյլէյօր իսէմ, նի՞չիւն պանա
- 47 ինանմազսընըզ : — Ալլահտան օլան, Ալլահըն քէլամլարընը տինլէր : Սիլ պունուն իչիւն, եանի Ալլահտան օլմատըղընը իչիւն տինլէմէզսինիլ : —
- 48 Եւհոտիլէր անա ճէվապէն՝ Սանա՝ Սամարիալըսըն, վէ սէնսէ ճինն վար տէտիլիմիլ հազգ իւզրէ
- 49 տէյիլմի տիր, տէտիլէր : — Յիսուս ճէվապէն՝ Պէնտէ ճինն եօզ տըր, լաքին Փէտէրիմէ հիւրմէթ խտէրիմ. սիլ իսէ պէնի թահգիլ խոյօրսունուզ : —
- 50 Ամմա պէն քէնտի իլղէթիմի սրամամ. արայան
- 51 վէ հիւքիմ խտէն վար տըր : — Հազիգաթէն, հազիգաթէն սիլէ տէրիմ, էյէր պիլ քիմսէ պէնիմ քէլամըմը հըֆիլ խտէրսէ, իլէլէպէտ էօլիւմ կէօր
- 52 մէյէճէք տիր, տէտի : — Եւհոտիլէր անա տէտիլէր. Սէնտէ ճինն օլտուղունու շիմտի պիլիլիք : Ապրահամ վէֆաթ իթտի վէ փէյղամպէրլէր տախի վէֆաթ իթտիլէր. սէն իսէ՝ Լճէր պիլ քիմսէ պէնիմ քէլամըմը հըֆիլ խտէրսէ, իլէլէպէտ էօլիւմ տաթ
- 53 մայաճազ, տէյօրսուն : — Սէն կէօյա՝ միլթէվէֆաթ փէտէրիմիլ Ապրահամտան տահա պէօտիւք միսին. Ապրահամ վէֆաթ իթտի, փէյղամպէրլէր տախի էօլտիլէր. սէն քէնտիլի քիմ՝ ատտ խոյ
- 54 յօրսուն : — Յիսուս ճէվապէն տէտի. Լճէր պէն քէնտիմի իլղէթլէրսէմ, իլղէթիմ պիլ շէյ տէյիլ տիր. պէնի իլղէթլէյէն՝ Փէտէրիմ տիր քի, սիլ ա
- նըն հազգընտա Ալլահըմըզ տըր տէյօրսունուզ. —

- 55 վէ անը դանըմազսընըզ. ամմա պէն անը դանըրմ. վէ անը դանըմամ տէսէ խոիմ, սիլին կիպի քէազիլ օլուր խոիմ. լաքին անը դանըրմ, վէ
- 56 անըն քէլամընը հըֆիլ խտէրիմ : — Փէտէրինիլ Ապրահամ պէնիմ կիւնիւմիւ կէօրմէք իչիւն իպ
- 57 թիհաճ խոիպ, կէօրտիւ վէ շատման օլտու : — Խմտի Եւհոտիլէր անա՝ Սէն տահա էլլի եաշընտա տէյիլ իքէն, Ապրահամըտամը կէօրտիւն, տէտի
- 58 լէր : — Յիսուս անլէրէ՝ Հազիգաթէն, հազիգաթէն սիլէ տէրիմ, Ապրահամ վար օլմազտան էվվէլ
- 59 պէն վարըմ, տէտի : — Խմտի անըն իւզէրինէ աթմազ իչիւն դաշլար ալտըլար : Յիսուս իսէ կիլլէնտի, վէ հէյքէլտէն տըշարը չըգտը :

Պատ 9

9. Վէ կէչէր իքէն անատան տօղմա քէօր պիլ ա
- 2 տէմ կէօրտիւ : — Հալիլտիլէրի տախի անա՝ Լա՝ Բապալ, պունը եօզսա վալիտէյնիմի կիւնահ իշլէմիշ քի պու՝ քէօր տօղմուշ օլա, տէյու սիւալ
- 3 իթտիլէր : — Յիսուս ճէվապէն տէտի. Սէ պունուն վալիտէյնի, նէ տէ պու՝ կիւնահ իշլէմիշ տիր. ամմա Ալլահըն իշլէրի պունտա պէտան օլունմասը
- 4 իչիւն օլտու : — Սիւնտիւլ իքէն, պէնի կէօնտէրէնին իշլէրինի իշլէմէքլիլիմ լազըմ կէլիլ. կէճէ
- 5 կէլիլ քի օլ զէման քիմսէ իշ իշլէյէմէզ : — Պէն

- տիւննեատա օլտուգճա, տիւննանըն նուրուրմ: —
- 6 Պուռու տէտի, վէ եէրէ թիւքիւրիւպ քէնտի թիւք-
 րիւյիւ իլէ պալլըգ եափտը, պալլըղը տա քէօ-
 7 րիւն կէօղլէրի իւղէրինէ դօտու: — Վ է անա՝ Վիթ,
 Սէլօամ (քի միւրսէլ թէրճէմէ օլուռուր) հալղըն-
 տա երյգան, տէտի: () տախի կիտիպ եըյգանտը,
 8 վէ կէօրիւր օլտուղու հալտէ կէլտի: — Վօնշու-
 րար, վէ անըն տիւննի օլտուղունու էվվէլտէն
 կէօրէնլէր՝ () Լ տուրուպ տիւննիլիք խտէն պու-
 տէյլլմի, տէրլէր խտի: Պա՛ղըլարը՝ Վէնտիսի
 9 տիր, տէրլէր խտի. — սաիրլէրի՝ Խա՛յըր, ամմա
 անա պէնդէր, տէրլէր խտի. քէնտիսի՝ Պէնիմ, տէր
 10 խտի: — Խմտի անա՝ Վէօղլէրին նա՛սըլ աչըլտը,
 11 տէտիքլէրինտէ, — օ ճէվապ վէրիպ՝ Յիսուս տէնի-
 լէն ասէմ պալլըգ եափրպ կէօղլէրիմէ սիւրէրէք,
 պանա՝ Սէլօամ հալղընա կիթ, եըյգան, տէտի.
 Խմտի կիթտիմ եըյգանտըմ վէ կէօրիւյօրում, տէ-
 12 տի: — Վ է անա՝ () նէրէտէ տիր, տէմէլէրի իւղէ-
 13 րինէ՝ Պիլմէմ, տէտի: — Լշվվէլտէն քէօր օլանը
 14 Ֆարիսիլէրին նէզաինէ կէօթիւրիւրլէր: — Յիսու-
 սուն պալլըղը եափրպ անըն կէօղլէրինի աչաղը
 15 զէման իսէ սէպլթ կիւնիւ խտի: — Լշինէ Ֆարիսի-
 լէր՝ Նի՛ճէ կէօրտիւն, տէյու անա սիւալ իթտի-
 լէր: () տախի անլէրէ՝ Վէօղլէրիմին իւղէրինէ
 պալլըգ դօյտու վէ եըյգանտըմ, վէ կէօրիւյօրում,
 16 տէտի: — Խմտի Ֆարիսիլէրտէն պա՛ղըլարը՝ Պու-
 ատէմ Ելլահտան տէյիլ տիր. չիւնքի սէպլթ կիւ-
 նիւնիւ հըֆը իթմէզ, տէրլէր խտի: Տիկէրլէր՝ Պիր

- կիւնահքեար ատէմ պու մուճիղէլէրի նա՛սըլ
 իճրա խտէպիլիւր, տէրլէր խտի: Վ է անլէրին պէյ-
 17 նինտէ իսթիւաֆ վար խտի: — Խմտի եինէ քէօրէ՝
 Սէնին կէօղլէրինի աչաղընտան տօլայը անըն
 հազղընտա նէ՞ տէրսին, տէրլէր: () տախի՝ Փէյ-
 18 ղամպէր տիր, տէտի: — Խմտի Եէհուտիլէր կէօղ-
 լէրի աչըլանըն վալիտէյնինի չաղըրընճայա տէք,
 անըն քէօր օլուպտա կէօրտիւյիւնէ ինանմատը-
 19 ւար: — Վ է անլէրէ սիւալ խտիպ՝ Սիղին քէօր
 տօղտու տէտիյինիզ օղլունուզ պու՛մը տըր. էօյլէ
 իսէ շիմտի նա՛սըլ կէօրիւյօր, տէյու սիւալ իթտի-
 20 լէր: — Ենըն վալիտէյնի ճէվապէն՝ Պիղիմ օղ-
 լումուզ օլուպ հէմ տէ քէօր տօղտուղունու պիլի-
 21 րիզ. — Ֆազադ շիմտի նա՛սըլ կէօրտիւյիւնիւ
 պիլմէյիզ. եաիօտ անըն կէօղլէրինի քի՛մ աչաղ,
 պիղ պիլմէյիզ, քէնտիսինէ սիւալ իտինիզ, քէնտիսի
 պալիղ տիր. քէնտի հազղընտա քէնտիսի սէօյլէսին,
 22 տէտիլէր: — Ենըն վալիտէյնի Եէհուտիլէրտէն
 դօրդտուգլարընտան պէօյլէ սէօյլէտիլէր. զիրա Եէ-
 հուտիլէր՝ Լշյէր պիր քիմսէ անըն Վրիստուս օլտու-
 ղունու իդրար խտէսէ, ճէմ՝ իյիէթիւհահտան իիւ-
 րաճ օլունա, տէյու ազտէմճէ՝ ազտը դարար իթ-
 23 միշլէր խտի: — Պու էճլտէն անըն վալիտէյնի՝ Պա-
 լիղ տիր. քէնտիսինէ սիւալ իտինիզ, տէտիլէր: —
 24 Խմտի քէօր օլան ատէմի եինէ չաղըրըպ անա՝ Ել-
 ւահա համա էյլէ. պիղ օ ատէմին կիւնահքեար
 25 օլտուղունու պիլիլիլիզ, տէտիլէր: — () տախի ան-
 լէրէ՝ () կիւնահքեար տա իսէ, պիլմէմ. պիր

26 շէյ պիլիբիմ քի պէն քէօր իտիմ վէ շիմաի կէօ-
 27 ըիւօրուամ, ճէվապընը վէրտի : — Անա՛ Սանա նէ՞
 եափտը, կէօզլէրինի նանըլ աչտը, տէտիլէր : —
 28 Օ անլէրէ՛ Սիդէ զաթէն սէօյլէտիմ վէ իշիթտի-
 նիզ . իմտի նի՛չիւն թէքրար իշիթմէք իաթէյօր-
 սունուղ . 'աճէպա սի՞ղտէմի անըն շակիրտի օլմագ
 29 իաթէյօրսունուղ, ճէվապընը վէրտի : — Անլէր
 անա շէթմ իտիպ՝ Անըն շակիրտի սէնսին . պիզ
 30 իսէ Մուսանըն շակիրտիյիզ : — Պիզ Ալլահըն Մու-
 սայա սէօյլէտիյինի պիլիբիզ . պունուն իսէ նէրէ-
 31 տէն օլտուղունու պիլմէյիզ, տէտիլէր : — Օլ ա-
 տէմ անլէրէ ճէվապէն՝ Շուրասը 'աճաիպ տիր
 քի, օ պէնիմ կէօզլէրիմի աչմը իքէն, սիզ անըն
 32 նէրէտէն օլտուղունու պիլմէզսինիզ : — Պիլիբիզ
 տաիսի քի Ալլահ կիւնահ. քեարլարը տինլէմէզ .
 33 լաքին էյէր պիր քիմսէ Ալլահա սէճտէ գըլար վէ
 անըն իրատէթինի իճրա իտէրսէ, անը տինլէր : —
 34 Պիր քիմսէնին անատան տօղմա քէօրիւն կէօզլէ-
 րինի աչտըղը, էզէլտէն պէրու իշիտիլմէմիշ տիր : —
 35 Էյէր պու քիմսէ Ալլահտան օլմասա իտի, հիչ
 36 պիր շէյ իտէմէզ իտի, տէտի : — Անա ճէվապէն՝
 Սէն քիւլլիյէն կիւնահ լարտա տօղմու իքէն, սէն-

27. — Եունանիճէնին οὐκ ἔχουσιν ἀνὰ ἑαυτοὺς ἀντι-
 իմիթիֆհամիյէտէ . պինսէն 'ալէյհ Ալլաիթանըն մանասըն-
 ճա աիզ օլունտուգտա իրթիպագը 'իպարաթ իլէ թէվաֆուզ
 իտէր : Սօնրաքի սիւալը, τί οὖν πάλιν θέλετε ἀκούειν պիրինճի
 տէֆա կէրէյի կիպի իշիթմիշ օլտուղլարընը թաստիզ ի-
 տէր :

մի պիզէ թա՛լիմ իտէրսին, տէյէրէք անը տըշարը
 35 աթտըլար : — Յիսուս անը դարտ իթտիքլէրինի
 իշիթմէքլէ անը պուլուպ անա՛ Սէն Ալլահըն Օղ-
 36 լունա ինանըլմըսըն, տէտի : — Անա՛ Էսա՛ Բապպ,
 քի՛մ տիր քի անա ինանայըմ, տէյու ճէվապ վէր-
 37 տի : — Յիսուս անա՛ շէմ անը կէօրտիւն, հէմ տէ
 38 սէնինլէ սէօյլէյէն քէնտիսի տիր, տէտի : — Օ տա-
 իսի Լանըրըմ, ես՝ Բապպ, տէյէրէք անա սէճտէ
 39 գըլար : — Վէ Յիսուս՝ Պէն հիւքմ իչիւն պու
 տիւնեայա կէլտիմ, թա քի կէօրմէյէնլէր կէօրէ-
 40 լէր, վէ կէօրէնլէր քէօր օլալար, տէտի : —
 Պիլէսինճէ պուլունան Փարիսիլէրտէն պա՛ղըլա-
 41 րը պունու իշիթմէքլէ անա՛ Մէյէր պի՞ղտէմի
 քէօրիզ, տէտիլէր : — Յիսուս անլէրէ՛ Էյէր քէօր
 օլսա իտինիզ, կիւնահընըզ օլմագ իտի . ամմա շիմ-
 տի՛ Նէօրիւօրուզ, տէրսինիզ, վէ կիւնահընըզ պա-
 գի տիր, տէտի :

Պատ 10

10. շագիդաթէն, հագիդաթէն սիզէ տէրիմ քի .
 հէր քիմ գօյունլարըն աղըլընա դափուտան կիր-
 մէյիպտէ պաշգա եէրտէն չըզըպ կիրէր իսէ, խըր-
 2 սըզ վէ հարամի տիր : — Ամմա հէր քիմ դափու-
 3 տան կիրէրսէ, գօյունլարըն չօպանը տըր : — Պա-
 փուճու անա աչար, վէ գօյունլար անըն սէսինի

տինլէր . օ քէնտի գօյունլարընը խամլէրիյլէ չաղը-
 4 ըրպ անլէրի տըշարը չըգարըր : — Վէ քէնտի գօ-
 յունլարընը չըգարտըղընտա , էօնլէրինձէ կիտէր .
 գօյունլար տախի անըն սէսինի դանըտըղլարըն-
 5 տան , անըն արաընձա կիտէրլէր : — Ամմա եապան-
 ձընըն արտընձա կիթմէյիպ անտէն դաչարլար .
 ղիրա եապանձընըն սէսինի դանըմաղլար : —
 6 Յիսուս անլէրէ պու թէմսիլի սէօյլէտի . անլէր
 քէնտիլէրէ սէօյլէտիյինին նէ տէմէք օլտուղունու
 7 անլամատըլար : — Խմաի Յիսուս թէքըար անլէրէ
 աէտի . Հաղիզաթէն , Հաղիզաթէն սիղէ տէրլիմ ,
 8 գօյունլարըն դափուսու պէնիմ : — Պէնտէն մու-
 դատտէմ կէլէնլէրին ճիւմլէսի իըրսըզ վէ Հարա-
 մի տիրլէր , գօյունլար տախի անլէրի տինլէմէտի-
 9 լէր : — Պապիու պէնիմ : Լէյեր պիր քիմսէ պէնտէն
 կիրէրսէ , խէլաս օլաճագ , վէ կիրիպ չըգաճագ վէ
 10 օթլուգ պուլաճագ տըր : — Խըրսըզ սալթ չալ-
 մագ վէ էօլտիրմէք վէ թէլէֆ իթմէք իչիւն կէ-
 լիր : Պէն իսէ Հաեաթա մալիք օլմալարը վէ տա-
 Հա զիւստտէսիյլէ մալիք օլմալարը իչիւն կէլ-

7. — Գօյունլարըն գափուսու եա՛նի գօյունլարըն նէզ-
 տինէ , աղըլա տուխուլ իթմէյէ մախսուս դափու . (պէօր . I-8) :

8. — Աղըլ քիրսութօմօս իշպու քո՞նք լափղարընը
 պէնտէն մոգադիլթ թէրձէմէ իտէր . պուրատա Բապալիմիլ
 սալթ քէնտի դէմանընտաքի եալան մուլալիմլէրտէն պաՀս
 իտիյօր . (Մաթթա 23, 4 վէ I3—I5) : Պու սէպէպտէն Խօսն
 եա՛նի իտիլէր տէմէյիպ , էօն եա՛նի տիրլէր , տէր :

9. — Էյեր պու աեթտէ գօյունլարտան իսէ , պիթթէր-
 ձիՀ չօպանլար անլաշլատ , ըիվայէթ տաՀա իրթիպագլը
 օլուր :

11 տիմ : — Լէյի չօպան պէնիմ : Լէյի չօպան գօյուն-
 12 լարը ուղրունտա Ֆէտաի ճան իտէր : — Լաքին
 գօյունլար քէնտինին օլմայըպ , չօպան օլմայան
 պիր իւճրէթլի , գօյունլարը պրաղըպ դաչար .
 դուրտ տա գօյունլարը դափըպ տարմատաղըն ի-
 13 տէր : — Խւճրէթլի իսէ՝ դաչար , չիւնքի իւճրէթլի
 տիր , վէ գօյունլար իչիւն վաղիֆէ իտինմէզ : —
 14 Լէյի չօպան պէնիմ . վէ պէնիմքիլէրի դանըրըմ ,
 15 պէնիմքիլէր տէ պէնի դանըրլար : — Նիճէ քի Փէ-
 տէր պէնի դանըր , պէն տէ Փէտէրի դանըրըմ , վէ
 գօյունլարըմըն ուղրունտա Ֆէտաի ճան իտէրիմ : —
 16 Վէ պէնիմ պու աղըլտան օլմայան սաիր գօյուն-
 լարլիմ վար տըր . անլէրի տախի կէթիրմէլիլիմ .
 անլէր պէնիմ սէսիմի տինլէյիպ պիր սիւրիւ վէ պիր
 17 չօպան օլաճագ տըր : — Թէքըարէն անը ալմագ
 իւզրէ պէնիմ Ֆէտաի ճան էյլէտիլիմ սէպէպտէն
 18 տօլալը Փէտէր պէնի սէվէր : — Անը պէնտէն քիմսէ

16. — « Վէ պէնիմ... սաիր գօյունլարըմ վար » : Աճէ-
 պա պու պիր փէյլամպէրլիթմի տիր քի , անա կէօրէ դա-
 լալէթ դարիգ ու մէպէքինտէ սալիք օլան ճիւմլէ գօյունլար
 տինեա նիՀաեթթինտէն ագաէմ Յիսուսուն պիր սիւրիւ-
 սիւնտէ թէճէմիլ իտէճէլէր : Ապաի քիրիսէ պու Փըգըալը
 պէօյլէ իղաՀ իթմէզլէր : Պունտան դադի նազար , էօյլէ պիր
 իղաՀ՝ աղիլ Լուգանըն շու աթիտէրի եա՛նի իւն իւլէնաւ
 իէլիլինտէն էէր իւլէրիլէրէ՝ աճէպա իւն պուլաճագլը
 (Լուգ . 18. 8) քէլամըլա , քէլա տէլիճէ օթունուն , էյի վէ
 Փէնա պալըգ ալընըն վէ սաիրէ միսալարըլա Հիւսնի մուվա-
 Փազաթտա օլմայաճագ իտի : Մա՛նասը շու տըր . դաիֆէլէր
 ճէնուգ պու աղըլտան տէյիլ տիրլէր . լաքին եագընտա Ե-
 չուտիլէր իլէ դաիֆէլէրտէն միւրէքքէպ վէ պիր չօպանըն
 թաՀթը իտարէսինտէ եալընը պիր սիւրիւ օլաճագ տըր :

ալմազ, իլլա պէն քէնտիլիխմտէն Ֆէտա խտէրիմ :
Ընը Ֆէտա իթմէյէ դուտրէթիմ վար , վէ թէքրար
ալմազա տա դուտրէթիմ վար : Պու էմրի Փէտէ-
րիմտէն ալմըշըմ :

- 19 Պու սէօղլէրտէն նաշի Լէհուտիլէրին արա-
20 սընտա եինէ իխթիլաֆ վազը՝ օլտու : — Վէ ան-
լէրտէն չօղու՝ Ընտէ ճինն վար վէ տիվանէ տիր .
անը նի՞չիւն տինլէյօրսուսուզ , տէրլէր խտի : —
21 Տիկէրլէր իսէ՝ Պուշլար ճիննլի սէօղլէրի տէյիլ ,
տէրլէր . հիչ ճինն քէօրլէրին կէօղլէրինի աչապի-
լի՛րմի , տէրլէր խտի :

- 22 Օլ դէման Լէրուշալիմտէ թադտիս պայրամը
23 վէ դըշ խտի : — Վէ Յիսուս հէյ.քէլտէ Սիւլէյմա-
24 նըն էյվանընտա կէղինիր խտի : — Լէհուտիլէր
անը իհադա խտիպ , անա՝ Ճանըմըղը նէ՞ վազթա
դատար թէրէտիւտտէ պրազըրսըն . էյէր Վրիստոս
սէն իսէն , պիզէ աշիքեարէ սէօյլէ , տէր խտիլէր : —

- 25 Յիսուս անլէրէ ճէվապ վէրիպ տէտի . Սիզէ սէօյ-
լէտիմ վէ ինանմայօրսուսուզ . Փէտէրիմին իսմիլլէ
իծրա իթտիլիմ իշլէր պէնիմ հադգըմտա շէհա-
26 տէթ խտէրլէր : — Լաքին սիզ ինանմազսընըզ ,
զիրա պէնիմ դօյունլարըմտան տէյիլսինիզ : —

- 27 Պէնիմ դօյունլարըմ սէսիմի տինլէրլէր , պէն տէ
անլէրի դանըրըմ վէ արտըմճա կէլիրլէր : —

- 28 Պէն անլէրէ էպէտի հաեաթը վէրիրիմ . վէ իլէլ
էպէտ զաի՝ օլմայաճազլար , վէ անլէրի պէնիմ
էլիմտէն հիչ պիր քիմսէ դասպ իթմէյէճէք

- 29 տիր : — Փէտէրիմին պանա վէրտիլի շէյ ճիւմ-

- լէտէն պէօնիւք տիր , վէ Փէտէրիմին էլինտէն քիմ-
30 սէ դասպ խտէմէզ : — Պէն վէ Փէտէր պիրիզ : —
31 Խմտի Լէհուտիլէր անը դաշլամազ իւզրէ դաշ-
32 լար ալտըլար : — Յիսուս անլէրէ՝ Սիզէ Փէտէրիմ
դարաֆընտան խայլը էյի շէյլէր կէօթէրտիմ .
անլէրտէն հանը իշ իչիւն պէնի դաշլայօրսու-
33 նուզ , տէյու ճէվապ վէրտի : — Լէհուտիլէր անա՝
Սէնի էյի իշ իչիւն տէյիլ՝ իլլա քիւֆր իչիւն ,
վէ սէն ինսան իքէն , քէնտիլի Ըլլահ ‘ատտ էյլէ-
տիլին իչիւն դաշլարըզ , ճէվապընը վէրտիլէր : —
34 Յիսուս անլէրէ ճէվապէն՝ Շէրի՝աթընըզտա՝
Սիզ իլահլարսընըզ տէտիմ , տէյու եազըլը տէ-
35 յիլ՝մի տիր : — Լէյէր Ըլլահըն քէլամընըն խիդապ
օլունտուզու քիմսէլէրէ իլահլար թէսմիէէ իթտի
իսէ , քիթապըն տա Ֆէսիսի նադապիլ օլտուզու
36 հալտէ , — Փէտէրին թադտիս խտիպ տիննայա
կէօնտէրտիլի զաթա՝ Պէն Խպն Ուլլահըմ , տէտի-
37 յիմ իչիւն քիւֆր խտիյօրմըսըն տէրսինիզ : — Լէյէր
Փէտէրիմին իշլէրինի իծրա իթմէզսէմ , պանա ի-
38 նանմայընըզ : — Ըմմա էյէր իծրա խտէրսէմ , պանա
ինտնմազսանըզ , պարի ‘ամէլլէրիմէ ի՛նանընըզ . թա
քի Փէտէր պէնտէ , պէն տախի Փէտէրտէ խտիլիմի

30. — Եալընըզ Արիօսիլէր պու Փրգըրայը եէքրէյ մանա-
սընտա իղահ իթմէյէ իծթիսար իթտիլէր : Իրթիպազը Ի-
պարաթա պազըլըրսա , պէօյլէ պիր իղահ նապէճա տըր :
Չիւնըի Յիսուստէն ‘այնի դուվվէթի վար , պինտէն ‘ալէյհ
քէնտի Փէտէրինին մալիք օլտուզու ‘այնի ճէվհէրէ քէն-
տիսի տէ մալիք տիր : Խմտի հազըթի Րապպ Յիսուս Ըլլահ
տըր :

- 39 պիլիպ ինանասընդ , տէտի : — Եփնէ անը զուժ-
մագ իսթէտիլէր իսէտէ , էլլէրինտէն չըգտը :
- 40 Վէ պէթէքրար Եարտանըն էօթէ եադասընտա
Եուհաննանըն սապըգէն վաֆթիլի իթտիլի եէ-
- 41 ըէ կիտիպ օրատա իգամէթ էյլէտի : — Վէ չօգ
քիմսէլէր անըն նէգտինէ կէլիպ՝ Եուհաննա հիչ
- 42 պիր 'ալլամէթ իծրոս իթմէտի . — Լաքին Եուհան-
նանըն պունուն հազգընտա ճիւմլէ սէօյլէտիլի
հազգ իմիշ , տէրլէր իտի : Վէ չօգլար անա իման
իթտիլէր :

Պատ 11

11. Մերեհմ իլէ հեմշիրէսի Մարթանըն քէօյիւ
Պէյթանեատան Լազար նամ պիր ատէմ խասթէ
- 2 իտի : — Իշպու Մերեհմ իսէ , եաղ իլէ մէսհ իտիպ
սեազլարընը սաչլարըլլա սիլմիշ օլան իտի , վէ
- 3 անըն պիրատէրի Լազար խասթէ իտի : — Իմտի հեմ-
շիրէլէրի անա խապէր կէօնտէրիպ՝ Եւս Բապպ , իշ-
թէ սէվտիլին քիմսէ խասթէ տիր , տէտիլէր : — Յի-
- 4 սուս տախի պունու իշիթտիքտէ՝ Եօլլիմ խասթէ-
լիլի տէյիլ տիր պու , իլլա Խպն Ուլլահ պունուն-

2. — Շարիհներն երսերիսի պու խուսուտա 'ազիլ Ս-
ղոթինսուուն ըէյինտէ օլարագ , գաթէն իծրա օլունմուշ վէ
'ազիլ Լուգանըն 37 նճի տէթինտէ պահս օլունմուշ մէսհ
իթմէքտէն քինսէ տիր , տէրլէր :

- Լա իճլալ օլունմագ իւզրէ Ելլահըն ճէլալը իչիւն
- 5 տիր , տէտի : — Լաքին Յիսուս Մարթա իլէ անըն
հեմշիրէսի Մերեհմի վէ Լազարը սէվէր իտի : —
- 6 Իմտի խասթէ օլտուղունու իշիթտիքտէ , օլ զէման
պուլունտուղու մահէլտէ իքի կիւն տահա մէքս
- 7 իտիպ , — պա'տէհու շակիրտլէրինէ՝ Եէհուտիս-
- 8 թանա 'ալտէթ իտէլիմ , տէտի : — Շակիրտլէրի
անա՝ Եւս Բապպ , Եէհուտիլէր սէնի շիմտի դաշ-
- 9 Լամագ իսթէյօրլար իտի . եինէ օրայամը կիտէր-
- 10 սին , տէտիլէր : — Յիսուս ճէվապէն՝ Սիւնիւն օն
իքի սա'աթը եօգմը . — էյէր պիր քիմսէ կիւնտիւ-
- 11 զիւն կէգէլսէ , սիւրչմէղ , զիրա պու տիւնեանըն
նուրունու կէօրիւր : Եմմա էյէր կէճէլէյին կէգէր-
- 12 սէ , սիւրչէր , զիրա անտէ նուր եօգ տրը , տէտի : —
Պունու սէօյլէտիքտէն սօնրա անլէրէ՝ Տօթումուղ
- 13 Լազար ուեույօր . տմմա պէն անը ուեանտըրմազա
կիտիյօրում , տէտի : — Շակիրտլէրի իսէ՝ Եւս
- 14 Բապպ , էյէր ուեույօր իսէ , գուրթուլուր , տէտի-
- լէր : — Լաքին Յիսուս անըն էօլլիմիւ հազգընտա
սէօյլէմիշ իտի . անլէր իսէ ույգու ուեումասը
իչիւն տէյօր զսնն իթտիլէր : — Իմտի օլ զէման

9. — Քէնտի փտէրինին թա'եին ու թախիս էյլէտիլի
վազըթտան մուգատտէմ Եէհուտիլէրին քէնտի 'ալէյհիտէ
պիր շէյ եափամայաճագլարընը Յիսուս լիսանը թէմսիլ իլէ
պէեան ու իշ'ար իտէր : Պիզգաթ իրատաթը իլահիյէ իճա-
պընա կէօրէ սիեատէթ շէքէր եախօտ չէքմէղ . դրպըր նասըլ
քի նուրուն հուղուրու վէ եա ֆըզտանը իլէ ինսանլար կէօր-
մէյէ մուգթէտիր վէ եա զայրը մուգթէտիր օլուրլար :

- Յիսուս անկէրէ աշիքեարէ օլարագ՝ Լազար վէ-
 15 ֆաթ իթտի. — վէ օրատա օլմատըղըմա սիզին
 իչիւն սէվինյօրում քի իման իտէսինիզ, ֆազագ
 16 նէզտինէ կիտէլիմ, տէտի : — Խմտի Լաքիզ թէսմիտէ
 օլունան թուումա քէնտի ըէֆիզլէրի շակիրտլէրէ՝
 Հայտէ անընլա պերապէր էօլմէք իւզրէ պիզ տա-
 17 խի կիտէլիմ, տէտի : — Խմտի Յիսուս կէլտիքտէ
 անը տէօրթ կիւնտէն պէրու գապրա դօնմուշ պուլ-
 18 տու : — Պէյթանեա իսէ Լէրուշալիմէ պէշ օգ
 աթըմը գատար մէսաֆէտէ օլարագ եադըն իտի : —
 19 Լէհուտիլէրտէն չօգլարը պիրատէրլէրինտէն տօ-
 լայը թէսէլլի իթմէք իւզրէ Մարթա իլէ մէր-
 20 եմին նէզտինէ կէլմիշլէր իտի : — Մարթա՝ Յի-
 սուս կէլիյօր տէյու իշիտինճէ անըն իսթիզպալը-
 նա չըգտը, Մէրեմ իսէ խանէտէ օթուրույօր
 21 իտի : — Մարթա Յիսուսա՝ Լա՝ Բապպ, էյէր սէն
 պուրատա պուլունաա իտին, պիրատէրիմ վէֆաթ
 22 իթմէզ իտի : — Լաքին շիմտի տախի Ելլահտան
 հէր նէ նիեազ իթսէն, Ելլահըն սանա վէրէճէյինի
 23 պիլիլիմ, տէտի : — Յիսուս անա՝ Պիրատէրին դը-
 24 եամ իտէճէ տիր, տէր : — Մարթա անա՝ Պիլի-
 ըիմ քի եէվիմ իւլախիլտէ գըեամէթ զէմանընտա
 25 գըեամ իտէճէ տիր, տէր : — Յիսուս անա՝ Վըեա-
 մէթ վէ հաեաթ պէնիմ, հէր քիմ պանա իման
 իտէրսէ, վէլէվ վէֆաթ իթսէ, եաշայաճագ տրի : —
 26 վէ հաեաթտա օլուպ պանա ինանան հէր քիմսէ
 իլէլէպէա էօլմէյէճէ տիր. պունա ինանըրմըն,
 27 տէտի : — Ենա՝ Լալվէթ, եա՝ Բապպ, պէն սէնին

- տիւնեայա կէլմիշ օլան Մէսիհ Խալն Ուլլահ իտի-
 28 յինէ ինանմըշըմ, տէր : — Պունու սէօյլէտիքտէ
 կիտիպ՝ Բապպ պուրատա օլուպ սէնի չաղըրըյօր,
 տէյէրէք հէմշիրէսի Մէրեմի խաֆիյէն չաղըր-
 29 տը : — Մէրգումէ իշիտինճէ սէրի՝ան գալգըպ անըն
 30 եանընա կէլտի : — Յիսուս հէնուզ քէօյէ եէթիշ-
 մէմիշ իտի. իլլա Մարթանըն քէնտինէ իսթիզ-
 31 պալա կիթմիշ օլտուղու մահէլտէ իտի : — Խմտի
 խանէտէ Մէրեմիլէ պերապէր օլուպ անը թէսէլլի
 իթմէքտէ օլան Լէհուտիլէր, Մէրեմին՝ «աճէլէ-
 թէն գալգըպ տըշարը չըգտըրընը կէօրտիւքլէ-
 32 անըն արոր սըրա կիթտիլէր» — Մէրեմ Յիսուսուն
 օլտուղու եէրէ կէլիպ, անը կէօրտիւքտէ աեադ-
 լարընա գափանարագ անա՝ Լա՝ Բապպ, էյէր
 սէն պուրատա օլտայտըն, պիրատէրիմ վէֆաթ
 33 իթմէզ իտի, տէտի : — Յիսուս անը աղլար, վէ
 անընլա պերապէր կէլէն Լէհուտիլէրի տախի աղ-
 լար կէօրտիւքտէ, տէրունի գալպտէն կիւճէ-
 նիպ, քէնտի քէնտինի մուզգարիպ իտէրէք՝ —
 34 Ենը նէրէյէ գօտունուզ, տէտի : Ենա՝ Լա՝ Բապպ,
 35 կէլ վէ կէօր, տէտիլէր : — Յիսուս աղլատը : —
 36 Լէհուտիլէր՝ Պադընըզ, անը նասըլ սէվէր իմիշ,
 37 տէտիլէր : — Ենլէրտէն պա՛ղըլարը տա՝ Վէօրին
 կէօզլէրինի աչան պու քիմնէ, պունուն տախի էօլ-
 մէմէսի իչիւն պիր շէյ իտէմէզմի իտի, տէտիլէր : —
 38 Խմտի Յիսուս եինէ տէրունիտէն կիւճէնէրէք
 գապրա կէլտի : Պու պիր մաղարա օլուպ իւզէրինտէ

- 39 պիտի դաշ զօնուլմուշ խորի : — Յիսուս՝ Վաշը
զալտրըն, տէմէսի իւղէրինէ, էօլէնին հէմշիրէսի
Մարթա անա՝ Լա՝ Բապպ, շիմտիյէ դատար
թէ՛աֆֆիւն իթմիշ տիր. զիրա տէօրթ կիւնլիւք
40 տիր, տէտի : — Յիսուս անա՝ Սանա Լշէր իման
խտէրսէն, Ելլահըն ճէլալընը կէօրէճէքսին, տէ՛մէ-
41 տիմմի, տէտի : — Իմտի դաշը զալտրըտըլար : Յի-
սուս տախի կէօղլէրինի եօղարըյա զալտրըտարա՞
Լշ՝ ֆէտէր, պէնի իշիթտիյին իշիւն սանա շիւքը
42 խտէրիմ : — Վէ պէնի տախիմ իշիտիր օլտուղուկու
պիլիւր խտիմ. Լաքին պէնի սէն կէօնտէրախիյիկ
իման իթմէլէրի իւղրէ էդրաֆըմտա տուրան
43 խալգ իշիւն պուռու սէօյլէտիմ, տէտի : — Վէ
պուռու տէտիքտէն սօնրա ալաղի պիւլէնա իլէ՛ Լշ՝
Լազար, տըշարը կէլ, տէյու նիտա էյլէտի : —
44 Վէ միւթէվէֆֆա՛ էլ վէ աեաղլարը քէֆինլէ
պաղլը վէ եիւղիւ մէնտիլ իլէ սարըլմըշ օլտուղու-
հալաէ, տըշարը չըգտը : Յիսուս անլէրէ՛ Պուռու
45 չէօղիւպ պրաճընը կիթսին, տէտի : — Իմտի
Մէրէէմին նէղտինէ կէլիպ Յիսուսուն իթտիյինի
կէօրէն Լէհուտիլէրտէն նիշէլէր անա իման իթ-
46 տիլէր : — Ենլէրտէն պա՛ղըլարը տա ֆարիսիլէրին
նէղտինէ վարըպ Յիսուսուն իթտիյինի նազլ էյ-
լէտիլէր :
47 Իմտի պաշքեահինլէրլէ ֆարիսիլէր մէճլիսի ճէմ՝
խալպ՝ Նէ՞ եալըյօրուգ. զիրա օ տտէմ՝ չօգ՝ ալա-
48 մէթլէր իճրա խտիյօր : — Լշէր անը պէօյլէ պրա-
ղըրաազ, ճիւմլէսի անա իման խտէճէլէր : Բօմա-

- Լըլար տախի կէլիպ միլլէթ վէ մէմլէքէթիմիղի
49 զալտրըաճաղլար, տէրլէր խորի : — Ենլէրտէն
Վաեաֆա թէսմիեէ օլուռան պիւր քիմսէ քի օլ
սէնէտէ քեահինի ա՛ղէմ խորի, անլէրէ՛ Սիղ պիւր շէյ
50 պիլմէյօրսուռուգ, — վէ պիւթիւն միլլէթ մաս՛վ
օլմամաղ իւղրէ պիւր թէք ատէմին ճէմա՛աթ ուղ-
րուռտա էօլմէսի սիղէ էվլա օլտուղուռու միւլա-
51 հազա իթմէյօրսուռուգ, տէտի : — Պուռու քէն-
տիլիյինտէն տէմէտի. իլլա օլ սէնէտէ քեահինի
52 ա՛ղէմ օլմաղլէ, — Յիսուսուն եալընը օ միլլէթ
ուղրուռա տէյիլ, իլլա տաղըլմըշ օլան Ելլահ
էվլաուլարընը պիւր եէրէ ճէմ՝ իթմէք իշիւն էօլէ-
53 ճէյինի փէյղամպէրլիք իթտի : — Օլ կիւնտէն
իթիպարէն անը դաթլ իթմէյէ դարար վէրտի-
54 լէր : — Վէ Յիսուս Լէհուտիլէրին պէյնինտէ աը-
թըղ աշիքեարէ կէզմէյիպ, օրատան չէօլէ եազըն
պիւր տիեարա, եա՛նի Լշֆրաիմ տէնիլէն պիւր շէ-
հիւրէ կիտէրէք շալիլտիլէրլիլէ պիլլիքտէ օրատա
55 իզամէթ իթտի : — Լաքին Լէհուտիլէրին Պըսհը
եազըն խորի, վէ օլ տիեարտան չօղլար քէնտիլէ-
րինի թադհիլ իթմէք իւղրէ Պըսհտան ազտէմ
56 Լէրուշալիմէ չըգտըլար : — Իմտի Յիսուսու արա-
յարազ հէյքէլտէ տուրուր իքէն պիլի պիլլէրինէ՛
Սիղէ նաւըլ կէօրիւնիւր. աճէպա պայրամա կէլ-
մէյէճէքմի, տէրլէր խորի : Պաշքեահինլէրլէ ֆարի-
սիլէր իսէ անը դութմաղ իշիւն՝ Պիւր քիմսէ էյէր
անըն նէրէտէ օլտուղուռու պիլլիւսէ, անը քէնտիլէ-
րինէ խապէր վէրսին, տէյու էմր իթմիշլէր խորի :

Պատ 12

12. Իմտի Յիսուս Գրսհտան ալթը կիւն էվվէլ Պէյ-
թանեայա, եանի վէֆաթ իթմիշ օլուպտա քէն-
տիսինին էօլիւէրտէն դրեամ իթտիրտիյի Նազարըն
2 պոլուլունտոլու եէրէ կէլտի: — Վէ անա օրատա
պիր ադշամ գրեաֆէթի իթտիլէր: վէ Մարթա
խըտմէթ իթմէքտէ խտի, Նազար իսէ անընլա պէ-
րապէր սօֆրատա օթուրանլարտան պիրի խտի: —
3 Մէրեէմ տախի պիր լիտրա զիգըյմէթ նէֆիս
նարտին եաղը ալըպ Յիսուսուն աեազլարընը
մէսհ խտէրէք, քէնտի սաչլարըյլա անըն աեազլա-
րընը սիլտի: խանէ տախի եաղըն խօշ րաիհասըյ-
4 լա մէմլու օլտու: — Ընըն շակիրտէրինտէն պիրի
օլուպ անը էլէ վէրէճէք օլան Խաւարիօթի Նէ-
5 հուտա՝ — Գագիրլէրէ վէրիլմէք իւզրէ նիճիւն
պոլ եաղ իւչ եիւզ աինարա սաթըլմատը, տէ-
6 տի: — Պունու տա ֆագիրլէրի գայա իթմէսինտէն
տօլայը տէյիլ՝ իլլա խըրսըզ օլտուղունտան, վէ
քիսէ քէնտինտէ օլմաղլէ իչինէ աթըլանը դաշը-
7 տըղը իչիւն սէօյլէտի: — Յիսուս տախի Ընը
պրադ. զիրա պունու կէօմիւլէճէյիմ կիւն իչիւն

3. — Լէրս 96 տիրհէմ, 12 էսթար եախօտ 326, 33 կրամ
սըզլէթինտէ էսքի պիր դարթըր էօլչիւսիւ տիր:

- 8 սագլատը: — Օիրա ֆագիրլէր հէր զէման սիզինլէ
պէրապէր տիրլէր. ամամ պէն տախմա սիզինլէ պէ-
9 րապէր պոլուլունմամ, տէտի: — Իմտի Նէհուտիլէր-
տէն վաֆիր խալզ անըն օրատա օլտուղունու պիլ-
մէքլէ, եալընըզ Յիսուս իչիւն տէյիլ՝ իլլա անըն
էօլիւէրտէն տիրիլթտիյի Նազարը տախի կէօրմէյէ
10 կէլտիլէր: — Պաշքեահինլէր իսէ Նազարը տախի
11 դաթլ իթմէյէ դարար վէրտիլէր: — չիւնքի անըն
սէպէպիլլէ Նէհուտիլէրտէն չօլու կիտիպ Յիսուսա
իման իտէրլէր խտի:
12 Գէրտասը կիւն պայրամ իչիւն կէլմիշ օլան վա-
ֆիր խալզ, Յիսուսուն Նէրուշալիմէ կէլմէքտէ
13 օլտուղունու իշիթտիլէրինտէ, — խուրմա տալ-
լարը ալըպ անըն իսթիգպալինէ չըգտըլար. վէ
Օսաննա՝, Բապպըն իսմիյլէ կէլէն Խարայիլ մէլի-
քի միւպարէք օլտուն, տէյու նիտա իտէրլէր ի-
14 տի: — Յիսուս պիր գուտուզ պոլուլուպ անըն իւզէ-
15 րինէ պինտի. նիճէ քի եաղըլմըշ տըր: — Ն՝յ Սիօն
զըղը, գօրգամ. իշթէ սէնին մէլիքին մէրքէպ եալ-
16 րուսունա պինմիշ օլարադ կէլիյօր: — Շակիրտլէ-
րի պունու էվվէլա անլամատըլար: Յիսուս իճլալ
օլունտուգտան սօնրա, օլ տէմ պունլարըն անըն
հազգընտա եաղըլմըշ օլտուղունու վէ անա պոլ-
17 նու իթտիլէրինտէ տէրխադըր իթտիլէր: — Իմտի
քէնտիտի իլէ պէրապէր օլան խալզ, Նազարը
գապրտան չաղըրտըղընա, վէ անը էօլիւէրտէն
դրեամ իթտիրտիյինէ շէհատէթ իտէրլէր խտի: —
18 Պոլ էճլտէն խալզ տախի անըն պոլ «ալամէթի

- իճրա իթաիյինի իշիթմիշ օլմալարըյլա անըն
 19 իսթիգպալինե չըգտըլար:— Խմտի Ֆարիսիէր եեք-
 տիկէրլէրինէ՝ Հիչ պիր իսթիֆատէ իթմէտիյինի-
 զի կէօրիւյօրմընըզ. իշթէ 'ալէմ անըն արտը
 սըրա կիթտի, տէտիէր :
- 20 Վէ պալրամտա սէճտէ գըլմաղա չըգան էհլի
 21 դաիֆէտէն պա'ղըլարը վար խի:— Պունլար ճ'էլիլ
 Պէյթսայտասընտան օլան Ֆիլիպպոսուն նէզտինէ
 կէլիպ անա՝ Բապպ Յիսուսու կէօրմէք իսթէրիդ,
 22 տէյու ըիճա իթտիէր:— Ֆիլիպպոս կէլիպ Ան-
 տրասա սէօյլէր. Անտրասա իլէ Ֆիլիպպոս տախի
 23 Յիսուսա սէօյլէրլէր:— Յիսուս տախի անլէրէ ճէ-
 վապէն տէտի. Խալն իւլինսանըն իճլալ օլունմասը
 24 իշիւն սա'աթ կէլտի:— Հաղիգաթէն, Հաղիգա-
 թէն սիղէ տէրիմ, էյէր պուղտայ տանէսի եէրէ
 25 տիւշտիւքտէն սօնրա էօլմէղսէ,— եալընըզ քէնտի-
 սի դալըր. ամմա էյէր էօլիւր խէ, խայլը մահ-
 սուլ վէրիւր: Վէնտի Հաեաթընը սէվէն անը զաի՝
 իտէճէք տիր. պու տիւնեատա քէնտի Հաեաթընա
 պուղզ իտէն անը էպէտի Հաեաթա հըֆզ իտէճէք
 26 տիր:— Լէյէր պիր քիմնէ պանա խըտմէթ իտէրսէ,
 արտըմ'ճա կէլսին. վէ պէն նէրէտէ իսէմ, խըտմէթ-
 քեարըմ տա օրատա օլաճագ տըր: Պիր քիմնէ
 պանա խըտմէթ իտէրսէ, Փէտէրիմ անը շէրէֆլէ-
 27 յէճէք տիր:— Շիմտի ճանըմ մուղղարիպ տիր:
 Վէ նէ տէյէյիմ. Լէյ Փէտէր, պէնի պու սա'աթ-
 տան դսւրթար: Լաքին պու սա'աթա պունուն ի-
 28 չիւն կէլտիմ:— Լէյ Փէտէր, իսմինի իճլալ էյլէ:

- Խմտի սէմատան՝ Խճլալ իթմիշիմ, վէ եինէ իճլալ
 29 իտէճէյիմ, տէյու սէտա կէլտի:— Հաղըր օլան
 խալզ իշիտէրէք՝ Աէօյ կիւրլէտի, տէրլէր խտի,
 պաշղալարը՝ Անա մէլէք սէօյլէտի, տէրլէր խտի:—
 30 Յիսուս ճէվապ վէրիպ տէտի. Պու սէտա պէնիմ
 31 իշիւն տէյիլ իլլա սիղին իշիւն օլտու:— Շիմտի
 պու տիւնեանըն Հիւքմիւ վաղը՝ օլույօր. շիմտի
 պու տիւնեանըն ըէիսի խարիճէ աթըլաճագ տըր:—
 32 Վէ պէն եէրտէն եիւքսէյէ գալտըրըլտըղմտա
 33 ճիւմլէյի քէնտիմէ ճէլպ իտէճէյիմ:— Պունու
 խէ, նէ էօլիւմ իլէ էօլէճէյինի իմա իթմէք ի-
 34 չիւն սէօյլէտի:— Խալզ անա ճէվապէն՝ Պիղ շէ-
 րի'աթտան՝ Վարիստոս իլէլէպէա դալըր, տէյու
 իշիթտիք. սէն իսէ նաւըլ Խալն իւլինսան եիւք-
 սէյէ գալտըրըլմագ կէրէք տիր, տէրսին. պու
 35 Խալն իւլինսան քիմ տիր, տէտիէր:— Խմտի
 Յիսուս անլէրէ տէտի. Տահա պիր աղ միւտտէթ
 նուր սիղին իլէ տիր. նուր սիղտէ օլտուգճա հէօ-
 ըիւլիւնիւզ. օլմայա քի դարանլըզ սիղին իւղէրի-
 նիղէ պասսըն. դարանլըգտա կէզէն իսէ նէրէյէ
 36 կիթտիյինի պիլմէզ:— Աուր սիղտէ պուլունաուգ-
 ճա, նուրա իման իտինիդ, թա քի նուր էվլատլարը
 օլասընըզ: Յիսուս պունու սէօյլէտիքտէ կիտիպ ան-
 լէրտէն կիղէնտի:
 37 Լաքին անլէրին Հուզուրունտա պունճա 'ալա-
 մէթլէր իճրա իթմիշ իքէն անա իման իթմէղլէր
 38 խտի:— Շէօյլէ քի Խշայա փէյղումպէրին՝ Լա՝
 Բապպ, քիմ պիղտէն իշիթտիյինէ ինանտը, վէ

Բապայըն պաղուսու քիմէ պէսան օլունտու, տէյու
 39 սէօյլէտիյի քէլամ իթմամ օլունա : — Պունուն
 իչիւն իման խտէմէղլէր խտի . զիրա Խշայա եինէ
 40 տէմիշ տիր . — Անլէրին կէօղլէրինի քէօրլէթտի վէ
 եիւրէքլէրինի սէրլէշտիլտի . օլմայա քի կէօղ-
 լէրիլէ կէօրլէր վէ եիւրէքլէրիլէ խտաք խտէ-
 լէր վէ տէօնէլէր տէ, անլէրէ շիֆա վէրէյիմ : —
 41 Խշայա պունու անըն ճէլալըն կէօրիւպ անտէն
 42 խտպէր վէրտիյի զէման սէօյլէտի : — Պու ճիւմլէ
 իլէ պէրապէր ըուէսատան տախի չօղլար անա ի-
 ման իթտիլէր իտէտէ, ճէմ իյեթկեա՜տան իխրաճ
 օլունմամադ իչիւն, ֆարիսիլէր սէպէպլնտէն անը
 43 իթիրաֆ իթմէղլէր խտի : — Օ.իրա ինսանլարըն
 իղզէթինի Ալլա՜հն իղզէթինտէն զիւտտէ սէվտի-
 44 լէր : — Վէ Յիսուս նիտա խտիպ տէտի . Պանա
 իման խտէն պանա տէյիլ՝ իլլա պէնի կէօնտէրէնէ
 45 իման խտէր . — վէ պէնի կէօրէն պէնի կէօնտէրէնի
 46 կէօրիւր : — Պէն տիւնեայա նուր կէլտիմ . թա քի
 հէր քիմ պանա իման խտէրտէ, զարանլըդտա
 47 դալմայա : — Վէ էյէր պիր քիմսէ քէլամըմը ի-
 շտիպ տէ հըֆղ իթմէզսէ, պէն անը հիւքմ իթ-
 մէմ . զիրա տիւնեայը հիւքմ իթմէք իչիւն տէյիլ՝
 իլլա տիւնեայը խէլաս իթմէք իչիւն կէլտիմ : —

39. — Իման իրէմէղլէր իրի . չիւնըն՝ Թէօֆիլաթօսուն
 դալլինճէ, պէտլաս՜ վէ ֆապըգ ատէմ՝ այնի եարամադ հա-
 լնտէ տէվամ իթտիքճէ, եանի կիւնա՜հը թէրճի՜ս վէ իթթի-
 եար իթտիքճէ, իման խտէմէզ :

48 Պէնի թահգիր խտիպ քէլամլարըմը զապուլ
 իթմէյէնի հիւքմ խտէն վար տըր . պէնիմ օ սէօյ-
 լէտիյիմ քէլամ անը սօն կիւնտէ հիւքմ խտէճէք
 49 տիր : — Օ.իրա պէն քէնտիլիյիմտէն սէօյլէմէտիմ .
 լաքին պէնի կէօնտէրէն Պէտէր քէնտիսի նէ տէյէ-
 ճէյիմի վէ նէ սէօյլէյէճէյիմի պանա էմը էյլէ-
 50 տի : — Անըն էմրինին տախի էպէտի հաեաթ օլտու-
 ղունու պիլիլիմ : Պինաէն՝ ալէյհ պէն հէր նէ
 սէօյլէրսէմ, զըպղը Փէտէրին պանա տէտիյի մի-
 սիլու սէօյլէրիմ :

Պատմ. 13

13. Պըսհ պայրամընտան էվվէլ Յիսուս պու
 տիւնեատան Փէտէրին նէղտինէ ինթիզալ իթմէսի
 իչիւն քէնտի սա՛աթընըն կէլտիյինի պիլմէքլէ, վէ
 տիւնեատա օլան քէնտինինքիլէրի սէվմիշ օլարադ,
 2 անլէրի նիհաեթէ տէք սէվտի : — Վէ ազլամ
 դա՛ամը օլունճա, շէյդան զաթէն Խսիարիթի
 Սիմօնուն օլլու Լէհուտանըն եիւրէյինէ անը
 3 զամզ իթմէքլէյի իլդա իթմիշ օլարադ, — Յի-
 սուս Փէտէրին հէր շէյի քէնտի էլլէրինէ թէսլիմ
 իթտիյինի, վէ Ալլա՜հտան կէվիշ վէ Ալլա՜հ
 4 կիթմէք իւղըն օլտուղունու պիլմէքլէ, — ազլամ
 դա՛ամընտան դալզըպ էլպլիսէսինի պրադարադ պիր
 5 վէշքիր ալըպ դուշանտը : — Պա՛տէհու լէյէնէ

- սու գոյուպ, շակիրտէրին անագլարընը երյգամա-
 դա վէ գուշանմը՝ օլտուղու փէշքիր իլէ սիւմէյէ
 6 պաշլատը : — Խմտի Սիմօն Պետրոսս կէլիր . Սիմօն
 անա՛ Լա՛ Բապպ, սէնսի պէնիմ անագլարըմը
 7 երյգարսըն, տէտի : — Յիսուս անա ճէվապէն՝ Պէ-
 նիմ իթտիյիմի սէն շիմտի պիւմէզսին, լաքին սօն-
 8 ըա պիլէճէքսին, տէտի : — Պետրոս անա՛ Պէնիմ
 անագլարըմը էպէտէն երյգամայաճադսըն, տէտի :
 Յիսուս անա՛ Լա՛յեր սէնի երյգամադսամ, պէնիմ
 իլէ նասիպին օլմայաճագ տըր, ճէվապընը վէրտի :
 9 Սիմօն Պետրոս անա՛ Լա՛ Բապպ, եալընըդ անագ-
 լարըմը տէյիլ՝ իլլա էլլէրիմի վէ պաշըմը տախի
 10 երյգա, տէտի : — Յիսուս տախի անա՛ Լա՛յգանմը՝
 քիմսէ քիւլլիյէն փաք օլմաղլէ, անագլարընըն
 երյգանմասընտան դայը պիր շէյէ իհթիեաճը
 եօգ տըր . սիդ իսէ փաքսընըդ, լաքին ճիւմլէնիդ
 11 տէյիլ, տէտի : — Օխրա քէնտինի դամղ իտէճէք
 քիմսէյի պիլիր իտի, անըն իչիւն՝ ճիւմլէնիդ
 12 փաք տէյիլսինիդ, տէտի : — Խմտի անլէրին անագ-
 լարընը երյգայըպ էլպիսէսինի ալտըգտան վէ թէք-
 րարէն սօֆրայա օթուրտուգտան սօնրա, անլէրէ
 տէտի . Սիդէ նէ իթտիյիմի պիլիրմիսինիդ : —
 13 Սիդ պանա՛ Մու՛ալլիմ վէ Բապպ թէսմիեէ իտէր-
 14 սինիդ . վէ էյի տէրսինիդ, զիրա էօյլէյիմ : — Խմ-
 տի, էյեր պէն Մու՛ալլիմ վէ Բապպ օլտուղում
 հալտէ սիդին անագլարընըդ երյգատըմ իտէ, սիդ
 տէ եէքտիկէրինիդին անագլարընը երյգամալըսը-
 15 նըդ : — Օխրա պէնիմ սիդէ էյլէտիյիմ կիպի սիդին

- տախի էյլէմէնիդ իչիւն սիդէ պիր իպրէթ վէր-
 16 տիմ : — Հագիգաթէն, հագիգաթէն սիդէ տէրիմ,
 գուլ էֆէնտիսինտէն՝ վէ իրսալ օլունան իրսալ
 17 իտէնտէն սիօսիւք տէյիլ տիր : — Լա՛յեր պունու
 պիլիպտէ անը իճրա տախի իտէրսէնիդ, մութլու-
 18 սընըդ : — Պունու սիդին ճիւմլէնիդին հագընտա
 սէօյլէմէյօրում . պէն ինթիխապ իթտիքլէրիմի
 պիլիլիրիմ . լաքին՝ Պէնիմլէ էթմէք եէյէն էօքճէսինի
 պանա դարշը դալտըլտը, տէյու եաղըլմը՝ օլան
 19 իթմամ օլունմալը : — Պունու վադը՝ օլմասընտան
 էլվէլ շիմտիտէն սիդէ տէյօրում, թա քի վադը՝
 օլտուղունտա պէն իտիյիմէ իման իտէսինիդ : —
 20 Հագիգաթէն, հագիգաթէն սիդէ տէրիմ, կէօնտէ-
 րէճէյիմ զաթը դապուլ իտէն, պէնի դապուլ իտէր .
 վէ պէնի դապուլ իտէն, պէնի կէօնտէրէնի դապուլ
 իտէր :
 21 Յիսուս պունու սէօյլէտիքտէ ճանընտա մուղրա-
 րիպ օլտու . վէ՛ Հագիգաթէն, հագիգաթէն սիդէ
 տէրիմ քի, սիդտէն պիրի պէնի դամղ իտէճէք տիր,
 22 տէյու շէհատէթ իթտի : — Շակիրտէր քիմին
 հագընտա սէօյլէտիյինտէն շիւպհէլէնէրէք, եէք-
 23 տիկէրլէրինէ պաղըյօրլար իտի : — Շակիրտէրին-
 տէն Յիսուսուն սէվտիյի քիմսէ Յիսուսուն սինէսինէ
 24 տաեանմը՝ իտի : — Խմտի Սիմօն Պետրոս օլ հագ-
 զընտա սէօյլէտիյի քիմ տիր, տէյու իշարէթ ի-
 25 տէր . — օ տախի Յիսուսուն սինէսինէ տաեանըպ անա՛
 26 Լա՛ Բապպ, քիմ տիր, տէտիքտէ, — Յիսուս ճէ-
 վապէն՝ Պէն լօգմայը պաթըրըպ քիմէ վէրիսէմ,

օ տըր , տէտի : Իմտի լօգմայը պաթըրըպ Խախարի-
 27 օթի Սիմօնուն օղլու Լէհոտայա վերի : — Վէ
 լօգմատան սօնրա շէյդան անըն տէրունինէ կիրտի :
 Իմտի Յիսուս անա՝ Խտէճէյիլի սերիան էյլէ ,
 28 տէր : — Պունու անա նէ՞ իչիւն սէօյլէտիյիլի սօթրա-
 տա օթուրանլարտան հիչ պիլի անլամատը : —
 29 Օխրա պաղըլարը քիսէ Լէհոտատա օլտուղու
 ճիհէթլէ , Յիսուս անա՝ Պայրամտա պիղէ լաղըմ
 օլանը սաթուն ալ , վէ եա Ֆաղիրլէրէ պիլ շէյ
 30 վէր , տէյօր զանն իտէրլէր իտի : — Օ տախի լօգ-
 մայը ալընճա անիտէ տըշարը չըգտը վէ կէճէ ի-
 31 տի : — Ընըն չըգտըղընը միւթէպաղպէն Յիսուս
 տէտի . Շիմտի Խախ իւլինսան իճլալ օլունտու ,
 32 Ելլահ տախի անտէ իճլալ օլունտու : — Լշէր
 Ելլահ անտէ իճլալ օլունտու իսէ , Ելլահ տախի
 անը քէնտինտէ իճլալ իտէճէք վէ թէղ իճլալ
 33 իտէճէք տիլ : — Լշ չօճուգճըղաղլարըմ , պիլ աղ
 վաղըթ տահա սիղին իլէյիմ : Պէնի արայաճաղ-
 սընըղ . վէ Լէհոտիլէրէ՝ Պէնիմ կիթտիյիմ երէ
 սիղ կէլէմէյէճէքսինիղ , տէտիյիմ կիպի , շիմտի
 34 սիղէ տախի տէրիմ : — Սիղէ եէնի էմր վէրիլիմ
 քի եէքտիկէրինիղի սէվէսինիղ . պէն սիղի սէվտի-
 յիմ միսիլու , սիղ տախի եէքտիկէրինիղի սէվէսի-
 35 նիղ : — Լշէր եէքտիկէրինիղէ մուհտպպէթինիղ
 օլուր իսէ , հէր քէս պէնիմ շակիրտլէրիմ օլտու-
 36 ղունուղու պունտան անլայաճաղ տըր : — Սիմօն
 Պետրոս անա՝ Լա՝ Բապպ , նէրէյէ կիտիյօրսուն ,
 տէր : Յիսուս անա ճէվապէն՝ Պէնիմ կիտէճէյիմ

եէրէ շիմտի արտըմճա կէլէմէքսին , ամամ սօնրա
 37 արտըմճա կէլէճէքսին , տէտի : — Պետրոս անա՝
 Լա՝ Բապպ , նի՞չիւն շիմտի սէնին արտըմճա կէլէ-
 մէմ . սէնին ուղրուկտա Ֆէտաի ճան իտէճէյիմ ,
 38 տէր : — Յիսուս անա ճէվապէն տէտի . Պէնիմ
 ուղրումտա Ֆէտաի ճանմը իտէճէքսին . հաղի-
 գաթէն , հաղիգաթէն սանա տէրիմ , խօրօս էօթ-
 մէքտէն էվվէլ պէնի իւչ քէրրէ ինքեար իտէ-
 ճէքսին :

Պատ 14

14. Պալալինիղ մուղղարիպ օլմասըն . Ելլահ ի-
 ման իտէրսինիղ , պանա տա իման իտինիղ : —
 2 Փէտէրիմին խանէսինտէ չօղ իղամէթկիհալար
 վար տըր . եօգսա , սիղէ տէր իտիմ : Օխրա սիղէ
 3 եէր հաղըրլամաղա կիտիյօրում : — Լշէր պէն
 կիտիպ սիղէ եէր հաղըրլար իսէմ , եինէ կէլիպ
 սիղի եանըմա ալաճաղըմ . թա քի պէն նէրէտէ ի-
 4 սէմ , սիղ տախի օրատա օլասընըղ : — Պէնիմ նէ-
 լէյէ կիտէճէյիմի պիլիլարինիղ վէ եօլու տա պիլիլ-
 5 սինիղ : — Թուամա անա՝ Լա՝ Բապպ , նէրէյէ կիտէ-
 ճէյիլի պիլմէյիղ . եօլու նամըլ պիլէպիլիլիլիղ ,
 6 տէտի : — Յիսուս անա տէտի . Պալարիղ վէ հաղի-
 գաթ վէ հաեաթ պէնիմ : Փէտէրէ քիմսէ պէնիղ
 7 կէլմէղ : — Լշէր պէնի դանըրսա իտինիղ , Փէտէրիմի

տէ էլպէթթէ դանըրյաճագ խախիզ, վէ պունտան
 պէօյլէ անը դանըրսընըզ, վէ անը կէօրտիւնիւզ : —
 8 Պիլիպպօս անա՝ Եւս Բապպ, Փէտէրի պիզէ կէօս-
 9 թէր, վէ պիզէ քիֆանէթ խտէր, տէր : — Յիսուս
 անա տէր . Պունճա ղէման պէն սիզինլէյիմտէ, պէ-
 նի դանըմատընմը, էյ Պիլիպպօս . պէնի կէօրէն՝
 Փէտէրի տախի կէօրիւր . վէ սէն նանըլ՝ Պիզէ Փէ-
 10 տէրի կէօսթէր, տէյօրսուէ : — Իման իթմէզմիսին
 քի պէն Փէտէրտէյիմ վէ փէտէր պէնտէ տիր : Պէ-
 նիմ սիզէ սէօյլէտիյիմ սէօզլէրի քէնտիլիյիմտէն
 սէօյլէմէյօրոււմ . իլլա պէնտէ թէմէքքիւն խտէն
 11 Փէտէր քէնտիսի 'ամէլլէրի իշլէյօր : — Պանա ի-
 նանընըզ . չիւնքի պէն Փէտէրտէյիմ, Փէտէր տախի
 12 պէնտէ տիր, — Տիչ օլմագսա, օլ 'ամէլլէր իչիւն
 պանա ինանընըզ : Հագիզաթէն, Հագիզաթէն սի-
 ղէ տէրիմ քի, պանա իման խտէն պէնիմ իճրա
 իթտիյիմ 'ամէլլէրի քէնտիսի տէ իճրա խտէճէք,
 վէ անլէրտէն տաՀա պէօեիւքլէրինի տախի իճրա
 խտէճէք տիր, չիւնքի պէն Փէտէրիմին նէզաինէ կի-
 13 աիյօրոււմ : — Վէ Փէտէրտէն պէնիմ իամիմլէ Հէր
 նէ տիլէրսէնիզ, Փէտէր () ղուլաա իճլալ օլունմա-
 14 սը իչիւն պէն անը իճրա խտէճէյիմ : — Պէնիմ
 իամիմլէ էյէր պէնտէն պիր շէյ տիլէրսէնիզ, պէն անը
 15 իճրա խտէճէյիմ : — Եյէր պէնի սէվէրսէնիզ, պէ-
 16 նիմ էմրլէրիմի հըֆզ իտինիզ : — Վէ պէն Փէտէրէ
 նիեազ խտէճէյիմ, օ տա իլէլէպէտ սիզինլէ դալ-
 մագ իւզրէ սիզէ տիկէր պիր Միւսթէ'ան եա'նի
 17 Բուհ իւլ Հագիզաթը վէրէճէք տիր : — Պունու

տախի տիւնեա գապուլ խտէմէզ . ղիրա անը նէ
 կէօրիւր, նէ տէ դանըր . ամմա սիզ անը դանըր-
 սընըզ . ղիրա նէզտինիզտէ գալաճագ վէ տէրունի-
 18 նիզտէ օլաճագ տըր : — Սիզի եէթիմ պրագմայա-
 19 ճաղըմ . սիզէ կէլէճէյիմ : — Պիր ազ վազըթ սօնրա
 տիւնեա պէնի ալթըզ կէօրմէզ . ամմա սիզ պէնի
 կէօրիւրսիւնիւզ . ղիրա պէն Հաեաթտայըմ . սիզ
 20 տախի Հաեաթտա օլաճագսընըզ : — Օլ կիւնտէ
 պէն Փէտէրիմտէ, սիզ պէնտէ վէ պէն սիզտէ օլտու-
 21 ղոււլ պիլէճէքսինիզ : — Եմրլէրիմ քէնտիստէ
 օլուպ անլէրի հըֆզ խտէն քիմսէ՝ պէնի սէվէն օ
 տըր . պէնի սէվէն քիմսէ տախի Փէտէրիմ դարա-
 22 տիմի անա զահիր խտէճէյիմ : — Խսաարիօթի օլ-
 մայսն Եէհուտա անա՝ Եւս Բապպ, նէ օլտու քի
 քէնտիսի տիւնեայա տէյիլ տէ պիզէ զահիր խտէ-
 23 ճէքսին, տէտի : — Յիսուս անա ճէվապէն՝ Եյէր
 պիր քիմսէ պէնի սէվէրսէ, քէլամըմը հըֆզ խտէ-
 24 անա կէլիպ անտէ թէմէքքիւն խտէճէյիզ : — Պէ-
 նի սէվմէյէն պէնիմ քէլամըլարըմը հըֆզ իթմէզ .
 վէ իշլթտիյինիզ քէլամ պէնիմ տէյիլ՝ իլլա պէնի
 25 կէօնտէրէն Փէտէրին տիր : — Պունու պէն Հէնուզ
 եանընըզտա պուլունուր իքէն սիզէ սէօյլէտիմ : —
 26 Եմմա Փէտէրին պէնիմ իամիմ իլէ սիզէ կէօնտէրէ-
 ճէյի Միւսթէ'ան, եա'նի Բուհ իւլ Պուտա քէնտի-
 սի սիզէ հէր շէյի թալիմ խտէճէք, վէ սիզէ հէր
 նէ սէօյլէտիմ խտէ, ճիւմլէսինի սիզէ իխզար խտէ-

- 27 Ծէք տիր : — Սիդէ սուղհ պրագըրըմ. սիդէ պէնիմ սուղհուսու վերիւրիմ. պէն սիդէ տիւնեանըն վերտիյի կիպի օլարագ վերմէմ. գալպինիզ ըզըրրապ ու
- 28 Խէվֆէ կիրիֆթար օլմասըն : — Պէնիմ սիդէ Նիւտէրիմ վէ սիդէ կէլիւրիմ, տէտիյիմի իշիթտինիզ : Լշյէր պէնի սէվսէ խտինիզ, էլպէթթէ պէնիմ Փէտէրիմէ կիթմէ. քլիյիմտէն տօլայը մէսրուր օլաճագ
- 29 Խտինիզ. զիրա Փէտէր պէնտէն պէօեիւք տիր : — Վէ վազը՝ օլմազտան էվվէլ սիդէ սէօյլէտիմ, թա քի
- 30 վազը՝ օլտուղունտա իման խտէսինիզ : — Արթըզ սիդէ չօզ շէյ սէօյլէմէյէճէյիմ. զիրա պու տիւնեանըն լէխի կէլիյօր, վէ պէնտէ անըն հիչ պիւր շէյի
- 31 Եօզ տըր : — Ապին Փէտէրի սէվէրիմ. վէ դըպզը Փէտէրին պանա էմր իթտիյի կիպի իծրա իթտիյիմի տիւնեանըն պիլմէսի իչիւն, գալգընըզ պուրատան կիտէլիմ :

Պատ 15

15. Պէն հազիգի ասմայըմ վէ Փէտէրիմ պազպան
- 2 տըր : — Պէնտէ մէյվէ վերմէյէն հէր ասմա չը պուղունու գալտըրըր. վէ հէր մէյվէ վերէնի տա
- 3 հա զիւտէ մէյվէ վերսին տէյու փաբէր : — Սիդէ սէօյլէտիյիմ քէլամ իչիւն սիդ գաթէն փաբսը
- 4 նըզ : — Սիդ պէնտէ գալընըզ, պէն տախի սիդտէ գալայըմ. չըպուդ ասմատա գալմասըզճա քէն

- տիլիյինտէն մէյվէ վերմէտիյի միսիլլու, քէզալիք սիդ տախի էյէր պէնտէ գալմազսանըզ, մէյվէ վերէ
- 5 մէզսինիզ : — Ասմա պէնիմ, սիդ տախի չըպուգլարսընըզ. հէր քիմ պէնտէ գալըր՝ պէն տախ անտէ գալըրսամ, օ չօզ մէյվէ վերիւր. զիրա
- 6 պէնսիզ պիւր շէյ իծրա խտէմէզսինիզ : — Լշյէր պիւր քիմսէ պէնտէ գալմազսա, չըպուգ կիպի խարիճէ աթըլըպ գուրուր, վէ անը տէվշիւրիպ աթէշէ
- 7 աթարլար վէ եանար : — Լշյէր պէնտէ գալըրսանըզ վէ սէօզլէրիմ տախի սիդտէ գալըրսա, հէր նէ իսթէրսէնիզ տիլէյէճէքսինիզ վէ սիդէ օլաճագ
- 8 տըր : — Պուստան, եանի չօզ մէյվէ վերմէնիզտէն վէ պանա շակիլտ օլմանըզտան Փէտէրիմ իծլալ
- 9 օլունտու : — Փէտէր պէնի սէվտիյի միսիլլու, պէն տախի սիդի սէվտիմ : Պէնիմ մուհապպէթիմտէ
- 10 գալընըզ : — Լշյէր էմրլէրիմի հըֆզ խտէրսէնիզ, մուհապպէթիմտէ գալաճագսընըզ. նիճէ քի պէն Փէտէրիմին էմրլէրինի հըֆզ իթտիմ վէ անըն
- 11 մուհապպէթինտէ գալըյօրում : — Պէնիմ սիւրուրում սիդտէ գալմասը վէ սիդին սիւրուրունըզ
- 12 իթմամ օլունմասը իչիւն սիդէ սէօյլէտիմ : — Պէնիմ էմրիմ պու տըր քի պէն սիդի սէվտիյիմ միսիլլու,
- 13 սիդ տախի եէքաիկէրինիզի սէվէսինիզ : — Պիւր տախ մին քէնսաի տօսթլարը սըլլունտա ֆէտաի ճան իթմէսինտէն տահա պէօեիւք մուհապպէթ հիչ
- 14 քիմսէտէ Եօզ տըր : — Լշյէր սիդէ էմր իթտիյիմ շէյլէրի իծրա խտէրսէնիզ, տօսթլարըմսընըզ : —
- 15 Արթըզ սիդէ գուլ թէամիեէ իթմէմ. զիրա գուլ

- քենտի էֆենտիսինն նէ եափտըղըն պիլմէզ . ամմա սիգէ տօսթ թէսմիսէ իթտիմ, զիրա ֆէտէրիմտէն հէր նէ իշիթտիմ իսէ, ճիւմլէսինի սիգէ պիլտիրտիմ : — Տէյիլ քի սիգ պէնի ինթիխապ իթտինիգ, իլլա պէն սիգի ինթիխապ իթտիմ . վէ սիգի կիտիպ մէյվէ վէրմէնիգ վէ մէյվէնիգ դալմասը իչիւն թաւինն էյլէտիմ, թա քի պէնիմ իսմիմլէ ֆէտէրտէն հէր նէ տիլէյէճէք օլսանըզ, սիգէ վէրէ : — Լէքտիկէրինիգի սէվէսինիգ, տէյու 17 սիգէ պուռլարը էմր էյլէրիմ : — Լէյէր տիւնեա սիգէ պուռլ իտէրսէ, սիգտէն ագտէմ պանա պուռլ 18 իթտիյինի պիլմիշ օլուռուզ : — Լէյէր տիւնեատան օլսա իտինիգ, տիւնեա էլպէթթէ քէնտիսինն օլանը սէվէր իտի . Լաքին սիգ տիւնեատան օլմայրալ իլլա պէն սիգի տիւնեատան ինթիխապ իթտիյիմ 20 սէպէպտէն, տիւնեա սիգէ պուռլ իտէր : — Պէնիմ սիգէ Պուլ քէնտի էֆենտիսինտէն պէօեիւք տէյիլ տիր, տէտիյիմ քէլամը տէրխաղըր իտինիգ : Լէյէր պէնի գօղալատըլար իսէ, սիգի տէ գօղալայաճաղար, պէնիմ քէլամըմը հըֆիգ իթտիլէր 21 իսէ, սիգինքիլէրի տէ հըֆիգ իտէճէքլէր տիր : — Լաքին պու շէյլէրին ճիւմլէսինի սիգէ պէնիմ իսմիմ իչիւն իտէճէքլէր . զիրա պէնի կէօնտէրէնի պիլմէզլէր : — Լէյէր պէն կէլմէմիշ վէ անլէրէ սէօյլէմէմիշ օլսայտըմ, կիւնահլարը օլմազ իտի . ամմա շիմտի կիւնահլարընտան տօլայը պէհանէլէրի եօգ 23 տըր : — Պանա պուռլ իտէն՝ ֆէտէրիմէ տախի պուռլ 24 իտէր : — Լէյէր անլէրին արալարընաա տիկէր հիչ

- պիրինին իճրա իթմէտիյի ամէլլէրի իճրա իթմիշ օլմասա իտիմ, կիւնահլարը օլմազ իտի . Լաքին շիմտի հէմ կէօրաիւլէր, հէմ տէ կէրէք պանա վէ 25 կէրէք ֆէտէրիմէ պուռլ իթտիլէր : — Ամմա քէնտիլէրին շէրիաթընտա՝ Պանա նահազգ եէրտէ պուռլ իթտիլէր, տէյու եաղըլը օլան քէլամ իթմամ օլուռմալը : — Պաղադ ֆէտէրտէն պէնիմ սիգէ կէօնտէրէճէյիմ Միւթէան, եանի ֆէտէրտէն սուտուր իտէր օլան Բուհ իւլ հազիգաթ կէլտիյինտէ, պէնիմ հազղըմտա օ շէհատէթ իտէճէք տիր : — 27 Սիգ տախի պէնիմ հազղըմտա շէհատէթ իտէճէքսինիգ . զիրա իպթիտատան պէրու պէնիմլէ պէրապէրսինիգ :

Պատ 16

16. Պուռու սիգէ սէօլլէտիմ քի սիւրչմէյէսինիգ : — 2 Սիգի ճէմիլյեթթէկեահտան դարտ իտէճէքլէր .

26. — Պուրատա Փարազա դապուլ իտէլիմ քի մէսէլէ Բուհ իւլ Գուտտուռ սուտուրի էգէլիսի հազղընտա օլսուն : Ինճիլնիւվիս Եուհաննա՝ Բուհ իւլ Գուտտա Էալլէնլ ֆէտէրտէն սուտուր իտէր տէմէյօր (Եօգսա՝ պու պիր բաֆաղըլըզ օլուր իտի), իլլա Հաֆիթաթ Բուհնա թի ֆէտէրտէն սուտուր իտէր . քի պու տա Բուհ իւլ Գուտտուռ իպնտէն տախի սուտուր իտէր օլուռընտա մանի՝ օլմազ . չիւնքի ալնի տէթտէ վէ աթի իւզղիքը պէնիմ (Իպն) սիգէ կէօնտէրէճէյիմ . . . իպարէսիլլէ տէրէճէի քիֆաեէտէ մուսատտագ պէնտի ագաիտի տինիյեէ տիր :

- լաքին վազըթ կէլէճէք քի, հէր քիմ սիզի գաթլ
իտէրսէ, Ելլահա 'իպատէթ 'արզ իթտիյինի
3 զանն իտէճէք տիր: — Վէ պունու սիզէ Փէտէրի
վէ պէնի դանըմատըզլարը իչիւն իտէճէքլէր
4 տիր: — Լաքին վազըթ կէլտիյինտէ, պէնիմ անը
սիզէ սէօյլէտիյիմի տէրխադըր իթմէնիզ իչիւն
5 պու շէյլի սիզէ սէօյլէտիմ: — Եմմա սիզինլէ պէ-
րապէր պուլունտուղում ճիհէթլէ, պունու սիզէ
իպթիտատան տէմէտիմ: Պազադ շիմտի պէնի կէօն-
տէրէնին նէզտինէ կիտիյօրում. վէ սիզտէն հիչ պիրի
պանա՝ 'Եթէյէ կիտիյօրում, տէյու սիւալ իթ-
6 մէյօր: — Պազադ պունլարը սիզէ սէօյլէտիյիմ
7 սէպէպլէ, քէտէր գալպինիպի մէմլու դըլտը: — Լա-
քին պէն սիզէ հադիպաթը սէօյլէյօրում. կիթմէք-
լիյիմ սիզէ խալըրլը տըր. զիրա պէն կիթմէյինճէ,
սիզէ Միւսթէ'ան կէլմէզ. ամմա կիտէճէք օլուր-
8 սամ, անը սիզէ կէօնտէրէճէյիմ: — Վէ օ կէլտիք-
տէ, տիւնեայը կիւնահտան, վէ սալահտան, վէ
9 հիւքմտէն տօլայը իլգամ իտէճէք տիր: — Միւ-
նահտան տօլայը. զիրա պանա իման իթմէզլէր: —
10 Սալահտան տօլայը. զիրա Փէտէրէ կիտիյօրում
11 վէ արթըզ պէնի կէօրմէյէճէքսինիզ: — Հիւքմտէն
տօլայը. զիրա պու տիւնեանըն ըէխի զաթէն
12 հիւքմ օլունմուշ տըր: — Սիզէ սէօյլէյէճէք տա-
հա չօզ շէյլէրիմ վար տըր, Լաքին շիմտիլիք թէ-
13 համմիւլ իտէմէզսինիզ: — Պազադ օլ հադիպաթ
Բուհու կէլտիյինտէ, քէնտիսի սիզի ճիւմլէ հադի-
գաթա իրշատ իտէճէք տիր. զիրա քէնտիլիյին-

- տէն սէօյլէմէյէճէք, իլլահ հէփ իշիթտիյինի տէյէ-
ճէք, վէ վուգու՝ պուլահադ օլան շէյլէրի սիզէ
14 խապէր վէրէճէք տիր: — Օ պէնի իճլալ իտէճէք,
զիրա պէնիմքինտէն ալըպ սիզէ իխալար իտէճէք
15 տիր: — Փէտէրին հէր նէսի վար խէ, ճիւմլէսի
պէնիմ տիր. պունուն իչիւն՝ Պէնիմքինտէն ալըր
16 վէ սիզէ իխալար իտէճէք տիր, տէտիմ: — Պիր ազ
միւտտէթ սօնրա պէնի կէօրմէյէճէքսինիզ, վէ պիր
ազ միւտտէթ սօնրա պէնի կէօրմէյէճէքսինիզ. զիրա
17 Փէտէրէ կիտիյօրում: — Լամտի շակիրտլէրտէն
պա'ղըլարը եէքտիկէրլէրինէ՝ Պիր ազ միւտտէթ
սօնրա պէնի կէօրմէյէճէքսինիզ, վէ եինէ՝ Պիր ազ
միւտտէթ սօնրա պէնի կէօրմէյէճէքսինիզ, վէ 'Օ.իրա
պէն Փէտէրէ կիտիյօրում, տէյու պու պիզէ սէօյլէ-
18 տիյի նէ՞ տիր, տէտիլէր: — 'Եճէպա պու՝ Պիր ազ
միւտտէթ տէտիյի նէ՞ օլա, նէ սէօյլէտիյինի պիլ-
19 մէյօրում, տէտիլէր: — Յիսուս քէնտիսինէ սիւալ
իթմէք իսթէտիքլէրինի պիլմէքլէ անլէրէ տէտի.
Սիզէ՝ Պիր ազ միւտտէթ սօնրա պէնի կէօրմէյէ-
ճէքսինիզ, վէ եինէ՝ Պիր ազ միւտտէթ սօնրա պէնի

15. — Փէտէրին հէր նէսի վար խէ, ճիւմլէսի Իպնին տա-
խի օլտուղու վէ Իպնին՝ Փէտէր իյէ հէմճէվհէր օլտուղունա
իսթինատէն, 'աղիզ Ապաի քիլիսէ Բուհ իւլ Գուտտուն Փէ-
տէրտէն տուտուր էյլէտիյի կիպի Իպնտէն տախի տուտուր էյ-
լէտիյինի պիհադգին իսթինթաճ իտէրլէր. Են տօմ էմօս պէնիմ
իւլտէն լուղէթինին եանընտա Πατρός Փէտէրիմտէն լուղէթի
զըմնէն անլալըլըր տէմէք նազապիլ տիր: Պէօյլէ պիր պիապ
վէ նապէճա զաննա՝ զահիպ օլմազլըզ՝ Բապպիմիզ Յիսուսուն
'ալին աեթթտէ վէրմիշ օլտուղու իլահաթը 'ատէթա նազադ ու
Փէսի իթմէք տէմէք օլուր:

- կէօրէճէքսինիդ, տէտիյիմ իչիւնմի եէքտիկէրինիդէ
 20 սիւալ խտիյօրսունուդ : — Հագիգաթէն, հագիգա-
 թէն սիգէ տէրիմ, սիգ աղլայրայ ֆէրեատ խտէճէք-
 սինիդ, տիւնեա իսէ շաղ օլաճագ տըր . սիգ մահգուն
 օլաճագսընըդ, լաքին հիւղնիւնիւդ մէսէրրէթէ թէ-
 21 պէտտիւլ խտէճէք տիր : — Պիր դարը վաղը համլ
 էյլէտիյի գէման մահգուն օլուր, զիրա սա'աթը
 կէլմիշ տիր . լաքին մասում թէվէլլիւտ իթտիք-
 տէ, տիւնեայա պիր ստէմ թէվէլլիւտ իթտիյի
 իչիւն, սէվինճտէն էլէմինի աըթըգ տէրիսագըր
 22 իթմէդ : — Սիգ տախի շիմտի մահգունսընըդ . լա-
 քին սիգի պէթէքրար կէօրէճէյիմ, վէ դալպինիդ
 մէսրուր օլաճագ, վէ մէսէրրէթինիդի քիմսէ սիգտէն
 23 գալտըրմայաճագ տըր : — Օլ կիւնտէ պէնտէն
 հիչ պիր շէյ ըրճա իթմէյէճէքսինիդ : Հագի-
 գաթէն, հագիգաթէն սիգէ տէրիմ, պէնիմ իսմիմ-
 լէ Փէտէրտէն պիր շէյ դալէպ իտէճէք օլսանըդ,
 24 սիգէ վէրէճէք տիր : — Շիմտիյէ տէյին պէնիմ
 իսմիմլէ պիր շէյ դալէպ իթմէտինիդ . դալէպ
 իտինիդ, վէ ալաճագսընըդ, քի մէսէրրէթինիդ
 25 իթմամ օլունա : — Պունու սիգէ թէմսիլլէրլէ
 սէօյլէտիմ . լաքին վաղըթ կէլիյօր քի սիգէ աը-
 թըգ թէմսիլլէրլէ սէօյլէմէյիս, իլլա Փէտէրին
 հագգընտա սիգէ աշիքեարէ խապէր վէրէճէյիմ : —
 26 Օլ կիւնտէ պէնիմ իսմիմլէ դալէպ իտէճէքսինիդ .
 վէ սիգէ՝ Պէն Փէտէրէ սիգին իչիւն նիեաղ իտէ-
 27 ըրիմ, տէմէմ : — Օլիրա պէնի սէվտիյինիդ, վէ Նլ-
 լահտան խուրուճ իթտիյիմ իման էյլէտիյինիդ

- 28 իչիւն, Փէտէր քէնտիսի սիգի սէվէր : — Փէտէրտէն
 խուրուճ խտիպ տիւնեայա կէլտիմ . եինէ տիւնեա-
 29 յը թէրք խտիպ Փէտէրէ կիտիյօրում : — Շա-
 կիրտլէրի անա տէտիլէր . Նշթէ շիմտի աշիքեարէ
 սէօյլէյօրսուն, վէ հիչ պիր թէմսիլ տէմէյօր-
 30 սուն : — Շիմտի պիգ հէր շէյի պիլտիյինի վէ
 քիմսէնին ստնա սիւալ իթմէսինէ մուհթամ՝ օլ-
 մատըղընը անլայօրուդ . պինսէն 'ալէյհ Նլլահ-
 31 տան խուրուճ իթտիյիկէ իման իտէրիդ : — Յիսուս
 անլէրէ ճէվապէն տէտի . Շիմտիմի ինանըյօրսու-
 32 նուդ : — Նշթէ սա'աթ կէլիյօր վէ հալա կէլմիշ
 տիր քի հէր պիրինիդ քէնտի եէրինէ տաղըլըպ
 պէնի եալընըգ պրագաճագսընըդ . ամմա եալընըգ
 տէյիլիմ, զիրա Փէտէր պէնիմլէ պէրապէր
 33 տիր : — Պունու պէնտէ սուհունուդ օլմասը իչիւն
 սիգէ սէօյլէտիմ : Տիւնեատա միւզտեգանըդ օլա-
 ճագ տըր . լաքին ճէսուր օլունուդ . պէն տիւնեայա
 դալէպէ չալտըմ :

Պատ 17

17. Յիսուս պունու սէօյլէյիպ կէօղլէրինի սէմայա
 տօղրու դալտըրարագ տէտի . Նշ Փէտէր, սա'աթ
 կէլմիշ տիր, Օղլունու իճլալ էյլէ, թա քի Օղ-
 2 լուն տախի սէնի իճլալ էյլէյի : — Նիճէ քի անա
 պիլճիւմլէ թէն իւղէրինէ հիւքիւմէթ վէրտին,

Թա քի անա վերտիքլերինն ճիւմլէսինէ էպէտի
 3 հաեաթ վերէ : — Եպէտի հաեաթ իսէ պու՝ եա՛նի
 սէնի եալընը հազգ Ալլահը, վէ իրսալ իթտիյին
 4 Յիսուս Վրիստոսու զանրմալարը տըր : — Պէն
 սէնի եէր իւզերինտէ իճլալ էյլէտիմ : իճրա իթ-
 մէքլիյիմ իչիւն պանա վերտիյին իշիմի թէմամ
 5 էյլէտիմ : — Վ է շիմտի էյ Փէտէր, տիւնեա մէվ-
 ճուտ օլմազտան էվվէլ սէնին ինտիկտէ մալիք
 օլտուղում ճէլալ իլէ պէնի ինտիկտէ իճլալ էյ-
 6 լէ : — Սէնին իամինի տիւնեատան պանա վերտիյին
 ատէմլէրէ պէեան էյլէտիմ : Անլէր սէնինքի իտիլէր-
 անլէրի տէ պանա վերտին : վէ սէնին քէլամընը
 7 հըֆզ էյլէտիլէր : — Պանա վերտիյին շէյլէրին
 ճիւմլէսի սէնտէն օլտուղունու շիմտի պիլտիլէր : —
 8 Զիրա պանա վերտիյին քէլամլարը անլէրէ վեր-
 տիմ, անլէր տէ դապուլ իթտիլէր, վէ սէնտէն
 խուրուճ իթտիյիմի սահիհէն պիլիպ, պէնի սէն
 9 իրսալ իթտիյինէ իման իթտիլէր : — Պէն անլէր
 իչիւն նիեազ իտիյօրում : տիւնեա իչիւն տէյիլ՝
 իլլա պանա վերտիքլերին իչիւն նիեազ իտիյօ-
 10 րում, զիրա անլէր սէնին տիրլէր : — Պէնտէ
 օլանըն քեաֆֆէսի սէնին, վէ սէնտէ օլանլար
 11 պէնիմ տիր, վէ անլէրտէ իճլալ օլունսում : — Վ է
 պէն արթըղ տիւնեատա տէյիլիմ, պունլար իսէ

3. — Սէլամէթէ էրմէք իչիւն պիլմէմիզ վաճիպ օլան հէր
 խուսուս, Փէտէր վէ Իպն հազգընտա պիլտէ օլմազը լազըմ
 կէլէն մալիւմաթ իւզերինէ միւսթէնէտ տիր :

աիւնեատա տըրլար : վէ պէն սանա կէլիյօրում :
 Եյ Վոլտտուս Փէտէր, պանա վերտիքլերին սէնին
 իամին իլէ հըֆզ էյլէ, Թա քի պիլիմ կիպի պիր
 12 օլալար : — Պէն անլէր իլէ պէրապէր օլտուղում
 վազըթ անլէրի սէնին իամինէ հըֆզ իտէր իտիմ :
 Պանա վերտիքլերին հըֆզ էյլէտիմ : վէ հէլաքըն
 օղլու օլանտան մալատա անլէրտէն հիլէ պիր քիմսէ
 զաիպ օլմատը : Թա քի եազըլար իթմամ օլու-
 13 նա : — Ամմա շիմտի պէն սանա կէլիյօրում : վէ
 պէնիմ մէսէրրէթիմէ քէնտիլէրինտէ թէմամիլլէ
 մալիք օլմալարը իչիւն պու շէյլէրի սէօյլէյօ-
 14 րում : — Պէն անլէրէ սէնին քէլամընը վերտիմ : վէ
 տիւնեա անլէրէ պուլզ իթտի : զիրա պէն տիւնեա-
 տան օլմատըղըմ կիպի, անլէր տալի տիւնեատան
 15 տէյիլ տիրլէր : — Անլէրի տիւնեատան զալարը-
 մանը տէյիլ՝ իլլա անլէրի շէրտէն հըֆզ էյլէմէ-
 16 նի նիեազ իտէրիմ : — Պէն պու տիւնեատան օլմա-
 տըղըմ կիպի, անլէր տալի պու տիւնեատան տէյիլ
 17 տիրլէր : — Անլէրի հազիզաթտա թազտիա էյլէ :
 18 սէնին քէլամըն հազիզաթ տըր : — Սէն պէնի
 տիւնեայա կէօնտէրտիյին միսիլլու, պէն տալի ան-
 19 լէրի տիւնեայա կէօնտէրտիմ : — Վ է անլէր իչիւն

17. — Անլէրի հաֆէթաթա լաֆթիա էյլէ, եա՛նի անլէրի
 թէֆրիզ պիրլէ Ինճիլէն վազընա թալսիա էյլէ :

19. — Անլէր իլիւն պէն ինտիկտէ լաֆթիա էյլէրիմ, եա՛նի
 պէն նէֆսիմի անլէր իչիւն դուրպան կիպի թազտիմ իտէ-
 րիմ :

- պէն քէնտիմի թագաւիս էյլէրիմ . թա քի անլէր
 20 տախի հազիգաթտա թագաւիս օլունալար : - Եւ-
 լընըզ անլէր իչիւն տէյիլ իլլա անլէրին քէլամը
 վասըդասըյլա պանա իման իտէճէք օլանլար
 21 իչիւն տախի նիւաղ իտէրիմ . - թա քի ճիւմլէ-
 սի պիր օլալար . սէն , էյ Փէտէր , պէնտէ , վէ պէն
 սէնտէ օլտուղում կիպի , անլէր տախի պիգտէ պիր
 օլալար , թա քի պէնի սէն կէօնտէրտիյինկէ տիւն-
 22 եա իման իտէ : - Վէ պանա վէրտիյինկէ ճէլալը
 անլէրէ վէրտիմ . թա քի պիգիմ պիր օլտուղումնոզ
 23 միսիլլու , անլէր տախի պիր օլալար : - Պէն անլէր-
 տէյիմ , վէ սէն պէնտէ . թա քի պիր օլմազլըզտա
 քեամիլ օլալար . թա քի պէնի սէն կէօնտէրտիյինկի
 վէ պէնի սէվտիյինկէ միսիլլու , անլէրի տէ սէվտիյինկի
 24 տիւնեա պիլէ : - Եւ Փէտէր , պանա վէրտիյինկէ
 քիմսէլէրին պէնիմ օլտուղում մահէլտէ պէնիմլէ
 պէրապէր օլմալարընը իսթէրիմ . թա քի տիւն-
 եանըն թէսիսինտէն էվվէլ պէնի սէվտիյինկէ հա-
 սէպիլլէ պանա վէրտիյինկէ ճէլալըմը պիլէլէր : -
 25 Եւ 'ատիլ Փէտէր , տիւնեա տախի սէնի դանը-
 մատը , ամմա պէն սէնի դանըտըմ . պունլար
 26 իսէ պէնի սէն կէօնտէրտիյինկի պիլտիլէր : - Վէ
 սէնին իսմիկի անլէրէ պիլտիլտիմ վէ պիլտիլէ-

22. — Շարիհներին եքսերիսի ճէլալ լուղէթիյլէ՝ քէլամը
 միւթէճէսսէտին պիղէ վէրմէք իւզրէ քէնտի Փէտէրինտէն
 ալտըզ մահէվի թէպէննի իլահի անլայօրլար :

26. — Յիսուս իսթէյօր քի Փէտէր Ալլահ քէնտի մախ-
 սուսի մուհապէթինի ըտուլարա կէօսթէրէ :

ճէյիմ , թա քի սէնին հազըմտա օլան մու-
 հապպէթինկէ անլէրտէ օլա , պէն տախի անլէրտէ
 օլայրմ :

Պատ 18

18. Յիսուս պունլարը սէյլէտիլտէ , շակիրտլէրիլէ
 պէրապէր Պէտրօն չայընըն էօթէ եագասընա
 չըզտը , օրատա պիր պաղչէ օլմաղլէ շակիրտլէ-
 2 ըիլլէ պէրապէր իչինէ կիրտի : - Վէ անը զամզ
 իտէն Եէհուտա տախի օլ մահէլի պիլիլ իտի ,
 զիրա Յիսուս շակիրտլէրիլլէ պէրապէր օրատա չօզ
 3 տէֆ'ա թէճէմմիլ' իթմիլ իտի : - Եւտի Եէհու-
 տա պիր պէօլիլք վէ պաշքեահինլէրլէ ֆարիսի-
 լէրտէն մէմուրլար ալըպ , ֆէնէրլէր , մէշ'ալէլէր
 4 վէ սիլահլար իլէ օրայա կէլիլ : - Եւտի Յիսուս
 քէնտիսինէ վազը՝ օլաճաղըն ճիւմլէսինի պիլ-
 մէքլէ , իլէրիլէյիպ անլէրէ՝ Վիմի ալայօրսու-
 5 նուզ , տէտի : - Եւլէր անա՝ Եագարէթլի Յիսու-
 սու , տէյու ճէվապ վէրմէլէրի իւզէրինէ , Յիսուս
 անլէրէ՝ Պէնիմ , տէտի : Եւնը զամզ իտէն Եէհու-
 տա տախի անլէրլէ պէրապէր տուրույօր իտի : -
 6 Վէ օ անլէրէ՝ Պէնիմ , տէր տէմէզ , կէրի կէրի կիտիպ
 7 եէրէ տիւշտիլէր : - Թէքըրաթէն անլէրէ՝ Վիմի
 ալայօրսունուզ , տէյու սիլալ իթտիլինտէ , անլէր՝
 8 Եագարէթլի Յիսուսու , տէտիլէր : - Յիսուս ճէ-

- վապէն՝ Սիդէ՝ Պէնիմ, տէտիմ : Իմտի էյէր պէնի
արայօրսանըզ, պունլարը գօյվէրին կիթսինէր,
9 տէտի : — Թա քի՝ Պանա վէրտիքլէրինպէն պիրի-
սինի պիլէ զաի՝ իթմէտիմ, տէյու սէօյլէմիշ օլտու-
10 զու քէլամ իթմամ օլունա : — Իմտի Սիմօն Պե-
տրոսուն պիր գըլըճը օլմաղլէ, անը չէքիպ պաշ-
քեաՀինին գուլունա ուրարագ սաղ գուլաղընը քէս-
11 տի : Գուլուն իսմի իսէ Մալքօս իտի : — Վ է Յիսուս
Պետրոսա՝ Գըլըճընը գընընա գօ. Փէտէրին պանա
վէրտիյի քեասէյի ի՛շմէյէճէքմիյիմ, տէտի :
12 Իմտի պէօլիւք իլէ պինպաշը վէ Նէհոտիլէրին
մէմուրլարը Յիսուսու գուլունա անը պաղլատը-
13 լար : — Վ է անը էվվէլա Հաննայա կէօթիւրտիւ-
լէր. զիրա օլ սէնէտէ քեաՀինի ա՛ղէմ պուլունան
14 Վաեաճանըն գաին փէտէրի իտի : — Պու իսէ՝
Ղէմա՛աթ ուղրունտա պիր թէք ատէմին էօլմէսի
սիդէ խայըրլը տըր, տէյէրէք Նէհոտիլէրէ նասի-
15 հաթ վէրէն Վաեաճա իտի : — Վ է Սիմօն Պե-
տրոս տիկէր պիր շակիրտ իլէ Յիսուսուն արտընտան
կիտիյօր իտի : Օլ շակիրտ քեաՀինի ա՛ղէմին պիլ-
տիյի օլմաղլէ, Յիսուսլա պէրապէր քեաՀինի
16 ա՛ղէմին հավլըսընա կիրտի : — Պետրոս իսէ տը-
շարըաա գափու եանընաա տուրմագտա իտի : Իմտի
քեաՀինի ա՛ղէմին պիլտիյի օլան օլ տիկէր շակիրտ

15. — Հաննա իլէ քաեաճանըն խանէլէրի իշիւն, միւշթէ-
րէք օլարագ եալընըզ պիր հավլը պուլունմասը չօգ մուհթէ-
միլ տիր : Պետրոսուն ըսընտըզը հավլը տախի իշթէ օրասը
իտի (18. 25) :

- չըզըպ գափուճու ճարիեէյէ սէօյլէյիպ Պետրոսու
17 իշէրիյէ ալար : — Վ է գափուճու ճարիեէ Պետրո-
սա՝ Սէն տախի պու ատէմին շակիրտլէրինտէն տէ-
յի՛լմիսին, տէմէսի իւզէրինէ, օ տախի՝ Տէյիլիմ,
18 տէր : — Լաքին սօղուգ օլտուղունտան, խըսմէթ-
քեարլար իլէ մէմուրլար աթէշ եանընտա տու-
լուպ ըսընըյօրլար իտի : Պետրոս տախի անլէր-
19 լէ պէրապէր տուրուպ ըսընըյօր իտի : — Իմտի
քեաՀինի ա՛ղէմ Յիսուսա՝ շակիրտլէրինէ վէ Թա-
20 լիմինէ տաիր սիւալ իթտի : — Յիսուս անա ճէվա-
պէն՝ Պէն տիւնեայա աշիքեարէ սէօյլէտիմ. տաիմա
ճէմ՝ իյիէթկեաՀտա վէ պիլթիւմլէ Նէհոտիլէրին
ճէմ՝ օլտուգլարը հէյքէլտէ Թա՛լիմ իթտիմ, վէ
կիզլիտէ օլարագ հի՛չ պիր շէյ սէօյլէմէտիմ : —
21 Նի՛շիւն պանա սիւալ իտիյօրտուն. քէնտիլէրինէ
սէօյլէտիյիմի իշիտէնլէրէ սիւալ էյլէ. իշթէ ան-
լէր պէնիմ սէօյլէտիյիմի պիլիրլէր, տէտի : —
22 Լաքին պունու սէօյլէտիյինտէ, օրատա տուրան
մէմուրլարտան պիրի Յիսուսա սիլլէ ուքուպ՝
ՎաեաՀինի ա՛ղէմէ պէօյլէ՛մի ճէվապ վէրիրօին,
23 տէտի : — Յիսուս անա՝ Լէյէր քէօթիւ պիր շէյ
սէօյլէտիմ իսէ, քէօթիւլիւլիւնէ շէհատէթ ի՛թ-
ամմա էյէր էյի սէօյլէտիմ իսէ, պանա նի՛շիւն
24 ուրույօրտուն, տէյու ճէվապ վէրտի : — Վ է Հաննա
անը պաղլը օլարագ քեաՀինի ա՛ղէմ Վաեաճա-
25 յա կէօնտէրտի : — Սիմօն Պետրոս իսէ տուրուպ
ըսընմագտա իտի. անա՝ Սէն տէ անըն շակիրտլէ-
րինտէն տէյի՛լմիսին, տէտիլէր. օ տախի ինքեար

- 26 իտիպ՝ Տէյիլիմ, տէտի : — Վաւահինի ա՛ղէմին գուլ-
լարընտան օլուպ, Պետրոսուն տա՛ գուլաղընը քէս-
տիլի զաթըն խըսըմընտան պիրի անա՛ Պէն սէնի
պաղչէտէ անընլա պէրապէր կէ՞օրմէտիմի, տէ-
27 տի : — Պետրոս թէքրարէն ինքեար իթտի, վէ
տէր՛ազապ խօրօս էօթտիլ :
- 28 Իմտի Յիսուսու Վաւահանըն խանէսինտէն հիւ-
քիւմէթ գօնաղընա կէօթիւլտիլէր : Վ չաղըթ տա
սապահ խտի : Վէնտիլէր խէ նափաք օլմայըպտա
Պըսհը եէմէլէրի իչիւն հիւքիւմէթ գօնաղընա կիր-
29 մէտիլէր : — Փիլաթօս տըշարըյա անլէրին եանը-
նա չըզըպ՝ Պու ատէմին՝ ալէյհինաէ նէ՞ շիքեանէթ
30 իրատ խտէրսինիղ, տէտի : — Ընա ճէվապէն՝ Լչէր
պու քիմսէ միւծըրիմ օլմասա խտի, անը սանա թէս-
31 լիմ իթմէղ խտիք, տէտիլէր : — Փիլաթօս անլէրէ՛
Ընը սիղ ալընըզտա քէնաի շէրի՛աթընըղ մուճէ-
պինճէ հիւքմ իտինիղ, տէտի : Լէհոտիլէր անա՛
Վիմսէյի զաթլ իթմէք պիղէ ճաիղ տէյիլ տիր,
32 տէտիլէր . — Թա քի Յիսուսուն՝ նէ էօլիւմէ էօլէ-
ճէյինի իմա իթմէք իչիւն սէօյլէտիլի քէլամ
33 իթմամ օլունա : — Փիլաթօս թէքրարէն հիւքիւ-
մէթ գօնաղընա կիրտի, վէ Յիսուսու չաղըրըպ
անա՛ Լէհոտիլէրին մէլիքի սէնմիսին, տէտի : —
34 Յիսուս անա՛ Պունու քէնտիլիլիտէնմի տէյօր-
սուն, եօզսա պէնիմ հազըրմտա սանա պաշգալա-
35 ըր՛մը սէօյլէտիլէր, տէյու ճէվապ իթտի : — Փի-
լաթօս ճէվապէն՝ Պէն Լէհոտիլմիլիմ . քէնտի
միլլէթիլ վէ պաշքեահինլէր սէնի պանա թէսլիմ

- 36 իթտիլէր . նէ՞ եափտըն, տէտի : — Յիսուս տաիի
անա՛ Պէնիմ մէլէքիւթիւմ պու տիւնեատան տէյիլ
տիր : Լչէր պէնիմ մէլէքիւթիւմ պու տիւնեատան
օլսա խտի, Լէհոտիլէրէ թէսլիմ օլմայալըմ
տէյու էլպէթթէ խըտմէթքեարլարըմ ճէնկ խտէր-
լէր խտի : Ըմմա շիմտի պէնիմ մէլէքիւթիւմ
37 պուրատան տէյիլ տիր, տէտի : — Փիլաթօս անա՛
Լչօյլէ խէ սէն մէլիքմիսին, տէտի : Յիսուս ճէ-
վապէն՝ Սէօյլէտիլին կիպի տիր . չիւնքի պէն
մէլիքիմ : Պէն պունուն իչիւն եա՛նի հազիգա-
թա շէհատէթ իթմէք իչիւն տօղուպ պունուն
իչիւն տիւնեայա կէլտիմ : Հազիգաթտան օլան
38 հէր քիմսէ պէնիմ սէսիմի իշիտիր, տէտի : — Փիլա-
թօս անա՛ Հազիգաթ նէ՞ տիր, տէտի : Վ է պունու
սէօյլէտիլինտէ թէքրար տըշարըյա Լէհոտիլէրին
եանընա չըզըպ անլէրէ՛ Պէն անտէ հի՛չ պիր ճիւրմ
39 պուլմայօրում : — Ըմմա Պըսհտա սիղէ պիր քիմսէ
սալըվէրմէքլիլիմ սիղճէ՛ ատէթ տիր . իմտի սիղէ
Լէհոտիլէրին մէլիքինի սալըվէրմէմի իսթէ՞րմի-
40 սինիղ, տէտի : — Ընլէր եինէ նիտա իտիպ՝ Պունու
տէյիլ, ամմա Պարտպալը, տէտիլէր : Պարտպ-
պա խէ պիր հարամի խտի :

Պատմ 19

19. Օլ վազըթ Փիլաթօս Յիսուսու ալըպ գամչը-

- 2 լատը : — Վէ՛ ասքերէր թիքէնտէն պիր թաճ էօ-
րիւպ անըն պաշընա դօտուլար , վէ անա էրդէ-
3 վանի լիպաս կիյտիրտիւէր : — Վէ՛ անա եադլա-
շըպ՝ Սէլամ սանա , էյ Լէհոտիւէրին մէլիքի ,
4 տէյէրէք անա սիլլէ ուրուլար իտի : — Վէ՛ Փիլա-
թօս թէքրարէն տըշարը չըգըպ անլէրէ՝ Խշթէ ան-
տէ հիչ պիր ճիւրմ պուլմատըղըմը պիլմէնիզ
իչիւն անը սիղէ տըշարըյա չըգարըյօրուլմ , տէ-
5 տի : — Խմտի Յիսուս պաշը իւզէրինտէ թիքէնտէն
թաճ դօնուլմուշ վէ էրդէվանի լիպաս կիլինմիշ
օլտուղու հալտէ , տըշարը չըգար : Փիլաթօս ան-
6 լէրէ՝ Խշթէ օլ աւէմ , տէտի : — Պաշքեահինլէր
իլէ մէմուլար անը կէօրտիւքտէ՝ Սալիպէ չըգար ,
սալիպէ չըգար , տէյէրէք նիտա էյլէտիլէր : Փի-
լաթօս անլէրէ՝ Անը սիղ ալընըղ վէ սալիպէ չը-
գարընըղ . զիրա պէն անտէ հի՛չ պիր ճիւրմ պուլ-
7 մայօրուլմ , տէտի : — Լէհոտիլէր անա՝ Պիղիմ
շէրիւթըմըղ վար . վէ քէնտի քէնտինի Խպն Ուլ-
լահ էյլէտիլինտէն , շէրիւթ մուճէպինճէ էօլ-
8 մէսի իճապ իտէր , ճէվապընը վէրտիլէր : — Խմտի
Փիլաթօս պու սէօղիւ իշիթտիքտէ տահա զինտտէ
9 դօրգտու : — Վէ՛ թէքրարէն հիւքիւմէթ դօնաղընա
կիրիպ Յիսուսա՝ Սէն նէրէտէնսին , տէտի . լաքին
10 Յիսուս անա հի՛չ պիր ճէվապ վէրմէտի : — Փիլա-
թօս անա՝ Պանա սէօյլէմէ՞ զմիսին . պիլմէ՞ զմիսին քի
սէնի սալիպէ չըգարմաղա դուտրէթիմ վար վէ
սէնի սալըվէրմէյէ տախի դուտրէթիմ վար , տէ-
11 տի : — Յիսուս ճէվապէն՝ Լէյէր սանա եօգարըտան

- վէրիւմիշ օլմասա իտի , պէնիմ իւզէրիմէ հի՛չ պիր
դուտրէթին օլմաղ իտի . պու սէպէպտէն , պէնի սա-
նա թէսլիմ իտէնին կիւնահը տահա պէօղիւք տիր ,
12 տէտի : — Պուլտան սօնրա Փիլաթօս անը սալը-
վէրմէյէ ճէհտ իտէր իտի . ամմա Լէհոտիլէր՝
Լէյէր պուլու սալըվէրիւսէն , Պալսէրին տօսթու
տէյիլսին . զիրա հէր քիմ քէնտիսինի մէլիք 'ատտ
իտէրսէ , Պալսէրէ գըտտ տըր , տէյու նիտա իտէրէր
13 իտի : — Լաքին Փիլաթօս պու քէլամլարը իշիթ-
տիքտէ Յիսուսու տըշարըյա չըգարտը , վէ 'Խալա-
նիճէ Ղէպպաթա տէնիլէն դաշ տէօշէմէ մահէլտէ
14 մինպէրտէ օթուրտու : — Պրահըն թէտարիւք կիւ-
նիւ օլուպ սա'աթ իտէ ալթը սուլարընտա իտի :
15 Լէհոտիլէրէ՝ Խշթէ մէլիքինիզ , տէտի : — Ամմա
անլէր՝ Պալտըր , գալտըր , անը սալիպէ չըգար ,
տէյու նիտա իթտիլէր : Փիլաթօս անլէրէ՝ Սիղին
մէլիքինիզիմի սալիպէ չըգարալըմ , տէտի : Պաշ-
քեահինլէր՝ Պալսէրտէն պաշգա մէլիքիմիզ եօգ
16 տըր , տէյու ճէվապ վէրտիլէր : — Խմտի օլ վադըթ
անը սալիպէ չըգարմալարը իչիւն անլէրէ թէս-
լիմ իթտի , անլէր տախի Յիսուսու ալըպ կէօ-

14. — Իւք իւչ Խնճիլնիւվիտէր սա'աթը դայրը միւտադ-
գըգանէ պիր սուրէթտէ իշար իտիյօրլար . պու սուրէթլէ իւ-
չիւնճիւ սա'աթ իւչիւնճիւ վէ ալթընճը սա'աթլար արաորն-
տա միւրուր իտէն միւտտէթի իշար իտէր : Խնճիլնիւվիս
Եուհաննա սա'աթլարը տահա զինտտէ միւտադգըգանէ պէ-
եան էյլէր :

- 17 թիւրտիւէր :— Վէնտիսի սալիպինի դաշըյարագ
Վայրանիճէ Պօլթօթա տէնիլէն, Վաֆա եէրի նամ
- 18 մահէլէ չըգտը :— Օրատա անը վէ անընլա պերա-
պէր տիկէրի իբր զաթ, եանի պիրի պիր եանընտա վէ
տիկէրի օլ պիր եանընտա, Յիսուսու տէ օրթատա,
- 19 սալիպէ չըգարտըլար :— Փիլաթօս պիր եաֆթա
եազըպ սալիպին իւզէրինէ դօտու. Եէհուտիլէրին
Մէլիքի Նազարէթլի Յիսուս, տէյու եազըլը
- 20 իտի :— Դմտի Եէհուտիլէրտէն չօղլարը պու եաֆ-
թայը օգուտուլար. զիրա Յիսուսուն սալիպէ
չըգարտըլարը մահէլ շէհրէ եազըն օլուպ, Վայրա-
նիճէ, Եուենանիճէ վէ լաթինճէ եազըլը իտի :—
- 21 Եէհուտիլէրին պաշքեահինլէրի Փիլաթօսա՝ Եէ-
հուտիլէրին մէլիքի տէյիլ, ամմա՝ Վէնտիսի,
Պէն Եէհուտիլէրին մէլիքիյիմ տէտի, տէյու եազ,
- 22 տէր իտիլէր :— Փիլաթօս՝ Վէ եազտըմ իսէ եազ-
տըմ, ճէվապընը վէրտի :— Վաքէրլէր իսէ Յիսու-
- 23 սու սալիպէ չըգարտըլարընտան սօնրա անըն էլ-
պիսէսինի ալըպ, պէհէր Վաքէրլէր պիրէր հիսսէ
օլմագ իւզրէ տէօրթ հիսսէ իթտիլէր : Վէ զաֆ-
թանընը տախի ալտըլար : Պազագ զաֆթան
տիքիշսիգ, եօգարտտան աշաղըյա գատար պիւս-
- 24 պիւթիւն էօրմէ իտի :— Վէ եէքտիկէրլէրինէ՝
Ենը երըթմագտան իսէ, քիմին օլաճաղընա
դուր՝ա աթալըմ, տէտիլէր. թա քի՝ Ելպիսէմի
արալարընտա թագսիմ իթտիլէր, վէ զաֆթա-
նըմ իւզէրինէ դուր՝ա աթտըլար, տէյու եա-
զըլան իթմամ օլունա : Վաքէրլէր տախի պու

շէյլէրի իթտիլէր :

- 25 Յիսուսուն սալիպի եանընտա վալիտէսի իլէ վա-
լիտէսինին հէմշիրէսի, Վէօֆաարն Մէրեհմի վէ
- 26 Մէճտէլի Մէրեհմ տուրույօրլար իտի :— Դմտի
Յիսուս վալիտէսինի վէ սէվտիյի շակիրտինի եա-
նընտա տուրուր կէօրտիւքտէ, քէնտի վալիտէսինէ՝
- 27 Եան գարը, ի՛շթէ օղլուչ, տէր :— Սօնրա շակիր-
տինէ՝ Ի՛շթէ վալիտէնչ, տէր : Վէ օլ սա՛աթտան
ի՛թիպարէն պու շակիրտ անը քէնտի խանէսինէ
զապուլ իթտի :
- 28 Պա՛տէհու Յիսուս հէր շէյին թէմամ օլտու-
ղունու պիլմէքլէ, Վիթապըն իթմամ օլունմասը
- 29 իւզրէ՝ Սուսայօրում, տէտի :— Օրատա սիրքէ իլէ
տօլու պիր դապ պուլունուր իտի : Ենլէր սիր-
քէ իլէ տօլու պիր սիւնկէրի պիր զուֆայա դա-
- 30 դարագ անըն աղզընա եանաշթըրտըլար :— Յի-
սուս սիրքէյի ալընճա՝ Էէր շէյ իթմամ օլուն-
տու, տէտի. վէ պաշընը էյիպ ըուհունու թէսլիմ
իթտի :
- 31 Թէտարիւք կիւնիւ օլտուղունտան, ճէսէտլէրին
սէպթ կիւնիւնտէ սալիպ իւզէրինտէ զալմամասը
իշիւն, զիրա օլ սէպթ կիւնիւ պէօիւք կիւն իտի,
Եէհուտիլէր՝ անլէրին պաճագլարը դըրըլըպ գալ-
տըրըլմալարընը Փիլաթօստան ըիճա իթտիլէր :—
- 32 Վաքէրլէր կէլիպ՝ անըն իլէ պէրապէր սալիպէ
չըգարտըլան էվէլէքինին վէ տիկէրինին պաճագլա-
- 33 ընը դըրտըլար :— Եմմա Յիսուսա կէլտիքտէ,
անըն զաթէն էօլմիւշ օլտուղունու կէօրմէլէրիլէ,

- 34 պաճաղալընը գըրմատըլար : — Լաքին 'ասքէր-
լէրտէն պիրի անըն պէօյրիւնիւ մըզրագ իլէ աչտը ,
35 վէ տէր'ազապ գան իլէ սու չըգտը : — Վէ կէօրէն
շէհատէթ իթտի վէ անըն շէհատէթի կէրչէք
տիր . վէ քէնտիսի կէրչէք սէօյլէտիյինի պիլիլ .
36 թա քի սիզ տախի իման խտէսինիզ : — Օլիւրա պու
շէյլէր' Լնտէն պիր քէմիք գըրըլմայաճագ տըր ,
տէյու եազըլան իթմամ օլունմասը իչիւն վազը'
37 օլտու : — Վէ եինէ պաշդա պիր եէրտէ՝ Տէլ-
տիլէրի քիմէսնէյէ պազաճագլար , տէյու եազը-
լը տըր :
38 Պա'տէհու , Յիսուսուն շակիրտի օլուպ Եհհու-
տիլէրին գօրգուսունտան քէնտիսինի կիզլի դու-
թան Արէմաթիալը Եուսէֆ , Յիսուսուն թէնինի
ալմագ իչիւն Փիլաթօսա րիճա իթտի . Փիլաթօս
տախի անա լուխսաթ վէրտի . իմտի կէլիպ Յի-
39 սուսուն թէնինի գալտըրտը : — Ագտէմճէ Յիսու-
սուն նէգտինէ կէճէլէյին կէլմիշ օլան 'Աիգօտիմօս
տախի կէլտի . վէ եիւզ լիտրա գատար մուրըր սա-

34. — Յիսուսուն պէօյրիւնիւն եարէսինտէն գան իլէ սու
չըգտըլընա պինաէն , անըն իպատէթէ շաեէսթէ Գալլի տա-
խի տէլինտի . վէ օլ վէճէլէ մէնպա'ը հաեաթ պիղէ աչըզ
գալըր : Յիսուսուն Գալլի մուգատտէսինէ օլան իպատէթին
ասլ ու հասար քիթապը Մուգատտէստէ պուլունտուղունու
խոպաթ իթմէք իչիւն պունտան զիեատէ վազիհ վէ աշիքէար
նէ՞ օլապիլիլ :

39. — Լիւրա քէլիմէսի պուրատա տախի մանաի գա-
տիմէսինտէ եա'նի 96 տիրհէմ , եախօտ 12 էսթար , եախօտ
326, 33 կրամ մագամընտա իթթիխաղ օլունմուշ տըր :

- 40 Ֆի իլէ էօտ աղաճը թէրքիպի կէթիրտի : — Յի-
սուսուն ճէսէտինի ալըպ' Եհհուտիլէրին տէֆն
'ատէթ լէրի մուճէպինճէ անը պէհարլար իլէ պէ-
41 րապէր քէթէն պէզլէրինէ սարտըլար : — Վէ սա-
լիօլէ չըգարըլտըղը մահէլտէ պիր պաղչէ , վէ
օլ պաղչէտէ , տէրունինէ հէնուզ պիր քիմսէ գօ-
42 նուլմամըշ պիր եէնի գապըր վար խտի : — Խմտի
Եհհուտիլէրին թէտարիւք կիւնիւ իչիւն , գապը
տախի եազըն օլտուղունտան , Յիսուսուն օրայա գօ-
տուլար :

Պատ 20

20. Վէ հաֆթանըն պիրինճի կիւնիւ սապահլայըն ,
տահա գարանլըդ իքէն , Մէճտէլի Մէրեէմ գա-
պրա կէլիպ դաշը գապըրտան գալտըրըլմըշ կէօ-
2 լիւր : — Խմտի գօշուպ Աիմօն Պետրոսա վէ Յիսու-
սուն սէվտիլի օլ պիր շակիրտէ կէլիպ , անլէրէ՝
Բապըր գապըրտան գալտըրմըշլար , վէ անը նէրէյէ
3 գօտուղլարընը պիլմէյիզ , տէր : — Խմտի Պետրոս
իլէ օլ պիր շակիրտ չըգըպ գապըրա կէլմէքտէ խտի-
4 լէր : — Խքիսի տէ պիրլիքտէ գօշմագտա խտիլէր ,
Ֆագադ օլ պիր շակիրտ Պետրոստան չապուգ գօ-
5 շուպ էվվէլճէ գապըրա կէլտի : — Եյիլիպ քէֆին-
լէրի գօնուլմուշ կէօրտիւ , ամմա իչէրի կիրմէտի : —
6 Խմտի անըն արտը սըրա կէլէն Աիմօն Պետրոս

- վասըլ օլուպ գասպրա կիրէրէք քէֆինէրի գօնուլ-
 7 մուշ — վէ անըն պաշընտա օլան մէնտիլի քէֆին-
 էրլէ գօնուլմուշ օլմայըպ' իլլա ալըրճա պիր մա-
 8 հէլտէ տիւրիւլիւ օլարադ կէօրտիւ : — () Լ վազըթ
 գասպրա էվլէլճէ կէլէն օլ պիր շակիրտ տախի կիրիպ
 9 կէօրտիւ վէ իման իթտի : — Թիրա՝ Անա էօլիւլէր-
 տէն գընամ իթմէք կէրէք իտիյի հազգընտա եա-
 10 զըլանը հէնուզ պիլմէզլէր իտի : — Խմտի օլ շա-
 կիրտէր թէքրարէն քէնտի եէրլէրինէ կիթտիլէր : —
 11 Ամմա Մէրեէմ տըշարըտա գասպըն եանընտա
 տուրուպ աղլամագտա իտի : Վէ աղլար իքէն գա-
 12 պրա տօղրու էյիլտի : — Վէ Յիսուսուն գօնուլմուշ
 օլտուղու մահէլտէ, պիրի պաշ դարաֆընտա վէ
 տիկէրի աեադ դարաֆընտա օթուրմուշ պէնազ
 13 էլպիտէլի իքի մէլէք կէօրտիւ : — Պունլար անա՝
 Լէյ դարը, նի՛չիւն աղլայօրսուն, տէտիքլէրինտէ,
 օ անլէրէ Զիւնքի Բապպիլմի գալտըրմըշլար, վէ
 անը նէրէյէ գօտուղլարընը պիլմէյօրում, տէր : —
 14 Պունու սէօյլէտիքտէ արգասընա տէօնիւպ Յիսուսու
 տուրուր կէօրտիւ վէ Յիսուս իտիյինի պիլմէյօր
 15 իտի : — Վէ Յիսուս անա՝ Լա՛ գարը, նի՛չիւն աղ-
 լայօրսուն. քի՛մի արայօրսուն, տէր : Մէրգումէ
 անըն պաղէպան օլտուղունու զանն իտէրէք անա՝
 Լէֆէնտիւմ, էյէր անը սէն գալտըրտըն իտէ, նէրէյէ
 գօտուղուկու պանա սէօյլէ, պէն տախի անը գալ-
 16 տըրայըմ, տէր : — Յիսուս անա՝ Մէրեէմ, տէյին-
 ճէ, օ տէօնիւպ անա՝ Բապպունի, եա՛նի եա՛ Մու-
 17 ալլիմ, տէր : — Յիսուս անա՝ Պանա տօգուն-

- մա, զիրա հէնուզ Փէտէրիմին նէզտինէ 'ուրուճ'
 իթմէտիւմ. Լաքին պիրատէրլէրիմէ վարըպ անլէ-
 րէ սէօյլէ, պէնիւմ Փէտէրիմին վէ սիզին Փէտէ-
 րինիզին, վէ պէնիւմ Ալլահըմըն վէ սիզին Ալլա-
 18 հընըզըն նէզտինէ 'ուրուճ իտէրիւմ, տէր : — Մէճ-
 տէլի Մէրեէմ կէլիպ շակիրտլէրէ՝ Բապպը կէօր-
 տիւմ վէ պանա պունու սէօյլէտի, տէյու թէպշիր
 իտէր :
 19 Վէ 'ախի կիւնտէ եա՛նի հաֆթանըն պիրինճի
 կիւնիւնտէ աղշամ օլտուգտա, շակիրտլէրին թէ-
 ճէմմիւ իթտիքլէրի մահէլին գափուլարը տախի
 Լէհուտիլէրին գօրգուսունտան գափալը իքէն,
 Յիսուս կէլիպ օրթատա տուրարադ անլէրէ՝ Սէ-
 20 լամ սիզէ, տէտի : — Վէ պունու սէօյլէտիքտէն
 սօնրա անլէրէ քէնտի էլլէրինի վէ պէօյրիւնիւ կէօս-
 թէրտի : Խմտի շակիրտլէր Բապպը կէօրմէքլէ մէս-
 21 րուր օլտուլար : — Լինէ անլէրէ՝ Սէլամ սիզէ.
 Փէտէր պէնի իրսալ էյլէտիյի կիպի, պէն տախի
 22 սիզի իրսալ իտէրիւմ, տէտի : — Պունու տէյինճէ
 անլէրէ տօղրու նէֆիս իթտի, վէ անլէրէ՝ Բուհիւլ
 23 Պուստու անլընըգ. — քիմլէրին կիւնահլարընը 'աֆվ
 իտէրսէնիզ, անլէրէ 'աֆվ օլունմուշ օլուր. վէ
 քիմլէրին կիւնահլարընը թէվգիֆ իտէրսէնիզ, ան-
 24 լէրէ թէվգիֆ օլունմուշ օլուր, տէտի :
 24 Ամմա օնիքիլէրտէն պիրի օլուպ Լէքիզ տէնիլէն
 թուամա, Յիսուսուն կէլտիյի զէման անլէրլէ պէ-
 25 րապէր տէյիլ իտի : — Խմտի տիկէր շակիրտլէր
 անա՝ Բապպը կէօրտիւք, տէտիլէր : () տախի՝ Անըն

- էլլէրինտէ մըխարըն էսէրինի կէօրմէյինճէ, վէ
 փարմաղըմը մըխարըն եէրինէ դօմայընճա, էլի-
 մի տէ պէօյրիւնէ դօմայընճա, իման իթմէյէճէյիմ,
 26 տէտի: — Վ է սէքիզ կիւն սօնրա, եինէ շակիրտլէր
 իչէրիտէ, թօւմա տախի անլէր իլէ պէրապէր
 իքէն, Յիսուս գափուլար գափալը օլտուղու
 հալտէ, կէլիպ օրթատա տուրտու, վէ՝ Սէլամ
 27 սիգէ, տէտի: — Պատէհու թօւմայա՝ Փարմաղը-
 նը պուրայա կէթիլր վէ էլլէրիմէ պաճ. էլիլի տէ
 կէթիլր վէ պէօյրիւմէ դօ, վէ իմանսըզ օլմա,
 28 իլլա միւմին օլ, տէտի: — թօւմա անա ճէվապէն՝
 29 Բապպիմ վէ Ելլահըմ, տէտի: — Յիսուս անա՝ Լէյ
 թօւմա, պէնի կէօրտիւյիւն իչիւն իման իթտին.
 նէ մութուլ անլէրէ քի կէօրմէտիլէր վէ իման
 իթտիլէր, տէտի:
 30 Վ է Յիսուս քէնտի շակիրտլէրինին հուղուրունտա
 տահա պաշգա չօգ ալամէթլէր իճրա իթտի իսէ
 31 տէ, պու քիթապտա եազըլը տէյիլ տիր: — Իլ-
 րա՝ Յիսուս Իպն Ուլլահ Քրիստոս իտիյինէ իման
 իթմէնիզ, վէ իման իտէրէք անըն իսմիլէ հաեաթա
 մալիք օլմանըզ իչիւն պուշլար եազըլմըշ տըր:

Պատ 22

21. Պատէհու Յիսուս թօպէրիյէ տէնիզի քէնա-
 րընտա քէնտիսինի շակիրտլէրինէ պէթէքրար ըզ-

- հար էյլէտի, վէ պէր վէճհի աթի ըզհար էյլէ-
 2 տի: — Սիմօն Պետրոս, վէ Լէքիզ տէնիլէն թօւմա, վէ
 ճէլիլին Պանա շէհրինտէն օլան Եաթանաիլ, վէ
 3 Օհպէտէ օղուլարը, վէ շակիրտլէրտէն տիկէր իքի
 քիշի պիլլիքտէ իտիլէր: — Վ է Սիմօն Պետրոս
 անլէրէ՝ Պալըզ ալլամաղա կիտէրիմ, տէր. անա՝
 Պիզ տէ սէնինլէ պէրապէր կէլիլիզ, տէրլէր:
 Վ է չըզըպ դայըղա պինտիլէր, վէ օլ կէճէ պիր
 4 շէյ դութմատըլար: — Լէքին սապահ օլտուգտա
 Յիսուս տէնիզ քէնարընտա տուրույօր իտի, Փա-
 դադ շակիրտլէրի, անըն Յիսուս իտիյինի պիլմէտի-
 5 լէր: — Իմտի Յիսուս անլէրէ՝ Չօճուգլար, պիր
 եէյէճէյինիզ վաճըմը, տէր. անա՝ Խայըր, տէյու ճէ-
 6 վապ վէրտիլէր: — () անլէրէ՝ Աղը դայըղըն սաղ
 դարաֆընա աթընըզ վէ պուլաճադսընըզ, տէր: Աթ-
 տըլար վէ պալըզլարըն քէսրէթինտէն արթըզ անը
 7 չէքէմէզլէր իտի: — Իմտի Յիսուսուն օլ սէվտիյի
 շակիրտ Պետրոսա՝ Բապպ տըր, տէտի: Սիմօն Պե-
 տրոս Բապպ իտիյինի իշիթտիքտէ, չըպլազ օլ-
 տուղու իչիւն լիպասընը դուշանըպ տէնիզէ աթըլ-
 8 տը: — () Լ պիր շակիրտլէր իսէ դարատան հէման
 իքի եիւզ արշուն գատար ուզագտա օլտուգլարըն-
 տան, դայըզ իլէ կէլտիլէր վէ պալըզ աղընը չէք-
 9 մէքտէ իտիլէր: — Իմտի դարայա չըզտըզլարըն-
 տա հազըր աթէշ վէ անըն իւսթիւնտէ դօնուլմուշ
 10 պալըզ վէ էթմէք կէօրտիլէր: — Յիսուս անլէրէ՝
 Դիմտիքի դութտուղունուզ պալըզտան կէթիլի-
 11 նիզ, տէր: — Սիմօն Պետրոս չըզըպ եիւզ էլլի իւշ

- տանէ իրի պալըզլա տօլու աղը դարայա չէքտի,
վէ պունճա պալըզ վար իքէն աղ երըթըլմատը :—
- 12 Յիսուս անլէրէ՛ Ալէլինիզ , դա՛ամ ի տինիզ , տէտի :
Շափիրտլէրտէն Տի՛չ պիրի անա՛ Սէն քի՛մսին ,
տէյու սօրմաղա ճէսարէթ խտէմէզ խտի . զիրա
- 13 Բապպ խտիյինի պիլիրլէր խտի : — Ալէ Յիսուս
կէլիպ էթմէյի քէզա պալըզը ալըր վէ անլէրէ
- 14 վէրիր : — Պու իւչիւնճիւ տէֆա՛ տըր քի Յիսուս
էօլիւլէրտէն գընամ իթտիքտէն սօնրա շափիրտլէ-
- 15 լինէ կէօրիւնտիւ : — Իմտի դա՛ամ իթտիքլէրին-
տէն սօնրա Յիսուս Սիմօն՝ Պետրոսա՛ Լէ՛յ Լոււնաս
օղլու Սիմօն , պէնի պունլարտան զիեատէ՛ սէվէր-
միսին , տէր . օ անա՛ Պէլի , եա՛ Բապպ , սէնի սէվտի-

15.—18. — Պու Փրգրա Տէր էհլի ինսաֆ ինտինտէ
Վաղիզ Պետրոսուն ըիեասէթինէ նագապիլի ճէրճ պիր տէլիլ
տիր , շէօյլէ քի պու իմթիեաղը ինքեար իթմէյէ ճիւրէթ
իտէնլէր պու նասաը զուլմէթտէ պրագմաղա իճթիմամ ի-

Վաղիզ Պետրոսուն խաղաի ինքեարը իւզերինէ , Յիսուս
քէնտի վա՛տընը պէլքի կէրի ալաճաղ , կիպի պիր Փիքրէ զա-
հիպ օլունապիլիր խտի . էվվէթ , եափապիլեր խտի . Փաղաղ
եափմատըղընը դափլիյէն պիլիրիզ : Յիսուս Պետրոսուն խա-
ղաի ինքեարընը թա՛ դապլ էլլուգու՛ խապէր վէրտիյինտէ ,
անըն թէվպէսինի տախի փէշին սէօյլէր վէ թէվպէյէ կէլէն
Պետրոսա՛ պիրատէրլէրինի իմանտա սապիթ գըլմատընը էմը
էյլէտիյինէ պինսէն (Լուգ . 22. 32) . քէնտի վա՛տընը կէրի ալ-
մալաճաղընը տա փէշին սէօյլէր : Պիր տէ , Պետրոսուն քէնտի
խաղաի ինքեարը եիւզիւնտէն ըէսուլիյէթ փաեէսինտէն սա-
գըդ օլտուզունու Փարզ իթսէք պիլէ , Բապպիմիզ Յիսուս
դարաֆընտան մաղհար օլտուզու նի՛չէ կէօրիւնիւլլէրէ՛ փա-
եէսինտէ թէքրարէն սապիթ գըլընմըլ խտիյի , սուրէթի քի-
Փաեէտէ միւսպէթ տիր :

Ինճիլիւլիս Վաղիզ Եուհաննա վա՛տըն գուլվէտէն Փիլէ

- յիմի սէն պիլիրտին , տէր : Ընա՛ Պէնիմ՝ գուզուլա-
- 16 ըմը կիւլ՝ , տէր : — Իքինճի տէֆա՛ օլարաղ՝ Լէ՛յ
Լոււնաս օղլու Սիմօն , պէնի սէվէր՝ միսին , տէր : Ը-
նա՛ Պէլի , եա՛ Բապպ , սէնի սէվտիյիմի սէն պիլիր-

կէլմէսինի նագլ խտեր : Էօլիւլէրտէն գընամընտան սօնրա ի-
տի : Յիսուս տիկէր ըէսուլարը տուն գուլթարաղ , սէօզիւնիւ
եալընըզ վէ միւնֆէրիտէն Պետրոսա խիդապ խտեր . զիրա
Բապպիմիզ Յիսուսուն իւչ տէֆաքի սիւալը իւզերինէ եա-
լընըզ Պետրոս մաճղուն օլուր : Ալէ Յիսուս միւնհասըրէն Պե-
տրոսա խիդապը քէլամ իթմէսինի տաճա զիեատէ իշար ու
իրաէ իթմէք մագաատըլլա՛ Պէնի պունլարտան (շու տիկէր
ըէսուլարտան) զիեաթէ սէվէրիսին , տէյու անա սիւալ խտեր :

Վաճէպա Յիսուս Վաղիզ Պետրոսուն իւչ տէֆա՛ ինքեարը
իչիւն անըն նէտամէթինի Վալէնէն իպրաղ իթմէսինիմի իս-
թէր : Ապաի Բիլիսէնի պիր դաղըմը պու Փիքրի դապուլ
իթմէքտէ միւշքիլթ կէօթէրմէզլէր . Փաղաղ պունտան
մա՛ատա տաճա տէրին պիր թալիմ , եանի Բիլիսէտէ պիր
ըիւթպէյի հաիզ օլան քիմսէ , Յիսուս հաղզընտա Վալիւլալ
պիր մուհապպէթլէ մուլթիմարթ օլմալը , Փիքրինի պուլու-

յօլըր :

Իմտի Յիսուս էմը դարզընտա Գո՛ղուլընը Կէ՛ն , Գօ-
յուլընը Կէ՛ն , տէտիյի Տէնիկեամտա վա՛տընը գուլվէտէն
Փիլէ կէթիլիր . եանի իլէրիւտէ պիր կիւն քէնտի սիւրիւ-
սիւնտէ պուլունաճաղ օլան քիմսէլէրի՛ քէնտիլէրին սաճիճ
չօպանը սըֆաթընը հաիզ օլան Պետրոսա իհալէ խտեր : Տիւնէ
միւլթէալիզ օլմալան միւլիլիլէրճէ տախի մալիւմ օլան
իշպու մէճաղի թա՛պիր՝ մուգատտէս միւլիլիլէրտէ ալէսէ-
լիլիյէ միւլթալմէլ օլուպ , նուֆուլ իլէ իտարէ իթմէք մա՛-
նաընա կէլիր (Վէօր Էգէք . 34 վէ սաիրէ) : 2իւնքի չօպա-
նըն վաղիֆէ վէ մէմուրիյէթի սիւրիւյէ իրաէի դարիզ իթ-
մէք , սիւրիւյիւ իտարէ իթմէք , հէմ տէ անա Փաիտէլի
մէրալար պուլմաղ , քէզա մուխաղարալարը տէֆ ու թէպիտ
իթմէք , խիւլասաի քէլամ , իճրաի նուֆուլալ իտարէ խտիպտէ
անըն սէլամէթի էսպապընա պագմաղ տըր : Պունտան մա՛ա-
տա , Յիսուս Պետրոսուն եալընըզ չօպան տէյիլ , իլա չօպանլա-
ըն չօպանը թա՛սին էյլէտի : Պետրոս գուզուլարը ըա՛յ խտեր ,
գօյուլարը տա ըա՛յ խտեր . եալընլարը ըա՛յ իթտիյի կիպի ,
պունլարըն պէօեիւլէրինի տէ ըա՛յ խտեր : Վէրէք Վատի միւլմին-

սին, տէր: Լնա՝ Պէնիմ գոյունլարըմը կիւթ,
17 տէր: — Իւչիւնճիւ տէֆա օլարագ՝ Լնա Եունաս
օղլու Սիմօն, պէնի սէվէրմիսին, տէր: Պետրոս՝
քէնտիսինէ իւչիւնճիւ տէֆա օլարագ՝ Պէնի սէ-

լէրին սընփընը, վէ կէրէք ըէիսլէրի ըա՛յ խտեր: Ֆիլիպպը՝,
պէօյլէ պիլա իսթիսնա վէ սուրէթի գաղիյեէտէ՝ պիլճիւմէ
գուզուլար վէ գոյունլար, Եպիսկոպոսլարտան տէմէյիմ տէ՝
րէսուլարտան պիլէ, հանկըսնա իհալէ իսթիլի տիր: Միւն-
հասրէն պու վէ շու պէլտէ էհալիսի, միւնհասրէն պու վէ
շու մէմլէքէթ էհալիսի իշար օլունմայրալ, Յիսուս՝ Գո-ղ-լա-
բը՝ Լն-Լն, Գոյունլարըմը Լն-Լն, տէյօր: Քիմ անլամալ քի,
Յիսուս անլէրտէն միւնհասրէն պիր գաչ տանէսինի տէյիլ,
իլլա անլէրին ծիւմլէսինի Պետրոսա իհալէ իսթիյօր: Թէֆրիգ
օլունմայան եէրտէ իսթիսնա տախի օլմամասը զարուրի տիր.
պիսուստան քի Քիլիսէտէ Գուզուլարտան վէ Գոյունլարտան
դայրը պիր շէյ եօգ տըր: Իմտի իսթիսնա իսթիլ քի, Պե-
տրոս տւմումի սիւրիւյէ ըէիս թաիին օլունմուշ տըր, վէ եա-
լընըլ այրըմ հէր պիր գոյուն իւզէրինտէ տէյիլ՝ իլլա պիր
մահալտէ թէմէմիւլ իտէն գոյունլարըն եէրինի իւզէրինտէ
հաիլի հիւքմ ու նուֆուլ տըր: Գոյունլարըն ծիւմլէսի պիր
եէրտէ թէմէմիւլ իթտիլէրի վագրթ պիլէ, քէնտիլէրին չօ-
պանընր իտարէ վէ անա իրաէի գարիգ իթմէլէրի կէօրիւմիւշ
պիր շէյմի տիր: Խալլը... հաշա:

Իւչ տէֆա միւրէրէր օլան՝ Պէնիմ լափընը նազարը
տըգալթա ալալըմ: Պետրոս սիւրիւնիւն չօպանը թաիին
օլունմայր իտէտէ, մէգըիւր սիւրիւնիւն վէլի սամիսի եինէ
Յիսուս տըր, պիսնաէն ալէյ՝ Յիսուս ալիւլալ 2օպան օլմագ
հուզուլ ու իւնվանընտան ալալ ֆարիլ կէլմէլ: Քէնտիսի
տէյիլ քի՝ Էյի 2օպան պէնիմ, տէմիլ տիր (10. 1): Յիսուս՝
Պու սիւրիւ պէնիմ տիր. Պու քիլիսէ պէնիմ տիր, տէյօր.
պիսնաէն ալէյ՝ Պետրոս Յիսուստէն իսթիլ օլմայրալ, մահալ
Յիսուստէն եէր իւզէրինտէ Վէրիլի տիր: Լաքին Պետրոսա
էմանէթ օլունման աղլընը թէրը իտէնլէր՝ Յիսուս Քրիստոս՝
էնտի «էնի» էլիլիւշ օլունմալը իշիւն, մէրգուլարը քէնտի
գոյունլարը տէյու դանըմալ:

Իմտի իշպու Պաշչօպանլը հիւքմ ու նուֆուլ թէ-
շէքըիւ ու թէրէթ իւլալի Քիլիսէնի անասընը էսասիյեէսին-
տէն տիր. չիւնքի պիլիլիյին, վէ էմիլիյեէթ ու պագալ տաիմէ-

վէրմիսին, տէտիլիյինէ մահալ օլունալ, անա՝ Լնա՝
Բապալ, սէն հէր շէյի պիլիլիսին. սէնի սէվտիլիմի
18 սէն պիլիլիսին, տէր: — Յիսուս անա՝ Պէնիմ գո-
յունլարըմը կիւթ. հազիգալթէն, հազիգալթէն

սինի էսասը տըր: Պունտան շու նէթիճէ չըգար քի, իշպու
հիւքմ ու նուֆուլ աղիլ Պետրոստէն վէֆաթընտա զաիլ վէ
նապէտիտ օլմասը հէր վէճճլէ իմքեանարը օլունալ, պիլալ
էլալէթիւն քէնտի իսթիլիլիսին ինթիլալալ, սէլէֆտէն
իսթիլիլիսին ալէթիլիսին սիւրիւնէլ իտի: Եէր Եիւզիւնտէ Յի-
սուստէն սէմայա կէօթիւրէճէր գուզուլարը վէ գոյունլարը
օլունմալ, տաիմա աղիլ Պետրոստէն տա պիր իսթիլի օլա-
մագ տըր քի Բապալիմիլ Յիսուստէն զիւրըմէթ գանըլա իսթիլ
պուլմուշ օլան սիւրիւյիւ, միւմիլիլիսին պիլճիւմէ սիւրիւսիւնիւ
իտարէ էլլէյէ: Պու պագալտէ աղիլ Քրիստոս թօմօս « Յիսուս
Քրիստոս քէնտի գանընը նի՛չիւն տէօրտիւ. Պետրոսա վէ ա-
նըն իսթիլիլիսին էմանէթ էլլէտիլի գոյունլարընը սաթուն
ալմագ, իսթիլա իթմէք իշիւն օլ զիւրըմէթ գանընը տէօրտիւ,
տէր » (Քեսա՝ քիթալալ):

Միլատըն թագըրիպէն 400 թարիլիսինտէ, Ամասիա Արքե-
պիսկոպոստ օլան Աղիլ Աթմէրիս քէնտի մէշուր նուգըլա-
րընտա աղիլ Պետրոստէն պու ծիւմլէ մէգիյեէթ լէրինի թաֆ-
սիլէն տէրմիլան իթմիլ տիր: Մէգըիւր նուգըլարըն պաշը
Փըգըլարըն աթիտէքիլէր տիր.

« Յիսուս Պետրոսա պէլլ իթտիլի գատար ժախսուսի ա-
ղըյեէլէր, շալիլալիլիսինտէն հի՛չ պիլիսին պէլլ իթմէմիլ տիր:
Ֆագալ Պետրոստէն սէմալի աղըյեէլէրլէ թէրֆի՝ գըլմագլա՝
անա ծիւմլէսինի իւզէրինտէ ուլուլ վիլիյեէթ իհասն էլլէ-
տի: Վագըլա, իսթիլալարըն սինէսի իւզէրինտէ ըահաթ
իթմիլ օլան Եունահանա պէօհիւք վէ դայրէթլի իտի: Երրտը-
րմ օղլու թէմիլիլի օլունման շօլ Եագուլ, օ տախի պէօհիւք
իտի (Մարգոս 3, 17): Լաքին մէգիյեէթ լէրինի էմանէթ
վիլիյեէթին մալիլ օլան դաթը կէօթիլիլիսինտէ, ծիւմլէսիտէ
գըտէմի Պետրոսա թէրը էլլէլիլալ, քէնտիլիլիսին սըրֆ իրին-
ճի ըիւթպէլի հաիլ օլունմալարըն իթիլալ էլլէսինլէր:
Իսթիլալարըմըլ Պետրոսա՝ Պէնի «էլլէրֆիւն», տէյու իւչ
տէֆա սիւլալ իթտիլիլիսինտէ, զիւրըմէթ պիր էմանէթ մագա-
մընտա տւմումի Քիլիսէլի քէաֆֆէթէն անա թէվտի՝ ու
թէվտի էլլէտի: Վէ մէգըիւր սիւլալարա Պետրոս օլ գատար

- սանա տերիմ, սէն կէնճ իքէն քէնտի քէնտինէ
գուշանըպ իսթէտիլին եէրէ կիտէր իտին . տամա
իսթիսեարլանտըղընտա էլլէրինի թէմտիտ իտէճէք-
սին տէ սէնի պաշգասը գուշատըպ սէնի իսթէմէտի-
19 յին եէրէ կէօթիւրէճէք տիր, տէտի : — Պունու՝ նէ
էօլլամէ Ելլաշը իճլալ իտէճէյինի իմա իթմէք
իչին սէօյլէտի, վէ պունու տէտիլինտէ անա՝ Եւր-
20 տըմ սըրա կէլ, տէտի : — Պետրոս տէօնիւպ, Յի-
սուսուն սէվտիլի շակիրտի քէնտի արտընճա կէ-
լիր կէօրտիւ : Պու իսէ Յիսուսուն սինէսինէ
տաեանարագ՝ Եա՝ Բապպ, սէնի դամզ իտէճէք
21 օլան քիմ տիր, տէյէն իտի : — Իմտի Պետրոս անը
կէօրտիւյիւնտէ Յիսուսա՝ Եա՝ Բապպ, պու տալի
22 նէ՞ օլաճագ, տէտի : — Յիսուս անա՝ Պէն կէ-
լինճէյէ տէք պունուն գալմասընը իսթէր իսէմ,
սանա նէ՞ . սէն արտըմ սըրա կէլ, տէտի : —
23 Իմտի պիրատէրան արասընտա՝ Օլ շակիրտ էօլ-
մէյէճէք տիր, քէլամը չըգտը : Վէ Յիսուս անա՝
Պու վէֆաթ իթմէզ, տէմէտի, իլլա՝ Պէն կէլին-
ճէյէ տէք անըն գալմասընը իսթէրսէմ, սանա
նէ՞, տէտի :

տէֆա՝ Է՛վ վէթ, տէյու միւսարա՛ւթլա իճապէթ իթմէսինտէ,
քէէննէ պիր սիւրինին կիպի պիւթիւն տիւնեանըն իտարէսի-
նի քէնտի էօհտէսինէ ալըպ անըն եէկեանէ Չօպանը օլտու .
չիւնքի՝ Գ՝-Դ՝-Ե՝-Զ՝-Է՝-Ը՝-Թ՝-Կ՝-Ն՝, քէլամը միւնհասըրէն քէնտի-
սինէ խիդապ իտիլտի : Վէ Բապպ քէնտինին էն սատըգ շա-
կիրտինի, շէօյլէ տէյէյիմ քի՝ հէման քէնտի մագամընա
գաիմ, վէ իմանա կէլէնիւրէ անը Փէտէր, Վաղիի գալմանին,
վէ Մուսլիմ օլմագ իւղըն ի՛դա գըլտը » :

- 24 Օլ շակիրտ տիր քի պու շէյլէր հագգընտա շէ-
հատէթ իտէր, վէ պունլարը եագտը, վէ պիլիբիզ
25 քի անըն շէհատէթի կէրչէք տիր : — Վաքին Յիսու-
սուն իճրա էյլէտիլի տահա սաիր խալլը շէյլէր
վար քի, էյէր եէկեան եէկեան եագըլաճագ օլսա,
եագըլան քիթապլար տիւնեայա պիլէ սըղմա-
յաճագ զանն իտէրիմ :

ԱՊՐԷԼ ԲԻՍՈՒՆ ԼԵՊՊԵՆՏԵ

ԻՖԵՏԻՒ ՄԵԼԻՍՈՒՍԷ

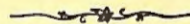

Ազիզ Լուգա Ամալը Բիւսուլը կէօյա Ինճիլինի իբմալ իթմէք իւզրէ թէրթիպ ու թէլիֆ էյլէտի : Պունտա տախի 'այնի մագաստը թա'գիպ, վէ քէլամընը 'այնի գարիյեունն խիդապ իտէր : Աէ խրիսթիեանըղը գապուլ իտէն կէրէք Եէհուաիլէրի վէ կէրէք դաիֆէլէրտէն տախիլ օլանլարը իմանտա սապիթ գըլմագ արղուսուննա մէպնի տիր : Յիսուսուն՝ ճիւմլէտինէ, էվ վէլա Եէհուաիլէրէ վէ պա'տէհու դաիֆէլէրէ սէլամէթ կէթիրմէք իւզրէ կէլմիշ օլտուղունու իրաէ իտէր :

Իշպու Ամալը Բիւսուլ քիթապընըն խիւլաստաք Բապպիմիլ Յիսուսուն աթիտէրի քէլամընտա թէմամիյլէ մուհթէվի տիր . եա'նի' (Ամալ 1. 8) Լա'ին է-դէրէնէղէ Նէ-դը-Լ էրէճէ+ Բուն է-Լ Գո-դունն քո-դրէլինի ալամա'սընըղ, վէ Եէրո-շալիմ-րէ, վէ պի-նի-ն Եէհո-դիսիան էլէ Սամարիտա, վէ դէմի'ն ուճ-լարընա քարաք պանա շահիք օլամա'սընըղ : Մէզքիւր աեէթի էսասիյեէյէ թէվիֆիդէն՝ Ամալը Բիւսուլ իքի գըսմա միւն-գասըմ տըր, շէօյլէ քի .

1. — Քիլիսէնին պիտաէթի, վէ Եէրուշալիմաէ, Ֆիլիսթինաէ վէ Սիւրիատա պուլունան Եէհուաիլէրին միեանընտա անըն ինթիշարը (1—9) :

2. — Քիլիսէ էվ վէլի էմրտէ 'ազիզ Պետրոս, պա'տէհու պիրինճի ըէսուլար վասըղասըյլա դաիֆէլէր միեանընտա թէսիս իտիլիր, 'ազիզ Փաւլոս վասըղասըյլա տա քէսպի ինթիշար իտէր (10—28) :

ԵՄԵԼԸ ԲԲԻՍՈՒԼ

Պատկ 3

1. Ե՛յ Թէոֆիլոս, Յիսուս ինթիկսապ էյլէտիյի
ըհսուլլարա Բուհ իւլ Գուտտ վասըդասըյլա էմը
- 2 վէրտիքտէն սօնրա, — 'ուրուճ կիւնիւնէ գատար
իճրասընա վէ Թա'լիմինէ միւպաշէրէթ էյլէտիյի
պիլճիւմլէ նէսնէլէրին հաղզընտա էվվէլքի նուդ-
- 3 գու Թասնիֆ էյլէտիմ: — () տախի սիւեսէթ
շէքտիքտէն սօնրա գըրգ կիւն միւտտէթինտէ անլէ-
րէ կէօրիւնէրէք վէ Ալլահըն մէլէքիւթիւ հաղ-
զընտա սէօյլէյէրէք միւթէ'ատտիտ պիւրհանլար
իլէ քէնտիսինի անլէրէ տիրի կէսթէրտի: —
- 4 Ալէ անլէր իլէ պէրապէր դա'ամ իտէր իքէն, ան-
լէրէ Թէնպիհ էյլէյիլա՝ Նէրուշալիմտէն այրըլ-
մայընըղ, Լաքին Փէտէրին պէնտէն իշիթտիյինիղ
- 5 վա'տընա միւնթաղըր օլունուղ, — զիրա Նու-
հաննա սու իլէ վաֆթիղ էյլէտի, ամմա սիղ շու

- ազ կիւնէրտէն սօնրա Բուհ իւլ Գուտս իլէ վաթ-
 6 թիզ օլունաճազսնըզ, տէտի : — Խմտի ճէմ՝ օլ-
 մուշ օլանլար անա՝ Լա՝ Բապպ, Խարայիլէ մէլէ-
 քիւթիւ պոլ վազըթտամը ի՛ատէ խտէճէքսին,
 7 տէյու սիւալ իթտիլէր : — Եմմա օ անլէրէ՝ փէտէ-
 րին քէնտի հիւքմիւ թահթընտա վապ՝ էյլէտիլի
 զէման վէ վազըթլարը պիլմէք սիզէ Կիտ տէյիլ
 8 տիր : — Լաքին իւզէրինիզէ նիւզուլ խտէճէք Բուհ
 իւլ Գուտսուն զուտրէթինի ալաճազսնըզ, վէ
 Լէրուշալիմտէ, վէ պիւթիւն Լէհուտիթան իլէ
 Սամարիտա, վէ զէմինին ուճլարընա զատար պա-
 9 նա շահիտ օլաճազսնըզ, տէտի : — Վէ պուն-
 լարը սէօյլէտիքտէ, անլէր նազար իթմէքտէ իքէն,
 Կուլուճ էյլէտի, վէ պիր պուլուդ անը կէօլլէրի
 10 էօնիւնտէն սէթր իթտի : — Ենլէր կէօլլէրինի
 սէմայա սօղրու տիրմիշ օլարազ անըն կիթմէ-
 սինէ նազար իթմէքտէ իքէն, իշթէ Կանլարըն-
 տա պէեազ էլպիսէլի իքի ատէմ տուրտուլար : —
 11 վէ Լէ՛յ ճէլլիլի տտէմլէր, նի՛ չիւն սէմայա պա-
 զըպ տուրույօրտունուզ . սիզաէն սէմայա Կու-
 րուճ իտէն պու Յիտու, նաքը սէմայա կիթտի-
 յինի կէօրտիւնիւզ իսէ, էօյլէ կէլէճէք տիր, տէ-
 տիլէր :
 12 Օլ զէման, անլէր Լէրուշալիմէ սէպթ կիւնիւ
 Եօլճուլուղու զատար Եազըն օլան Ելէյթուն-
 լուդ նամ տաղտան Լէրուշալիմէ Կալտէթ իթ-
 13 տիլէր : — Վէ տալիլ օլտուգլարընտա, Պետրոս
 վէ Լուհաննա վէ Լա՛գուպ վէ Ենտրաօս, Պիլիպ-

- պօս վէ թուամա Պարթօլօմաօս վէ Մաթթա,
 Զալթա օղլու Լա՛գուպ վէ Ղալիուր Սիմօն
 վէ Լա՛գուպուն պիրատէրի Լէհուտա, Ֆէվզանի
 պիր օտայա չըզըպ օրատա իզամէթ խտերլէր ի-
 14 տի : — Պունլարըն ճիւմլէսի, զարըլար վէ Յիտու-
 սուն վալիտէսի Մէրեհմ, վէ անըն պիրատէրլէրիլէ
 պիրլիքաէ տուայա պիլիթթիֆազ միւտավէմէթ
 խտերլէր խի :
 15 Վէ օլ կիւնէրտէ թագրիպէն Եիւզ Եիրմի քիշի

15. — Բապպիմիզ Յիտու Քրիստոսուն Կուրուճունտան
 սօնրա, խաին Եէհուտայա պիր խալէֆ թալէին իթմէք իւզրէ
 էվվէլի էմրոն Կաղիզ Պետրոս քէլամա աղազ էյլէր (1. 15).
 Բուհ իւլ Գուտսուն նիւզիւլինտէն սօնրա էն էվվէլ քէնտի-
 սի վալ իտեր (2. 14). վէ Յիտու Քրիստոսուն վալ իտիլմէ-
 սին մէն իտէն Եէհուտիլէրին Սանտարին մէճիսի աղալարը-
 նա էն էվվէլ Եինէ քէնտիսի ճէվապ վէրի (4. 8...) . քէնտի-
 լէրին Բէտալէթի Փիլվազը՝ Ալա՛հ զարաֆընտան սուտուր
 իթմէսինի թատիգ իթմէք իւզրէ մուճիզաթմը զալէպ
 օլունույօր, պու մուճիզէթլէրի իճրա իտէնլէրին Կիլիշի
 Կաղիզ Պետրոս տըր (3. 6) . զաիֆէլէրին խրիսթիւնալըզ
 զապուլ իթմէլէրինէ տաիր Ալա՛հըն իրատէթինի զանրյան-
 լարըն պիրինճիսի Պետրոս տըր . Ալա՛հ քէնտիսի անլէրի
 Պետրոսա իրալ իտէր. Պետրոս լա՛գուպ Սիմօն ճէլլ էլի,
 (10. 5), վէ Եէրուշալիմտէ իճթիմա՛ իտէն Բէսուլար Սինօ-
 տընտա ուզուն ուզատիյէ թէտգիգ ու միւզաքէրաթտան սօն-
 րա, Եինէ Պետրոս մէսէլէյի զաղիլէյէն հալ ու Փալ իտեր,
 վէ քէնտի զարարը պիլա իթիլազ թէլազգի իտիլը (15. 12).
 պատէհու Կաղիզ Լա՛գուպ տաիսի սէօյլէր իսէտէ, Կաղիզ
 Պետրոս զարաֆընտան վէրիլէն զարարը զաղիլի զիհնէրտէ
 տահա զիեատէ ինֆազ իթմէք իշիւն տիր : Նիհաեթիստէ
 իճրաաթ խուսուտունա կէլինինճէ, պէեանը Բէյ իտեր իսէ-
 տէ, պունու Կաղիզ Պետրոսա միւսավի սըֆաթըլա տէյիլ
 իլա միւշավի սըֆաթըլա իտէր. Պաւա պիւնաէ պէն պէօյլէ
 զանն էթէլի (15. 19), տէր : Փալիօս՝ Բէսուլ օլունճա Եէրու-
 շալիմէ կիտէր : Աղիզ Պետրոս իլէ սաիր Բէսուլար տաիսի

- թէճէմմիւ իթմիշ պուլունմաղլէ, Պետրոս շա-
կիրտլէրին օրթասընտա աեաղա գաղղըպ տէտի. —
- 16 Եւ պիրատէրլէր, Բուհ իւլ Պուլտո Տաուտուն
աղղըլլա՝ Յիսուսու դութանլարա դլաղուղ օլան
Լէհոլտանըն հաղղընտա, մուգատտէմա սէօյլէ-
տիյի պու եաղըլանըն իթմամ օլունմասը կէրէք
- 17 խտի. — օ պիղտէն մա՛տուտ օլուպ, պու խըտմէթ-
18 տէ տախի նասիպլի օլմուշ խտի: — Խմտի պու քիմսէ
նահագղըղ իւծրէթիյլէ պիր թարլա թէմէլլիւք
իթտի, վէ պաշ աշաղը օլմաղլէ, օրթասընտան
փաթլայարադ, պիւթիւն պաղըրսագլարը տէօ-
- 19 քիւլախ: — Պու տախի Լէրուշալիմին ճիւմլէ
էհալիսինէ մա՛լիւմ օլտու, շէօյլէ քի օլ թար-
լայա անլէրին լիսանընտա Հագէլտամա, եանի
- 20 Պան թարլասը տէնիլախ: — Զլրա Մէգամիր
քիթասընտա՝ Լնըն մէսքէնի վիլան օլտուն, անտէ

պուլունույորլար խտի, մամաֆիհ Եալընըղ Պետրոսու արար:
Խիւլասախ քէլամ, կէրէք տիկեր ըհտուլարըն վէ կէրէք 'ու-
մումի քիլիսէնին խտարէի 'ալիյեհսի 'աղիղ Պետրոստա մահ-
տուր ու մէրքիւղ տիր: Պիլ մուգապէլէ, 'ումումի քիլիսէ տա-
խի կէօղլէրին անըն իւղէրինէ տիքմիշ տիր: Սէօղլմիւղիւ
խապթ իթմէք իւղըէ, թախիսէսինին իսթիհասը իչիւն
օլունան 'ումումի տուանըն զիքրիյլէ իթիֆա իտէլիմ (12. 5):
'Այնի մահպէտաէ թէվգիֆ իտիլմիշ օլուպ օրատան մահգա
շէհիտ օլմաղ իչիւն չըգարըլան 'աղիղ Եաղուպ ըհտուլ հաղ-
ղընտա իսէ, պու միսիլու պիր շէյ կէօրմէյօրուղ: Պու վէ էմ-
սալի ահլալ ու վագըլար, Բապպիմիղ Յիսուս դարաֆըն-
տան քէնտիսինէ թէվճիհ իտիլէն 'ալիւլալ գուարէթի 'աղիղ
Պետրոսուն պիւթիւն քիլիսէ իւղէրինտէ ֆիլմաղը՝ վէ ֆիլ
հագղըա իծրա էյլէտիյի պիթթէմամ վէ պօլ պօլ թաս-
տիգ իտէրէք:

- քիմսէ սաքին օլմասըն, վէ անըն Լչիխգօփուլու-
ղունու պիր պաշգասը ալսըն, տէյու եաղըլմըշ
- 21 տըր: — Խմտի Բապպ Յիսուսուն պիղիմ պէյնիմիղէ
տուխուլ վէ խուլուճ իթտիյի պիւթիւն միւտ-
- 22 տէթտէ, — եանի Լուհաննանըն վաֆթիղինտէն
պաշալըպ պիղտէն ըհֆ 'օլունտուղու կիւնէ գա-
տար, պիղիմ իլէ ըհֆագաթ իթմիշ օլան պու ա-
տէմլէրտէն պիրի պիղիմլէ պէրապէր անըն գըեա-
- 23 մընա շահիտ օլմասը կէրէք տիր: — Վէ իքի քիշի
եանի Լուսթօս լաղապլը վէ Պարսապա թէմիսէ
օլունան Լուսէֆի վէ Մաթթիասը ըղհար իթ-
- 24 տիլէր: — Վէ տուա իտէրէք տէտիլէր: Լա՛ Բապպ,
սէն քի ճիւմլէնին գալպլէրինի պիլիլիսին, պու
իքի քիշիտէն հանկըսըն ինթիխաս պէյլէտիյիկի
- 25 պէեան էյլէ. — քի Լէհոլտանըն քէնտի մահէլի-
նէ կիթմէք իւղըն մահրում օլտուղու պու խըտ-
- 26 մէթ վէ ըհսալէթին նասիպլինի ալա: — Լնլէ-
րէ գուրա աթտըլար. վէ գուրա Մաթթիասա
խասպէթ իթտի, վէ օն պիր ըհտուլար իլէ 'ատտ
օլունտու:

Պատ 2

2. Վէ Խամսին կիւնիւ կէլտիքտէ, ճիւմլէսի պիլ
2 իթթիֆագ 'այնի մահէլտէ խտիլէր: — Վէ նա-
կեահէն սէմատան շէտիա ըուղկեար էսիմի միսիլու,

- պիր սէտա կէլիպ, օթուրտուդլարը պիւթիւն խա-
 3 նէյի տօլտուրտու : — Վէ թագսիւմ օլունմուշ
 աթէշտէն տիլէր կիպի անլէրէ կէօրիւնիւս, ան-
 4 լէրտէն հէր պիրինին իւղէրինէ զօնաու. — վէ
 ճիւմլէսի Բուհ իւլ Գուտսլա մէմլու օլուս, Բուհ
 իւլ Գուտսուէն քէնտիլէրինի սէօյլէթտիյինէ կէօ-
 5 պաշլատըլար : — Լաքին թահթէս սէմա պուլու-
 նան քեաֆֆէի դաիֆէլէրտէն էհլի թադվա Լէ-
 6 հուրիլէր Լէրուշալիմտէ պուլունմադտա խա-
 լէր : — Վէ պու սէտա օլտուդտա, ճիւմհուր թէ-
 ճէմմիւ. խաիպ միւթէհայեիւր օլտուլար, չիւնքի
 անլէրտէն հէր պիրի քէնտի լիսանընտա անլէրին
 7 սէօյլէսիլէրինի իշիտիր խաի : — Ճիւմլէսի շա-
 շըպ թէհաճճիւս խտէրէք եէքտիկէրլէրինէ տէր-
 8 լէր խաի քի. Իշթէ շու սէօյլէյէնլէրին ճիւմլէսի
 9 ճէլիլի տէյիլմի : — Վէ նաւըլ հէր պիրիմիդ
 քէնտի անա լիսանըմըլ իշիտիյօրուդ : — Պիդ
 Փարթի վէ Մատի վէ Լէլամի, վէ Պէյն Էննէհ-
 10 լէյնլէ Լէհուտիսթան, վէ Վափատօքեա, վէ
 Փօնթօս, վէ Ասիա, — վէ Ֆրիճիա վէ Պամֆի-
 լիա վէ Մըսըր, վէ Վիրէնէ դուրպիւնտէ վէ Լիպիա
 սէմթէրինտէ միւթէմէքըին օլանլար վէ Բօմա-
 11 լը զարիպլէր, — Լէհուտիլէրլէ միւհթէտիլէր,
 Վիրիալիլէր վէ Արապլար, Ալլահըն 'ազիմ իշ-
 12 տիլէրինի իշիտիյօրուդ : — Ճիւմլէսի միւթէհայ-
 եիւր վէ միւթէհաճճիւս օլուս, եէքտիկէրլէրինէ

- 13 Պու նէօ օլա, տէրլէր խաի : — Սաիւրլէր խաի խաթիհ-
 զա խտէրէք՝ Լէնի շարապ իլէ տօլու տըրլար,
 տէրլէր խաի :
 14 Խմտի Պետրոս ծնպիրլէրլէ պէրապէր աեադոա
 տուրուս եիւքսէք սէսլէ անլէրէ սէօյլէտի. Լէյ
 Լէհուտիլէր վէ ճիւմլէ Լէրուշալիմտէ պուլու-
 նան քիւմնէլէր, պու սիդէ մալիւմ օլտուն վէ սէօզ-
 15 լէրիմէ դուլադ վէրինիդ. — զիրա պունլար սիդին
 զանն իթտիյինիդ կիպի սերիսօշ տէյիլ տիրլէր.
 16 չիւնքի կիւնիւն իւշիւնճիւ սա'աթը տըր : — Իլլա
 պու շէյ Լուէլ փէյղամպէրին ազըլլա տէնիլէն
 17 շէյ տիր. եա'նի — Վէ Ալլահ տէր քի. Սօն կիւն-
 լէրտէ քեաֆֆէի պէշէր իւղէրինէ Բուհումտան
 տէօքէճէյիւմ. օղուլարընը վէ զըլլարընը փէյ-
 զամպէրլիք խտէճէլէր, վէ կէնճէրինիդ վահիլէր
 վէ իիթիեարլարընը ըիւեալար կէօրէճէլէր
 18 տիր : — Օլ կիւնլէրտէ դուլարըմ վէ ճարիեէլէ-
 ըիւմ իւղէրինէ պէնիւմ Բուհումտան տէօքէճէյիւմ
 19 տէ, փէյղամպէրլիք խտէճէլէր տիր : — Լօգարը-
 տա սէմատա 'աճաիպ շէյլէր վէ աշաղըտա զէմին-
 տէ 'ալամէթլէր, դան, աթէշ վէ թիւթիւն տիւ-
 20 մանը վէրէճէյիւմ : — Բապալըն 'ազիմ վէ ճէլիլ
 կիւնիւ կէլմէդտէն էվիլէ կիւնէշ դարանլըղա,
 դամէր տաիւր դանա թէհապիլիլ խտէճէլէր
 21 տիր : — Վէ օլաճադ քի՝ հէր քիւմ Բապալըն խմինէ
 22 միւնաճաթ իթսէ, խէլաս պուլաճադ տըր : — Լէյ
 Լարայիլ խալըլ, պու սէօզլէրի տինլէյինիդ. 'Նա-
 զարէթլի Յիսուս, եա'նի Ալլահըն արանըդտա

- անըն վասըթասըյլա իճըս իթտիյի, սիզին տախի
մալիւմինիզ օլան դուտըթէթէր, մուճիզէթէր վէ
‘ալամէթէր իլէ Ալլահտան սիզէ իպրազ օլունան
23 ատէմի — Ալլահըն իրատէի թագտիրիյեհսի վէ
‘իլմի էզէլիսի մուճէպինճէ թէսլիմ օլունմասըյ-
լա ալտընըզ վէ եարամազլար եէտիյլէ սալիպէ
24 չըգարմազլէ գաթլ էյլէտինիզ : — Եւթիւմիւն
վասըթասըյլա զապդ օլունմասը զայրի միւմքին
խտիյի վէճճլէ, Ալլահ տախի էօլիւմ էլէմլէրինի
հալլ իթտիքտէն սօնրա անը գըեամ իթտիրտի : —
25 Օլրա Տաուտ անըն հագգընտա տէր. Բապլը տախ-
մա էօնիւմտէ կէօրիւր իտիմ. զիրա սարսըլմամազ-
26 լըղըմ իլիւն սաղըմտա տըր : — Պու էճլտէն գալ-
պիմ մէսըուր օլուպ, տիլիմ իպթիհաճ իթտի, վէ
թէնիմ տախի իւմիտ իւզրէ սաքին օլաճագ տըր : —
27 Օլրա ճանըմը հալիեհտէ թէրք իթմէյէճէքսին

23. — 4. 27, 28. — Ալլահ կիւնահը մին էլէզէլ գապլ էլ
վուգու կէօրիւր. լաքին քէնտիսի կիւնահ ֆաիլի եախօտ
մէնշար տըր տա քէնտիսի անը թաստիգ իտէր, տէյու իտտի‘ա
իթմէք էն պէօեիւր քիւֆը օլուր : Հալ պու քի քէնտիսի
պիլարս էն շէտիտ միւճաղաթ իլէ անը մէն իտէր : Ալլահ
գապլ էլլուգու կէօրմիւշ օլուտըու կիւնահը մէն իթմէք
իւզրէ հէր շէյէ գատիր գուվէթինի սարֆ իթմէյ : Քէնտի
մագսատը ալիսի ինսանը քէնտի հուրիյեթինի խայրա իս-
թիմալ իտէրէք քէսպ իտէպիլէճէյի էճը ու իսթիհագաթթ-
տան մահրում իթմէմէր տիր : Ալլահ մին էլէզէլ Եէհուտիլէ-
րին իըշմ ու զաղապընը փէշին կէօրտիւ Խմտի ինսան ճինտինի
խէլաս իթմէք իւզրէ Եէհուտիլէրին մէզքիւր զաղապընը
հիւանի իսթիմալ իթմէյի մուգարէր գըլար, վէ մու-
հապպէթ իլէ մէմլու օլան Գալպի իլահիսինի շէրքտէն
խայր չըգարմազ իւզրէ էնվար թէտապիր թէհիէ պուեու-
րուր :

- վէ սէնին Սուգատտէսինի չիւրիւքլիւք կէօրմէյէ
28 պրազմայաճագսըն : — Պանա հաեաթ դարիզլէ-
րինի պիլտիրիպ տիտաընլ իլէ պէնի փիւրսիւրուր
29 իտէճէքսին : — Եւթիւմիւն պիրատէրլէր, ըէլա իւլ ապա
օլան Տաուտուն հագգընտա սիզէ սէրպէսթճէ
սէօյլէմէք ճաիղ տիր քի օ էօլտիւ վէ կէօմիւլտիւ,
վէ անըն գապլը պու կիւնէ տէք եանըմըգաա տըր : —
30 Խմտի փէյղամպէր օլուտըու հալտէ, վէ քէնտի
սուլուպունուն մէյվէսինտէն քէնտի թախթընտա
օթուրաճաղընա Ալլահըն գասէմ իլէ քէնտիսինէ
31 եէմին իթտիյինի պիլտիյի թագտիրտէ, — հալի-
եհտէ թէրք օլունմասը վէ թէնի տախի չիւրիւք-
լիւք կէօրմէտի, տէյու Քիստուտուն հագգընտա էվ-
32 վէլտէն կէօրիւպ սէօյլէտի : — Պու Յիսուսու Ալլահ
գըեամ իթտիրտի, վէ պունա տախի պիզ ճիւմլէ-
33 միզ շահիտիզ : — Խմտի Ալլահըն սաղ էլիլէ եիւ-
ճէտիլիպ Փէտէր դարաֆընտան վա‘տ օլունան
Բուհ իւլ Գուտսու ալիզ իլէ սիզին կէօրիւպ ի-
34 շիթտիյինիզի սէօքտիւ : — Օլրա Տաուտ սէմայա
չըգմատը. ամմա քէնտիսի տէր. Բապլ Բապլի-
35 մէ — Պէն սէնին տիւշմէնլէրիյի սէնին աեագլարը-
նա պասամագ դօյունճայա գատար սաղըմտա
36 օթուր, տէյու սէօյլէտի : — Պինաէն ‘ալէյհ պիւ-
թիւն Պէյթի Խարայիլ եագինէն պիլսին քի սիզին
սալիպէ չըգարտըղընը Յիսուսու Ալլահ հէմ
37 Բապլ, հէմտէ Քիստուտ գըլար : — Ամմա պունու
իշիթմէքլէ գալպլէրինտէն նէտամէթէ կէլիպ
Պեորոսա վէ սաիր ըսուլլարա՝ Եւթիւմիւն,

- 38 նէ՞ եափալըմ, տէտիլէր : — Պետրոս տախի անլէրէ տէտի. թէվսէ իտինիզ, վէ սիզտէն հէր պիրի կիւնահլարընըն 'աֆվը իչիւն Յիսուս Վրիստոսուն իսմինէ վաֆթիզ օլունսուն, վէ Բուհ իւլ Պուտս
- 39 'աղըյեհսինի ալաճադսընըզ : — Օխրա վա'տ սիզէ, սիզին օղուլարընըզա, վէ Բապալ Ալլահըմըզըն տա'վէթ իթտիյի ուղադտա օլան հէր քիմսէլէրէ
- 40 տիր : — Սաիր չօզ սէօղլէր իլէ անլէրէ շէհատէթ իտիպ նասիհատ իտէրէք՝ Պու 'աքսի նէսլտէն
- 41 գոլըթուլունուզ, տէտի : — Խմտի անըն քէլամընըզապուլ իտէնլէր վաֆթիզ օլունմաղլէ, օլ կիւն թազըրիպէն իւչ պին նուֆուս վամմ օլունտուլ : —
- 42 Վէ ըհսուլարըն թա'լիմինէ վէ միւշարէքէթէ, վէ էթմէք փարէլէմէսինէ վէ տու'ալարա միւտա-վէմէթ իտէր իտիլէր :
- 43 Հէր քէսէ խէվֆ կէլտի վէ ըհսուլարըն էլիլէ չօզ մուճիզէլէր վէ 'ալամէթ լէր իճրա օլունտուլ : —
- 44 Խման իտէնլէրին ճիւմլէսի պիրլիքտէ իտիլէր, վէ
- 45 անլէրին հէր շէյի միւշթէրէք իտի : — Վէնտի միւլք ու մալարընը սաթըս, ճիւմլէսինէ հէր պիրինին իհթիեաճընա կէօրէ թէվզի' իտէրլէր իտի : —
- 46 Հէր կիւն պիրլիթթիֆազ հէյքէլէ միւտավէմէթ իտէրէք վէ խանէլէրտէ էթմէյի փարէլէյէրէք, մէսէրլէթ վէ սաֆվէթի դալպլէ դա'ամ իտէր ի-
- 47 տիլէր : — Ալլահա համտ իտիպ ճիւմլէ ճէմա'աթ 'ինտինտէ մազհարը լուգֆ օլմադտա իտիլէր . Բապալ տախի կիւն կիւնէ խէլաս պուլանլարըզամմ իտէր իտի :

Պատ 3

8. Պետրոս վէ Եուհաննա սա'աթ սօգուզտա տու'ա վազթընտա պիրլիքտէ հէյքէլէ չըպըյօրլար ի-
- 2 տի : — Վէ անսընըն ըհմինտէն դօփալ պիր ատէմ օլուպ, հէյքէլէ կիրէնլէրտէն սատադա տի-լէմէթ իւզրէ, պէհէր կիւն կէօթիւրիւպ հէյքէլին Վիւզէլ տէնիլէն դափուսու եանընտա գօրլար
- 3 իտի : — Պու քիմսէ Պետրոս իլէ Եուհաննանըն հէյքէլէ կիրմէքտէ օլտուզլարընը կէօրիւպ սա-
- 4 տադա տիլէտի : — Պետրոս տախի Եուհաննա իլէ
- 5 անա նազար իտիպ՝ Պիղէ պազ, տէտի : — () տախի անլէրտէն պիր շէյ ալըր իւմիտիյլէ անլէրէ տէօն-
- 6 տիւ : — Ամմա Պետրոս՝ Վիւմիւշ վէ ալթուն եօզ տըր . լաքին պէնտէ օլանը սանա վէրիրիմ . 'Աազա-րէթլի Յիսուս Վրիստոսուն իսմիլէ դալգ վէ եէօ-
- 7 ըիւ, տէտի : — Վէ սաղ էլինտէն դութուպ դալտըր-տը . տէր'ադապ անըն աեազլարըյլա էօքճէլէրի
- 8 քէսպի դուվվէթ իթմէքլէ, — փէրթալ ալըպ աեազ իւթիւ սուլտու վէ եէօրիւտիւ . վէ եէօ-րիւյէրէք փէրթալ իտիպ վէ Ալլահա համտ իտէ-
- 9 ըք անլէր իլէ պէրապէր հէյքէլէ կիրտի : — Վէ պիւթիւն ճէմա'աթ անըն եէօրիւյիւպ Ալլահա
- 10 համտ իթտիյինի կէօրիւլէր : — վէ անըն՝ հէյքէլին Վիւզէլ դափուսունտա օթուրուպ սատադա

- տիւէր օլտուղունու պիւէրէք, անա վազը՝ օլանտան տօլայը թէ՛աճճիւպ վէ հայրէթլէ մէմլու օլտու-
- 11 լար : — Պու քիմսէ Պետրոս իլէ Եուհաննայը ալը դօմագտա օլտուղու հալտէ, պիւթիւն ճէմա՛աթ թէ՛աճճիւպ վէ հայրէթլէ Սիւլէյմանըն տէնիլէն
- 12 էյվանտա անլէրին նէղալինէ սէյլրթտի : — Լաքին Պետրոս պունու կէօրտիւլիւնտէ ճէմա՛աթա՝ Լէյ Խարայիլ ատէմլէրի, պունա նի՛չիւն թէ՛աճճիւպ իտիյօրսունուղ . եախօտ կէօյա պիղիմ քէնտի դուտրէթիմիղ եա թազվամըղլա պունու եէօրիւթ-միւշիւղ, տէյու պիղէ նի՛չիւն պազըյօրսունուղ : —
- 13 Ապրահամըն, Խօհազըն վէ Եա՛գուպուն Ալլահը, պիղիմ էճուատըմըղըն Ալլահը, քէնտի Օղլու Յիսուսու իճլալ էյլէտի, սիղ իսէ անը էլէ վէրտինիղ, վէ անը սալըվէրմէյէ դարար վէրմիշ օլան Փիւլթօսուն հուզուրունտա անը ինքեար իթտինիղ : —
- 14 Սիղ Մուգատտէսի վէ Սալիհի ինքեար իտիպ, քինտինիղէ պիւր դաթիլ ատէմին պաղըշլանմասը-
- 15 նը դալէպ իթտինիղ . — վէ պատի իւլ հաեաթը դաթլ իթտինիղ, ամմա Ալլահ անը էօլիւլէրտէն զըեամ իթտիրտի . վէ պունա պիղ շահիտիղ : —
- 16 Վէ անըն իսմինէ իտիլէն իման իլէ անըն իսմի՛ իշպու կէօրիւպ պիւտիլինիղ քիմսէյի թազվիւնէ էյ-

16. — Անըն իսմի իսմիլէն էյլէպէ, եանի Յիսուսա տու՛ա իլէ իլթիճա օլունտուղտա եախօտ Յիսուսուն նամը շէրիֆինէ օլունան տու՛ա՝ անա թազվիլէթպախշ օլ-

- լէտի : Վէ անըն վասըդասըյլա օլան իման սի-
- 17 զին ճիւմլէնիղին հուզուրունտա անա իշպու սըհ-
- հաթը թամմէյի իհսան էյլէտի : — Վէ շիմտի՛
- Լէյ պիրատէրլէր, պիւիրիմ քի բէիսլէրինիղ կիպի
- 18 սիղ տախի պիւմէյէրէք իթտինիղ : — Ամմա Ալլահ ճիւմլէ փէյղամպէրլէրին աղըյլա քէնտի Վրիստոսուն սիեասէթ շէքմէսի խուսուսունտա փէշին իսպար իթտիքլէրինի պէօյլէճէ իթմամ էյլէ-
- 19 տի : — Իմտի կիւնահլարընըղ մահվ օլունմասը
- 20 իչիւն թէվպէ իտիպ բիւճու՝ իտինիղ . — Թա քի Բապպըն տիտարընտան Փէրահպախշ վազըթլար կէլին, վէ օ էվլէլտէն սիղէ թէպշիր օլունմուշ
- 21 օլան Յիսուս Վրիստոսու կէօնտէրէ քի, — անը Ալլահըն թա՛ կէլէլտէն քէնտի մուգատտէս փէյղամպէրլէրինին աղըյլա հազընտա սէօյլէտիյի ճիւմլէ շէյլէրին միւճէտտէտէն իպզա իտիլէճէք վազըթլարընա դատար սէմա դապուլ իթմէք կէ-
- 22 րէք տիր : — Ֆիլվազը՝ Մուսա տէտի . Սիղին Բապպ Ալլահընը պիրատէրլէրինիղտէն սիղէ պէնիմ կիպի պիւր փէյղամպէր չըղարաճագ տըր . անը՝ սիղէ սէօյլէյէճէյի ճիւմլէ շէյլէր խուսուսունտա տին-
- 23 լէյէճէքսինիղ : — Վէ վազը՝ օլանմագ քի օլ փէյղամպէրի տինլէմէյէն հէր քիմսէ ճէմա՛աթ պէյ-
- 24 նինտէն մահվ օլունաճագ տըր : — Թա՛ Սամուէլտէն պէտ իլէ անտէն սօնրա տախի սէօյլէմիշ օլան ճիւմլէ փէյղամպէրլէր պու կիւնլէրի տէ թէպշիր էյ-
- 25 լէմիշլէր տիր : — Սիղ փէյղամպէրլէրին վէ Ալլահըն Ապրահամա՝ Վէ զէմինին ճիւմլէ դապիլէլէրի

սէնին զուրրիյեթինկտէ միւսարեքլէնէճէք տիր ,
տէմէքլէ էճոտարմըզլա թէ՛ահհիւտ էյլէտիրի
26 Կահտըն օղուլլարըսընըզ : — Ելլահ քէնտիր Օղ-
լունու զուհուր իթտիրիս , անը էն էվվէլ սիդէ
կէօնտէրտիր . պու տախի սիդտէն հէր պիրինիզին
քէնտիր կիւնահլարընտան տէօնտիւլիւ թագաւորտէ ,
սիդի միւսարեքլէր :

Պատ 4

4. Լաքին անլէր ճէմահթա սէօյլէր իքէն , քեա-
հինլէրլէ հէյ.քէլին սէրտարը վէ Սատուղիլէր իւ-
2 զէրլէրինէ կէլիս , — ճէմահթա թա՛լիմ իթտիր-
լէրի վէ Յիսուստա էօլիւլէրտէն գըրեամ իթմէյի
3 վա՛ղ իթտիրլէրի իչիւն կիւճէնէրէք , — անլէրի
տէրտէսթ իտիս , վագըթ ագշամ օլտուղու հասէ-
պիյլէ էրթէսի կիւնէ դատար մահպէսէ իլգա իթ-
4 տիրէր : — Եմմա պու քէլամը իշիտէնլէրտէն չօ-
ղու իման իթտիրլէր վէ ատէմլէրին Կտէտի թագ-
5 րիպէն պէշ պինէ պալիղ օլտու : — Վէ վագը՛
օլտու քի Ֆէրտասը կիւնիւ անլէրին ըէիսլէրի վէ
6 իսթիեարլար իլէ քեաթիսլէր , — վէ քեահինի
Կաղէմ Հաննա իլէ Վաեաֆա , վէ Լուհաննա , վէ
Խաքէնտէր , վէ պաշքեահին սիսիլէսինտէն օլան-
լարըն ճիւմլէսի Լէրուշալիմտէ ճէմ՛ օլտու-
7 լար : — Վէ անլէրի օրթատա տուրտուրարագ ,

անլէրէ՛ Սիղ պունու նէ՛ զուտրէթ վէ նէ՛ իսմ իլէ
8 իճրա իթտիրիղ , տէյու սիւալ իտէրլէր իտի : — Օլ
զէման Պետրոս Բուհ իւլ Պուտալա մէմու օլուպ
անլէրէ տէտի . Լ՛յ ճէմահթա ըէիսլէրի վէ իսթի-
9 եարլարը , գուլագ վէրինիղ . — պիղ պու կիւն պիր
Կալիլ ատէմէ իթտիրիմիղ նի՛մէթ հագգընտա անըն
նէ՛ վասըդա իլէ շիֆափէղիր օլտուղունա տաիր
10 իսթինդագ օլունույօր իսէք , — ճիւմլէնիղէ վէ
Խարայիլին պիւթիւն ճէմահթընա մա՛լիւմ օլ-
տուն քի , օլ սիդին սալիպէ չըգարտըղընըզ վէ
Ելլահըն էօլիւլէրտէն գըրեամ իթտիրտիլի Նա-
ղարէթլի Յիսուս Վրիստոսուն իսմիյլէ պու զաթ
11 սիդին հուզուրունուգտա սաղ տուրույօր : — Սիղ
եափըճըլար դարաֆընտան թահգիր օլունուպ
12 քէօշէ պաշը օլմուշ օլան դաշ պու տըր : — Վէ
ղայրը պիր քիմնէ վասըդասըյլա խէլաս եօգ տըր .
չիւնքի սէմա ալթընտա ինսանլարա վէրիմիշ վէ
անըն վասըդասըյլա խէլաս պուլմամըզ կէրէք
13 օլան պաշգա պիր իսմ եօգ տըր : — Ենլէր իսէ
Պետրոս իլէ Լուհաննանըն ճէսարէթինի կէօրիւպ ,
անլէրին քիթապէթսիղ վէ նատան ատէմլէր կիւ-
րուհինտէն օլտուգլարընը անլամաղլէ թէ՛աճ-
ճիւպ իտէրլէր իտի : Ենլէրին Յիսուսալ պիրիք-
տէ պուլունմուշ իտիրլէրինի տէ պիլիլիլէր իտի : —
14 Ե իֆաեապ օլան ատէմին տախի անլէրլէ պէրապէր
տուրտուղունու կէօրմէլէրիլլէ իթիրագ իտէճէք
15 հի՛չ պիր շէյլէրի եօգ իտի : — Լաքին անլէրին
մէճլիստէն տըշարը չըգմալարընը էմր իտիպ

- պէսնէրինտէ միւշապէրէ խտէրէ տէրլէր իտի քի . —
- 16 Պու առեմէրէ նէ՞ խտէլիմ . զիրա պուռնլարըն էլլելէ Լէրուշալիմին ճիւմէ սէքէնէսինէ մա՛լիւմ օլան մէշուր պիր ալամէթ իճրա օլունտու . պու-
- 17 նու տա պիր ինքեար իտէմէյիլ : — Պապադ ճէմա՛թ արասընտա զիեատէ իլան օլմամասը իչիւն , վէ պուռնտան պէօյլէ պու իւմ իլէ հիչ պիր քիմսէյէ սէօյլէմէմէլէրի իչիւն անլէրի շէտիտէն
- 18 թէհտիա իտէլիմ : — Վէ անլէրի չաղըրըպ անլէրէ Յիսուսուն իսմիյլէ ապլա սէօյլէմէմէլէրինի վէ թա՛լիմ իթմէմէլէրինի թէնպիհ իթտիլէր : —
- 19 Ամմա Պիտրոս վէ Լուհաննա անլէրէ ճէվասպէն՝ Ալլահտան զիեատէ սիլի տինլէմէք Ալլահ ինտինտէ հանգմը տըր , սիլ հիւքմ խոնիլ . — զիրա պիլ՝ կէօրիւպ իշիթտիյիմիլի սէօյլէմէմէք իտէմէյիլ , տէտիլէր : — Լաքին ճէմա՛թ սէպէպիյլէ անլէրի նասըլ թէքտիր իտէճէքլէրի պիլմէտիքլէրինտէն , անլէրի թէհտիա իթտիքտէն սօնրա սալըվէրտիլէր : Չիւնքի վաղը՝ օլան շէյ իչիւն հէր քէս Ալլահը իճլալ իտիյօր իտի : —
- 22 Օլիրա իւղէրինտէ իշպու շիֆա ալամէթի իճրա օլունտան առեմ՝ դըրդէ հաշընը միւթէճաւիլի իտի :
- 23 Լաքին անլէր սալըվէրիլմէքլէ քէնտինինքիլէրին եանընա կէլիպ , պաշքեահինլէրլէ իխթիեարլարըն քէնտիլէրէ սէօյլէտիքլէրինի անլէրէ նաղլ իթտիլէր : — Անլէր տալի պուռնու իշիթտիքլէրինտէ պիլ
- 24 իթթիֆադ ալաղլարընը Ալլահա տօղրու րէֆ՝

- խտէրէք՝ Լա՛ Բապալ , սէմա վէ զէմինի վէ տէնիլի , վէ անլէրտէ պուլունտան ճիւմէլէ շէյլէրի խաղէյլէյէն
- 25 սէնսին : — Սէն դուլունկ Տաուտուն աղղըյլա՛ Նի՞չիւն դաիֆէլէր զէլէեանա կէտիլէր , վէ ճէմա-
- 26 աթլար նաֆիլէ տիւշիւնտիլէր . — զէմինին մէլիքլէրի դընտմ իթտիլէր , վէ րէիսլէր Բապալըն վէ ա-
- 27 իթտիլէր , տէտին : — Օլիրա ֆիլհաղըդա Հէրօտէս վէ Փօնթօսլու Փիլաթօս , դաիֆէլէր վէ Խարայիլ դապիլէլէրիլլէ պէրապէր , պու շէհրտէ մէսհ իթտիլին մուգատտէս Օղլունկ Յիսուսուն ալէյհինտէ
- 28 թէճէմմիւլ իթտիլէր , — քի սէնին էլիլին վէ սէնին թէտպիրինին վուգուլունու թադտիր էյլէ-
- 29 տիլի շէյլէրի իճրա խտէլէր : — Վէ շիմտի , ես՝ Բապալ , անլէրին թէհտիտաթընա նաղար դըլ . —
- 30 վէ մուգատտէս Լավտընկ Յիսուսուն իսմիյլէ շիֆալար , ալամէթլէր վէ աճիպէլէր իճրա օլունմասը իչիւն էլիլի ուղաթմաղլա , սէնին քէլամընկը քէմալը ճէսարէթլէ վա՛ղ էյլէմէքլիլի սէնին
- 31 դուլարընկա իհսան էյլէ , տէտիլէր : — Վէ անլէր տուա իթտիքտէ , ճէմ՝ օլտուղլարը մահէլ սարսըլտը , վէ ճիւմէսի Բուհ իւլ Պուտսլա մէմլու օլարադ , Ալլահըն քէլամընը ճէսարէթլէ վա՛ղ իթմէյէ պաշլատըլար :
- 32 Վէ իման իտէնլէրին ճիւմէսի եէք տիլ վէ եէք ճան օլարադ , անլէրտէն հիչ պիրի քէնտի մալլէրի իչիւն՝ Պանա իասս տըր , տէմէղ իտի . Լաքին ճիւմէլէ շէյլէրի արալարընտա միւշթէրէք իտի : —

- 33 Բէսուլար իսէ Բապպ Յիսուսուն զընամը հազգընտա 'ազիմ' դուլվէթէ շէհատէթ իտէրէր, վէ ճիւմլէսի իւզէրինտէ 'ազիմ' լուդֆ վար իտի : —
- 34 Օխրա իչլէրինտէ մուհթաճ պիր քիմնէ պուլունմազ իտի, չիւնքի թարլա վէ իսանէյէ մալիք օլանլարըն ճիւմլէսի անլէրի սաթարլար, վէ սա-
- 35 թըլանլարըն ադչէսինի կէթիրէրէր, — Բէսուլարըն աեազլարընա դօրլար իտի. լաքին հէր քէսէ քէնտի իհթինաճընա կէօրէ թէվզի' օլունուր ի-
- 36 տի : — Պէօյլէճէ Բէսուլար դարաֆընտան Պարնապաս, եանի թէսէլլի օղլու թէլզիպ օլունուր Խուսէֆ նամ ասլէն Գըպըրսլը պիր լավիլինին
- 37 պիր թարլասը օլմաղլէ, — անը սաթար վէ դըյմէթինի կէթիրիպ Բէսուլարըն աեազլարընա դօտու :

Պատմ 5

5. Լաքին Հանանիա նամ պիր առէմ' զէվճէսի Սա-
- 2 ֆիրա իլէ' պիր միւլք սաթար : — Վէ զէվճէսինին տախի մալիւմաթը օլտուղու հալտէ, պէհասընտան պիր մըգտարընը հիլէ իլէ ալը դօյուպ պիր մըգտարընը տա կէթիրէրէր Բէսուլարըն աեազլար-
- 3 ըրնա դօտու : — Լաքին Պեարոս տէտի. Լէյ Հանա-նիա, նի՛չիւն շէյգան Բուհ իւլ Գուտսա եալան սէօյլէմէն վէ թարլանըն պէհասընտան ալը դօմանչ

- 4 իչիւն դալպինի տօլտուրտու : — Վալտըղը զէման սանա զալմաճմը իտի. սաթարընտա տախի սէ-նին հիւքմիւնտէ տէյլլի իտի : Խմտի նի՛չիւն պուլէյի դալպինի դօտու : Ատէմլէրէ տէյլլ' իլլա
- 5 Ալլահա եալան սէօյլէտին : — Հանանիա իսէ պուլ սէօղլէրի իշիտինճէ, տիւշիւպ րուհունու թէսլիմ իթտի : Վէ իշիտէնլէրին ճիւմլէսի իւզէրինէ 'ա-
- 6 զիմ' դօրդու կէլտի : — 'Նէվճիվանլար դալղըպ անը դալտըրտըլար վէ կէօթիւրիւպ տէֆն էյլէ-
- 7 տիլէր : — Թապըրիպէն իւչ սա'աթ սօնրա անըն զէվճէսի վաղը' օլանը պիլմէյէրէր իչէրի կիր-
- 8 տի : — Պեարոս իսէ անա' Թարլայը պոլ ֆիաթամը սաթարընը, պանա սէօյլէ, տէտի : Մէր-
- 9 դումէ Լէվլէթ, պու ֆիաթա, տէտի : — Պեարոս անա' 'Նէ' մադսատլա իքինիզ Բապպըն Բուհունու թէճըրիպէ իթմէքտէ իթթիֆադ էյլէտինիպ. իշ-
- թէ զէվճիւնի տէֆն իտէնլէրին աեազլարը դա-փուտա տըր. սէնի տախի դալտըրաճազլար տըր,
- 10 տէտի : — Տէրհալ մէրդումէ անըն աեազլարը եանընտա տիւշիւպ րուհունու թէսլիմ իթտի : 'Նէվճիվանլար իսէ իչէրի կիրիպ անը էօլմիւշ պուլ-
- 11 իթտիլէր : — Վէ պիւլթիւն քիլիսէնին վէ պուլ շէյլէրի իշիտէնլէրին ճիւմլէսի իւզէրինէ 'ազիմ' պիր դօրդու վաղը' օլտու :
- 12 Բէսուլարըն էլիլլէ ճէմա'աթտա նիչէ 'ալա-մէթլէր վէ մուճիզէլէր իճրա օլունուր իտի. վէ ճիւմլէսի պիլիլթիֆադ Սիւլէյմանըն էյվանըն-

- 13 տա պուլունուրլար խոի : — Պաշգալարտան հիշ
պիր քիմնէ անէրէ իլհադ օլմադա ճէսարէթ
իթմէզ խոի . Ֆազադ ճէմա'աթ անէրի թա'զիմ
14 խաէր խոի : — Վէ Բապպա իման խոէն էրքէ-
լէրին վէ գարըլարըն ճէմա'աթը կիթտիքձէ չօ-
15 ղալըր խոի : — Եէօլէ քի խասթէլէրի մէյտան-
լարա չըդարըպ տէօշէլէր վէ քէրէվէթլէր իւ-
զէրինէ գօրլար խոի քի , Պետրոս կէչէր իքէն՝
սլարի կէօլկէսի անէրին պիրի իւզէրինէ եէ-
16 թիշսին : — Ճիւլարտաքի շէհլըլէրտէն տախի
խասթէլէրի վէ նափաք բուհլարտան բէնձիտէ
օլանլարը կէթիրէն խալգ Եէրուշալիմաէ թէ-
ճէմիւլ . իթտի վէ ճիւմլէսի շիֆա պուլունուրլար
խոի :
17 Ամմա քեահինի ա'գէմ վէ Սատուգիլէրին Ֆըր-
գասընտան օլուպ անըն պիլէսինձէ պուլունանլա-
րըն ճիւմլէսի գալգըպ ղայրէթլէ մէմլու օլա-
18 րադ , — բէսուլլարըն իւզէրինէ էլ սալըպ անէրի
'ումումի մահպուսանէյէ իլգա իթտիլէր : —
19 Աքին Բապպըն մէլէյի կէճէլէյին զընտանըն գա-
20 վուլարընը աչըպ անէրի չըգարարադ՝ — Սիտի-

15. — Խասթէլէր Յիսուս քրիստոսուն էլպիսէսինէ տօ-
գանմագլա շիֆա պուլունուրլար խոի . վէ պուրատա կէօրիւյօ-
րուդ քի 'ազիլ Պետրոսուն օրըֆ կէօլկէսի խասթէլէրէ շիֆա
վէրմէքտէ տիր : Պու սուրէթլէ , Յիսուսուն քէնտի իշլէ-
տիքլէրինտէն տէ պէօեիւքլէրինի իճրա խոէճէլէր տիր
(Եուհ . 14 . 12) , տէյու իթմիշ օլտուղու վա'տը իճրա օլու-
նույօր խոի :

- նիլ , վէ հէյքէլտէ տուրուպ ճէմա'աթա պու-
հաեաթըն ճիւմլէ սէօզլէրինի սէօյլէյինիլ , տէ-
21 տի : — Անէր պուլուն իշիթտիքտէ սապահլայըն
էրքէն հէյքէլէ կիրիպ , թա'լիմ խոէրլէր խոի :
Աքին քեահինի ա'գէմ իլէ անըն պիլէսինձէ օ-
լանլարըն ճիւմլէսի կէլիպ , միլլէթ մէճլիսի պէնի
Խարայիլին ճիւմլէ իսթիխարլարընը ճէմ' խոէ-
րէք , բէսուլլարըն ճէլպ իթմէք իւզրէ մահպուս-
22 խանէյէ տտէմ կէօնտէրտիլէր : — Մէմուրլար կէ-
լիպ անէրի մահպէստէ պուլմամաղլէ , 'ափաթ
23 իտիպ նազլ իթտիլէր : — Վէ Մահպէսի քէմա-
լը իհլթիմամլա գափալը , վէ պէքձիլէրի գափու-
լարըն էօնիւնտէ տուրուր պուլտուգ , Ֆազադ աչ-
աղըմըդտա իչէրիտէ քիմնէ պուլմատըգ , տէյու
24 խասէր վէրտիլէր : — Պաշքեահինլէրլէ հէյքէ-
լին սէրտարը պուլուն իշիթտիքտէ , անէր հազգըն-
տա՝ Եճէպա պուլ նէ^օ օլա , տէյու շիւպհէտէ գա-
25 րը խոիլէր : — Աքին պիր քիմնէ կէլիպ՝ Եշթէ
մահպէսի իլգա էյլէտիյինիլ տտէմլէր հէյքէլտէ
տուրուպ ճէմա'աթա թա'լիմ խոիյօրլար , տէյու
26 անէրէ խասէր վէրտի : — Օլ գէման սէրտար մէ-
մուրլար իլէ վարըպ անէրի ճէպր իթմէքսիլին
կէթիրտի . զիրա գաշլանըրըգ տէյու ճէմա'աթ-
27 տան գօրդարլար խոի : — Անէրի կէթիրտիքտէ
միլլէթ մէճլիսինէ իհղար իթտիլէր : Վէ քեահի-
28 նի ա'գէմ անէրէ սիւալ խոիպ՝ — Սիլէ պու իսմ-
լէ թա'լիմ իթմէմէյի շէտիտէն էմր իթմէտիքմի ,
վէ իշթէ թա'լիմիլիլէ Եէրուշալիմի տօլտուր-

տունուդ, վէ օլ ատէմին դանընը պիղիմ իւղէրիմիդէ
 29 կէթիրմէք իսթէյօրսունուդ, տէտի: — Պետրոս
 իլէ ըհսուլլար տախի ճէվապէն տէտիլէր. Ետէմ-
 լէրտէն զիւտտէ Ելլահա իդա'աթ իթմէք կէրէք
 30 տիր: — Եւստատըմըզըն Ելլահա սիղին ազաճա
 ասըպ գաթլ էյլէտիյինիդ Յիսուսու գըհամ իթ-
 31 տիրտի. — Խարայիլէ թէվպէյի վէ կիւնահլարըն
 'աֆվընը վէրմէք իւղրէ, Ելլահա անը սաղ էլիլէ
 32 ըէիս վէ խէլասքեար թէրֆի' էյլէտի: — Վէ Ել-
 լահաճն քէնտինէ իդա'աթ խտէնլէրէ վէրտիյի Բուհ
 իւլ Գուտս իլէ պէրապէր պիղ տախի պու նէսնէ-
 33 լէրին հագըզնտա շահիտիդ: — Ենլէր իսէ պուսու
 իշիթտիլէրինտէ փիւրհիտտէթ օլուպ անլէրի
 34 էօլտիւրմէյէ միւշալլէրէ իտէրլէր իտի: — Լաքին
 պիւթիւն ճէմահաթ 'ինտինտէ մու'թէպէր օլուպ
 շէրի'աթ մու'ալլիմի օլան Վամալիէլ նամ պիր
 Ֆարիսի մէճլիտտէ աեաղա դալգըպ, ըհսուլլարըն
 պիր միւտտէթ տըշարը չըգարըլմալարընը էմր իթ-
 35 աի: — Վէ անլէրէ տէտի. Եւստ պէնի Խարայիլ, պու
 ատէմլէրէ խտէճէյինիդ մու'ամէլէտէ քէնտինիդի
 36 սաղընընըզ: — Օլրա պու կիւնլէրտէն էվվէլ
 թաւօտաս զուհուր իլէ քէնտիսինի մէշհուր պիր
 դաթ թասլատը. վէ անա թադրիպէն տէօրթ եիւղ
 ատէմ թարաֆկիր փէյտա օլտու: Վէնտիսի
 գաթլ օլունտու վէ անա թապի' օլանլարըն ճիւմ-
 37 լէսի տաղըլըպ գաիլ օլտուլար: — Պունտան սօն-
 րա թահրիլի նուֆուս կիւնլէրինտէ ճէլիլի Եէ-
 հուտա զուհուր իտիպ քէնտիսինէ վաֆիր խալգ

ճէլպ իթտի. օ տախի թէլէֆ օլտու, վէ անա
 թապի' օլանլարըն ճիւմլէսի տաղըլտըլար: —
 38 Պինաէն 'ալէյհ սիղէ տէրիմ քի, պու ատէմլէրտէն
 Ֆարիդ կէլիպ անլէրի պրաղընըզ. զիրա էյէր պու
 ըէյ եա իշ ինսանտան իսէ, նաղզ օլաճագ տըր: —
 39 Եմահ էյէր Ելլահտան իսէ, անը նաղզ իթմէյէ
 գատիր օլմագընըզ. օլմայա քի Ելլահա գարշը
 ճէնկ իթմէքտէ պուլունասընըզ: Վէ անա գաիլ
 40 օլտուլար: — Վէ ըհսուլլարը չաղըրըպ, տէօյ-
 տիւքտէն սօնրա, անլէրէ' Յիսուսուն իսմիլէ
 սէօյլէմէմէյի էմր իտիպ անլէրի սալըվէրտի-
 41 լէր: — Խմտի անլէր Յիսուսուն իսմի իչիւն հա-
 դարէթէ տիւշար օլմաղա լաիւզ սայըլտըզլա-
 ընտան տօլայը մէսրուր օլարագ մէճլիսին
 42 հուղուրունտան կիտէրլէր իտի: — Լաքին հէր
 կիւն հէյքէլտէ վէ էվլէրտէ թա'լիմ վէ Յիսուս
 Վրիտտու թէպշիր իթմէքտէն Ֆարիդ կէլմէզ-
 լէր իտի:

Պատ Զ

6. Օլ կիւնլէրտէ շակիրտլէր թէքէսիւր իթմէքլէ'
 Եօնանիլէր դարաֆընտան քէնտի տուլ գարըլա-
 ընըն խըտմէթի եէվմիլէտէ իհմալ օլունտուգլա-
 ընտան տօլայը, Խարանիլէր 'ալէյհինտէ թէշէք-
 2 քի օլունտու: — Օնիլիլէր՝ շակիրտլէրին ճիւմ-

- լէսինի տա՛վէթ խոիւ պտէտիւէր. Եւլահըն քէ-
լամընը թէրք խոիւպտէ սօֆրալարա խըտմէթ
3 իթմէմիզ միւնասիպ տէյիլ տիր : — Պինաէն 'ա-
լէյհ, էյ պիրատէրլէր, սիզտէն հազգլարընտա հա-
զիդաթէն հիւննի շէհատէթ օլունան վէ Բուհ իւլ
Գուտս վէ հիքմէթ իլէ մէմլու պուլունան եէտի
ատէմ ինթիխապ իտինիզ. պիզ տէ անլէրի պու իշէ
4 նասպ իտէլիմ : — Պիզ իսէ տու'ա վէ քէլամըն
5 խըտմէթինէ միւտալէմէթ իտէճէյիլ : — Վէ պու
սէօզ պիւթիւն ճէմա'աթըն 'ինտինտէ մադպուլ
կէօրիւնմէքլէ, իման վէ Բուհ իւլ Գուտս իլէ
մէմլու օլան Սթէֆանօս նամ պիր ատէմ իլէ Ֆի-
լիպպօս վէ Փրօքօրօս վէ 'Նիքանօր վէ լօ'իմօն վէ
Փարմէնաս վէ Անթաքեալը միւհթէտի 'Նիքօլաօ-
6 սու ինթիխապ խոիւ, — անլէրի ըէսուլարըն հու-
զուրունա չըդարտըլար : Անլէր տախի տու'ա իտէ-
7 ըէք իւզերլէրինէ էլ դօտուլար : — Վէ Բասպըն
քէլամը թէրազը պուլուր վէ շակիրտլէրին 'ա-
տէտի Ահլուշալիմտէ դայէթլէ թէզաեիւտ իտէր
իտի : Վերահինլէրտէն տախի վաֆիր ճէմա'աթ
իմանա իդա'աթ իտէր իտի :
- 8 Սթէֆանօս լուրֆ վէ դուտրէթլէ մէմլու օլա-
րազ ճէմա'աթըն իշինտէ պէօեիւք մուճիզլէր վէ
9 'ալամէթլէր իտէր իտի : — Վէ Լիպէրթինլէրին
վէ Վիլիէնալըլարըն վէ Լսքէնտէրիյէլլէրին
տէնիլէն ճէմ'իյեթթիւհա'հտան պա'զըլարը, Գի-
լիքեալը վէ Ասիալըլարտան տախի պա'զըլարը
գալգըպ Սթէֆանօս իլէ միւպահասա իտէրլէր

- 10 իտի : — Վէ վասըդասըյլա սէօյլէտիյի հիքմէթ
11 վէ Բուհա մուգալէմէթ իտէմէզլէր իտի : — Օլ
զէման' Պիզ պունուն Մուսայա վէ Եւլահա գարշը
քիւֆրլէր սէօյլէտիյինի իշիթտիք, տէմէք իշիւն
12 պա'զը ատէմլէրի աեարթտըլար : — Ճէմա'աթ
իլէ ինթիխարլարը վէ քեաթիպլէրի թահրիք
իթտիլէր. պունլար տախի իւզերինէ պիլ հիւ-
ճում անը գափըպ միլլէթ մէճլիսինէ կէօթիւր-
13 տիւլէր : — Վէ իհզար իթտիքլէրի եալանճը
շահիտլէր' Պու ատէմ մուգաստտէս մահէլէ վէ
շէրի'աթա գարշը քիւֆրլէր սէօյլէմէքտէն Ֆա-
14 ըիլ կէլմէզ : — Օլորա պունուն' Նազարէթլի
Յիսուս իշպու մահէլի երզըպ, Մուսանըն պիզ
թէվտի' իթտիյի 'ատէթլէրի թէպտիլ իտէճէք
15 տիր, տէտիյինի իշիթտիք, տէրլէր իտի : — Վէ
մէճլիստէ օթուրանլարըն ճիւմլէսի անա նազար
խոիւ, սիմասընը մէլէք սիմասը կիպի կէօրտիւ-
լէր :

Պատ 7

7. Վերահինի ա'զէմ' Հադիգաթէն պու շէյլէր
2 պէօյլէմի տիր, տէտի : — Օ տախի տէտի. Լէյ պի-
րատէրլէր վէ փէտէրլէր, գուլազ վէրինիլ : Փէտէ-
րիմիլ Ապրահամ Հարանտա սաքին օլմադտան
եվվէլ, Պէյնէնէհրէյնտէ իքէն, Եւլահը ճէլալ

- 3 անա կէօրինտիւ : — Վէ անա՝ Սէնին տիեարընտան
վէ սէնին ազրըպանըն նէզտինտէն չըգ, վէ սանա
4 կէօթէրէճէյիմ տիեարա կէլ, տէտի : — Օլ դէման
Վիլտանիլէրին տիեարընտան չըզըպ Զարանտա
սաքին օլտու : Օրատան տախի վէտէրի էօլտիւք-
տէն սօնրա, անը սիդին պու շիմտիքի իգամէթ
5 էյլէտիյինիզ տիեարա նազլ էյլէտի : — Վէ անտէ
անա ահագ պասաճադ գատար պիլէ միրաս վէրմէ-
տի . լաքին հէնուզ վէլէտի օլմատըզը հալտէ, անը
քէնտիսինէ վէ քէնտիսինտէն սօնրա անըն զուրրիյե-
թինէ միւլք օլմագ իւզրէ վէրմէքլիյի վա՛տ էյ-
6 լէտի : — Ալլահ պէօյլէճէ եանի անըն զուրրիյե-
թինի տիեարի զուրպէթտէ միւսաֆիր օլաճազընը
վէ անլէրի տէօրթ եիւզ սէնէ էսիր վէ ըէնճիտէ
7 իտէճէքլէրինի սէօյլէտի : — Վէ Րապպ Ըօլ էսա-
րէթ իտէճէքլէրի դաիֆէյի պէն հիւքմ իտէճէ-
յիմ, վէ պա՛տէհու չըզըպ պու մահէլտէ պանա
8 իպատէթ իտէճէքլէր տիր, տէտի : — Վէ անա
խիթան՝ ահտընը վէրտի . վէ օլ վէճհլէ Խահագը
թէվլիտ իտիպ անը սէքիդինճի կիւնտէ խաթն էյ-
լէտի : Խահագ Խահագուպու վէ Խահագու օնիքի ըէիս
9 իւլ ապալը թէվլիտ էյլէտի : — Վէ ըէիս իւլ
ապալար Խուսէֆէ հասէտլէնիպ անը Մըսըրա
սաթորլար . լաքին Ալլահ պիլէսինճէ իտի : —
10 Անը քէնտի ճիւմլէ միւզանէգալարընտան պիլ

9. — Մըսըրա «էլէ իտէլէ» իւլէ սաթորլար, տէմէր տիր :

- խէլաս, անա Մըսըր մէլիքի Ֆիրալնըն հուզու-
րունտա լուդի վէ հիքմէթ իհսան իթմէքլէ, օ
տա անը Մըսըր վէ ճիւմլէ քէնտի իանէսի իւզէ-
11 ըինէ նազըր նասպ էյլէտի : — լաքին պիլթիւն
Մըսըր վէ Վէն՝ան տիեարը իւզէրինէ գըթլըզ վէ
չէտիտ միւզանէգալ կէլտի, վէ էճտատըմըզ զա-
12 խիրէ պուլամագլար իտի : — Խահագու Մըսըր-
տա պուզտայ պուլունտուզունու իշիթտիքտէ,
պիլինճի տէֆ՝ա էճտատըմըզը կէօնտէրտի : —
13 Իքինճի տէֆ՝ատա Խուսէֆ քէնտի պիրատէրլէրի
դարաֆընտան դանըլար, վէ Խուսէֆին նէսէպի
14 Ֆիրալնա մա՛լիւմ օլտու : — լաքին Խուսէֆ
կէօնտէրիպ, փէրէրի Խահագուպու վէ եէթմիշ պէշ
քիշիտէն իպարէթ օլան թէ՛ալլուզաթընը
15 ճէլպ իթտի : — Վէ Խահագու Մըսըրա ինտի,
վէ քէնտիսի վէ էճտատըմըզ վէֆաթ իթտի-
16 լէր : — Վէ Ըպքիմէ նազլ օլունուպ, Ապրահամըն՝
Ըպքիմին փէտէրի Զամուրուն օղուլարընտան ագ-
չէ դըյմէթիյլէ սաթուն ալմըշ օլտուզու գապրա
17 վապ՝ օլունտու : — Ամա Ալլահըն Ապրահամա
եէմին էյլէտիյի վա՛տըն գէմանը եագլաշտըզ-
18 տա, — Մըսըր իւզէրինէ, Խուսէֆի պիլմէյէն
զայրի պիր մէլիք զուհուր իտինճէյէ տէք, գալմ
19 Մըսըրտա արթըպ թէքէսիւր էյլէտի : — Պու

14. — Եէթմիշէրին տէնիլէն թէրճէմէսի (Թէքվ. 34. 19)
Խուսէֆտէն սօնրա պէշ առէմ իլալէ իտէր, քի պունլար
Դպրանիճէտէ գիրը իտիլմէմիշ տիր :

- տախի միլլէթիմիդ 'ալէյհնատէ հիլէպազլըդ խոխպ
անլէրին մասուլարընըն եաշամամալարը իչիւն
անլէրի տըշարը աթտըրմադ մէրթէպէտէ էճտատը-
20 մըղա ճէֆա էյլէտի : — Օլ վաղըթտա Մուսա
թէվէլլիտ էյլէտի : Վէ Ելլահա մադպուլ օլ-
մաղլէ իւչ ա) փէտէրինին խանէսինատէ պէսլէն-
21 տի : — Լաքին տըշարը աթըլտըրգտա անը ֆիր'ավ-
նըն զըզը դալտըրըպ քէնտիսինէ օղուլ օլմադ
22 իւզրէ պէսլէտի : — Վէ Մուսա Մըսըրըլարըն
հէր 'իլմինտէ թէրսիսէ օլունուպ , քէնտի քէլամ-
լարընտա վէ 'ամէլլէրինտէ իղթիտարըլը օլտու : —
23 Լաքին թէմամ գըրգ սէնէյի իքմալ իթտիքտէ ,
պիրատէրլէրի օլան պէնի Խըրայիլի զիւարէթ
24 իթմէքլէք՝ դալպինէ կէլտի : — Վէ պիրինին զուլմ
չէքտիյինի կէօրտիւքտէ անա հիմայէթ իտէրէք
Մըսըրըլըրը դաթլ իլէ մաղլուսուն ինթիգամընը
25 ալտը : — Ելլահ անլէրէ քէնտի էլիլլէ խէլատը
իհսան իտէճէյինի պիրատէրլէրի խորաք իտէճէք-
լէր զանն իտէր իտի . ֆադադ անլէր խորաք իթ-
26 մէտիլէր : — Պէրտատը կիւն անլէրէ նիզա'լաշըր-
լար իքէն թէսատիլֆ իտիպ՝ Պէհէյ առէմլէր , սիզ
պիրատէրսինիզ . նիչիւն եէքտիլէրինիլէ զիւան
վէրիյօրսունուզ , տէյէրէք անլէրի միւսալէհայա
27 տա'վէթ էյլէտի : — Լաքին գարինէ զուլմ իտէն
անը ըէտտ իտէրէք՝ Սէնի պիզլիմ իւզէրիմիլէ քիմ
28 ըէիս վէ հաքիմ նասպ իթտի : — Տիւնքի Մըսըր-
ըլըրը դաթլ իթտիլին կիպի , պէնիտէմի դաթլ
29 իթմէք իսթէյօրսուն , տէտի : — Լաքին պու

- սէօզլէր իւզէրինէ Մուսա ֆիրար իթտի . վէ
Մատեան տիւարընտա զուրպէթ չէքէրէք , օրա-
30 տա իքի օղուլ թէվլիտ էյլէտի : — Վէ գըրգ
սէնէ թէմամ օլտուգտա , Սինա տաղը չէօլիւնտէ
չալը աթէշի 'ալէվինտէ պիր մէլէք անա կէօրիւն-
31 տի : — Մուսա նազար խոխպ մէնզարէյէ թէ'աճ-
ճիւպ իթմէքլէք , միւշահէտէ իթմէք իչիւն եադ-
լաշըր իքէն , անա Բապպըն սէտասը վազը՝ օլուպ՝ —
32 Պէն սէնին էճտատընըն Ելլահը , Եպրահամըն
Ելլահը , Խահազըն Ելլահը վէ Խահուպուն Ել-
լահըլըմ , տէտի : Մուսա տէհէթէ կէլէրէք ,
33 պազմադա ճէսարէթ իտէմէլ իտի : — Բասպ իսէ
անա տէտի . Եւադլարընիտան տեադ դապընը չը-
գար . զիրա տուրտուղուն կէր մուգատտէս զէմին
34 տիր : — Պէն Մըսըրտա օլան ճէմա'աթըմըն ճէ-
ֆասընը թահգիլէն կէօրտիւմ վէ անլէրին ֆիդա-
նընը իշիթտիմ , վէ անլէրի խէլաս իթմէք իչիւն
ինտիմ : Վէ շիմտի կէլ , սէնի Մըսըրա իրսուլ
35 իտէճէյիմ : — Սէնի քիմ ըէիս վէ հաքիմ նասպ
էյլէտի , տէյէրէք ըէտտ իթտիքլէրի պու Մուսայը՝
Ելլահ չալըտա անա կէօրիւնէն մէլէյին էլիլլէ
36 ըէիս վէ գուրթարըճը իրսալ էյլէտի : — Ենլէրի իւ-
րաճ էյլէյէն պու տըր . Մըսըրտա , Պահըլը ահմէրտէ
վէ չէօլտէ գըրգ սէնէ մուճիլէր վէ 'ալամէթլէր
37 իճըրա էյլէտի : — Պու՝ պէնի Խըրայիլէ Ելլահ սի-
զին պիրատէրլէրինիզտէն պէնիմ կիպի պիր փէյ-
զամպէր զուհուր իթտիլէճէք տիր . անը տի'նէյի-
38 նիզ , տէյէն Մուսա տըր : — Սինա տաղընտա

- քէնտիւննէ սէօյլէյէն մէլէյին, վէ չէօլտէ էճտա-
տըմըզըն պիլէսինճէ ճէմա'աթտա պուլունան, վէ
պիլզէ թէսլիմ իթմէք իչիւն հաեաթ քէլամլարը
39 ալմըշ օլան պու տըր : — Էճտատըմըզ անա իդա-
'աթ իթմէք իսթէմէյիպ անը բէտտ իթաիլէր. վէ
40 դալպլէրիլէ Մըսըրա կերի տէօնիւպ, — Հարու-
նա՝ Պիլզէ էօնիւմիւզճէ կիտէճէք իլահլար եաի.
զիրա պիլզի Մըսըր տիւարընտան չըգարան շու
Մուսայա նէ վագըր՝ օլտուզունու պիլմէյիզ, տէտի-
41 լէր : — Վէ օլ կիւնլէրտէ պիլ տանա նաիտըլար,
վէ պութա դուրպան սունուպ, քէնտիւննէն էլլէ-
42 րինին իշլէրիլէ մէսրուր օլուրլար իտի : — Ալ-
լահ տաիսի եիւզ չէվիլրէք անլէրի ճիւնուտ իւս
սէմայա իպատէթ իթմէյէ թէսլիմ էյլէտի : Նի-
ճէ քի փէյղամպէրլէրին քիթապլարընտա՝ Զէօլտէ
գըրգ սէնէ պանա դուրպանլար վէ զէսիհալմը-
43 մը սունտունուզ, էյ Պէյթի Խարայիլ : — Վէ
Մօլօսուն չատըրընը վէ իլահընըզ Բէմֆա երլ-
տըզընը, սէճտէ գըլմագ իչիւն օլ եափտըզընըզ
սուրէթլէրի դապուլ իթաիլնիզ. պէն տէ սիզի Պա-
պէլին էօթէ եադասընա նագլ իտէճէյիմ, տէյու
44 եագըլմըշ տըր : — Զէօլտէ էճտատըմըզ պէյնինտէ
շէհատէթ չատըրը վար իտի. նիճէ քի Մուսայա
սէօյլէյէն՝ Ենը կէօրաիւյիւն պիլչիմէ կէօրէ եափա-
45 սըն, տէյու էմը իթտի : — Էճտատըմըզ տաիսի անը
դապուլ իտիպ Նէշու իլէ պէրապէր էճտատըմըզըն
էօնիւնտէն Ալլահըն՝ Տաուտուն կիւնլէրինէ դատար
դարտ իթտիյի դաիթէլէրին միւլքիւնէ իտիալ

- 46 իթաիլէր : — Պու Տաուտ տաիսի Ալլահըն հուզու-
րունտա լուղֆ պուլուպ Նա'գուպուն Ալլահընա
47 պիլ իդամէթկեհա հ պուլմագ իսթէտի : — Սիւլէյ-
48 ման տաիսի անա պիլ խանէ պինա իթտի : — Լաքին
Միւթէ'ալ էլ իլէ եափըլմըշ օլանլարտա թէ-
մէքքիւն իթմէզ. նիթէքիմ փէյղամպէր տէ-
49 տի. — Բապպ պուեուրուր քի, Սէմա թաիսթըմ,
զէմին տաիսի աեաղլարըմըն պասամաղը տըր.
պանա նաօրլ խանէ պինա իտէճէքսինիզ, եա-
խօտ լահաթըմըն մահէլի նէրէ օլաճագ տըր : —
50 Պունլարըն ճիւլէսինի պէնիմ էլիմ եա'վիմատը-
51 մը : — Էյ պօյնու սէրթ վէ դալպի իլէ գուլագլա-
րը իսթանսըզ օլանլար, տաիմա Բուհ իւլ Պուտ-
սա մուխալէֆէթ իտիյօրսունուզ. էճտատընըզ
նիճէ եափտըլար իսէ, սիզ տաիսի էօյլէ իտիյօրսու-
52 նուզ : — Էճտատընըզ փէյղամպէրլէրին հանիլը-
սընը դօղալամատը. վէ անլէր օլ Մալիհին դու-
հուրու հագըրնտա փէշին խապէր վէրէնլէրի
էօլտիւրտիւլէր. սիզ տաիսի շիմտի պունուն խաին-
53 լէրի վէ դաթիլլէրի օլտունուզ : — Սիզ շէրի'աթը
մէլէքլէր թէրթիպի իւղրէ ալտընըզ վէ հըֆզ իթ-
54 մէտինիզ : — Լաքին պունու իշիթաիքլէրինտէ դալպ-
լէրինտէ փիւրհիտաէթ օլուպ, անա դարշը տիշլէ-
55 րինի գըճըրաատըրլար իտի : — Օ իսէ Բուհ իւլ
Պուտսալ մէմլու օլարագ, սէմայա տօղրու պադա
տուրուպ, Ալլահըն ճէլալընը վէ Յիսուսու Ալլա-
հըն սաղընտա տուրուր կէօրտիւ. վէ Իշթէ սէմա-
վաթը աչըլմըշ վէ Խան իւլինսանը Ալլահըն

- 56 սաղընտա տուրուր կէօրիւյօրում, տէտի : — Եմմա
անէր պիւլէնտ ավազէ պաղըրը պոլազլարընը
գափատըլար, վէ հէփիսի պիրտէն անըն իւղէրինէ
57 հիւճիւմ խոխ, — անը շէհիրտէն տըշարը չը-
գարտըլար վէ դաշլատըլար : Վէ շահիտէր քէն-
տիւերին էլպիսէլէրինի Սաուլ նամ նէվճիվանըն
58 աւաղլարը եանընտա դօտուլար : — Վէ Սթէ-
ֆանօս՝ Լա՝ Բապպ Յիսուս, բուհումու դապուլ
էյլէ, տէյէրէք նիտա իթմէքտէ օլտուղու հալտէ,
59 անը դաշլարլար խոխ : — Վէ տիղ չէօրիւ պիւլէքսէք
սէտա իլէ՝ Լա՝ Բապպ, պու կիւնահը տնէրէ սայ-
մա, տէյու նիտա իթտի. վէ պունու սէօյլէտիյի
կիպի ուեուտու : Սաուլ տախի անըն գաթլինէ
հէմէֆքեար խոխ :

Պատմ 8

8. Օլ կիւնտէ, Լէրուշալիմտէ օլան քիլիսէ
ալէյհինտէ շիտտէթլի գօղալայը Վուգու՝ պուլ-
մազլէ, բէսուլլարտան մաաւտա ճիւմլէսի Լէհու-
տիսթան իլէ Սամարիա սէմթլէրինէ տաղըլտը-
2 լար : — Պաղը էհլի թաղվա տտէմլէր Սթէֆա-
նօսու գալտըրըպ, անըն իւղէրինէ պէօբիւք մաթէմ
3 իթտիլէր : — Սաուլ իսէ քիլիսէյի խարապ իթ-
մէքտէ օլուպ, էվտէն էվէ կիրէր, վէ էրքէք վէ
գարըլարը սիւրիւքլէյէրէք մահպէսէ իլգա խոխ :

- 4 խոխ : — Լմտի տաղըլմը օլանլար հէր դարաֆտա
5 կէգէրէք քէլամը թէպշիր խոխլէր խոխ. — Ֆի-
լիպպօս տախի Սամարիա շէհիրինէ ինիպ անլէրէ
6 Վրիստոսու վաղ խոխ խոխ : — Վէ խալգ Ֆիլիպ-
պօսուն իճրա էյլէտիյի ամէլլէրի իշիտիպ կէօրմէ-
լէրիլլէ, պիլիթթիֆադ անըն սէօյլէտիքլէրինէ
7 տըգգաթ խոխլէր խոխ : — Օլիւս նափաք բուհ-
լար պիւլէնտ ավազէ նիտա խոխլէք, դապպ իթ-
տիքլէրի նիչէ քիմսէլէրտէն չըգարլար խոխ : —
8 Նիչէ քէօթրիւմլէրլէ գօփալլար շիֆա պուլ-
9 տուլար : — Վէ օլ շէհիրտէ ազիմ մէսէրրէթ
օլտու : Սիմօն նամընտա պիր ատէմ՝ Պէն պէօբիւք
պիր զաթըմ, տէյէրէք օլ շէհիրտէ սիհրպազլըգ
եափմը Վէ Սամարիա գալմընը միւթէհայէր
10 գըլմը խոխ : — Վիւլլիւլիւնտէն պէօբիւլիւնէ վա-
րընճայա տէք ճիւմլէթէն՝ Պու՝ Ելլահըն ազիմ
թէսմիսէ օլունան գուվլէթի տիր, տէյէրէք անը
11 տինլէրլէր խոխ : — Ընը՝ խայլը միւտտէթտէն
պէրու սիհրլէրիլլէ քէնտիլէրինի միւթէհայէր
իթտիյինտէն նաշի, տըգգաթլա տինլէրլէր խոխ : —
12 Եմմա Ելլահըն մէլէքիւթիւնիւ վէ Յիսուս Վրիս-
տոսուն խալիսի թէպշիր խոխ Ֆիլիպպօսա Լնան-
տըգլարընտա էրքէլէր վէ գարըլար վաֆթիդ
13 օլունուլար խոխ : — Սիմօն քէնտիսի տախի
ինանտը, վէ վաֆթիդ օլունտուգտուն սօնրա Ֆի-

5. — Իշպու Ֆիլիպպօս՝ ալիսի խամլէ միւսէմմա օլան բէ-
տուլ օլմայըպ, շէմմա օլան Ֆիլիպպօս տըր :

լիպպոսա միւլադէմէթ խոէր, վէ իճրա օլունան մուճիգէլէր իլէ 'ազիմ' 'ալամէթլէրի կէօրէրէք
 14 հայրէթլէ թէ'աճճիւպ խոէր խոի : — Վէ Լէ-
 բուշալիմսէ օլան ըստուլար Սամարիանըն՝ Ել-
 ւահըն քէլամընը դապուլ իթտիլինի իշլիթմէ-
 լէրիլէ, անլէրէ Պետրոսու վէ Եռահաննայը կէօն-
 15 տէրտիլէր : — Անլէր տախի ինիպ՝ Բուհ իւլ Գուտ-
 սու ալսընլար, տէյու անլէր իշլուն տու'ա իթտի-
 16 լէր : — Օլորա հէնուզ անլէրին հի'չ պիրիլին
 իւզէրինէ կէլմիշ օլմայըպ, անճադ Բապպ Յիսու-

14. — Պետրոսու վէ Եռահաննայը կէօնտէրէր : Աճէպա
 ըստուլար Պետրոս վէ Եռահաննայ իւզէրինէ իճրաի հիւրմ ու
 նուֆուզ էյլէտիլէրմի. լաքին պու թադտիրտէ Պետրոս իլէ
 Եռահաննայըն սաիր ըստուլարա մատուն դուլթուլմուշ օլմա-
 ւարը լազըմ կէլիր : Ճիտտէն տիւշիւնիւր օլան հի'չ պիր առէմ
 պու կէօնա պիր պէտանը ըյ իթմէյէ ճիւրէթ իթմէզ : Պու
 հայտէ պաշգա շարէ եօգ. տէմէք օլույօր քի սաիր ըստուլա-
 րըն ըլճալարը իւզէրինէ Պետրոս վէ Եռահաննայ Սամարիայա
 կիթտիլէր : Հէր քէսի ըզլալ խոէն սիհրպազ Սիմօնու խէճիլ
 ու մահճուպ իթմէք իւզըն, ըստուլար կիւրուհինտէ էն ուլու
 օլանըն կիթմէսի մուգթէզա խոի (10) : Ճէմա'աթ պէօնիւք
 պէօնիւք մուխադարարտա պուլունտուղու սըրալարտա մէզ-
 քիւր ույղունարըլըլարըն էօնիւ ալընմադ մազսատըլլա պիր
 մէմուրիյէթ տէրի'օհտէ իթմէսինէ պիղզաթ ըլիսին տա'վէթ
 օլունմասը՝ նէ նամէամու, նէ տէ նամէսպուզ տըր : Պու մին-
 վալ իւզըն, պէնի ճատ իլէ պէնի Բաուպէն սիլտիլէրին թէ-
 շէպպիւսաթը նամէշըու'ասընա պիր խիթամ վէրիլմէք իւզըն,
 պէնի Իսրայիլ դարափընտան պունլարըն Ֆինահաս նամ ըլի-
 սի իլէ սաիր օն ըլիս իրալ օլունտու (Եռու. 22. 12, 13) :
 Միւմիլէրին շէրի'աթը մուսէվիյէէյի հըֆգա մէճպուր օլուպ
 օլմատըլլարընը պիլմէք իշլուն, Անթաքեա միւմիլէրի Փալ-
 ւոս իլէ Պարնասպար Երուշալիմէ իրալ էյլէտիլէր (15. 2) :
 Պունտան, 'ատի միւմիլէրին ըստուլարտան տահա պալա, եա-
 խատ հի'չ տէյիլ խո անլէրէ միւսալի օլմալարընա տաիր պիր
 նէթիճէ չըգարմազը, ըլիմ իտտի'ա իտէպիլիր :

17 սուն իամինէ վաֆթիդ օլունմուշլար խոի : — Օլ զէ-
 ման իւզէրիլէրինէ էլ զօտուզլարընտա, անլէր Բուհ
 18 իւլ Գուտսու ալըրլար խոի : — Սիմօն խոէ, ըստուլ-
 ւարըն էլ զօմագլա Բուհ իւլ Գուտսու վէրտիլէ-
 րինի կէօրտիւքտէ, անլէրէ ազչէ թադտիմ խոիպ՝
 19 Իշպու գուտիլթի պանա տա վէրինիդ, քի հէր քի-
 մին իւզէրինէ էլ վաղ՝ իթսէմ, Բուհ իւլ Գուտսու
 դապուլ խոէ, տէտի : Լաքին Պետրոս անա տէտի : —
 20 Ազչէն սէնին իլէ հէլաք օլուն. զիրա Ելլահըն
 'աղըյէսի ազչէ իլէ թահսիլ օլունուր զանն իթ-
 21 տին : — Պու իշտէ սէնին հիսսէն վէ նասիպիլն եօգ
 տըր. զիրա գալպիլն Ելլահըն հուզուրունտա տօղ-
 22 րու տէյիլ տիր : — Իմտի սէնին պու քէմլիլինտէն
 թէվպէ խոիպ Ելլահա նիեադ էյլէ, օլա քի գալ-
 պիլին պու միւլահազասը սանա 'աֆվ օլունա : —
 23 Օլորա սէնի էօտ աճըլըղընտա վէ նահապըլըզ
 24 պէնտինտէ կէօրիւյօլում : — Սիմօն ճէվապէն՝
 Պու սէօյլէտիլէրինիդտէն հի'չ պիրի իւզէրիմէ
 կէլմէմէք իւզըն, պէնիմ իշլուն սիդ Բապպա նի-
 25 եազ էյլէյիլնիդ, տէտի : — Իմտի անլէր շէհատէթ
 խոիպ Բապպըն քէլամընը վաղ էյլէտիլէրտէն սօն-
 րա Լէրուշալիմէ 'աֆտէթ խոէր իքէն, Սամա-
 րիալըլարըն իսայլը քէօյլէրինտէ թէպշիր իթ-
 տիլէր :
 26 Վէ Բապպըն մէլէյի Ֆիլիպպոսա սէօյլէյիպ՝
 Պալպ, վէ ճէնուպա տօղրու Լէրուշալիմտէն
 Ղաղայա ինէն, վէ չէօլ օլան եօլա կիթ, տէտի : —
 27 Օ տախի գալզըպ կիթտի : Վէ իշթէ Հապէշիլէ-

րին մէլիքէսի Վանտաքէնին գուտրէթլու խատրմը
 օլուպ, անըն պիլծիւմէ խազինէլէրի իւզերինէ նա-
 զըր օլան շապէշի պիր զաթ Եհրուշալիմտէ
 28 սէճտէ դըլմադա կէլմիշ խտի : — Վէ 'արապասըն-
 տա օթուրմուշ 'ավտէթ խտէր իքէն, Խշայա փէյ-
 29 զամպէրի օգուրմադտա խտի : — Բուհ Յիւլիպպոսա՝
 Եադլաշ, վէ շու 'արապայա վասըլ օլ, տէտի : —
 30 Յիւլիպպոս եանընա սէյիրտիպ Խշայա փէյլամպէրի
 օգուտուղունու իշիթմէքլէ, անա՝ Օգուտուղունու
 31 անլայօրմարն, տէտի : — () տախի՝ Պիր քլմսէ
 պանա տէլալէթ իթմէտիքճէ, նիճէ դատիր օլու-
 րում, տէտի . վէ Յիւլիպպոսա չըզըպ քէնտիսիլէ
 32 պէրապէր օթուրմասընը ըիճա իթտի : — Վիթապ-
 տա օգուտուղուն եէր շու խտի . Պօեուէ կիպի պօ-
 զապլանմադա կէօթիւրիւլտիւ, վէ դուղու քէնտինի
 դրրգանըն էօնիւնտէ սիւքիւթ իթտիյի կիպի,
 33 սէյլէճէ աղզընը աչմատը : — Վէնտի թէվազու՝ըն-
 տա անըն հիւքմիւ լաղվ օլունտու, վէ անըն նէսլինի
 քիմ վասֆ խտէճէք տիր, զիրա հանաթը եէրտէն

31. — Պու նօզդա շէքք ու շիւպհէտէն 'արի պիր տէլիւ
 տիր քի Բիթապը Մուգատտէսին մա'նասընա . վազըթ օլմադ
 հէր դարիյեուէն վէրիլմիշ տէյիլ տիր . վէ մէշրու՝ վէ եանըլ-
 մազ իզահաթ պուլմազ իշիւն, Բապպիմիղին վատը մուզ-
 թէզասընճա, պու պապտէ Բուհ իւլ Պուտուէն մուլալէնէ-
 թիլլէ միւէյէէտ օլան հէյէթի մուլալիմինի Բիլիսէյէ
 միւրաճալթ իթմէլի տիր :

33. — Մէթնի Դպրանիտէ շու՝ վէ հիւտիլ էլէ Բալա-
 բէլալ, պուլունուր, եանի հազգարը վէ զալիմանէ պիր հիւքմ
 իլէ գալարըրտը :

34 լաղվ օլունաճադ տըր : — Խմտի խատրմ՝ Յիւլիպ-
 պոսա ճէվապէն Սանա ըիճա խտէրիմ, փէյլամպէր
 պուլնու քիմին հազգընտա, քէնտիսի՝ հազգընտա-
 մը, եօզաս պաշգա պիրի հազգընտամը սէյլէյօր,
 35 տէտի : — Յիւլիպպոս տախի աղզընը աչըպ, պու-
 աեթթտէն պաշլայարազ անա Յիսուսու թէպշիր
 36 էյլէտի : — Եօլտա կիտէրլէր իքէն պիր սույա կէլ-
 տիլէր, վէ խատրմ՝ Եշթէ սու . վաֆթիզ օլուն-
 37 մամա նէ՝ մանի՝ վար, տէտի : — Յիւլիպպոս՝ Եշէր
 պիւթիւն եիւրէյիկտէն իման խտէրսէն, ճաիզ տիր,
 տէմէսի իւզերինէ, օ ճէվապէն՝ Պէն Յիսուս Վրիս-
 տուուն Խպն Ուլլաշ իտիլինէ իման խտէրիմ, տէ-
 38 տի : — Վէ 'արապանըն տուրմասընը էմը իթտի :
 Յիւլիպպոս իլէ խատրմ իքիսի տէ սույա ինտիլէր,
 39 վէ անը վաֆթիզ էյլէտի : — Լաքին սուտան չըզ-
 տըզլարընտա, Բապպըն Բուհու Յիւլիպպոսու դափ-
 տը, վէ խատրմ անը արթըզ կէօրմէտի . Փազադ
 40 մէսրուրէն քէնտի եօլունա կիտէր խտի : — Յիւլիպ-
 պոս իսէ Եշտուտտա պուլունմաղլէ, օրատան կէ-
 չէրէք Պապէրիյէյէ վարընճայա տէք ճիւմլէ
 շէհրլէրտէ պէշարէթի թէպշիր խտէր խտի :

Պատմ 8

9. Լաքին Սաուլ Բապպըն շակիրտլէրի 'ալէյհին-
 տէ տահա թէհտիտ վէ գաթլ փիւքիւրէրէք

- 2 քեահինի աղէմին նէղտինէ կիտիպ, — անտէն Տըմըզատա օլան ճէմ'իյեթ կեահլարա մէքթուպլար դալէպ իթտի. թա քի էյէր պու դարիդտէն պաղը դաթլար պուլաճագ օլուր իսէ, էրքէք վէ դարը անլէրի պաղը օլարագ Եէրուշալիմէ կէթիրէ: —
- 3 Վ է էանաի րահտէ վաղը' օլտու քի Տըմըզատա եագլաշմագտա իքէն պիրտէն պիրէ պիր նուր շագըպ
- 4 տէօրթ եանընը պիւրիւտիւ: — Վ է եէրէ տիւշիւպ քէնտիսինէ՝ Սաոլ, Սաոլ, պէնի նիճիւն դօղա-
- 5 լայօրսուն, տէյէն պիր սէսա իշիթտի: — () տախի՝ Եան Բապպ, սէն քիմսին, տէտի: Բապպ տախի՝ Պէն սէնին դօղալատըղըն Յիսուսըմ. էօյէնտէրէյէ դարը թէիմէք սանա կիւճ տիր, տէտի: —
- 6 () Թիթրէյիպ հայրան օլարագ՝ Եան Բապպ, նէ
- 7 իսթէրսին քի պէն եափայըմ, տէտի: — Բապպ անա՝ Պալը, շէհրէ կիր, վէ նէ եափման կէրէք իսէ, օրատա սանա սէօյլէնիլէճէք տիր, տէտի: Վ է եօլտա անա րէֆագաթ իտէն առէմէր, պիր սէս իշիտիպ քիմսէյի կէօրմէմէքլէ, նուղգլարը դու-
- 8 թուլմուշ սուրույօրլար իտի: — Սաոլ իսէ եէրտէն դալըղպ կէօղլէրի աշըգ օլտուղու հալտէ պիր շէյ կէօրմէգ իտի: Ենը էլինտէն դութարագ Տըմըզատա իտիսալ էյլէտիլէր: — Վ է իւշ կիւն կէօրմէյիպ նէ եէտի, նէ իշտի: — Վ է Տըմըզատա Հանանիա նամընտա պիր շակիրտ վար իտի: Պունա Բապպ րիւեատա՝ Եյ շանանիա, տէտիքտէ, օ տախի՝ Իշթէ, եա Բապպ, հաղըրըմ, տէտի: —
- 11 Բապպ անա՝ Պալը, Տօղրու թէսմիէէ օլունան

- դօղաղա վար, վէ Եէհուտանըն խանէսինտէ թարսուսլու Սաոլ նամ քիմսէյի արա. զիրա
- 12 իշթէ օ սուլա խալյօր, տէտի: — () տախի րիւեատա Հանանիա նամ պիր քիմսէնին իշէրի կիրիպ, կէօղլէրի աշըլմասը իշիւն իւղէրինէ էլ զօտուղու-
- 13 նու կէօրտիւ: — Վ է Հանանիա՝ Եան Բապպ, պու առէմին հագըղնտա Եէրուշալիմտէ սէնին 'աղիղլէրինէ նէ դատար քէմլիքլէր եափաղընը շօգ
- 14 քիմսէլէրտէն իշիթտիմ: — Վ է սէնին իսմիկէ տուլա իտէնլէրին ճիւմլէսինի պաղլամագ իւղրէ պաշքեահլինլէր դարաֆընտան պուրատա տախի
- 15 հիւքմիւ վար տըր, ճէվապընը վէրաի: — Եաքին Բապպ անա՝ Վիթ, զիրա օ դաթ դաիֆէլէրին վէ մէլիքլէրին վէ պէնի Խօրայիլին հուղուրունտա իսմիմի դաշըմագ իշիւն, պանա սէշիլմիշ պիր գապ
- 16 տըր: — Օիրա պէնիմ իսմիմ իշիւն անա նէ դատար սիեասէթ չէքմէք կէրէք իտիլինի պէն քէնտի-
- 17 սինէ կէօսթէրէճէյիմ, տէտի: — Հանանիա կիտիպ օլ խանէյէ կիրաի: Վ է էլլէրինի անըն իւղէրինէ դօյուպ՝ Եյ Սաոլ պիրատէր, կէլտիլին դէման եօլտա սանա կէօրիւնէն Բապպ Յիսուս՝ կէօրէսին վէ Բուհ իւլ Պալտա իլէ մէմուլ օլասըն, տէյու
- 18 պէնի կէօնտէրտի, տէտի: — Վ է տէրհալ անըն կէօղլէրինտէն փուլար կիպի շէյլէր տիւշիւպ, կէօրիւր օլտու, վէ գալըղպ վաֆթիղ օլունտու: — Վ է դա'ամ իտիպ քէսպի գուվլէթ իթտի, վէ Տըմըզատա օլան շակիրտլէրլէ պիր գաշ կիւն գալտը: —
- 20 Վ է Տէր'ագապ ճէմ'իյեթ կեահլարտա Յիսուսու

- 21 Իսկն Ուլլահ տըր տէյու վա՛զ իտէր իտի:— Իշխանէն-
լէրին ճիւղէսի միւթէհայեիր օլուպ՝ Լէրուշա-
լիմտէ օլ իսմէ տու՛ա իտէնլէր ՛ալէյհնտէ ճէնկ
իտէն պու տէյիլմի. վէ պուրայա՛ն անլէրի պաղլը
օլարագ պաշքիսհինլէրէ կէօթիւրմէք իշխն
22 կէլմէտիմի, տէրլէր իտի:— Ամմա Սաուլ կիթ-
տիքճէ քէսպի գուվվէթ իտիպ, Տըմըշգտա սաքին
օլան Լէհուտիլէրի՝ Վրիստոս պու օլտուղունու
23 իսպաթ իլէ միւթէհայեիր գըլար իտի:— Լա-
քին իսայլը կիւնլէր կէշտիքտէ, Լէհուտիլէր
անը գաթլ իթմէյէ միւշալէրէ էյլէտիլէր:—
24 Ֆադադ սուի գաստլարը Սաուլա մա՛լիւմ օլ-
տու, վէ անը գաթլ իթմէք իշխն գափուլարը
25 կէճէ կիւնտիւզ պէրլէրլէր իտի իսէտէ, — շա-
կիրտլէր անը կէճէլէյին ալըպ պիր զէնպիլ իշին-
տէ հիսարտան աշաղը սարգըտարագ սալըվէր-
տիլէր:
26 Լէրուշալիմէ կէլտիքտէ շակիրտլէր իլէ պիրլէշ-
մէյէ դայրէթ իտէր իտի իսէտէ, ճիւղէսի անըն
շակիրտ օլտուղունա ինանմատրգլարընտան, անտէն
27 խէվֆ իտէրլէր իտի:— Լաքին Պարնապաս անը
ալըպ քէսուլլարըն եանընա կէօթիւրտիւ, վէ ա-
նըն եօլտա նիճէ Բապպը կէօրտիւյիւնիւ, կէրէք
Բապպըն անա սէօյլէտիյինի, վէ Տըմըշգտա Յի-
սուսուն իսմիլէ նիճէ պիփէրվա հարէքէթ իթ-
28 տիյինի անլէրէ նագլ էյլէտի:— Վէ անլէր իլէ
պէրապէր օլուպ, Լէրուշալիմէ կիրիպ չըգմագ-
տա, վէ Բապպ Յիսուսուն իսմիլէ պիփէրվա հա-

- 29 րէքէթ իթմէքտէ իտի:— Լօնանիճէ սէօյլէյէն-
լէր իլէ սէօյլէշիպ միւպահէսէ իտէր իտի. պուն-
լար իսէ անը գաթլ իթմէյէ չալըշըրլար իտի:—
30 Պիրատէրլէր պունա վագըֆ օլմաղլէ, անը Պալ-
սէրիյէյէ ինտիրիպ օրատան տախի թաքսուսա
կէօնտէրտիլէր:
31 Իմսի քիլիսէ պիւթիւն Լէհուտիւթանտա,
Ղէլիլտէ վէ Սամարիտա ասայիշ իւզրէ պուլու-
նուպ մա՛մուրլանմագտա, վէ Բապպըն գօրգու-
սունտա սալիք օլարագ Բուհ իւլ Պուտտուն
թէսլիեէսիլէ իզտիեատ պուլմագտա իտի:—
32 Վէ վագը՛ օլտու քի Պետրոս կէզիպ ճիւղէսինէ
ուղրատըղը էանտա, Լիւտտատա սաքին օլան
33 ՛աղիղլէրին եանընա տախի ինտի:— Վէ օրատա
սէքիզ սէնէտէն պէրու եաթագտա գալմըշ Լնէաս
34 նամընտա պիր քէօթրիւմ ատէմ պուլտու:— Վէ
Պետրոս անա՛ Լէյ Լնէաս, Յիսուս Վրիստոս սանա
շիֆա վէրիյօր. գալը, վէ եաթաղընկը սէն քէնտիկ
գալտըր, տէտի. օ տախի տէրհալ գալգադ:—
35 Լիւտտա իլէ Սարօնա էհալիսինին ճիւղէսի անը
կէօրիւպ Բապպա տէօնտիլէր:
36 Լաֆատա թապիթա (թէրճէմէթէն Ղէյրան)
նամընտա պիր գարը շակիրտ վար իտի: Պու գաթ
քէնտի իշլէտիլի իսայր ՛ամէլլէր վէ սատագալա-
37 ըրլա մէմլու իտի:— Վէ օլ կիւնլէրտէ վագը՛
օլտու քի մէրգումէ իսաթէլէնիպ վէֆաթ իթտի.
վէ անը երյգայըպ ֆէվգանի պիր օտայա գօտու-
38 լար:— Վէ Լիւտտա Լաֆայա եագըն օլմաղլէ,

շակիրտէր Պետրոսուն օրատա պուլունտուղունու
 իշխութիւնէ, անա՛ Պիլա իհմալ նէգտիմիզէ կէլէ-
 սին, տէյու ըիճա խտէրէք իքի ատէմ սաւտը-
 39 լար: — Պետրոս տախի գալգըպ անէրլէ պէրապէր
 կէլտի. վէ վասըլ օլունճա անը ֆէվգանի օտայա
 չըգարտըլար: Վէ ճիւմլէ տուլ գարըլար անըն
 եանընա կէլիպ աղլայարադ, անա՛ ճէյրանըն
 քէնտիլէրիլէ պէրապէր պուլունտուղու հէն-
 կեամտա եափտըղը կէօմլէքէր իլէ ըուպալա-
 40 ըը կէօթէրիլէր խի: — Վաքին Պետրոս ճիւմ-
 լէսինի տըշարը չըգարտըպ, տիլ չէօքէրէք տու՛ա
 իթտի վէ ճէսէտէ տօղրու տէօնիւպ՝ Ն՝յ թապի-
 թա, գալգ, տէտի: Մէրգումէ կէօղլէրինի աչըպ՝
 41 Պետրոսու կէօրիւնճէ գալգըպ օթուրտու: — ()
 տախի մէրգումէյէ էլինի վէրիպ գալտըրտը. վէ
 'աղիղլէր իլէ տուլ գարըլարը չաղըրըպ անը տի-
 42 ըի օլարադ անէրէ թէսլիւմ էյլէտի: — Վէ պու
 շէյ պիւթիւն Նափատա մա'լիւմ օլտու, վէ
 43 չօղլար Բապպա իման իթտիլէր: — Վէ վագը՝
 օլտու քի Նափատա տէպպաղ Սիմօն նամ պիւր
 ստէմին նէգտինտէ պիւր իսայլը կիւնլէր գալտը:

Պատմ. 10

10. Գալսէրիյէտէ Իթալիալը տէնիլէն պէօլիւք-
 տէ եիւզպաշը օլուպ Գօրնէլիօս նամընտա պիւր

2 ատէմ վար խի, — քի պիւթիւն խանէսիյլէ պէ-
 լապէր էհլի թագվա վէ Ալլահտան գօրգար, ճէ-
 մա'աթա չօղ սատագա վէրիւր, վէ Ալլահտա տաի-
 3 մա տու՛ա խտէր խի: — Մէրգում՝ կիւնտիւզ
 սա'աթ տօղուզ սուլարընտա ըիւեատա Ալլահըն
 պիւր մէլէյինին՝ Ն՝յ Գօրնէլիօս, տէյէրէք քէնտի
 4 նէգտինէ կիրաիյինի աշիքեարէ կէօրտիւ: — () տա-
 խի անա նագար խիպ կիրիթթարը տէհէթ օլա-
 ըադ՝ Նա՛ Բապպ, նէ՛ տիւր, տէմէսի իւղէրինէ, օ
 անա ճէվապէն՝ Տու՛ալարըն վէ սատագալարըն
 թէգքէար իչիւն Ալլահըն հուզուրունա չըգար-
 5 լար: — Շիմտի Նափայա ատէմլէր սաւլըպ, Պե-
 6 տրոս լագապլը Սիմօնու ճէլպ իթ: — Պու իսէ
 էվի տէնիլէք եագըն օլան Սիմօն նամ տէպպաղըն
 նէգտինտէ միւսաֆիրէթէն գալմագտա տըր: Վէ
 7 նէ եափմագլըղըն կէրէք խոյինի օ սանա սէօյլէ-
 յէճէք տիւր, տէտի: — Վէ անա սէօյլէյէն մէլէք
 կիթտիլէր, խըտմէթեարլարընտան իքի քիշի,
 վէ մա'իյեթթինտէ պուլունան էհլի թագվա պիւր
 8 'ասքէր չաղըրտը, — վէ անէրէ հէր շէյի նագլ
 իթտիլէրէն սօնրա, անէրի Նափայա կէօնտէրտի: —
 9 Պէրտապը կիւն պուլար իօլտա օլուպ շէհրէ
 եաղլաշմագտա իքէն, Պետրոս սա'աթ ալթը սու-
 լարընտա տու՛ա իթմէք իւզըն տամա չըգար: —
 10 Վէ աճըգմըշ օլմաղլէ դա'ամ իթմէք իսթէտի:
 Վէ անա դա'ամ հաղըրլանմագտա իքէն, քէն-
 11 տինէ հալի վէճա կէլտի: — Վէ սէմայը աչըգ,
 վէ պէօեիւք չարշաֆ կիպի տէօրթ ուճլարընտան

- պաղլանմը օլարագ զէմին իւղերինէ ասըլըպ ին-
 12 մէքտէ օլան պիր դապ կէօրտիւ : — Ենըն իչինտէ
 տախի զէմինն հէր նէվ տէօրթ ատագլը վէ սիւր-
 թիւնէն հայվանաթընտան վէ սէմանըն դուշլա-
 13 ընտան պուլունուր խոի : — Վէ անա՛ Վալդ, էյ
 Պետրոս, պօղազլա՛ վէ եէ, տէյու պիր սէտա կէլ-
 14 տի : — Լաքին Պետրոս՝ Հաշա, եա՛ Բապա, չիւնքի
 դըրֆա վէ նափաք շէյ սալա եէմէտիմ, տէտի : —
 15 Վէ սէտա թէքրարէն իքինճի տէֆա՛ն անա՛ Ելլա-
 հըն փաք էյլէտիյինի սէն դըրֆա սոյմա, տէտի : —
 16 Վէ պու իւչ քէրրէ վազը՝ օլուպ, օլ դապ տէր-
 17 հալ սէմայա կերի ալընտը : — Վէ Պետրոս օլ
 կէօրտիւյիւ բիւեա նէ՞ օլա, տէյու տէրունինտէ
 թէրէտտիւտ իթմէքտէ իքէն, իշթէ Վօրնէլիօս
 դարաֆընտան կէօնտէրիլէն ատէմլէր Սիմօնուն
 խանէսինի սօրուպ գափու էօնիւնտէ տուրտուլար : —
 18 Վէ չաղըրըպ՝ Պետրոս լադապլը Սիմօն պուրա-
 տամը միւսաֆիր տիր, տէյու սիւալ իթտիլէր : —
 19 Վէ Պետրոս բիւեատան տօլայը տիւշիւնմէքտէ ի-
 քէն, Բուհ անա՛ Իշթէ սէնի իւչ ատէմ արայօր : —
 20 Իմտի գալդ, աշաղը ին, վէ պիլա թէրէտտիւտ
 անլէրլէ կիթ. զիւրա անլէրի պէն կէօնտէրտիմ, տէ-
 21 տի : — Վէ Պետրոս ատէմլէրին եանընա ինիպ՝
 Իշթէ արատըրընը պէնիմ. կէլմէնիղին սէպէպի
 22 նէ՞ տիր, տէտի : — Ենլէր տախի՛ Լիւզպաշը Վօր-
 նէլիօս, սալիհ վէ Ելլահտան գօրգար, վէ ճիւմլէ
 Լէհհուտի միլլէթի գարաֆընտան հիւսնի շէհա-
 տէթ օլունմուշ պիր ատէմ, սէնի քէնտի խանէսինէ

- չաղըրըպ սէնտէն քէլամլար տինլէմէք իւղրէ մէլէք
 23 դարաֆընտան իլհամ օլունտու, տէտիլէր : — Իմտի
 անլէրի իչերի չաղըրըպ միւսաֆիր իթտի. ֆէր-
 տաք կիւն դաղըպ անլէրլէ պէրապէր հարէքէթ
 իթտի : Վէ Լաֆալը պիրատէրլէրտէն պա՛ղըլարը
 24 անա ըէֆադաթ իթտիլէր : — Վէ ֆէրտաք կիւն
 Վալսէրիյէյէ կիրտի : Վօրնէլիօս տախի զաթէն
 ազըրպա վէ սատըգ տօսթլարընը տա՛վէթ իթմիշ
 25 օլարագ, անլէրէ միւնթաղըր խոի : — Վէ վազը՝
 օլտու քի Պետրոս կիրտիքտէ, Վօրնէլիօս անը իս-
 թիդպալ խոիպ աեազլարընա գափանարագ սէճ-
 26 տէ էյլէտի : — Պետրոս իսէ՛ Վալդ, պէն քէնտիմ
 27 տախի ինսանըմ, տէյէրէք անը դալտըրտը : — Վէ
 անընլա սէօյլէշէրէք իչերի կիրիպ, չօգ ատէմ-
 28 լէր ճէմ՝ օլմուշ պուլտու : — Վէ անլէրէ տէ-
 տի. Պիր Լէհհուտի ատէմէ՛ սաիր միլլէթտէն պիրի
 իլէ իիթիլադ իթմէք, վէ եա անա եագլաշմագ
 ճաիդ օլմատըրընը պիլիւսինիդ : Լաքին Ելլահ
 պիր քիմնէյի դըրֆա եա նափաք՝ ատտ իթմէյէ-
 29 ճէյիմի պանա պէնտն իթմիշ տիր : — Պինապէրին
 պէնի չաղըրտըրընըդտա, պիլա թէրէտտիւտ կէլ-
 տիմ : Իմտի պէնի նէ՞ սէպէպէ մէպնի ճէլպ իթտի-
 30 յինիղի սիզէ սիւալ խտէրիմ : — Վօրնէլիօս տախի
 տէտի. Պունտան տէօրթ կիւն մուգատտէմ սա՛աթ
 տօգուղտա խանէմտէ տու՛ա խտէրէքն, իշթէ էօ-
 նիւմտէ փարլագ էլպիսէլի պիր ատէմ տուրուպ՝ —
 31 Լէյ Վօրնէլիօս, տու՛ան միւսթէճապ օլունտու.
 սատագալարընը տա Ելլահըն հուղուրունտա զիքր

- 32 օլունտուլար : — Խմտի Լաֆայա կենտեքիս ,
տենիզ զուրպինտե , տեպպազ Սիմոնուն խանե-
սինտե միւսաֆիրէթէն ինմիշ օլան Պետրոս Լա-
պպալը Սիմոնու ճէլպ էյլէ . օ կէլտիյինտե սանա
33 սէօյլէյէճէք տիր , տէտի : — Խմտի տէր'ապպա
սանա կենտեքտիմ . սէն տէ կէլտիյինէ էյի իթտին :
Հիմտի ճիւմէմիզ Բապպա դարաֆընտան սանա
էմր օլունանլարըն քեաֆֆէսինի սէնտէն տինլէ-
34 մէք իւզրէ սէնին հուզուրուկտա հազըրըզ : — Պե-
տրոս տղղընը աչըպ տէտի . Հազիզաթէն վազըրֆ
օլտում քի Ալլահ խազըրա րի'անէթ իթմէզ . —
35 Լաքին հէր միլլէթտէ անտէն դօրզուպ սալահ իշ-
36 լէյէն քիմսէ անա մազպուլ օլուր : — Ճիւմէնին
Բապպալը օլան Յիսուս Վրիստոս վասըպարյա
սուհ հիւպէր իտէրէք քէնտի քէլամընը պէնի
37 Խարայիլէ կենտեքտի : — Սիզ' Լուհսանանըն վա'զ
իթտիյի վաֆթիզտէն սօնրա Ճէլիլտէն պէտ իլէ
պիւթիւն Լէհուտիսթանտա վազը' օլան շէյի պի-
38 լիլանիզ . — շէօյլէ քի Ալլահ Յիսուս Բուհ իւլ
Պուտս վէ դուվվէթլէ մէս հիթտի . պու տալի
էյիլիք իտիպ , շէյլան դարաֆընտան րէնճիտէ օ-
լանլարըն ճիւմէսինէ շիֆա վէրէրէք հէր դա-
րաֆտան կէչէր իտի . զիրա Ալլահ անըն իլէ
39 իտի : — Պիզ տալի Լէհուտիլէրին տիւարընտա վէ
Լէրուշալիմտէ անըն իճրա իթտիյի պիլճիւմէ
շէյլէրինէ շահիտիզ : Անը ազաճա սասարազ դաթլ
40 իթտիլէր : — Ալլահ տա անը իւլլինճիւ կիւնտէ
41 զընամ իթտիլիպ , — պիւթիւն ճէմա'աթա տէյիլ

- Լաքին Ալլահ դարաֆընտան մուդատտէմա ինթի-
խապ օլունան շահիտիլէրէ , եանի պիզէ տշիքեա-
րէ կէօսթէրտի . պիզ տալի էօլիլէրտէն զընամ
իթտիլինտէն սօնրա անընլա պէրապէր եէյիպ իչ-
42 տիք : — Վէնտիսի տիրիլէրին վէ էօլիլէրին Ալ-
լահ դարաֆընտան թա'սին օլունմուշ Հաքիմի
իտիլինի ճէմա'աթա վա'զ իտիպ շէհատէթ իթ-
43 մէմիզի պիզէ էմր էյլէտի : — Խման իտէնլէրին
ճիւմէսի անըն իսմի վասըպարյա կիւնահլարըն
մազֆիրէթինի ալաճազլարընա ճիւմէ փէյդամ-
44 պէրէր շէհատէթ իտէրէր : — Պետրոս հէնուզ
պու սէօյլէրի սէօյլէմէքտէ իքէն , քէլամը իշի-
տէնլէրին ճիւմէսի իւզէրինէ Բուհ իւլ Պուտս
45 ինտի . — վէ Պետրոսլա պէրապէր կէլմիշ օլան
պիլճիւմէ իսթանլը միւմինլէր' Բուհ իւլ Պուտս
'ազըյէսինին դաիֆէլէրին իւզէրինէ տալի տէօ-
46 քիւլտիլինտէն միւթէհայիլը դալտըլար : — Զի-
րա անլէրին լիսանլար սէօյլէյիպ Ալլահը թա'-
47 զիմ իթտիլէրին իշիտիլէր իտի : — Օլ վազըթ
Պետրոս' Բուհ իւլ Պուտսու պիզիմ կիպի ալան
պու քիմսէլէրի վաֆթիզ իթմէք իչիւն պիր
քիմսէ սույու մէն' իտէպիլի'րմի , տէյու ճէվապ
48 իթտի : — Վէ Յիսուս Վրիստոսուն իսմինէ վաֆ-
թիզ օլունամլարընը էմր իթտի : Օլ վազըթ պիր
դաչ կիւն անլէրին նէզաինտէ դալմասընը րիճա
իթտիլէր :

Պատ 11

11. Եւ հոռութեամբ անտա պուլունան ըստուլար վէ պիրատէրլէր, դախֆէլէրին տախի Ալլահըն քէլա-
 2 մընը դապուլ իթտիքլէրինի իշիթտիլէր: — Ա է Պետրոս Եւրոշալիմէ չըդտըղընտա, էհլի խի-
 թան օլանլար անըն իլէ միւսպահէսէ խոհրէք: —
 3 Սէն մախթուն օլմայան ատէմլէր եանընա կիրիպ անլէրլէ պէրապէր դա՛ամ իթտին, տէրլէր խա: —
 4 Պետրոս տախի վուգուլը հալի անլէրէ պըրասըյլա
 5 նազլ իթմէյէ պաշլայըպ տէտի քի: — Պէն Եա-
 Ֆա շէհրինտէ օլուպ տու՛ա իթմէքտէ իքէն, վէճտ հալինտէ պիր ըիւեա, եա՛նի սէմատան պիր
 6 գապ պէօեիւք չարշաֆ կիպի տէօրթ ուճլարընտան ասըլմըշ օլարազ ինիպ պանա կէլտիյինի կէօր-
 7 ախմ: — Անըն իւզէրինէ կէօղիւմիւ տիքիպ տըգ-
 8 դաթլա պազտըղըմտա, անտէ զէմինին տէօրթ ա-
 եազլը վէ վահշի հայվանլարընը վէ սիւրթիւ-
 9 նէնլէրինի վէ սէմանըն դուշլարընը կէօրտիւմ: —
 10 Ա է պանա՛ Վալդ, էյ Պետրոս, պօղազլա՛ վէ եէ,
 11 տէյէն պիր սէտա իշիթտիւմ: — Եմմա պէն՝ Հաշա,
 12 եո՛ Բապպ, չիւնքի դըրֆա եա նափաք պիր շէյ
 13 աղղըմա ասլա կիրմէմիշ տիր, տէտիւմ: — Օլ սէս
 14 սէմատան պէթէքրար՝ Ալլահըն փաք դըլտըղընը
 15 սէն դըրֆա սալմա, տէյու պանա ճէվապ վէրտի: —

- 10 Պու շէյ իւչ տէֆ՛ա վազը՛ օլուպ հէփիսի թէք-
 11 րարէն սէմայա չէքիլտի: — Ա է իշթէ օլ անտէ
 12 Պապտիյէտէն պանա կէօնտէրիլմիշ իւչ ատէմ
 13 պէնիւմ պուլունտուղում խանէնին էօնիւնտէ տուր-
 14 տուլար: — Բուհ պանա պիլա թէրէտտիւտ անլէր
 15 իլէ պէրապէր կիթմէմի էմր էյլէտի: Եւ պուլաթը
 16 պիրատէր տախի պանա ըէֆազաթ խտիպ օլ ատէ-
 17 մին խանէսինէ կիրտիք: — Օ տախի նիճէ պիր մէ-
 18 լէք կէօրտիլիւնիւ վէ անըն քէնտի խանէսինտէ
 19 տուրուպ քէնտինէ խիղապէն՝ Եաֆայա կէօնտէրիպ
 20 Պետրոս լազապլը Սիմօնու ճէլպ իթ քի, — օ
 21 սանա՛ սէնին վէ պիւթիւն խանէնին խէլասընա վէ-
 22 սիլէ օլաճադ քէլամլար սէօյլէյէճէք տիր, տէտի-
 23 յինի պիզէ նազլ իթտի: — Պէն տախի անլէրէ
 24 սէօյլէմէյէ պաշլատըղըմտա, Բուհ իւլ Պուլտա
 25 իպթիտատէ պիզիւմ իւզէրիմիզէ ինտիյի միսիլու,
 26 անլէրին իւզէրինէ տէ ինտի: — Օլ զէման Բապ-
 27 պըն՝ Եուհաննա սու իլէ վաֆթիզ իթտի, սիզ խէ
 28 Բուհ իւլ Պուլտա իլէ վաֆթիզ օլունաճազընը,
 29 տէյու սէօյլէտիյի քէլամը տէրիսաղըր իթտիւմ: —
 30 Խմտի էյէր Ալլահ՝ Բապպ Յիսուս Վրիստոսա խման
 31 իթմիշ պուլունան պիզէ վէրտիյի՝ աղըյէյի՝ այնէն
 32 անլէրէ տախի վէրտի խէ, պէն քի՛մ խտիւմ քի ան-
 33 լէրէ միւմանա՛տթ խոհպիլէ խտիւմ, տէտի: — Ան-
 34 լէր պուլու իշխտինճէ սիւքիւթ իթտիլէր: վէ՛
 35 Եօյլէ խէ Ալլահ հաեաթ իշիւն թէվպէյի դախ-
 36 ֆէլէրէ տախի վէրմիշ տիր, տէյէրէք Ալլահը իճ-
 37 լալ էյլէտիլէր:

- 19 Իմտի Սթէֆանոսուն վէֆաթը հէնկեամընտա վազը՝ օլան միւղանէգա եիւղիւնտէն տաղըլանլար Ֆէնիգիյէյէ, Գըպըրսա վէ Մնթաքեայա գատար կէչիպ, քէլամը Լէհոտիլէրտէն մա՛տաա հի՛չ
- 20 պիր քիմնէյէ վա՛ղ իթմէտիլէր : — Լաքին Մնթաքեայա վասըլ օլուպ Լօնանիլէրէ սէօյլէմէքտէ վէ Բապպ Յիսուսու վա՛ղ իթմէքտէ օլանլարտան պա՛ղըլարը Գըպըրսը վէ Վիրէնալը խտիլէր : —
- 21 Վէ Բապպըն էլի անլէրլէ օլուպ վաֆիր քիմսէ
- 22 իմանա կէլէրէք Բապպա տէօնտիւ : — Պու շէյլէրին խապէրի Լէրուշալիմտէ օլան քիլիսէնին գուլաղընա վասըլ օլունճա, Պարնապասը Մնթաքեայա
- 23 յա գատար կէչմէք իւղրէ կէօնտէրտիլէր : — Օ տախի վասըլ օլտուգտա Ելլահըն լուղֆունու կէօրմէքլէ շաղ օլտու, վէ գալպլէրինին նիյնէթինտէ Բապպա սատըգ գալմալարընը ճիւմլէսինէ
- 24 նասիհաթ իթտի : — Օւիրա էյի վէ Բուհ իւլ Գուտսլա վէ իման իլէ մէմլու պիր առէմ խտի. վէ վաֆիր խալգ Բապպա իլհաղ օլունտու : —
- 25 Վէ Պարնապաս Սաուլու արամաղ իչիւն թարսուտա յաղիմէթ իթտի վէ անը պուլուպ Մնթաքեայա կէթիրտի : — Վէ վազը՝ օլտու քի թէմամ պիր սէնէ պու քիլիսէտէ գալըպ վաֆիր խալգա թա՛լիմ իթտիլէր. շէօյլէ քի շալիլալէր էվվէլա Մնթաքեատա խրիսթիսան թէսմիէէ օլունտուլար :
- 27 Օլ կիւնլէրտէ Լէրուշալիմտէն Մնթաքեայա
- 28 պա՛ղը փէյղամպէրլէր ինտիլէր : — Մնլէրտէն

- Եկապօս նամ պիրի դալգըպ յալէմի տիւնեատա պիր պէօնիւք գըթլըգ վազը՝ օլաճաղընը Բուհ իլէ պէեան էյլէտի : Պու խսէ Գլօտիօսուն էյեամընտա
- 29 վուգու՝ պուլտու : — Շալիլալէր հէր քէս իգթիտարընա կէօրէ Լէհոտիսթանտա միւթէմէքքին օլան պիրատէրլէրէ ի՛անէ կէօնտէրմէյէ գարար
- 30 վէրտիլէր : — Պունու տախի Պարնապաս իլէ Սաուլուն էլիլէ կէօնտէրէրէք իճգա տախի էյլէտիլէր :

Պատ 12

12. Վէ օլ դէման շէրօտէս մէլիք քիլիսէտէն պա՛ղըլարընա գուլմ իթմէք իչիւն էլ ուղատըպ, —
- 2 Լուհաննանըն պիրատէրի Լա՛գուպու գըլըճլա
- 3 գաթլ իթտի : — Վէ պունուն Լէհոտիլէրէ խօշ օլտուղունու կէօրմէքլէ, Պետրոսու տախի տէրտէսթ էյլէմէյի իլալէ էյլէտի : Վէ Խամուրսուգ
- 4 կիւնլէրի խտի : — Մնը տէրտէսթ իթտի վէ Պըսհտան սօնրա ճէմա՛աթըն հուղուրունա իհղար իթմէք մազատըլա, անը պէքլէմէք իչիւն տէօրտէր նէֆէրլի տէօրթ դաղըմ յաքէրէ թէսլիմ խտէ
- 5 լէք մահպէսէ իլգա իթտի : — Իմտի Պետրոս մահպէստէ հըֆղ օլունմադտա խտի. Լաքին անըն իչիւն քիլիսէ միւթէմատիյէն Ելլահա տու՛ա խտէր
- 6 խտի : — Վէ շէրօտէս անը իհղար խտէճէք օլտու-

- դունտա, օլ կէճէ Պետրոս իբի զէնճիր իլէ պաղլը օլարագ իբի 'ասքէր արասընտա ուեուամագտա, վէ պէքճիլէր գափունուն էօնիւնտէ մահպէսի պէքլէ-
- 7 մէքտէ խտիլէր : — Վէ իշթէ Բապպըն պիր մէլէյի եանընտա տուրուպ օլ մահպէտէ պիր նուր լէմ'ան իթտի . վէ Պետրոսուն պէօյրիւնէ ուրարագ անը ու- եանտըրըպ' թէզ գալգ, տէտի . վէ զէնճիրլէր անըն
- 8 էլլէրինտէն տիւշտիւ : — Մէլէք անա՝ Պուշաղը- նը գոշան վէ աեագ գասլարընը կիյին, տէտի . օ տախի էօյլէ եափտը . վէ անա՝ Լափապընը իւզէրի-
- 9 նէ ալ վէ արտըմ սըրա կէլ, տէտի : — Օ տա չը- դըպ արտընճա կիթտի . վէ մէլէյին վասըդասըյլա վաղը՝ օլտան շէյ կէրչէք օլտուղունու պիլմէզ իտի . իլլա ըիւեա կէօրիւյօրում՝ զանն խէր խտի : —
- 10 Պիրինճի վէ իքինճի գարաղօլու կէչտիքլէրինտէ շէհրէ չըգարըր տէմիր գափույա կէլտիլէր, պու տա քէնտիլիյինտէն անլէրէ աչըլտը : Չըգըպ զօ- գաղըն պիրինէ կէչտիլէր վէ անիտէ մէլէք անտէն
- 11 այրըլտը : — Վէ Պետրոս քէնտինէ կէլիպ' Բապպ քէնտի մէլէյինի կէօնտէրիպ պէնի Լէրօտէսին էլինտէն վէ Լէհուտի ճէմա'աթընըն պիլճիւմլէ մէմուլ իթտիքլէրինտէն գուրթարտըղընը շիմտի
- 12 հագգան պիլիլիլիմ, տէտի : — Թէֆէքքիւր իտիպ, Մարգօս լագապլը Լուհաննանըն վալիտէսի Մէրնէմին էվինէ կէլտի, օրատա խէ չօդ քիմսէ- լէր թէճէմմիւ' իտիպ տու'ա իթմէքտէ խտիլէր : —
- 13 Լափն տըշ հապլը գափուսունու չալտըգտա, Բօտա իսմինտէ պիր ճարիեէ գուլագ վէրմէյէ կէլտի . —

- 14 Վէ Պետրոսուն սէսինի դանըմագլէ, սէվինճինտէն գափույու աչմայըպ իչէրի գօշարագ՝ Պետրոս գա- փունուն էօնիւնտէ տուրույօր, տէյու խապէր վէր-
- 15 տի : — Ընլէր անա՝ Չըլտըրմըշսըն, տէտիլէր : Մէրգումէ խէ՝ Պէօյլէ տիր, տէյու ըսրար խէր
- 16 խտի : Ընլէր՝ Ընըն մէլէյի տիր, տէտիլէր : — Պե- տրոս խէ գափույու 'ալէտտէվամ' չալմագտա ի- տի : Ըչարգլարընտա անը կէօրիւպ հայրան օլտու-
- 17 լար : — Օ խէ սիւքիւթ իթմէլէրինի էլիլէ ան- լէրէ իշարէթ իտիպ, Բապպըն քէնտիսինի մահ- պէստէն նէ սուրէթլէ չըգարտըղընը անլէրէ նագլ իթտի : Պա'տէհու՝ Պունու Լա'գուպա վէ պիրա-
- 18 պիր մահէլէ կիթտի : — Լաքին կիւնտիւզ օլտուգ- տա, Պետրոսա 'աճէպա նէ օլտու, տէյու 'ասքէր- լէրին պէյնինտէ պէօնիւք պիր ըզըրապ վաղը՝
- 19 օլտու : — Լէրօտէս անը արայըպ պուլամատըղըն- տա, պէքճիլէրի իսթինդագ իթտիքտէն սօնրտ ան- լէրին ճէղայա կէօթիւրիւմէլէրինի էմը էյլէտի : Վէ Լէհուտիաթմանտան Պալսէրիյէյէ ինիպ օրա-
- 20 տա իպամէթ էյլէտի : Վէ Լէրօտէս Սուրլուլար իլէ Սայտալըլարա գաղէպլէնմիշ խտի : Պունլար քէնտի տիեարլա-
- 21 սուհ իսթիրհամ խտիլէր խտի : — Լէվմի մու- գարրէրտէ Լէրօտէս էլպիսէի շահանէսինի կիյի-

նիսկ մինպէրտէ օթուրարագ, անլէրէ պիր նուագ
22 իրատ էյլէտի : — Իսալգ տախի Ինսան սէսի տէ-
յիլ տիր, իլահ սէսի տիր, տէյու նիտա խտէր ի-
23 տի : — Ալլահա իզգէթ վէրմէտիյի իչիւն տէր'ա-
գասկ Բապպըն մէլէյի անը ուրտու. զուրալարտան
24 եէնիսկ թէսլիմի բուհ իթտի : — Լաբին Ալլահըն
25 քէլամը թէրագըր պուլուսլ արթար խտի : — Պար-
նապաս իլէ Սաուլ խրտմէթ լէրինի իքմալ իթտիք-
տէն սօնրա, Մարգոս լադապլը Լուհանայը պէ-
րտապէրլէրինձէ ալարագ Լէրուշալիմէ 'ավտէթ
իթտիլէր :

Պատմ 13

13. Անթաքեստա մէլճուտ քիլիսէտէ փէյղամ-
պէրլէր վէ մու'ալլիմլէր պուլունուկ, Պարնապաս
վէ 'նիկէր լադապլը Սիմօն վէ Բիւրէնալը Լու-
դիս, վէ Բէիս իւրուկ Էքրտէսլէ պէրտապէր փէր-
վէրտէ օլմուշ Մ'սնաէն վէ Սաուլ տախի մէրդու-
2 լարըն արասընտա խտիլէր : — Լաբին անլէր Բապ-
պա թադտիսի զուրպան խտիսկ օրուճ դութտուգ-
լարը սըրատա, Բուհ իլ Գուտս անլէրէ Սաուլ
իլէ Պարնապասը տա'վէթ իթտիյիմ իշ իչիւն
3 պանա թախսիս իտինիզ, տէտի : — Օլ գէման
օրուճ դութուկ տու'ա խտէրէք անլէրէ էլ դօ-
4 տուգտան սօնրա անլէրի կէօնտէրտիլէր : — Իմաի

պունլար Բուհ իլ Գուտս դարաթընտան իրսալ
օլունմաղլէ, Սէլէվզիյէյէ ինիսկ օրատան տա
5 կէմի իլէ Գըպըրաս կիթտիլէր : — Վէ Սալամի-
նայա վասըլ օլտուգլարընտա, Լէհուտիլէրին
ճէմ'իյեթիկեհալարընտա Ալլահըն քէլամընը
թէպշիր խտէրլէր խտի. Լուհանայ տա մա'իյ-
եթլէրինտէ խտի :
6 Վէ Պաթոսա գատար պիւթիւն ստայը տօլաշ-
տըղլարընտա, Պարեհսու' նամընտա սիհրպազ վէ
եալան փէյղամպէր պիր Լէհուտի պուլուլար : —
7 Պու քիմսէ 'ագիլ պիր դաթ օլան Աթը'իս Փապլուս
վալիյէ լէֆագաթ խտէր խտի : Միւշարուն իլէյհ
գաթ Պարնապաս իլէ Փապլուսու տա'վէթ խտիսկ
8 Ալլահըն քէլամընը տինլէմէք իսթէտի : — Լաբին
Լշլիմաս, եանի սիհրպազ (չիւնքի անըն խտի պէօյլէ
թէրճէմէ օլունուր) անլէրէ դարշը տուրարագ վա-
9 լիյի իմանտան չէվիրմէյէ չալըշըր խտի : — Ամ-
մա Սաուլ, եանի Փապլուս Բուհ իլ Գուտս իլէ
10 մէմլու օլուկ անա տիք պագարագ — Լշ Տէր Տիլէ
վէ Տէր խըյանէթլէ տօլու շէյդան օղլու, Տէր
սալահըն տիւշմէնի. Բապպըն տօղրու եօլլարընը
11 իֆսատ իթմէքտէն Ֆարիզ կէլմէզմիսին : — Վէ
շիմաի իշթէ Բապպըն էլի սէնին իւզէրինտէ տիր.
քէօր օլուկ պիր միւտտէթէ գատար կիւնէշ
կէօրմէյէճէքսին, տէտի : Վէ անիտէ իւզէրինէ
տիւման վէ դարանլըգ տիւշմէքլէ, տօլաշըպ
էլինի քէնալինէ վէրէճէք պիր քիմսէ արար ի-
12 տի : — Օլ գէման վալի վագը' օլանը կէօրտիւք-

- տէ, Բապարն թաւիմինէ թէ՛աճճիւս խտէրէք
իման էյլէտի :
- 13 Փապլոս վէ անըն պիլէսինձէ պուլուհանլար Պա-
ֆօստան կէմի իլէ մուֆարագաթ խորպ Պամֆի-
լիատա քեաին Պէրճէյէ կէլտիլէր. Լուհաննա իսէ
անլէրտէն ալըլըս Լէրուշալիմէ 'ավտէթ իթ-
- 14 տի : — Ընլէր տախի Պէրճէտէն մուֆարագաթ
խորպ Պիսիտիատա քեաին Ընթաքեայա վասըլ
օլտուլար, վէ սէպլթ կիւնիւնտէ ճէմ'իյնէթկեա-
- 15 հա կիրիպ օթուլտուլար : — Ը Էրի'աթլա փէյ-
ղամպէրլէր օգուհտուլար սօնրա, ճէմ'իյնէթկեա
ըէիսլէրի անլէրին նէզալինէ կէօնտէրի'ալ Լէյ պիրա-
տէրլէր, էյէր ճէմա'աթլա նասիհաթամիլ քէլա-
- 16 մընըզ վար իսէ, սէօյլէյինիլ, տէտիլէր : — Փապլոս
տախի գալըզ Էլիլէ իշարէթ խտէրէք, տէտի .
Լէյ պէնի Խարայիլ վէ Ըլլահտան գօրգանլար,
- 17 տի'նլէյինիլ : — Պու Խարայիլ ճէմա'աթլընն Ըլ-
լահ Էճտատըմըզ ինթիսապ էյլէտի . վէ ճէմա-
'աթլը Մըսըրտա ղուրպէթտէ իքէն թէրֆի' խորպ
անլէրի օրատան պազուի 'ալիսիլէ իսրաճ էյլէ-
- 18 տի : — Վ է գըրգ սէնէ միւտտէթ չէօլտէ անլէրէ
19 թէհամմիլ իթտի : — Վ է թագրիպէն տէօրթ
եիւզ Էլլի սէնէ սօնրա Վէն'ան տիեարընտա եէտի
գալմ հէլաք խտէրէք պուհլարըն մէմլէքէթլէրինի
- 20 գուր'ա իլէ անլէրէ թագալիմ էյլէտի : — Վ է ան-
տէն սօնրա Սամուէլ փէյղամպէրէ տէյին անլէրէ
- 21 գատըլար վէրտի : — Պա'տէհու մէլիք ղալէպ
իթտիլէր . Ըլլահ տախի անլէրէ գըրգ սէնէ

- Պէնեամին սըպղընտան Գիա օղլու Սաուլու վէր-
- 22 տի : — Վ է անը խալ' խորպ անլէրէ Տաուտու
մէլիք չըզարտը . վէ անըն հազընտա շէհատէթ
խորպ Լէսսէ օղլու Տաուտու քէնտի գալպիմէ մու-
վաֆըզ պիր ատէմ պուլտուլ, քի ճիւմլէ միւ-
- 23 րատլարըմը իճրա խտէճէք տիր, տէտի : — Պուհուհ
նէսլինտէն Ըլլահ քէնտի վա'տը մուճէպլինձէ,
Խարայիլին խէլասքեարը, Յիսուսու ղուհուրա կէ-
- 24 թիրտի : — Ընըն կէլմէսինտէն էվվէլ Լուհաննա
ազտէմճէ պիլթ իւն Խարայիլ ճէմա'աթլընա թէվ-
- 25 պէ վաֆթիլիլ վա'ղ իթմիշ խոր : — Լաքին Լու-
հաննա քէնտի վազիֆէսինի իքմալ իթմէք իւզրէ
իքէն Պէն ղանն իթտիլինիլ քիմսէ տէյիլիմ . Լա-
քին իշթէ պէնտէն սօնրա պիրի կէլիյօր . վէ անըն
աւազ գապլարընը չէօզմէյէ Լաքըզ տէյիլիմ, տէր
- 26 խոր : — Լէյ պիրատէրլէր, Ըսրահամ նէսլի օղլու-
լարը վէ իչինիլտէ Ըլլահտան գօրգանլար, պու
- 27 խէլաս քէլամը սիղէ կէօնտէրիլմիշ տիր : — Օլիւրա
Լէրուշալիմ էհալիսիլէ ըէիսլէրի անը դանը-
մայարազ 'ալէյհինտէ հիւքմ իթմէքլէ, հէր
սէպլթտէ գրաաթ օլուհանն փէյղամպէրլէրին քէ-
- 28 լամլարընը իթմամ իթտիլէր : — Վ է անտէ
գաթլէ սէզա պիր ճիւլմ պուլմատըլար իսէտէ,
Փիլաթօստան անըն գաթլինի ղալէպ իթտիլէր : —
- 29 Վ է անըն հազընտա եազըլմըշ օլանըն ճիւմլէ-
սինի իթմամ իթտիլէրինտէ, անը աղաճտան ին-
- 30 տիրիպ գապրա գօտուլար : — Ըմմա Ըլլահ անը
31 էօլիլէրտէն ղըեամ իթտիրտի, — վէ քէնտիսիլէ

պերապեր ճէլիւտէն Լէրուշալիմէ չըզմըշ օլան-
լարա խայլը կիւնէր կէօրիւնտիւ . պունլար տախի
շիւտիյէ տէք ճէմա'աթ 'ինտինտէ անըն շահիտէրի
32 տիրէր : — Պիղ տէ էճտատըմըզա օլունսն վա'տը
33 սիղէ թէպշիր խիյօրուզ : — Լա'նի' Ելլա՛հ Յիսու-
սու էօլիւլէրտէն գընամ իթտիրմէքլէ անը պիղ
անլէրին օղուլլարընա իթմամ էյլէտի : 'Նիճէ քի
Խքինճի Մէզմուրտա՝ Սէն Օղլուսըն , սէնի պու
կիւն թէվլիւտ էյլէտիւմ , տէյու եաղըլմըշ տըր : —
34 Սէ լաքին անըն չիւրիւմէմէսի իչիւն անը էօլիւ-
լէրտէն գընամ իթտիրտիյինէ տախի՝ Տաուտա վա'տ
էյլէտիյիւմ 'ինսնէթլէրի սիղէ սատըզանէ վէրէճէ-
35 յիւմ , տէր : — Պու խուսուստա պաշղա պիւր Մէզ-
մուրտա տախի՝ Մուգատտէսինի չիւրիւքլիւք
36 կէօրմէյէ պրազմայաճազսըն , տէր : — Օ.իրա
Տաուտ քէնտի դէմանընտա Ելլահըն իրատէթինէ
խըտմէթ իթտիքտէն սօնրա ուեուսու , վէ էճտա-
37 տընա գաթըլարագ չիւրիւքլիւք կէօրտիւ : — Եմ-
մա Ելլահըն էօլիւլէրտէն գընամ իթտիրտիյի
38 զաթ չիւրիւքլիւք կէօրմէտի : — Խմտի , էյ պիրա-
տէրլէր , մա'լիւմինիզ օլսուն քի , կիւնահլար
'աֆվը սիղէ պունուն վասըղասըյլա վա'զ օլու-
նուր . վէ Մուսանըն շէրի'աթը վասըղասըյլա
թէպրիէ օլունամատըղընըղ ճիւմլէ շէյլէրտէն՝ —
39 հէր իման իտէն պունուն վասըղասըյլա թէպրիէ
40 օլունուր : — Խմտի սաղընընըղ , օլմայա քի փէյղամ-
պէրլէրտէ տէնիլմիշ օլան աթիտէքի սէօղ իւղէր-
41 լէրինիղէ կէլէ , — եանի' Լէյ թահգիւր խիճիլէր ,

պաղընըղ , վէ թէ'աճ'ախա խիւպ թէլէֆ օլունուզ'
զիրա պէն սիղին կիւնէրինիղտէ էօյլէ պիւր իշ իշ-
լէյէճէյիւմ քի էյէր պիւր քիմսէ սիղէ անը նազլ
խտէրսէ , ինանմայաճազսընըզ :
42 Ենլէր տըշարը չըզարքէն , պու սէօղլէրի կէլէճէք
սէպլթ կիւնիւնտէ քէնտիլէրէ սէօյլէմէլէրինի ըրճա
43 խտէրլէր խտի : — Ճէմա'աթ տաղըլարագտա Լէհու-
տիլէր իլէ 'իպատէթքեար միւհթէտիլէրտէն նիչէ-
լէրի Փալլօսուն վէ Պարնասպասըն արտը սըրա
կիթտիլէր , պունլար տախի անլէրէ սէօյլէյիւպ ,
Ելլահըն լուրֆունտա միւտավէմէթ իթմէլէրինի
44 նատիհաթ իթտիլէր : — Լըթէսի սէպլթ կիւնիւն-
տէ սանքի պիւթիւն շէհիր Ելլահըն քէլամընը
45 տինլէմէյէ թէճէմմիւ՝ իթտի : — Լէհուտիլէր
խալլըն իղտիհամընը կէօրտիւքտէ հասէտլէ մէմլու
օլուզ , Փալլօսուն տէտիքլէրինէ մուխալէֆէթ
46 խտէրէք քիւֆի իթմէյէ պաշլատըլար : — Փալլօս
իլէ Պարնասպա ճէսուրանէ տէտիլէր . Ելլահըն
քէլամըն էվվէլա սիղէ սէօյլէնիլմէք վաճիպ խտի .
ամմա սիղ անը ըէտա խիւպ , քէնտինիղի էպէտի
հաեաթա նալաեըղ օլմագըլըղա հիւքմ իթտիյինիզ
հասէպիյլէ , իշթէ դաիֆէլէրէ թէվէճ'ախհ խտէ-
47 ըիղ : — Օ.իրա Բապա պիղէ պէօյլէ էմը իթտի , եա-
նի' Օ.էմինին նիհանէթինէ գատար մէտարը խէլաս
օլման իչիւն սէնի դաիֆէլէրէ նուր նասպ էյլէ-
48 տիւմ : — Խմտի դաիֆէլէր պունու իշիթտիքտէ
շաղ օլուզ Բապաըն քէլամընը թէմ'ախ էյլէտի-
լէր , վէ էպէտի հաեաթա հազըլլանանլարըն

49 Ճիւղէսի իման իթտիւէր : — Վէ Բապպըն քե-
լամը պիւթիւն օլ ճիւղարտա նէշր օլունտու : —
50 Եմմա Լէհուտիւէր , տիւանէթքեար վէ մու-
թէպէր դատընլար իլէ շէհրին քիպարլարընը
թահրիք խտէրէք , Փաւլօսուն վէ Պարնապապըն
‘ալէյհինէ դօղալայըշ չըգարմաղլէ , անլէրի քէն-
51 տի սինօրլարընտան դարտ իթտիւէր : — Պունլար
տախի քէնտի աեադլարընըն թօղունու անլէրէ
52 դարշը սիւքիս Լօգօնիսայա կէլտիւէր : — Շալիւտ-
լէր իսէ սիւրուր վէ Բուհ իւլ Պուտսլա մէմլու
օլուրլար իտի :

Պատ 14

14. Վէ վազը՝ օլտու քի Լօգօնիսայա պիւրլիքտէ Լէ-
հուտիւէրին ճէմ ‘իյեթիւեհնա հրտիքլէրինտէ ,
էօյլէ պիւր սուրէթտէ սէօյլէտիւէր քի , Լէհուտի-
լէրտէն վէ Լօնանիլէրտէն վաթիւր խալգ իմանա
2 կէլտի : — Եմմա Լէհուտիլէրտէն իման իթմէ-
յէնլէր դաիֆէլէրին եիւրէյինի պիւրատէրլէր ‘ա-
լէյհինէ թահրիք վէ փիւրհիտտէթ իթտիւէր : —
3 Խմտի անլէր ուղուն միւտտէթ օրատա դալտըլար :
Ենլէրին էլլէրիլէ ‘ալամէթլէր վէ ‘աւճիպէլէր
իճրտ իթմէքլէ քէնտի լուդֆունուն քէլամընա
շէհատէթ իտէն Բապպա թէվէքքիւլ խտէրէք
4 սէօյլէրլէր իտի : — Եմմա շէհրին խալգը իքի

դարաֆ օլուպ , պա՛ղըլարը Լէհուտիլէրին ,
տիկէրլէրի տէ ըեսուլլարըն լէհնտէ իտիւէր : —
5 Լաքին դաիֆէլէր վէ Լէհուտիլէր քէնտիլէրին
ըէիլէրիլէ պէրապէր սիթմէմէք վէ դաշլա-
6 մագ իչիւն հիւճիւմ իթտիքլէրինտէ , — անլէր
ակեահ օլմաղլէ , Լիգաօնիանըն շէհրլէրի օլան
Լիթրէ վէ Տէրպէ վէ պունլարըն ճիւղարլարընա
ֆիւրար իտիպ օրատա պէշարէթի թէպշիւր խտէր-
լէր իտի :
7 Վէ Լիթրէտէ տեադլարը դուվվէթսիգ , անապ-
նըն լահմինտէն սագագ վէ ապա եէօրիւմէմիշ պիւր
8 առէմ օթուրմագտա իտի , — վէ Փաւլօսուն սէօգ-
լէրինի տինլէր իտի : Պու տախի անա տըգգաթլա
նազար իտիպ , շիֆա պուլմագ իչիւն իմանը օլ-
9 տուղունու կէօրտիւքտէ , — պիւլէնտ ալագ իլէ՝
Պաւլգ , աեադլարըն իւզէրինէ տօղրուլ , տոնր , տէտի :
10 Օ տախի փէրթալ իտիպ եէօրիւր իտի : — Լաքին
խալգ Փաւլօսուն էլլէտիլինի կէօրտիւքտէ , սէսլէ-
րինի եիւքսէլտէրէք Լիգաօնիա լիսանըլա՝ Լա-
լար ինսան շէքլինի ալըպ եանըմըգա ինմիշլէր ,
11 տէտիլէր : — Պարնապապա՝ Օէվս , Փաւլօսա տա՝
միւրի քէլամ օլտուղու հասէպիլլէ , Հէրմէս թէս-
12 միեթ իթտիլէր : — Հաթթա սանէմի շէհրին
էօնիւնտէ օլան Օէվս իլահըն քեահինի դափու-
լարըն եանընա պուղալար վէ թաճլար կէթիւրիպ ,
խալգ իլէ պէրապէր դուրպան սունմագ իսթէտի : —
13 Պագաուր Պարնապապ իլէ Փաւլօս ըեսուլլար պու-
նու իշիթմէլէրիլէ , էլպիսէլէրինի եըրթարագ վէ

- խաղաղն իշխնէ աթուրուպ նիտա իտերէք, տէտի-
- 14 էր. — Լէյ առեմէր, պուռնու նի՞շխն խախօրսու-
- նուզ. պիղ տէ սիգինլէ հեմհալ առեմէրիդ, վէ
- սիգէ թէպշիր իտերիդ քի, պու պաղըլ շէյլէրտէն՝
- սէմա իլէ զէմինին վէ տէնիզին վէ անլէրտէ պու-
- լունան պիլճիւմլէ շէյլէրին խալիդի տիրի Ալլա-
- 15 հա ըլւճու՝ իտէսինիդ : — Վէ օ՝ սապըդ տէվրէրտէ
- ճիւմլէ միլլէթլէրի քէնտիլէրին դարիդլէրինտէ
- 16 եէօրլւմէյէ թէրք էյլէտի : — Լէջճիւմլէ՝ քէրէմ
- իտերէք, սէմատան եաղմուրլար վէ մահսուլլու մէվ-
- սիւմլէր իհսան իտերէք, վէ դալպլէրիմիդի դա՛մա
- վէ մէսէրրէթլէ տօլտուրարազ՝ քէնտիսինէ շէհա-
- 17 տէթսիդ պրադմատը : — Վէ պու սէօղլէր իլէ ճէմա-
- ՛աթը քէնտիլէրինէ դուրպան սունմագտան կիւճ
- 18 իլէ մէն՝ իթտիլէր : — Լաքին Անթաքեատան վէ
- Խգօնիատան Լէհհուտիլէր իւթէ կէլիպ խալգը
- իգնա՝ իթտիքլէրինտէ, Փապլօսու դաշլատըլար վէ
- էօլմիւշ զաննըյլա անը շէհիրտէն տըշարը սիւրիւք-
- 19 լէտիլէր : — Ամմա շալիրտլէր անըն էդրաֆընը
- իհադա իթտիքլէրի հալտէ, դալգըպ շէհրէ կիր-
- տի, վէ ֆէրտասը կիւն Պարնապաս իլէ Տէրպէյէ
- կիթտի :
- 20 Օլ շէհիրտէ պէշարէթի թէպշիր վէ նիշէ շա-
- կիրտլէր իթտիքտէն սօնրա՝ Լիւթրէյէ, Խգօնիայա
- 21 վէ Անթաքեայա ՛ափտէթ իթտիլէր : — Շալիրա-
- լէրին դալպլէրինի թէսպիթ իտերլէր, վէ իմանտա
- միւտապէմէթ իթմէլէրինի անլէրէ նասիհաթ ի-
- տիպ՝ Պիղէ չօգ միւզաեէզա իլէ Ալլահըն մէլէքիւ-

- 22 թիւնէ կիրմէք կէրէք տիր, տէրլէր իտի : — Լաքին
- օրուճլար դութուպ տու՛ա իթտիքտէն սօնրա, պէ-
- հեր քիլիսէյէ, էլ դօմադլա քեահհինլէր թադտիս
- իթտիլէր, վէ անլէրի իման իթտիքլէրի Բապպա
- 23 իհալէ իթտիլէր : — Պիսիտիատան կէշիպ Պամ-
- 24 ֆիլիայա կէտիլէր : — Վէ Պէրճէտէ Բապպըն
- քէլամընը թէպշիր էյլէտիքտէն սօնրա Ատտալիա-
- 25 յա ինտիլէր : — Վէ օրատան պահրէն եօլա չըզըպ,
- իթմամ իթտիքլէրի իշ իշխն Ալլահըն լուդ-
- ֆունա իհալէ օլունմուշ օլտուգլարը մահէլէ,
- 26 եա՛նի Անթաքեայա կիթտիլէր : — Խմտի օրա-
- յա վասըլ օլուպ քիլիսէյի ճէմ՝ իտերէք,
- Ալլահըն քէնտիլէրին վասըդասըյլա իթտիլի
- ճիւմլէ շէյլէրի վէ դաիֆէլէրէ իման դափու-
- 27 սունու աչտըղընը իֆատէ էյլէտիլէր : — Վէ
- օրատա շալիրտլէրլէ խալլը միւտտէթ իզամէթ
- իթտիլէր :

Պատ 15

15. Վէ Լէհհուտիթանտան պա՛զը քիմսէլէր ինիպ՝
- Լէյեր Մուսանըն շէրիաթը մուճէպինճէ խաթն
- օլունմագուանըղ, խէլաս պուլամագաղնըղ, տէյու
- 2 պիրատէրլէրէ թա՛լիմ իտերլէր իտի : — Խմտի
- Փապլօս վէ Պարնապասըն անլէր իլէ խալլը միւ-
- նազա՛ա ու միւպահէսէլէրի վազը՝ օլմաղլէ, պու

մէսէլէտէն տօլայը Փապլօսլա Պարնասպարն վէ
անլէրտէն պա՛ղըլարընըն Եւրուշալիմէ ըհսու-
լարըն վէ քեահինլէրին նէգտինէ չըգմալարընա
3 գարար վէրիլտի : — Իմտի պուշլար քիլիսէ դա-
րաֆընտան թէշէի՝ օլունմաղլէ , Պէնիգիլէտէն վէ
Սամարիստան կէչիպ դաիֆէլէրին ըիւծու՛ունու
նազլ իտէրէք , ճիւմլէ պիրատէրլէրէ՛սաղիմ սէվինճ
4 վէրիլէր իտի : — Եւրուշալիմէ վիւսուլլարընտա ,
քիլիսէ , վէ ըհսուլլար , վէ քեահինլէր դարաֆըն-
տան գապուլ օլունուպ , Ալլահըն քէնտիլէրին վա-
սըդասըլլա իճրա իթտիլի պիլճիւմլէ շէյլէրի նազլ
5 էյլէտիլէր : — Լաքին ֆարիսիլէր ֆըրգասընտան
իմանա կէլմիշ պա՛ղը քիմսէլէր գալգըպ՝ Անլէրի
խաթն իթմէք վէ Մուսանըն շէրի՛աթընը հըֆզ
իթմէյի անլէրէ էմր իթմէք կէրէք տիր , տէտի-
6 լէր : — Վէ ըհսուլլար իլէ քեահինլէր պու մէսէ-
լէնին միւզաքէրէսի իչիւն թէճէմմիւ իթտիլէր : —
7 Լաքին խայլը միւպահէսէտէն սօնրա Պետրոս
տեաղա գալգըպ անլէրէ տէտի . Լէ՛յ պիրատէրլէր ,
Ալլահ արամըզտան էյեամը գատիմէտէ , դաիֆէ-
լէրին՝ պէշարէթ քէլամընը պէնիմ ազըլմտան
իշիաիպ իման իթմէլէրի իչիւն պէնի ինթիլապ
8 էյլէտիլինի պիլլիլթսինիզ : — Վէ գալպլէրի պիլլիլ
օլան Ալլահ՝ Բուհ իւլ Պուստու պիլլէրէ վէրտիլի
միսիլլու , անլէրէ տաիսի վէրմէքլէ անլէրէ շէհա-
9 տէթ էյլէտի : — Վէ գալպլէրինի իման իլէ փոք-
լէյէրէք պիլլիմ վէ անլէրին պէյնիմտէ հի՛չ պիր
10 ֆարգ գօմատը : — Պինսէն՝ ալէյհ շիմտի նի՛չիւն

շալիլտլէրին պօեունլարընա նէ էճտատըմըզըն , նէ
տէ պիլլիմ կէօթիւրէպիլտիլիմիզ պիր պօեունտու-
րուգ գօմաղլէ , Ալլահը թէճրիպէ իտիյօրսու-
11 նուզ : — Յիսուս Վրիստոսուն լուգֆու վասըդա-
սըլլա պիլլիմ քէզա անլէրին տաիսի իւլլաս օլա-
12 ճագլարընա ինանըրըզ : — Պիւթիւն ճէմա՛աթ
սիւքիւթ իտիպ , քէնտի վասըդալարըլլա դաիֆէ-
լէր պէյնիմտէ Ալլահըն իշէտիլի քեաֆֆէի՛սա-
լամէթլէրի վէ՛սաճիպլէրի նազլ իթմէքտէ օլան
Պարնասպա իլէ Փապլօսու տինլէրլէր իտի : —
13 Պունլար տաիսի սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա , Լա՛ս-
դուպ ճէվապէն տէտի . Լէ՛յ պիրատէրլէր , պէ՛նի
14 տինլէյինիզ . — Ալլահըն դաիֆէլէր արասընտան
քէնտի իամինէ պիր գալմ իթթիլապ իթմէք
իւզրէ , թա իպթիտատէ անլէրի նիճէ զիեարէթ
15 իթտիլինի Սիմօն՝ արզ էյլէտի : — Վէ վէյլամպէր-
լէրին քէլամլարը պունա մուդապըզ տըր , նասըլ
16 քի եազըլմըշ տըր . — Պունտան սօնրա տէօնիւպ
Տաուտուն տիւշմիւշ մէսքէնինի թէքրարէն ինշա
վէ անըն խարասպալարընը պինա իտիպ եէնիտէն
17 եաիսաճաղըմ . — Թա քի դայրի ինսանլար իլէ
իամիմ իւզէրլէրինտէ եատ օլունտուղու ճիւմլէ
գաիֆէլէր Բապպը արայալար , տէյու պու շէյլէրի
18 իճրա իտէն Բապպ սէյլէյօր : — Վէ Ալլահըն
ինտինտէ քէնտի՛սամէլի մինէլէղէլ մա՛լիւմ տիր : —
19 Պունա պինսէն պէն շէյլէ գընաս իտէրիմ քի ,
դաիֆէլէրտէն Ալլահա ըիւծու՛ իտէնլէրի թագ-
20 երիզ իթմէմէլի : — Իլլա պութլարըն մէքրուհա-

- Թընտան վէ զինատան վէ պօղուժմուշ նէսնէլէրտէն
վէ դանտան իճթինապ իթմէլէրի իչիւն անլէրէ
21 եազմալը տըր : — Օխրա դատիմ գէմանլարտան
պէրու, Սուսանըն հէր շէհրտէ, ճէմ իյեթկեահ-
լարտա անը վա՛ղ խոհնլէրի օլուպ օրատա հէր
սէպթ կիւնիւ օղունուր :
- 22 Օլ վազըթ պիւթիւն քիլիսէ իլէ պիւրլիքտէ
րէսուլլարա վէ քեահինլէրէ, անլէրտէն պիւրա-
տէրլէր արատընտա միւթէգատտիմ քիմսէլէր օլան
Պարասպա լապալլը Լէհուտա իլէ Սիլասը ին-
թիխապ խոիպ, Փավլօս վէ Պարնապաս իլէ պէ-
րասպէր Լնթաքեայա կէօնտէրմէք միւնասիպ կէօ-
23 ըրնաթիւ : — Վէ անլէրին եէտիյլէ շէօյլէճէ
եազարլար . Բէսուլլար վէ քեահինլէր վէ պիւրա-
տէրլէր դարաֆընտան Լնթաքեա վէ Սիւրիա վէ
Գիլիքեատա դաիֆէլէրտէն օլան պիւրատէրլէրէ
24 սէլամ : — Պարաֆընդտան պա՛զը քիմսէլէր՝
պիղ պունու անլէրէ էմր իթմէմիշ իքէն, չըզըպ
քէլամլարըյլա սիղի թէշիշ իթաիքլէրինի, վէ՛
Խաթն օլունուպ շէրի՛աթը հըֆօ խոինիղ, տէյե-
րէք սիղլէրի ալթիւթ իթաիքլէրինի իշիթաիք :—
- 25 Պիղ պիլիթթիֆադ թէճէմիլ՝ խոիպ, պիւր դաչ
26 առէմ ինթիխապ խտէրէք անլէրի՝ — Յիսուս
Վրիստոսուն իսմի ուղրունա ֆէտաի ճան իթմիշ
օլան սէվկիւլիւ Պարնապաս վէ Փավլօսլա պէրա-
պէր սիղէ կէօնտէրմէքլիյի միւնասիպ կէօրտիւք : —
- 27 Խմտի Լէհուտա իլէ Սիլասը կէօնտէրտիք . անլէր
տախի պու շէյլէրի սիղէ շիֆահէն նազլ էյլէյէ-

- 28 ճէքլէր տիւր : — Օխրա սիղին իւզէրինիղէ պու էլ-
զէմ շէյլէրտէն մա՛ատա սաիր եիւք դօմամագ՝
Բուհ իւլ Գուտսու վէ պիղէ միւնասիպ կէօրիւն-
29 տիւ . — Էանի պութլարա զէպհ օլունմուշ նէս-
նէլէրտէն վէ դանտան վէ պօղուժմուշտան վէ զի-
նատան իճթինապ խոհսինիղ : Վէ էյէր պու շէյ-
լէրտէն քէնտիլէրինիղի սազընաճագ օլուրսանըզ,
էյի իթմիշ օլուրտունուզ : Եֆիեթտէ օլունուզ :—
- 30 Խմտի անլէր թէշէի՝ օլունարագ Լնթաքեայա
կէլտիլէր . վէ ճէմա՛աթը ճէմ՝ խոիպ մէքթուպու
31 թէսլիմ էյլէտիլէր : — Վէ անլէր տախի օղու-
տուդտա, թէսէլլիսինտէն տօլայը մէսրուր օլտու-
32 լար : — Լէհուտա իլէ Սիլաս, քէնտիլէրի տախի
փէյղամպէր օլտուգլարընտան, չօգ քէլամ իլէ
նասիհաթ խոիպ պիւրատէրլէրէ թագլիյեթ վէր-
33 տիլէր : — Լաքին օրատա պիւր միւտտէթ գալտըգ-
տան սօնրա, պիւրատէրլէր դարաֆընտան սէլա-
մէթլէ, քէնտիլէրի կէօնտէրէլէրին դարաֆընա
34 սալըվէրիլտիլէր : — Պադագ Սիլասա օրատա
գալմագլըզ մագպուլ կէօրիւնտիւ : Վէ հալընըզ
35 Լէհուտա Լէրուշալիմէ կիթտի : — Լաքին Փավլօս
իլէ Պարնապաս Լնթաքեատա գալըպ սաիր չօգ
քիմսէլէր իլէ պէրասպէր Բապպըն քէլամընը թէպ-
շիր վէ թա՛լիմ խտէրլէր խոի :
- 36 Պիւր դաչ կիւն սօնրա Փավլօս Պարնապասա՛
Բապպըն քէլամընը վա՛ղ իթտիյիմիղ պիլճիւմլէ
շէհրլէրտէ օլան պիւրատէրլէրիմիղին նէ հալտէ
օլտուգլարընը կէօրմէք իւզըն զիեարէթէ տէօնէ-

- 37 լիմ, տէտի : — Եւմմա Պարնապաս՝ Մարդոս Լա-
դապլը Եւմմաճաննայր տա ալմադ իսթէր իտի : —
38 Փապլոս իսէ Պամֆիլիստա քէնտիլէրտէն ալը-
լըպ, քէնտիլէրիլէ պէրապէր իշլէմէյէ կիթմէ-
յէն քիմսէյի ալմամաղը թէրճիհ իտէր իտի : —
39 Պինապէրին արալարընտա իսթիլաֆ վագը՝
օլտու . շէօյլէ քի եէքտիկէրինտէն ալըլարադ ,
Պարնապաս Մարդոսու պիլէսինճէ ալըպ կէմի
40 իլէ Գըպըրսա կիթտի : — Փապլոս տախի Սի-
լասը սէչիպ , պիրատէրլէր դարաֆընտան Եւ-
լահըն լուգֆուճա հապալէ օլունտուգտան սօն-
41 րա միւֆարէգաթ իթտի : — Վէ Սիւրիա իլէ
Գիլիքէատա տօլաշարադ , քիլիսէլէրէ թագ-
վիյնէթ վէրիպ , անլէրէ բէսուլլարլա քեահինլէ-
րին թէնպիհլէրինի հըֆզ իթմէլէրինի թէնպիհ
իտէր իտի :

Պատմ. 16

16. Վէ Տէրպէ իլէ Լիթրէյէ վասըլ օլտու : Վէ
իշթէ օրատա միւմին պիր Եէհուտի դարընըն
օղլու օղլապ , փէտէրի դաիֆէտէն պուլունան
2 թիմօթէոս նամ պիր շակիրտ վար իտի : — Պու-
տախի Լիթրէ վէ Իգօնիատա պուլունան պիրա-
տէրլէր դարաֆընտան հիւսնի շէհատէթէ մազհար
3 օլմուշ իտի : — Փապլոս պունուն քէնտիլիլէ պէ-

- րապէր կիթմէսինի իսթէմէքլէ , օլ մահէլէրտէ
պուլունան Եէհուտիլէր սէպէպիլլէ անը ալըպ
իսթն էլլէտի : Օլրա անըն փէտէրինին դաիֆէ-
4 տէն իտիլինի ճիւմլէսի պիլիլիլէր իտի : — Շէ-
հիրլէրտէն միւրուր իտէրլէր իքէն , Եւրուշա-
լիմտէ օլան բէսուլլար իլէ քեահինլէր դարա-
ֆընտան դարար վէրիլէն գանունլարը հըֆզ
իթմէլէրի իշիւն անլէրէ թէսլիմ իտէրլէր իտի : —
5 Պինապէն ալէյհ քիլիսէլէր իմանտա քէսպի
մէթանէթ իտիպ կիւն կիւնէ սալըտա արթմագ-
տա իտի :
6 Պրիճիատան վէ Գալաթիա տիեարընտան տօ-
լաշորգտան սօնրա , Եսիատա Ելլահըն քէլամընը
վա՛ղ իթմէլէրի Բուհ իւլ Գուտա դարաֆընտան
7 անլէրէ մէն՝ օլունտու : — Վէ Միսիայա կէլ-
տիքլէրինտէ Պիթիլիայա կէշմէյէ դայրէթ իտէր-
լէր իտի իսէտէ , Յիսուսուն Բուհու անլէրէ իզն
8 վէրմէտիլինտէն , — Միսիատան կէչիպ թարօսա
9 ինտիլէր : — Վէ կէճէլէյին Փապլոսա պիր ըիւեա
վագը՝ օլտու . Մաքէտօնիալը պիր ատէմ տուրուպ՝
Մաքէտօնիայա կէչիպ պիզէ եարտըմ էլլէ , տէ-
10 յէրէք ըրճա էլլէր իտի : — Օ պու ըիւեայը կէօր-
տիլիւնտէ , Ելլահ պիզի պէշարէթի անլէրէ
թէսլիլ իթմէյէ տա՛վէթ իթմիշ իտիլինի մու-
հագգագէն անլայարադ , տէրհալ Մաքէտօնիայա
11 կիթմէյէ չալըշորգ : — Իմտի պիզ թարօստան
չըղըպ տօղլու Սամօթրաքիյէ վէ ֆէրտասը
12 կիւն Եէսպիօլիսէ կէլտիք : — Օրատան տա Մա-

- քետօնիա տիեարընըն պիրինճի շէհրի օլուպ մուհաճիրլէր մահէլի պուլունան Ֆիլիպպէյէ կէտիք , վէ պու շէհրիտէ պիր դաչ կիւն մէքս էյլէտիք :
- 13 Վէ սէպթ կիւնիւնտէ , շէհրիտէն տըշարը բլմա- ղըն զընըսընա , տու'ա օլունտուղունու զանն իթտիյիմիդ մահէլէ չըդտըդ օթուրտուգ , վէ
- 14 թէճէմմիւ' իթմիշ դարըլարա սէօյլէտիք : — Վէ իմ'իաթիրա շէհրինտէն օլուպ էրդէվանի սաթան վէ Ալլահա 'պաստէթ խտէն ի'իաթիս իամինտէ պիր դատըն տինէր իքէն , Բապպ' Փապլլօսուն դարա- Ֆընտան սէօյլէնիլէն շէյլէրէ տըդգաթ իթմէք
- 15 իւզրէ անըն դալպինի աչտը : — Մէրգումէ քէնտի խանէ խալզը իլէ վաթթիդ օլունտուղտան սօնրա , պիղէ ըիճա խոխալ' Լէյեր Պէնի Բապպա միւմին 'ատտ իթտինիդ խէ , խանէմէ կիրիպ իգամէթ ի'տինիդ , տէյէրէք պիղէ խարամ իթտի :
- 16 Վէ վաղը' օլտու քի պիղ տու'այա կիտէր իքէն , քէնտիսինտէ Ֆալճը պիր ճինն օլան վէ Ֆալճըլը- ղըյլա սահիպլէրինէ քիւլլիյիէթլի քեար կէթի-
- 17 ըն պիր ճարիսէ պիղէ լասթ կէտի : — Մէրգումէ Փապլլօս իլէ պիղիմ' արտըմըգա տիւշիւպ նիտա խտէրէք' Պու առէմլէր Միւթէ'ալ Ալլահըն գուլ- լարը տըրլար . վէ սիղէ խէլաս դարիդինի թէպշիր
- 18 իտիյօրլար , տէր խոի : — Վէ խալլը կիւնլէր պունու եափտը . Լաքին Փապլլօս օսանմաղլէ տէօ- նիւպ ճիննէ' Յիսուս Վրիստոսուն խալիյլէ սանա էմը խտէրիմ' քի անտէն չըգասըն , տէտի : Վէ

- 19 անիտէ չըգտը : — Լաքին անըն սահիպլէրի , քեարլարընըն իւմիտի մահվ օլտուղունու կէօր- տիւքտէ , Փապլլօս իլէ Սիլասը տէրտէսթ խոխալ մէյտանա , ըէիսլէրին հուզուրունա սիւրիւքլէտի-
- 20 լէր : — Վէ անլէրի զապիդանա իհզար խոխալ' Պու առէմլէր Լէհուտի օլուպ , շէհրիմիդի Ֆի-
- 21 սատա վէրիյօրլար : — Վէ Բօմալը օլտուղումուգ հալտէ , պիղճէ դապուլ վէ իճրասը զայրը ճաիդ օլան 'ատէթլէր վա'դ խոիյօրլար , տէտիլէր : —
- 22 Լալլը խէ անլէրին իւզէրլէրինէ գօշտու , վէ դա- պիղլէր անլէրին էսվապլարընը եըրթտըրըպ
- 23 տէյնէք ուրմալարընը էմը իթտիլէր : — Վէ իւզէր- լէրինտէ խալլը եարալար աչտըգտան սօնրա մահ- պէսէ իլգա խոխալ , անլէրի իհթիմամ իլէ հըֆը իթմէսինի հասպսանէ պէքճիսինէ թէնպիհ իթ-
- 24 տիլէր : — Պու տախի պէօյլէսի պիր էմը ալմաղլէ , անլէրի իչ զընտանա աթըպ ահագլարընը դօմ-
- 25 լուղա ուրտու : — Վէ եարը կէճէլէյին Փապլլօս իլէ Սիլաս տու'ա խոխալ Ալլահա համա իթմէքտէ վէ մահպուլար տախի անլէրի տինլէմէքտէ իքէն , —
- 26 անիտէ շէտիտ զէլլէլէ վաղը' օլտու , շէօյլէ քի զընտանըն թէմէլլէրի սարսըլտը : 'Ազապինտէ ճիւմլէ դափուլար աչըլտը վէ հէր քէսին պաղլա-
- 27 ըր չէօղիւտիւ : — Վէ հասպսանէ պէքճիսի ուեա- նըպ մահպէսին դափուլարընը աչըգ կէօրտիւքտէ , մահպուլար դաչտըլար զանըյլա դըլըճընը չէ-
- 28 քիպ դաթլի նէֆա իթմէք իթէր խոի : — Ամմա Փապլլօս պիւլէնտ ալաղ իլէ նիտա խտէրէք անա'

Վէնտինէ քէմլիք ի թմէ, զիրա ճիւղէմիզ պու-
 29 րատայրդ, տէտի: — () տախի ըշըգ իսթէյիպ
 իչէրի կիրտի, վէ թիթիւյէրէք Փապլուսուն վէ Աի-
 30 լասըն սեւագլարընա դափանտը: — Վէ անէրի
 տըշարը չըգարըպ՝ Նյէֆէնտիւէր, խէլաս պու-
 մամ իչիւն պանա նէ՞ ի թմէք կերէք տիր,
 31 տէտի: — Անէր տախի՝ Բապպ Յիսուսա իման
 ի թ. վէ սէն վէ խանէկ խալըր խէլաս պու-
 32 լաճագարընդ, ճէվապընը վէրտիւէր: — Վէ անա
 վէ անըն խանէսինտէ պուլունանլարըն ճիւղէ-
 33 սինէ Բապպըն քէլամընը սէօյլէտիւէր: — Վէն-
 տիտի խէ անլէրի կէճէնին հէման օլ սա՛աթըն-
 տա ալըպ եարալարընը երյգատը, վէ տէր՛ա-
 դապ քէնտիտիլէ ճիւղէ թէ՛ալլուգաթը վաֆ-
 34 թիզ օլունտուլար: — Վէ անլէրի քէնտի էվինէ
 կէօթիւրիւպ անլէրէ սօֆրա դօսու, վէ Ալլա-
 հա իման ի թմիշ օլմասը ճիհէթինտէն, պիւ-
 35 թիւն խանէսիլէ մէսրուր օլտու: — Վէ կիւնտիւզ
 օլտուգտա, զապիւլէր չափուշլարը կէօնտէրիպ՝
 36 () Լ աոնէմլէրի սալըվէր, տէտիւէր: — Հապսանէ
 պէքճիտի պու սէօզլէրի Փապլուսա նազլ խտիպ՝
 Օապիւլէր սալըվէրիմէնիզ իչիւն խապէր
 կէօնտէրտիւէր. պունուն իչիւն շիմտի չըգըպ սէ-
 37 լամէթլէ կիտինիզ, տէտի: — Ֆագապ Փապլուս
 անլէրէ՞ Պիզ Բօմալը աոնէմլէր իքէն, թէտգիդա-
 թը լէսմիյէ իճրա ի թմէղաէն էվվէլ պիզի՝ ալէ-
 նէն տէօյիւպ մահպէսէ իլգա ի թտիւէր. շիմտի տէ
 պիզի պուրատան խաֆիյէն մի չըգարըյօրլար:

Լօյլէ օլմագ: Վէնտիւէր պիզգաթ կէլիպ պիզի
 38 չըգարընլար, տէտի: — Չափուշլար պու սէօզլէրի
 զապիւրանա խապէր վէրտիւէր. անլէր տախի Բօ-
 մալը օլտուգլարընը իշիթմէքլէ գօրգտուլար, —
 39 վէ կէլիպ՝ էօզը տիւէտիւէր. վէ մահպէստէն չը-
 գարարագ շէհրտէն միւֆարէգաթ ի թմէլէրինի
 40 ըիճա ի թտիւէր: — Անլէր մահպէստէն չըգըպ
 լիտիանըն էվինէ կիթտիւէր, վէ պիրատէրլէրի
 կէօրիւպ անլէրի թէսէլլի ի թտիւէրտէն սօնրա միւ-
 ֆարէգաթ ի թտիւէր:

Պատմ 17

17. Վէ Ամֆիօլիս իլէ Ափօլլօնիատան կէչիպ
 թօնսալօնիքէյէ վասըլ օլտուլար. օրատա տախի
 Նէհոլտիւէրին պիր ճէմ՝իյէթիւէնաճը վար ի-
 2 տի: — Փապլուս՝ աոնէթի իւզըն նէզտլէրինէ տու-
 խուլ խտիպ իւչ սէպթ կիւնիւ անլէրէ քիթապ-
 3 լարտան պահս խտէրէք՝ — Վրիստոսուն սիհասէթ
 չէքիպ էօլիւլէրտէն գընամ էյլէմէսի լազըմ՝ կէ-
 լիր խտի. վէ հէմ տէ պէնիմ սիգէ թէպշիր ի թ-
 տիյիմ պու Յիսուս՝ Վրիստոս տըր, տէյու իզահ
 4 վէ խալաթ խտէր խտի: — Անլէրտէն պա՛գըլարը
 վէ Ալլահա՛ իպատէթ խտէն Նօնանիլէրտէն պէօ-
 եիւք ճէմահաթ վէ մու՛թէպէր զարըլարտան նի-
 չէլէրի իման խտիպ Փապլուս իլէ Աիլասա լահըգ

- 5 օլտուլար : — Եմմա Լեհոտիկեր հասէտ խորպ , վէ ալչադ դադրմընտան պատգը եարամադ տոնմ-
լեր մախիեթիկերինէ ալըպ , ճիւմհուր փեյտա
խտէրէք շէհրի վէլվէլէյէ վերտիկեր . վէ Լասսո-
նուն խանէսինէ հիւճիւմ խորպ անլերի ճէմա'ա-
թըն հուգուրունա կէօթիւրմէք խթերլեր խաի : —
- 6 Եմմա անլերի պուլմատըղլարընտա , Լասսոնու վէ
պատգը պիրատերլերի շէհրին ըիւհասար նէզտինէ
սիւրիւքլէյիպ նիտա խտէրէք՝ Տիւնեայը իւթիւլա-
լա վերէն պու առէմլեր պուրայա տա կէլտիկեր . —
- 7 Լասսոն տախի անլերի միւսաֆիր դապուլ իթմիշ
տիր , վէ անլերին ճիւմլէսի Յիսուս խամնտէ տի-
կեր պիր մէլիք վար , տէյերէք Ղալսէրին իրատէ-
լերինէ մուխալէֆէթ խորյորլար , տէտիկեր : —
- 8 Վէ պուլուն իշխտէն ճէմա'աթը վէ շէհրին ըեիս-
9 լերինի թահրիք իթտիկեր : — Վէ Լասսոն իլէ
սաիրլերտէն քէֆալէթ ալտըգոտա , անլերի սալը-
վերտիկեր :
- 10 Լաքին պիրատերլեր 'ալէլ'աճէլէ կէճէլէյին
Փապլուս իլէ Սիլասը Պերիյէյէ եօլճու իթտիկեր :
Պուլար տա օրայա վասըլ օլուպ Լեհոտիկերին
- 11 ճէմ'իյեթիկեհհրնա կիրտիկեր : — Պուլար թէ-
սալօնիքէտէ պուլունանլարտան տահա նէճիպ
օլմալարը հասէպիյլէ , քէլամը քէմալը շէվլէ
գապուլ խորպ՝ Պու շէյլեր 'աճէպա պէօյլէմի
տիր , տէյու հէր կիւն քիթապլարը թէֆթիշ խտեր
12 խտիկեր : — Խմտի անլերտէն վաֆիր քիմնէլեր
մու'թէպէր Լօնանի գարըլարտան վէ քիշիկերտէն

- 13 շօգլար տախի խման իթտիկեր : — Լաքին թէսա-
լօնիքէտէ Լեհոտիկեր Փապլուսուն Պերիյէտէ տախի
Ելլահըն քէլամընը վա'գ էյլէտիյինի իշիթտիք-
լերինտէ , օրայա կէլմէքլէ ճէմա'աթը թահրիք
14 խորպ վէլվէլէ չըգարտըլար : — Օլ գէման պիրա-
տերլեր Փապլուսուն տէնիգէ տօղրու կիթմէք իւզրէ
'աճէլէթէն սալըվերտիկեր : Պադադ Սիլաս իլէ
15 թիմօթէոս օրատա գալտըլար : — Փապլուսուն ը-
ֆադաթ խտէնլեր անը Եթիմայա գատար կէօ-
թիւրտիւլեր . վէ Սիլաս իլէ թիմօթէոսա՝ միւմքին
մերթէպէ թէզ օլարագ քէնտի եանընա կէլմէ-
լերի իշիւն անտէն էմր ալըպ միւֆարէգաթ
իթտիկեր :
- 16 Փապլուս Եթիմայա անլերէ միւնթազըլ իքէն ,
շէհրի պուլթերէսթիլքտէ կէօրտիւլիւնտէն ըու-
հու քէնտի տէրունինտէ հիտտէթլէնիւր խաի : —
- 17 Պինսապերին ճէմ'իյեթիկեհհրնա Լեհոտիկեր իլէ
էհլի թադլալար , վէ հէր կիւն մէյտանա թէսա-
18 տիւթ խտէնլեր իլէ սէօյլէշիր խաի : — Եմմա
Լօնիգուրի վէ Սթօիգի ֆէյլէսօֆլարտան պատգըսը

14. — Վէ 1 թէսալ. 3. 1, 2. — Պու իքի ըիվայէթ պի-
րպիրլերի եանընա կէթիլիլտիքտէ թէմամիյլէ թէվաֆուգ
խտէրլեր : Եթիլ Փապլուս Պերիյէտէն Եթիմայա կէլեր . պուրայա
վասըլ օլտուգոտա՝ թիմօթէոս իլէ Սիլասը նէզտինէ չաղըրըր :
Պուլար մուլսալէթլերինտէ Մաքէտօնիա քիլմէլէրինին
ազվալընը նազլ խտերլեր : Օլ վազըթ Փապլուս՝ եալընըզ
քէնտիսի Եթիմայա գալըպ , անլերի Մաքէտօնիայա իրտալ
խտեր : Պատէհու պու իքի ըէսուլար օրատան կէլիպ Գօրին-
թօտա 'ազիլ Փապլուսա գալուշուրլար :

- անըն իւլէ միւճատէլէ խտէրլէր, պա՛ղըսը տա՛ Պոլ
լաճազան նէ՞ տէմէք խթէյօր, տէրլէր խտի :
Սախրլէր՝ կէօրիւնիւր քի էճնէպի իւհլար վա՛ղ
խտէր, տէրլէր խտի : Օ՛խրա անլէրէ Յիսուսու վէ
19 զընամէթի վա՛ղ խտէր խտի : — Ենը ալըպ Երիօ-
փազօսա կէօթիւրտիւքտէ՛ Վճէպա սէնին սէօյլէ-
տիյին սյու եէնի թա՛լիմին նէ խտիյինի անլաշա-
20 պիլիբըմիյիդ : — Օ՛խրա սէն գուլաղլարըմըզա
ղարիպ շէյլէր իրատ խտիյօրսուն . իմտի անլէ-
րին նէ օլտուղունու պիլմէք խթէրիդ, տէսի-
21 լէր : — Լաբին ճիւմլէ Եթինալըլար վէ էճնէպի
էհալիլէր եէնի պիլ շէյ սէօյլէմէքտէն վէ եա
իշիթմէքտէն զայրի շէյլէ իշիթալ իթմէդ-
լէր խտի :
22 Փապլօս Երիփազօս օրթասընտա տուլուպ տէ-
տի . Լէյ Եթինալըլար, սիզի հէր շէյտէ իպա-
23 տէթփէրվէր կիպի կէօրիւյօրում : — Օ՛խրա կէզիպ
սիզին մա՛սյուալարընըզա պազտըղըմ՝ սըրատա ,
իւղէրինտէ՛ Նամա՛լիւմ իւհհա, տէյու եաղըլը
պիլ մէզպահ տախի սյուլտում : Իմտի պէն սիզին
օլ դանըմաշարադ դափտըղընըղը սիզէ թէպշիլ
24 խտիյօրում : — Տիւնեայը վէ անտէ օլան ճիւմլէ
քեախնաթը իալդ խտէն Ելլահ, քէնտիսի սէմա-
նըն վէ զէմինին Բապսը օլմաղլէ, էլ իլէ եափըլ-
25 մըշ հէյքէլլէրտէ սաբին օլմաղ, — վէ պիլ շէյ
մուհթաճ կիպլի՝ անա ինսան էլլէրիլէ խըսմէթ
օլունմաղ . չիւնքի ճիւմլէյէ հաեաթ, վէ նէֆէս, վէ
26 հէր շէյի քէնտիսի վէրիլ : — Վէ պիլ թիւն տիւնեա

- եիւզիւնտէ իսքեան իթմէլէրի իչիւն ճիւմլէ
միլլէթլէրի պիլ դանտան եափտը . վէ մուայեէն
վաղըթլարը վէ անլէրին մէսքէնլէրինին սինօրլա-
27 ընը թահտիտ էյլէտի, — թա քի Ելլահը արա-
յալար, օլա քի անը էլլէյէրէք պուլալար . զիւրա
քէնտիսի հէր պիլիմիդտէն ուզադ տէյիլ տիր : —
28 Չիւնքի անտէ եաշարըղ, վէ հարէքէթ խտէրիդ,
վէ մէվճուտուղ . նիճէ քի սիզին շա՛խրլէրինիդտէն
պա՛ղըլարը՝ Օ՛խրա պիլ անըն նէսլինտէնիդ, տէյու
29 սէօյլէմիշ տիր : — Իմտի պիլ Ելլահըն նէսլինտէն
օլտուղումուղ հալտէ, ուլուհիյիէթի ինսան սան-
աթը վէ հիւնէրի իլէ օյուլմուշ օլան ալթուն
եա կիւմիւշ եա դաշա պէնզէր զանն իթմէմէլի-
30 յիդ : — Իմտի Ելլահ ճէհալէթ զէմանլարընա
իղմաղ խտիպ, շիմտի՝ Էէր եէրտէ թէվպէ իթ-
սինլէր, տէյու ճիւմլէ ատէմլէրէ թէպշիլ ի-
31 տիյօր : — Օ՛խրա քէնտիսի թա՛եին էյլէտիյի
ատէմին վասըղասըյլա տիւնեայը ատալէթ իւզրէ
հիւքմ էյլէմէք զըմնընտա պիլ կիւն թախսիա էյ-
լէտի . վէ անը տա էօլիւլէրտէն զընամ իթտիլմէ-
սիլլէ անըն հաղընտա ճիւմլէ ատէմլէրէ շէհա-
32 տէթ իթմիշ տիր : — Լէօլիւլէրին զընամընը
իշիթտիքտէ, անլէրտէն պա՛ղըլարը խթիհզա
խտէրլէր խտի . պա՛ղըլարը տա՛ Պոլ խուսուստա
33 սէնի թէքրարէն տինլէրիդ, տէտիլէր : — Պոլ վէճհ-
34 լէ Փապլօս անլէրին արասընտան չըզտը : — Լաբին
պա՛ղըսը անա լահըղ օլուպ իման իթտիլէր .
պունլարըն՝ ատէտիտէ Երիփազօսու Տիօնիփիօս

իւն Տամարիս նամ պիւր դարը վէ անկէր իւն սաիր-
լէր վար իտի :

Պատմ. 18

18. Պատմ. հոգ Գալլուս Եթինատան միւֆարէ-
2 դաթ իտիպ Գօրինթուս կէլտի : — Վէ Գլո-
տիսուուն ճիւմլէ Լէհոտիլէր Բօմատան չըգարն-
լար , տէյու Ֆէրմանը սէպէպիլլէ Լթալիստան
հէնուզ կէլմիշ օլան ասլէն Փօնթուսու Եդուիլաս
նամ պիւր Լէհոտի իւն պունուն զէվճէսի Փրիս-
զիլլայը պուլուպ անկէրին նէզտինէ կիթտի : —
3 Վէ անկէրին սան՝աթընտան պուլունմաղլէ նէզտ-
լէրինտէ իդամէթ իտիպ իշլէր իտի . զիրա սան-
4 ՝աթլարը չատըրճըլըզ իտի : — Լաքին հէր սէպթ
կիւնիւ Բապու Յիսուսուն իամինի զիբը իտէրէք
ճէմ՝իյեթթիկեհասա միւպահէսէ իտիպ Լէհո-
տիլէրի վէ Լօնանիլէրի իդնա՝ իտէր իտի : —
5 Սիլաս իւն թիւմօթէոս Մաքէտօնիստան ինտիք-
լէրինտէ , Փալլուս տահա զիւրտէ իշթիւտաղլա
քէլամը վա՛ղ իտէրէք Յիսուսուն Վրիստոս իտի-
6 յինի Լէհոտիլէրէ շէհատէթ իտէր իտի : — Եմ-
մա պունլար մուխալէֆէթ իտիպ քիւֆր իթմէք-
տէ օլտուգլարը հասէպիլլէ , էլպիսէսինի սիլքիպ
անկէրէ՝ Գանընըզ պաշընըզ իւզէրինէ օլտուն .
պէն փաքըմ . պունտան պէօլլէ դալիֆէլէր եանընա

- 7 կիտէճէլիմ , տէտի : — Վէ օրատան չըգըպ , Ել-
լահա իպատէթ իտէն Լուսթուս նամ պիւր քիմ-
սէնին խանէսինէ կիրտի , քի ճէմ՝իյեթթիկեհաս
8 միւթթասըլ իտի : — Ճէմ՝իյեթթիկեհաս լէհիսի
Գրիսիոս քէնտի պիւթիւն ՝աիլէսիլլէ Բապու
իման իթտի : Գօրինթուսլուարտան տալի նիչէ
քիմսէլէր իշիտիպ իման իտէրէք վաֆթիդ օլուն-
9 տուլար : — Լաքին Բապու կէճէլէլին բիւստա
Փալլուսա՝ Գօրգմա , անճագ սէօլլէ վէ սիւքիւթ
10 իթմէ . — չիւնքի պէն սէնին իլէլիմ . վէ քիմսէ
սանա զիւնան իթմէյէճէք տիր , զիրա պու շէհիւտէ
պէնիմ քէսրէթլի ճէմա՝աթըմ վար տըր , տէտի : —
11 Վէ անկէրտէ Ելլահըն քէլամընը թա՛լիմ իտէ-
րէք , պիւր սէնէ ալթը այ իդամէթ իթտի :
12 Գալլիոն Եքայիա վալիսի իքէն , Լէհոտիլէր
պիլիթթիֆադ Փալլուսուն ՝ալէյհինէ դալըպ
13 անը մահքէմէյէ կէօթիւրէրէք՝ — Պու զաթ շէրի-
՝աթա մուղայիլի օլարագ իպատէթ իճրա իթ-
մէլէրի իչիւն ատէմլէրի թէշվիդ իտիյօր , տէտի-
14 լէր : — Փալլուս ազընը աչմագ իւզրէ իքէն ,
Գալլիոն Լէհոտիլէրէ՝ Լէյ Լէհոտիլէր , էյեր
մէսէլէ հագըսըլըզ վէ եա Ֆէնա պիւր ճիւնհայա
տալի օլսա իտի , սապր իլէ սիզի տինլէմէքլիլիմ
15 հագը իտի : — Եմմա մէսէլէ լուզէթլէր , իամլէր
վէ սիզին շէրի՝աթընըզա տալի իսէ , սիզ քէնտի-
նիզ կէօրիւնիւզ . պէն պու մագուլէ շէյլէրէ
16 հաքիմ օլմագ իսթէմէմ , տէտի : — Վէ անկէրի
17 մահքէմէտէն դարտ իթտի : — Լաքին ճիւմ-

լէսի ճէմիցիեթկեա՛հ րէիսի Սօսթէնէսի դու-
թուպ մահ.քէմէնին էօնիւնտէ տէօյերլէր իտի .
Գալլիօն իսէ պու շէյլէրի հիչ վազիֆէ իտին-
մէզ իտի :

18 Փավլօս տախի պիր խայլը կիւնլէր տահա օրա-
տա գալտըգտան սօնրա , պիրատէրլէր իլէ վէտա-
լաշարագ , Փրիսգիլլա վէ Ագուիլաս իլէ պիրլիքտէ
կէմի իլէ Սիւրիայա 'ազիմէթ իթտի : Վէնիւրիա-
տա տախի մուգատտէմա պաշընը թրաշ իթմիշ

19 իտի . զիրա պիր նէզրի վար իտի : — Լֆէսօսա
վասըլ օլուպ անլէրի օրատա պրագտը , քէնտիսի
տէ ճէմիցիեթկեա՛հ կիրիպ Լէհոուտիլէր իլէ

20 միւսպահէսէ իտէր իտի : — Լաքին տահա ուզուն
միւտտէթ գալմասը իչիւն անա րիճա իթտիքլէ-

21 րինտէ , քէնտիսի րազը օլմատը : — Պագադ վէ-
տա'լաշարագ , վէ Ալլահ իսթէրսէ թէքրար սիդէ
կէլիրիմ , տէյերէք Լֆէսօստան միւֆարէգաթ էյ-

22 լէտի : — Վէ Գալսէրիյէյէ ինտիքտէն սօնրա չը-
ղըպ քիլիսէյի սէլամլատը , վէ Անթաքիայա

23 ինտի : — Օրատա պիր միւտտէթ գալտըգտան
սօնրա չըղըպ սըրա իլէ Ղալաթիա տիւարընը վէ
Ֆրիճիայը տօլաշարագ ճիւմլէ շակիրտլէրէ թագ-
վիյեթ վէրտի :

24 Պասիհ վէ քիթապլարտա դայէթ մահիր
Ափօլլօս նամընտա սալէն Լաքէնտէրիյէլի պիր

25 Լէհոուտի Լֆէսօսա կէլտի : — Պու դաթ Բապպըն
դարիգինէ վուգուֆ օլմաղլէ քէմալը կէրմի իլէ
եիւրէքտէն սէօյլէր , վէ հէնուզ սալթ Լուհաննա-

նըն վաֆթիղինի պիլիր իքէն , Յիսուս հագգընտա
26 հագգիգաթ իւզրէ թա'լիմ իտէր իտի : — Խմտի պու

զաթ ճէմիցիեթկեա՛հ տէ ճէսուրանէ սէօյլէմէյէ
պաշլատը : Փրիսգիլլա վէ Ագուիլաս անը իշիտին-
ճէ , անը նէզտլէրինէ ալըպ Բապպըն դարիգի հագ-
գընտա անա տահա զիւրտէ թամմ մա'լիւ-

27 մաթ վէրտիլէր : — Լաքին Աքայիայա կէչմէք
խթէտիքտէ , պու շէյի թահսին իթմիշ օլան
պիրատէրլէր շակիրտլէրէ անը գապուլ իթմէլէրի
իչիւն հագտըլար : Օ տա վասըլ օլտուգտա ,
խման իթմիշ օլանլարա լուդֆուն վասըգասըյլա

28 չօգ հարտըմ իթտի : — Օլիրա Յիսուսուն Վրիս-
տոս օլտուգունու քիթապլարտան իպրագ իտէրէք
քէմալը գուվլէթլէ իլգամ իտէր իտի :

Պատմ. 19

19. Վազը' օլտու քի Ափօլլօս Գօրինթօստա իքէն
Փավլօս եօգարը սէմթլէրի տօլաշարագ Լֆէսօսա

վասըլ օլտու , վէ պա'ղը շակիրտլէր պուլուպ ան-

2 լէրէ' — Խման իթտիյինիդտէ Բուհ իւլ Գուստու

ալտընըգմը , տէմէսի իւզէրինէ , անլէր' Բուհ իւլ
Գուստ վար իտիյինի պիլէ իշիթմէտիք , տէտի-

3 լէր : — Օ տախի անլէրէ' Լօյլէ իսէ հանկը վաֆ-
թիղլէ վաֆթիղ օլունտունուզ , տէտի . անլէր
տէ' Լուհաննանըն վաֆթիղիյլէ , տէտիլէր : —

- 4 Փապլոս տախի՝ Լուհաննա ճէմա՛ւթա՛ Պէնտէն սօնրա կէլէնէ, Էանի Յիսուս Վրիստոսա իման ի՛ալնիդ, տէյէրէք թէվպէ վաֆթիդիլէ վաֆթիդ իթաի, տէաի: — Պունու իշիթաիքլէրին տէ Բապպ Յիսուսուն իսմինէ վաֆթիդ օլուն տուլար: — Վէ Փապլոս իւզէրլէրինէ էլ դօտուգ տա, Բուհ իւլ Պուտա անլէրին իւզէրլէնէ ին մէքլէ լիսանլար սէօյլէյիպ փէյդամպէրլիք ի տէրլէր իտի: — Օլ ատէմլէր ճէմա՛ն օնիքի ատէմ իտիլէր:
- 8 Լաքին ճէմա՛յիյէթիկահա կիրիպ իւչ այ միւտ տէթ ճէսուրանէ սէօյլէյիպ, անլէր իլէ միւպա հէսէ իտէրէք Լաւահըն մէլէքիլթիւնէ միւթէ՛ալ:
- 9 Լիդ շէյլէրտէ անլէրի իդնա՛ իտէր իտի: — Լաքին պա՛ղըլարը իդնա՛ օլմագտա ինատ իտէրէք, ճէմա՛ւթ հուզուրունտա Բապպըն դարիպի հագգըն տա քէօթիւ սէօյլէտիքլէրինտէ, անլէրտէն շէքիլ տի, վէ շակիրտլէրի անլէրտէն ալըրարադ հէր կիւն թէլէննօս նամ պիր քիմսէնին մէտրէսէսինտէ միւ:
- 10 պահէսէ էյլէր իտի: — Պու շէյ տախի լքի սէնէ սիւրմէքլէ, Եսիատա սաքին օլանլարըն ճիւմլէսի Էանի Լէհուտիլէր վէ հէմ տէ դաիֆէլէր Բապպ:
- 11 պըն քէլամընը իշիթաիլէր: — Վէ Լաւահ Փապլոսուն էլիլէ ֆէվգէլաւտէ մու՛ճիդէլէր իճրա:
- 12 իտէր իտի: — շէօյլէ քի խասթէլէրէ անըն թէ

12. — Պու Ֆըդրա Վաղիլէրին պաղըյէլէրինն նէ դա տար միւֆիտ օլտուղունու պիդէ իշար իտէր:

- նինէ տօղանմը ժէնտիլլէր վէ գուշագլար կէօթիւրիւմէքլէ, մարագլար անլէրտէն տէֆ օլուպ ֆէնա լուհլար տախի չըգար իտի:
- 13 Վէ տօլաշմագտա օլան ճինն չըգարըճը Լէհուտիլէրտէն պա՛ղըլարը, ֆէնա լուհլարը օլան քիմսէլէրին իւզէրլէնէ Բապպ Յիսուսուն իսմինի օղումադա իսլթիտար իտիպ, Փապլոսուն վա՛ղ իթաիյի Յիսուս իլէ իւզէրլէնիդէ դասէմ օղուրում,
- 14 տէրլէր իտի: — Վէ պու շէյի իտէնլէր պաշքիտ հին Սքէվա նամ պիր Լէհուտիլէրն օղու իտի: —
- 15 Ֆէնա լուհ իսէ ճէվապէն Յիսուսուն պիլիրիմ վէ Փապլոսուն դանըրում. ամմա սիդ քի՛մսինիդ, տէ:
- 16 տի: — Վէ քէնաիսինտէ ֆէնա լուհ օլան ատէմ տէրադապ իւզէրլէրինէ հիւճիւմ իլէ անլէրտէն իքիսինէ թէսալլուդ իտիպ անլէրէ դալիպ կէլտի. շէօյլէ քի օլ խանէտէն չըպլադ վէ մէճրուհ օլա:
- 17 րադ ֆիրար իթաիլէր: — Պու հատիսէ Լէֆէսօտա միւթէմէքլին ճիւմլէ Լէհուտիլէրէ վէ դաիֆէլէրէ մա՛լիւմ օլուպ քիտֆիֆէսինին իւզէրլէնէ գօրգու տիւշմէքլէ, Բապպ Յիսուսուն իսմի թա՛:
- 18 զիւմ օլունուր իտի: — Վէ իման իտէնլէրտէն չօղլարը կէլիպ քէնտիլէրին իշլէրինի իթիրաֆ:
- 19 ու պէհան իտէրլէր իտի: — Վէ դարիպ շէյլէր արտընա տիւշէն չօղ քիմսէլէր քիթապլարընը կէթիրիպ Վամէնին հուզուրունտա աթէշէ վէրտիլէր: Վէ անլէրին պէհասընը հիսապ իթտիլտէ, էլլի պին տինար օլտուղունու պուլտուլար: —
- 20 Պէօյլէճէ Լաւահըն քէլամը քէսպի թէրագըր

- 21 իտիպ թագավորն իտի : — Լաքին պու-
նուն ճիւղէսի թէմամ օլտուգտա, Փավլօս Մա-
քէտօնիա վէ Լաքաթեան միւրուր իտիպ, Լաքու-
շալիմէ կիթմէյի ըուհ իլէ թամիմ իտէրէք,
օրայա վարտղընտա՝ Բօմայը տախի կէօրմէքլիյիմ
22 կէրէք տիր, տէտի : — Լաքին քէնտինէ իըտմէթ
իտէնլէրտէն իքիսինի, ետնի թիմօթէոս իլէ Լաքա-
թօսու Մաքէտօնիայ կէօնտէրիպ քէնտիսի պիր
միւտտէթ Մսիատա գալտը :
- 23 () Լէնատա պու դարիգ խոստուտնտա շէտիտ
24 պիր վէլվէլէ վազը՝ օլտու : — Օլրա Տիմիթրիօս
նամ պիր գույումճու Երթէմիսին կիւմիւշ հէյ-
քէլլէրինի ետիմադլա, սան՝ աթքեարլարա խայ-
25 լը գազանճ իթտիրի իտի : — Պու քիմսէ անլէր
իլէ պու մազուլէնէսնէլէր՝ ամէլէսինի ճէմ՝ իտիպ
անլէրէ տէտի : Լէյ ատէմլէր, պիղիմ քեարըմըզ
26 պու սան՝ աթտան օլտուգուտու պիլիւրսինիլ : — Վէ
պու Փավլօսուն՝ Լէլ իլէ ետիւլան նէսնէլէր իլահ
տէյիլ տիր, տէյերէք, եալընըզ Լաքէսօստա տէյիլ,
ամմա հէման պիւթիւն Մսիատա պիր չօգ խալ-
գը իգնա՝ իտիպ ազտըրտըղըն կէօրիւյօր վէ
27 իշիտիյօրտուտուզ : — Գազադ եալընըզ պիղիմ
քեարըմըզ իսղալ օլմադ տէյիլ, իլլա Երթէմիս
իլահէի՝ ազիմէ հէյքէլի տախի հիչ իթիպարըն-
տա գութուլմազ մուխադարասը օլուպ, պիւթիւն
Մսիա իլէ՝ ումում տիւնեստա թա՝ զիլ օլունանըն
՝ ազամէթի միւնհէտիմ օլմադա եիւզ դութաճազ
28 տըր : — Պունու իշիթտիլէրինտէ փիւղազէպ

- օլարագ՝ Լաքէսօսլուարըն Երթէմիսի՝ ազիմ տիր,
29 տէյու պաղըրըրլար իտի : — Վէ պիւթիւն շէհիր
հէեհճան իլէ մէմու օլտու : Վէ Փավլօսուն ըէֆիդ-
լէրի օլան Մաքէտօնիալը Վայօս իլէ Երթաթար-
խօսու գափըպ ճիւղէսի պիրտէն թէմաշակեհա
30 հիւճիւմ իթտիլէր : — Լաքին Փավլօս ճէմա՝ աթըն
իչինէ կիւմէք իսթէտիքտէ, շակիրտլէր անը պրագ-
31 մաուրլար : — Տօթլարը օլուպ Լսիա ըէիսլէրինտէն
պուլունան պա՝ զըլարը տա խապէր եօլլայըպ թէ-
մաշակեհա քէնտիսինի կէօսթէրմէմէսինի ըիճա
32 իթտիլէր : — Լաքին քիմի պունու, քիմի շունու
պաղըրըր իտի : զիրա ճիւմհուր ալթիւսթ օլ-
մուշ իտի, վէ անլէրտէն չօգլարը նէ սէպէպտէն
նաշի թէճէմիւլ իթտիլէրինի պիլմէղլէր իտի : —
33 Լէհոտիլէրին սէվզ իթտիլէրի Լաքէնտէրի խալ-
գըն արասընտան չէքտիլէր : Լաքէնտէր իսէ էլիլլէ
իշարէթ իտիպ ճէմա՝ աթ հոգուրունտա միւտա-
34 Ֆա՝ աի նէֆս իթմէք իսթէր իտի : — Լնլէր
Լէհոտի օլտուգուտու պիլտիլէրինտէ հէփիսի
պիր ավազլա՝ Լաքէսօսլուարըն Երթէմիսի՝ ազիմ
տիր, տէյու իքի սա՝ աթ գատար պաղըրըրլար : —
35 Վէ քեաթիպ խալգը թէսքին իտիպ տէտի : Լէյ
Լաքէսօսլուար, հսնկը տտէմ վար տըր քի Լաքէ-
սօսլուարըն շէհրինին՝ իլահէի՝ ազիմէ օլան Եր-
թէմիսին վէ Օհվա դարաֆընտան նաղիլ օլան
վէսնէլին հէյքէլ խատիմի օլտուգուտու պիլմէյէ : —
36 Խմտի պունլար իթիւրազ օլունմազ շէյլէր օլ-
մաղլէ, սիզ սիւքիւնէթտէ գալըպ, քիւսթախանէ

- 37 Հի՛չ պիտի հարեք թիմէմէլիսինիդ : — Օւրա
պուրայա կէթիւրտիլինիդ ատէմէլէր նէ հէյքէլ-
լէրինիդին սոյունուլարը, նէ տէ իլահէնիդէ քիւֆր
38 իտիճիլէր տիրէր : — Իմտի էյէր Տիմիթրիօսուն
վէ անըն ըէֆագաթընտա օլան ուսթալարըն պիտի
քիմսէ իլէ պիտի շէյլէրի վար իսէ, հիւքմ իթմէք
իւզրէ կիւնլէր թաւեին օլունմուշ տըր, վէ հա-
քիմլէր վար տըր. պիտիպիլլէրիլլէ միւրաֆաւա
39 օլսունլար : — Լաքին էյէր մէսէլէ պաշգա շէյ իւ-
ղէրինտէ իսէ, մէճլիսի մէշրուտա ֆասլ օլունուր :—
40 Օւրա պիդ պու կիւնքի վագըւստան սօլայը ֆիթ-
նէէնկիդ կիպի շէքվա օլունմագլըդ մուխադարա-
սընտայըդ. չիւնքի իշպու ճիւմհուր հագընտա
պէսան իտէճէք էլտէ հի՛չ պիտի սէպէպիմիդ եօդ
տըր : Վէ պունլարը սէօյլէտիքտէն սօնրա ճէմա-
ւաթը տաղըթտը :

Պատմ 20

20. Մարպէտէ թէպին իտիլտիքտէ, ֆապլու շա-
կիրտլէրի չաղըրըպ անլէրէ նասիհաթ իթտիքտէն
սօնրա վէտաւլաշըպ, Մաքէտօնիայա կիթմէք
2 իւզրէ միւֆարէգաթ իթտի : — Վէ օլ սէմլէրի
սօլաշըպ անլէրէ չօդ քէլամլէ նասիհաթ իտէ-
3 ըէք Լուհանիսթանա վասըլ օլսու : — Օրատա իւչ
այ գալտը. վէ քէնտիսինին կէմի իլէ Սիւրիայա

- կիտէճէյի սըրատա, Լէհուտիլէր անըն 'ալէյհին-
տէ պիտի սուի գաստ թէրթիպ իթմէլէրինտէն նա-
շի, Մաքէտօնիա իւզէրինտէն 'ավտէթ իթմէյէ
4 գարար վէրտի : — Վէ Պէրլէյլի ֆիւրրօսուն
օղլու Սօֆաթրօս վէ թէսալօնիքէլի Երիսթար-
իսս վէ Սէգունտօս վէ Տէրպէլի Վայօս վէ թօմօ-
թէոս վէ Եսիալը թօիւսիգօս իլէ թօյօֆիմօս
5 անա ըէֆագաթ իթտիլէր : — Պունլար իլէրի
6 կիտիպ պիդի թօյօսստա պէքլէտիլէր : — Պիդ
տախի Լսամուրսուզ կիւնլէրինտէն սօնրա Պի-
լիպպէտէն կէմիլլէ չըղըպ, պէշ կիւնտէ թօյօսս-
տա անլէրէ միւվասալէթ իտէրէք, օրատա եէտի
կիւն մէքս իթտիք :
7 Վէ հաֆթանըն պիտիլնճի կիւնիւ էթմէյի փա-
րէլէմէյէ ճէմ' օլսուղումուգտա, էրթէսի կիւն
միւֆարէգաթ իտէճէք օլան ֆապլու անլէրէ
սէօյլէմէքլէ քէլամը կէճէ ետըրսընա տէք թէմ-
8 տիտ էյլէտի : — Թէճէմմիւ' իթմիշ օլսուղումուզ
ֆէվգանի օտատա միւթէ'ատտիտ դանտիլլէր վար
9 իտի : — Վէ Լշվթիլիսօս նամ պիտի նէվճիվան փէն-
ճէրէտէ օթուրուպ տէրին ույգույա կիրտի. վէ
ֆապլու նուգու ուզաթտըղընտան, մէրգում
նէվճիվան ույգույա տալմըշ օլմաղլէ, իւչիւնճիւ
դապագատան աշաղը տիւշտիւ վէ էօլմիւշ գալ-
10 տըրտըլար : — Գապլու իսէ աշաղը ինիպ իւզէրինէ
տիւշտիւ, վէ անը դուճագլայըպ' Մուզգարիպ
օլմայընըդ, զիրա ճանը քէնտիսինտէ տիր, տէ-
11 տի : — Վէ եօդարը չըղըպ էթմէյի փարէլէյէ-

- ընթերցեալսն սօնրա, սապահա տեք չօղ քէլամ
 12 իրատ խորիպ պէօյլէճէ չըգտը : — () Լ նէվճիվա-
 նը սաղ կէթիրիպ զիւտտէսիյլէ միւթէսէլլի օլ-
 տուլար :
- 13 Պիղ խէ կէմիյէ րաքիպէն, Փավլօսու Լսօստան
 ալմադ իշիւն օրայա կիթտիք. զիրա քէնտիսի
 ետեա սէեհաճաթ խտէճէյինտէն, պէօյլէ դարար-
- 14 Լաշտըրմը խտի : — () տախի Լսօստա պիղէ միւ-
 Լադաթ իթտիքտէ, պիղ անը ալլապ Միտիլլիյէ
- 15 կէլտիք : — Վ է օրատան աչըլըպ էրթէսի կիւն
 Վիօտուն դարշըսընա վասըլ օլտուդ. վէ տահա
 էրթէսի կիւն Սամօսա միւվասալէթ խտիպ, էրթէսի
- 16 կիւն Մէլիտօսա կէլտիք : — Օ. իրա Փավլօս Լսիա-
 տա էյլէնմէմէք իշիւն, Լէֆէսօսուն եադընլա-
 րընտան կէմի իլէ կէչմէյէ դարար վէրմիշ խտի :
 Չիւնքի քէնտիսի միւմքին օլտուղու դատար Խամ-
 սին կիւնիւ Լէրուշալիմտէ պուլունմաղա խտի-
- 17 ճալ խտէր խտի : — Վ է Մէլիտօստան Լէֆէսօսա
 խապէր կէօնտէրիպ քիլիսէնին քեհաճինլէրինի
- 18 տա՛վէթ իթտի : — Վ է եանընա կէլտիքլէրինտէ
 անլէրէ տէտի. Լսիայա կէլտիյիմին իլք կիւնիւն-
 տէն պէրու ճիւմլէ վաղըթ նէ մինվալ իւզրէ սի-
- 19 զինլէ պուլունտուղումու, — քէմալը թէվազու,
 վէ կէօղ եաշլարըլլա, վէ Լէհօուտիլէրին հիլէ-
 քեարըլըր սէպէպինտէն պանա վաղը՝ օլան թէճ-
- 20 րիպէլէր իլէ Բապպա խըտմէթ իթտիյիմի, — վէ
 քէզալիք Փաիտէլի շէյլէրի սիղէ պիլտիրմէքտէն,
 վէ 'ալէնէն վէ խանէլէրտէ սիղէ թա՛լիմ իթմէք-

- 21 տէն Փարիղ կէլմէտիյիմի, — Ելլահա օլան թէվպէյի
 վէ Բապպիմիղ Յիսուս Վրիստոսա օլան իմանը Լէ-
 հուտիլէրէ վէ դաիֆէլէրէ վա՛ղ էյլէտիյիմի սիղ
- 22 պիլիրսինիղ : — Վ է շիմտի իշթէ պէն րուհլա պաղ-
 Լը օլարադ Լէրուշալիմտէ պանա վաղը՝ օլաճադ
- 23 շէյլէրի պիլմէյէրէք օրայա կիտիյօրում : — Են-
 ճադ հէր շէհիրտէ Բուհ իւլ Գուտս պանա շէ-
 հատէթ խտիպ՝ Լէրուշալիմտէ պէնի զինճիրլէր
 վէ միւղաեհալար պէլէտիյինի սէօյլէյօր : —
- 24 Լաքին պունլարըն հիշ պիրինտէն շէքինմէմ. հա-
 եաթըմը տախի ինտիմտէ գըյմէթ լի դութմամ.
 եէթէր քի սէֆէրիմի վէ Ելլահըն լուդֆունուն
 պէշարէթինէ շէհատէթ իթմէք գըմնընտա Բապպ
 Յիսուստան ալմըլ օլտուղում խըտմէթի իթմամ
- 25 խտէյիմ : — Վ է շիմտի իշթէ պէն պիլիրիմ քի, Ել-
 Լահըն մէլէքիլթիւնիւ արանըզտա վա՛ղ խտէրէք
 տօլաշարըլմ սիղ ճիւմլէնիղ, պունսան սօնրա
- 26 եիւղիւմիւ արթըղ կէօրմէյէճէքսինիղ : — Պու-
 նուն իշիւն պէն ճիւմլէնին գանընտան պէրի օլ-
 տուղումա սիղէ պու կիւն շէհատէթ խտէրիմ : —
- 27 Օ. իրա սիղէ Ելլահըն պիլճիւմլէ իրատէթինի
- 28 խապէր վէրմէքտէն Փարիղ կէլմէտիմ : — Լմտի
 քէնտիսիղէ, վէ Ելլահըն քէնտի գանը իլէ թէմէլ-
 լիւք էյլէտիյի քիլիսէսինի կիւթմէք գըմնընտա
 Բուհ իւլ Գուտսուն սիղի էփիաքօփօս նասպ էյլէ-
 տիյի պիւթիւն սիւրիւյէ մուգալէտ օլունուղ : —
- 29 Պէն պիլիրիմ քի պէնիմ միւֆարէգաթըմտան
 սօնրա արանըզա սիւրիւյիւ էսիրկէմէյէն գափըճը

- 30 գուրտար կիրիս, — քէնտի արանդտան տախի շակիրտէրի քէնտի արգալարը սրբա չէքմէք իւզրէ փասիտ քէլամլար սէօյլէյիճի ատէմլէր փէյտա
- 31 օլաճագ տըր : — Պու էճլտէն ունանըդ տոլրունուզ . վէ իւչ սէնէ կէճէ կիւնտիւզ հէր պիրինիզէ կէօզ եաշըյլա նասիհաթ իթտիքտէն փարիզ կէլմէտի-
- 32 յիմի տէրխաղըր իտինիզ : — Վէ շիմտի, սիզի պինա իթմէյէ վէ ճիւմլէ մուգատտէսլէրլէ պէ-րասպէր սիզէ միրասը վէրմէյէ դատիր օլան Եւ-լահա վէ անըն լուգփունուն քէլամընա ըս-
- 33 մարլարըմ : — Հիւչ պիր քիմսէնին կիւմիւշիւնէ եա ալթունունա եա էսվապընա արզու իթմէտիմ : Վէնտի նէփսիմին վէ պէնիմլէ պուլունանլարըն իհլթիեաճաթընը պու էլլէրիմին թէտարիւք իթ-
- 34 տիյինի սիզ քէնտինիզ պիլիրսինիզ : — Պէօյլէճէ չալըշտարագ գուտրէթսիզլէրէ մու'ավէնէթ, վէ
- 35 պիզգաթ Բասպ Զիսուսուն' — Վէրմէք ալմագտան զիեատէ մութլու տըր, տէտիյի քէլամը տէրխա-ղըր իթմէյէ մէճպուր օլտուղումուղու սիզէ հէր
- 36 շէյտէ իսլրագ իթտիմ : — Պունու սէօյլէտիքտէն սօնրա տիզ չէօքիւպ ճիւմլէսի իլէ պէրասպէր տու'ա
- 37 իթտի : — Ղիւմլէսի տէ չօգ աղլայրպ փավլօ-սուն պօյնունա սարըլարագ անը էօփտիւլէր : —
- 38 Պախուսուն' Եւիւղիւմիւ արթըզ կէօրմէյէճէքսի-նիզ, տէյու սէօյլէտիյի քէլամտան տօլայը աճը-նըր իտիլէր : Վէ անը կէմիյէ գատար թէշեի' իթտիլէր :

Պատ 21

21. Վէ վագը' օլտու քի անլէրտէն միւֆարէգաթ իտիպ տէմիրի գալարըրգտան սօնրա, կէմիյի տօղ-րու սիւլէրէք Գօսա, ֆէրտասը կիւն տախի Բօտօ-
- 2 սա, օրատան տախի փաթարայա կիթտիք : — Վէ Գէնիզիյէյէ կիտէն պիր կէմի պուլուպ անա րա-
- 3 քիպէն աչըլտըզ : — Գըպըրս պիզէ կէօրիւնտիւք-տէ, անը սօլտա պրագարագ Սիւրիայա միւթէվէճ-ճիհէն սիւրիւպ Սուրտա տէմիր աթտըզ . չիւնքի կէմի քէնտի եիւքլէրինի օրայա պօշալտաճագ
- 4 իտի : — Վէ շակիրտէրի պուլուպ օրատա եէտի կիւն մէքս իթտիք : Պունլար Բուհուն թէշվիզիյ-լէ փավլօսա' Եւրուշալիմէ չըգմա, տէրլէր ի-
- 5 տի : — Եմմա օլ կիւնլէրի կէշիրտիքտէ չըգըպ կիթտիք . ճիւմլէսի, գարըլար վէ չօճուգլար իլէ պէրասպէր շէհըին տըշարըսընա գատար պիզի թէշեի' իթտիլէր . վէ տէնիպին դընըսընտա տիզ
- 6 չէօքիւպ տու'ա իթտիք : — Վէ պիրիպիրմիզլէ վէտա'լաշտըրգտան սօնրա, պիզ կէմիյէ րաքիպ օլտուգ, անլէր տէ խանէլէրինէ տէօնտիւլէր : —
- 7 Պիզ տէնիզ եօլճուլուղունու թէքմիլ իտէրէք, Սուրտան փթօլէմախէ ինտիք, վէ պիրատէրլէրի սէլամլայրպ պիր կիւն անլէրին նէգտլէրինտէ գալտըզ :

- 8 Պատարասը կիւն միւֆարեգաթ խորիւ զայսէ-
րիյէյէ կէտիք : Եւտիւէրտէն պիւրի օլան թէպշիր
խորիւ Պիլիպպոսուն խանէսինէ կիրիւպ նէգտինտէ
9 դաւորդ : — Պունուն փէյղամպէրլիք խէր տէօրթ
10 պաքիրէ դըղը վար խորի : — Պիղ օրատա պիւր դաշ
կիւն մէքս իթմէքտէ իքէն , Եւհոուտիսթանտան
11 Եկապոս նամընտա պիւր փէյղամպէր ինտի : — Վէ
նէգտիմիդէ կիրտիքտէ , Փապլլօսուն գուշաղընը ա-
լըպ քէնտի էլէրիյէ աեազլարընը պաղլայա-
րադ՝ Բուհ իւլ Պուտս պունու , Եաճի պու գուշադ
քիմին իսէ օլ աուէմի Եւհոուտիւէր Եւրուշալիմտէ
պէօյլէճէ պաղլայըպ դաիֆէլէր էլինէ թէսլիմ
12 խտէճէլէր տիր , տէյօր տէտի : — Պունու իշիթ-
տիյիմիդտէ , կէրէք պիղ վէ կէրէք օլ մահէլինէ է-
հալիսի անըն՝ Եւրուշալիմէ չըգմամաընը ըիճա
13 իթտիք : — Փապլլօս իսէ ճէվապէն՝ Եղլայըպ
գալպիմի փարէլէյէրէք , նէ՞ խորյօրսունուգ . զիրա
սէն Եւրուշալիմտէ եալընը պաղլանմայա տէ-
յիլ , իլլա Բասպ Յիսուսուն իսմի ուղրունա էօլ-
14 մէյէ տէ հաղըրըմ , տէտի : — Եւր իպնա՝ իտէմէ-
յինճէ քէսպի սիւքիւնէթ խտէրէք՝ Բասպըն իրա-
15 տէթի օլտուն , տէտիլէր : — Օլ կիւնլէրտէն սօնրա
16 հաղըրլանըպ Եւրուշալիմէ չըգտըգ : — Վէ
Պատարիյէտէն պա՛ղը շալիրտլէր , պէրապէրլէ-
րինճէ նէգտինտէ գօնադ խտէճէյիմիդ Մնասօն
նամ Պըպըսլը գատիմ շալիրաի ալըպ պիղիմէ
կէտիլէր :
17 Եւրուշալիմէ վասըլ օլտուղումուգտա , պիրա-

- տէրլէր պիղի մէսրուրէն գապուլ էյլէտիլէր : —
18 Պատարասը կիւն Փապլլօս պիղիմէ Եա՛գուպուն
խանէսինէ կիրտի , ճիւմէ քեահինլէր տախի օրա-
19 տա հաղըր խորիլէր : — Վէ անլէրի սէլամլատըգ-
տան սօնրա , քէնտի խըտմէթի վասըղասըլլա
դաիֆէլէր արասընտա Ելլահըն իճրա էյլէտիլէ-
20 ըինի պիրէր պիրէր նաղլ էյլէտի : — Եւլէր պու-
նու իշիթտիլէրինտէ Ելլահը թէմճիա խորիւ
անա տէտիլէր քի . Եւ պիրատէր , նիչէ պինլէրճէ
Եւհոուտիլէր իման իթմիշ օլտուղունու կէօրիւ-
յօրսուն . պունլար ճիւմէսի տէ շէրիաթըն դայ-
21 ըէթինի չէքէրլէր : — Եւճիւմէ սէնին հաղըրկտա՝
դաիֆէլէր արասընտա օլան պիլճիւմէ Եւհոուտի-
լէրէ քէնտի էվլատլարընը խաթն իթմէմէլէրինի
վէ տէինլէրի մուճէպինճէ եաշամամալարընը էմր
իթմէլէ Մուսատան Ֆարիդ կէլմէլէրինի թա-
22 իմ իթտիյինի իշիթմիշլէր տիր : — Իմտի նէ՞
եալիմալը . ճիւմհոլր սէնին կէտիլինի իշիթմէք-
23 լէ , էլպէթթէ ճէմ՝ օլաճադ տըր : — Պինասէն
Եալէյհ , սանա տէյէճէյիմիդի իճրա էյլէ . նէգտի-
միդտէ նէղրի օլան տէօրթ աուէմ վար տըր : —
24 Պունլարը ալըպ անլէրլէ պէրապէր քէնտինի
թաղհիր խտէրէք , պաշլարընը թլաշ իթմէլէրի
իշիւն մասրաֆլարընը սէն կէօր . վէ պու վէճէլէ
ճիւմէսի տէ պիլպինլէր քի իշիթտիլէրինին աալ
ու էսասը եօգ տըր , վէ քէնտին տախի շէրիաթը
25 հըֆը խտէրէք եաշայօրսուն : — Եմմա գաիֆէ-
լէրտէն իման իթմիշ քիմսէլէր խուսուսունտա ,

- անէր պէօյլէսի շէյլէրի հըֆզ իթմէյիպ, ան-
ճագ պութլարա զէպհ օլունմուշտան վէ գան-
տան վէ պօղուլմուշտան վէ զինատան իծթինապ
իթմէլէրի իչինն պիզլիմ գարարմըզը եաղարզ: —
- 26 Օլ զէման Փավլօս օլ ատէմլէրի ալըպ, Ֆէր-
տասը կիւն անէր իլէ պերապեր թագհիր օլուն-
տուգտան սօնրա, պունլարըն հէր պիրի իչինն
գուրպան սունուլաճաղը վագթա տէք թապհիր
կիւնլէրինին իքմալընը պէտան խտէրէք հէյքէլէ
կիրաի:
- 27 Պագագ օլ եէտի կիւն խիթամ պուլմապտա ի-
քէն, Ասիալը Լէհոլտիլէր անը հէյքէլտէ կէօր-
մէքլէ պիւթիւն ճէմա'աթը իսթիլալա թահրիք
- 28 խտէրէք անը տէրտէսթ խաիպ — Լէյ պէնի Խորա-
յիլ, իմտատա եէթիշինիզ. հէր եէրտէ ճէմա'ա-
թըն, շէրի'աթըն վէ պու մահէլին 'ալէյհէրինտէ
'ալէմէ թա'լիմ խտէն ատէմ պոլ տըր. հաթթա
հէյքէլին իչինն գաիֆէլէր խաիսալ խաիպ պու
մուգատտէս մահէլի թէտնիս իթտի, տէյու նիտա
- 29 իթտիլէր: — Պու իսէ՝ շէհիրտէ անընլա պերապեր
Լէֆէսուլու թօրօթիմօսու կէօլմիւշ օլմալարըյլա,
Փավլօս անը հէյքէլէ խաիսալ իթտի զանն իթտի-
- 30 լէր: — Պիւթիւն շէհիր տեաղա գալգտը վէ խալգ
Փավլօսուն իւզէրինէ դօշարագ անը դութուպ
հէյքէլտէն տըշարը սիւրիւքլէտիլէր, վէ անիտէ
- 31 դափուլար գափանտը: — Անըն գաթլինէ ճէհտ
իթմէքտէլէր իքէն, ալալըն պինպաշըսնա՝ Պիւ-
թիւն Լէրուշալիմ իսթիլալտա տըր, տէյու

- 32 խապեր վասըլ օլտու: — Օ տախի տէրհալ 'ասքէր-
լէր վէ եիւզպաշըլար ալըպ իւզէրլէրինէ վարտը:
Անէր պինպաշըյլա 'ասաքիրի կէօրիւնճէ Փավլօ-
- 33 սու տէօյմէքտէն Ֆարիզ կէլտիլէր: — Օլ զէման
պինպաշը եաղլաշըպ անը դութու. վէ իքի զին-
ճիրլէ պաղլանմասընը էմր խաիպ՝ քիմ խաիյինէ
վէ նէ ետփմըշ օլտուղունա տաիր սիւալլար իթ-
- 34 տի: — Վէ դալապալըգտա քիմի շէօյլէ, քիմի
պէօյլէ պաղըրըր խաի. իսթիլալ սէպէպինտէն
հաղիգաթը հալէ վաֆրդ օլմամղըլնտան, անըն
- 35 զըշլալա կէօթիւրիւլմէսինի էմր իթտի: — Փավ-
լօս նէրտիւպանա կէլտիքտէ, ճէմա'աթըն ճէպ-
րինտէն նաշի 'ասքէրլէրին անը կէօթիւրմէլէրի
- 36 լաղըմ կէլտի: — Օ իրա ճէմա'աթըն քէսրէթի՝
Անը դալտըր, տէյու պաղըրտարագ արտընճա կի-
- 37 տէրլէր խաի: — Փավլօս զըշլալա կիրմէք րատտէ-
լէրինտէ իքէն պինպաշըյա խիգապէն՝ Սանա
սէօյլէմէմէ րուխաաթ վալմը, տէմէսի իւզէրինէ, օ
- 38 տախի Լոունանիճէ պիլի'րմիսին. — սէն շօլ Մըսըր-
լը տէյի'լմիսին քի պու կիւնլէրտէն ուգտէմ՝ ըսեան
իթտիրիպ տէօրթ պին նէֆէր էշըրեա չէօլէ կէօ-
- 39 թիւրտիւն, տէտի: — Փավլօս անա՝ Պէն Պի-
լիքեանըն խալըճա մէհհուր շէհրի օլան
Թարսուս շէհրլիսիյիմ. լաքին խալգա սէօյ-
լէմէյէ պանա իզն վէրմէկի սանտ ըիճա խտէ-
- 40 ըիմ, տէտի: — Օ տախի իզն վէրտիքտէ, Փավ-
լօս նէրտիւպանա տուրուպ ճէմա'աթա էլ իլէ
իշարէթ իթտի. վէ 'աղիմ սիւքիւթ օլտուպ-

- կէօր, տէտի, պէն տախի անիտէ անա պագտում : —
- 14 Օ տախի Լճատաւմըդըն Եւլահը քէնտի իրատէ-
թինի պիւմէքլիյին վէ Սալիհի կէօրիւպ անըն
տղընտան սէտա իշիթմէքլիյին իւզրէ սէնի էվ-
- 15 վէլտէն ինթիխապ էյլէտի : — Օ իրա կէօրիւպ
իշիթտիյին շէյլէր հագգընտա ճիւմլէ տտէմլէրին
- 16 ինտիխտէ անա շահիտ օլաճագսըն, — վէ շիմտի,
նիճիւն կէճիքիյօրտուն . դալգ, վէ անըն իսմինէ
տու'ա խտէրէք վաթիթիզ օլունուպ կիւնահլարընը
- 17 երլոյա, տէտի : — Վ է վագը' օլտու քի պէն Լէ-
լուշալիմէ 'ապտէթ իտիպ հէյքէլտէ տու'ա խտէր
իքէն, վէճտ հալինտէ պուլունմագլըզըմ' օլտու : —
- 18 Անը կէօրաիւմ քի պանա' Չափուզ օլ, վէ սէրի'ան
Լէրուշալիմտէն չըգ . զիրա պէնիմ' հագգըմտա
սէնին շէհատէթիյի դապուլ իթմէյէճէքլէր տիր,
- 19 տէր իտի : — Պէն տախի անա' Լա' Բապպ, անլէր
սանա իման խտէնլէրի ճէմ'իյէթիկեահլարտա
մահպէսէ իլգա իթտիրիպ տէօյաիւրաիւլիւմիւ
- 20 պիլիլըլէր : — Վ է սէնին շահիտին Սթէֆանօսուն
գանը տէօթիւլտիւլի հէնկեամտա պէն տախի հա-
զըր օլուպ անըն դաթիլլէրիլիէ հէմրէյ օլարագ,
անլէրին էլպիսէսինի պէքլէր իտիմ, տէտիմ : —
- 21 Վ է պանա' Վիթ . զիրա պէն սէնի ուզագտաքի
դաիթէլէրէ իրսալ էյլէյէճէյիմ, տէտի :
- 22 Ամա պու քէլամա դատար անը տինլէտիքտէն
սօնրա, սէսլէրինին եիւքսէլտէրէք' Պու միսիլլու
ատէմի եէր եիւզիւնտէն դալտըր . զիրա անըն եա-
- 23 շամասը ճաիզ տէյիլ տիր, տէտիլէր : — Անլէր

- պաղըշարագ լիպասլարընը աթըպ թօզու հապա-
- 24 յա սաչտըղլարը հէնկեամտա, — պինպաշը' նէ
սէպէպէ մէտնի անըն 'ալէյհնէ պէօյլէ պաղըշ-
տըղլարընա տաիր գամչը իլէ անտէն թէտգիգաթ
իթմէք իւզրէ անը գըշլապ կէօթիւրմէլէրինի
- 25 էմր իթտի : — Անը գալըշլարլա կէրտիքլէրինտէ,
Փապլօս եանընտա տուլմագտա օլան եիւզպաշըյա'
Բամալը վէ դալրի մահքիւմ պիր ատէմի գամչը-
- 26 լամագ սիգէ ճաիգմի տիր, տէտի : — Լիւզպաշը
պունու իշիթտիքտէ պինպաշըյա եագլաշըպ' 'Նէ'
եափաճագսըն . զիրա պու ատէմ' Բամալը տըր,
- 27 տէյէրէք խապէր վէրտի : — Պինպաշը եանընա
կէլիպ անա' Սէն Բամալըմըսըն, պանա սէօյլէ,
28 տէտիքտէ, օ տախի անա' Պէլի, տէտի : — Պինպա-
շը ճէվապէն' Պէն պու հուգուգը մէտէնիյէյի
քիւլլիյէթիլի ադչէ իլէ իհրագ իթտիմ, տէտի :
- 29 Գապլօս տախի' Պէն իսէ անտէ տօղմուշում, տէ-
տի : — Անտէն թէտգիգաթ իթմէք իչիւն հա-
զըրլանան զաթլար անիտէ անըն եանընտան չէ-
քիլտիլէր : Պինպաշը տա անըն Բամալը օլտուղու-
նու պիլտիյինտէ, անը պաղլաթտըրտըրը սէպէպ-
- 30 տէն դօրդտու : — Պէրասսը կիւն Լէհուտիլէրին
անըն 'ալէյհնտէ նէ շիքեաթէթլէրի օլտուղու-
նու մուհագգագէն պիլմէք իսթէյէրէք, անը չէօ-
զիւպ պաշքեահնլէր իլէ անլէրին պիւթիւն մէճ-
լիսինին ճէմ' օլմալարընը էմր իթտի վէ Փապլօ-
սու տըշարը չըգարըպ անլէրին հուգուլունտա
տուլտուրտու :

Պատ 23

23. Վէ փավլոս մէճլիսէ տըզգաթլէ 'աթֆը նա-
զար խոխ' 13' յիւրատէրլէր, պէն պու կիւնէ տէ-
յին Ալլահըն հուզուրունտա քէմալիյլէ իսլալիս-
քեսարանէ հարէքէթ իթմիշիմ տիր, տէտիր : —
2 Վեհահինի ա'ղէմ Հանանիա քէնտի եանընտա
տուրանլարա անըն աղզընա ուրմալարընը էմր
3 իթտիր : — Օլ վաղըթ փավլոս անա' 13' պատա-
նալը տիվար, Ալլահ սէնի ուրաճագ տըր. սէն
շէրի'աթա թէվֆիդէն հազգըմտա իճրաի հիւքմ
իթմէյէ օթուրմուշ իքէն, շէրի'աթըն իսլալիքն-
տա օլարագ, պանա ուրմալարընը էմր խոխյօր-
4 սուն, տէտիր : — Հաղըր օլանլար' Ալլահըն քեա-
հինի ա'ղէմինէ սիթէմ խոխյօրսուն, տէտիրլէր : —
5 Փավլոս տախի' 13' յիւրատէրլէր, անըն քեհահինի
ա'ղէմ խոխյինի պիլմէղ խոխմ. զիրա' Սէն ճէմա-
'աթընըն ըէխինէ լա'նէթ օգումայասըն, տէյու
6 եաղըլմըշ տըր, տէտիր : — Փավլոս անլէրին պիր
զըսմը սատուգի, վէ տիկէր զըսմը Փարիսի օլտու-
ղունու պիլմէքլէ, մէճլիստէ նիտա խտէրէք' Նա'
պիրատէրլէր, պէն Փարիսի օղու Փարիսիյիմ. էօ-
լիլէրին զընամէթի սէպէպինտէն թահթը մու-
7 հաքէմէտէ պուլունույօրում, տէտիր : — Պունու
տէյինճէ' Փարիսիլէրլէ սատուգիլէրին աբասընտա

- իսթիլաֆ փէյտա օլուպ ճէմ'իյիէթ իքի Փըրգա
8 օլտու : — Օլիրա սատուգիլէր' Նէ գընամէթ, նէ տէ
մէլէք եա բուհ վար տըր, տէրլէր : Ֆարիսիլէր
խտէ պունլարըն իքիսինի տէ իզրար իտէրլէր : —
9 Վէ պէօեիւք կիւրիլթիւ վաղը' օլտու : Վէ Փա-
րիսիլէրտէն պա'զըլարը գալզըպ միւճատէլէ խտէ-
րէք տէրլէր խոխ. Պու ատէմտէ պիր քէօթիւլիւք
պուլմայօրուգ. ամմա էյէր պիր բուհ եա պիր մէ-
10 լէք անա սէօյլէտի իսէ — Իսթիլաֆ քէսպի
շիտտէթ իթտիքտէ պինպաշը փավլօսու փարէլէր-
լէր խէվֆիյլէ, 'ասքէրլէրէ' ինիպ անը անլէրին
պէյնինտէն գալիւպ գըշլայա կէօթիւրմէլէրինի
11 էմր իթտիր : — Ֆէրտասը կէճէ Բապպ անըն եա-
նընտա տուրուպ' Ղէսուր օլ, զիրա Նէրուշալիմտէ
պէնիմ հազգըմտա շէհատէթ իթտիյին միսիլու,
Բօմատա տախի շէհատէթ իթմէքլիյին կէրէք
տիր, տէտիր :
12 Վէ կիւնտիւգ օլտուգտա պա'զը Նէհուտիլէր
զօվլանըպ' Պիզ փավլօսու էօլտիւրմէյինճէ պիր
շէյ եէմէյիպ իչմէյէճէյիզ, տէյերէք քէնտիլէրի-
13 նի թահթը լա'նէթէ գօտուլար : — Իշպու անտու
իթթիֆագը իտէնլէր զըրգ քիշիտէն միւթէճալիզ
14 օլուպ, — պունլար պաշքեհահինլէրլէ իսթիւար-
լարըն նէգտինէ վարարագ' Պիզ փավլօսու գաթլ

9. — Պուրատա քէթմի էֆքեար վար տըր. մէսէլա'
Ալլահ Գուշէ ճէնլէշէյիէ, 'պարէսիլէ իքմալ խոխլէ-
պիլէր :

- 15 իթմէյինձէ, հիւս պիր շէյ տաթմայաճաղըմըզա
 քէնտիրմիդի թահթը լաւնէթէ գօտուգ : — Պինտէն
 'ալէյհ շիմտի մէճլիսէ վէ պինպաշըյա ինսպար
 իտինիդ քի, անըն հազդընտա տահա զիեատէ սա-
 հիհ թէտդիգաթ իճրա իթմէնիդ պէհանէսիյէ
 անը աշաղըյա փիզին հուզուրուտուգա ինտիրսին,
 պիզ տախի անըն իհզար օլուտմասընտան էվվէլ
 անը դաթլ իթմէյէ հազըր օլուրուգ, տէտիլէր : —
 16 Ամմա Փապլուսուն հէմշիրէգատէսի սուի գասալա-
 լընը իշիթմէքլէ, վարըպ դըշլայա կիրիպ պու-
 17 շէյի Փապլուսա նագլ իթտի : — Փապլու տախի
 երկդպաշըլարտան պիրինի նէգտինէ չաղըրըպ՝ Պու-
 նէվճիվանը պի'նպաշըյա կէօթիւր . զիրա տնա ի-
 18 ֆատէ խոնէք պիր շէյի վար աըր, տէտի : — Ամ-
 տի օ անը ալըպ պինպաշըյա կէօթիւրէրէք անա՝
 Մահպուս Փապլուս պէնի չաղըրըպ սանա սէօյլէ-
 յէճէք պիր շէյի օլան պու նէվճիվանը սէնին նէգ-
 տինէ կէթիւրմէյի պանա բիճա իթտի, տէտի : —
 19 Պինպաշը էլինտէն դութուպ անըն իլէ պէրապէր
 թէնհա պիր մահէլէ չէքիլտիքտէն սօնրա՝ Պանա
 թէպլիդ խոնէքյին շէյ նէ՞ տիր, տէյու սիւսլ
 20 իթտիքտէ, — օ տախի՝ Ահհուտիլէր Փապլուսուն
 հազդընտա կէօյա տահա զիեատէ տահիհ թէտդի-
 գաթ իճրա խոնէքըլէրի պէհանէսիյէ, եարըն
 անը մէճլիս հուզուրուտա կէօթիւրէսին, տէյու
 սանա բիճա իթմէյէ իթթիֆադ իթտիլէր : —
 21 Ամմա սէն անլէրէ իթիմատ իթմէյէսին . զիրա
 անլէրտէն դըրգտան զիեատէ տաթմ անըն 'ալէյ-

- հինտէ տուգադ գուրուպ, անը էօլտիւրմէյինձէ
 հիւս պիր շէյ եէյիպ իչմէյէճէքըլէրի իչիւն քէն-
 տիլէրինի թահթը լաւնէթէ գօտուլար, վէ շիմտի
 հազըր պուլուտուպ սէնին էմրիկէ միւնթազըր
 22 տըրլար, տէտի : — Ամտի պինպաշը պուտու քէն-
 տիսինէ պէեան իթտիլինի քիմսէյէ սէօյլէմէմէսինի
 նէվճիվանա թէնպիհ խոնէք, անը սալըվէրտի : —
 23 Վէ երկդպաշըլարտան իքիսինի չաղըրըպ անլէրէ՝
 Ահհէնին սա'աթ իւչիւտէ Պապլուրիյէյէ կիթ-
 մէք իւզրէ իքի երկ փիեատէ իլէ եէթմիշ սիւվարի
 24 վէ իքի երկ մըղըաղըլ հազըրլայընը, — վէ
 Փապլուսուն պինտիրիպ սալիմէն վալի Ֆէլիքսին
 նէգտինէ կէօթիւրմէլէրի դըմնընտա պարկիրլէր
 25 տախի հազըրլայընը, տէտի : — Վէ շաեէտ Ահ-
 հուտիլէր անը դափըպ դաթլ խոնէք օլուրլար
 խէ, սօնրա քէնտիսի կէօյա ագչէ ալաճադ տըր
 մտգնունիյէթիլէ տիւչարը իթթիւրա օլուր տէյու
 26 խէվթ իթմէքլէ, — աթիտէքի շէյլէրի միւնտէ-
 լիճ պիր մէքթուպ եազտը . Պալուտիս Ախիսա-
 27 տան տէվլէթլու վալի Ֆէլիքսէ սէլամ : — Ահ-
 հուտիլէր պու տաթմի դութուպ անը դաթլ իթ-
 մէք ըստտէլէրինտէ իքէն, 'ապէրլէ եէթիշիպ,
 անըն Բօմալը օլտուղունու անլատըղըմտա անը
 28 խէլաս էլլէտիլ : — Աքին անըն 'ալէյհինտէ նէ
 իշթիքեալարը օլտուղունու պիլմէք խթէյէրէք
 անը անլէրին մէճլիս հուզուրուտա ինտիրտիմ : —

- 29 Վէնտիւրին շէրի'աթընա տաիր մէսէլէլէրտէն
տօլայը անտէն շիքեաեթ օլունտուղունու, ամմա
գաթլա եա զինձիրէ սէզա ասլա պիր շիքեաեթ-
30 լէրի օլմատըղընը անլատըմ : — Վէ անլէրին ա-
նըն 'ալէյհինտէ պիր տուզագ գուրտուղլարը պա-
նա թէֆհիմ իտիտիքտէ, անը սանա կէօնտէրտիմ.
միւտտա'իլէրէ տախի, անըն 'ալէյհինտէ նէլէրի
վար իսէ սէնին հուղուլուկտա սէօյլէմէլէրինի
թէնպիհ էյլէտիմ : Աֆիեթտէ գայընըղ : —
31 Օլ վագըթ 'ասքէրլէր քէնտիլէրինէ վէրիլէն էմրէ
իմթիսալէն Փալլօսու ալըպ կէճէլէյին Անթի-
32 փաթրիսէ կէօթիլարիլէր, — վէ Ֆէրտասը կիւն
անընլա պէրապէր սիւվարիլէրի թէրք իտիպ, դըշ-
33 լայա 'ավտէթ իթտիլէր : — Անլէր Գայսէրիլէյէ
վասըլ օլուպ մէթուպու վալիյէ թէսլիմ վէ Փալ-
34 լօսու անա թագտիմ իթտիլէր : — Օ տախի օգու-
տուգտան սօնրա, անըն հանկը էեալէթտէն օլտու-
ղունու սիւալ իթտի : Վէ անըն Գիլիքեալը օլ-
35 տուղունու անլատըղընտա — Խասիմլէրին տախի
կէլտիքտէ սէնի տինլէյէճէյիմ, տէյիպ, Հէրօտէ-
սին սէրայընտա հըֆղ իտիլմէսինի էմր իթտի :

Պատմ 24

24. Պէշ կիւնտէն սօնրա քեահինի ա'գէմ Հանա-
նիա, պա'զը իսթիեարլար վէ թէրթուլլօս նա-

- մընտա պիր խադիպլէ պէրապէր ինտի . վէ պոււն-
լար Փալլօսուն 'ալէյհինտէ վալիյէ միւրաճա-
2 'աթ իթտիլէր : — Օ տախի ճէլպ իտիլտիքտէ,
թէրթուլլօս անըն 'ալէյհինտէ 'արզը շիքեաեթ
իտիպ տէտի . Տէվլէթլու Ֆէլիքս, սէնին սայէկտէ
ասայիշի հալիմիզ պէրքէմալ տըր . վէ սէնին հի-
մէմաթըկա պու միլլէթէ իսլահաթը միլթէնէվ-
3 վիէ իճրա իտիլմիշ տիր : — Պունա հէր գէման
վէ մէքիւնտա քէմալը շիւքրանիյէթլէ նաիլ
4 օլմագտայըղ : — Աքին սէնի զիեատէ թաստի'
իթմէմէքլիյիմ իչիւն, միւրիւվլէթէն պիզի պիր
5 ազ տինլէմէկի թէմէնի իտէրիմ : — Պիզ պու ա-
տէմի միւֆսիտ, վէ տիւնեա եիւղիւնտէ պուլունան
ճիւմլէ Լէհհուտիլէր պէյնինտէ էհլի ֆիթնէ, վէ
'Ազարէթլիլէրին Ֆըրգասընըն պիր սէրքէրտէսի
6 պուլտուղ : — Վէ պու հաթթա հէյքէլի պիլէ
թէտնիս իթմէյէ ճէհտ իթտի վէ անը տէրտէսթ
իտիպ քէնտի շէրի'աթըմըղ մուգթէզասընճա
7 թահթը մուհաքէմէյէ ալմագ իսթէտիք : — Ա-
քին պինպաշը Ախիաս եթթիշիպ, 'ազլիմ ճէպը
8 իլէ էլիմիզտէն ալտը : — Վէ անըն միւտտա'ի-
լէրինին սէնին նէզտիկէ կէլմէլէրինի էմր իթտի :
Խմտի սէն քէնտիկ պուլուն իւզէրինտէ թէտ-
գիգաթ իճրա իթտիյիկտէ, 'ալէյհինտէ շիքեա-
եթ իթտիյիմիզ պու շէյլէրին ճիւմլէսինէ օլ
9 վէճէլէ ալեհահ օլապիլիրսին : — Լէհհուտիլէր
տախի միւվաֆադաթ իտիպ՝ Պու շէյլէր պէօյլէ
տիր, տէտիլէր :

- 10 Վալի սէօյլէմէսինէ իշարէթ էյլէմէսի իւղէ-
րինէ, Փապլօս տախի ճէվապէն տէտի. Նի՛ չէ
սէնէլէրտէն պէրու սէնին պու միլլէթին հաքիմի
օլտուղուհու պիլմէքլէ, իթիմատէն արզը
11 միւտաֆա'ա խտէրիմ: — Պէն Երուշալիմէ
սէճաէ գըլմագ իւզրէ չըգալըտան պէրու օնիքի
կիւնտէն զիեատէ օլմատըղընա վապըֆ օլտ պի-
12 լիւսին: — Վէ պէնի նէ հէյքէլտէ պիւր ասէմ
իլէ միւպահէսէ իթմէքտէ, վէ նէ ճէմ'իյեթ-
կեահլարաա, նէ տէ շէհրտէ խալզը թահրիք
13 իթմէքտէ պուլտուլար: — Նէ տէ հագղըմուա էլան
շիքեանէթ իթտիքլէրի շէյլէրին իսպաթընա
14 մուղթէտիւր տիւրէր: — Ամմու սանա պունու իւ-
րար իտէրիմ քի, ֆըրգա թէսմիտէ իթտիքլէրի
դարիդ մուղթէզասընճա էճտատըմըն Ալլահընա
իպատէթ գըլըպ շէրի'աթտա վէ փէյղամպէրլէր-
տէ եազըլմըշ օլտն ճիւմլէ շէյլէրէ ինանըր, —
15 վէ անլէրին տախի միւնթաղըր օլտուղլարը կիպի,
սալիհլէրին վէ Փասըղլարըն էօլիւլէրտէն դըեամ
16 իտէճէքլէրինի Ալլահտան իւմիտ իտէրիմ: — Պու-
նա պինաէն քէնտիմ տախի ինա Ալլահ վէ ինա
էննաա գուսուրսուղ զամիւրիմ օլմասընա ճէհա ի-
17 տէրիմ: — Խալլը սէնէլէրտէն սօնրա միլլէթիմէ
սատաղալար իտիպ թագտիմէ սունմաղա կէլտի-
18 յիմտէ, — պու սըրատա պունու իճրա իթմէքտէ
իքէն Ասիալը Նէհուտիլէրտէն պա'գըլարը պէնի
հէյքէլտէ նէ ճէմա'աթ իլէ, նէ տէ իթիլալտա,
19 իլլա թագհիր օլունմուշ պուլտուլար: — Անլէրին

- ալէյհիմտէ պիւր շէյլէրի վար իտի իսէ, սէնին
հուղուրուհա կէլիպ պէնտէն շիքեանէթ իթմէլէրի
20 լազըմ կէլիւր իտի: — Խալիսա միլլէթ մէճլիսի
21 հուղուրունտա սուլտուղում զէման՝ — Պէն պու
կիւն սիլին դարաֆընըգտան էօլիւլէրին գըեամէ-
թինտէն սօլայը թահթը մուհաքէմէյէ վազ' օ-
լունույօրում, տէյու նիսա իթտիլիմ պու պիւր
սէօղտէն դայըր, 'ալէյհիմտէ շիքեանէթլէրի վար
22 իտի իսէ, քէնտիլէր սէօյլէսինլէր: — Ամմա Ֆէլիքս
պու դարիպի քեամիլէն պիլտիլինտէն՝ Պինպաշը
Լիսիա ինտիլինտէ սիլի իթիմա' իտէճէյիմ,
23 տէյէրէք իշի թէիլիւր էյլէտի: — Վէ անը հըֆզ
իտիպ անա սուհուլէթ իպրազ իթմէսիլլէ անըն
թէալլուգաթընտան քէնտինէ խըսմէթ իթմէք-
տէն քիմնէյի մէն իթմէմէսինի եիւզպաշըյա էմր
իթտի:
24 Պիւր դաշ կիւն սօնրա Ֆէլիքս Նէհուտի զէվճէսի
Տրուսիլլա իլէ կէլիպ Փապլօսու քէնտի հուղու-
րունա ճէլպ իլէ, անը Յիսուս Քրիստոս օլտն
25 իման խուսուտունտա տինլէտի: — Օ տախի սա-
լահտան, վէ իֆֆէթտէն, վէ կէլէճէք հիւքմ-
տէն պահա իտէր իքէն, Ֆէլիքս տէհէթլէ-
նիպ՝ Սէն շիմտիլիք կիթ տէ, միւնասիպ պիւր
վաղըթ պուլտուղումտա սէնի չաղըրըմ, տէյու
26 ճէվապ իթտի: — Պիւր տէ, Փապլօսուն դարաֆըն-
տան ազէ վէրիլիւր իւմիտիլլէ անը քէսիլէն չա-
27 դըրըպ անընլա սէօյլէշիւր իտի: — Իքի սէնէ թէ-
մամ օլտուգտա, Ֆէլիքս Պօրթիօս Ֆէսթօս

խալէֆ օլտու . վէ Գեւղիքս Լէհուտիլէրէ խաղլը-
նիւվազլըդ իթմէք խթէտիլինտէն , Փավլօսու
զինճիրպէնտ պրագտը :

Պատմ 25

25. Իմտի Գէսթօս վիլանէթէ վասըլ օլտուգտա ,
իւչ կիւն սօնրա Վայսերիլէտէն Լէրուշալիմէ չըդ-
2 տը : — Վէ պաշքեահինլէրէ Լէհուտիլէրին
մուլթէպէրանը Փավլօսուն 'ալէյհինտէ անա միւ-
3 ըաճա'աթլա ըիճա իտէրէք , — անըն Լէրուշալիմէ
ճէլպի խուսուսունտա էմր իթմէսինի դալէպ էյ-
լէտիլէր . քէնտիլէր իսէ եօլտա անը դաթլ իթ-
4 մէք իչիւն տուգագ դուրույօրլար իտի : — Գէս-
թօս տախի' Փավլօս Վայսերիլէտէ թահթ էլ
հըֆդ տըր . պէն տախի 'անգարիպ օրայա կիտէճէ-
յիմ , տէյու ճէվապ վէրմէսիլէ պէրապէր , —
5 իմտի արանըգտա մուղթէտիր օլանլար , էյէր օլ
ատէմ իւղէրինտէ գապահաթ պուլմուշլար իսէ ,
անըն 'ալէյհինտէ շիքեանէթ իթմէք իւղրէ պէ-
6 նիմ իլէ պէրապէր ինսինլէր , տէտի : — Վէ Եան-
լարընտա անճագ սէքիլ եա օն կիւն մէքս իթտիք-
տէն սօնրա Վայսերիլէտէ ինտի . վէ Ֆերտասը կիւն
մինպէրտէ օթուրուպ Փավլօսուն իհզար իտիլմէ-
7 սինի էմր էյլէտի : — () տախի կէլտիքտէ , Լէրու-
շալիմտէն կէլմիշ օլան Լէհուտիլէր անը իհադա

- իտիպ , իսպաթընտ զայրը մուղթէտիր օլտուգլարը
8 չօդ վէ աղըր շիքեանէթլէր իթմէքլէ , — Փավլօս
տախի պիլ միւտաֆա'ա' Պէն նէ Լէհուտիլէրին
շէրի'աթընա , նէ հէյքէլէ վէ նէ տէ Վայսերէ
9 դարշը պիր գապահաթ իշլէտիմ , տէտի : — Լաքին
Գէսթօս Լէհուտիլէրին խաղըրընը խօշ իթմէք
խթէյերէք Փավլօսա ճէվապէն' Սէն Լէրուշալիմէ
չըդրպ պու շէյլէրտէն տօլայը պէնիմ հուգու-
րումտա օրատա մուհաքէմէ օլմագ իսթէրմիսին ,
10 տէտի : — Փավլօս տա տէտի քի . Պէն Վայսերին
մահքէմէսի հուգուրունտա տուրույօրում . վէ անտէ
մուհաքէմէ օլմագլըղըմ կէրէք տիր : Սէնին տախի
վէք էյի մա'լիւմին օլտուգու միսիլու , Լէհու-
11 տիլէրէ հի'չ պիր գարար իթմէտիմ : — Օխրա
էյէր հադգաղլըդ իթմիշ իսէմ , եախօտ գաթլէ
սէգա պիր շէյ իշլէմիշ իսէմ , էօլմէքտէն իմ-
թինա' իթմէմ . ամմա էյէր պուլալըն 'ալէյհիմ-
տէքի իշթիքեալարը պի'ապ իսէ , հի'չ պիր քիմսէ
պէնի անլէրէ թէսլիմ իտէմէզ . Վայսերէ ըէֆի
12 տա'վա իտէրիմ : — () վագըթ Գէսթօս մէճլիս
իլէ միւղաքէրէ իթտիքտէն սօնրա' Վայսերէ ըէֆի
տա'վա իթտին , Վայսերէ կիտէճէքսին , տէյու
ճէվապ վէրտի :
13 Գագադ պիր գաչ կիւն միւրուրինտէն սօնրա ,
Գէսթօսու թէպրիք իթմէք իւղրէ Եկրիփիաս մէ-
14 լիք իլէ Պէրնիգէ Վայսերիլէտէ ինտիլէր : — () րա-
տա խայլը էյիմ մէքս իթտիքլէրինտէ , Գէս-
թօս' Փավլօսուն մէսէլէսինի մէլիքէ նագլ իտիպ

- տէտի քի. Պուրատա Գէլիքսին մահապուս պրագ-
 15 տըղը պիր ատէմ վար տըր : — Պէն Լէրուշալիմ-
 տէ պուլուճնտուղում էսնատէ Լէհուտիլէրին պաշ-
 քեհահինլէրիլէ իսթիեարլարը 'արղը շիքեանէթ
 իտիպ անըն 'ալէյհինտէ հիւքմ գալէպ իթտի-
 16 լէր : — Պէն անլէրէ ճէվապէն Միւտտէ'ան 'ալէյհ
 քէնտի միւտտա'իլէրիլէ միւվաճէհէ իթտիլիպ
 օլ շիքեանէթտէն թէպրիէի զիմէթ իթմէքլի-
 յինէ միւտա'ատէ պուլմատըղճա, պիր քիմէսնէյի
 մահքիւմ իթմէք Րօմալըլարըն 'ատէթինտէն
 17 տէյիլ տիր, տէտիմ : — Իմտի անլէր պուրայա
 թէճէմմիւ իթտիլէրինտէ, Ֆերտասը կիւն պիլա
 թէխիր մինպէրտէ օթուրուպ օլ ատէմին իհզար
 18 իտիլմէսինի էմր իթտիմ : — Անըն խասիմլէրի
 հուղուրտա տուրուպ, անըն հազըրնտա պէնիմ գը-
 եաս իթտիլիմ դապահաթ լարտան հի'չ պիրինի
 19 տէրմիյան իթմէղլէր իտի : — Գազադ քէնտի տի-
 եանէթլէրինէ վէ Փապլուսուն՝ Տիրի տիր, տէտիյի
 Յիսուս նամընտա միւթէվէֆա պիր քիմսէյէ միւ-
 20 թէ'ալլիդ պա'ղը մէսէլէլէրի վար իտի : — Վէ
 պէն պու մագուլէ մէսէլէ հազըրնտա թէրէտտիւտ
 իթտիլիմտէն, անա՝ Լէրուշալիմէ կիտիպ պու
 շէյլէրտէն տօլայը օրատա մուհաքէմէ օլմագ իս-
 21 թէրմիսին, տէյու սիւալ իթտիմ : — Վէ Լաքին
 Փապլուս՝ Աղօսթօսուն տիվանընա պրաղըլմագ
 իւզրէ ըէֆի տա'վա իթտիլինտէ, պէն անը
 Գալսէրէ կէօնտէրինճէյէ տէք հըֆզ օլունմասընը
 22 էմր իթտիմ : — Վէ Ալրիփիաս Գէսթօսա՝ Պէն

- տախի պու ատէմի տինլէմէյի արղու իտէր ի-
 տիմ, տէտիքտէ, Գէսթօս՝ Լարըն անը տինլէրսին,
 տէտի :
 23 Իմտի Ֆերտասը կիւն Ալրիփիաս վէ Պէրնիգէ
 քէմալը իհթիշամլա կէլիպ, պինսաշըլար վէ
 շէհլին վիւճուհու իլէ պէրասպէր տիվանիւսնէյէ
 կիրտիքտէն սօնրա, Գէսթօսուն էմրի իւզրէ, Փապ-
 24 լուս իհզար օլունտու : — Վէ Գէսթօս տէտի. Լէյ
 մէլիք Ալրիփիաս, վէ պիղիմլէ հազըր պուլունան
 ճիւմլէ ըիճալ, պունու կէօրիւյօրսունուղ. Լէհու-
 տիլէրին պիւթիւն ճիւմհուրու կէրէք Լէրուշա-
 լիմտէ վէ կէրէք պուրատա թէճէմմիւ իտիպ, ա-
 նըն հազըրնտա՝ Պունտան պէօյլէ հաշամասը ճաիզ
 25 տէյիլ տիր, տէյու պաղըրտը : — Լաքին պէն անըն
 էօլիւմէ սէզա պիր դապահաթ իշլէմէտիյինի ան-
 լատրմ : Լամա քէնտիսի Աղօսթօսա ըէֆի տա'վա
 իթտիլինտէն, անը կէօնտէրմէյի թէնսիպ էյլէ-
 26 տիմ : — Վէ պունուն հազըրնտա ամիրիմէ եազա-
 ճազ պիր մուհազգազ շէյիմ եօզ տըր : Պու էճլ-
 տէն անը սիղին հուղուրունուզա վէ պախուսուս,
 էյ մէլիք Ալրիփիաս, սէնին հուղուրունա կէթիլ-
 տիմ, թա քի թէտըիգաթ իճրա օլունտուգտան
 27 սօնրա պիր եաղաճաղըմ օլա : — Զիրա 'ալէյ-
 հինտէ իթհամ իտիլտիյի շիքեանէթլէրի պէտան
 իթմէքսիլին պիր մահապուս կէօնտէրմէք պանա
 'ապէս կէօրինիւր :

Պատմ 28

26. Եկրիփիաս փափլօսա՝ Բէնտին ի չիւն սէօյլէ-
մէյէ սանա իզն վար տըր տէտի : Օլ զէման փափ-
լօս էլ ինի ուղատըպ միւտաֆա՛աի նէֆա իթմէյէ
2 պաշլատը : — Ես մէլիք Եկրիփիաս , Եհհուտիլէ-
րին պէնիմ 'ալէյհիմտէ իթտիլէրի շիքեանէթ-
լէրին ճիւմլէսի հազդընտա պու կիւն սէնին հու-
զուրուկտա 'արզը միւտաֆա՛ա իտէճէյիմտէն տօ-
3 լայը քէնտիմի մէսուտ 'ատտ իտէրիմ : — Պախու-
սուս քի սէն Եհհուտիլէրին ճիւմլէ անինլէրինէ
վէ մէսէլէլէրինէ վազըֆսըն . պու սէպէպտէն պէ-
4 նի սապը իլէ տինլէմէկի ընձա իտէրիմ : — Իմտի
պէնիմ թա իպթիտատան Եհրուշալիմտէ միլլէ-
թիմին արասընտա սէպալէթիմտէն պէրու կէչիւ-
տիյիմ 'էօմը՝ ճիւմլէ Եհհուտիլէրէ մա՛լիւմ
5 տիր : — Եյէր շէհատէթ իթմէք իսթէրլէրսէ ,
պիղիմ տինիմիղին էն տօղրու Ֆըրգասը մուճէ-
պինճէ՝ Ֆարիսի եաշատըղըմը անլէր չօգտան
6 պէրու պիլիլիլէր : — Վէ շիմտի՝ Ելլահ գարա-
ֆընտան էձտատըմըգա օլունան վա՛տըն իւմիտի
իչիւն թահթը մուհաքէմէտէ տուրույօրում : —
7 Ենա տախի պիղիմ ծնիքի սրպղլարըմը կէճէ
կիւնտիւղ 'ալէտտէվամ 'իպատէթ իտէրէք նախ
օլմաղա իւմիտ իթմէքտէ տիրլէր : Օլ իւմիտ ի-

չիւն Եհհուտիլէր դարաֆընտան շիքեանէթ օլու-
8 նույօրում , էյ մէլիք : — 'Նէ՞ . Ելլահըն էօլիւլէ-
րի գընամ իթտիլմէսի սիղին 'ինտինիգտէ ինանըլ-
9 մազ շէյմի 'ատտ օլունուր : — Վազը՛ա պէն
քէնտիմ 'Եազարէթլի Յիսուսուն իսմինէ գարշը
փէք չօգ իսսիմանէ շէյլէր իթմէքլիյի պանա
10 վաճիպ զանն իտէր իտիմ : — Պունու Եհրուշա-
լիմտէ իճրա տախի իտիպ , պաշքեահինլէրտէն
սէլահիյեթ ալտըգտան սօնրա , նի չէ մուգատտէս-
լէրի պէն մահպէսէ իլգա իթտիլիպ , գաթլ օլուն-
11 տուգլարընա պէն տախի ըէյ վէրտիմ : — Վէ հէր
ճէմ 'իյեթկիւհալարտա անլէրէ չօգ տէֆ՛ա 'ա-
ղապ վէրիպ , անլէրի քիւֆը իթմէյէ իճպար ի-
տէր , վէ 'ալէյհիլէրինէ դայէթլէ դալգէպլէնէրէք
անլէրի էճնէպի շէհիլլէրտէ պիլէ գօղալար ի-
12 տիմ : — Պու էֆքեար իլէ պաշքեահինլէրտէն
սալահիյեթ վէ վէքեալէթ ալարագ , Տըմըշգա
13 կիտէր իքէն , — էյ մէլիք , Եօլտա էօյլէն սուլարըն-
տա պէնիմ վէ ըէֆիգլէրիմին էղրաֆընտա լէմէ-
'ան իտիպ կիւնէշին զընտընտան տահա Ֆաիգ
14 սէմալի պիլր նուր կէօրտիւմ : — Ճիւմլէմիզ եէրէ
տիւշտիւք : Վէ պանա 'Դալլանի լիսանընտա՝ Սա-
ուլ , Սաուլ , նի՛չիւն պէնի գօղալարսուն .

14. — Պիլա միւմանա՛ա գապուլ իտէպիլիլիլէրի քի փափ-
լօսուն Եօլտաշլարը էվ վէլա նուրուն շէտիտ փարըլթըրնտան
եէրէ եէքսան օլուպ տէր՛ադապ գալըմըշ , վէ Յիսուսուն սէ-
սի իշիտիլտիյի սըրատա դաթէն աեադտա պուլունմուշ օլա-
լար (9. 7) :

էօյէնտէրէյէ գարշը թէփմէք սանա կիւճ տիր,
 15 տէյէն պիր սէտա իշիթտիւմ : — Պէն տախի՝ Լա՛
 Բապպ, սէն քիմսին, տէտիյիմտէ՝ Պէն սէնին գո-
 16 զալատըղըն Յիսուսըմ . — վէ Լաքին գալգ, վէ
 աեազլարըն իւզէրինտէ տո՛ւր . զիրա կէօրտիւյիւն
 վէ սանա պիղզաթ կէօթէրէճէյիմ շէյլէրէ սէնի
 մէմուր վէ շահիտ նասպ իթմէք իշիւն սանա կէօ-
 17 րիւնտիւմ . — վէ սէնի գալմտան վէ շիմտի նէզտ-
 լէրինէ կէօնտէրէճէյիմ դախիթէլէրտէն ինթիխապ
 18 իտէրիւմ, — Թա քի անլէրին կէօզլէրինի աչաւըն
 տա, գարանլըգտան նուրա վէ շէյգանըն հիւքիւ-
 մէթինտէն Ալլահա բիւճու՛ իտիպ, պանա օլան
 իման վասրդասըյլա կիւնահլարըն մաղֆիրէթինէ
 վէ մուգատտէսլէր միրասընտա նասիպէ նախ օլա-
 19 լար, տէտի : — Պունա պինաէն, էյ մէլիք Ակրիփ-
 փաս, օլ սէմալի կէօրիւնիւշէ իդա՛ւթսըղ օլմա-
 20 տըմ . — պիլ՛աքս էվվէլա Տըմըշգ իլէ Լէրուշա-
 լիւմ վէ ճիւմլէ Լէհոտիւթան տիւարընտա օլան-
 լարա, հաթթա դախիթէլէրէ պիլէ թէվպէ իտիպ
 թէվպէյէ Լաիդգ Կամէլլէր իշլէյէրէք Ալլահա
 21 բիւճու՛ իթմէլէրի իշիւն վա՛զ իթտիւմ : — Պու
 սէպէպտէն Լէհոտիւթէր պէնի հէյքէլտէ դութ-
 22 մագլա գաթլ իթմէք իսթէտիլէր : — Լաքին
 Ալլահըն եարտըմը պանա իմտատ օլարուգ, պու
 կիւնէ տէյին պազիլիւմ, վէ քիւշիւյէ վէ պէօեիւյէ
 շէհատէթ իտէրէք, վէ փէյղամպէրլէրին վէ Մու-
 սանըն վազը՛ օլաճագլարընը սէօյլէմիշ օլաուգլա-
 23 րը շէյլէրին, — եանի Վարիստոսուն սիւսաթէթ չէք-

մէքլիլինին, վէ էօլիւլէրտէն գըեամ իտէնլէրին
 պիրինճիսի օլաճագլընըն, ճէմա՛ւթա վէ դախիթէ-
 լէրէ նուր թէպշիր իտէճէյինին իսարիճինտէ հի՛չ
 պիր շէյ սէօյլէմէյօրում :
 24 () պուշլարը սէօյլէյիպ միւտաֆա՛աի նէֆս
 իթմէքտէ իքէն, Ֆիսթօս պիւլէնտ ավազ իլէ՛ Լա՛յ
 Փավլօս, չըլտըրըյօրսուն . Վիւմ քէսրէթի սէնի
 25 չըլղընլըղա սէվգ իտիյօր, տէտի : — Վէնտիսի
 տէ՛ Զըլտըրմայօրում, էյ տէվլէթու Ֆիսթօս,
 ամմա հազիդաթ վէ հիքմէթ սէօզլէրի սէօյլէյօ-
 26 րում : — Վէ հուզուրունտա ճէսուրանէ սէօյլէտի-
 յիւմ մէլիք պու շէյլէրէ աշինա տըր . վէ զանն
 իթմէմ քի պուշլարտան պիր շէյ պիլէ քէնտիսին-
 տէն մախֆի օլա . չիւնքի պուշլար քէօշէլէրտէ
 27 վազը՛ օլմատը : — Լա՛յ մէլիք Ակրիփփաս, փէյ-
 դամպէրլէրէ ինանըմըսըն . ինանարըղընը պիլի-
 28 րիւմ, տէտի : — Լաքին Ակրիփփաս Փավլօսա՛ Պէ-
 նի Խորիսթիւան օլմաղա ճիւզի գանտըրըյօրսուն,
 29 տէտի : — Փավլօս տախի՛ ճիւզի վէ քիւլլի, եա-
 լընըղ սէն տէյիլ՛ պու կիւն պէնի տինլէյէնլէրին
 ճիւմլէսի տէ շու պէնտլէրտէն մա՛ատա պէնիւմ
 կիպի օլմալարընը Ալլահտան նիւաղ իտէրիւմ,
 30 տէտի : — Վէ մէլիք իլէ վալի վէ Պէրնիգէ վէ
 սնլէր իլէ պիրլիքտէ օթուրանլար աեաղա գալգ-

29. — Պա՛ղըլար իշպու են ծնցօ վէ են πολλοί լաֆլարընը,
 քիւլլի շահիթիլէ, քիւլլի շէյլէ, վէ քիւլլի շահիթիլէ, քիւլլի
 շէյլէ, թէրճէմէ իտէրլէր :

- 31 տըլար : — Վէ կիթմէքտէլէր իքէն պիրիպիրլէրիյ-
լէ սէօյլէշէրէք՝ Պու առէմ էօլիւմէ եա զինձիր-
լէրէ միւսթաճազգ պիր շէյ իշլէմէմիշ տիր, տէտի-
32 լէր : — Եկրիպիսա տախի Ֆէսթօսա՝ Լէյեր պու
առէմ Պալսէրէ ըէֆի տալա իթմէմիշ օլսայտը,
թախլիէն օլունապիրի իտի, տէտի :

Պատմ. 27

27. Պաշրէն Իթալիայա կիթմէմիղէ էմր վէրիւ-
տիքտէ, Փապլօսու վէ սաիր պալը մաճպուսլարը
Եղօսթօս դապուրունտան Լոուլիօս նամ պիր
2 եիւզպաշըյա թէսլիմ իթտիլէր : — Վէ Եսիա
սաճիլի եազընլարընտան կիտէճէք օլան Ետրա-
միթլի պիր կէմիյէ կիրիպ, տէմիրի գալտըրադ :
Մաքէտօնիատան օլան թէսալօնիքէլի Երիսթար-
3 խօս պիղիմլէ պէրապէր իտի : — Ֆէրտապը կիւն
Սալտայա վասըլ օլտուդտա, Լոուլիօս Փապլօսա
ինսանիյէթքերաւանէ մուամէլէ իտիպ, տօսթլա-
ընըն նէզտինէ կիթմէսինէ վէ գալլըլմասընա
4 ըուխսաթ վէրտի : — Օրատան տէմիրի գալտըր-
ադ, վէ ըուզկեար մուխալիֆ օլտուղու սէպէ-
պիլլէ, Ղարսընըն ալթ դարաֆընտան սիւրտիւք : —
5 Վէ Ղիլիքեա վէ Պամֆիլիա տէնիզլինտէն կէչ-
տիքտէն սօնրա Լիզիտա վազը՝ Միրայա կէլ-
6 տիք : — Լիւզպաշը օրատա Իթալիայա կիտէճէք

- Խաքէնտերիյէլի պիր կէմի պուլուպ, պիղի անա
7 պինտիրտի : — Խալլը կիւնլէր աղըր կիտիպ, կիւճ
իլէ Ղնիտօսուն գարշըսընա եթիշտիք . վէ ըուզ-
կեար պիղի մէն իթտիլինտէն, Վիրիտին ալթ
դարաֆընտան Սալմօնա գարշըսընտան սիւր-
8 տիւք : — Սիւճ իլէ օրատան կէչտիքտէն սօնրա,
Սիւզէլ լիմանլար թէսմիէն օլունան պիր մաճէլէ
կէլտիք . վէ Լասայա շէճրի պունա եազըն տըր : —
9 Վէ խալլը գէման կէչտիքտէն սօնրա, օրուճ վազ-
թը զաթէն կէչմիշ օլտուղունտան, արթըգ տէնիզ
եօլճուլուղու մուխադարալը օլմաղլէ, Փապլօս
10 սնլէրէ նասիճաթ իտիպ՝ — Լէյ առէմլէր, պու
տէնիզ սէֆէրինին՝ եալընըգ եիւքէ վէ կէմիյէ տէ-
յիլ, իլա քէնալի ճանլարընըգա տախի ըէնձլի
վէ չօգ դարալըլը օլաճաղընը կէօրիւյօրում, տէ-
11 տի : — Լաքին եիւզպաշը Փապլօսուն սէօյլէ-
րինտէն իսէ կէմինին ըէլսինէ վէ անըն սաճիպինէ
12 իթիմատ իտեր իտի : — Օլ լիման գըշլամաղա
միւնալիտ օլմատըղընտան, էքսէրիսի գըշը կէ-
չիրմէլէրի իչիւն Ֆէնիքսէ գատար եթիշմէլէրի
իմիտիլլէ օրատան միւֆարէգաթ իթմէյէ գա-
լար վէրտիլէր . պու՝ Վիրիտին լիմանը օլուպ,
պիր դարաֆտան ճէնուպի դարպա վէ տիկէր դա-

8. — Միւլէլիֆինի միւթէգատտիմինտէն ճիւզ պիրի տէ
կիւլէլ լիմանլարտան պաճա էյլէմիշ տէյիլ տիր : Լաքին
Մաթալա պուրնունտան շարգ ճիճէթինտէն պիր դաշ միւ ու-
զագտա պուլունմասը փէք մուճթէմիլ տիր :

յարժտան շիմալի դարպա նազար խոհր :

- 13 Եւսոս լուզկեարը էստիքտէ, մազաստլարընա էրտիլէր զանն խոհրէք տէմիրի դալտըրըպ Վիլիտին սահիլի եազընլարընտան կէչիյօրլար խոհր :—
- 14 Եւմա պիր ազ սօնրա անա դարշը շարգի շիմալի թէսմիեէ օլունան ֆուրդունալը պիր լուզկեար
- 15 չըգար : — Վէ կէմի դափըլըպ լուզկեարա դարշը տուրամադըընտան, անը պրագարդ քի կիթսին :—
- 16 Ղօտա թէսմիեէ օլունան պիր ատանըն ալթ դարաֆընտան կիթտիք, վէ սանաալը կիւճ իլէ
- 17 զապը խոհպիլտիք : — Վէ անը եօգարըյա չէքտիքտէն սօնրա, ալէթ ալըպ կէմիյի ալթընտան պաղլատըլար . վէ սըղա տիւշմէք գօրգուսունտան, լէնկերի ինտիրտիլէր, վէ պէօյլէճէ սիւրիւքլէնիր-
- 18 լէր խոհր : — Պէրտասը կիւն ֆուրդունա քէսպի շիտտէթ իթմէքլէ, եիւքլէրի տէնիզէ աթարլար
- 19 խոհր : — Վէ իւչիւնճիւ կիւնտէ քէնտի էլլէրիմիզ
- 20 իլէ կէմինին դաղըմլարընը աթարդ : — Նիչէ կիւնլէր նէ կիւնէշ, նէ տէ երլտըղլար կէօրիւնիւպ, շէտիտ ֆուրդունա տախի իւզէրիմիզէ տէվամ իթտիքտէ, խէլաս օլմամըղըն իւմիտի դաիլ օլ-
- 21 տու : — Վէ խալը կիւնլէրտէն պէրու աճ տուր-

13. — ἄσπον, ἄγγε, հարֆը դարֆընըն թէշպիհի օլուպ, որան եւթընլարընա, տէմէք տիր :

17. — Ղատիմ միւլէլիֆլէրին շէհատէթլէրի իւզրէ, կէմիճիլէր ֆուրդունա վազթընտա, տէնիզէ հալաթ դօփու իլէ լէնկեր (σπερα καὶ ἄγγελος, եւանի τὸ σκεῦος) սարգըտըպ, պէօյլէճէ կէմինին սիւրաթընը թատիլ խոհրլէր խոհր :

- մուշ օլտուգլարընտան, օլ զէման ֆափլօս օրթալարընտա տուրուպ տէտի . Եւս ատէմլէր, պէնի տինլէյիպտէ Վիլիտուն միւֆարէգաթ իթմէմէքլէ, պու մէշագգաթ վէ թէլէֆաթտան պէրի
- 22 օլմանըղ իճնապ խոհր խոհր : — Եւմա շիմտի սիզէ եիւրէք ալմանըղ իչիւն նասիհաթ խոհրիմ . զիրա կէմիտէն մաատա, սիզտէն հիչ պիրինիզին ճանը
- 23 թէլէֆ օլմայաճագ տըր : — Չիւնքի մէսուպ օլուպ իպատէթ իթտիյիմ Ելլաշըն պիր մէլէյի
- 24 պու կէճէ եանըմտա տուրուպ — Եւս ֆափլօս, գօրգամ, Ղալսէրին հուզուրունտա տուրմանկ լազըմ տըր . վէ իշթէ Ելլաշ սէնին իլէ պէրապէր կէմիտէ օլանլարըն ճիւմլէսինի սանա պաղըշլատը,
- 25 տէտի : — Պինապէրին միւսթէրիհ օլունուզ, էյ ատէմլէր . զիրա պէն Ելլաշա իթիմատ խոհրիմ քի պանա սէօյլէնիլտիյի միսիլու վաղը՝ օլաճագ
- 26 տըր : — Պագադ պիր աուայա վասըլ օլմամըղ կէրէք
- 27 տիր : — Օն տէօրտիւնճիւ կէճէ օլտուգտա Ետրիա տէնիլինտէ չալզանմագտա խոհր . վէ եարը կէճէ լատտէլէրինտէ կէմիճիլէր քէնտիլէրէ պիր դարա
- 28 կէօրիւնիւյօր զանն իթտիլէր : — Վէ ըսգանտիլի պրագըպ եիրմի գուլաճ պուլտուլար . պիր ազ տահա իլէրիւ վարտըգտա, օն պէշ գուլաճ պուլտու-
- 29 լար : — Վէ դաեալըղա տիւշմէք գօրգուլարընտան, կէմինին զըշ դարաֆընտան տէօրթ տէմիր

24. — Ելլաշըն՝ ազիլէրին շէֆաթաթըլըղընա իթիպար խոհր օլտուգունա վաղիհ վէ աշիքեար պիր տէլիլ տիր :

- աթուղ կիւն տօղմասընը արգո՛ւ խէր խտիւէր : —
- 30 Լաքին կէմիճիւէր կէմիտէն գաջմագ գաստըյլա ,
կէօյա կէմինին պաշ դարաֆընտան տէմիրլէր աթ-
մագ խաթէրլէր պէհանէսիյլէ սանտալը տէնիզէ
- 31 ինտիրտիլէր : — Օլ զէման փաւլլօս եիւզպաշըյա
վէ 'ասքէրլէրէ' Լէյէր պո՛ւնլար կէմիտէ գալմագ-
- 32 լարսա , սիզ գուրթուլամագընըզ , տէտի : — Օլ
զէման 'ասքէրլէր սանտալըն իվլէրինի քէսիպ անը
- 33 պրագաղլար քի տըշարը տիւշսիւն : — Վ է սապահ
սէօքտիւյիւ սըրատա փաւլլօս ճիւմլէսինէ դա'ամ
իթմէլէրինի բիճա խտէրէք՝ Պու օն տէօրտիւնճիւ
- 34 գալտընըզ : — Լամտի դա'ամ իթմէնիզի բիճա խտէ-
րիմ . զիրա պու սիզին խէլաս օլմանըզ իչիւն տիր .
չիւնքի սիզտէն պիրինին պաշընտան պիր զըլ զաի՝
- 35 օլմայաճագ տըր , տէտի : — Պունու տէտիքսէ էթ-
մէք ալըպ ճիւմլէսինին հուզուրունտա շիւքը իթ-
- 36 տի , վէ փարէլէյիպ եէմէյէ պաշլատը : — Շիւմ-
լէսի տէ եիւրէք ալըպ քէնտիլէր տախի դա'ամ
- 37 իթտիլէր : — Աէմիտէ ճէմ'ան իքի եիւզ եէթմիշ
- 38 ալթը քիշի խտիք : — Պա'ամման տօյտուգլա-
ընտա , պուզտալը տէնիզէ տէօքէրէք կէմիյի խա-
- 39 ֆիֆլէթտիլէր : — Աիւնտիւզ օլտուգտա օլ եէրի
դանըմատըլար . ֆագագ դըբըսը օլան պիր քէօր-
ֆէզ կէօրմէքլէ , միւմքին օլտուղու թագտիրտէ

33. — Պու քէլիմէլէր՝ օլ գատար աղ դա'ամ ալտըլար
քի գալէ ալընմասընա հաճէթ եօդ , տէմէք տիր :

- կէմիյի օրայա սէվզ իթմէյէ գարար վէրտիլէր : —
- 40 Տէմիրլէրի եօգարը ալըպ քէնտիլէրինի տէնիզէ
իհալէ իթտիլէր : Տիւմէնին պաղլարընը կէվէտիպ
զըշ տիւմէնինին եէլքէնինի ըուզկիարա վէրէրէք
- 41 զըբըյա տօղրու կիթտիլէր : — Լքի դարաֆտան
տէնիզի օլան պիր մահէլէ տիւշտիւքլէրինտէ կէ-
- միյի զըբըյա տօղրու սէվզ իթտիլէր : Պունուն
խէ պաշը սափլանարագ հարէքէթսիզ գալտը ,
զըշ դարաֆը խէ տալղալարըն շխտէթինտէն
- 42 փարէլէնիյօր խտի : — Մահպուսլարտան քիմսէ
եիւզէրէք ֆիրար իթմէմէսի զըմնընտա , 'ասքէրլէր
- 43 անլէրի էօլտիւրմէյէ գարար վէրտիլէր : — Լաքին
եիւզպաշը փաւլլօսու գուրթարմագ խաթէտիյին-
- տէն , անլէրի քէնտի նիյեթթլէրինտէն մէն՝ խտիպ ,
էմր էյլէտի քի աթըլըպ գարայա չըգսընլար : —
- 44 Պագի դալանլարտան պա'զըսը թախթալար՝
պա'զըսը տա կէմինին մէքսուրաթը իւզէրինտէ
կէչսինլէր : Վ է պէօյլէճէ ճիւմլէսի տէ գարայա
չըգըպ գուրթուլտուլար :

Պատ 28

28. Վ է գուրթուլտուղումուգտա , օլ ատանըն
Մալթա թէսմիեէ օլտուղունու պիլտիք : Պար-
պարլար խէ պիզէ ֆէվզէլ'ատէ ինսանիյեթ իպ-
- 2 ըազ իթտիլէր : — Օլիրա աթէշ եագմագլա , եաղ-

մըջ օլանն եաղմուրտան վէ սօղուգտան ճիւմէմիզի
 3 իսթիրահաթ իթտիրտիւէր :— Փապլօս տա պիր չօգ
 չալը տէվշիրիպ, աթէշ իւզէրինէ գօտու . աթէշին
 հարարէթինտէն պիր էնկէրէք երլանը չըզըպ անըն
 4 էլինէ եափըշտը :— Պարպարլար ճանավարը ա-
 նըն էլինտէն սարգըլմըշ կէօրտիւքտէ, եէքտիկէր-
 լէրինէ՝ Պու ատէմ էլպէթթէ գաթիլ տիր .
 հէր նէ գատար տէնիզտէն գուրթուլտու իսէտէ,
 'ատալէթ անը եաշամաղա պրագմատը, տէր-
 5 լէր իտի :— Օ իսէ ճանավարը աթէշէ սիլքտի,
 6 վէ քէնտիսինէ հի'չ պիր դարար օլմատը :— Ենլէր
 անըն շիշէճէյինի վէ պիրտէն տիւշիւպ էօլէճէյի-
 նի գընաս իտէրլէր իտի : Լաքին խալը վազըթ
 պէքլէյիպ անա պիր դարար օլմատըղընը կէօր-
 տիւքտէ, թէպտիլի զանն իտիպ՝ Պու պիր իլահ
 7 տըր, տէրլէր իտի :— Պու եէրին էգրաֆընտաքի
 քէօյլէրի՝ ատանըն Փօպլիօս թէսմիեէ օլունան
 էմիրինէ 'աիտ իտիլէր : Պու պիրի զապուլ իտէ-
 րէք, միւրիւվէթլէ իւշ կիւն պիրի միւսաֆիր էյ-
 8 լէտի :— Փօպլիօսուն փէտէրի իսէ հումմա վէ
 գանլը իսհալա դութուլմուշ եաթմագտա իտի :
 Փապլօս անըն նէգտինէ կիրիպ տու'ա իտէրէք էլ-
 լէրինի անըն իւզէրինէ գօմաղլա անա շիֆա
 9 վէրտի :— Պու վազը'անըն իւզէրինէ, ատատա
 մարաղլարը օլանլարըն ճիւմէմի անըն եանընա
 10 կէլիպ շիֆա պուլուրլար իտի :— Պինապէրիյն
 անլէր պիրի չօգ իբրամլար իթտիրտիւէր . վէ միւ-
 ֆարէգաթ իտէճէյիմիզ սըրատա լէվազիմա-

Թըմըզը վէրտիլէր :

11 Իւշ այ սօնրա, օլ ատա էօնիւնտէ գըշլամըշ վէ
 'ալամէթի Տիօսգօրի օլան Խսքէնտէրիյէլի պիր
 12 կէմի իլէ հարէքէթ իթտիք :— Վ է Սիրաքուստա
 13 տէմիր աթըպ օրատա իւշ կիւն գալտըգ :— Օրա-
 տան տօլաշարադ Բէճիօմա կէլտիք . վէ պիր կիւն
 սօնրա լօտօս էսմէքլէ, իքինճի կիւն Փուլթիօլիյէ
 14 վասըլ օլտուգ :— Օրատա պիրատէրլէրի պուլ-
 տուգ, վէ եէտի կիւն քէնտիլէր իլէ պէրապէր
 գալմամըգ իշիւն բիճա իթտիրտիւէր . պա'տէհու Բօ-
 մայա միւթէվէճիհէն հարէքէթ իթտիք :—
 15 Վ է պիրատէրլէր հագըմըզտա խապէր ալտըգտա,
 թա' Ափիօս չարշուսույլա իւշ խանլարա գա-
 տար իսթիպալըմըգա չըգտըլար : Փապլօս ան-
 լէրի կէօրտիւքտէ Ալլահա շիւքը իտիպ եիւրէք
 ալտը :
 16 Բօմայա վիւսուլիմիզտէ, քէնտինի պէքլէյէն
 'ապէր իլէ այրըճա իգամէթ իթմէսինէ ըուխաթ
 17 վէրիլտի :— Վ է իւշ կիւն սօնրա Փապլօս օրատա
 պուլունան Լէհուտիլէրին վիւճուհունու տա'վէթ
 էյլէտի, թէճէմմիւ' էյլէտիքլէրինտէ անլէրէ տէ-
 տի . Լ'յ պիրատէրլէր, պէն ճէմա'աթա վէ էճտա-
 տըմըզըն աեինինէ մուխալիֆ պիր շէյ իթմէմի-
 շիմ . պաղլը օլարագ Լէրուշալիմտէն Բօմալըլա-
 18 ընէ էլլէրինէ թէսլիմ օլունտուլմ :— Պունլար պէնի
 իսթիսդագ իտիպ պէնտէ գաթլէ միւսթահագգ
 պիր գապահաթ պուլմատըզլարընտան, պէնի սա-
 19 լըվէրմէք իսթէտիլէր :— Լաքին հէր նէ գատար

- միլլէթիմին 'ալէյհինտէ պիր շիքեանէթիմ' եօզ
խսէտէ, Լէհնուտիլէրին մուգալէմէթ էյլէմէսի սէ-
պէպիլլէ, Պալսէրէ րէֆի տա՛վա իթմէյէ մէճ-
- 20 պուր օլտում : — Խմտի պու սէպէպէ մէպնի, սի-
զինլէ կէօրիւշիւպ սէօյլէշմէք իւղրէ սիղլէրի
տա՛վէթ իթտիմ. չիւնքի պէն՝ Խարայիլին իւմիտի
իչիւն պու զինճիլլէ պաղլը գալըյօրում : —
- 21 Ընլէր տէ անա տէտիլէր. Պիզ սէնին հազզընտա
նէ Լէհնուտիլթանտան մէքթուպ ալտըգ, նէ տէ
պիրատէրլէրտէն պիրի կէլիպ սէնին հազզընտա
պահս իթմիշ եախօտ սէնին 'ալէյհինտէ սէօյլէ-
- 22 միշ տիր : — Լաքին նէ էֆքեարտա օլտուղունդու
սէնտէն իշիթմէք արզուլարըգ. զիրա պու Ֆրըգա
հէր եէրտէ տիւչարը մուխալէֆէթ օլտուղունտան
- 23 խապէրտարըգ : — Ընա պիր կիւն թա՛նին խալպ,
վաֆիր քիմսէլէր անըն մէնզիլլինտէ թէճէմմիւ՛
իթտիլէր : Օ տա սապահտան ազշամա դատար
պիւրհանլարլա Ալլահըն մէլէքիլթիւնիւ կէօս-
թէրիր, վէ Մուսանըն շէրի՛աթընտան վէ փէյղամ-
պէրլէրտէն՝ Յիսուսուն հազզընտա անլէրի իգնա՛
- 24 խտէր խտի : — Տէտիլքլէրինէ անլէրտէն պա՛ղըլարը
ինանտըլար, պա՛ղըլարը տա ինանմատըլար : —
- 25 Լէքտիկէրլէրիլլէ միւվաֆագաթ իթմէյիպ չէ-
քիտիլքլէրի սըրատա, Փալլօս հէման շու պիր
սէօղիւ սէօյլէտի, եանի՛ Բուհ իւլ Պուսու Իշայա
փէյղամպէրին վաւըգասըլլա էճուտարմըղա աթի-
տէրինի տէտիլլինտէ, էյի սէօյլէմիշ տիր, եանի՛ —
- 26 Պու ճէմա՛աթա կիթ, վէ անլէրէ սէօյլէ. Իշիտէ-

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623299

7

